

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער
עשרים

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ב

כרך שני

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתים לבריאה
שנת חשמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN
5562 VOL. II

Published and Copyrighted, 1981, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway • Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HY 3-9250-1

Printed in the U.S.A.

Library of Congress Catalog No.: A59-1948

ISBN 0-8266—5562-9 Set

0-8266—5462-2 Vol. II

נסדר בדפוס. עמפייער פרעסס"
ע"י צבי הירש בן דאנא ומרדכי ליב בן פיגא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N. Y. • (212) 756-1473

Printed in the U.S.A. by
Noble Offset Printers, Inc.
New York, N.Y. 10003

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ב

כרך שני

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה
שנת חשמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

פתח דבר מכ"ק אדמו"ר שליט"א לכרך הראשון

בוה הננו מו"ל כרך שלישי של מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן — מאמרי (שנת) „תקס"ב".¹

המאמרים שבספר זה — שיוצאים לאור בפעם הראשונה — הועתקו מביכל שהוא גוף כתבי-יד קדשו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, וכפי הרשום בפנים הכריכה — בגוף כתי"ק של כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" — „כ"י מו"ח תקס"ב".

המאמר הראשון הוא משנת שובה תקס"ב, ומסיים במאמרים של חודש תשרי, כנראה דשנת תקס"ג.²

בכמה מקומות בביכל זה תיקן הצ"צ — בגוף כתי"ק — וכן הוסיף הערות והגהות (ונדפסו כאן באותיות איטלקיות מוקפות חצאי ריבוע).

* * *

בכמה מקומות בביכל זה חסרים כמה עמודים, סיום שורות וכו' ונמצא החסר בביכלאך שונים (כח"י מעתיק) — הנה לשלימות הענין ולהקל על הלומד השלמנו בפנים הספר את החסר, אלא שנדפס באותיות דקות מוקפות חצאי עיגול.

* * *

בגוף כתי"ק עצמו יש הפסק באמצע שורה וכיו"ב — המורה על התחלת ענין

(1) כרך הראשון, הנחות הר"פ ז"ל, וכרך השני, אתהלך — לאוניא — יצאו לאור בשנת ה'תשט"ו.
 (2) כתי קדש של כ"ק רבנו הגדול שהם על סדר השנים — מתחיל משנת תקס"ב. והכתבים שקודם לזמן ההוא (ברובם) אין כתוב בהם הזמן דהעת שנאמרו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע — ס' השיחות — תורת שלום ע' 87. וראה ג"כ מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר מיום ח' אלול תרצ"ט (נדפס בסו"ס תורה אור (קה"ת, תשט"ז) ע' יט [קמג]), ובס' מפתחות ללקו"ת (ע' כג ואילך). במכתב שני של כ"ק מו"ח אדמו"ר. כותב: ובשנת תקס"ב (אחרי ביאתו [של רבנו הזקן] מפטרבורג**)) בליאדי התחזק סדר זה [של אמירת דא"ח גם בחול לפני יחידים] בקביעות (בהיותו בביתו) ביום ג' לשבוע, ועל הרוב היו התחלת המאמרים בלשון „להבין" כמו להבין ענין הצמצום*** וכו' או ביאורי לשונות דמדרש ומארו"ל, והיו נקראים בשם „אמרותיו לבניו".
 (3) כן מצאתי כמה פעמים, שצרפו הנשיאים מאמרי ר"ה-שמח"ת למאמרי שנה שלפניו. ומהם מאמרי אדמו"ר מהר"ש (תרכ"ז-תרכ"ח). מאמרי אדמו"ר מהורש"ב (ר"ה-שמח"ת תרע"ח ותרע"ט).

(*) נדפס בספר המאמרים ה'תש"ח ע' 235 (וראה שם בארוכה החל מ'ע' 232).

(**) בארוכה ע"ז — ראה קונטרס לימוד החסידות.

(***) נדפס בספר זה בעמוד רעט.

וסעיף ובא בנדפס כאן בהתחלת שורה באותיות גדולות. אבל ציוני הסעיפים א. ב.
כו' שבכמה מאמרים — נראה שניתוספו לאחר זמן (מהצ"צ?).

* * *

בספר דרך מצותיך אשר להצ"צ הוסיף המו"ל מאמרים אחדים משנת תקס"ב
שנעתקו מגכת"ק הצ"צ (ובתוספות הגהות וביאורים מהצ"צ), כן בסו"ס פירוש
המלות להצ"צ נדפס מאמר ד"ה כי ביום הזה יכפר, תקס"ב, כן נמצאו כמה מאמרי
תקס"ב בלקו"ת — ושם הם בנוסחא אחרינא מכמו שבאו כאן.

* * *

נוסח השער השני הוא . . . נבג"מ הועתק משער לקוטי תורה דפוס זיטאמיר,
ת"ח — אשר נערך ע"י כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

* * *

בסוף הספר הוספנו: (א) רשימות וציונים בגכת"ק הצ"צ שעל הכריכה בפנים
ובעמוד הפנוי שבראש הביכל. (ב) עוד מאמרים הנמצאים בביכלאך אחרים או
בדפוס שכתוב עליהם שהם משנת תקס"ב ולא נמצאו בספר זה. (ג) עוד הגהות כ"ק
אדמו"ר הצ"צ למאמרי תקס"ב — נלקטו מביכלאך שונים. (ד) פאקסימיליא מעמוד
אחד — בו כתי"ק אדמו"ר האמצעי בתוספות הגהות מאדמו"ר הצ"צ. (ה) הערות
וציונים (רובם נערכו ע"י הרב התמים ר' יהודא לייב שי' גראנער). (ו) רשימה קצרה
ע"ד ביכל זה (ע"י הנ"ל).

מנחם שניאורסאהן

כף מנחם אב, התשכ"ד, ברוקלין, נ. י.

---

(4) בפרטיות — ראה הערות וציונים אשר בסוף הספר.

(5) בס' מאמרי אדה"ו, אתהלך-לאזניא' הנ"ל נמצאים מאמרים אחדים שנדפסו בספר זה (בנוסחא
אחרינא). ועפ"י יש לתקן בהנכתב שם בפתח דבר שהספר כולל מאמרי אדה"ו עד שנת תקס"א.
(6) בכדי שלא לעכב ההדפסה. — נדפס כעת רק חלק מהנ"ל.

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה בפעם הראשונה מכתבי-יד כרך חמשה-עשרי ממאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן — מאמרי שנת תקס"ב (כרך שני). ספר זה כולל:

(א) מאמרים שהם הנחות כ"ק אדמו"ר האמצעי, הנמצאים בביכלאך שונים, ורשום עליהם שהם משנת תקס"ב (חלקם נעתקו מגוכי"ק וחלקם מכת"י מעתיקים).
(ב) הנחות אחרות מהנ"ל ומהמאמרים שנדפסו בספה"מ תקס"ב כרך א', וכן עוד מאמרים משנת תקס"ב — נעתקו מבוך כת"י מניחי הכולל מאמרים משנת תקס"ב על סדר השנה.

בכמה מקומות בכתבי-יד הנ"ל נמצאים הגהות בגוכי"ק אדמו"ר הצ"צ, ונדפסו כאן באותיות איטלקיות.

* * *

בסוף הספר הוספנו: (א) ראשי פרקים מכ"ק אדמו"ר האמצעי למאמרים מתקס"ב. (ב) הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ למאמרים מתקס"ב. (ג) קיצורים מכ"ק

---

1) בהמשך להנדפס מכבר: א) ספה"מ, הנחות הרי"ם ז"ל. ב) ספה"מ, אההלך-לאוניא. ג) ספה"מ תקס"ב (כרך ראשון). ד) ספה"מ תקס"ג (ב' כרכים). ה) ספה"מ תקס"ד. ו) ספה"מ תקס"ה (ב' כרכים). ז) ספה"מ תקס"ו. ח) ספה"מ תקס"ז. ט) ספה"מ תקס"ח. י) ספה"מ תקס"ט. יא) ספה"מ תק"ע. יב) ס' מאמרי אדה"ז הקצרים.

2) עפ"י כתבי-יד שהגיעו לאחרי הדפסת ספה"מ תקס"ב כרך א'.

3) בפרטיות — ראה ברשימת המאמרים ומ"מ הכת"י אשר בסוף הספר.

4) ספק כי"ק הרי"ם בן אדה"ז. על גבי הכריכה שבבוך זה רשום: בוך תקס"ב ותקס"ג ומקצת תקס"ד ותקס"ה. בכמה מקומות בהבוך נמצאים הגהות בגוכי"ק אדמו"ר הצ"צ, ואודות הגהות אלו כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

והרי זהו חידוש גדול. — שאף שנכתבו לאחרי ההו"ל דביאוה"ז (כיון שמזכיר הלקיחת) הגי' הצ"צ דוקא כת"י זה.

וי"ל — בהקדם שמצינו כריכ ממאמרי אדה"ז שיש בהם נוסחאות שונות — ומהם בביאוה"ז (בנוסחאות אדאמ"צ ואלו דהצ"צ) — ועכ"פ באותם שהשינוי הוא גם בתוכו (ולא רק בהוספות ביאורים), עכצ"ל שהם מהמאמרים שאמרם אדה"ז יותר מפעם אחת ובשינויים הנ"ל. שהרי כריכ מאמרים חזרו עליהם (בחזרה, או בהמשך הש"ק והוי"ט עצמו) — ע"ד תורת הבעש"ט (ראה היום יום ע' פת) שהיא חזרה עוה"ט ועוד כו"ב) ולפעמים גם לאחר זמן רב [להעיר ש.סדר משנה" הוא אמר ד' פעמים אותו הענין (עירובין נד, ב. פרשיי תשא לד, לב)]. וכאריא רשם המאמר ששמעו (ואין זה שולל כלל המאמר שנאמר בזמן אחר) ועפ"י גם מבוך שבו דוקא באו ההגהות הביאורים וכו'.

ויש לברר עדכהנ"ל במאמרי אה"ת בהשוואה למאמרי תריח ועוד.

5) חלקם נעתקו מגוכי"ק וחלקם מכת"י מעתיקים.

אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע לחלק מהגהות הצ"צ. ד) פקסימיליות: 1) מגוכי"ק אדמו"ר האמצעי עם הגהה בגוכי"ק אדמו"ר הצ"צ. 2) מכת"י מניח הנ"ל עם הגהה בגוכי"ק אדמו"ר הצ"צ. ה) מראי מקומות וציונים. ו) רשימת המאמרים דשנת תקס"ב — ומ"מ הכת"י.

כן באו בסוף הספר הוספות לספה"מ תקס"ב כרך הא': א) השמטות. ב) לוח התיקון. ג) מראי מקומות וציונים.

כל הנ"ל נערכו ע"י הרה"ת: ר' אהרן שי' חיטריק ור' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

עריה היחשמי"ב. ברוקלין נ"י.

מ פ ת ח

V		פתח דבר מכ"ק אדמו"ר שליט"א לכרך הראשון .....
VII		פתח דבר .....
שכג		המגיד מראשית אחרית .....
שכו		בראשית ברא אלקים .....
של		להבין מאמר ביבמה .....
שלא		להבין מא' הזוהר פ' ויגש בענין שיתין נשמי .....
שלה		להבין ענין כל סיפור המעשה דיוסף ויהודה .....
שלט		להבין מא' הזוהר בענין הספיחים .....
שמ		להבין ענין אילני בוסמי .....
שמא		קמץ בכתר .....
שמו		ואתה תצוה .....
שנא		אני ישנה ולבי ער .....
שנג		ואשא אתכם על כנפי נשרים .....
שנד		ענין נהר דינור .....
שנה		להבין שרשי הדברים ע"פ אני ישנה .....
שסא		ויקהל משה .....
שסז		ששה חדשים בשמן המור .....
שסח		להבין ענין פרה .....
שע		להבין ענין אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מעלה .....
שעח		להבין ענין אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מעלה .....
שפג		להבין ענין דהוה רגיש עלמא .....
שפד		להבין מא' הזוהר פ' תזריע וילדה זכר .....
שפו		כתיב ולא תחללו .....
שפח		להבין מא' הזוהר פ' פינחס משכו וקחו .....
שצד		ברוך הנותן לשכוי בינה .....
שצח		משליד קרחו כפתים .....
ת		בוקע ים לפני משה .....
תח		להבין מא' הזוהר פ' נח בשוא גליו .....
תח		להבין שרשי כל הדברים הנ"ל .....

תיג	..... והוא עומד עליהם תחת העץ
תטז	..... והוא עומד עליהם תחת העץ
תיח	..... נפש שביעה תבוס נופת
תכ	..... וידבר וגו' קדושים תהיו
תכב	..... להבין ענין ג' קדושות הנ"ל
תכח	..... ולתוספות ביאור ענין קדוש הג'
תל	..... להבין היטב ענין הילולא דרשב"י
תלב	..... וידבר וגו' כי תבואו וגו' ושבתה
תלה	..... לרוקע הארץ על המים
תמ	..... ולתוספות ביאור ענין כלי' קטני'
תמג	..... ולתוספות ביאור ענין אורות וכלים
תמה	..... להבין מארז"ל בשעה שהקדימו
תמח	..... ולהבין כל הנ"ל
תנג	..... להבין מארז"ל אלמלא היו שומרין ישראל ב' שבתות
תנה	..... וידבר וגו' בהעלותך את הנרות
תנח	..... ולהבין שרשן של כל הדברים
תס	..... בזוהר פ' שלח ועתה יגדל נא
תסא	..... ויקח קרח
תסב	..... ולהבין שרשן של כל הדברים
תסו	..... להבין ענין שבת ויו"ט
תסז	..... בזוהר פ' קורח ועבד הלוי הוא
תעא	..... להבין מא' הזוהר פ' בהר והגישו אדוניו
תעה	..... תולה ארץ על בלימה
תעז	..... להבין קושיית התוכנים
תעט	..... להבין מה שאמרו חכמי התכונה
תפ	..... אשר ברא אלקים לעשות
תפג	..... איתא במדרש שאל ההוא מינא
תפד	..... להבין מא' הזוהר פ' בלק המלאך הגואל
תפט	..... בזוהר פ' בלק המלאך הגואל
תצד	..... מה טובו אוהליך יעקב
תצז	..... ולהבין שרשן של כל הדברים
תצט	..... וידבר משה אל ראשי המטות
תק	..... להבין שרשן של כל הדברים
תקד	..... והי' שמך אברהם

תקו	להבין מ"ש אלקי' אל אברהם הנה בריתי אתך
תקז	להבין מא' הזוהר פ' בלק ה' בוקר תשמע קולי
תקי	בזוהר פ' בלק פתח ר"א ה' בוקר תשמע קולי
תקטו	שמע ישראל
תקכא	ולהבין שרשן של כל הדברים
תקכד	משמים הביט ה'
תקכה	אתם נצבים
תקכט	להבין שרשן של כל הדברים
תקלג	אביטה אורחותיך
תקלד	להבין המא' הידוע כו' צדיקיא בתיובתא
תקמב	כתוב בזוהר כו' צדיקיא בתיובתא
תקמז	וטהר לבנו לעבדך באמת
תקנ	להבין ענין צמצום אור א"ס ב"ה
תקנג	להבין ענין מצות לולב
תקנו	ענין מא' הזוהר זכרתי כו' עננא דאהרן
תקנו	ביום השמיני שלח
תקסג	ביום השמיני שלח

הוספות

תקסט	ד"ה זוהר פ' בשלח דנ"ח ע"א ותאנא סנדל עילאה
------	--

מכ"ק אדמו"ר האמצעי

תקעט	ראשי פרקים למאמרים מתקס"ב
------	---------------------------

הגהות וביאורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ

תקפד	להבין מה שכתוב בפע"ח
תקצא	ד"ה להבין ענין עגולים ויושר
תקצד	ויספו ענוים
תקצה	והריחו ביראת ה'
תקצו	ד"ה תחת אשר לא עבדת
תקצז	ואלה המשפטים
תקצט	מה זה נתינת טעם (לד"ה קדושים תהיו)
תרא	קדושים תהיו
תרו	דבר אל בניי וגו' ושבתה

לד"ה וטהר לבנו	.....	תרח
לד"ה להבין ענין הצמצום	.....	תרט
בביאורי הזהר בשלח	.....	תרט
כפל ב"פ השם (לד"ה שמע ישראל)	.....	תרי

מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע

קיצורים מהגהות הצ"צ	.....	תריז
---------------------	-------	------

. . .

מראה מקומות וציונים	.....	תרכא
רשימת המאמרים דשנת תקס"ב — ומ"מ הכת"י	.....	תרסג
פקסימיליות	.....	תרעט-פ
השמטות ולוח התקון לספה"מ תקס"ב כרך א'	.....	תרפג
מראה מקומות וציונים לספה"מ תקס"ב כרך א'	.....	תרצ

המגיד מראשית אחרית, הנה ידוע קושיית הרמב"ן על ענין הסמיכות שבתיבת בראשית ממקרא זה שאין לו ענין סמוך וכתב מראשית כו' אך הענין הוא דתיבת בראשית הוא התחלת התורה ובכ"מ שבמקרא שנו' לשון ראשית הכל הוא מהראשית של תורה שנק' ראשית וזהו המגיד מן אותו הראשית שנו' בראשית ברא כו'. ולהבין הענין הנה ידוע לשון המדרש בהתחלתו ע"פ ואהי' אצלו אמון אמון פדגוג כמ"ש אומן את הדסה כו' (והאומן את התינוק ומגדלו נק' פדגוג בל' ארמי) אמון מוצנע כו' משל לאומן שמתבונן בלוחי' דפטירו' שלו ובונה כו', וכן בווהר הוזכר דאסתכל באורי' וברא עלמא כו' וצ"ל מאחר שכבר ראה כתוב בתורה יהי אור יהי רקיע כו' למה הוצרך לומר בדבור יהי אור כו'. אך הנה הענין משל האומן כשרואה בלוח הציור כל הבנין בארכו ורחבו ואיכות אופן חדריו בפרטי פרטיהם הרי בדוגמא זו ממש נעשה אח"כ הבנין בפומ"מ לא יוסיף ולא יגרע כו', ונמצא כבר ה' כל אופני הבנין במוח השגתו כמו אם הציור בלוח בנין עגול ה' במחשבתו אופן בנין עגול ואח"כ הוציא ממחשבתו להיות עיגול זה בגשמיות באבנים ועפר לבנותו בידי כו' ובודאי אין ערוך לפעולת גשם הבנין לכמו שהי' מצטייר הבנין ברוחניות שכלו שאינו שם באבנים ממש כו'. והי' כמו המשתחוה לחבירו שמרכין ראשו הגשמי ובשכל שבראש הוא רוחניות הביטול ממציאיותו לנגדו ומה שמרכין וכופף עצם הראש שהוא כלי השכל הוא עפ"י הביטול שבמוח הרוחני והרי לא יוסיף ולא יגרע בכפיפה זו רק כפי אופן הביטול הרוחני ממש כו'. וכמו סיבוב הגוף של השמש מפני השגת נפש השמש שמשתחוה כו' וכמ"ש במ"א. כמו"כ פעולת גשם הבנין עפ"י העולה במחשבתו תחלה איכות העיגול שהי' בנין העיגול רוחני מאד במחשבת שכלו ונתגשם אח"כ בפעולת ידיו לבנותו מאבנים כו' וד"ל. ועפ"י יובן ג"כ שאלפים שנה קדמה תו' לעולם ואסתכל באורי' כו', פי' כי התורה היא חכמתו ית' וכשילעה בחכמתו לבנות בנין העולמות דבי"ע מלאכים ונשמות וכל פרטי חלקי ההיכלות ודצח"מ כו'. ואפי' פרטי הדצו"ח כטעם הפירות במרירות ומתיקות וכן אילנות כו' הכל ה' בדיוקנם הזה ממש תחלה ברוחניות מאד נעלה שהוא בחכמתו ית' כמ"ש כולם בחכ' עשית וזהו בראשית ברא בחכ' שנק' ראשית וכידוע וד"ל. אך צ"ל ההפרש בין חכ' דבנין העולמות ובין חכמת התורה כו'.

הנה איתא במדרש אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל לשיחה כו', וזה פלא איך יתכן שיהי' עמל האדם לשיחה כו' אך הנה ידוע שנחלקו חז"ל אם שמים קדמו או ארץ קדמה והמכריע דשניהם כא' נבראו כו'. וביאור הדבר דהנה ידוע שבחכ' כולם עשה ויצר וברא כו'. אבל

הי' בהשתל' עו"ע מגבוה לנמוך כדוגמת הקו שימצא בו מעלה ומטה מפני שנמשך כו' וכמו"כ כשנמשכה מחכמתו ית' איכות בניו העולמות הי' בהשתל' וירידות המדריגות להיות עולם הבריאה ראש ועולם העשי' סוף כמשל האומן הנ"ל שמצייר במוחו ג' מיני עליות הפלטרין שיעלה במחשבתו העליון תחלה כו' ובעשותו בפועל יעשה היסוד קודם בהיפוך המחשבה כו' זהו דעת הב' דיעות אם שמים קדמו היינו העליון שתחלה עלה במחשבה כו'. ואם ארץ הוא התחתון קדם בעשי' כו'. אבל המכריע אמר דשניהם כא' נברא פי' להיות כי לפי אופן ההשתל' בחכ' בבחי' קו הרי הרוחני' קודם לגשמיות בכל עולם לפי' עד שבעולם העשי' צורת הד"י הרוחני' קדמו להתהוות לד' יסודות הגשמי' דצח"מ כו'. ואם הגשמיות קדמו בפועל העשי' אין זה אמיתי' הקדימה אם הוא היפוך המחשבה שהיא אמיתי' המקור כנ"ל. אמנם להיות שניהם כא' זה לא יתכן כלל עפ"י החכ' שבמחשבה באיכות הבנין בבחי' קו הבנין מלמעלה למטה כו' כ"א כאשר עדי"מ יצייר במחשבה ענין כללות הבנין מראשו ועד רגלו כ"א כו' דהיינו כמו אם יצייר במוחו דבר עגול בכדור שידוע שאין בכדור מעלה ומטה כי העומד למטה הוא העליון בעיני כל מאחר שהוא עגול מכל צד כי למעלה לא יתכן כ"א בדבר הנמשך בקוצר כו' קו. אבל לא בשטח עגול כידוע. א"כ כשבא דבר עגול במחשבתו לא יתכן לומר שתחתיתו עלה בסוף ועליונו עלה תחלה כו' מאחר שאין בו עליון ותחתון כלל כו' וד"ל. וכמו"כ יובן בציור הבנין לעשותו מראשו עד רגלו השכל של עשי' זו עלה במח"ת ודאי ששכל של עשיי' הבנין העליון יותר דק משכל של בנין האמצעי כו' אבל מה שיש בשכלו בכללות ענין הבנין כשיגמר כולו מראש לסופו זהו המכוון שלו בציור אופן כזה דוקא כו'. היינו ענין חכ' שבמוחו לצורך כללות כל הבנין שבחכ' זו שוין השכל הדק של חדרים העליונים עם שכל הגס של חדרים התחתונים כי הענין הוא עדי"מ שידור בהעליון והתחתון לבהמותיו זהו שכל שבפרטי העשי' כו' אבל המכוון הכללי כשידור בהעליון והתחתון ובהמות השכל של שניהם כלא חשיב שהרי שהמכוון הוא שכל עצמותו כו' וד"ל. ועפ"י יובן למעלה דחכ' של בנין העולמות הוא בבחי' קו היורד בסתר המדריגות מעילה לעילה כו' אבל החכ' של כללות הבנין הוא בחי' סוכ"ע דשמים וארץ כא' נבראו, פי' כי אין להרוחני' קדימה על גשמיות ולא לגשמיות על רוחניות אלא שניהם כא' ממש נבראו פי' ששכל שניהם בשרשם בחכ' שבמל' דאצי' כלא חשיבי לגבי כללות החכ' של הבריאה שהיא בבחי' עיגול מכל צד והיינו סוכ"ע כמשל המצייר דבר עגול במוחו כנ"ל וד"ל. וזהו ענין המדרש אדם לעמל יולד פי' אדם העליון שעל הכסא כידוע ואינו יודע אם לעמל תורה פי' להמשכות חכ' כללות כל הבנין של י' מאמרות שהוא עמלו של אדם העליון או לעמל שיחה פי' כי היו"ד מאמרות כח הפועל בנפעל כידוע הוא חכ' דעשי' לבד כמשל התועלת כשידור בעליון כנ"ל ולא אורח"י דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא שהם הי' מאמרות הנק' שיחה כי בדבר ה' שמים נעשו כידוע וד"ל.

ועתה יובן משל האימון שנו' במדרש שלוח הציור הוא התורה שממנה עלה בחכמתו ית' איכות בני העולמות בבחי' קו כו' וכל מה שעלה בשכלו בבחי' קו ה' הכל עפ"י דוגמת הציור שבעצמות שכלו בבחי' עיגול כו'. כמשל הנ"ל ששכל הדירה בעליון ה' תחלה ג"כ בעצם המכוון בכללות כו' וד"ל. אך צ"ל ל' אמון פדגוג ואמון מוצנע כו'. הנה אחר כל הנ"ל יובן הענין של הפסוק מגיד מראשית אחרית מגיד ל' המשכה והזלה כמו דנגיד ונפיק כו' מראשית הוא עצמות חכמתו ית' שהי' כללות כל הבנין בבחי' עיגול בלי מעלה ומטה כמ"ש בראשית ברא השמים וכל צבאם וארץ וכל צבא' בבחי' כללות כו' ואח"כ ויאמר אלקי' יהי אור כו' הוא ההגדה וההזלה מן כללות הפרטות להיות שכל הבנין מלמעלה למטה והיינו האחרית שנמשך מהראשית וד"ל. וזהו ויבדל אלקים בין מים עליונים לתחתונים פי' כי מים עליונים היא התורה שקדמה לבנין העולמות והי' בבחי' כללות כנ"ל, והי' צריך להיות צמצום והבדלה להפסיק מעצמות החכ' לצמצם שכלו בפרטי השכלי' באופן הבנין מלמעלה למטה בבחי' קו כנ"ל. והיינו אמון פדגוג כמשל המגדל את התינוק שאין חכ' שלמדו מקטנותו עד שהגדיל באת כאחד רק היתה נמשכת בו מעט מעט בכל יום ואם ה' לו משפיע בקטנותו מה שלמדו משהגדיל לא ה' יכול לקבל רק השפיע לו מעט שכל לפי קבלתו ובהגדלתו יום א' נתיישבת בו אותו המעט ובלא גידול ושהי' יום זה לא ה' השכל מתיישבת בו וכו' וכן מיום ליום עד שהגדיל נתיישב בו כל החכ' של הרב המגדלו כו'. ונמצא שבאמת אין החכ' כולה רק שפע לבד רק שבמקבל לא הומשכה בבת א' כ"א בדרך גידול מעט מעט כו'. וזהו ענין התינוק שנתגדל בו המוחין מדי יום יום והי' השפעת בחי' מוחין דגדלות בקטנות שהוא בדרך שהי' זמן דוקא כו' וד"ל. וכמו"כ יובן ענין ההבדלה בין מים עליונים ותחתונים שבהיות שיוגד ויומשך מראשית שהוא עצמות החכ' בחי' מוחין דגדלות חכ' קדומה כו' להיות שכל וחכ' לבריאת העולמות שהוא מוחין דקטנות כמשל התינוק כו' הוא בדרך גידול ושהי' זמן מעט מעט לא בבת א' כנ"ל. וזהו אמון פדגוג שהתו' שנמשכה בשביל מוחין לעולמות והיינו ההזלה של מים עליונים להיות מים תחתונים מתחת לרקיע כו' נק' אומן את הדסה כו' וד"ל. אבל עצמי' התורה שהוא כמו ענין לוח הציור עצמו קודם שיתבונן בו האומן לבנות ממנו בנין כו' נק' אמון מוצנע פי' מוסתר כמ"ש ואת צנועים חכמה כמשל עצמות שכל האומן המגדל ולא כשמגדל את התינוק כו' וד"ל. וכמו"כ אנו רואים בעבודת ה' כל נשמה ונשמה יש קטנות וגדלות כשמתחיל להתפלל יחזק עצמו בכלתי רצון אמיתי ויעשה תנועות שאינם אמיתי' מצד הלב כו', ונדמה כשגעון כו', ואח"כ בא לאמיתי' הלב ויתאמתו אותן התנועות עצמן שיהיו מצד הלב כו' והיינו מפני שהאיר מוחין דגדלות בקטנות וד"ל. וכמ"ש במ"א על ענין התינוק שהקטנות שלו בכנור של עצים הוא מעין ודוגמא מה שיאהוב כנור אמיתי לכשיגדל כו' וד"ל.

ובזה* יובן שגם נשמת משה היתה צריכה לגדלות המוחין ממים עליונים הנק' אמון פדגוג כנ"ל שהרי נאמר עליו והוא נער בוכה ותחמול עליו כו'. פי' כי מים תחתונים בוכים אנו בעינינו למיהוי קדם מלכא פי' כמו שהיינו במעל לרקיע שהוא המשכת החכ' העצמי' כו' וגם נשמת משה הי' בחי' קטנות תחלה נער בוכה כי עפ"י המבואר למעלה הרי כל נשמה הוה קיימא בדיוקנאה לפני חכמתו ית' כשעלתה במחשבתו כו'. וזהו בחי' גדלות המוחין וכשירדה ע"י המבדיל במים תחתונים נעשים בבחי' קטנות המוחין וזהו נער בוכה כי בחי' מים תחתונים הוא בחי' קטנות המוחין ונקראים מי בוכים כידוע. וענין שאמרה מילדי העברים זה הוא שחמלה עליו חמלה יתירה בהיות שהכירה שהוא מן בחי' מים עליונים דוקא כי משה הי' בחי' יסוד אבא כמ"ש מן המים משיתיהו כו'. והו"ע ילדי העברים כי בעבר הנהר הוא ממעל לרקיע המבדיל כמבואר בזהר וד"ל. אך מה שקראתו בשם ילד והוא הי' נער כי ידוע שמדריגה התחתונה שבעליון גדול מעליונה שבתחתון כו' והגם שהי' נער בבחי' מים תחתונים מי בוכים כמ"ש נער בוכה במים עליונים הי' בחי' ילד העברי בחי' קטנות דשם כו' וד"ל. וענין הרחמנות הוא מב"ת י"ה הוא שם ב"ן המברר כו' ומפני שהושלך בע"כ כאמרו בלשון משיתיהו מן המים להיותו עיקרו מן המים עליונים כמ"ש במ"א ע"כ גדלה החמלה עליו וזהו ותחמול עליו וד"ל.

ובזה יובן מארז"ל תנאי הי' להקב"ה לו' ימי בראשית אם יקיימו התורה מוטב כו'. פי' אותיות תנאי איתן והוא בחי' חכ' כמ"ש משכיל לאיתן האזרחי וכמ"ש בר"מ וזהו לתנאו לאיתנו פי' שהים הוא מים עליונים הנ"ל ושם לפנות בוקר לתנאו פי' החכ' הכללית שהוא המכוון בכל שית אלפי שני שאם יקיימו התורה שהוא כמו הציור כנ"ל מוטב וא"ל יחזור ו' הימים של בראשית לתוהו כו' כמו קודם שצייר בלוח עפ"י החכ' העצמי' וד"ל.

בראשית* ברא אלקים כו' הנה צ"ל שרשן של דברים הנ"ל ומה ענין פסוק מגיד מראשית אחרית בכתיבת התנאים כו'. והנה ארז"ל ראוי' היתה בת שבע לדוד מוימ"ב כו'. וי"ל מה ענין ו' ימ"ב לזווג בת שבע לדוד הול"ל מ' יום קודם יצירת נשמת דוד ובת שבע הכריז בת קול כו' ועוד כי הלא זווג נשמות הוא מאדם וחוה שהם כללי' לכל הנשמות והם נבראו ביום הו' ולמה הזכיר כל וימ"ב. אך הענין הוא, דהנה י"ל בדברי המדרש הנ"ל במשל האומן הבונה עפ"י הציור של לוחו' שלו כו' והלא האומן בעצמו עשה הציור של הבנין בלוחו' ואין זה לו לימוד חדש ולמה לו לצייר יבנה כפי רצונו כו'. אך הנה ענין הציור בלוח אינו אלא לזכרון מדת

ובזה: מקטע זה עד להלן ע' שכת נמצא ג"כ תח"י בצילום גוכייק אדהאמ"צ.
בראשית: מאמר זה נדפס ג"כ בס' שני המאורות (לבוש תרמ"ב).

אורך ורוחב הבנין וכל פרטי אופנים כנ"ל. והלא בציור הלוח על מדת י' אמות שבבנין וכדומה לא יהי' בלוח הקטן כ"א חצי אצבע אורך הקו ואינו בדומה כלל למהות הבנין אך הענין הוא שהרי על מדת אמה א' יהי' הקו בלוח חלק י' קצר מן קו של י' אמות, וא"כ כמו שיש הפרש בין י' אמות לאמה א' בגוף הבנין כן יהי' הפרש ממש בלוח הציור שהוא בחלק העשירי ג"כ בציור כמו שהוא בבנין כו' ונמצא שכל פרטי הבנין במהות אורכן ורחבן ממש יוכר בציור כאלו הבנין נבנה כו' רק שבציור הוא בקיצור בכל קו ושטח ובבנין הוא באריכות כו' וכמו צורת אדם שמציירי' על המטבע אם הוא ארוך יותר מדאי יצויר ג"כ במטבע באריכות הקו ואעפ"י שאריכות שבמטבע אינו אלא כחצי אצבע כו' מ"מ יכולים להכיר בין ארוך לגוץ בציור המטבע שזה מצויר בקוצר וזה באורך מעט כו'. וכן ברוחב כו' וכמו כל ציורי הדמות שמציירים יכירו כל פרטי הפרצוף ע"י הציור בקטנות שבלוח קטן כו', וד"ל.

וכמו"כ יובן למשכיל בענין בראשית ברא אלקים כו' להיות כי התורה ניתנה בבחי' כלל ופרט, והנה הפרט הוא רק אריכות הכלל ולא שיתוסף על הכלל כי אין בפרט דבר חדש שלא הי' בכלל רק שלא נפרט באריכות הדברים כשאמר בבחי' כלל כו'. כמו שיאמר אדם דבר שכל בקצרה לתלמידו ומפני הבנת התלמיד יפרוט לכמה ענינים ואין שום התחדשות במה שהאריך התלמיד להסביר בטעמים דברי הרב שנאמרו בקצרה כו'. רק שהחליק לחלקים רבים עד שנעשו באורך כו', כמו מספר אלף שכשיספור המנין א' א' יהיו מאד רבים דהיינו אלף פעמים א' וכשיאמר כללות המספר אלף הוא תיבה א' לבד ולא יתכן לומר שנתחדש מספר חדש בסיפור פרטיות האלף כו' וד"ל. וכמו"כ ענין בראשית שהוא הכללו' של ו' ימ"כ שהם מקור כל חיי העולמים באיכותן וציורון לרבוא רבבות אופנים כו' הוא כמשל הציור שהוא בקצרה מאד ואעפ"כ ניכר כל פרטי האריכות כנ"ל. וכמו מספר האלף בתיבת אלף כו'. וזהו כמו ענין הציור של האומן כנ"ל. ומה שיעשה הציור ולא יבנה כמו שהוא בחכמתו ורצונו כו', הוא לפי שכל שפע צריך להיות בדרך קצרה כמו שאמרו לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה וענין הדרך קצרה הוא אחר שהסביר לתלמיד הפרטות יהי' משנתו שגורה בבחי' כללות כדי שלא יטה מדרך האמת כשיחזור על לימודו באריכות ובפרט כי הכללות הוא התמצית של ההשכלה כו' וד"ל. וכמו"כ יעשה לו האומן דרך קצרה בציור קוין קצרים לכל פרטי הבנין והוא כמו הכלל לפרט שאם לא יצייר ויצטרך לבנות עפ"י חכמתו בכל פעם להעמיק שכלו יוכל לשכוח כו' וד"ל.

ועד"ז* יובן ג"כ שהתו' הוא בחי' נובלות ח"ס חכים ולא בחכ' ידיעא שידוע שהוא ענין מהות חכמתו ית' והם דברי ההלכות כו' אך

ועד"ז: על צד הגליון רשום בנוכ"כ הציצ:

ע' בת"פ פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בענין מטבע קצר שהוא ז"א ומטבע ארוך מ' עלמא דאתגלי' וזהו מגיד מראשית מהמשפיע אחרית בחי' המקבל.

מעצמות חכמתו עשה לו דרך קצרה ונובלות בבחי' ציור קוין בשביל המשכות מוחין לו' ימ"ב שהם מדות דאצי" וזהו מגיד מראשית ל' מפעיל כמו מאכיל והוא כמו ענין מזל שאינו ענין ההזלה עצמו שזה נק' נוזל אלא ענין העושה ההזלה ועדיין אינו נוזל כו' והוא בחי' מזלות דח"ס שעושים ההזלה מן בחי' הציור שהוא הנובלות כנ"ל להיות נוזל ונוגד מראשית שהוא הכללות בדרך קצרה לאחרית להיות פרטי פרטות כמשל מספר האלף או כגוף הבנין כו'. וזה הי' ביום השני שהבדיל הרקיע בין מים עליונים למים תחתונים והיינו כללות ההגדה וההזלה מן הכלל לפרט וביום הג' התחיל עיקר הפרט במאמר יקו המים פי' יומשכו המים בבחי' קוין קצרים בדרך פרטי פרטות עו"ע ותראה היבשה כו'. כי כמו שמן הציור הקצר בלוח בחצי אצבע יומשך בבנין י' אמות ואין זה חדש רק שנתגלה המכוון כו' וכן ממספר אלף כאשר יספר בפרט י' אמות כו'. כן ענין התגלות היבשה מן המים עליונים שהיו כלולים מן יבשה ג"כ בדרך בכלל מאתיים מנה כו', רק שנתגלה ונתחלקה היבשה להתראות בפ"ע כו' וד"ל. וזהו כענין ומשם יפרד והי' לד' ראשים שתחלה היו ארבעתן כלולים בנהר א' ואח"כ נתפרדו להיות לד' חלקים כו' כן הי' כל ענין השתל' מימי עליונים שהוא חכ' להיות מתחלקת בפרטי פרטות בכל יום מוימ"ב נתחלק יותר לפרטות עד שנעשו רבים מאד כו' שהרי ביום הב' לא הי' רק כללות ההבדלה להיות נפרד ונגלה הפרט מן הכלל כו'. ובג' הי' פירוד וגילוי יותר שנקוו המים וגילו יותר להתראות מהם היבשה כו' אבל ביום הא' הי' עדיין בבחי' כללות ולא בפרטות כלל והוא מאמר בראשית ברא כו' וד"ל. ונמצא מובן שכל הקרוב יותר בהשתל' אל אלקות הוא בבחי' אחדות יותר ולא בהתחלקות כ"כ וכל מה שיורחק יותר בהשתל' הוא יותר בהתחלקות ריבוי החלקים ולכך נקראים הקליפות בשם רה"ר כידוע וכנראה בגשמיות שכל גשם יתחלק לפירוים וכל רוחני לא יתחלק כ"כ וד"ל.

ובכ"ז יובן מארז"ל בענין הזיווגים שהם קשים כק"ס, ויש להבין מה ענין ק"ס לזיווגים, אך הענין הוא דכשהי' צריך להתהפך צירוף ים ליבשה הוא היפך ענין ההשתל' שהוא יציאת הכלל לפרט והים הגשמי לאחר שנקוה ונתגלה היבשה כתי' רוקע הארץ על המים שהארץ למעלה מהים כו' וכשיוגבה צירוף חיות הים להיות בחי' יבשה היינו העלם והתכללות הפרט בכלל. וזהו היפך היי' מאמרות שבוימ"ב כנ"ל. ולכך הי' ק"ס קשה שזה יותר פלא ממעשה הים ויבשה עצמה שלא יצאו אלא מן ההעלם כללות לגילוי פרטות כמו שיחלקו לחלקים וכמו שיספרו מספר אלף באחדים כנ"ל אבל שיהופך ים ליבשה הי' כמו שהי' הים ויבשה שניהם בכללות השפע שלא הי' ניכר ההפרש ביניהם כלל כו' והיינו ביום הא' שבחכ' הנק' ראשית

מים עליונים: בס' שני המאורות הנ"ל: מייד שהוא חכ' (ובגכ"ק נחתך כאן מהגליון).
הי' מאמרות: בס' שני המאורות שם: הטבע (ובגכ"ק נחתך כאן מהגליון).

הי' ענין הדרך קצרה של הים ויבשה דבי"ע כו'. ושם בנקל להחליפם מצד עצמות החכ' כו', וכמו שלא יוכר בין מספר א' למאה כשיאמר תיבת א' בדרך כלל כו' וד"ל. וזהו מארז"ל שגדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ, כמו בעובדא דרחב"ד שאמר גדול הנס האחרון מן הראשון דמהיב יהבי מישקל לא שקלי, פי' כי המשכת מעשה שמים וארץ מאין ליש הוא ע"י ריבוי החלקים שמתפרר השפע בצירופי אותיות כו'. אבל שיוחזר היש לאין שהוא בא לבחי' הכללות זהו נס מופלא יותר ממה שיצא מן הכלל לפרט וד"ל. (כנראה בחוש שבנקל יותר לחלק דבר לשנים מלדבק שני דברים לא' כו', וכן הפירוד בין הדבקים באהבה ואחה יכול בנקל להיות והחיבור והדיבוק בין הנפרדים קשה להיות כו' וד"ל). אך אם כבר היו פעם א' באחדות יכולים בקל לדבק הפירוד שביניהם וזהו הילכו שנים יחדיו שיתכללו להיות בכחי' יחידות בלתי אם נועדו תחלה פעם א' כו' וד"ל. ולכך בהיות שגדול הנס האחרון מהראשון מפני שהראשון הי' בפירור הדבקים והאחרון הי' בדיבוק הפירודי' אם לא שנועדו תחלה בכחי' כללות המים עליונים שלא יפרדו כו' לא הי' יכול להיות הנס האחרון וד"ל. אך מפני שביטול היש לאין בא למקום גבוה מבחי' מאין ליש כני"ל, אי"כ למה העלאת מ"נ למטה מהמשכת מ"ד כו', הענין הוא דלאחרי שהיש כבר נכלל באין באו להכללות שבציור שהוא קודם המשכת אין הוא הגורם המשכת אין כו', אבל בשעת ביטולו הוא אינו בטל ונכלל אלא באין שהוא כח הפועלו כו', ועוד טעם אחר שאמון מוצנע הוא שכל הציור עצמו וכמ"ש ואת צנועים או"א חכ' סתימאה ונק' צניעו גו צניעו כו' וזהו המ"ד של ביטול היש וד"ל. וזהו קשה לזווגם כק"ס, בהיות שבמאמר נעשה אדם ביום ה' נתהוו כללות נשמות הזכרים שבכל ו' אלפי שנה ומנשמת חוה כללות נשמות הנקבות כו' וכשיתדבקו הנשמות הזכרים עם הנקבות ויהי' לבשר א' הי"ז כמו שיעשו ידבקו שני דברים נפרדים להיות א' וזה היפך ההשתל' שיהי' דוקא מתחלק מא' לשנים ומב' לד' כני"ל.

וזהו מאמרם ז"ל ראוי' היתה בת שבע לדוד מוימ"ב בראשית דוקא ולא מ"ם יום קודם יצירה בכללות הנשמות מזווג אדם וחוה כו' שלא נבראו אלא ביום ה' וכל דיבוק הפירודי' אינו אלא מכללות האחדות האמיתי שהוא ביום הא' של וימ"ב דוקא שכולל כולם והוא החכ' שבבראשית כני"ל כמו שיצייר האומן לעצמו בדרך קצרה שיוכל לצייר באופן אחר וכני"ל וד"ל. וכמו"כ בענין גוף ונשמה של אדם הוא כמו ענין זווג זכר ונקבה שקשה לזווגם כו', דהנה ארז"ל בראת יצה"ר בראת תורה תבלין כו', דמשמע שהיצה"ר הוא כמשל המאכל הרע ויכולים לתקנו ולהטעימו ע"י תבלין ובשמים כו', וביאור זה דהנה ענין היצה"ר הוא חמימות הנה"ב שבא מקליפת

נוגה שבדרום שיונקת פסולת תוקפא דשמשא כו', והוא חם ויבש כו', והנה ניצוץ האלקי הוא נמשך מ"ס דקדושה מבחי' קרירות שבצפון והוא קר ולח כו', והוא אהבה שנמשכת כמים כו' וכל מהות הניצוץ האלקי הוא מבחי' קר ולח ואין בו חמימות כלל מסט' דקדושה כו', ונזדווגו היצ"ט ויצה"ר שהם הגוף והנשמה ב' הפכים בטבעם וצריכים להיות מפורדים כו' וכשיתדבקו יחד באהבה ואחיה עד שעזה כמות אהבתם כנז' בווהר זהו מדברים הקשים כקרי"ס כנ"ל וד"ל. ולכך משלו היצה"ר למאכל רע שמתובל בתבלין כו' דהיינו שפירשו סיבת דיבוק פירודם שהוא ע"י התורה כענין שנז' במדרש הנעלם אלמלא יצה"ר חדותא דשמעתא לא אשתכח כו', וכן בעבודת ה' בתפלה החמימות שמצד טבעיות גורם החדוה וההתלהבות בתפלתו כו', וזהו שמתובל בתבלין פי' בחדוות דבר ההלכה או עבודת ה' בתפלה נמתקו גבורות החמימות של היצה"ר שאם לא התו' ותפלה היז' שרש התאוה כו'. ונמצא שבתו' ותפלה נדבקו הניצוץ אלקי עם היצה"ר להיות לאחדים וד"ל.

להבין מאמר ביבמה למה קראוהו חז"ל בלשון מאמר בכל מס' יבמות והלא מה"ת א"צ קידושין כלל כי זיקה נישואין עושה. ועכ"פ אירוסין ודאי עושה כו', אך הלא ידוע ענין קדושין שהוא בחכ' קדש העליון וצריך להעלות ולחבר מוחין דנוק' למוחין דדכורא באמרו הרי את מקודשת בקדש העליון כו'. וענין קדש העליון הוא חכ' העצמי' של המשפיע וזהו ענין עיגול הטבעת קדושין שהוא חכ' שבבחי' עיגול שעליון ותחתון שוה כנ"ל וד"ל. אך זיקת יבמה אירוסין עושה ונכללת במוחין דבעלה היבם רק שחז"ל הצריכו להמשיך מקדש העליון בבחי' מאמר שהוא כענין בראשית נמי מאמר הוא שיש בחכ' שני הפכי' הא' כשהוא בעצמות והיינו כענין הקדושין בעיגול הטבעת כו', לסבב כו', שהוא בחי' סוכ"ע כנ"ל, והב' הוא ההגדה וההזלה מראשית אחרית שלכך נקראת ראשית ע"ש המשכת מוחין למקבלים, וזהו ענין הסמיכות וד"ל. משא"כ שכל הציור עצמו' מעצמי' החכ' נק' ראש כמ"ש קורא הדורות מראש כו'. וזהו ענין בראשית שהוא הסמיכות לבנות הבנין עפ"י הציור שמראש נמי מאמר הוא כא' מהי' מאמרות שהרי הוא המשכה וירידה רק שהוא ירדת החכ' כו' משא"כ שאר המאמרות הם המשכות ממש מן הכלל לפרט וד"ל. וזהו לשון מאמר לשון מפעיל מזל ומגיד הראשית לאחרית שהם שאר המאמרות כו' וזהו שקידושי היבם ביבמה שאינם קידושי תורה לא קראוהו בשם קדושין ע"ש עצמות החכ' כ"א בשם מאמר של בראשית וד"ל.

בת שבעי מ' יום, ציור עושה, דרך קצרה ובכלל, ארוך, י' אמות, קשה לזווגם, ביום א' הציור אחדות ביום ב' הבדיל בג' תראה היבשה, לחלקים ופירורים כל הרחוק, מתפרד לרב כו', מיהב יהבי כו' מעשה צדיקים בראשית מאמר מגיד מזל אחדות וימ"ב, גוף ונשמה התלהבות חם ויבש, דרום יצ"ט קר ולח, מתהפך להיות חדוה כו', בראת יצה"ר תבלין תורה להטעים המאכל, לשון מאמר ביבימתו זיקה נשואים וחכמים המשיכו מקדש העליון, בראשית נמי מאמר, טבעת עיגול החכמה כו'.

שבת פ' ויגש בעזרה

להבין מאמר הזוהר פ' ויגש (דר"ז) בענין שיתין נשמי חסר חד דהוי נאים דוד מלכא לגבי שיתין נשמין עילאין כו' רזא דחיין עילאין כו' חי לגבי חי כו' ור"א אמר ודאי שפיר קאמר אבל שיתין נשמי' דחיי אינון בין לעילא בין לתתא כו' ע"ש.

ענין מחלקותם דההוא יודאי אמר דשיתין נשמי הוא בחי' שינה הסתלקות המוחין דז"א שהם ו' מדות כלולים מ' ואז סטרא דמותא שליט כו' ודוד שהי' בחי' מל' דלית לי' חיי' כו' אתדבק בשיתין נשמי דז"א כו' ור"א א' דלא אצטריך להאי דגם במל' יש ס' נשמי דחיין כגוונא דלעילא כמדות שהרי כמו שאין אחיות החיצוני' אלא מחיצונית יסוד דז"א צינור השמאלי כו' כמ"כ אין אחיות החיצוני' הנק' מותא בכל המדות שבמל' כ"א בחיצונית יסוד שבה כמ"ש ערו ערו עד היסוד דוקא כו' וד"ל. וביאור כל זה צריך תחלה להבין ענין הנשימה שסיבת התהוות הנשימה בלב האדם גם בהיותו בהקיץ שמאיר בו השכל והמדות בשלימות אינו אלא ממה שהחיות הולך מן הלב בבחי' הסתלקות וחוזר ומתיישב בלב וזהו סיבת דפיקו דליבא שהלב דופק תמיד כו' והיינו שמתחדש החיות בכל רגע ורגע שברגע זו הי' השפע מבחי' חסד שבחסד וכדומה ובשהיות רגע א' כבר חזר אותו בחי' חסד שבחסד למקורו ונמשך חיות חדש בחי' גבורה שבחסד בלב וכדומה כו' ולולי שהי' ענין התחלקות מדת החסד לי' והי' לי' כו' לא הי' מציאת ענין הנשימה בלב שאינו אלא מחמת ההתחדשות וכנ"ל וגם לא הי' ענין מציאות שהיית זמן הרגע וד"ל. וכמ"ש במ"א שמסיבת ענין החיות רצוא ושוב ממנו שרש ענין התהוות הזמן עבר הווה ועתיד. ויובן זאת למעלה במדות דאצי' הנק' לב העליון כידוע שתמיד מתחדש האורות בכלים והיינו מפני שיש ענינים

בת שבע: קטע זה נמצא בהכתי' אחר המאמרים דלעיל, וכנראה הם רשימות שנרשמו מכ"ק אדמירר האמצעי לפני רשימותיו המאמרים דלעיל.

חלוקים זה מזה כמו המדת חסד שהוא סותר למהות גבור' וכן עדי' בפרטי מדת החסד שמתחלק לי' כו' וצריכין כולן לבא לידי המשכה זה בלא זה שאין א' דומה לחבירו כו' מזה סיבת ההתחדשות בלב העליון וסיבת מקור הזמן שבמדת מל' שהוא כח הפועל אלקי ממש כו'. אך במל' הזמן הוא נברא בבחי' עבר הווה ועתיד ממש כמ"ש ה' מלך ימלוך כו' אבל במדות דאצי' הוא בחי' סדר הזמן פי' עיקר סיבת התהוות מציאות עבר הווה כו' שהרי כשימשך החסד דאצי' תחלה בכל פרטיו ואח"כ הגבורה כו' יהי' מזה סיבת משך זמן ההמשכה ב' ימים יום הראשון של השבוע ויום השני וכדומה בזמן ומקום ממש וד"ל. וא"כ לפי אופן ירידת האורות דאצי' באופני ההתחלקות למעלה בבחי' אצי' כן יהי' הזמן נברא בבי"ע אם העבר בחסד והעתיד בגבורה או להיפוך והיינו ברה"ש שכל שס"ה הימים של השנה שבמל' נידונים במקור סדר הזמן כו' וד"ל. (ואמנם ענין סיבת מה שהחיות יהי' רצוא ושוב במדות הוא מחמת שהי' אור הראשון לכל הראשוני' בבחי' מטי ולא מטי כידוע אבל ההפרש גדול בין מטי ולא מטי לרו"ש שברו"ש הוא בסיבת המשכת החסד ולא יהי' נמשך מנגדה שהוא הגבורה כנ"ל אבל במקורא דכולא באור המאציל עצמו לא יתכן לומר ענין בחי' ההתחלקות שיהי' נמשך זה ולא זה כו' אלא גם הלא מטי הוא חסד העצמי דהיינו בשביל השארת הרשימו שלו כדי שיוכל להיות שרש הכלי' כמ"ש שם) ובוה יובן ענין מה שהנשים פטורות ממ"ע שהזמ"ג וחייבות במ"ע שלהזמ"ג להיות כי ידוע שנהי' דז"א מוחין לנוק' ומאחר שמקבלת מבחי' אחוריים דז"א הרי בא כבר ההמשכות אורות דאצי' בכלים מכלים שוני' שמהם שורש ממש בעבר הווה כו' כנ"ל. וא"כ יציאת המל' י"ח במ"ע דאנשים שהם המדות עצמם כי הרי נמשך מלמעלה מהזמן שהם האורות עצמם בזמן שהוא המל' לכך נשים פטורות ממ"ע שהזמ"ג כי יוצאים במ"ע דאנשים וד"ל. אבל במ"ע שלא הזמ"ג פי' בהמשכות אורות שלא נמשכו בזמן כלל פי' אפי' בסדר הזמן הנ"ל דהיינו שלא נמשכו האורות בכלים כו' שאז אינה מקבלת המל' מהם כלל ע"כ צריכים המשכה בפ"ע שתמשיך לעצמה ממקורא דכולא במ"ע זו שלא הזמ"ג כו' וד"ל. ולכך גם הנשים חייבות לומר אשר קדשנו במ"ע שלא הזמ"ג ובזאת ממשיכים על נפשם מאור המאציל עצמו שהרי ידוע שהמצות הם ארחות הוי' עד רום המעלות פי' בתרי"ג ארחין דאריך ועתיק כו' ולכך נק' מצות ה' פי' מצות שה' עושה בשביל המשכות מוחין לעצמו ממקורא דכולא כמו שארז"ל מנין שהקב"ה מניח תפילין כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

ועתה יובן דברי המאמר הנ"ל בהיות שאנו רואים שהנשימה בבחי' דפיקו דלבא כנ"ל בעת השינה שהוא הסתלקות השכל אז הנשימה חזקה מאד יותר ממה שהיא בעת שהשכל מאיר בעודו בהקיץ כו'. והטעם הוא להיות כי ידוע שהשכל הוא כח הראשון מן עצמות הנפש והוא מאיר תמיד ע"י גידי המוח בלב להחיותו כו' והרי מבואר למעלה שהנשימה בא' מצד הסתלקות חיות הלב למקורו כו' וא"כ בהקיץ שהשכל הוא מקורו על ידי

הגידים כו' אז אין ההסתלקות צריך שהי" כ"כ שהרי מקורו מקרוב אצלו דהיינו בגידי המוח כו' ולכך הנשימה קצרה בין בעלייתה למוח ובין בבחי' השוב מן המוח ללב כו' אבל בעת השינה שהשכל מקור הלב נסתלק גם הוא בעצמיות הנפש ולא נשאר ממנו במוחו כ"א בחי' נה"י שבנה"י שבו כו' [שהוא כח המדמה לבד כו'] וגם מן פנימיות המדות נסתלקו בהשכל ולא נשאר מהם בלב כ"א בחי' נה"י שבנה"י כו' ע"כ בהסתלקות החיות הנשאר בלב בבחי' רצוא למקורו שהוא מאד רחוק ממנו צריך שהיית זמן רב בהילוכו ממטה למעלה ע"כ הנשימה ארוכה עד בוא החיות אל השכל כו' וכמ"כ בירידתה למטה בלב צריך שהיית זמן רב כו' וד"ל. ואמנם שיעור שינה דהיינו עד שיהי' הסתלקות השכל דהיינו שיהי' נגבה כ"כ עד שלא ישאר כ"א בחי' נה"י שבנה"י ממנו כו' אינו אלא בס' פעמים רצוא ושוב דוקא ולא בס' חסר חד, פ"י להיות כי הלא בהקיץ מפני שהנשימה קצרה בהילוכה כנ"ל הרי עדיין אין ההסתלקות החיות עושה צמצום גמור מאחר שאינו שוהה רק מעט מזעיר בהילוכו כו' וגם תיכף ומיד יבא הארה חדשה במקומו כמו שהיתה הראשונה ממש כו' ע"כ לא נעשה צמצום כלל בחיות הלב אף ברגע זו שבין הרו"ש כו' וד"ל. אבל בשינה שהחיות מסתלק ושוהה זמן מה בהסתלקותו הרי עי"ז מתצמצם החיות בלב מאד ולא נשאר מן החיות המסתלק כ"א רשימו בעלמא בלב כו' שכל דבר המסתלק למקום הגבוה ביותר מוכרח שלא ישאר ממנו כ"א מעט מזעיר כו' כמו מי שטרוד בעמקות לא ישמע מה שידבר לו זולתו מפני שהוגבה כח מחשבתו ונסתלקה בעמקות השכל ולא נשאר ממנו כ"א רשימו בעלמא וד"ל ולכך בס' פעמים שתה"י הנשימה ארוכה שעי"ז תעשה צמצום גדול בכל פעם בקיסטא דחיותא הנשאר בלב בעת ההסתלקות כנ"ל אזי נעשה בחי' הסתלקות המוחין שהוא השינה האמיתית דלא ידע להשיב קר"י ל"י ולא עני' כו' אבל בשיתין חסר חד עדיין לא נעשה הצמצום כ"כ והיינו שהשכל עדיין אינו בריחוק כ"כ כו' וד"ל. ומה שצריך ס' דוקא הוא כנגד מוח ושכל פרטי שיש בכל מדה מן הו' מדות שבלב כו' כנ"ל.

אמנם ענין הסתירה שיש בדברי הזוהר הנ"ל דתחלה אמר ס' חסר חד ולהלן אמר עד שיתין ושיתין בכלל כו', להיות כי הלא מבואר ומובן למשכיל הנמשל למעלה בבחי' אצילות מכל הנ"ל דס' נשמין עילאין המה המקוריים האמית' לכל חיי העולמים דבי"ע כידוע שהמדות דאצילות שבלב העליון בעת השינה שהוא ענין תרדמה נפלה על האדם העליון כו' הרי הם במקורן בהיכל או"א כו' וחיות מקור כל העולמות אינו אלא מבחי' קיסטא דחיותא הדופק בלב העליון שהוא בחי' נה"י שבנה"י תלת גו תלת בבחי' עיבור כו' כידוע. ובהיות הנשימה בבחי' רו"ש ממנו שורש התהוות הזמן כנ"ל אך כאשר המוחין דאו"א בבחי' גילוי במדות אזי הנשימה קצרה כו' ואין צמצומי' כלל בלב כנ"ל. והענין הוא למעלה דהרי ידוע דכולם בחכמה עשית כו' והרי אנו רואים דכל עיקר הרחמנות אינו אלא מצד החכמה ומדות

אכזריות אינו אלא מצד חסרון השכל כמו התינוק שהוא אכזרי וגדול הוא רחמן כו'. והטעם הוא שיוסיף דעת יותר ירגיש בצער היסורים כו' ושוטה אינו מרגיש כלל ואינו משיג מהות היסורים כו' לכך יכול התינוק להכות ולעשות אכזריו' כו' וכן כל מדת אכזריות של כל אדם אינו אלא מצד החסרון של השכל באותו הרגע שלא ירגיש מה שהוא עושה כו' וד"ל. אבל החכמה הוא היפוך זה בהיות שמכיר ומבין היטב היסורים ע"כ ירחם מאד כו' ולכך מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו כו' וכמ"ש במ"א בארוכה כו' וד"ל ולכך אנו אומרים כי אתה אבינו פ"י אתה הוא אבינו החכמה שמצידה הרחמנות והיינו בכח"י גדלות השכל במדו' עליונות שאז אין צמצומים כלל ממדת הדין בלב העליון כמ"ש ויאמר כי יצר לב האדם כו' ומה שנתעצב תחלה ואמר נחמתי כו' עתה בהארתי השכל א' שכל לזכות את האדם כי יצר לב כו' והיינו מפני הרחמנות כו' וד"ל. אבל כשהמדות בכח"י שינה שהוא בכח"י קטנות כידוע ואזי הדינים והצמצומים מתגברים כו'. והיינו ענין הנשימה הארוכ' דוקא שמתצמצם מאד החיות מקורא דכל העולמות ואזי עלה עשו באפו כו' והטעם אינו אלא מפני הגבהת השכל למעלה בעצמות הנפש כנ"ל והיינו ענין בלילא מאי קא עביד קוב"ה שיש בחי' אלף עולמות שהם אלפי שנאן בכח"י אריך כמ"ש במ"א וד"ל, ואמנם הגבהה זו אינה אלא לאחר ס' פעמים שעשה החיות בחי' רצוא כנגד הסתלקות מוחין שבכל מדה כו' כי כל א' כלולה מחברתה כו' כידוע ואין שלימות ההסתלקות וההגבהה אם עדיין במדה א' תאיר השכל כו'.

וּמָה שֶׁהִזְכִּיר בְּזוֹהַר דְּשִׁיתִין בְּכָלֵל חִי' הוּא כְּדָא ר"א שִׁיתִין נִשְׁמִי אִינוּן דְּחִיין בִּין לְעִילָא כו' וְהֵלֵא נִשְׁלַמְת עֲנִין הַשִּׁינָה מְכַל הַמְדוֹת בְּפִרְטֵיהֶם שְׁלֹזָה אִמַר הֵהוּא יוֹדָא חֶסֶר חַד דּוֹקָא כו' הָעֲנִין הוּא דִּהְנֵה יָדוּע דֹּאחִיז וַיִּנְיֶקֶת הַחִיצוֹנִי' הוּא מְמוֹתְרֵי הַשְּׁפַע מִבְּחִי' הַפְּסוּלֹת דּוֹקָא כו' וְהֵיִינוּ כְּמוֹ עֲדִימ בְּפִי הָאֵמָה יֵשׁ ב' נִקְבִים א' שֶׁל זֶרַע וְא' שֶׁל שֶׁתָּן מִהֲזֶרַע יוּלֵד דְּבַר חֵי כְּמוֹ הוֹלֵד וְהָרִי הוּא בְּחִי' פְּנִימִיּוֹת הַשְּׁפַע וּמִנְקַב הַשֶּׁתָּן יוֹצֵאִים הַמִּים הָעֵכוּרִים מִמָּה שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְהִתְבַּרֵּר בְּקִיבָה לְהִיּוֹת לֵלֵב וְאִבְרִים כו' כְּמוֹ צוֹאת הַמֵּאֵל שִׁיּוֹצֵא מִהַפְּסוּלֹת דֶּרֶךְ נִקְבֵי הָרִיעִי כו' וְדִל כֵּן עֲדִימ וְדוֹגְמָא בְּחִי' הַפְּסוּלֹת דְּשַׁפְּע הָאוּרוֹת דֹּאצִּילוֹת מִה שֶׁלֹּא נִתְבַּרְרוּ בְּקִיבָה וְאִצְטוּמְכָא הָעֲלִיוֹנָה כו' יוֹצֵא דֶּרֶךְ הַכְּלִיּוֹת בְּחִי' נִיָּה שֶׁמִּבְּשִׁלוֹת הַזֶּרַע אִור זֶרַע לְצַדִּיק חִי' עֲלֵמִין כִּידוּע וְהֵיִינוּ בְּחִי' נִקְבֵי הַשֶּׁתָּן וְהוּא עֲנִין צִינוּר הַשְּׁמֵאֵלִי שְׁכִיסוּד כו' וְדִל וְהֵיִינוּ מִה שֶׁלֹּא הִזְכִּיר הֵהוּא יוֹדָא שִׁיתִין בְּשִׁלִּימוֹת דְּמִתְקָרִי גִיב חֵי הוֹאִיל וְכִבְר נִמְשָׁךְ מִבְּחִי' צִינוּר הַשְּׁמֵאֵלִי אַחִיז וַיִּנְיֶקֶת הַחִיצוֹנִים מִהַפְּסוּלֹת כו' וְהֵיִינוּ עֲנִין טַעְמָא דְּמוֹתָא אַחַר שִׁיתִין נִשְׁמִי כו' וְדִל וְבִהְיוֹת שֶׁהַצִּנוּר הַיְמִינִי הוּא הַשְּׁפַעַת פְּנִימִיּוֹת הַשְּׁפַע כְּנִיל וְעֲדִיין אִין מְקוּם בּוֹ לִינְיֶקֶת הַפְּסוּלֹת כו' לִכְךָ אִמַר ר"א שִׁיתִין נִשְׁמִי כּוֹלוּן אִינוּן דְּחִיִּיא כו' וְדִל.

וְעַתָּה צִרִיךְ לְהַבִּין מִה שֶׁאִמַר ר"א שִׁיתִין נִשְׁמִי דְּחִיִּיא אִינוּן בִּין לְעִילָא וּבִין לְתַתָּא בְּהִיּוֹת דֵּהִיּוֹדָאִי אִמַר דְּחִי לְגַבֵּי חֵי כו' פִּי' כִּי הַמְּלִ' לִית לֵה

חיי מצד עצמה אלא מה שמקבלת מז"א בעלה כמשל אור השמש בלבנה כו' ור"א אמר דגם לתתא דחיין אינון כו' פי' לענין יניקת החיצונים דהוא מותא אין הפרש כלל בין ז"א למל' שהרי גם במדת מל' אין אחיזת ויניקת החיצוני' אלא ממה שפולטת מבחי' חיצונית יסוד והיינו נקב השתן כמבואר בהל' נדה בענין דין אשה שישבה על הספל כו' דב' נקבים יש ברחם א' יוצא ממנו השתן וא' יוצא ממנו דם נידות וכמבואר בספרי הרפוא' וד"ל וזהו דשיתין אחרנין דמותא שלטא עליהו כו' והיינו מנקב דם נידות ששם שורש אחיזת החיצוני' שבמים עכורים כו' וד"ל ושרש השתן למעלה בבחי' אצילות שיונק מצינור השמאלי כו' ידוע שהוא המכוון לשיש וכמ"ש במ"א וד"ל והמ"י.

להבין כל ענין סיפור המעשה דיוסף ויהודה בויכוח שלהם בכלל אודות בנימין אחיהם בחי' צדיק תחתון רוחא דשביק בה בעלה כו' שיהודה רצה להעלותו אל אביו יעקב דוקא ויוסף רצה להעלותו אליו דוקא כמ"ש הורידוהו אלי כו'. הנה ענין רוחא דשביק בה בעלה הוא ענין היבום כידוע והוא בחי' צדיק תחתון פי' התקשרות המקבל אל המשפיע והתשוקה הנפלאה אליו יש בו ב' מדריגות הא' מצד עצמות של המקבל כמו ואל אישך תשוקתך מצד עצמה כו' וזה נק' העלאת מ"נ כידוע אבל מדריגה השנית מה שתהי' תשוקתה רק מצד של השפיע שהושפע בה מכבר ואף שכלתה והלכה לה נשאר בה בחי' רשימו ממנה שמעורר אותה בתשוקת הקבלה לקבל עוד שפע כו' זהו אינו מצד עצמה כלל רק מפני שכל דבר חוזר למקורו והרי רשימו מן השופע נשאר בה שחוזר למקומו ע"כ תהי' תשוקת' כו' וזהו הנק' צדיק תחתון פי' שהוא נלקח מצדיק עליון שהוא בחי' יסוד המשפיע וזהו שחשק יוסף צדיק עליון דרוחא דשביק מכבר תחזור אליו ותתכלל בו לכך אמר ואשימה עיני עליו כו' וד"ל כי ידוע שהעלאת מ"נ של האשה ע"י הבנים שילדה לאישה גדלה מאד מהעלאת מ"נ עצמותה כמ"ש הפעם יוכלני אישי כי ילדתי לו כו' וכמ"ש בע"ח והוא מהטעם הנ"ל שהבנים יש בהם מכח האב כו' וענין רוחא דשביק בה כו' הוא יותר נעלה אפי' מהעלאת מ"נ של הבנים כמו שאמר אלקנה לחנה הלא אנוכי טוב לך מעשרה בנים כו' והטעם כנ"ל שהבנים יש בהם גם מעצמותה כי אודם מן האשה כו' אבל רוחא דשביק בה הוא רוח עצמותו של המשפיע בלי ישונה עדיין להצטייר במע' לולד כו' וד"ל.

והנה יהודה רצה להעלותו אל יעקב אביו דוקא בהיות כי טען שנותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו פי' כי יעקב הוא בחי' חכמה העצמי' בשרש הקו שלו האמצעי שהוא בחי' דעת דאבא כו' כי דת"י הוא קו האמצעי כידוע

ולכך אמר לא יוכל הנער לעזוב את אביו ומת כי אין קישוי אלא לדעת וכשמטלק הדעת והמחשבה הרי האבר מת וידוע שיש בחי' פנימיות יסוד שהוא השפע עצמה וחיצוניות השפע הוא הכלי שדרך בו תעבור השפע והיינו אבר חי דוקא והדעת שמחמתו יתקשה הרי עדיין לא נמשך פנימיות השפע כלל כו' אך עכ"ז יש בקישוי מעין הפנימיות והוא הדעת וההרגשה כו' אבל משמש מת בעריות פטור פ"י אף שיצא פנימיות השפע אם לא היתה דרך אבר חי אינו כלום כו' וד"ל. ועד"מ זה יובן שיוסף ה"י מבחי' פנימיות יסוד ולכך נק' בן זקוני' פ"י טיפה הרוחניות שנלקח ממקור ושורש של כח המשכיל כל השכלות הנק' זקן שקנה חכמה ומ"ש ואחיו מת פ"י ששלטו בו שפע יניקות החיצוני' להיותו במצרים בכחי' גלות להחיות עם רב כו' וכמשיית' ונשאר בנימין לבדו לאמו פ"י רק רוחא דשביק בה כו' כי בנימין נולד במסי"נ של רחל כמ"ש בצאת נפשה כו' וקראוהו יעקב בנימין ואמו קראתו בן אוני כו' והטעם כי כלתה נפשה ברוחא דשביק בה הנק' אוני כי הרי היא אחת מצלעותיו כו' וד"ל ואביו קראו בן ימיני להיותו עולה עד הדעת והחכמה כנ"ל וד"ל. וזה ה"י יתרון מעלת בנימין על שאר אחיו כיתרון מעלת רוחא דשביק כו' על העלאת מ"נ של הננים כנ"ל והוא מטעם שאין בו מתערובות עצמה כנ"ל וכן בהולדת בנימין הרי יצא נפשה כו' וד"ל. וזה שלא יכול לעזוב את אביו כי אין בו מצד אמו כלום כי נותר לבדו לאמו והי' לאחדים עמה ואביו אהבו פ"י הדעת והרגשה כנ"ל ובלא דעת יהי' אבר מת כנ"ל וד"ל. ויוסף רצה להעלותו אליו כי חפץ שיוכלל בו רוחא דשביק בה כו' וגם להיות נחסר בו חיצונית השפע כנ"ל אך מה שאמר הורידוהו אלי ולא אמר העלוהו הענין הוא לפי שהי' בחי' פנימיות יסוד העליון בגלות מצרים שלכך ה"י מלך על מצרים ולא מלך ישראל כו' וד"ל.

והנה ענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין כו' הנה בהיות שנתגברו עליו טענת יהודה ולא יכול להביא את בנימין אליו עשה בערמה להטמין בהצנע הטוב הגנוז באמתחת בנימין כו' פ"י כי גביע הכסף הוא החד שיש בו שמחה הוא היין שבגביע פ"י כי כסף פשוט הוא ענין אהבה הנמשכת כמים כידוע וגביע הכסף הוא כשיעשו מן אהבה כלי קיבול להיין המשמח הוא השמחה שבהתבוננות גדולות הבורא שבא מצד העונג שהמשיך ההתבוננות כמבואר במ"א שהשמחה הוא גורם השפלת המהות למהות כמ"ש ויספו ענוים כו' וכשיומשך מהתענוג לכח החכמה להשכיל בהעלם המוחין ע"י בחי' יסוד דע"י יש בו בחי' פנימיות וחיצונית הפנימיות הוא שפע העונג והוא בחי' יוסף בן זקונים כנ"ל והוא נסתר ונעלם בכח המשכיל כשכירחנו לצאת ממהות למהות דהיינו לידי גילוי כמ"ש זכר רב טובך יביעו כמ"ש במ"א, וזה לא ה"י ביכולת יהודה להשיג האור דע"י הגנוז במו"ס כו' עד שלא יכול להתאסק כו' וד"ל. והחיצונית הוא גביע הכסף כלי השפע דע"י והוא בחי' כלי החד דע"י כו' שע"י נשפע יוסף בן זקונים כו' ואעפ"י שזהו מאד נעלה מתחתית מדריגות אור המאציל להתקשר עי"ז

בנאצלים כו' וא"א להגלות כו' רצה יוסף להשפיל אור זה של הגביע באמתחת בנימין להיות נלקח משרשו כנ"ל וכנראה כחוש שהאהבה בתענוגים שיש לצדיק גמור יכול להיות שגם בבינונים תהי' האהבה עם השמחה והתענוג לפי ערכו אך אינ' בשלימותה כמו שהיא במקורה האמיתי כו' וד"ל. וזהו מסיבת ההשפלה שהושפל מאה"ר שבתענוגים שבצדיקים גם למטה מטה בבינונים כו' ואמנם נפלה באופן שלא ירגישנה הבינוני שאם ירגישנה יפול מעבודתו להתייהר כו' כי הרי אינה שלו מצד עצמו כו' וד"ל אבל הצדיק גמור אף בהרגשתו אותה בגילוי לא יפול אדרבה יסיף כח כו' וד"ל. וזהו שהצניע יוסף שהוא האור הגנוז כו' שיהי' נמצא גם באמתחת בנימין צדיק תחתו כו' רק באופן שגם בנימין לא ידע ממנו כו' וד"ל. אך הענין העלילה שהעליל אח"כ לחפש הגביע כו' כי רצה עי"ז להעלותו אליו להיות כי עיי' האהבה עם השמחה שתמצא בבינונים כנ"ל יוכלו בעת ההיא להיות במדריגות הצ"ג ממש אף שהם הרבה למטה כו' והטעם הוא כנ"ל שעיי' השמחה גורם השפלת העליון לתחתון כמ"ש במ"א ע"פ ויספו ענוים כו' כמ"כ ביכולתו לעלות התחתון לעליון כמו בהלל הזקן ששאב מכד החכמה בשמחת בית השואבה כו' וזהו שאמר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן פ"י כי אם אין אני תופס מקום מפני הביטול שמצד החכמה כמ"כ עדי"ז תעלה שמחת הביטול עד רום המעלות דכולא קמי' כלא דאפי' אור צח כו' וד"ל וזה הביטול שיעלה מעלה מעלה לא הי' ביכולת החכמה לבדה אף שהיתה מופשטת מגשמיות בתכלית עכ"ז היא יש ודבר כו' רק מצד השמחה כו' כמו איש נכבד בעת שמחתו יושפל לדבר עם הקטן וכמ"כ ממש יגביה עצמו הקטן ונכזה בעת שמחתו לדבר עם הגדול מאד מאד כו'. וזהו אינו מצד ההגבהה רק מפני שבשעת השמחה הוא בטל מן עצמותו וכמו הזובב שיקפוץ על היד לא יהי' בזיון לאדם כן לא יהי' בזיון להגדול מאד כשידבר לו הקטן בעת שמחתו דברים נגד כבודו כו' מפני שמשיג בחי' הביטול של השמחה שמחת הביטול יהי' בהגבהה כי שמחה ושפלות דבר א' הוא כמ"ש במ"א בארוכה וד"ל. וזהו שעיי' הגביע של כסף אהבה עם שמחה שבצדיק תחתון שתתגלה הי' ביכולת יוסף לקשרו אליו עי"ז וד"ל.

ועתה צריך להבין מה שאמר יוסף כי נחש ינחש לי איש אשר כמוני להיות כי השבטים היו מעלמא דאתגליא שהאור העליון הגנוז הוא מוסתר בהם לכך אמר איש אשר כמוני דוקא להיותו מבחי' גילוי אור שפע עונג העליון כי הי' בן זקוני' כנ"ל וד"ל ואמנם ענין לשון נחש ינחש משמעו שהערים בערמומית עמוקה מן ערמומית הנחש עד שהסיר בה ערמומית הנחש וזהו נחש ינחש כמו המבלבל כשפים כו' וד"ל והענין הוא להיות כי בגביע הזה הי' יודע עתידות ואין דבר נעלם ממנו פ"י כמו עדי"מ הערמה אינו חכמה בעצמותה כמו השכל והסברא רק היא להסתיר ולהעלים דבר בתוך דבר העלם אחר העלם עד שיוסתר הדבר מאד מאד כו' וא"כ יש לכח העלמות אלו בחכמה הנעלמה כו' יותר שייכות ואחיזה ממה שיש לחכמה

ושכל הגלוי בהעלם החכמה כו' וד"ל. וזה שהי' לבן רמאי ביותר ויעקב אמר אחיו אנכי ברמאות פי' להיות שורש יעקב בכח החכמה הנעלמת בעצמות כו' הי' ביכולתו לסבב ערמומית לבן עד שגם ברמאות הי' ערום יותר ממנו כי אחיות לבן במ"ס בקליפה הי' נמוך מאחיות יעקב במ"ס דקדושה שהי' אחוז בעצמות האמיתי כו' וד"ל כמ"ש במ"א בארוכה.

והנה ידוע ומבואר במ"א בבחי' הארת פנים דמ"ס כו' שהאור דע"י שנגנז במו"ס בתחלתו עדיין אינו נגנז אלא הוא בגלוי ע"כ חכמת אדם תאיר פניו כו' ע"ש. וכזה יובן ענין הגביע הזה שהי' יודע בו העתידות כי העתידות בגשמיות הוא הנעלם מהשגת אדם ושרשו מבחי' מ"ס ולכך נק' חושך ישת חושך סתרו והנסתרות כו' במופלא ממך כו' אבל לגבי עצמיות אור המאציל כתיב אין נסתר מנגד עיניך כו' פי' כמו עד"מ ע"י האור שמאיר בבית מתגלים כל מצפוני' ומטמוני' כו' או כמשל הערמומית שהוא עמקי ההעלם של הרמאי המופלג מתגלים הם לגבי החכם המופלג בעצמות כח חכמתו כו' וד"ל ולגבי חכם קטן הימנו נעלמים הם הרמאות כו', וע"ד משלים אלו יובן שבהארות גילוי שפע עונג העליון בחכמה סתימאה הי' ההעלם והפלאה שבחכמה מתגלה ע"י האור וד"ל, וזהו שהי' יוסף מנחש באותו הגביע הכסף שהי' כלי לאור דע"י ואמר כי נחש ינחש בו פי' הערים בו כל ערמומית נחש העליון דכתיב והנחש היה ערום והיינו בחי' כתר דקליפה תנין הגדול כו' שהוא קליפת מצרים בזמן הזה שהוא בחי' רישא דדהבא וד' גליות אדום מדי ויון כו' הם גוף ורגלים כו' וגלות מצרים אינו נמנה עמהם להיות כי הוא בחי' כתר והיינו כי זלעז' עשה האלקי' כידוע ויוסף לקט כל הכסף ונתן החמישית לפרעה וד' הידות הניח להם כו' כי הד' ידות הם מבחי' חכמה עד פרצוף מל', והחמישית הוא פרצוף כתר שהוא עיקר היניקה שלהם בבחי' עורף אחוריים דרצון העליון כו' והוא העלה הרפ"ח ניצוצין דקדושה ע"י שנתנו לו חיות שלהם בהמתם ומקניהם כו' ועשה הכנה גדולה לגילוי אלקות שהי' ע"י משה במ"ת וק"ס כו' כי עשה הכל בערמומית מופלגת במה שמרצונם הטוב נתנו מקניהם ואמרו החייתנו כו' כי כלכלם במזון התבואה והיינו שהשפיע להם כדי שאח"כ יציל מהם הטוב בחמישית שנתן והביא ביתה פרעה כו' והתנהג עמהם רק במדת החסד וכזה בירר מהם הטוב כמו שיערים האדם עם הקטן ופתנו שיתן לו בגדו מרצונו הטוב כו' וד"ל ומה שהי' ענין המלחמה במכות דם צפרדע כו' שעשה משה כו' לא הי' מועיל כ"א כשעשה יוסף הכנה מתחלה לברר מהם בדרך טוב וחסד שאמרו החייתנו כו' ואח"כ הי' בנקל למשה ללחום עמהם ולברר מהם בע"כ וד"ל. וזהו כי נחש ינחש בו פי' שבירר בחי' נחש כתר דקליפה ע"י שהי' הגבה מאד נעלה מבחי' אור שתאיר חכמה סתימאה ואין דבר נעלם ממנו כי שווין קמ"י הנעלם עם הגילוי כמ"ש הנסתרות והנגלות אתה יודע בבחי' גילוי כנ"ל וד"ל. וזהו וילקט יוסף כל הכסף כי קיבץ כל החסדים עד למקור כל החסדים שהוא הגביע הכסף שבו ינחש ויודע עתידות

כו' וד"ל. ואמנם בימי שלמה נאמר אין כסף נחשב למאומה כי היתה סיהרא באשלמותא בבחי' כתר כו' וד"ל אבל הזהב היה נחשב להיותו עטרת בראש הכתר כו' ולכך שלח לתרשיש להביא זהב אופיר וד"ל.

להבין מאמר הזוהר בענין הספיחים דאור הזרוע לצדיק מגרמי' אודרע כו' כהאי גננא כו' ע"ש והיינו ענין רוחא דשביק בגווה הנ"ל. וצריך להבין הלא גם בימי הגלות יש יחוד וזיווג ע"י התפילה בק"ש וש"ע כנזכר בפרטות בפע"ח. אך הענין הוא דהנה בזמן בהמ"ק הי' התגלות אור אי"ס ב"ה בהיכל ק"ק דעשי' ממש והיינו בחי' צדיק עליון מדריגת יוסף הנ"ל אבל בימי הגלות אין במל' שהוא כללות נ"י אלא בחי' בנימין לבד שהוא צדיק תחתון דהיינו רוחא דשביק בגווה פ"י כי בכל ניצוץ האלקי יש מוסתר בחי' רשימו שנשארה מאותה ההארה של אור אי"ס ב"ה בזמן בהמ"ק וכמ"ש לא מאסתים כו' והי' כמשל רוח האיש באשתו שנשאר אחר הזיווג שהוא המעורר את תשוקתה כו' וכנ"ל או כמו שפע הרב לתלמידו שמבחי' רשימו שנשאר מן השפע שקדמה היא המעוררת לבב התלמיד לקבל עוד כו' וכמו שמעוררת בבחי' העלאת מ"ג לקבל שפע מן הרב כן יוכל להיות ג"כ שיהי' התלמיד בעצמו מקבל שפע שכל מן אותה הרשימו שנשארה בתלמיד כו' והטעם ידוע שאין ערוך למקבל עם המשפיע והרי כשלמד וקיבל איזה סברא מן הרב נתגשמה מאד כשמשגיגה התלמיד כפי מוחו כו' אך מה שימצא הדקות באותה הסברא אף כמות שהיא בעודה במוחו הוא מבחי' רשימו שנשאר במוח התלמיד אף לאחר גמר שפע הרב כו'. והנה כשלומד הסברא באותה הדקות לא יוקשה לו כלום ואם יוקשה לו יתורץ לו בעצמו אבל כשהית' הסברא רק כפי מוחו לא הי' יכול לתרץ וכן להבין דבר מתוך דבר בחידושים רבים אינו אלא כשיש בו רשימו מן שפע הרב כו' וזהו תן לחכם ויחכם כו' פ"י תן לו בחי' רשימו כו' וד"ל וכן הי' בע' זקני' שקבלו מהארת משה שנשאר בהם בחי' רשימו כו' וזהו שאמרו אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי בזיווג פ"י שהשאר בה בחי' רשימו רוחא דשביק בגווה ואזי היא תמיד בחי' כלי לקבל השפע מאותו הרוח דשביק בה כמשל הבנת התלמיד דבר מתוך דבר שלמד מחמת הרשימו כו'. וכן בארץ הגשמי אנו רואים שבלא זריעה תצמח מכח הצומח שבארץ הספיחים והוא אינו מצד עצמו כלל רק מחמת הרשימו מן הזריעה שזרעו בה פעם א' כו'. וזהו לשון לא תוסיף תת כחה לך כו' פ"י שלא יהי' בה תוספות מצד שתהי' כחה כלי לקבל שפע מאור הזרוע בה מכבר ונשארה רוחא כו' וד"ל. וע"ד משלים הנ"ל יובן ג"כ ענין היחודים עליוני' שנעשו עתה בזמן הגלות שאינו אלא מבחי' ספיחים כו' דהיינו שאותה ההארה של המאציל שהי' בזמן בהמ"ק

נשאר ממנה בחי' רשימו והיא המשפעת מוחין לנוק' שהוא מל' דאצי' וכן בכללות נ"י כו' וד"ל. וזה הי' מדריגת בנימין ולפי שהי' יוסף בגלות מצרים בבחי' הסתר ובחי' בנימין הי' יכול להיות בהתגלות כי הוא בחי' רוחא דשביק כו' לכך רצה יוסף שיוכלל בו וישים עינו אליו כנ"ל וד"ל אבל יהודה נצחו בטענתו שא"א לו לעזוב את אביו ומת כו' כי לכל השפעה במקבל צ"ל בחי' קישוי לדעת כנ"ל ומאחר שיעזוב את אביו איך ישפיע בנימין אפי' להוליד בחי' ספיחים כו' וד"ל.

להבין ענין אילני דבוסמי דבגנתא דעדן שאומרים שירה כמבואר ב זוהר. הנה גן העדן העליון הוא במל' דבריאה וג"ע התחתון במל' דיצירה כידוע וגינתא דעדן עלאה היינו בחי' הדומם דייס בעולם הבריאה והאילנות הגדילים בקרקעות הגן הזה הוא בחי' צומח והם בחי' נפש ורוח דייס שמתלבשים בכלים והיכלות דבריאה ממש ולכך הם רחוקים מאד מעצמות אלקות דבחי' אצי' יותר מריחוק בחי' נשמה ח"י דבריאה שהם בחי' חי ומדבר כו' וד"ל וזהו דכתיב אז ירננו כל עצי היער לפני ה' כו' כי הרי אותן אילני דג"ע לפי שהם בחי' צומח לכד לכך יתכן בהם ענין השירה כמו במלאכים הנבראים כי כל הקרוב יותר אל העצמות לא יתכן בו ענין השירה שהוא אינו אלא כשהוא יש ודבר בפ"ע אך שמתכלל ובטל למעלה לשרשו ע"י השירה כמו כל תשוקת העלול לגבי העילה כו' וד"ל. אבל ההפרש שהם נק' אילני דבוסמי פ"י שיש בהם מהארת התענוג להיות כי בג"ע העליון בוקע הארת העונג שבחכמה דאצי' דרך מעקה כו' כנוצר ב זוהר תמיד דקוב"ה אתי לאשתעשע כו' והיינו כמשל עונג האב שמקבל מבנו הקטן שאעפ"י שענין העונג דבר קטן הוא והיינו חכמת התינוק בדברים קטני' כו' עכ"ז הרי הושפל מעונג העצמי של האב להיות מתענג בחכמת התינוק כו' וזהו ילד שעשועים הם הנשמות של הצדיקים בג"ע העליון דקוב"ה משתעשע בהשגתם כו' וד"ל. והאילנות הנבראים הם אילני סרק ואם יגדל בהם פרי הוא הארה דהארה מוגבלת שגלקחת מאותה התענוג הרוחני שבאילנו' דבוסמא שהריח הטוב בכל מהותם אפי' בקליפות שלהם וד"ל. וזהו אז ירננו לע"ל יתעלו עצי היער הנבראים להיות מרננים בבחי' עונג העליון דאצילות המאיר באילני דבוסמא הנ"ל וד"ל.

[רי]ש"א* דדהביא מצרי ע"ד גליו' גוף כו'. ויוסף קיבץ החסדי' החמישי' לפרע' בחי' כת"ר דקליפ' וד' הידו'. גילוי אלקו' ע"י מ[שה].

בן זקו[ני]... טוב. נחיש ינחיש. עתידו' כי רמאו' מעלי' ואור' מאיר ואין נסתר כו' ע"י הגביע האור'. ונחיש ע[...]. כהיאמר כו' ינחש כו' אין כסף נחשב אלא זהב. וילקט הכסף הכנה י' מכות דם כו'. החיתני ד' ידו'.

[. . .] שביר' יש ד"מ [. . .] דידי' ג"ע העליון. אילני דבוסמי א' שירה עצי היער כו' בחי' אלקו' עולה כו'. [. . .] מ"ת. אבר חי לד"ע יעזב חכמי'. יוסף צדיק עליון התקשרות העליון. גביע הכסף אהב' שמ[. . .] ו' אלי וילקט במצרי' גלו' קיבץ החסדי'. ולא יוכל הנער [. . .] אשימ' עיני כו'.

[. . .] לכל למעלה. כת"ר חכמ' אור' באור פני'. לילה ראש לשועלי' לבושי חול יאיר הא[. . .].

ליל שבת פ' משפטים בעזר"ה

קמ"ץ בכתר ופת"ח בחכמה כו'. להבין ענין פיתוחי חותם שהוא מנצפ"ך שביסוד אימא דאוזיפת מאנהא לברתא לעשות מהם בנין הנוק' כו' והוא בחי' קלא פנימאה קול גדול ולא יסף כו'. הנה תחלה צ"ל ענין טנת"א שבנפש שהם מעצמיות ומהות רוחניות הנפש ומה שיתגלה האות בביטוי ה' מוצאות אינה אפי' הארה מהמהות אותיות בעצמות כמו שהם בנפש ולא כמו שהמוח כשיעשה טיפה הוא הארה ממהות כח השכל כו' דהנה מבואר במ"א שאעפ"י שהאותיות הם הכלים כי א"א שיתגלה אות אלף כ"א בכלי הגרון וכן אותיות בומ"ף מהשפתים כו' אבל האותיות הם העושים הכלים של ה' מוצאות הגשמי' ולא שהם כלים מקודם שיתגלה בהם האותיות כמו כלי הכינור שהכינור יעשה את הקול כי בהיות העץ של הכינור באופן עשייתו בחללים הוא הגורם כשאדם מניע אותו יוצא הכינור את הקול והרי הקול נמשך מן כלי הכינור כו' ואם לא ה' הכינור עשוי' באופני חללים לא ה' מוציא קול כלל ונמצא הכלים קדמו להתגלות שמהם כו' משא"כ בקול הדיבור מאותיות ה' מוצאות אח"ה מהגרון בומ"ף מהשפתיים קודם שיתגלה ה' בשפתיים אין השפתיים באופן שיהי' מהם ביטוי ה' שהרי אנו רואים

רישא: קטעים אלו נמצאים בגוכי"ק אדמור' האמצעי, בגליון כפ"ע, בניכל גוכי"ק הכולל המאמרים דלעיל. ונראה שהם ראשי פרקים למאמרים אלו. קטעים אלו נכתבו באותיות קטנות מהרגיל, ובכמה מקומות טושטשו האותיות או נקרעו מרוב ישונם.

כשירצה לדבר אות ב' יקמצו השפתיים אחר שיומשך אות הב' ולא מקודם לכן כי עצמות השפתיים אינם מוכנים לאות ב' ע"כ לא תדבר הבהמה אעפ"י שיש לה שפתי' וד"ל רק שהשפתיים נעשים כלי לאות ב' הרוחני שבנפש שבא ומתלבש בשפתיים ומקמץ אותם זה לזה עד שיתגלה בהם כו' וכן ז' וסמ"ך בשיניים אין השיניים מצד עצמם מוכנים לאותיות ז' וסמ"ך כמו הכינור לקול היוצא ממנו כו' אלא הז' וסמ"ך הרוחניים שבנפש באים בדרך הכאה לבד לשיניים שיתגלה בהם בקול גשמי כו' ונמצא שכלי ה' מוצאות אינם כלים מקודם שיומשך אותיות הנפש בהם כלל רק אחר שיומשכו אותיות הנפש הרוחניים נעשים כלים לגילוי האותיות אם בקמיצה או בהתפשטות לפי אופן האות הרוחני כו' וד"ל. וכמו"כ ענין הקמץ ופת"ח באות א' עצמו שהוא בחי' הנקודות של האותיות פי' באופן המשכות האות אם בקמיצה או בפתחה כמו אות א' שהוא במוציא כלי הגרון אך אם יאמרנו בקמץ יוקמצו השפתיים בדברו ואם יאמרנו בפת"ח יפתחו השפתיים בדברו הנה קמיצת השפתיים נעשה לאחר שבא הקמץ בהבל הפה וכן פתיחת השפתיים נעשה אחר שבא ביטוי הפת"ח בהבל הפה כו' וכמו"כ הטעמי' המה הניגונים בקול הבל הלב הנמשך לה' מוצאות שהוא המנהיג איכות אופן המדות אם בשמחה או בעצבות שכלב כו' וזהו בהבל הלב עצמו וזה הי' מדריגות משה ע"ה שהי' מתפלל בכל מיני ניגון בצלותא כמ"ש בר"מ ואעפ"י שהי' למעלה ממדריגת התפילה כידוע אבל ענין ההנהגה בבחי' ניגון שהוא הטעמים למזג המדות כפי הראוי כמו זרקא שהוא מורה המזיגה באיכות המדה למעלה ולמטה כו' כמו שהיא נמשכת מן המוח וד"ל זה הי' עפ"י משה דווקא וד"ל.

וזהו ענין ההוראה של הקמץ בכתר להיות כי ענין הכתר הוא ההעלם וההסתר בעצמותו כידוע ע"כ יעשה את הכלי כדוגמתו והוא הקמיצה בשפתיים לסותמם ולחברם כו' והפת"ח הוא בחכמה פי' נקודות פת"ח שבנפש הוא פתיחת רוחני שהוא ההתגלות להיות מהות שכל והבנה לכך כשיאמר א' בפת"ח יפתחו השפתיים בהיות שיעשה את הכלי כדוגמתו ממש, וכמו"כ למשכיל למעלה יובן ענין אדני' שפתי' תפת"ח פי' כי מל' שורש כל הנבראים כשמקבלת כללות השפע מי"ס דאצי' נק' בשם אדני' ע"ש שהוא כמו האד"ן לקרש כידוע וכולם בחכמה עשית הרי כל ההתלבשות אור האצי' בחכמה שבמל' והוא הפותח שפתיה כי הפת"ח בחכמה וכמ"ש פותח את די"ך פתיחו דיודין וד"ל.

ובכל זאת יובן מאחר שאין הדבור בה' מוצאות בחי' עצמיות אותיות הנפש ולא הארתו כ"א בדרך הכאה בעלמא כנ"ל וע"כ כשנברא המלאך מהבל דבורו של הקב"ה אינו אפי' בבחי' דוגמא דדוגמא כלל לבורא וכמו השומע שכל והבנה מדבור זולתו אף שיקבל כל השכל בשלימות הנה רוחניות השכל כמו שהוא באותיות נפש המשפיע בדבורו אין בשומע כלל

לא מיני' ולא מדוגמתו לפי שכבר הפסיק ביניהם ה' מוצאות הגשמיים שהם השפתים והחיד וכנ"ל שנעשים אחר הכאות האותיות בהם כו' וד"ל. ולהיות כי לפי משל זה הרי הבלים דמל' שיוצא משפתיה שהוא המקור לכל הנבראים הוא אחר הפסקת השפתים וחיד כו' וא"כ איך ימצא כל פרטי השפע בחכמה ומדות בנברא והרי מאמר יהי רקיע אין באותיות אלו חכמה ומדות כו' ובנפש הגלגל יש השגה כו' וכמו שאם ידבר המשפיע דבר שאינו שכל לא ישמע המקבל שום שכל כלל מדיבוריו ולא יקבל שכל כלום כו' ואיך ימצא מציאות חכמה בנבראים מבחי' דבור ורוח פיו לבד וד"ל. אך הענין הוא דאין המשל דומה לנמשל באמת, כי השפתים הגשמיים מפסיקים הם באמת למהות רוחניות האותיות, ואמנם למעלה מאחר שמהתעבות האור נעשה הכלי בעצמה אעפ"י שקמיצת השפתים נעשה אח"כ עכ"ז מהות השפתים אינו דבר מפסיק כ"כ כו' וגם כל עיקר הכלים הם בבחי' ביטול גדול לגבי האור לא כמו באדם שגופו מסתיר מאד מפני שגופו מן האדמה כו', ולכך ימצא מציאת חכמה בנפש הגלגל וכדומה מפני שאותו קצת השכל שבמאמר יהי רקיע הוא המקור למציאת חכמתו להיותו מבחי' גילוי קצת בלי הפסקת הכלי כ"כ וד"ל. ואמנם כח המוליד הוא דווקא בדומה לו שלא יוליד בהמה מאדם ולא אדם מבהמה כו' להיות כי הטיפה הנמשכת מן כח השכל הוא הארת המהות והמשכתו ולא כמו השכל בדיבור בהבל המוצאות דאין שם מהות השכל כלל וכלל ולא אפי' הארת המהות כו' וע"כ לא יוליד מאומה בדברו כו' אבל הטיפה הנמשכת מן כח השכל הוא המשכת מהות השכל ע"כ יוליד בדומה לו ממש אם אדם או בהמה כו'. וככל זה יובן ההפרש בין נשמות למלאכים שהנשמות הן בחי' טיפי המוח והם בצלם ודוגמת אלקים ממש לכך קרוים אדם כידוע והמלאכים נקראים בשם חיות ואף הגבוהים שבהם שהם מבחי' הבל הדיבור עליון שיש בהם הארת השכל עכ"ז אינם קרוים אדם, אלא אנפי זוטרי כמו הכרובים כו' להיותם מבחי' הבל נשיקין דשפתים עליוני' כידוע והרי מבואר שקמיצת השפתים מן האותיות שבנפש אינה אפי' הארת המהות וד"ל אבל הנשמות הם מזיווג גופני דטיפת או"א וד"ל.

אך צריך להבין הלא ידוע שכל התהוות נברא הוא רק מהכלים ולא מהאורות כו' וענין הכלים הרי ידוע שהוא כדוגמת אברי הגוף שכח חיות היד לא תפעל פעולות ההילוך כו' וגם לפי"ז מאחר שבחי' האברים יש שינוי והפרש בין חיות היד לחיות הרגל יש הבדלה וריחוק ג"כ ביניהם שיהי' מצוי א' בלא חברו דהיינו כמו שאנו רואים שיפעול היד פעולתו והרגל תנוח לגמרי וכדומה וא"כ גם למעלה בכלים ואברים עליונים דאצי' יפעול א' בלי זולתו והנולד מאין ליש מבחי' יד העליון חסד דרועא מיניא כידוע לא יהי' בו מבחי' ההילוך כלל ואיך ימצא בנברא א' שיהי' כלול מכל פעולות האברים בפעולות היד והרגל, ובנשמות שהן מבחי' טיפי המוח יתכן זה שיהיו כלולים מכל בחי' המוליד אותם כו' אבל במלאכים שהם מהכלים

מקמיצת השפתים וכדומה יש להבין זה. אך הענין הוא דבאמת אין המשל דומה לנמשל כלל בהיות כי הרוחניות כאשר היא כבר מלובשת בגשמיות כמו הנפש באברי הגוף הנה הוא מחולקת לחלקים לפי ריבוי האברים וגם נשתנה למהות חיות אבר גשמי ע"כ גם בחילוק וההבדלה ימצא בין חיות היד לחיות הרגל שיפעול זה בלא זה כנ"ל, אבל מצד עצם מהות רוחניות הנפש אין הבדלה וריחוק כלל בין אברי היד שבנפש עצמה לאבר הרגל שבנפש עצמה כמו שראה החסיד ב' רוחות מספרות לא שראה אותיות נפש המדברת נפרדים מהרוח עצמו כמו שרואים נפרדים בנפש שבגוף שהרי לא הי' מוצא חיך ושיניי' גשמיים שיפסיקו כו' אלא ראה בהתכללות כולם יחד כי אין ברוחניות התחלקות גמור כל א' בפ"ע כי זה לא יתכן אלא בבחי' מקום ושטח שיהי' מקום זה מובדל ממקום אחר כו' וכן מצד התלבשות הנפש ביד ורגל שהם במקום יהי' הבדלה וריחוק גם בחיות שבהם שיפעול זה בלא זה כו', אבל מצד עצמיות רוחניות החיות של היד ורגל לא ימצא מציאת חיות הרוחניות של היד בלתי חיות הרוחניות של הרגל כי לא יפרדו לעולם דהיינו שאם יומשך כח רוחני בהתגלות לא יומשך ממנו חלק א' אלא כל החלקים יומשכו עם אותו החלק ויוגררו אחריו כי אין בהם פירוד מאחר שאינם במקום כו' רק שאותו החלק יהי' בגילוי יותר כו'. ובזאת יובן למשכיל שמה שימצא במלאך מיכאל וכדומה כל פרטי האופנים של שיעור קומה בראש ורגל כו' אעפ"י שעיקר התהוות שלו במקור תוצבו אינו אלא מבחי' פרטית כמו חסד דרועא ימינא וכדומה הוא מפני שברוחניות אין התחלקות גמור וכ"א כלול מכולם ע"ד הדוגמא בגשמיות אנו רואים שקורה ואכן שבכותל התחתונה כשמגביהים אותם נגבהים כל העליוני' עליהם מאליהם כו' וכן בדיבור הרוחני שהוא מדריגה התחתונה שבנפש השכלי' כידוע מגביה כל העליוני' עלי' דהיינו השכל והרצון בעת דברו איזה אהבה או שכל כו' וד"ל אבל בפעולות חיות האברים שיפעלו זה בלא זה הוא מצד גשם האברים ולא מצד הרוחניות כנ"ל וד"ל.

ועתה יש להבין ענין מנצפ"ך שביסוד אימא דאזויפת לבנין הנוק' כו' והוא ענין פיתוח האבני' על שמות בני' כו' והוא הנק' פתוחי חותם שהם ה' תנועות גדולות חירי"ק ומלאפ"ום וצירי"י שבפתוחי וחול"ם קמ"ץ שבחותם. וביאור הדברים האבנים הם האותיות כידוע והנה ידוע שבה' מוצאות הפה מתחלקים האותיות אותיות אחה"ע באים בכלי הגרון וגיכ"ק בחיך כו' ומבואר הענין למעלה שכלי המוציא נעשה ע"י המשכת אות שבנפש הרוחניות כו' כמו קמיצת השפתים מאות הקמוצה וכדומה כו' והרי נפרדו אותיות אחה"ע משאר אותיות הנפש כשנמשכים בכלי הגרון ופירוד זה נעשה ב' פעמים הא' בעצמות אותיות הנפש קודם שיתפשטו בכלי המוצאות כו' והב' כשכבר נמשכים מתחלקים אחה"ע יוצא לגרון כו'. ולהבין זאת צ"ל שורש ענין האותיות שבנפש מה הם הנה נפש השכלית כלולה מ"ס כידוע חב"ד חג"ת נה"י כו' והאותיות הוא בחי' התחתונה שבה והוא מל'

שבה והיינו רוח ממללא וג' נפש המדברת ויש נפש שאינה יכולה לדבר עדיין והיינו שלא נשלמה עדיין במוחין דגדלות כידוע בענין התינוק במוחין דיניקה כו' ועיקר סיבת העדר הדיבור הוא מפני הצירופים של האותיות שאינו יכול לחבר ולצרף ואחה"ע יוצאים מהגרון נפרדים וגיכ"ק בחיך לבד גם בתינוק שאינו יכול לדבר אבל לצרף אות א' מאחה"ע עם ג' מגיכ"ק וכדומה אינו יכול כו' והטעם לזה הוא מפני שהאותיות בעצמם ומהותם שרשם ממל' דתבונה והג' דאימא הוא ענין אותיות מנצפ"ך שמפרידי' הבל האותיות בעצמן קודם שיתפשטו בכלי המוצאות והיינו מפני מוחין דגדלות שכל שבאימא שהוא ההבנה כידוע נמשך שפע הבינה לחלק האותיות שנמשכות ממל' דתבונה ולהפרידם באיכות אופן ההשכלה של הבינה כו' ודיל אבל כשאין לו עדיין מוחין דגדלות בהרחבת ההבנה ועמקותה בבחי' יסוד אימא כו' לא נשלח משפע דאימא ה"ג מנצפ"ך לחלק ולהפריד או לחבר כפי המצטרך כו' מאחר שעיקר הצירוף וחיבור או חילוק ופירוד הוא רק לפי ההשכלה כו' וגם זאת יש שישכיל הדבר בעמקו ולא יוכל לחבר ולחלק באותיות הנפש כמו שאנו רואים שיכיר התינוק היטיב ההפרש בין בשר לדגים וכדומה ולא יוכל לדבר זה ההפרש כו' היינו מפני שעדיין לא יש ההמשכה מבחי' יסוד דאימא לצרף ולחלק כו' וא"כ מובן ששורש הצירוף אותיות בה' מוצאות קדמה ליציאת האותיות בה' מוצאות דהיינו קודם שיצאו אחה"ע לגרון וגיכ"ק לחי"ך יושלח תחלה הארה וכח לחלק איכות יציאתה שיצאו א' לבד לגרון וג' לחי"ך לבד ויצאו בכת א' ויהי' תיבות א"ג וכדומה וד"ל. ונמצא שפירוד אחה"ע מהשאר נעשה ב' פעמים הא' בשילוח השפע מה"ג דאימא שאינו אלא בבחי' העצמות עדיין שלא יומשך אלא א' מאחה"ע שבנפש וכדומה והב' להיות כבר ההמשכה יוצאת בביטוי ה' מוצאו' אחר שכבר נגמר אופן הצירוף עפ"י ה' גבורות דאימא כו' שמתגלה אות א' מאחה"ע ועושה הכלי בגרון וכן הג' בחיך והיינו שפע האותיות לכלי המוצאות ששם ג"כ ענין ה"ג המפרידות ההבל של ה' מוצאות הפה שהם שורש כל הבנין של הדיבור שבהבל כידוע וזהו דאזיפות מנהא לברתא כשביל בנינה כו' פי' מנהא הכלים שלה כי באמת עצמות בחי' בינה ליבא הלב מבין היינו נקודת הלב שהוא בחי' קלא פנימאה קול גדול ולא יסף דהיינו ענין פשיטות הרצון שבלב שהוא הגבה למעלה מהתחלקות האותיות אפי' במחשבה וכ"ש בדיבור כידוע אך שולחת בחי' כלים בדרך שאלה בשביל בנין הדיבור דהיינו ה"ג מנצפ"ך שהוא הכח המצרף ומחלק בבחי' העצמות כניל כדי שיהי' מציאות ה"ג מנצפ"ך המפרידים הבל הדיבור שהוא עיקר הבנין שכמו עדימ' אבן אחת גדולה מאד א"א לעשות ממנה בנין בחדרים רבים שוני' כו' כ"א שיחלקוה לחלקים רבים שונים כפי המצטרך לאיכות הבנין כו', כמ"כ יובן ענין פתוחי חותם ה' תנועות גדולות שבבחי' בינה שהם עיקר ענין פתוח האבנים שהם האותיות לפתח ולחלק אותם ולחברם בעצמות כפי המצטרך לפי אופן ההשכלה בבחי' פנימיות בינה אימא עילאה אם הבני' כידוע וד"ל.

ואתה* תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. הנה אמרו חז"ל תרי"ג מצות ניתנו לישראל בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה. כתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד וכמו שא"א להיות כל כ"ד שעות יום או לילה לבד וברוחניות נק' חסדים וגבורות או קטנות וגדלות כן בעבודת ה' בניצוץ אלקי בתפלה לפעמים תהי' בגדלות המוחין בעמקות השגה ובגדלות המדות בהתלהבות ולפעמים בקטנות המוחי' ובשפלות המדות, וידוע שמצד גדלות המוחי' תהי' השמחה בהתבוננו' גדולת ה' ומצד קטנות המוחי' וטמטום הלב תהיה העצבות והמרירות על ריחוקו מה' וכל תפלתו יהי' על דרך זה, נמצא עיקר מדת יום ולילה בניצוץ אלקי הוא השמחה והענוה אלא שלמעלה באצי' יכול להיות שניהם כאחד אבל למטה א"א לצמצם שניהם כאחד כי בשעת מעשה שהוא בשפלות וענוה אין מרגיש השמחה כו'. ושרש ענין מדת יום ולילה שלמטה בנבראים היא למעלה באצילות החיות רצוא ושוב פי' כי החיות אלקי שבנבראי' כח הפועל בנפעל היא מאורות האצי' בבחי' א"ס דאיהו וגרמוהי חד לכן היא תמיד בבחי' אלקי' אל דמי לך בבחי' רצוא לכלל עצמות האצילות כנוצר בזהר ואז מדת מל' בבחי' גדלות המוחי' והמדות בבנין חדש בבחי' אצילות כמיש בזהר ע"פ שחורה ונאוה כו' ומיד שהחיות שוב למטה להחיות רוח שפלים דבי"ע נעשה בבחי' קטנות המוחי' והמדות ראש לשועלים ומפני שהנפעל דומה לפועל כמיש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו שהוא אדם דבי"ע לכך ימצא ג"כ בנבראי' ענין יומם ולילה קטנות וגדלות שהיא ענוה ושמחה אלא בעבודת ניצוץ אלקי מאחר שהוא נברא השמחה נפרדת מן הענוה ולא ישכנו כאחד שבשעה שישמח לא יהי' בשפלות ומרירות אבל למעלה במדת מל' דאצילות ישכנו במקום א' כי מיד שתרוץ החיות תשוב כמו שלהבת העולה ויורדת והיינו ענין שאין עצבות לפני המקום כי אין הירידה של השוב ענוה אלא הכל בשמחה (גם ע"ד שכתוב בפרק הקודם שאין הפשט שמדת עצמות מל' כו') ושרש החיות רצוא ושוב מפני שגם בתו' שקדמה לעולם יש בחי' ערב ובקר והן המ"ע ול"ת זכור ושומר הל"ת הוא ענין מניעת השפע כו'.

ועתה צריך להבין תולדות השמחה והענוה מהיכן הם הנה כת' ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה' ומהדר גאונו וגו' וראו כל בשר. ולהבין איך יתכן הראי' גשמיות באלקים חיים והרי אפי' לראות השכל אין ביכולת העיניים הגשמיים לראות, אך צריך להקדים הידוע כח הפועל בנפעל שא"א לומר שיהי' בדוגמת כח פועל האדם התחתון בנפעל הימנו שנמשך כח ממש מכח שבגופו באותו דבר הנפעל ונחסר מכח הגוף באותה רגע עד שלא יוכל להגביה מה שיכולת כוחו בפעם אחר וכשנגמר פעולתו ניתוסף כוחו

ואתה: חלק ממאמר זה נדפס (בשנינויים קלים) בספרים תקט"ב (ח"א) ע' קסג, וחסר שם סיום

כמקדם, גם יש שינוי בין קודם פעולתו לשעת פעולתו שהרי כל מניע מתנוענע עדימ' בשעת הכתיבה מתנוענע האצבע וכדומה אבל כביכול אצלו כתי' אני הוי' לא שנית' בין קודם בריאת העולם בין לאחר בריאת העולם כלומר שאין שינוי בבחי' התפעלות התנועה גם לא בענין המשכת כח ממש, אך באמת דברה תו' כלשון בניא' אמנם אין המשל דומה לנמשל כלל רק כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים פי' שם המלכות היא המחיה מאין ליש והיינו כמו מלך על המדינה שנק' אנשי המדינה וכל אשר בה ע"ש מלכות פלוני והרי אין להם שייכות אליו רק בקריאת שם שנק' שמו עליהם בלבד כן למעלה שם אד' המחיה כל הנברא' אינו ממשיך כח ושפע כלל רק ששם זה הנק' על הנפעלים אדון בקריאת שם זה עליהם הוא מחיה אותם מאין ליש והי' למעלה מענין זיו והוד לגבי המאור שיש לו קצת שייכות אל המאור אבל גוף האדם עם שמו אין להם שייכות וערך כלל ובזה יוכן ענין הללו את ה' מן השמים והמים אשר מעל השמים יהללו את שם ה' וגו' אח"כ כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים כלומר שהשמים הם היכלות דבריאה והמים שעל השמים (הם שכלי' נבדלים) והם בחי' מים העליוני' שמעל לרקיע שבג"ע העליון והארץ הם היכלות דעשי' עם בחי' מים תחתוני' כמ"ש כי על ימים יסדה הכל מקבלים מן שם ה' לבד שהיא מדת מלכותו וענין ההוד וזיוו של שם ה' הוא כח הפועל אלקי בהם ממש והי' כמשל גוף השמש שלא יתכן לומר שגוף השמש יאיר בארץ אלא זיוו הוא המאיר גם כשיצא חוץ לכדור הארץ יזרח זיוו בארץ כן א"א לומר שעצמות שמו של ה' מחיה כל הנבראים רק זיו השם מחיה אותם ולע"ל כתי' הגשם חלף הלך לו פי' שעכשיו בחי' המאור בהסתר רק הזיוו מאיר עליהם לכך הגשמיות של הנבראים מסתירים כח פועל אלקי שעליהם בתמידות אבל כשיוציא חמה מנרתקה ויתגלה המאור שהוא שם ה' כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקי' אז יהי' בחי' ראי' שכליות בכל אדם להשיג ולהכיר כח הפועל אלקי' שהוא בחי' הזיוו וזהו ובאו במערות צורים מפני פחד ה' כי יתגלה כבוד הוי' ממש שהוא השם ואז ממילא חלף הגשם המסתיר שיזדככו גם חומרי הגוף מפני תגבורת הגילוי אלקות כמשל ההפרש בין גילוי האור כשהאש בכדור הארץ לכשיצא ממנו אך ענין הראי' יהיה כמו שאירע לפעמים בניצוץ אלקי' עכשיו בתפלה בחי' ראיית הלב כמו שרואה חיי נפשו כן יהי' בתמידות בכל הנברא' לעת'ל דכתי' וראו כל בשר וכמ"ש ולבי ראה הרבה חכ' שהוא ענין הלב רואה ראיית השכל וה"ע הברכה ברוך אתה הוי' אלקינו וגו' פי' מלך העולם הוא אד' מה שנק' אדון עליהם כו' אבל עצמות המלך שכלו ומדותיו נק' הוי', וכח הפועל בנפעל שהיא ההוד והזיוו נק' אלקינו וזהו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים כ"י מבלעדי פי' מבלעדי מאמצעיתא ושיהי' נק' שמו מלך העולם אינו אלא ע"י ישראל שמייתדין יחודא עילאה ותתאה במעשה המצות וזהו ה' אלקי' מיוחד לישראל

לבדם ע"י מעשיהם דוקא ולהבין איך ע"י המצות נק' אלקי' כי המצות נק' אברים דמלכא פי' כידוע שבריאות העולמות מבחי' חיצוניו' כלים דאצי' שהמה בחי' אברים דמלכא, והנה עדימ' בחי' אברי האדם התחתון שישנם גם בעת השינה וחיותם נמשך ממילא ע"י מאכל ומזון לכן נדמה לאדם שאבריו חיים מאליהם ואין אצלו חידוש מה שמתחדש חיות שלו בכל יום, ובאמת הרי נולד האדם מאין ליש אך זמן משך קיומו וענין גידולו הוא ע"י מאכל ומזון שהם מחזיקין ומקשרים חיות נפשו בגופו לבלתי תצא, נמצא כל עיקר התהוות נפשו וגופו צריכה בתמידות לקבל שפע עליונה ככל רגע ורגע, עדי' למעלה באדם שעל הכסא בודאי צריך בכל עת ורגע לקבל חיות ממעל רק ע"י העלאת מ"ן מביורוי הנוגה שלמטה נעשה לו בחי' מזון ומאכל להיות בחי' גידולו וקיומו כלומר להחזיק אורות בכלים כי בעשותו חסד גשמי למטה מעורר האור שבכלי החסד דאצילות שיוחזק ויוגדל בכלי כו' וכן בדבור בדי' מעורר חיזוק המוחין עליוני' בכלי החכמה איכ' ע"י המצות שעשה חיזוק האורות בכלי הוא בחי' פנימי' אדם העליון (ולא חיצוניות כמשל הפרש חיות אברי אדם התחתון בשעת שינה לחיות אבריו שבהקיץ שיעשה חסד בידו) והנה ידוע שיש הפרש בין אברי הגשמי לנפש שבאבריו שמצד אבריו הגשמי' יש חילוק והפרש בין יד לרגל אבל מצד הנפש הרוחניות שאין בה התחלקות אין הפרש ביניהם כלל כמבמ"א ועפ"ז יובן במעשה המצות גיכ' שבמצוה אחת כמו עשיית חסד וצדקה שמעורר חסד עליון דרועא ימינא דקוב"ה ה"ז כאלו כביכול ממשיך כל עצמות אא"ס ב"ה אליו, וזהו שישראל לבדם אומרים ה' אלקי' כי ע"י המצות שישראל עושים רצונו של מקום מיחדים בחי' פכ"פ פי' פני האברים דמלכא שהיא בחי' עצמות המלך שכלו ומדותיו ולא בחי' חיצוניו' הכלי' דאצילות לבד וזהו פני ה' חלקם יאיר ה' פניו אליך.

ועתה צריך להבין ענין לקיחת שמן זית זך כתית למאור הנה ע"י המצות אע"פ שכללות נשי' עומדים בבחי' אב"א נחזרים בחי' פכ"פ וזהו מאור שבה מחזירו פכ"פ שהוא למוטב. ולהבין זאת צריך להבין תחלה ענין פכ"פ ואב"א הנה עדימ' ב' בני אדם שעומדים אב"א אע"פ שלא נתרחקו זה מזה אלא הם בקירוב מקום כמו שהיו מקורבים פכ"פ אעפ"כ אין לך ריחוק גדול מזה כמו כאשר יבא שונאו לקבל ממנו שדי לי' בתר כתפוי ולא יכול לראות בפניו, אבל בעמדם פכ"פ הגם שיעמדו כמה אמות מרחוק יש קירוב ואהבה נפלאה מחמת הארת פניו שוחקות שמראה לו כי בפנים ניכר אמיתת פנימי' אדם ותוך לבבו כמיכ' בכללות כני' כשפונים עורף לה' כמיש' כי פנו אלי עורף והיינו כששכלם ומדותם ומעשיהם מקושרים רק בהבלי עוה"ז בעבותות האהבה ובעבודה זו תפלה התעוררות מניצוץ אלקי רק בבחי' אחורי' מעוררי' למעלה שלא יאיר ה' פניו אלא יסתיר את פניו מהם ולא יאיר בהם כיא מבחי' אחוריים כמו לע' שרים ושאר חלקי דצח"מ הגשמי' שהכל חיים וקיימים משפע האלקי אפי' מעשה הרשעים בחטאיהם, אך שהוא

מבחי' אחורי' דאחוריים וענין החזרת פב"פ היא כששכל ומדות האדם בעניני העולם בבחי' אחוריים פי' בע"כ מצד ההכרח לחיי מזונו ולא בהתקשרות פנימי' הלב ובעבודה זו תפלה פנימיות לבבו ושכלו מקושרי' באמת אז ע"י בחי' פנים דכנסי' מעוררי' החזרת פני ה' אליהם שיאיר ה' פניו ופני ה' עליהם יראה כו' והנה ע"י המצות אף שבכבודת ה' הוא מרוחק מאד מה' אחד נחזר בבחי' פב"פ, והענין כי ידוע ענין ממלא כ"ע וסוכ"ע עד"מ מגוף האדם שהנשמה מלאה כל הגוף בבחי' גילוי החיות וגם היא סתומה ונעלמה מגוף בבחי' מקיף וסוכב שמצד הגילוי תתחלק החיות לפי מזג האברים בעילוי אחר עילוי שברגל כח ההילוך כו' עד שבמוח יהי' משכן השכל והמחשבה ומצד המקיף וסוכב שלא נתחלק לפי מזג האברים לגבה שוין ממש הרגל והראש שיש מהות מחשבה ברגל ג"כ רק שהיא בהעלם ולא בגילוי כמו שהוא במוח לכן מיד שתעלה במחשבתו תנועה הרגל מצד העלם המחשבה אשר ברגל כי מצד גילוי החיות שנתחלקה לפי מזג האברים הי' צריך להיות זמן מה מן עליות המחשבה עד תנועת הרגל מחמת ההרחק שביניהם, ועפ"ז יובן ג"כ למעלה בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע שבלשון הזהר הוא קב"ה סתים וגליא פי' מצד גילוי החיות שפע אלקי יש בחי' פנימי' ואחוריים דאחוריים דהיינו התהוות נשמות ומלאכים שמים ושמי השמים כו' בפנימיות, עולם הבריאה הוא בחי' משל המחשבה שבמוח והיצירה המדות כו' ובבחי' חיצוני' האבר' כו' עולם הבריאה הוא ראש כו' עד שעולם העשי' והתהוות הד' יסודות גשמי' דע' שרים הוא מבחי' רגלי השכינה, אמנם מצד העלם חיות אלקי בחי' סוכ"ע הם בבחי' השוואה בהארתו מראש אדם דבי"ע עד בחי' רגליו והי' כמשל ההעלם המחשבה שברגל נמצא מצד העלם שהוא סוכ"ע אין חילוק בין פנימי' לחיצוני' ובין ראש ורגל אלא החילוק מצד הגילוי ובהיות שכנסי' בבחי' אביא בתפלה הרי זה כמשל הרגל לגבי המחשבה שמקבלי' בבחי' אחוריים כע' שרים. ועכ"ז יש בהם בחי' המחשבה בהעלם שיכולי' להתעורר לכן על מעשה המצות שאומרים אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון שרש כל האצילות דבי"ע מעוררי' בחי' סוכ"ע ע"כ כתי' וימינו תחבקני ע"י המעשה המצוה פי' אף שעמדם בבחי' אביא ימינו העליון דסכ"ע תחבקני מבחי' אחוריים דכנסי' כאשר הם שם מצד הגילוי וזהו כי אתך אני ולא כתי' אתם עמדי בהיות שע"י המצות נמשך אלקות מלמעלה למטה בבחי' הארת הסוכב ולא מלמטה למעלה בבחי' הגילוי שהרי נשאר בבחי' רגל כמו שהי' רק שה' קרוב אליו כדכתיב קרוב ה' לכל קוראיו דמשמע שהקורא הוא רחוק כמו שהי' רק ה' הוא קרוב אליו מצד בחי' הסוכב ע"י קריאה והמשכה מעשה המצות בדרך כלל בג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח.

וזהו ויקחו אליך שמן זית זך כו' כי התורה והמצות נקראים פעמים אור כמ"ש ותורה אור ובדרז"ל נק' לפעמים מאור שבה מחזירו למוטב, והענין דגם התורה בבחי' סתים וגליא והגילוי שבה נשתלשלה לפי אופן

השתלשלות העולמות כמשארז"ל התורה קדמה לעולם וכמבמ"א אסתכל באורייתא וברא עלמא בראשית נמי מאמר הוא כו' אך ה"ז נק' אור תורה אבל המאור שבה היינו בחי' סתים חכים ולא בחכמה ידיעא דעלי' נאמר ואהי' אצלו אמון שהושפלתי להיות אומן לבריאת העולמות והיינו בחי' פנימיות רצונו הפשוט שבתו"מ וזהו המאור שבה בחי' עצמות כח חכמתו ית' שאינו בחי' מוחין למעשה בראשית והיא בחי' כתר וחכמה דאריך שרש כל הנאצלים תר"ך עמודי אור הגנוז בתורה שגנוז לצדיקים לעיל מחזירו למוטב כלומר שמחזירו שלא יעמוד בבחי' אכ"א אלא פכ"ב.

והנה זה לעומת זה עשה אלקים שגם בהיכלות הקליפות כל אופני השתלשלות שלהם היא כדוגמת הקדושה שיש בהם בחי' ממלא וסובב פי' המשכת שפע הרע מעה"ד טו"ר יורד בב' אופנים, א' בבחי' גילוי החיות ממדרגה למדרגה והב' בבחי' מקיף וסובב מכל צד וענין הסובב דקליפה נק' שאול אשר נאמר עליו מוריד שאול וגו' כי אין מעשה וחשבון ודעת בשאול אשר אתה הולך שמה פי' קליפת השאול היא בחי' כתר ומקיף דקליפה עד שמעשה וחשבון וגו' פי' חכ"ד עם בחי' מעשה שוין שם שאין שם מעשה ולא דעת וחכמה והיינו בנפש הבהמית דקליפת נוגה כשיש לו רצון ותאוה מצד איזה טעם ודעת עדיין אין השאול מקור לתאוה זו אלא מבחי' חכ' דקדושה המקור למדות דקליפה אבל כשרצונו בתאוות גשמיים בלא טעם אלא בבחי' עמקות הרצון שלמעלה כידוע אע"פ שאינו בהתלהבות אזי השאול מקור לרצון זה שבנפשו הבהמית יורד שאול לא יעלה. והנה ידוע שרגליה יורדות מות ושאול וכשאדם בבחי' אחוריים בהיכלות דקדושה הרי הוא ממילא קרוב להיכלות הקליפות אך יהי' הרע שלו לפי אופן הטוב שלו ואדרבה ע"ז אמרו הגדול מחבירו יצרו גדול כו' אמנם כאשר כבר הטבע נפשו הבהמית בבחי' עומק הקליפות בשאול תחתית אין דבר נגדו בקדושה שבניצוץ אלקי להעלותו מן השאול כ"א מה שבניצוץ אלקי ג"כ בבחי' סוכ"ע ומקיף והיינו תשובה עילאה בכל רצונו ע"ז הוא הולך מעיגול דקליפה לעיגול דקדושה סוכ"ע לכך יפה תשובה מכל חיי העוה"ב כי חיי העוה"ב היא בחי' זיו השכינה וע"י תשובה עילאה בא לבחי' פנימי' הרצון הפשוט ע"י ביטול כל רצונו מפני רצונו שהיא למעלה מחיי העוה"ב, וזהו תחת אשר לא עבדת בשמחה ובטוב לבב כי עיקר השמחה בא כאשר יבא מהפך להיפך וכן כאשר יהיה לבו נשבר ונדכה מהתבוננות שפלותו וריחוקו מה' אחד שהוא ענוה שיכיר מקומו שהוא בחי' רגל ממש גם שכל עבודתו באו"י ושכלו אפי' ביטול בתכלית אינו מגיע להבחי' שיהי' אפי' לאומות העולם בימי המשיח שנאמר ובאו במערות צורים וגו' אך שע"י המצות ממשיך אלקות אליו כמ"ש כי אתך אני אז ישמח שמחה של מצוה דייקא ולא שמחת עצמותו כי הוא בחי' רגל כמו שהי' מקדם ושמחה וטוב לבב זו יפה יותר מרב כל שהיא חיי העוה"ב הנק' כל כמ"ש כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא וארעא פי' בחי' שפע זיו השכינה הוא בחי' עונג האלקי שבבחי' יסוד הנק' כל המאיר לארץ

ולדרים עליה ברחמי' ורוב כל הוא יס"א או יסוד אי' המאיר בכינה שבמל' ג"ע העליון על עונג נשמות המקבלי' הזיו אבל עונג שמחה של מצוה שהיא רק מצד מקיף וסובב הוא למעלה מרוב כל שהרי הוא בבחי' כתר מל' וזהו ויהי ערב ויהי בקר אזי שורה בו אחד עילאה פי' שע"י השמחה שמן הענוה דוקא, וזהו שמן זית זך כתית למאור כי שמן זית היא חכמת התורה דבחכמה אתברירו וזהו זך אך באופן שיהי' כתית שיבא ענין יתרון האור מתוך החושך היינו ענין השמחה שמן הענוה ע"י שיכיר שהוא רגל וזהו כתית לב נשבר ונדכה אזי יומשך בחי' המאור שבתו' להחזירו למוטב שהוא העלאת נר תמיד מאותו המאור להיות מקור לבחי' זיו השכינה שהיא האור והנר שהיא בחי' פכ"פ אל מול פני המנורה אך המאור שהוא המחזיר פכ"פ הוא למעלה מבחי' פכ"פ יאיר ה' פניו אליך.

וזהו בא חכוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק וגו' כי כאשר האדם מרגיש ההתלהבות שלו בתפלה והוא מייגע נפשו להתלהבות זו שתהי' בהרגשה דוקא כדי שיהנה ממנה אף שכוונתו לה' שחפץ הוא בקרבת אלקים מאד עכ"ז אין לה ערך לשמחה של עשיית המצוה שאינו מן הרגשת עצמותו כלל עד"מ שאוהבו הבטיח לו להביא כל טוב אע"פ שאין לו מה לאכול יחיה ומשיב נפשו כאלו יש לו פת בסלו והרי חיות האמונה זו מרחוק היא כן עד"מ חיות ניצוץ א' ממעשה המצות מרחוק מבלי הרגשת הלב ומוח כמו שירגיש ההתלהבות בתפלה כו'. וזהו שבא חכוק והעמיד שרש כל תרי"ג מצות על ענין א' דהיינו שיהי' חיות ניצוץ אלקי בתפלה בבחי' אמונה מרחוק מבלי שיחפוף להרגיש קרבת אלקים רק שיאמין בה' אחד וידע נאמנה במוח כי קרוב אליו מאד מצד בחי' סוכ"ע הנק' צדיק ח"י עלמין לכך צדיק באמונתו יחיה שהוא ענין אחד עם כל התרי"ג שהם יפים מחיי העוה"ב.

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק. הנה עד"מ באדם התחתון אנו רואים שבעת השינה הדופק שבידו הולך בתגבורת גדול והדפיקו שבלבבו הולך בחשאי, בהיות כי הלב הוא מקור החיות לכל האברים וכל מקור הוא בבחי' העלם והסתר וכל ענין הדפיקו שבלב באיזה אופן שיהי' אם בחלישות או בגבורה הכל יוכר בדופק שביד כי במקום הדופק שביד שם הוא עיקר ההתחלקות של העלם הלב כו' ולהיות כי כל מה שהעלם ביותר הגילוי יותר ניכר וכשהעלם אינו כ"כ בהעלם אין מקום הגילוי שלו כ"כ בהתגלות כו'. ע"כ בהקיצ שהדפיקו שבלב הוא קצת בגילוי אין הדופק שביד כ"כ בתגבורות אבל בעת השינה שבלבבו בהסתלקות המוחין והחיות ונשאר בו חיות המוחין מעט מזעיר והוא כהעלם ע"כ הדפיקו שביד הוא בתגבורת כו'.

וד"ל ועפ"י יובן למעלה אני ישינה בגלותא ראש לשועלים להחיות ע' שרים כו' ולבי ער פנימיות מדת מל' הנק' ליבי אינו כ"כ בבחי' שינה כי עיקר השינה הוא על האברים חיצוני' שידמו כאבן בלתי תנועה אבל בלב ניכר מעט חיות ונק' ער לגבי השינה של אברים כו' וידוע שמהכלים שרש האברים כל שפע העולמות לכך הם ישינים בגלותא כו' לעבוד עבודתם נכרי' עבודתם כו' אבל בהאורות ד"ס דבי"ע הנק' ליבי אינו כ"כ בבחי' שינה כו' וד"ל. וכמ"כ בענין גילוי אלקות יש הפרש בין אי' לחו"ל שא"י שנק' ליבא דכל עלמא שם גילוי אלקות' ביותר בבחי' היכלות דיצירה שבעש"י ובחו"ל שהם הע' שרים אין גילוי אלקות כ"כ רק בבחי' היכלות דעשי' ממש כו' שהוא שורש הטבע' הד' יסודות רוחני' כו' וד"ל.

קול דודי דופק עיקר הגילוי ניכר יותר בדופק שביד בשעת שינה כנ"ל (והיינו בחי' אחוריים דאבא כמ"ש בלק"ת) כי אעפ"י שלבי ער הרי זה בבחי' קטנות המוחין מאד כידוע וא"כ ההתגלות של ההעלם יותר בבחי' הדפיקה שביד העליון מקול דודי הדופק שם כו'. ולהבין זה צריך להקדים הידוע בעבודת ה' ע"פ סמכוני באשישות כו' כי חולת אהבה אני ונאמר בזוהר על דפיקו דליבא בגלותא שכמו שהחולה הדופק שלו הולך בתגבורת יותר כו' כן בגלותא האהבה של כנ"י היא בתגבורת יותר והיינו חולת אהבה פ"י כי הלא ידוע שענין הבכ"י שהוא מפני שאומרים לו דבר שהוא מאד נגד רצונו אין מוחו יכול לסובלו ודוחק את מוחו ויצא פסולת המוח והם הדמעות שהוא בנ"ה דחכמה כו' וזהו מצד המנגד וכמ"כ יש בהיפוך שמצד שלא יוכל מוחו לסבול גודל השמחה שבאתה פתאום ידחוק את המוח ויצא ג"כ פסולת בדמעות רבות כו', ודמעות אלו אינם פסולת אמיתי כמו בבכ"י מדבר המנגד שדוחק את מוחו מפני צער וגירעון שהי' למוח מדבר זה כו'. אבל כששומע בשורה טובה ונפלאה אדרבה מאד ערבה למוחו בשורה זו וכמעט החי' אותו אך מפני קטנות המוח שלא יש ביכולתו לסבול עוצם החיות של שמחת הבשורה ידחוק את המוח ויצא ממנו פסולת והי' כמו שמתבלבל מוחו בעומק המושג וכדומה א"כ אין הדמעות היוצאים פסולת אמיתי רק הם מצד תוס' שפע השמחה שאין ביכולת המוח לקבלה כו' והרי זה כמים היוצאים כשהכלי מתמלא ביותר כו' ודמעות אלו ע"ש השמחה נק' ולא של בכ"י הם כלל כו' אך שהם באים מסיבת הקטנות של המוח כמו שנאים דמעות הבכ"י מסיבת הקטנות ממש בשוה כו' וד"ל אמנם אם הי' המוח בהרחבה גדולה ובכח חזק מאד היתה השמחה מתיישבת בו ולא הי' יוצא ממנו פסולת הדמעות כלל כו' וד"ל. וזה יכול להיות אף בשמחה קטנה בערך ורק מפני קטנות המוח יצא הדמעו' ולפעמי' יהי' מסיבת גודל השמחה כי רבה היא ואעפ"י שהי' המוח רב וחזק מאד לא יסבלנו כו' וד"ל.

ועפ"י כל זה יובן למעלה בענין זיעתן של חיות שמפני הקטנות המוחין שלהם כשנבא עליהם הארת השמחה העליונה דאצי' אין ביכולת מוח

השגתם לקבלו על כן יצא מהם פסולת והוא הנק' זיעתן של חיות כו' וד"ל. ועוד כזאת מצינו בזהר דר' אבא כשהי' במדבר נתפעל מאיזה סוד עד שזלגו עיניו דמעות כו' והי' זה מפני שהי' במדבר בבחי' קטנות המוחין ע"כ לא הי' ביכולת מוח השגתו לקבל שמחת ועריבת מתיקות דברי הסוד ההוא וזלגו עיניו דמעות כו' אבל כשהי' בבחי' גדלות המוחין כמו כל דברי הזהר שנכתבים לא מצינו שנתפעל פעם א' באופן הבכי' כו' וד"ל. וכן במדרש הנעלם בר"ע ששמע מר"א ולא יכול למסבל ובכה כו' וכיוצא בזה. והנה שמחה זו שאינה מתקבלת במוח מפני קטנות המוח נק' שמחה של מרירות פי' כמו שאנו רואים בשני אוהבים מופלגים באהבתם כשיתרחקו זמן רב תגדל השמחה בראותם זא"ז עד שלא יוכל מוחם לסבול השמחה כו' ואם לא הי' מתרחקי' כ"כ הי' השמחה בראותם זא"ז לפי ערך אהבתם והיתה השמחה מתקבלת במוחם ומאחר שאין השמחה אלא לפי ערך האהבה א"א לומר שכשנתרחקו ניתוסף האהבה מחדש עד שתגדל השמחה כ"כ כו' אך העיקר הוא לפי שנתרחקו ונעלמה האהבה וכשבאת פתאום הי' בקטנות האהבה זע"ז לכך תגדל השמחה אז על האהבה כו' אבל מיד שיתקרבו יום ויומיים שבאים לגדלות אהבתם תתישב השמחה במוחם כו' ונמצא שמדת השמחה אחת היא לפי ערך האהבה רק כשהיתה האהבה בקטנות ובאתה שמחת ראייתם בתוס' מאהבה לא יוכל מוחם לסבול כו' הרי זה אינו אלא מפני קטנות המקבל ולא מצד הגדלת השמחה בעת ההיא ביותר מלאחר יום ויומיים כו' וד"ל. וא"כ מובן שעיקר הגדלת השמחה שהי' נראית לרואה בעת ראייתם זא"ז לא היתה מצד עצם השמחה כ"א מצד המרירות מקטנות והעלם האהבה שהי' זמן רב ביניהם נתגלית השמחה בתוס' כנ"ל וד"ל. ולכך נק' שמחה של מרירות בעבודת ה' ג"כ כשעסק כל היום במו"מ ושכח על ה' ונעלמה אהבתו וכשבא להתפלל וזוכר על ה' תהי' שמחתו בהתכוננות בהגדלה וריבוי על כלי מוחו שהוליד האהבה ונק' שמחה של מרירות והדמעות שיוצאים מחמת העדר קבלת השמחה כי רבה היא הוא בחי' חולת אהבה כמו החולה שהולך הדופק בו בתגבורת מפני הקטנות כו' וכמו בעת השינה מפני הקטנות והעלם הלב, וכמ"כ בגלותא עיקר שמחת האהבה של כנ"י מצד המנגד הוא והיינו מפני הקטנות משא"כ בזמן בהמ"ק היתה השמחה מתיישבת בהם ולא הי' קול דודי דופק כ"כ בדפיקו גדולה כו' וד"ל.

וא"א אתכם על כנפי נשרים כו'. הנה דרך הנשר בשמים פי' ע"ד פשוט הנשר יעוף בגובה השמים מאד עד שבא תחת גלגל השמש ממש ומרוב החום נשרפו כנפיו ולא ישארו אלא הנוצות לבד והולך ויורד עצמו למטה עד שיגדלו כנפיו וחזור ופורח למעלה ושניו מרובים כו' וזהו יעלו

אבר כנשרים כידוע פי' זה ברד"ק. ויובן כל זה למעלה כי שמש ומגן הוי' אלקים פי' טובב כ"ע נק' שמים העליוני' מקור כל המקיפי' דאבי"ע כו' בהשוואה לכל צד כו' והשמש הוא ראשית הארת אור א"ס ב"ה ולהיות שרש כל השרשים דאבי"ע בבחי' קו לבד הוא המגן של השמש כו' ודרך הנשר בשמים עד גלגל השמש עצמו לקבל ממקור כל המקיפי' ועיקר בחי' רחמי' רבים של הנשר הוא שישא את גוזליו על כנפיו בגובה השמים ולא מתחת לכנפיו כו' וזהו על כנפי נשרים כו' פי' בעבודת ה' הוא ענין שמחה של מרירות הנ"ל שאינה מתקבלת בכלי ההשגה והיינו ענין בבכי יבואו הלוך ובכו ילכו כו', מה שהשפיל ה' לכניי בגלותא שתהי' כחולת אהבה ושתהי' השמחה מצד ההיפוך בבחי' זיעה ופסולת כנ"ל היינו כדי לעורר עליהם ג"כ שמחה עליונה שאינה נכנסת באורות המקיפים רק על כנפי נשרים כו' ועי"ז ואביא אתכם אלי אל עצמותי ומהותי ממש באלף השביעי יום שכולו ארוך כו' וד"ל (היינו ע"ד המבואר במ"א ע"פ ותשלך אמת ארצה שהאמת נזרעה בארץ שתרקב ותהי' לאין בכדי שאח"כ תצמח האמת מארץ בתוס' ברכה כו' והיינו מה שימצא האמת המעורב בשקר בערוביאי טו"ר ועכ"ז אמת הוא אלא שהושפל והורד כמו שמדת האמת הוא למעלה באצי' כו' היינו רקבון האמת בגלותא כו' והאמת מארץ תצמח ביום שכולו ארוך כו' וד"ל).

ענין נהר דינור דנגיד ונסיק כו' וממנו נמשך הגיהנם. והנה להבין זה הוא כדוגמת הכעס באדם התחתון שמחמת הכעס ירגז עד שיכה הכאה לשונאו הרי ההכאה עצמה הוא מחמת רתיחה גשמית שבדמו אבל מתחילה לא היה בלבבו כ"א קפידה בעלמא וגרם רתיחת הבל הלב שאין בו דם הגשמי כלל והוא הכעס כו' ולא יתכן לקרות קפידא וכעס בשם חמימות כלל כי החמימות נופל על הדם הגשמי כמו חמימות הדם באשי' החולי' כו' שהוא חם ממש כחמימות האש הגשמי כו' אבל מאחר שאנו רואים שהכעס גרם הרתיחה בדם הגשמי מוכרח לומר שהוא מקורו האמיתי והיינו שהוא המקור להביא החמימות כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה חימת ה' הוא נהר דינור דנגיד מקדמוהי ממש כמשל החימה והכעס באדם התחתון והוא הגורם סיבת החמימות שהוא בחי' אש של גיהנם שעל ראש רשעים יחול וד"ל. והיינו כמו שהכעס הוא דקות של החמימות כן הנהר דינור הוא בחי' דקות של הגיהנם כו' וד"ל.

באש החולי': כ"ה בנוכייק, ואוצ"ל: באיש החולה.

ליל שבת פ' כי תשא בעזר"ה

להבין שרשן של דברים הנ"ל בפסוק אני ישנה ולבי ער כו'. ומ"ש בליקוטי תורה על זה דדפק הוא קפ"ד בחי' אחריים דשם ע"ב דאבא דאצי' כו' והוא ענין נובלות חכמה של מעלה שהוא התורה ע"ש באריכות. הנה ידוע דקול דודי דופק הוא לימוד התורה בקול ודבור דוקא כי הרהור לא עביד מידי כו' וצריך להבין טעם ושרש ענין לימוד התורה שהיא למעלה מהתפילה ושקולה כנגד כל המצות מעשיות כידוע והלא כשלומד הלכה שאין נוהגת באותו זמן שלומדה כמו הלכות סוכה בחורף וכדומה או הלכה שאינ' נוהגת כלל בזמן הזה מהו ענין המצוה של לימוד הזה כו' וגם כלל עיקר מצות ת"ת צריך להבין שרשה מה היא.

והנה צריך להקדים תחלה פי' מאמר ס' יצירה בענין הי' ספי' שהם כמו השלהבת הקשורה בגחלת כו', ולהבין משל זה, הנה שלהבת שיוצאת מן הגחלת הלוחשת הרי אין השלהבת שיצאה דבר חדש כלל שנתחדש בעת צאתה דהלא גם קודם יציאתה היתה השלהבת כולה בהגחלת כנראה לעין שהגחלת מלאה שלהבת אש אך שלעין הרואה אינה ניכרת כי מוצנעת ונתאחד' עם עצם הגחלת בלי תפרד לעצמה כו' וכשנופחים במפוח חזק תפרד השלהבת ותצא מן הגחלת ותראה לעין ליש ודבר בפ"ע מובדל מן הגחלת וידמה לעין שזהו התחדשות דהיינו מה שלא הי' נראה כלל מקודם מהות שלהבת אש ועתה נראית כו' אבל באמת אין כאן שום התחדשות כלל כו' ואין זה אפי' כדוגמת יציאת הגילוי מן ההעלם כמו הדיבור מן המחשבה כו' או מהכח אל הפועל שבתנועה' הגוף כו' ששם מהות הגילוי אינו דומה כלל למהות ההעלם שזה מהות אותיות מחשבה וזה מהות אותיות הדיבור וכן מהות הכח שביד לפעולתו בתנועה אינם דומי' כלל כו' אך עכ"ז דבר וענין א' הם רק שיצא מן ההעלם אל הגילוי אבל יציא' זו ירידת המהות הוא כו' אבל ענין שלהבת הקשור' בגחלת הרי מהות השלהבת לא נשתני' ממהותה כמות שהיתה קשורה בתוך הגחלת כי לא היתה אז בבחי' הדקות יותר כלל וכלל מכמו שהיא עתה בגילוי כו' רק ההפרש הוא שהיתה מוצנעת ומוסתרת מעין הרואה ועתה נגלית לעין כו' והרי זה דומה לדבר המונח בבית והבית אפל שלא יראה הדבר ובכוא האור בבית יתגלה הדבר לעין הרואה כו' שזהו המבואר במ"א בענין יוצר אור ובורא חושך כו' שאין כאן התחדשות כלל במהות הדבר בין שהי' מוצנע מעין הרואה בחשך ובין כשנתגלה לעין על ידי האור כמו שלא יהי' שינוי במהות אדם כשיסתיר עצמו מזולתו לכשיתגלה אליו כו' וד"ל ונמצא שענין משל שלהבת הקשורה בגחלת הוא רק ענין ההפרש לזולתו אם יראה הדבר אם לא והיינו ענין ההפרש בין אור לחושך שהאור מגלה הצפון כנ"ל כו' ולא שהי' השתנות במהות הדבר ע"י הגילוי כמו הגילוי מן ההעלם כנ"ל וד"ל. ועפי"ז יובן הוראת בעל ספר יציר' להבין הנמשל ביי"ס שהן כשלהבת כו' שאינו בבחי'

העלם וגילוי רק כדוגמת אור וחושך כנ"ל והיינו שהמשיל כשלהבת הקשורה בגחלת שענין הקשירה אינה שהיתה בבחי' העלם כו' רק שהיתה גנוזה בבחי' הצנע והסתר לבד מעין הרואה וד"ל וזהו כל עיקר ענין הס' הנ"ל שהלביש וכיסה הדברים במשל ומליצה וכתוב להבין משל ומליצה דברי חכמים וחדותם פי' צריך להבין מדוע המשיל כך ומתוך זה יובן שרש הכוונה בהנמשל כו' והיינו שמתוך משל הנ"ל יובן הכוונה באורו' עליונים הנקראים עשר ספי' הנאצלים שלכך נקראים בשם אור ע"ש גילוי הצפון לבד שהיו תחלה גנוזים במאציל כמשל הגחלת הנ"ל וכמו אור החכמה דאצי' שידוע שאינה כמהות חכמה שלנו כמהות השגה כו' אלא היא מקור דמקור להיות התהוות מציאת חכמה שלנו מאין ליש כו' ולכך נק' בשם אור החכמ' פי' אור הוא בחי' כח וחיות החכמה של כל עולם ועולם אבל לא שהיא עצמה חכמה כו' כמו שכתוב במ"א אמנם מה שנק' בשם אור וזיו הוא להיות כי היתה שפע מקור זה לחכמה שלנו גנוזה תחלה בבחי' עצמות המאציל כח זה כו' וענין הגניזה הוא כמשל קשירת השלהבת בתוך הגחלת כנ"ל וד"ל ועד"ז בכל הספי', והיינו שנקראים האורות בשם ולשון אצילות כמו שכתוב במשה ע"ה ואצלת מן הרוח על ע' הזקנים פי' נחלק חלק הארה מרוחו של משה עליהם שאין הנבואה של הזקנים דבר חדש כלל שהרי ה' הארתם כלולים תחלה ברוחו של משה ע"ה קודם שהאציל עליהם כו' רק זה בחי' הארה וזיו מן ההסתר והצנע כנ"ל, וזהו ונתת מהודך עליו כמו שכתוב במ"א בענין שפע הרב לתלמיד הוא נק' אור והעדר השפע נקרא חשך אבל לא נחסר הרב בהעדר שפעו כו' וד"ל.

ויובן ההפרש בין לשון נאצל ללשון אצילות שבעוד החלק הנפרש ונבדל מרוחו של משה אצל העצמות שלו ולא נחה עליהם נק' נאצל כי שרש התיבה לשון אצל וסמוך כו' וכשכבר נחה עליהם ונבדלים למהות בפני עצמו נק' אצילות רוחו של משה ע"ה כמו שכתוב וישלח את אצילי בני ישראל כו' וד"ל. ועפי"ז יובן שהעשר ספירות מחכמה ואילך נק' אצילות כו' כי למעלה מן החכמה דהיינו הכתר הוא שורש כל הנאצלים והוא כשעדיין קשורים וגנוזים במאציל וד"ל.

והנה משל זה הוא לעשר ספי' הגלויים דנק' בשם עולם האצילות כידוע אבל לא יתכן להמשיל משל זה למעלה מן העולם האצי' דהיינו ערך גניזת אור החכמה במאציל לגבי למעלה הימנו שהוא בחי' חכמה דא"ק כו' וכן למעלה מעלה בחי' חכמה דאדם קדמון לגבי בחי' חכמה דאור א"ס ביה העצמי כו' דשם נאמר לית מחשבה תפיסא בי' כלל אפי' מחשבה דא"ק כו' כידוע להיות כי משל זה הרי נזכר למעלה שלא הי' שינוי במהו' הדבר הנגלה מן הצפון כו' ואמנם מן עצמות המאציל נאצל הגנוז כו' אין ערך כלל

ביניהם כו' וזהו ע"ד העלם וגילוי שאין פעולות תנועות היד דומה כלל למהות הכח הרוחני הפועל כו' וכדומה לזה כל הקרוב קמ"י עצמיות אור א"ס ב"ה יותר לא תהי' ההשתלשלות בבחי' דמיון וערך כידוע שזהו עיקר פי' אור א"ס שאין קץ וסוף כלל לעילוי אחר עילוי בעצמות אור הא"ס ב"ה והוא ענין למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כמ"ש במ"א וד"ל עד שמחשבה דא"ק אינה דומה כלל אפי' בדוגמא דדוגמא למהות חכמה דא"ס העצמי וזהו לית מחשבה תפיסא ב"י פי' תפיסא הוא הדמיון והשייכות במקצת כמו ערך הגילוי אל ההעלם מקורו כו' וד"ל.

ועתה צריך להבין לשון הפסוק במרכבת יחזקאל והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק כו' ובדברי רז"ל כעין הברק היוצא מן החרסים כו' והענין הוא להיות כי הלא שלהבת הקשורה וגנוזה בתוך הגחלת לא תצא מעצמה כלל כ"א ע"י נפיחת מפוח הנק' בזק שעי' הנפיחה יוצא השלהבת מתוך הגחלת ויתלהב בגילוי ההתלהבות ומיד יחזור אור השלהבת למקורו בתוך הגחלת ויוצנע כו' עד שבנפיחה השנית יחזור להוציאו מן הגחלת כו' עד שבכל רגע צריך להיות נפיחת המפוח להוציא השלהבת מן הגחלת וזהו כמראה הבזק פי' כמראה השלהבת היוצא ע"י מפוח הנק' בזק שהוא יוצא וחוזר ומתעלם וחוזר ויוצא כו' וכן בשלהבת שבכבשן שמתרבה ע"י המפוח כו' כנזכר בגמרא וזה משל ג"כ למעלה ביציאת הי"ס מן גניזתם במאציל כנ"ל שהוא ע"י הבזק ומפוח כו' פי' כי תחלת ירידת השפע מעצמות המאציל להיות אורות דאצ"י הי' בבחי' חסד חנם כי חפץ חסד הוא בלי התעוררות מהעלאת מ"נ של התחתונים כו' אך אח"כ צ"ל תמיד העלאת מ"נ שהוא כדוגמת המפוח להוציא העלם הגניזה לגילוי בתמידות כו' וזהו והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק פי' כי השרפים והחיות שלהם רצוא ושוב באהוי"ר כידוע שתשוקתם לצאת מנרתקם כו' הוא הרצוא ומיד תפול האימה ופחד עליהם עד שישארו בכלי נרתקם כו' ושורש ענין הרצוא ושוב שלהם הוא מחמת חיות אלקי שבהם כח הפועל בנפעל כו' שהוא מדת מל' דאצ"י שהוא ג"כ בבחי' רצוא ושוב כמו שיתבאר בעז"ה אך דוגמת רצוא ושוב שבמל' הוא כמראה הבזק פי' כמו שכתוב בצלמינו כדמותינו ואדם דבי"ע הוא כדוגמת אדם העליון דאצ"י שהם בחי' עשר ספי' הגליות ושם עיקר סיבת יציאתם מקשירתם בעצמיות המאציל הוא ע"י הבזק לאחר פעם הראשון שהי' בבחי' חסד חנם כמו כן הרצוא ושוב שבמל' הוא מעין ודוגמת מראה הבזק שהוא בחי' מול"מ שבין המאציל לנאצל כנ"ל וד"ל. ואמנם ענין המפוח צריך להבין מה ענינו שיגרום בנפיחתו יציאת גילוי הי"ס מקשירותם וגניזה שלהם במאציל כנ"ל. והנה הוא ענין קול דודי דופק הנ"ל שע"י לימוד התורה בקול ודיבור הוא גורם להמשיך אור החכמה דאצ"י מבחי' הגניזה שלהם כו'.

אך להבין זאת איך שע"י לימוד ההלכה שאינה נוהגת כלל יומשך אור הגנוז לגילוי כו'. צריך להקדים המבואר במ"א בענין נטילת ידים שהוא

להעביר תוס' יניקת החיצוני' האחוזים בצפרני' העודפים על האצבעות ידים העליוני' חסד דרועא ימינא כו' ואברהם יצא ממנו מותרי השפע שהרי אמר לו ישמעאל יחי' לפניך כו' וכן מיצחק יצא עשו כו' ע"ש. והנה שטיפת יניקתם הוא ע"י מים דווקא להיות כי מים הגשמיים הרי אנו רואים שאין בהם גוון כלל שאם יעמדו בכלי אדום יהיו אדומים ובכלי לבן יהיו לבנים כו' ומצד עצמם ומהותם אין להם גוון כלל לא לבן ולא אדום ולא ירוק כו' וכמו שנראה לעין בהיות יומא דעיבא יהיו המים שחורים וביום שמש יהיו מאירים כו' וידוע שענין המדות עליונות ח"ג כו' נק' בשם גווינין החסד לבן והגבורה אדום כו' כמ"ש בפרד"ס בשער הגווינין בפרטיות וא"כ המים שאין בהם הגווינין כלל לא לבן ולא אדום כו' זהו הוראה שהם למעלה מענין הגווינין שלא יתפוס בהם מהות מראה כלל והיינו ענין החכמה שהוא היולי כו' כידוע שמן הכח יעשו מה שירצה והוא בעצמו אינו בכחי' התפשטות כח כלל כו' כמ"כ המדות הם בחי' התפשטות והמשכות כח החכמה דאצי' אם לאדום או ללובן כו' אבל כח החכמה עצמה לא תתפס בגווינין עדיין פי' שאינה באה לכלל המשכה כלל כו' לכך לפי אופן כלי ההמשכה כן תשתנה אם לחסד או לגבורה כו' וד"ל וכמ"כ בענין נט"י שצריך להעביר תוס' יניקה לחיצוני' מכלי חסד דרועא ימינא כו' א"א להעביר במדת חסד עצמו מאחר שהוא גוון הנמשך ללובן כו' וכבר יצא ממנו מותרי השפע בצפרניו כו' להיות ישמעאל כו' איך החבוש יתיר עצמו כו' אך צריך להעביר יניקת החיצוני' ממקום ושורש הגוון הלבן להיות איכות הגוון באופן אחר עד שלא יהי' מותרי שפע ממנו כו' והיינו מים שאין להם גווינין להיותם שורש הגווינין כנ"ל ובשטיפתם על הידים נדחו ממותרי השפע כו' מפני שבאים המדות לשרשם ההיולי כנ"ל וד"ל.

והנה אם לא היתה מצות נטילת ידים היתה תוס' יניקה לחיצוני' ולא שיהי' כוונתו התועלת במעשה המצות להיות העברת הרע הגשמי' שהוא שעבוד האומות לבד כו' שהרי נאמר על המצות שאוכלים פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת כו' פי' עיקר המצות לעבדה ולשמרה ברמ"ח מ"ע ושס"ה לית הוא לתקן בהם למעלה בעולם האצי' והיינו הקרן קיימ' לעוה"ב כו' וכמו שיתבאר בעז"ה אך גם פירותי' בעוה"ז כו' וד"ל. ועתה צריך להבין ענין הקרן קיימת איך יתוקן בנט"י למעלה באצי' כו' הנה מבואר בזהר וע"פ דהמצות הם לבושים לנשמה בג"ע כמ"ש ותלבש אסתר כו' וההנאה שנהנין מזיו השכינה הוא קבלת השכר וידוע דיפה תשובה ומע"ט מהזיו כו' וא"כ למה המצות אינם רק כמו הלבוש כו'. אך הענין הוא דהנה כתיב אני ישנה ולבי ער כו' פי' בניצוץ האלקי אעפ"י שכל היום אסורה וקשורה בנפש דנוגה בהבלי עוה"ז בבחי' שינה דהיינו שמרוחקת מהתקשרות שלה באלקים חיים לא במדות ולא בשכל כמו הישן שמדותיו ושכלו בהסתלקות והעלם כו' והיינו סתימין עיינין אטימין אודנין כו' אבל לבי ער פי' שרש נ"י הנק' לבי כמ"ש לך אמר לבי כו' וכמו שכתוב בזהר דכנ"י נק' לבי והיינו בחי'

פנימיות נקודות הלב שלמעלה מהשכל ומחיצונית המדות אינה בבחי' שינה לעולם בגלותא דנוגה כו' אלא היא ער והיינו ענין דפיקו דליבא שבשעת השינה שאף על פי שהמדות אהבה ויראה נסתלקו וכן השכל כו' הלב דופק בחיות שמקבל מן המוח והוא בענין עליה וירידה דהיינו שבכל רגע פנימיות נקודות הלב עולה ומסתלק למוח ומיד חוזר ללב כו' וזהו הדפיקו כו' ודיל וכמו כן בכנ"י בחי' הרצון שבלב הוא למעלה מפרטי הניצוצות שהם ענפים המתפשטים ממדותיו בס' רבוא חלקים כו' ואעפ"י שהענפים נתפרדו להמשיך בקליפות נוגה כו' לבי ער היינו בחי' כתר שבמל' שתמי' עולה למעלה כידוע שבכל מקום בחי' כתר הוא הממוצע שאי אפשר לו להשפיל למטה אלא יהי תמיד דבוק בהעצמות ודיל וענין קבלתה מגידי המוח הוא המשכה מגידי המוח ללב ובהיות כי היא בבחי' רצוא ושוב בבחי' דפיקות החיות הרי זה עולה תחלה לגידי המוח ואח"כ יורד השפע ללב כו' וכן בכל רגע כו' ודיל ונמצא עיקר העלי' של החיות שבלב הוא בעודנו בגידי המוח בבחי' רצוא שאז ניכר בו התגלות חיות יותר מכמו שיורד אח"כ מהמות ללב כו' שהרי נראה בחוש שנשימת האדם בשינתו בדרך ירידה בגופו מן המוח אותו החיות נעשה בבחי' שינה בגוף כמו שאר החיות כו' אבל הנשימה שעולה מהלב למוח הוא עיקר התעוררות והתגלות החיות בגוף באותו הרגע כו' ודיל ועל דרך זה יובן בכנ"י שהרצוא שלה בבחי' פנימיות נקודות הלב הוא עיקר עלייתה בבחי' גידי מוחין עליאין דז"א בעלה כו' ודיל. וכמו כן למעלה אני ישינה להחיות רוח שפלים ולהיות ראש לשועלים שהוא פגימת הלבנה ליתן טרף לביתה בלילה דווקא כמו שכתוב במ"א שהוא בחי' קטנות המוחין דלב שבמל' דאצי' בבחי' שינה שמסתלקים המדות והשכל כו' אבל לבי ער פי' בחי' ה"ג מנצפ"ך שבכתר שבמל' שהוא ענין אלקים אל דמי לך כו' כידוע בענין אש על המזבח לא תכבה עולת תמיד כו' והיינו ענין זיו השכינה שהוא עונג העליון שבמל' דאצילות שמתלבש בכינה שבמל' כו' שתמיד בחי' זיו הזה עולה למעלה בכל שבת וחדש כמ"ש והי' מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו כו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני ה' והיינו עליית המל' בשבתות ויו"ט כידוע וכן בכל יום זיו השכינה מסתלק למעלה בבחי' גידי המוחין דז"א כו' לקבל שפע חיות כו' והוא ענין הרצוא כניל ודיל ומה שימצא הארת השפע בניצוץ האלקי לעבוד עבודת ה' שלא לפי ערך מעשי' כו' כמו שיתעורר האדם פתאום בלב נשבר כו' וכיוצא הוא רק מבחי' לבי ער הנ"ל שהוא תמיד בבחי' אצי' לכך גם בכל פרטי הניצוצות בחי' הכתר שבה מעורר אותה שלא לפי ערך מעשי' ועבודתה כו', וזהו הדיוקנא דקיימא עלי' דבר נש הנז' בווה"ק על פסוק אך בצלם כו' וכן בדברי רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי ופי' מזל ידוע שהוא הארת הכתר שלמעל' מכלי השכל וכלי הלב כו' והוא מה שימצא באדם הארה אלקית בנפשו אעפ"י שלא ירגישנה בלבו ומוחו כו' ודיל. והנה זיו השכינה עולה ויורדת היא כמראה הבוק כניל וצריך להבין מאין יהי' סיבת הירידה שלה להיות נהנין הנשמות מזיוהו כו' היינו כמראה הבוק מפני שז"א בעלה ג"כ ענין הרצוא ושוב מעצמיות

המאציל כנ"ל אך גם שם מהיכן תהי' סיבת הירידה להיות זיו וגילוי אורות האצילות מן הגנוז וההסתר כו' לזאת ניתנה התורה שהוא להמשיך אור כמו בלמוד הלכות נטילת ידים שממשיכי' כח אור החכמה לגילוי כנ"ל והוא הבזק כו' וזהו קול דודי דופק פי' העושה הדפיקה להיות חוזר ויורד השפע לגילוי כו'. ועתה יובן שהמצות שהם הלבושים גבוהים מהזיו להיותם גורמים במקור הזיו ענין הירידה מן ההסתר כו' וד"ל והוא הקרן קיימת לעוה"ב כו'.

ועתה צריך להבין מהו שייכות ענין קול דודי דופק לבחי' שינה דווקא וגם הענין מה שכתוב בליקוטי תורה דדפק הוא קפ"ד אחוריים בשם ע"ב כו' שהוא נובלות חכמה עילאה כו' הנה מבואר למעלה דדפיקו שבלב הוא העיקר ומה שיורגש הדפיקה ביד הוא גילוי העלם הדפיקה שבלב כו' וידוע שהדם הוא הנפש אבל שורש דקות הדם הוא בלב שהוא המלך על כל אברי הגוף וממנו יוצא שפע מזיגת דמים לכל אבר ואבר כמ"ש בזה"ק דליבא פליג לכל שייפין כו' ומה שימצא הדפיקו בלב אינו בדם שבלב כ"א בהחיות גידי הלב המתפשטים מן המוח שהמה רוחניים מאד כחיות גידי המוח כו' וא"כ מהיכן יהי' סיבת דפיקו שביד הוא דווקא בדם כו'. אך הענין הוא דהנה מבואר בספרי הרפואה דהדם יש בו ב' דברים הא' גשמיותו כמו שהוא גשמיות המים לבד כו' והב' מה שימצא בו חיות רוחני רב מאד שיחי' כל הגוף כו' והנה החיות שימצא בו אינו מצד עצם מהות הגשמי כו' דהיינו שימצא גם בדם הגשמי מעין ודוגמת חיות המוח כו' ועל כן יש בכוחו להחיות הגוף שהוא הכח והתנועה כו' וע"ז מורה הוראות הדפיקו שבגידי הדם שהוא דפיקת החיות ולא מצד עצם הדם והיינו להיות החיות מהתפשטות חיות המוח כו' והוא הרגשת חיזוק לאחר עיכול המאכל כו' אמנם גופו של דם יוצא מהלב כנ"ל וסיבת הדפיקו שביד הוא רק מצד הלב כנ"ל ע"כ בדפיקו זו מתחברים גידי הלב עם גידי המוח כו' בהיות כי החיות שבדם הוא מבחי' אחוריים דשכל והוא הנ"ל שמתפשטים גידי המוח להחיותם כו' אבל ללב מתפשט פנימיות השכל להחיותו והוא הדפיקו שבלב כנ"ל ובשעת דפיקת הלב אז יוצא ג"כ שפע חיצוניות לדם והכל מתחברים בדפיקו שביד פי' שם הוא הגילוי של הלב ושל המוח יחד וד"ל ונמצא הדפק שביד הוא כמשל פתח ושער ליציאת גדול וקטן שהכל מתגלים בו כו' וגם כאן הרי דפיקת הלב מפנימיות המוח מתגלה בו בדפק שביד כו' וגם בחיות שביד מתגלה בחי' אחוריי' דגידי המוח דהיינו מה שנתגשמה בדם כנ"ל וד"ל ובהיות כי בעת השינה הדפק שביד הולך בתגבורות יותר כמ"ש למעלה ע"כ המשיל הפסוק בימי הגלות לדוגמת השינה כו' ולכך אמר אני ישינה כו' קול דודי דופק שהוא בחי' אחוריי' דשם ע"ב הדופק ביד כנ"ל וד"ל. וביאור הדבר למעלה בהיות כי ענין שהתורה נובלות חכמה שלמעלה היינו כמשל חיות גידי הדם שנתגשמו מגידי המוח כו' פי' כי מהות כח החכמה שורה בגידי המוח כו' והיינו בחי' ח"ס דאריך כו' ונק' חכמה שלמעלה והתורה שניתנה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת לברר בירורי' דבי"ע בהלבשות ענינים

גשמי' כו' הוא בחי' הנובלות ואחוריים דשם ע"ב דח"ס בגי' קפ"ד כו' וכשאדם לומד הלכה הנגלית היינו בבחי' גובלות ואחוריים דשם ע"ב כו' הוא ענין קול דודי דופק פי' ענין כמראה הבוק כמו המפוח שמוציא שלהבת מחדש כו' כן דפיקו שביד הוא מוציא הארה חדשה מגידי המוח לגידי הלב לעשות שם דפיקו והתחברות בהעלם והוא ענין לבי ער כנ"ל וד"ל וזהו דווקא בימי הגלות אין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה שהוא קול דודי אחורי' דאבא כו' הדופק בעת השינה בגילוי יותר כו' משא"כ בזמן ביהמ"ק שהוא כמשל הניעור ששכלו ומדותיו מאירי' בלב ואין נקודות הלב עולה עד המוח כו' אזי אין הדפיקו שביד בתגבורות ובגילוי כ"כ ואין קול דודי דופק כ"כ וד"ל אבל יש יתרון מעלה בגילוי זיו השכינה שירודת בגילוי מטה מטה ולא ימצא שיהי' בחי' שינה למטה ולבי ער למעלה שהוא כמו מזלי' חזי כו' דזה אינו אלא בזמן הגלות כו' וד"ל.

ויקהל משה את כל עדת בני' כו' קחו לי מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה כו' כתיב ארוממך ה' כו'. וצריך להבין איך יתכן ענין ההגבהה וההתנשאות באלקי' ע"י האדם התחתון הלא הוא רם ונישא מובדל ומרומם על כל בע"צ אף מבלי שירומם אותו האדם הבע"צ כו' וכן ענין קחו מאיתכם תרומה להוי' ונק' בזוהר שהוא ענין ארמותא להוי' כו' איך יתכן זאת. אך הנה כתיב נאום דוד בן ישי נאום הגבר הוקם על אמרז"ל הוקם עולה של תורה צריך להבין מהו ענין העול ומה היא ההקמה שהקים והגביה העול של תורה. כתיב נר אלקי' נשמת אדם בנשמות האדם יש ב' מדרי' הא' במה שנמשלת לנר אלקי' היינו כמשל שלהבת הנר הגשמי' שהיא עולה תמיד למקור חוצבה האש היסודי ולא תנוח בפתיחה מפני שנמשכת למקורה כידוע כמו"כ מצד טבעית מהות ניצוץ אלקי' שנילקחת במקור חוצבה מאלקי' חיים ע"כ היא העולה מאל' להתדבק במקורה וזהו ענין ההתעוררות פתאום שימצא באדם שיתעורר לבבו מבלי הכנה מקודם לילך אחרי ה' ולהתדבק בו באהוי"ר כו' כמשל שלהבת העולה כו' ומה שימצא בו התעוררות זו היא שפע אלקי' על הניצוץ שיתעורר לכך כו' והיינו כמשל אור שלהבת החוזר בהפתיחה מצד המשכות כח האש היסודי עליו כו'. ודוגמת זו היא ענין החיות רוי"ש בכל הנבראי' כידוע וכמ"ש רשפיה רשפי אש שלהבת כו' וד"ל.

והנה מדרי' השנית בנשמות האדם הוא מה שאחר ההתעוררות הוא הבא ונמשכת מלמע' כו' יהי' בנשמה כח וחוזק לחזק מעצמה להיות הולך בעבודת ה' במדוי"מ ובפנימי' השכל והלב כו' הכל מצד עצמי' דהיינו מן כח השגתה ויגיעתה בעבודה ולא מצד שפע האלקי' מלמע' כו' וכענין שנאמר

באברהם ע"פ הלוך ונסוע כו' עובדוי קריבו לי' מדרגא לדרגא כו' פי' כח יגיעתו בעבודה שבלב ובמעשה דו"מ כל היום בתורה ובעבודה וגמ"ח כו' קריבו לי' וגרמו כח שפע האלקי על נשמתו בגילוי במדרי' אחר מדריגה בקרבת אלקים כו' ולא מצד שפע האלקי עצמי כו' וזה נק' בחי' עבד כמ"ש ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע ובין עובד אלקים לאשר לא עבדו כו' פי' כי כמו מעשה העבד לאדוניו אנו רואים שעיקר ענין העבודה הוא כאשר המעשה של העבד הוא מאוד בע"כ ונגד רצונו כמו שיקיץ משינה ויעבד עבודה כבדה וכדומה כו' אבל כשיתענג בעבודתו לעשות נח"ר לאדוניו בהושטת כלי ולהשלים רצון באיזה עבודה קלה כו' אין זה עבודה כלל וכלל כי הרי האוהב יעשה כזאת לאוהבו ולא נק' עבד כלל וכלל וכמו ענין השונה פירקו מאה פעמים לא נק' עדיין עבד להיות רגילותו כן אמנם בפעם הא' היתירה שאינו לפי רגילותו היא עיקר העבודה מפני שקשה עליו מאד והיא מאד נגד רצונו כו' וכן עד"ז בניצוץ האלקי מה שימצא בה התעוררות פתאום מצד שפע אלקי מלמע' זהו בחי' בן שנמשך אחר אביו מפני שנשמתו נלקח ממנו כו' וכמ"ש בני בכורי ישראל כו' אבל מה שילך מעצמו אחר הוי' כל היום במעשה ודו"מ כו' היינו רק מצד היגיעה לבד שיהי' בעיניו בעבודה שאין בה נח"ר כלל אדרבה יעשה בע"כ מאד כנ"ל זהו הנק' עובד אלקי' והוא ענין עולה של תורה כמו העול הגשמי' על הפרה שבע"כ ולא תסור מן הדרך כו' כן ענין עול מ"ש בניצוץ אלקות בסו"מ וע"ט כל היום מבלי שירגיש טעם ונח"ר במעשה עבודתו כלל וכלל רק עושה ביגיעה גדולה ועיקר היגיעה והעבודה הוא בעשות הדבר שנגד רצונו וטבעו אפי' יהי' דבר קל כמו ענין מדת הפיזור לצדקה כשהוא קמצן בטבעו או ענין ההתאפקות בדבור והוללות כו' כשהוא בעל מרה לבינה בטבעו כו' או כל כיוצא בזה וד"ל. וזהו ענין קול דודי דופק פתחי לי אחותי כו' פי' תחלת הענין הוא שכנ"י בגלותא בבחי' שינה אני ישינה כו' וכמשל הישן ונרדם שבהיותו בשינה לא יוכל לעשות מלאכה כלל ולא לשמוע ולהבין כו' אך בהקיצו מיד יוכלו אבריו לעשות מלאכה בדעתו ויוכל להבין ולשמוע כו' הנה אע"פ שאותו אדם שהקיצו גרם לו כל זאת אעפ"כ אין עיקר הראי' ושמיעה ועשיית מלאכה אחרי הקיצו מצד אותו האדם רק מצד עצמותו שיוכל לראות בעיניו בעצמו ולשמוע באזניו ולעשות בידיו כו' רק שהי' בבחי' הסתלקות החיות ומה שהקיצו האדם גרם לו שפע החיות בכל גופו כו' כמ"כ עד"מ יובן למעלה באדם העליון שעל הכסא שהוא קול דודי דופק פי' ממשיך שפע ההתעוררות בכללות נ"י כנ"ל אינו אלא כמשל האדם שיקיץ את חברו כנ"ל אבל העיקר הוא מה שאחר הדפיקה באים כללות נ"י לאור וחיות בכלי גופם מצד עצמם הלב רואה ואוזן שומעת כו' והוא ענין ההליכה והיגיעה שמצד עצמו הנק' עובד אלקי' כנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין ענין שהקים דוד עולה של תורה בהיות כי הלא אנו רואים שהגם שהעיקר הוא היגיעה והליכה של הניצוץ אחרי הדפיקה

והתעוררות מלמעלה כנ"ל במשל הפסוק קול דודי דופק כו' עכ"ז יש בודאי הפרש בין עבודה גבולית ויגיעת האדם בע"ג להתעוררות שפע אלקי שהמשכה זו הוא המשכה אלקית בלתי בע"ג כמ"ש לא ייעף ולא ייגע אין חקר כו' וכמו שנראה בחוש שערך משך זמן היגיעה וההליכה אחרי הדפיקה מלמעלה הוא לפי ערך שפע ההתעוררות מלמעלה כנ"ל אם מעט ואם רב כו' וד"ל והיינו כמשל השינה שלפי ערך קבלת הנפש השפע בהשטטה במקור חוצבה כן תהי' אופן אור וחיות שלה באברים אחרי הקיצו אם בשמחה או בעצבות כו' והיינו ענין קול דודי דופק כו' שהוא ענין המשכתי מוחין למל' דאצי' להיות ניצורה משינתה כו' וד"ל וזהו שהקים דוד לפי שהוא מלך ישראל והי' מרכבה לישראל דלעילא לבחי' המל' שבמ"ס דז"א כו' בבחי' דכורא כידוע לכך הקים והגביה עומ"ש דכללות נ"י שהוא העולה של תורה דהיינו ענין היגיעה וההליכה מצד עצמות הנפש כנ"ל שתאיר אורה ע"י פנימיות מדת מל' שהוא ענין ולבי ער כמ"ש רשפי רשפי אש שלהבת י"ה כנ"ל וכמ"ש במ"א וד"ל.

אמנם להבין ביאור זה צריך להקדים ענין הפסוק נהר דינור דנגיד ונפיק מן קדמוהי כו' דמשמע שנהר הזה של אש נגיד ונפיק מן עצמות אלקות כו' ובנהר הזה טובלים הנשמות קודם שנכנסים לקבל תענוג מזיו השכינה שבג"ע העליון כו' ובכתבי האר"ז נזכר שנהר דינור הוא המפסיק בין ג"ע העליון לג"ע התחתון כו' ועיקרו אינו אלא מזיעתן של החיות הקודש בעולם הבריאה כו' להבין כל זה צריך להבין תחלה ענין זיו השכינה מהו כו'. הנה ידוע שבמחשבה אחת ברא ויצר ועשה כל העולמות מאין ליש כו' וענין מחשבה זו הוא כללות המחשבה אנא אמלוך כו' ואח"כ נתפשטה לפרטי פרטיות כמו עדי"מ באדם התחתון כשעולה במחשבה לבנות בנין פלוני וכדומה עלה תחלה במחשבתו כללות ענין המכוון בבנינו כו' ואח"כ לפי אופן הכוונה כן יהי' פרטי אופני הבנין בכל חדריו וחצריו כו' וכמ"ש במ"א כמ"כ ענין המלוכה למעלה הוא מדת ההתפשטות והגילוי כו' הוא אמיתית המקור לכל חיי העולמים שממנו ימצא אח"כ סיבת התפשטות פרטיות לכל עולם לפי ערכו כו' וזהו מחשבה אחת לבד אנא אמלוך כו' פי' כללות המכוון בבי"ע הוא בגין דאשתמודען ל"י כי מטבע הטוב להטיב ולהגלות כו' וזהו אמיתית המקור ואח"כ נמשכו הי' מאמרות יהי אור וכיוצא מן המוכן ועומד כבר כידוע שמה שימצא באדם התחתון הוא עדי"מ למעלה באלקות כו' וזהו ויאמר אלקים באמירה ויצאה מן ההעלם לגילוי כו' וכמ"ש במ"א וד"ל אך אמנם גם לבחי' מחשבה זו האחת שהוא מדת המלוכה וההתפשטות יש בה סיבה המביאה לידי התפשטות והוא העונג שמן המלוכה שגורם התפשטות מדה זו כו' וזהו זיו השכינה כי הזיו הוא העונג כידוע ושכינה היא כח הפועל אלקי שכבר נתפשטה בנבראים וד"ל.

והנה ידוע מאמר רז"ל משל לבת מלך שהריח' ציקי קדירה תאמר יש לה גנאי כו' מבואר ענינו במ"א שהוא ענין העונג שמטבע הטוב כו' וזהו שהריחה כו' להיות מהווה נפרדים כו' אך יש לה גנאי מזה להיות כי אין ערוך בין בלתי בע"ג לבע"ג כידוע ומדת המלוכה לא יתכן התפשטותה כ"א דוקא על נפרדים ומרוחקים הימנו כמו על העבדים כו' ולא על הבנים כי אין מלך בלא עם כידוע לזאת לא תאמר פי' לא תתפשט בי' מאמרות מן הארת מחשבה הכללי שבה העונג כנ"ל יש לה צער כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ואעפ"כ לאחר שהביאו לה בחשאי יש לה צער וגנאי כו' פי' מן השפלתה כ"כ להיות ראש לשועלים יש לה גנאי ומן העדר התפשטותה מפני זה הגנאי יש לה צער היפוך העונג הנק' זיו השכינה וד"ל וזהו ענין המשכת הנהר דינור דנגיד ונפיק מן קדמוהי ממש פי' מן עצמיות מדת המל' מן העונג שבה הנק' זיו השכינה כנ"ל יוצא ונמשך הצער מהעדר התפשטותה מפני הגנאי כנ"ל וזהו הנהר דינור שהוא המשכה אלקית ממש אך להיותה מבחי' מרירות וצער היפוך העונג הוא מקו הגבורות שהוא האש של מעלה כו' ולכך נק' נהר דינור כו' ועיקר סיבת המשכתו הוא מחמת שהחיות אלקי רצוא ושוב כידוע והיינו כנ"ל שמצד הגנאי החיות רצוא למעלה ולא להשפיל עצמו כ"כ כו' ומצד הצער מהעדר התפשטות יהי' השוב להשפיל עצמו כו' ונמצא עיקר סיבת החיות של הנבראים הוא מבחי' צער הזה שהוא נהר דינור כו' וקבלת שכר הנברא הוא מהויו וד"ל ולכך קדום לגי' העליון הנהר הזה לטבול בו הנשמות והמלאכים קודם שיקבלו מהזיו בכל שבת וחודש כו' וענין הטבילה יובן ממארז"ל בענין זיעתן של החיות הקודש שממנו נעשה גי'כ נהר דינור התחתון בהיות כי גם בחיות פרטי שבתוך הנברא נעשה בבחי' רצוא ושוב כידוע וכמו הנשימה באדם התחתון והסיבוב בגלגלים כו' ובמלאכים העליונים הוא שבתחלה התקרבותם אל ה' אלקים המחי' אותם באהבה ותשוקה נפלאה ובעת הקירוב שלהם תפול עליהם אימה ופחד וגודל הביטול ממציאותם מסיבת הקירוב כו' כמ"ש במ"א ואז יפול בהם הזיעה מגודל הפחד כו' וכמו הזיעה הגשמיות באדם התחתון שבא מסיבת גודל הפחד כו' וד"ל והנה מחמת גודל הפחד יהיו נסוגים אחור ויתרחקו מקרבתם לה' וישארו בכלי גופם וזהו השוב כו' וענין זיעתן של חיות הקודש באה ונמשכת מסיבת הביטול המופלג כו' והוא ענין המרירות והבכי' שמים תחתונים בוכים ונק' מי בוכים כשנסוגים אחור ומתרחקים כו' וצועקים בקול מר אנו בעינין למיהו קדם מלכא כמ"ש בזהר ומרירות בכי' זו שהוא ענין זיעתן של חיות נעשה ממנו נהר דינור למלאכים ונשמות שבגי'ע התחתון והוא המפסיק כו' וד"ל.

ועפי"ז יובן ענין שהקים דוד עולה של תורה בהיות כי עפי' המבואר למעלה בענין זיו וצער כו' למעלה כמ"כ למטה הם ב' מדרגות שבנשמה הנ"ל הא' מצד שפע האלקי מלמעלה כנ"ל שהוא העונג של הנשמה

בעבודתו בתפלה כו' והב' הוא ענין העבודה בכתף ישאו עול מ"ש בסומע"ט כל היום כנ"ל וסיבת זה יהי' מחמת מרירות ועוצב רוח מעוצם ריחוק מה' אחד כו' וד"ל והוא כענין זיעתן של חיות כשנסוגים אחור כנ"ל וזהו שהקים דוד עול הזה בהיות כי צריך קימה להיות נהפך לעונג ושמחה אלקית אך כמה יקימנו מאחר שאינו מוצא שם" טעם ונח"ר בעבודת עול מל' כו' כנ"ל לזאת הוא אומר קחו מאתכם תרומה להוי' ארמותא כו' פי' כי ע"י המרירות מעוצם הריחוק יהי' גדולת הבורא נפלאה ונגבהה בעיניו ואף שיש לו ידיעה במקצת בענין יחודא עילאה ותתאה לא יקימנו לעבודתו בתפלה ותהי' מונחת אצלו בקרן זוית מחמת שפלות, ועל זה אמר ויקהל משה עדת בניי כו' פי' משה הוא מזו' הרועים כידוע והוא העיקר שהרי נק' ר"מ וכמו שהרועה צאן יזון במרעה עשב כן עדי"מ יש לכללות ניי ז' רועים המפרנסים הנשמות כו' שימשיכו להם השגות אלקות דעת שלימה להכיר ולהבין בבחי' אלקות כו', וזהו שהקהל משה שהוא בבחי' הדעת העליון כידוע את עדת בניי פי' מוחין דנק' נק' עדת בהיפוך אתון והוא שלפי שעיקר הנשמה הוא המדות שנוולדים מהדעת והם מתחלקי' לכמה גוונים חלוקים חסד כלול מ' ויו"ד ליו"ד כו' וכן השאר לכך נק' בשם קהל ועדה כו' וד"ל ומשה שהוא הדעת העליון הקהל את כל הנולדים מדעת דכללות ניי ואמר להם שיקחו תרומה לה' פי' הגביהם לבחי' דעת העליון והרים מהם תרומה כו' והיינו כשיבא בהשגות הנשמות ענין מהות אור א"ס ב"ה שהוא מרומם לבדו מאז וכידוע שהוא בחי' עצמותי אורות האצי' קודם שיהי' אור וחיות לכלים שמהם בנין המל' כו' וזהו ארוממך ה' כו' פי' כיי מהוי' שהוא המקור לאלקים שהוא יחוד קובי"ה ושכינתי' הריי השפלה להיות סוכי"ע כו' אבל ארומם להוי' העצמיי דהוא ראשון והוא אחרון למעלה מן ממכי"ע וסוכי"ע ופי' כל נדיב לבו יביאנו כו' הוא מפרש שע"י התכוננות ברוממות הוי' העצמות יבא מזה שאע"פ שתהי' העבודה של עומ"ש קשה וכבידה עליו כנ"ל ימצא בזה נח"ר ועונג כמה שיתכונן שזהו רצון ה' ואע"פ שזהו נגד רצונו הטבעי המוגבל יבטל ויחשיבנה כלא ממש נגד רצון ה' שהוא אור א"ס ב"ה במעשה העבודה שהוא עושה כל היום בסומע"ט כנ"ל וזהו ענין בטל רצונך מפני רצונו דוקא ובביטול זה יש שמחה ועונג במה שמקיים רצונו ית' אך מהיכן תהי' השמחה זהו שהקים דוד ע"ה שהי' מרכבה למל' שמים בפנימיותו בבחי' העונג שבה כנ"ל משם נמשך כח עונג ושמחה זו שישמח הניצוץ אלקי בקיומו רצונו ית' אע"פ שקשה עליו עול העבודה ונמצא שדוד המשפיע שמחה ועונג בעול העבודה והקימה בעול וד"ל אך ענין כל נדיב לבו דוקא יקימנו לעול מל' הנ"ל הוא מפני המבואר למעלה בענין הצער שלמעלה שמסיבתו באת השפע

שם: בכת"י ב: טוב.

עצמות . . קודם: בכת"י ב: עצמות אור המאציל קודם.

כי: בכת"י ב: כי כמו הוי'.

הרי: בכת"י ב: היא.

העצמי: בכת"י ב: עצמו.

אלקות כו' וד"ל ומפני שגנאי להשפילי עצמו כו' יהי' הרצוא למעלה כו' כמ"כ למטה כל נדיב לב נק' מי שנדבה לבו לעשות היפוך טבעית לבבו כו' והיינו ענין השוב לאחר הרצוא כו' שיחפוץ בהמשכת אלקי' במעשה עול העבודה כנ"ל ויבטל רצונו ותשוקתו ברצוא כו' הוא המביא את התרומה הנ"ל וד"ל והיינו ענין ע"כ אתה חי שלאחר התפלה בתשוקה הרצוא ע"כ יעבוד בעול מל' בפני רצונו כו' וד"ל.

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. כתיב ששת ימים תעשה מלאכה כו' תעשה משמע מעצמה תעשה כו' והיינו ענין יגיעת כפו שאין המלאכה נעשית אלא בפעולת ידים הגשמיים מבלי דעת ותבונה שישים שכלו ומדותיו בפעולה זו כמו בזעת אפיך תאכל לחם כו' כי היגיעה הגשמיות מבלי דעת ותבונה קשה הוא מאד לגוף וזו היא הקללה שיאכל הלחם ביגיע כפו לבד והוא זיעת אפו כו' והיינו כאלו המלאכה מעצמה נעשית ומאליה מאחר שאין פנימיות שכלו ומדותיו בה כו' וכשהוא עובד במו"מ ו' ימי המעשה בבחי' יגיע כפו לבד אזי שכלו ומדותיו פנויים ביום השבת לקבל בהם קודש ה' שהוא חכמה כו' וכן בכל יום שעת התפלה הוא מהארת השבת כי מאחר שא"א לשבת מבלי שיוקדם לו ו' ימי המעשה הרי בכל יום יש בו מהארת השבת כו' והיינו במה שהוא עטוף בטלית ותפילין כל זמן התפלה ואסור להפסיק מבי"ש עד אחר התפלה כו' ה"ז דומה כאלו הוא למעלה ממלאכה ועבודה רק כאלו הוא מוגבה בעולם הנשמות כמו בשבת כמ"ש זה בפע"ח וגם בענין מהות העבודה בשעת התפלה הוא בפנימיו' השכל והלב כו' וכל היום תכבד עליו העבודה בסומע"ט ביגיע כפו כו' וד"ל ואמנם הרי מבואר למעלה ענין הקמת עול העבודה והיגיעה כו' הוא במה שיתבונן שזהו נח"ר ליוצרו ועל זה נאמר זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייטני פי' זאת היא מדת מל' כמ"ש בזאת יבא אהרן כידוע והיינו כשמתבונן שמדת מלכותו ית' מרומם ומתנשא מבע"ג והוא ראשון ואחרון כנ"ל זאת העבודה נח"ר לפניו כו' אע"פ שתכבד עליו היגיעה יתנחם בזאת פי' שיבא בלבבו שמחה ונחמה בעבודתו במה שיתבונן בזאת כו' והיינו דוקא בעניי פי' לחם עוני הבא בזיעת אפו ויגיע כפו לבד כנ"ל וד"ל.

והנה התורה נק' ג"כ לחם אבל אינו לחם עוני אלא לחם מן השמים כמ"ש לכו לחמו בלחמי כו' להיותי מזונא דחכמתא ובחכמה אתברירי להבדיל בין הטמא לטהור כו' דוקא בגדולת הדעת והתבונה במלאכת מזונא דחכמתא ולא ביגיעת כפיו ובזיעת אפו לבד כו'. וביאור זה הנה ידוע דל"ט מלאכות עליונות הנמשכים מו' ימי המעשה העליוני' והיינו בחי' כח הפועל אלקי' בנפעל, יום ראשון חסד דרועא ימינא כו' וממותרי השפע נמשכי'

יניקת החיצוני' וזהו אלה הדברים שהם ליט מלאכות שנאחזים בהם החיצוני' כידוע וציוה ה' לעשות אותם פי' לתקן אותם ולבררם פי' ע"י חכמה שבתורה מתבררים מותרים השפע שלא יינקו החיצוני' יותר מדאי וזהו להבדיל ולהפריש בין הטמא לטהור כו' וזה אינו כ"א עפ"י דעת ותבונה דוקא כמו עדימ מלאכת הברירה או האפי' ובישול יש כמה אופנים עפ"י הדעת איך להבדיל הפסולת מן המאכל בברירה וכן ביציאת הטעם ע"י הבישול וכדומה כו' כן עדימ מותרים השפע דאצי' איך תומשך לחיצוני' באיזה אופן כו' לזה צריך בחי' הדעת והחכמה איך לברר ולהבדיל כו' וזהו המוחין של ו' ימי המעשה כו' שהם גנוזים בכלי' דבר הלכה שבתורה כשאומרי' זה כשר וזה פסול ה"ז מפריד למעלה הפסולי' מן הכשר כידוע וד"ל וזהו ששת ימים תעשה מלאכת הברירה החכמה דאצי' שע"י התורה מעצמה ומאליה כי ע"י הדבור בד"ת גזור אומר להבדיל הטמא ממילא נבדל מיד כמו המלך הגזור ומיד נעשה כו' וד"ל אך לדבור זה לעשות אותם כנ"ל צריך תחלה שיקהל משה שהוא הדעת דוקא כנ"ל וד"ל.

ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים. הנה מור הוא בושם שיש בו קיוהא וחמיצות והוא כמו הריח שהנפש תקצה בו בתחלה מפני עוצם קיוהא שבו שדוחה את הנפש ולא תוכל להתעדן בו כו' עד שאחר שעה יערב לנפש מאד מאד כו' וכמ"כ בבושם המור כשיעשו ממנו שמן אזי יערב ויעדן הנפש משא"כ תחלתו קשה מאד כו' וזהו הוראה לב' מיני חכמות הא' מבחי' חסדים דאבא והוא המתקנות שתמצא בחכמה שהנפש טועמה מיד בשמעה כמאמרם בזהר כמה מתיקין אינון מילין כו' והב' העריבות והוא מבחי' גבורות דאבא וזהו שמן המור כו' פי' שיש דברים בדברי החכמה אלקות שמלהיבין הנפש ותשתומם כשעה חדא כמו לא יכול ר"ע למיסבל וזלגו עיניו דמעות הנז' במדרש הנעלם ועושה התפעלות גדולה בנפש עד שתסלק עצמה מן ההשגה הנגלית ואח"כ מתיישבת ההשגה בה ואז ערבה עלי' כו' וה"ז ממש כדוגמת הריח שעולה תחלה מלמטה למעלה ואח"כ יורד מלמעלה למטה כו' וד"ל. והנה הריח שבחכמה הוא ענין שמן המור שהוא בחי' גבורות דאבא ושרשו מבחי' גבורות דע"י כידוע ועל כן הנשמה בזאת תבא אל המלך פנימה ששה חדשים בשמן המור הזה וששה חדשים בבשמים. והנה ידוע שנותנים לכתולה שנים עשר חודש והיינו יב"ח

בכל: בכתי' ב: לברר.

כשאומר: מכאן עד סיום המאמר נדפס בספה"מ תקס"ב ח"א ע' קסז.
הפסול: בכתי' ב: הפסולת.

הניל כי כל נשמה נולדה מזיווג ז'ין כידוע לכך ו' חדשים מצד האב היינו שמן המור הניל והי"ח שמצד אמא הוא ענין בבשמים שהוא ענין בחי' מוחין דאימא כו' ועיקר ענין זה הוא ענין קישוטי כלה הבאים לה מאו"א דוקא כמ"ש בזוהר או"א תקינו לה כמ"ש ויבן ה' אלקים את הצלע כו' ע"ש וד"ל אך ההפרש בין שמן המור לבשמים מובן בהיות שהריח שבשמן המור ריחו נעלם מאד בשמן כי השמן היפך זה כי הוא נוח ומתיישב כמארז"ל ת"ח שבא"י נוחין זל"ז כשמן כו'. אבל הריח שבבשמים הוא מבחי' גבורות שקשה הוא בתחלתו כניל וד"ל. וזהו ענין מרדכי מרי דכ"א שהי' מבחי' שמן המור הניל ע"כ לקחה מרדכי לו לבת להמתיק גבורותיה כו' והטעם מפני שאעפ"י שתחלתו קשה לא יכול למסכל כניל כו' אבל סופו כשיערב לנפש הוא העונג המופלא הגבה למעלה מהמתיקות וזהו שמן אפרסמון דר"א בן פדת דיהבו ל"י אזקג נהרי אפרסמונא דכ"א כו' וד"ל. (ר"ע 477)

שבת פ' פרה בעזרהש"י וית

להבין* ענין פרה באר היטב שאמר שלמה ע"ה אחכמה והיא רחוקה ממני זו פ' פרה וכו'.

והנה להבין זאת צריך להבין תחלה בדרך כלל, ענין המצוות שהמה תרי"ג ארחי' דאורי' כו', דהנה בכל מצוה אנו אומרי' אשר קדשנו כו' ופי' שע"י מעשה המצוות וקיומן ממשיך עליו באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וממשיך עליו אור חדש מא"ס ב"ה. ולהבין זאת היטב, למשל צדיק העובד ה' הנה שכר מצוה הוא המצוה ופי' שנהנה מזיו השכינה בג"ע העליון. והנה קודם שעבד ועשה המצוה, לא הי' עדיין האור והזיוו בג"ע העליון, ואלו לא עש' המצוה לא הי' כלל האור וגרם שיתוסף אור, ואח"כ כשעשה המצוה המשיך אור חדש מא"ס ב"ה והוא זיו השכינה שנהנה אח"כ בג"ע העליון. והנה האור והזיוו שנהנה ממנו הוא בחי' גבול ותכלי' שיש גבול להנאת' כו' שהוא בעולם הבריאה, אבל עיקר המכוון של המצוה הוא שיתוסף אור בעצמותו בעולם האצילי' שע"י קיום המצוה מוסיף אור חדש באצילות מעצמות המאציל ית' אשר אין ערוך כלל בין מאציל לנאצילי' וע"י קיום המצוה ממשיך אור חדש ממש אשר לא הי' מלפני' ומה אח"כ בהשתלשלו' יורד למטה בעולם הבריאה שכר ג"ע לאותו הצדיק. וזהו מאמר רז"ל אל תהיו כעבדי' המשמשי' ע"מ לקבל פרס, פי' שיקבל הגשמי' הזיו שיוורד למטה לבריאי' ופי' שעושה להנאתו כ"א שלא ע"מ לקבל פרס כ"א עיקר המכוון לעשו' נח"ר ליוצרו ויתוסף אור באצילות וזהו בא"ה ממעלה

למטה ודיל, והוא כמארזיל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזלו מלמעלה שמכה ואומר לו גדל ויש שורש חיו' העשב למעלה והוא העיקר הקיום של העשב כן למשל ג'ע העליון יש לו מזלו מלמעלה והוא כנ"ל אור חדש שבאצילות הבאה מעצמות המאציל והג'ע הוא הגשמי' וירידת החיו' והאור למטה ודיל ונמשך האור חדש שבאצילות חיי החיים שהוא חיי' האמת' של החיים שבג'ע ודיל. וזהו ענין שאומרי' אקב'ו בכל מצוה קודם עשייתה כדי להמשיך באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא אור חדש מהמאציל ב"ה כנ"ל. וזהו בדרך כלל על כל המצות ונק' תרי"ג ארחין דגלגלתא שהמה רצונו ית' למעלה מן הדעת והשגה פקודת המלך ודיל. והנה אורי' מחכמה נפקת, פ"י שבחכמה אתברירו והוא התבררו' בחכמה מה הוא רצונו ולהפריד טוב מן רע זהו כללא דאורי' כולה.

ועתה צריך להבין ענין פרה, ויקחו אליך כו' דאיתא במדרש שהמה ד' מלכו' תמימה זו מדי אשר אין בה מום כו', פ"י כדכתי' ומשם יפרד והי' לד' ראשי', כי הד' נהרו' הוא ד' מיני המשכו' לעלמא דפירודא, ומשם הוא מקור הד' ראשי' שמקבלי' הוא מן פרה אדומה, פ"י פרה היא טוב שבנוגה כי נוגה היא חצי' טוב וחצי' רע כידוע, ונתברר הטוב למעלה ע"י שריפ' הפרה והרע יורד למטה לעלמא דפירודא ע"י הד' נהרו' שהמה המשכו' למטה. וזהו ענין שריפת הפרה שהמה הבריור' הטוב מן נוגה ודיל.

ולכן כתי' והוציא אותה חוץ למחנה, ושחט כו', פ"י שכל העלא' מ"ן הוא בפנים למחנה, והעלא' מ"ן של הפרה, הוא חוץ למחנה דוקא כי היא ממקום רחוק יותר ודיל. ולכן אמר שלמה המלך ע"ה אחכמה והיא רחוקה ממני ודיל.

ולקח מדמה באצבעו, פ"י כי הדם הוא הנפש, והוא פנימיו' החיו', והזה נוכח פני אוהל מועד, לפנים אוהל מועד ז"פ ודיל (הפנימיו' לפנימיו' ודיל). ושרף כו' הכל ענין הבריור ודיל. ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת, פ"י כי כתי' למטה כל הנוגע במת בנפש האדם כו' והוא טומאת אדם ודיל שהוא אבי אבו' הטומאה לכן נצרך להשליך לתוך שריפ' עץ ארז וכו' שהמה מז"א דאצי' לטהר טומאת האדם ודיל.

ואסף איש טהור אפר הפרה כו' והניח חוץ למחנה למשמר' כי תכלי' הבריור הוא האפר ודיל וזהו שאמר שלמה המלך ע"ה אחכמ' והיא רחוקה כו' שהיא לא כשאר הבריור' כמארזיל מזה טמא ומי שמזין עליו טהור שהמזה מקבל מן הנזה הטומא' ואח"כ נטמא הוא עד הערב ודיל. וזהו ולקחו מעפר שריפ' כו' ונתן עליו מים חיי' ודיל אל כלי זהו שורש המצוה של פרה אדומה ודיל (ויבואר בעז"ה באריכו' במ"א ע"ש ודיל).

להבין* ענין אור א"ס ב"ה שהוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית ואיך שייך מעלה ומטה באור א"ס כו', הנה תחלה צריך להקדים הידוע ומבואר במ"א הטעם למה קראו המקובלים לבחי' אצ"י בשם אור ולא בשם שפע להיות כי ענין השפע הוא המשכת דבר מה ובלשון הפלוסופים נק' בשם התפעלות ושינוי שכל מניע מתנועע בשעה שמניעו כמו שיזרוק האדם ברגלו צרור ואבן שנבדל ונפרש קצת חיות וכח מן הכח שברגל ונתלבש בגוף הדבר הנזכר שהרי טבע האבן ליפול למטה ומחמת הכח הנבדל מהרגל יזרוק האבן הגבה למעלה והכוח נושא באויר ואינו מניחו ליפול כמ"ש במ"א ואף שהרגל כבר הונח במקומו ואין לו שייכות אל אותו הכח שנבדל והופרש בהאבן הנישא באויר כו' עכ"ז יקרא בשם שפע והמשכת דבר מה להיות בעת הזריקה לא ה' ביכולת הרגל לילך כי הולבש בכח הזריקה כו' והרי זה התפעלות ושינוי מקודם הזריקה לאחר הזריק' שהרגל במנוחה והשקט כו'. ונמצא מובן למשכיל שמה שנק' בלשון הפילוסופים בשם שפע, הוא בלשון המקובלים בשם התלבשות שהעילה נתלבשה בהעלול בעת השפע והוכחה* עד שאעפ"י שתהי' השפע מתחתית המדריגה כמו ענין הזריקה הנבדלת ממהות הרגל וכדומה עכ"ז נתלבשה בה הרגל כנ"ל ואינה פנוי' למלאכת ההילוך וכדומה וד"ל. ועד"ז אפי' בשעת היותר נעלה במדריגה בבחי' כחות הפנימיות כמו הכתיבה באצבע דהנה אנו רואים שגם הבהמה יש לה כח המניע בידה ורגלה לזרוק צרורות ואבנים ואין לה כח המניע עפ"י המחשב' שבמוח כמו תנועות האצבע בעת הכתיבה וכן באדם עצמו שכן מניע שלו לזרוק שוה הוא לבהמה כשהוא כמתעסק בעלמא לפשוט ידו ורגלו וא"כ איך יתכן שבאותו כח התנועה עצמו הגשמיות ימצא בה השכל והדעת באיכות אופן תנועתה כמו הכתיבה שיניע האצבע בכוונ' ודעת כו' והטעם לזה להיות כי כל כח רוחני כלול מבחי' פנימיות ומבחי' חיצוניות ויש בכח התנועה ג"כ בחי' פנימיות שיוכל השכל לשלוט בו ולנהוג בו כרצונו כמו שינהג האדם את הסוס אף שאין הסוס מבין כו' כן ישלוט השכל והמחשבה בפרטי אופני התנועה בעת הכתיבה כו' ובבחי' חיצוניות אותו הכח כמו לפשוט ידו ורגלו או הזריקה וכדומה אעפ"י שתהי' עפ"י הרצון שבמוח אבל לא תהי' עפ"י מחשבה ושכל דהיינו שישרה בפשיטות היד והרגל כח המח' בעצמה כמו שהוא שורה בתנועות האצבע ממש בעת הכתיבה כו' רק שהיד ורגל ישמעו אל המח' שבמוח להיות נפשטת כו' ובשעת הפישוט אין המחשבה בה כלל אבל כשאומר דבר שכל ומרמז באצבעו או הכתיבה וכדומה הרי השכל עצמו בתנועת הרמיזה והכתיבה כו' וד"ל. והרי ההפרש בענין השראת השכל והמחשבה להיות שליט ממש בכל פרטיו כו' לשליטת המח' בענין הציווי לבד לפשוט הרגל או לזרוק כו' אין סיבת ההפרש ביניהם מצד השכל כלל כ"א מצד דקות כלי התנועה

להבין: ראה להלן ע' שעח נוסחא שני ממאמר זה.

והוכחה: בבחי' ב: והונחה.

שבאצבעות היד יש דקות התנועה שיוכל השכל והמחשבה לשרות בו ולשלוט כניל משאיכ ברגל או בזרוע שביד וכדומה שבהם הוא גסות הכח המניע מבחי' חיצונית עד שאין השכל שורה בהם ומתרחק הוא מהם ולבחי' פנימיות הכח המניע שבאצבעות הוא מתקרב כו' מפני שמחמת דקות שלהם יוכלו להתקרב אל השכל ולקבל שפעו ודיל'.

והנה עדי' יש יתרון בכל כח רוחני מפנימיות שבו לחיצונית שבו כמו כח הדיבור שהוא לבוש האמצעי שבנפש כידוע יש בו הקול הגשמי שהוא החיצונית מהבל הפה מהרכבת אש רוח מים הגשמיים שישנם גם אצל הבהמה שתצקע בקול בלי דעת כו' וכן באדם הוא כשמצוה לזולתו לעשות דבר יאמר בקול גשמי שישמע הי' הקול חיבור המעשה עם הדבור שהרי לא הי' לזולתו עשיית המעשה והתנועה לילך או לכתוב וכדומה אם לא שישמע קול דווקא נמצא עיקר תועלת הקול הגשמי לחבר אליו המעשה ודיל' אמנם פנימיות הדבור הוא ה' מוצאות הפה אחע"ה מהגרוין כו' שבאים ונמשכים מהשכל המצרפם כידוע בענין אבא יסד ברתא כו' והוא עיקר כח המדברת שבנפש רוח ממלא כו' שהם אותיות הנפש כידוע שהשכל עצמות הוא מתלבש באחע"ה וגיכ"ק כו' ומסיבת זה אף השכל העמוק יוכל להתמשך ולהגלות בדבור שהם האותיות שבנפש כו' ולזה איצ' שמיעת קול דווקא כי גם בלחישו וחשאי יתגלה השכל באותיות הדיבור כו' והוא למעלה מהקול הגשמי המחבר את המעשה כו' והיינו ע"ד הנזכר ממש בהפרש השראת השכל באצבעות פי' בלבוש המעשה כניל כן ההפרש בלבוש הדיבור שבפנימיות הדבור שורה עצמיות השכל ובחיצונית הדיבור כמו הציווי לזולתו אין בזה עצמיות השכל כלל כמו ע"ד הנ"ל הנזכר בפשיטות היד כו' ודיל' ועפ"י משל זה יובן ענין ביו"ד נברא העוה"ב שהוא ענין נהר יוצא מעדן כו' להיות כי הדבור העליון הוא ענין הנ"ל מנצפ"ך המצמצם כל שפע אלקי בנפרדים אחע"ה מהגרון כו' שהם צירופי האותיות של בחי' כח המדבר באצי' כו' שנבראו בהם כל הנבראים כו' ורוח פיו ית' הוא ענין הבל הפה בחי' חיצונית הדבור כח הפועל בתוך הנפעל ממש כמ"ש במ"א והוא כמשל הקול הגשמי כמ"ש קול ה' בכח כו', אך ב' מיני קולות הדיבור יש א' קול הזה והשני קול המחשבה לדבור כמו שקול הדיבור מחבר המעשה אליו כניל כן המחשבה מחבר הדיבור כו' והוא קלא פנימאה דלא משתמע כו'. והנה המחשבה הוא לבוש הפנימי מכולם והיא משוטטת ולא תנוח כלל כידוע וענין הטעם למה היא משוטטת הוא לפי שתתחדש תמיד ממקור הנובע אותה והרי לא יתקיים האדם במחשבה אחת כי כרגע תלך לה ויומשך במוחו מחשבה חדשה כו' וזהו ענין השטיטה שלא תנוח הנביעה מן מקורה כלל כו' ומקורה הן המדו' שבלב כמו שאנו רואים כשיהי' האדם בפחדים יעלו תמיד במחשבתו מחשבת פחד לא תנוח המחשבה מלחשוב ענין הסתר ברגע זו באופן כך וברגע זו באופן אחר ולא יעלו או במחשבה העונג והשמחה וכדומה ההיפוך לפחד אף שיגביר כח המחשבה להסיחה מפחד לא יוכל וכן

בהיפוך כשיהי' לבבו באיזה חמדה ועונג הרי המחשבה משוטטת באיכות הדבר הנחמד כו' ולא יוכל להסיתה לפחדים שהוא היפוכו וכדומה וד"ל. ונמצא שעיקר נביעת אותיות המחשבה הוא רק מן המדות שבלב כו'. אך יהי' נובע מן החמדה הרוחנית שבלב מהות אותיות מחשבה לחשוב הדבר הנחמד כו' שהם רחוקי' זה מזה במהותם כו' מוכרח שיהי' דבר ממוצע ביניהם המחברים ומביא' זא"ז כו', והיינו כענין הקול ממח' המחבר לדבור ומדבור למעשה כנ"ל כן יש מהבל הלב שבו החמדה הגנוזה קול המשכה לחבר אליו אותיות מחשבה כו' אך להיות כי המחשבה והדיבור שניהם לבושים נפרדים נק' הממוצע המחברים בשם קול כו' וד"ל אבל המדות המה עצמיים ולהיות מתחברים אל מהות מחשבה הנפרד כו' הוא כמשל נביעת הנהר מן המעיין הנובע מן חלוני הארץ שיש ג' דברים הא' הוא מקור האמיתי והוא התהום שמתחת לארץ והב' מה שהארץ מלאה חלולים ומהם המעיין מתגלה וכמבואר בגמרא ובהם הנביעה אל התהום בהעלם והג' הוא המעיין הנובע שבל ידי גילוי כו' והנהר הנמשך והולך ומתרחב מן הגילוי של הנביעה הוא דבר רביעי כו' כן עד"ז המחשבה מן המדות שבמדות הן כדוגמת התהום הוא בחי' המקור האמיתי כו' והעדן הוא היו"ד והיינו הנביע' שבגילוי מהמדות במחשבה ויש ממוצע בין היו"ד והמדות כדוגמת חללי הארץ כו' וד"ל וא"כ יובן שכמו שהיא"א הוא נובע בגילוי לה' מוצאות הפה אחצי' מהגרון כו' שהוא הקול מן המחשבה לצרף צירופי אותיות הדבור כנ"ל כן היו"ד הוא קול הגדול שמצרף ומחבר אותיות המחשבה עפ"י נביעתן מהמדות וד"ל וזהו בה' נברא העוה"ז ממל' דאצי' כידוע כמו שביוד נברא העוה"ב שהוא ענין נהר היוצא מעדן בתמידות וד"ל.

ועתה צריך להבין מאמר אליהו הידוע אתה הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירין כו' חסד דרועא ימינא כו' אתקריאו גופי' לגבי לבושי' דמכסיין עלייהו דמנהון פרחין נשמתן כו'. הנה מבואר למעלה שהמדות והשכל המה עצמיות אעפ"י שמלוכשים בגוף ובשר כו' משא"כ הלבושים של מחשבה דבור ומעשה כו', והאות לזה הנה הגוף של היד מתנענע אנה ואנה עפ"י רצון הלב בלתי שהיי' כלל אלא מיד תנוע מאליה וממילא ואין בה הבחירה מצד עצמות כלל שלא תנוע זהו הוראה שהיא עצם א' עם הלב אלא שהיא גשמיותו וכמ"ש במ"א בארוכה משא"כ לבוש המחשבה ברצותה לא תחשוב מה שחפץ בלבו וצריך שהיית זמן עד שתתלבש המדה באותיות המחשב' דהיינו עד שיבוא ענין הבחירה והרצון מצד המחשבה עצמה להסכים עם הלב כו' וזהו הוראה על שאינ' עצם א' עם הלב אלא לבוש נפרד והי' כמו הלבוש הגשמי שכדי להלבישו על הגוף צריך שהיית זמן וכדומה וד"ל ובזאת יתרון מעלת הגוף על המחשבה דבור ומעשה כמ"ש שם. ועד"ז יובן למעלה באצילות שהמדות והשכל היינו חכים ולא בחכמה ידיעא חסד דרועא ימינא כו' המה בחי' עצמיות לגבי לבושי' דמח' דבור ומעשה דמנהון פרחין נשמתין כו' פי' התהוות מאין ליש ממ

דביע הוא מצד התלבשות המדות והשכל דאצי בבחי' אורות וכלים וזהו דמנהון פרחין נשמתן כו' אבל מצד האורות עצמם היינו השכל והמדות שבגוף מצד עצמם וגם הגוף בבחי' ביטול בלתי בחירה מצד עצמו כנ"ל ואיהו וגרמוהי חד כו' הרי הוא עדיין למעלה מבחי' התהוות מאין ליש ואין שם עדיין בחי' מעלה ומטה כלל וזהו לא דאית לך צדק ידיעא ומשפט ידיעא וד"ל. ואמנם ענין ההלבשה בלבושי' דמכסיין עליהון כו' היינו כמשל האבן הנזרק שהכח מתלבש בו והוא נבדל מן העצם כנ"ל כן האורות המדות דאצי' כשמתלבשים כו' והי' כמו אדם השוכן בדירה שהדירה נפרדת ממנו ועכ"ז מוסתר הוא בה שאינו בשעה זו בבית אחר וכדומה ולא שיש שינוי בעצמותו כו'. ואיכ הרי זה כדוגמת השינוי והתפעלו' שבבחי' שפע אך בהשפעות הוא שינוי העצם והתפעלות ממש כנ"ל ובבחי' התלבשות הוא רק דוגמתו אבל לא שינוי בעצם כלל וד"ל. והנה עדי' כל ענין ההתלבשות הנזכר בספרי הקבלו' שזה מלביש את זה עד רום המעלות וכמבואר למעלה שגם הכחות הפנימיות כמו ענין הרמיזה באצבע והכתיבה שמתלבש בה השכל כו' והתלבשות השכל בה' מוצאות הפה וכו' וכן במחשבה מתלבש השכל ובכולם ענין א' הוא אלא שגם בהתלבשות יש מדריגות זה למעלה מזה. שבמחשבה ההתלבשות יותר דקות ובקירוב כו' מדבור ומעשה כו' וד"ל. וידוע שהגם שהשכל והמדות אתקריאו בבחי' גופא לגבי לבושין דמחדו"מ כו' אבל לגבי עצמיות הנפש בחי' יחידה הרי גם השכל והמדות נק' רק בשם לבושים לבד כו' ואיכ נמצא מובן למעלה שלגבי עצמיות המאצי' הכל הוא בבחי' לבושי' זה בזה כו' וד"ל.

ועתה יובן ענין המאמר למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו'
 דיתכן ענין מעלה ומטה גם באור איס מצד ההלבשה זה בזה כנ"ל הרי אור החכמה דאצי' שמתלבש במחשבתו ית' בחב"ד דבריאה וכדומה היא הגבה למעלה מאור החסד דאצי' שמתלבש במדות דיצירה כו' וחגי' דאצי' שנתלבושו ביצירה הגבה למעלה מנהי' דאצי' שנתלבושו בעשי' בדרך כללות כידוע דאימא מקננת בבריאה וזיא ביצירה כו' אבל מצד שנק' בשם אור הוא למעלה מבחי' ההתלבשות לא יתכן כלל ענין המעלה ומטה והוא עדי'מ אור וזיו הנר שבבית שאין האור המתפשטת והנר נק' בשם המשכה ושפע ולא אפי' בשם הלבשה כמשל הזריקה כנ"ל אלא שמאליה וממילא תהי' האורה בבית כשיביאו הנר הגם כשמוליכין הנר במקום אחר מאיר שם ולא במקום שהלך משם הרי יתכן לו שמשפיע אורו שם אין זה שום שינוי והתפעלות הנר כלל כשיאיר כאן או כאן אלא בכ"מ שיהי' הרי אורו סביבו כו' וד"ל וכמ"ש במ"א בארוכה.

ועדי' יובן בקריאת שם הייס הנאצלים בשם אור הוא להורות על ענין העדר הפשטות בחי' ההלבשה וכ"ש ענין השפע וההתפעלות דהיינו לא כמו באדם התחתון שהרחמנות שבלבבו מצד טבעו יהי' מטבע הטוב להטיב ולרחם והוא הכרחי וגם הוא התפעלות המרחם שיצר לבבו בצער

זולתו כו' וכדוגמא זאת לא יתכן בבחי' האורות דאצילו' אפי' כשמלובשים שבענין ההתפעלות הרי יש ערך למתרחם עם המרחם עד שיתפעל הימנו ומצד ענין ההלבשה כאדם השוכן בבית כנ"ל אין ערך ביניהם כלל עד שיתפעל כו' ומה שנזכר בספרי המקובלים ענין מטבע הטוב להטיב למעלה היינו מצד הכלים והלבושים עצמם אשר הוא ענין הכח האלקי המסתתר בתוך הנברא ממש והוא מתפעל ממש כו' אך גם זאת הוא בבחי' הסתר והעלם שמצמצם אלקותו להיות בדוגמות ההתפעלות ואינו באמת כן כמ"ש בלק"א וד"ל. ומכ"ש למעלה מבחי' ההלבשה דהיינו בעצמות האורות דאצי' שהיא כדוגמת האור והזיו וכמו שלא יתכן לקרות הזיו שבכלי בחללו בשם התלבשות שנתלבש בו עד שיהי' שינוי בהזיו כשישומו מסך על חללו וכדומה כו' כן עד"מ לא יתכן לומר ענין ההפרש בין העולם הבריאה שהאור שם יותר בגילוי להאיר המוסתר בעשי' כו' ואפי' ההפרש בין האור שבתוך הלבושי' מאצי' להאיר המוסתר בבי"ע כו' לגבי עצמיו' האורות דאצי' וד"ל. ויובן זה עפ"י המבואר במ"א בענין אצי' הרוח על הזקנים שלא הי' עליהם רק הוד וזיו מרוחו של משה ולכך לא נתנבאו כו' וזהו ויאצל כמ"כ ענין האצי' מן המאציל הוא רק וזיו והוד המאציל שלא בדרך שפע והלבשה כלל כו' לכך מעלה ומטה שווין ממש וד"ל. אך גם בבחי' התלבשותו שמחמתו יש מעלה ומטה הוא ג"כ למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית פי' כמבואר במ"א בענין נו"ן אליף יובלות דשמיטה זו של שית אלפי שנין יהי' עליי' לה באלף הז' יום שכולו שבת כו' ואח"כ יומשך שפע חדשה מהמאציל יותר נעלה כו' עד שהאצי' דעכשוו יהי' אז בבחי' עשי' לבד מאחר שהעשיי' דעכשוו יתעלה בבחי' אצי' כו' ועד"ז יהיו עליות עד אין קץ בעילוי אחר עילוי כי גם בהתלבשות הרי הוא אור א"ס למעלה וא"ס למטה וד"ל.

וענין למטה הוא בדוגמת למעלה בעילוי אחר עילוי כו' כן את זלע"ז עשה כו' כידוע בירידה אחר ירידה מטה מטה מאד כו' והענין הוא כידוע שע"י הלבושי' והמסכים דבי"ע הרבים יונקים החיצוני' דרך פרסה מפסקת עד שבעולם העשי' הע' שרים מקבלים שפע ג"כ והרי ע' שרים מקבלים מט' ספירות האחרונות דמל' שבמל' דעשי' שהן הט' גלגלים דעשי' ומכלי חסד מקבל דרך פרסה של חסד והוא הכח והשרש האהבה והחסד שבזה העולם בבניא כידוע וגם מציאות החסד הגשמי בלחם ומזונות הגשמי' כו' וא"כ מה מאד הורחקה השפע והאור בירידות העצומות כ"כ מאור החסד דאצי' עד שירד כ"כ להיות נמצא ממנו מציאות חסד גשמי' כו' וד"ל. ואמנם גם הכסף הדומם שהוא בחי' שוב כשהיא טבעיות ניתן ע"י מדת החסד וצדקה הגם שהוא בתכלית ההרחק מטה מטה מאור החסד דאצי' כו' עכ"ז יש עדיין צמצומים שלמטה מטה הימנו והוא מדורות והיכלות הקליפות דרע גמור והם הנק' למטה עד אין תכלית כמו ז' מדורות שאול ואבדון כו' והתקיפות.

שלהם שהם ג"כ בבחי' בלי תכלית למטה כו' והענין הוא דהדומם אף שחיותו נתמצצם מאד מאד בהעדר וטילוק ממנו הצומח והחי כו' ימצא בו מ"מ בחי' הביטול ממש אל השכל והי' כלא הי' ונעשה לאחדים עם השכל כו' דהיינו כשחפץ האדם לשרוף העץ לתועלת איזה דבר הנצרך לו הרי לא יהי' העץ מנגדו כלל כו' והרי תועלת הדבר נעשה ע"י שריפ' האש וביטול העץ וכדומה ובלעדי זה לא הי' התועלת נמצא נעשה הדומם שותף ומסייע עם השכל והיו לאחדים ויאיר בו בחי' מדבר כו' אבל אהבה רבה רעה וכדומה שמנגדת לשכל והשגה אלקית וכדומה לה כיוון שהיא מנגדת ואינה מתבטלת אלא היא בתקפה מאד לאהוב רע הרי לא יאיר בה לעולם השכל ונפרדת לגמרי הימנו ונמצא היא בתכלית הגסות וההרחק בבחי' ההשתלשלות מהחכמה עליונה יותר מריחוק הדומם כו' כי ברוחניות עיקר הריחוק הוא עוצם גסות הדבר להיות יש ודבר בפ"ע כו' ואם הדומם הוא נתפס בחוש המישוש והאהבה רעה אינה נתפסת היינו שבגשמיו' מהות האהבה דקה מן הדומם אבל בבריאת הרע והטוב שהוא דקות וגסות ברוחניות הדומם הוא דק מהאהבה להיות יש בו הארת השכל כנ"ל וד"ל. ונמצא מובן שההשתלשלות בהיכלות הקליפות הגסות הוא תכלית המטה מטה ברוחניות וד"ל. ועכ"ז קמ"י כחשיכה כאורה שהוא למטה עד אין תכלית ולמעלה עד אין קץ כנ"ל וד"ל.

ובכל הנ"ל יובן ענין הבקשות ברוך אתה ה' כו' וכן באמרינו יהי רצון כו' שהכוונה הוא על המאור העצמי בחי' עצמיות המאציל שיאיר אור הרצון והוא כמו הנזכ' למעלה בענין אור החכמה דאצילות שכאשר הוא מתלבש להיות מקור לבריאה לא יקרא בשם אור כו' אלא כאשר הוא אינו עדיין בבחי' התלבשות רק זיו והודו של המאציל יקרא בשם אור וכן עד"ז הרצון העליון אינו כמו הרצון באדם התחתון שכאשר ירצה איזה דבר יתלבש מהותו באותו הרצון ולא יוכל לרצות היפוכו כו' אבל למעלה באור א"ס ב"ה הוא למעלה מבחי' ההתלבשו' גם הרצון שמתלבש בחכמה ומדות עליונות אנו אומרים יהי רצון פ"י יאיר אור הרצון מתחלת התהוותו ולא כמו שהוא מלובש כבר כו' כי הלא הרצון ג"כ הוא רק זיו והוד העצמיות לבד כו' וד"ל. וכמ"כ ענין ברוך ה' אלקינו פ"י שיתגלה בחי' האור שלמעלה מהתלבשות כנ"ל הנק' הוי' ואז לא יסתיר בחי' אלקים המצמצם להיות בבחי' מעלה ומטה כנ"ל וכשיהי' כזאת בגילוי אזי הוא מלך העולם פ"י שניכר היטיב שהמציאות חסד הגשמי וכדומה הוא כלא ממש חשיב לגבי האור האלקי המהווה מאין ליש שעכשיו הוא בהסתר ונק' אין ובאמת הוא אמיתית היש כמ"ש במ"א ע"פ כי אל דעות ה' שהמה ב' דעות הפכים מנגדים והברכה היא הגילוי בבחי' ראי' דיעה של המשפיע כו' ואין הברכה שורה כ"א על ההודאה מתחלה שיודה במוחו שכך הוא אע"פ שאינו עדיין בגילוי אצלו כו' וזהו מודים אנחנו לך כו' אין לשון הודאה אלא כשיהי' הכחשה מקודם כאדם המתווכח עם חבירו ואח"כ מודה לו שהאמת אתו כמ"כ ענין

ההודאה שה' אלקינו הוא להיות הוא אפי' בצדיק גמור הוא נתפס תחת דיעה של המקבל להיות השגתו באלקות שהוא מאין ליש כו' רק שהוא מודה לבד ואח"כ הברכה שורה בגילוי כאמרו ברוך אתה כו' וד"ל וזהו מלך העולם אחר הגילוי של הברכה הוא מלך העולם כמשל מלך ב"ו שרק שמו נק' על אנשי מדינתו ולא שהם קרובים אליו לקבל ממנו בבחי' שפע כו' והרי בחי' ממשלתו עליהם לבד הוא המנהיג אותם כידוע והרי זה כענין הדיעה של המשפיע שהוא היש האמיתי והנבראים הם רק זיוו והודו כו' וד"ל.

והנה בתפלה הוא רק בקשות הדברים שיהי' כך ובלימוד התורה הוא עושה כלי ומכון לשבתו בדברו דבר הלכה הידוע אך צ"ל מהיכן יש כח זה לאדם התחתון שיפעול בקשתו שיאיר אור הרצון העליון או אור החכמה כו' מאחר שהאדם נברא מאין ליש מבחי' כלים דאצי' כידוע אמנם הענין הוא דהנה כתיב ה' צילך על יד ימינך, צ"ל למה קורא להשם בשם צ"ל כמשל הצל של אדם התחתון בכל תנועה שיעשה בידו ורגלו כן יהי' התנועה בצל ידו ורגלו מאלי' וממילא כו', ובמה שמבואר למעלה בענין לאו דאית לך צדק ידיעא כו' יובן משל זה בהיות כ"א היו המדות והשכל דאצי' הכרחים וידועים כמו באדם המוגבל מטבע הטוב להטיב וכדומה כו' הרי הי' אז בהעלאת מ"נ לעורר רחמים העליוני' וכדומה לא בדרך רמיזה כדוגמת הצל עם היד כו' אלא מצד ההתפעלות ובאמת כמו שיתפעל איש הרחמן בטבעו כו' אבל מצד האורות העצמיות הוא למעלה אפי' מבחי' ההתלבשות וכ"ש מההתפעלות וכדומה וכנ"ל א"כ בהעלא' מ"נ מלמטה הוא רק בדרך רמיזה כמשל המניע בידו כך נעשה הצל כו' כן עדי"מ ה' צלך כו' שהאד' התחתון בעשותו חסד גשמי מעורר למעלה אור חסד דאצי' אינו מעורר אלא כדוגמת הרמיזה לבד כו' להיות כי אין ערך כלל בין הכלים והלבושים להאורות שיהי' ההתעוררות בבחי' התפעלות וד"ל. וכנזכר בזה"ק דהאי עלמא לגבי עלמא עילאה כאבן ספיר כו' וד"ל ועפי"ז יובן מארו"ל ג' שעות הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה שנית יושב ודן שלישית יושב וזן כו' ובמקום אחר אמרו הקורא בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו שמשמע שאינו עוסק בתורה כ"א ע"י העלאת מ"נ כשאדם התחתון קורא בתורה כדוגמת הצל כו', אך הנה תחלה יש להבין כל עיקר ענין מאמר הזה י"ב שעות הוי יום כי הנה ידוע דכל ספי' כלולה מי' ובכתר שבה יש בה מהארת עצמיות המאציל כו' וזהו שבכל ג' שעות שביום העליון שהוא חסד דאצי' ג"כ שורה בחי' עצמיות המאציל לפי שידוע שכל ספי' מתחלקת לג' מדריגות והן חב"ד חג"ת נה"י והן הן הט' שעות ראשונות כו' כמ"ש במ"א וכמו שהכתר מלוכב תוך כל פרט ופרט מהמדה כידוע כמ"כ הארת עצמיות המאציל שבכתר דספי' מתפשט בכל פרט ופרט שבה ובדרך כלל הוא בג' מדריגות הנ"ל וזהו שאמרו ג' שעות הראשונות שהן חב"ד במדות חסד דאצי' יושב הקב"ה שהוא הארת עצמיות המאציל שבכתר ועוסק בתורה פי' ממשיך לה מוחין אלו ממקור המוחין העליוני' בעצמיות המאציל כו' וד"ל ועד"ז גם בג' שעות

השניות יושב הקב"ה ודן כו' פ"י נמשך מעצמיות המאציל הארה במדות חג"ת דספ"י חסד דאצ"י לדון ולשפוט בחו"ג וכן בג' שעות השלישית יושב וזן שהם בחי' נה"י שהוא השפעת החסד להחיות רוח שפלים דבי"ע ולהיות מקור דמקור להן כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כידוע שהוא ענין חסד אל כל היום כו' וד"ל.

ויובן ביאור זה עפ"י משל בנפש האדם התחתון הרצון מתפשט בכל פרטי פרטיות שבכחות הנפש חב"ד ומדות שאם ירצה בדבר פלוני יאהב אותו הדבר בלבבו מחמת איזה טעם שימצא לו בשכלו להוליד האהבה והכל מפני הרצון בתחלה שקדם כו' והרי גם בעת הולדת שכלו את האהבה לא נסתלק הרצון הקודם אלא הוא מלובש בהעלם בשכל ומדה זו ומכריחם להיות שפעם תדיר בפועל כו'. הנה לזה הרצון המלובש בהעלם יש לו דרכים רבים אם להכריח המדה והשכל כך או כך כו' וזה אינו אלא עפ"י רצון פשוט הקודם כו' וד"ל. ומכל זה יובן הנמשל עד"ז בעצמיות המאציל שממשיך הכתר שהוא הרצון העליון שיתלבש בכל פרט ופרט מהספ"י כנ"ל וזהו יושב ועוסק בתורה פ"י ממשיך מעצמיות הרצון פשוט כו' שכל וטעם גילוי למדת האהבה כו' וכן יושב ודן ויושב וזן כו' הכל עד"ז שיושב ומשפיל עצמותו להיות דן וזן כו'. ועתה יובן ענין הנ"ל בהיות כי ידוע דא"י א זיווגיהו תדיר לצורך המשכות מוחין חדשים לזו"ן כשביל בנין העולמות דבי"ע וזהו שבכל יום שהוא מחדש מע"ב הוא יושב ועוסק בתורה פ"י ממשכיבם או"י מוחין חדשים לז"א שהוא חסד דאצ"י ושאר המדות כידוע ומשם משתלשלים עוד להיות מוחין לחג"ת ולנה"י שבו שהם ענין דן וזן כו' כנ"ל, אמנם כל זה מצד עצמיות המאציל בלתי שיצטרך לזה העלאת מ"נ מלמטה כי א"א לבנין העולמות בלא זה כידוע אבל מחמת העלאת מ"נ מלמטה הוא הגבה מאד נעלה מזה בהיות כי מבואר למעלה ההפרש בין בחי' הרצון הפשוט הקודם כו' למה שהוא משתלשל להמציא חכמות וטעם לרצון זה ולהוליד אהבה כו' או מעשה כו' והלא ידוע שזה ההפרש בין כתר דגדלות לכתר דקטנות שזהו הרצון הפשוט וזהו הרצון המתפשט כאומרו כשעלה ברצונו כו' וד"ל.

והנה כתיב חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה נער זה מט"ט והוא ענין אדם דיצירה שהוא בחי' ז"א דאצ"י שעליו נאמר נער הייתי גם זקנתי כמבואר בר"מ כו' וחנוך לנער זהו ענין המשכת מוחין דא"י א כידוע והטעם כי יזקין כו' יש להבין מהו ענין זקנתי כו' הנה ידוע ענין השיבה והזקנה שהוא בחי' חכמה סתימאה דדעת"י סתום כו' אשר ע"כ היו בסנהדרין ע' זקנים דוקא כמבואר במ"א בארוכה וזהו ענין הזקנה של נער זה הנ"ל דהיינו באלף ה' שיהי' מנוחה לחי"י העולמים ואז יהי' יום שכולו שבת פ"י בחי' ימי המלואים הנזכר בזוה"ק שיהי' אדם דלעילא הנקי ז"א בבחי' השלימות הנ"ל אריכא דאנפין כו' ימי קדם כידוע וזהו הטעם גם

כי יזקין לא יסור מן התורה אשר למדוהו בימי נערותו בשית אלפי שנין
 דהוי עלמא כו' פי' עד"מ אדם התחתון שלומד חכמה עמוקה דוקא מאד אפי'
 מכח שכלו הנק' כח המשכיל שאין ביכולתו להשיגו לעולם כו' כמ"כ גם כי
 יזקין בבחי' ח"ס כו' הרי התורה היא מהות חכמתו הנק' חכמה הקדומה
 בעצמותו המאצי' ית' וכפי משל הנ"ל ברצון הפשוט שהוא בחי' כתר דגדלות
 כו' כמ"כ חכמה שברצון זה הפשוט לית מחשבה תפיסא בה אפי' חכמה
 ומחשבה דא"ק כו' שהוא שורש חכמה סתימאה מאחר שנק' אדם כו' וד"ל
 וזהו שנק' התורה אמון פדגוג ע"ש אומן את היונק הוא המשכת מוחין לז"א
 מן התורה שקדמה לעולם מאאלפיך חכמה כידוע אמנם התורה בעצמותה
 עליה כתיב ואהי' אצלו שעשועים דייקא שהיא חכמה הקדומה והפשוטה
 בעצמותו וד"ל. ועתה יובן ענין הנ"ל דאוי"א זיווגיהו תדיר היינו מחכמה
 דא"ק מפני שנובלות חכמה העצמיות היינו התורה וא"ק הוא כדוגמת אדם
 הלומד בה ומה שמשיג ומבין ממנה מזה הוא ממשיך מוחין לא"א ואוי"א עד
 חב"ד דוי"א כו' וד"ל.

וזהו חנוך לנער עפ"י דרכו בבנין העולמות כו' גם כי יזקין לא יסור מן
 העצמות חכמה שממנה למדוהו והמשיכו לו מוחין כו' וד"ל אך חינוך
 זה שלמדו האומן אינו מעצמית חכמת האומן כ"א מאותה החכמה שלמד
 והשיג בה האומן כנ"ל וזהו הקב"ה יושב ושונה כנגדו פי' חנוך זה לנער
 הנ"ל הוא שיושב המאצי'ל ושונה מעצמיות החכמה הקדומה הנ"ל וד"ל. ועתה
 יובן ההפרש בין ענין יושב ועוסק בתורה שאינו מחמת העלאת מ"נ שאינו
 אלא לצורך המשכת חיות העולמות שיהיו במציאות כמו שהם כו' אמנם מצד
 העלאת מ"נ כשאדם שונה הלכה מלמטה הקב"ה יושב ושונה כנגדו הוא בחי'
 צל כנ"ל והינו שמעורר מקור למקור ומוחין למוחין כנ"ל ולכך אינו אלא
 בבחי' רמז לבד כמ"ש ה' צילך כו' וד"ל ולע"ל יתגלה כל המשכות מ"ד
 שע"י שונה הלכות ועתה אין אלא להוסיף אורות באצי' וד"ל.

(ד"ה לה"ע אוא"ס)

מבי"ע. ובי"ע המה לבושי' ממש שהם בחי' מדוי"מ כידוע. והוא כמו
 בגד שמלבישו שאעפ"י כשמלבישו הוא מיוחד עמו אעפ"כ הוא דבר
 נפרד ממנו כנ"ל, אבל אצילות נק' גופא שהמה בחי' עצמי' לגבי מדוי"מ
 שהמה בי"ע כמו גוף לנשמה שהגוף מיוחד ביחוד גמור עם הנשמה כנ"ל

(שא"צ ליקח היד ולעשו' שהיד היא דבר זר כי תיכף כשעולה ברצונו לעשו' תיכף היא עוש' ולא מקרי היא דבר נפרד שעוש' רצונו) כמבואר שם כמה גופי' תקינת לון דאתקריאו גופי' לגבי לבושי' דמכסיי' כו' שהלבושי' מכסי' על הגופי' והמה בי"ע וד"ל. ואתקריאי בתיקונא דא חסד, פי' חסד דאצי' נק' דרועא ימינא פי' שחסד דאצי' נק' לגבי המאציל ב"ה כמו יד ימין שהוא בחי' גופא, לפי שאין ערוך בין מאציל לנאצלים (וכמו בגשמי' בנפש האדם יש חסד בלב להטיב לחבירו והוא רוחני ואחיכ כשמתפשט ביד ליתן לו הנה אותו חסד שבלב להחסד שביד בעשייתו אין ערוך כלל שזהו רוחני וזה גשמי וד"ל כן לגבי המאציל נק' בחי' חסד דאצי' בחי' דרועא לבד לפי שהאצי' נק' רק בחי' גוף לגבי המאציל ב"ה שהוא הנשמה שאין ערוך כלל בין גוף לנשמה וד"ל.

אבל מדומ' שהמה בי"ע המה לבושי' ונפרדי' לגמרי יש ודבר זולתו ולא בחי' עצמי' וד"ל (שאף בחי' תחתונ' שבאצי' כמו דומם דאצי' הוא גבוה במדרג' זו אפי' מבחי' אד' דבריא' שאף שהאדם עם מדו' ושכל ושם באצילו' הוא רק בחי' דומם, אבל הדומם הוא מבחי' עצמותו והאדם הוא מלבושי' הנפרדי' וד"ל) מותרו' (וכמו ההפרש בין שערו' לצפרני' ששערו' המ' כלי לנפרדי' שהוא המחשב' לכן המה ג"כ בחי' נפרדי' שאינו יכול לנענע השערה במחשבתו וד"ל אבל צפרני' אף שהמה ג"כ מותרו', אעפ"כ מאחר שהם כלי' להעצם שהוא היד שהוא בחי' גוף, לכן יכול לנטו' הצפורן כמו תיכף כשעולה במחשבתו תיכף עוש' הצפורן וד"ל.

והנה מבי"ע שהמה הלבושי' משם פרחי' נשמת' לבני נשא שרוב הנשמו' המה מבי"ע רק מיעוט נשמו' שהם חד כדרא נשמו' הגבוהו' המה מאצי' (כמבוא' במ"א ישבעו עצי ה' ארזי הלבנון אשר שם צפרני' כו' ע"ש באריכו'). והנה ההשתלשלו' מבי"ע עד סוף המדרגו' הוא עד גלגל המזלו' שהם משפיעי' לעוה"ז הגשמי כל הצטרכו' וממנה תבוא' שמש כו', והם הע' שרים שכל שר נותן לאומ' שלו כל הצטרכו' נפשו' וכל מיני צמחי' ודשא' וזהו תכלי' שפלו' המדרגה שאין למטה מעוה"ז החומרי דקרו ל' אלהא דאלוהא אך שבעוה"ז יכולי' לשכוח לגמרי על אלקו' ויכולי' לומר לי יאורי כו' והם פחותי' וגרועי' אפי' מבחי' דומם כי הדומם אף שהוא תכלי' הפחיתו' במדרגה, ואין ערוך בינו ובין המדבר כידוע אעפ"כ יכול החי והמדבר ליקח בדומם ולעשות עמו כרצונו וחפצו ואינו עובר רצון רק שהוא מיעוט חיו' וד"ל. אבל הם גרועי' שמוסיפי' חיו' בקליפה ומעיוזי' כלפי שמיא וד"ל (וכמבואר במ"א באריכו' ע"פ ראה החיים והטוב והמות והרע שהרע גרוע ממות כידוע ע"ש באריכו') וזהו השתלשלו' אלקו' עד סוף המדרגו' למטה מטה עד שאין מטה הימנו.

ועתה צריך להבין ההשתלשלו' למעלה מעלה עד אין קץ כו' ונחזור לענין ראשון שאצי' נק' גופא דמלכא קדישא הוא כענין הנ"ל כמו גוף לנשמה כנ"ל וד"ל. והנה מקור הטהו' בחי' אצילו' מן המאציל ב"ה, ראשי' ההטהו' הוא ממל' דא"ס ב"ה ופי' שכל ההטהוות הנאצלי' הוא רק ממל' דא"ס ב"ה שהוא ראשי' הארת הקו כידוע. והנה מל' הוא שהטהו' בחי' אצי' לא הי' אפשר מן המאציל שהוא רם ומתנשא עד אין קץ שאין ערוך כלל בין מאציל לנאצלים יותר מכמו שאין ערוך בין עשי' לאצילו' כן כהנה וכהנה ועד אין קץ אין ערוך בין הנאצלי' לבחי' המאציל ב"ה שהנאצלי' נק' בחי' גוף, והמאציל ב"ה נק' הנשמה ואין ערוך כלל בין הגוף להנשמה וד"ל (והמאציל ב"ה הוא למעלה משם ואין שם בחי' מדה ושכל כידוע) והנה ראשי' האר' הקו להתהות האצילוית הי' מן מל' דא"ס ב"ה פי' דוקא מן בחי' מל' שהוא רק בחי' שמו לבד שנק' שמו עליהם וד"ל (שעצמותו נשגבה לבדו ורק הוא מלך עליהם שהוא בחי' ראשונה וד"ל והוא דוקא שהוא מלך וד"ל שהוא בחי' ריחוק וד"ל). והנה זהו הארת הקו הוא מן מל' דא"ס ב"ה אבל בחי' עגולי' הוא שאור א"ס ב"ה מקיף מראשו כו' עד רגלי העשי' ופי' שבעיגול אין בו משימצא בו ראש וסוף ונעוץ תחלתן בסופן ופי' לקבל מא"ס ב"ה בעצמו השוה ממש ומשוה קטן שהוא רגלי העשי' וגדול אפי' בחי' אצילות דקמי' כולן שוין וכלא נחשבו וד"ל שאין בו מעלה ומטה כלל וד"ל שראשית הטהות הנאצלי' והנבראי' כו' הי' במחשבה א' אנה אמלוך כו' וד"ל (י בחי' עגולי' שהמחשבה הי' במקור א' אבל אח"כ למחשבו' פרטיו' והוא בחי' יושר שיש בחי' ראש וגוף וד"ל). והנה בחי' עגולי' שהוא בחי' אור א"ס ב"ה בעצמו נק' למעלה עד אין קץ פי' שאור א"ס ב"ה בעצמו רם ומתנשא עד אין סוף אפי' מבחי' אצילוית כי כמו שאין ערוך בין עשי' לאצילוית כהנה וכהנה אין ערוך כלל בין אצילוית ואור א"ס ב"ה בעצמו, ולמטה עד אין תכלית הוא שמקיף רגלי העשי' וקמי' כולן שוין קטן וגדול שאין כמדתם וד"ל מפני שאין ערוך כלל והשוה ומשוה הקטן כו' פי' שרגלי העשי' כן שוה אפי' בחי' אצילוית כבחי' אין ערוך וד"ל.

והנה סדר התפלה להתבונן ולהעמיק בדברי' הנ"ל היטב ויתמרמר לבו עד מאד על העבר איך שהוא רחוק מאור פני מלך חיים וכו' ומעורר רחמי' רבי' על להבא כדכתיב בצר לך דוקא ומצאוך כו' וד"ל. וזהו ענין שאומרי' בתפלה ברוך אתה כו' כי ברוך הוא לשון ברכה והמשכה מן מקור החסד ומבקשי' שיומשך ויתגלה אורו אלינו אתה שיהי' לנוכח ויראו בראיי' חושיי' שה' הוא אלקי' בשמים ממעל כו' וד"ל. וגם זהו ענין מודים אנחנו לך כנ"ל פי' כמו למשל המודה לחבירו על אותו דבר מכלל שקודם כפר וד"ל כן למשל קודם התפלה שהחושך מסתיר לאור א"ס ב"ה שמדמה שזה העולם הוא היש שממה שלמעלה מעלה הוא הכל בחי' אין פי' שאינו מושג

לנו וזהו נק' ממטה למעלה אבל מלמעלה למטה באור א"ס ב"ה למעלה הוא היש האמיתי כדכתי' להנחיל אוהבי י"ש ולמטה הוא האי"ן האמיתי שכלא נחשב קמי' באמת וד"ל וזהו דכתי' כי אל דעו' הוי' שיש ב' דעו' כנ"ל מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כנ"ל וד"ל. וזהו הב' דעו' המה קודם התפלה אבל לאח"כ בתפלה שנתגלה אור א"ס ב"ה ע"י ההתכוננו' כנ"ל אומרי' מודים אנחנו כו' שרואי' אנחנו האמת שלמעלה הוא היש האמיתי ולמטה האין כולם כלא נחשבו קמי' ב"ה וד"ל וההפרש בין ברכה להודאה הוא כן, ברכה הוא לשון בריכה כנ"ל והוא בחכמ' יסוד אבא כידוע, ושם ההתגלו' בבחי' ראי' חושיי' שכן הוא (ובליא ער איז דער בייא) אבל הודאה הוא בכינה שבינה עד הוד אתפשטת והוא כמו שאדם מודה לחבירו אעפ"כ יכול לעשו' ההיפוך ואף שידוע שעם חבירו האמת וד"ל. אבל בברכה כנ"ל א"א לעשו' ח"ו היפוכו וד"ל. וזהו שמבקשי' ברויך אתה דוקא בחי' ברכה כנ"ל וד"ל.

והנה תכלית העבודה היא שישליך נפשו מנגד ויבטל רצונו מפני רצון העליון ב"ה, כדכתי' אליך הוי' נפשי אשא כו' וירצה ליכלל וליבטל באור א"ס ב"ה לדבקה בו ולא להיו' נפרד ח"ו. והנה העצה היעוצה לידבק באור א"ס ב"ה הוא ע"י עסק התורה כו' כי אורי' מחכמ' נפקת, והיא רצון העליון ב"ה והוא ביטול האמיתי שמבטל רצונו בתכלית מפני רצון העליון ב"ה כמארז"ל אשרי מי שעמל בתורה כו' לעשו' נחיר ליוצרו דוקא וד"ל. והנה ארז"ל כל היושב ועוסק בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו וצריך להבין כי ארז"ל י"ב שעו' הוי' היום שלש ראשונו' יושב הקב"ה ועוסק בתורה וכו' והם סתרי אהדי שארז"ל שהקב"ה עוסק רק ג' שעות ביום ושם ארז"ל שהקב"ה יושב ושונה כנגדו אף כמה שעו' וד"ל.

אך הענין הוא, דג' שעות ראשונו' שיושב הקב"ה ושונה הוא הפי' ששונה בשביל כנ"י אף בלא אתערותא דלתתא (כמו שארז"ל שהקב"ה יושב ושואג כארי בשביל ישראל שיוכלו להתפלל לאחר זה) ואלו הג' שעות יושב ושונה הקב"ה בעצמו אבל כשאדם יושב ועוסק בתורה באתערותא דלתתא ממשיך עליו אתערותא דלעילא, שיהא הקב"ה יושב ושונה כנגדו לבד. כנגד ההעלאת מ"ן כן המשכ' המ"ד כנגדו בלבד והיא המשכ' פרטי לאותו ההעלא' וד"ל פי' כי כאשר ההעלא' מ"ן הוא בבחי' מאד"ך בלי גבול וכו' אז מגיע ההעלא' מ"ן למעל' מן הכלי' כי ה' צלך כו' ולכן יושב כו' כנגדו לפי העלאתו' כן המשכ' המ"ד וכ' ולכן יכול להמשיך בכל כלי שירצה כו', ולכן כשהוא עוסק בתור' הקב"ה יושב ושונה כנגדו ממש כנ"ל לשון המשכה אבל הג' שעו' שהקב"ה יושב ועוסק כו' הם בשביל כנ"י והיא המשכה כללי' לכנ"י שהקב"ה עוסק וד"ל אף בלא אתערותא דלתתא, אבל כשאדם יחידי עוסק למעלה מ"ן כו' כן המשכת המ"ד רק פרטי לבד כנגדו ולפי אופן ההעלא' כן ההמשכה וד"ל.

ובזה יתכן ג"כ ענין תפלת יחיד כמו שאו' רפאנו כו' ואף שבגשמיו לא נתרפא או מחי' המת' ואף שאינו נתקיי' ואיך תיקנו אכה"ג שיהי' ח"ו ברכה לבטלה, אך הענין הוא שמכל תפלת ישראל ממשיכי' בודאי הכל, אך כשרבי' מבקשי' ומתפללי' יורד' ההמשכ' למטה מהעולם לגילוי אבל כשיחיד מתפלל נשאר ההמשכ' למעלה בהעלם ואינה יורדת למטה לגילוי מפני ריבוי המסכי' המבדילי' שלא מבקשי' כולם ואף שהוא חזר בתשובה כו' אבל יש הרבה שלא חזרו ואינו יכול לבא לידי גילוי לכן נשארה ההמשכ' למעלה בהעלם ונק' מתן בסתר פי' שהמתנה נשארו' בסתר והוא כמו למשל שניתנה צדקה אך שנותני' אותה בכלי סגור. והנה אף שהמתנה היא בשלימו' בהכלי אך הכלי הוא סגור ומסוגר ואינו מתגלה עליו מהעלם לגילוי אבל המתנה היא יש בהכלי בשלימות רק שאינו יכול ליקחה לגילוי מפני המסך של הכלי וד"ל כן בתפלת יחיד באתערותא דלתתא בודאי מעורר וממשיך אתערותא דלעילא שכר מצוה היא המצוה בעצמו שנשאר למעלה האתעדל"ע ואינה יורדת למטה לגילוי מפני המסך המפסיק כנ"ל ונק' מתן בסתר וד"ל לכן אין נק' תפלת שוא ח"ו כי בודאי המשיך עליו בחי' רפוא' או בחי' תחי' המתים אבל לירד ולהתגלו' איא מטעם הנ"ל וד"ל (והוא כמו שיש חיו' הראש ברגל רק שהיא בהעל' כן שכר המצוה היא עתה בהעלם).

ובזה יוכן מעשה דר' חייא דהתפלל על מטר אמר משיב הרוח נשיב זיקא כו' אמר מחי' מתי' רגש עלמא כו', ולכאור' אינו מובן וכי מעולם לא התפלל ר' חייא שתיכף כשאמר מחי' מתי' רגש עלמא כו' אך הענין הוא כנ"ל שכשהי' ר' חייא מתפלל ביחיד אף שאמר משיב כו' מחי' כו' והמשיך בודאי למעלה אעפ"כ לא הי' רגש עלמא שהי' נשאר למעלה בהעלם מתן בסתר כנ"ל אך כשהתפלל על המטר הי' שם מכל ישראל עיני העדה וכל הי' בחי' שוטרי' שופטי' חוזי' כו', ואף שלא הי' שם כל ישראל, הי' ראשיה' שופטיה' שכוללי' כל כנ"י וכולם התעוררו מאד ור' העמיד את ר' ח' להיות שם ש"צ וש"צ מוציא את כולן והי' שליח מכנ"י לכך כשאמר משיב מחי' רגש עלמא ששבר את המסך והתחיל לירד ולהתגלות מפני שהי' ש"צ מכנ"י כנ"ל אבל קודם אף שהתפלל בכונה עצומה ובודאי המשיך כו' אך הי' נשאר למעלה מפני המסך (אבל כאן כשהי' ש"צ מכנ"י כו' נתגלה ששבר המסך והסתר וד"ל) וכשיבנה בכ"ב כשיעורו כל ישראל בתשובה שלימה יתגלו כל ההמשכו' מכל התפלו' של ישראל שישנם בשלימו' בסתר עליון וד"ל ויושבר המסך המספיק וד"ל.

להבין* הענין דהוה רגיש עלמא כשעמדו רבי חייא ובניו לפני התיבה בברכת תחיה כו' ולמה לא החי' מתים בכל יום כשהי' מתפלל בלחש ביחיד וכי לא התפלל מעולם כו'. אך הענין הוא דהנהגה כל עיקר העבודה בתורה ובמצוות מעשיות הוא להוסיף אורות באצילות כידוע אמנם תוספות זה נשאר טמון וסתום בעולם האצי' כמשל השפע צדקה הניתן בתיבה והיא סגורה במסגרת ומנעול בלי אפשרי לפתוח אותה וליקח מה שבתוכה שהרי השפע בשלימותה ניתנה מהמשפיע רק שהמקבל אי' ליקח אותה מפני ההסגר כו' ואי' הרי לא יקרא הסגר בשם צמצום השפע כלל מאחר שהמעות הופרשו מיד הנותן והם כבר מונחים בתיבה הפקר לכל אשר ירצה בהם כו' אך ענין ההסגר הוא אסיפת וקיבוץ השפע להיות שמורה וצפונה דוקא ואין הכוונה בזה מניעת השפע אדרבה החסד אמיתי לתועלת המקבל כשיצטרך לאחר זמן ימצא מנוח לנפשו בשפע זו הצפונה ויפתח אז לו התיבה כו' ונמצא קבלת המקבל אז השפע שכבר נית' בתיבה הוא יותר חסד מקבלת השפע מיד ליד שאין בה תועלת כ"כ כו' והרי זה כמו שהתחכם יוסף הצדיק ועשה חסד גדול מקיבוץ התבואה ו' שנים כו' שלכך נאמר עליו ויוסף הוא המשביר כו' פי' שיכול לעשות תועלת בחסדו ושפעו כו' וד"ל. וכמ"כ יש ב' מיני שפע אורות דאצי' א' הניתן מיד ליד כו' והיינו ענין ברכות ש"ע ברוך אתה הוי' שהוא הברכה בגילוי אור מלמעלה למטה בנבראים כידוע. והב' ענין העבודה בתורה ובמצוות מעשיות שהם גורמים שפע אורות דאצילות בבחי' ההסתר והעלם השפע להיות גנוז לצדיקים לע"ל באלף השביעי כו' וכמ"ש במ"א שהוא כמשל העיבור כו' והרי זה החסד היותר גדול ואמיתי להיות כי ימצא ויתגלה בעת המצטרך דהיינו כשיראה כל בשר ולא יהי' התחדשות השפע אז כ"א אשר כבר ישנו באצי' ירד ויתגלה מן ההסתר כנ"ל במשל וד"ל.

והנה נשמת ר' חייא הי' מהארת האצי' בבריאה ולא מכריאה לכד כמ"ש במ"א בענין הנשמות הגבוהות כאלו כו' ולכך הי' ביכולתו להמשיך בברכות ש"ע באומרו ברוך אתה כו' בגילוי מן ההסגר וההעלם למטה ממש להחיות מתים ממש וכדומה אך שיהי' כללות תה"מ דס"ר נשמות ישראל מכל הדורות שקדמו כו' זהו אי' כ"א כשיהי' התפלה בבחי' כללות נשמות ישראל קומה שלימה ונשמת ר' חייא הי' הארה פרטיות מאורות האצי' ולא הי' ממשיך בתפלתו ביחיד כ"א באותה מדריגה שנשמתו ממנה ולא בכללות נ"י ואף גם זאת ההמשכה לא הי' כ"א באצי' לכד כענין תוס' האורות באצי' הגנוזים בהסגר כנ"ל ע"י מצוות מעשיות ולא ירדה למטה כבי"ע כו' מפני שברכת תה"מ על העתיד אנו אומרים כי אינה משאלת צרכי' כו'. אך תוספות האור של תה"מ בבחי' אצי' היתה תגבורות השפע במאוד ע"י תפלת ר' חייא כי היתה נשמתו מאד נעלה והי' שפעו רב באצי' כו' ע"כ

כשהעמידו רבינו הקדוש לפני התיבה ועשאו ש"ץ רגש עלמא כו' פי' כי רבי ה' כללות חכמה דכנ"י והי' באותה שעה מעשרה בחי' של כללות נ"י זקנים שופטים צדיקים כו' קומה שלימה אעפ"י שלא הי' כל ישראל כו' כשהעמידו רבי ועשאוהו ש"ץ נכללו בנשמתו כללות נ"י ובפרט שהתקשרו כולם בשעה ההיא לתפלתו לענות אמן כי לבבם נשבר מפני הצער של העדר המטר ונעשו טפילים לגבי נשמתו כו' ולכך באומרו ברוך מחי' המתים ירדה אותה השפע שכבר ניתנה באצ"י בתחז"מ בכל יום ע"י תפלתו ביחיד כנ"ל למטה מטה בגילוי אחר גילוי בכל העולמות עד עולם העשי' הזה הגשמי להיות כי אין מניעה לגילוי זה מן ההעלם לא מצד השפע באצ"י ולא מצד הפתיחה מן ההסגר כנ"ל משא"כ באיש אחר אף כי הי' גורם התחי' למעלה לא היתה יורדת למטה כמו נשמת רשבי' שהשיג הקץ למעלה ולא ירד למטה כו' והיינו שיש נשמות שהביטול במציאות בהם ביותר משארי נשמות הצדיקים ואפי' הגבוהים מהם כמו רחב"ד שריפא חולים אעפ"י שר' יוחנן בן זכאי הי' גבוה ממנו במעלת החכמה והם הנק' אנשי מעשה שהם מושלים ביראת אלקים שכינה עליונה להפך הצירופים כו' וכן ר' חייא אמר עליו רבי גדולים מעשי חייא כו' כמ"ש במ"א בענין רב יהודא כולי תנויי בניזקין כו' שכל מי שהוא ממדריגת אליהו בבחי' הביטול בזאת יתרון מעלתו על הגבוה ממנו כו' שיוכל להפוך הטבע בנקל כו' ולכך לא היה ביכולת רבי להוריד השפע למטה כ"כ כמו ר' חייא כו' וגם בענין ירידת השפע למעלה הי' רב כוחו מאד מן שארי הצדיקים עד שהשיג רבי שכשיוכלל מכללות נש"י יוכל להיות התחי' בשלימות וד"ל.

ועפ"י יובן ענין הנזכר באד"ר בהתחלתו דד' מאה בתי דינין משערות כו' משתככי כשיאיר עליהם אורות דע"י וא"א כו' והיינו מתן בסתר יכפה אף כו' פי' כל הוספות אור המאציל בנאצלים בבחי' ההסתר וההעלם כנ"ל נק' מתן בסתר והיינו אור הגנוז לצדיקים כו' ועכשיו הוא מתן השפע בסתר העליון דא"א וע"י כו' ולע"ל יתגלה השפע ויכפה האף ממילא וראו כל בשר כו' וד"ל.

שבת פ' תזריע בעזרה ית"ש

להבין מאמר הזוהר פ' תזריע (ד' מ"ב ע"ב), א"ר אחא וילדה זכר וכי כיון דמזרעת יולדת האי קרא הכי מבעי לי' כי תהר וילדה כו' או תזריע ויהי' כו' מהו תזריע וילדה, א"ר יוסי אתתא מן יומא דאתעברא עד יומא דיוולדת לית לה בפומא אלא ילידו אי להוי דכר וע"ד אשה כי תזריע וילדה זכר, עכ"ל הזוהר.

וצריך להבין פי' הזוהר מהו הפי' תירוצו של ר' יוסי דמן יומא דאתעברא כו' לית לה בפומא אלא אי להוי דכר, וזהו הכוונה שכתוב בתורה אשה כי תזריע כו' מהו ענין ברוחניו' ומה הי' צריך זאת לכתוב בתורה ודיל. אלא הענין הוא, שכל דבר שלמטה יש שורש ושורש שרשו למעלה ברוחניו' כי זהו ההשתלשלו' וכמו שבגשמי' כן יש הדוגמא ברוחני' ודיל. והנה עתה יובן הפי', אשה נק' מל' דאצי' שנק' אשה כידוע ודיל. והנה כמו שלמטה יש בחי' זיווג והולדה כן למעלה ברוחניו' יש גי' בחי' זיווג והוא בחי' משפיע ומקבל עילה ועלול שהעילה מקבל מן העלול והעלול משפיע לו ודיל. וזהו עד רום מעלו' ההשתלשלו' הוא הכל בבחי' עילה ועלול, שהעילה תשוקתו מאד להעלול ומעלה מין העלול משפיע לו מיד כידוע. והנה מל' עיקר בניינה היא מן הגבורו' כידוע. ופי' כדכתי' אלוקי' אל דמי כו' אל תחרש ואל תשקוט כו' שבחי' מל' תמיד תשוקתה ליכלל למעלה באור א"ס ביה ואינה רוצה להשפיע למטה כ"א ליכלל למעלה ויבוטל כידוע ודיל. כי גבורו' הוא בחי' צמצום. כי התהו' העולם מאור א"ס ביה הי' ע"י גבורה שהוא צמצום אור א"ס ביה כידוע. לכן נק' גבורה בחי' יש שהוא שורש הצמצומי' כידוע. (ונק' בחי' א"ח ודיל) לכן תשוקת בחי' מל' דאצי' שעיקר בניינה מהגבורו' ליכלל דוקא בחסדי' ולהתבשם ולהתמתק, כי זהו ענין תיקון התמתקו' חסדי' בגבורו' כי בעולם התהו הי' כל דבר בפ"ע כידוע, אבל עתה בעולם התיקון הוא דוקא התכללו' זו בזו גבורה בחסד כידוע, לכן תשוקת מל' שהיא גבורו' ליכלל למעלה בחסדי' כי חסדי' למעלה מגבורו' כנ"ל שגבורה הוא צמצום האור אבל חסד הוא התגלו' האור כידוע. והנה חסד נק' בחי' דכר שהוא בחי' משפיע כדכתי' זכר חסדו שחסדו הוא בחי' זכר ודיל וחסדו הוא למעלה מגבורו' כדכתי' כי גבר עלינו חסדו ודיל. וגבורו' הוא המקבל שהוא מל' שנק' גבורו' כדכתי' וגבורתך ידברו שהוא מל' דיבור העליון ודיל. והנה הולדת הולד הוא דוקא ע"י שניהם דו"ג כמארו"ל אודם מן האשה וכו' (וכשנתגבר השפע של הדכר נולד זכר וכו') וכשנתגבר השפע' הנוק' נולדה נקבה ודיל. וזהו דכתי' הפלאת המל' דאצי', אשה כי תזריע, וילד' זכר דוקא, פי' כי מן הראוי הי' שתרצה לילד נקבה כי כל עוף למינו ישכון והי' רוצה מינה דוקא, אך מחמת תשוקתה לדכר דוקא שהוא חסדו כנ"ל אין בפומא אלא להיו' דכר דוקא. ופי' אשה נק' מל' דאצי' כי תזריע, כשבא אצלה השפעה מלמעלה וילדה כו' מיומא דא דאתעברא מן ההשפעה אין בפומא אלא ילידו דין אי להוי דכר דוקא, ופי' שאף שמל' דאצי' בניינה מן הגבורו' והיא תמיד בבחי' ביטול ליכלל למעלה להתמתק בחסדי' כדכתי' ואל אישך תשוקתך שתשוקתה תמיד אל אשה ואינה רוצה כלל להיו' ראש בעולם הבריאה כ"א להבטל כנ"ל אעפ"כ כתי' והוא ימשול בך. שהממשלה של הדכר הי' עליה שתיבטל רצונה מפני רצונו ית' ודיל. ופי' מגודל תשוקתה למעלה ליכלל בחסדי' שהוא הדכר היא מבטלת רצונה

וּתִיכֶף כְּשֶׁבֵא' אֵלֶיהָ הַשֹּׁפֵעַ מִן הַדָּכָר אֵין בְּפֹמָה אֵלֶּא יִלְיָדוּ דִּילָה כּו' פִּי
 שֶׁאֵעֲפִי שְׁכַל הַנְּבֵרָא' וְהַנְּעִשִׁי' כּוֹלָם בְּאֵמֶת כְּלֵא חֲשִׁיב קִמִּי' כְּדַכְתִּי' וּבְרוּחַ
 פִּי כו' שֶׁהֵמָּה רַק רוּחַ פִּי ית' וְאֵין עֵרוּךְ כְּלָל בֵּין הַנְּבֵרָא לְהַנְּבֵרָא כְּלָל
 כִּידוּעַ, וְהִי' רוּצָה יוֹתֵר לִיכְלָל בְּהָאוּר אִיִּס בִּיה מְלֵה־שְׁפִיעַ נְבֵרָא' וְדִל.
 אֵעֲפִיכ כְּתִי' וְהוּא יִמְשׁוּל בְּךְ כִּי זֶהוּ הַמְּכוּוֹן שְׁתִּיבְטַל רְצוּנָה לִיכְלָל לְמַעֲלָה
 וְיֵהִי' בְּפֹמָא יִלְיָדוּ כּו' כִּי אִם הִיתָה רוּצָה לִיבְטַל לְמַעֲלָה אִיִּא לָהּ לְהוֹלִיד כִּי
 אִיִּדִי דְטְרִידָא לְמַבְלַע לֹא פִלִּיט וְזֶהוּ מְכוּוֹן שֶׁל הַמְּאֲצִיל בִּיה וְהוּא יִמְשׁוּל בְּךְ
 שְׁתִּיבְטַל רְצוּנָה וְחַפְצָה כְּנִי'ל בְּכַדִּי שְׁתֵּלֵד וְדִל שֶׁהֵמְשִׁלָּה שֶׁל הַדָּכָר עֲלֵי'
 וְגַם תְּשׁוּקָתָהּ וְחִיבְתָהּ לְהַדָּכָר מְבַטֶּלֶת רְצוּנָה וְחַפְצָה לְהִיבְטַל וְלִיכְלָל לְמַעֲלָה
 כִּיִּא תִיכֶף כְּשֶׁמְתַעֲבֵר' אֵין בְּפֹמָה וְכו' עוֹסֶקֶת תְּמִיד לְמֵלֵאוּ רְצוֹן הַדָּכָר
 וְשִׁיחֵי' יִלְיָדוּ דָּכָר בְּבִיַּע דּוּקָא, דָּכָר וְהוּא בְּחִי' חֲסֵד כִּי טַבַּע הַטּוֹב לְהִיטִיב
 וְדִל וּמְחַמֵּת שֶׁהוּא טַבַּע הַטּוֹב עִי' הַתְּמַתְקוּ' וְהַתְּבַסְמוּ' מִן הַדָּכָר הִיא גִּיכ
 רְצוּנָה לְהִטִּיב לְבֵרָא' שִׁיחֵא דָּכָר שֶׁהוּא בְּחִי' חֲסֵד וְדִל, וְתִיכֶף מִשְׁעַת
 הָעֵיבוֹר עוֹסֶקֶת תְּמִיד בְּהִלִּיד' שִׁיחֵא דָּכָר וְדִל (וְזֶהוּ אֵין בְּפֹמָא' כִּי בְּדַבְרָה
 שֶׁהוּא מֵל' כּו' שְׁמִמ' כּו' הַתְּהוּ' הַנְּבֵרָא' לְכֵן אִמַּר שְׁבִפּוּמ' הוּא שִׁיחֵא דָּכָר
 וְדִל), וְהוּא מְפַנֵּי שְׁמַבְטֶלֶת רְצוּנָה בְּתַכְלִית מְפַנֵּי רְצוֹן הָעֵלְיוֹן בִּיה וְדוּקָא
 שִׁיחֵא דָּכָר מְפַנֵּי טַבַּע הַטּוֹב שְׁבָה וְדִל וְזֶהוּ דַכְתִּי' הַפְּלַגַת הַמֵּל' שְׁמַשְׁבַּח
 אוֹתָהּ, אֵיךְ שְׁמַבְטֶלֶת רְצוּנָה וְהוּא דָּבָר חִידוּשׁ אִשֶּׁה כִּי תוֹרִיעַ תִּיכֶף שְׁבָאָה
 אֲצִלָּה זְרִיעָה הָעֵלְיוֹנָה תִּיכֶף נִתְהַפְּכָה מִמְהוּתָהּ שֶׁהוּא גְבוּרָו' וְאֵין בְּפֹמָא אֵלֶּא
 שִׁיחֵי' הַהוֹלֵדָה זָכָר וּמְבַטֶּלֶת רְצוּנָה מְפַנֵּי רְצוֹנוֹ בִּיה וְדִל.

שַׁבַּת פ' מְצוּרֶט, בַּעֲזֵרָה, יח"ש

כְּתִי' וְלֹא תַחֲלָלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי, לְהַבִּין זֹאת, פִּי' לֹא תַחֲלָלוּ לֹא תַעֲשׂוּ חֲלָל
 חִי' דְקִדְשִׁי דֵּהֲנָה בְּדָבָר ה' שְׁמִי' כּו' וְהוּא כְּמֵאֲרִזִּיל בַּה' נְבֵרָא עוֹהִיז
 וּבִיּוֹד נְבֵרָא עוֹהִיב כּו' וְהוּא עֵנִין יְחוּדָא עֵילָאָה וְיְחוּדָא תַתָּאָה, פִּי' יְחוּדָא
 עֵילָאָה הוּא יְחוּד חֲכָמָה וּבִינָה תְרִין רִיעֵי' דְלֹא מִתְפָּרְשִׁי' כּו' וְיְחוּדָא תַתָּאָה
 הוּא יְחוּד זוֹיִנ כִּידוּעַ וְהוּא עֵלְמָא דַּתְּגַלִּי' עוֹלָם הַדִּיבּוֹר בְּחִי' מֵל' מַלְכוּתְךָ
 כָּל עוֹלָמֵי' וְדִל. וְהֵנָּה כֹּאשֶׁר עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה שֶׁהִיא דָּבָר ה' כִּי דָּבָר מֶלֶךְ
 שֶׁלְטוֹן וְהוּא בְּחִי' מַלְכוּתוֹ כּו' מַלְכוּ' פֶּה תּוֹשְׁבַעִיפּ קְרִינָן לָהּ מֵיחִיד יְחוּדָא
 תַתָּאָה בְּעֵילָאָה שְׁזוּהֵי מִצוֹת וְדָבָרָת בָּם כּו' דּוּקָא עִי' הַדִּיבּוֹר וְאִשִּׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ, פִּי' שֶׁהַדִּיבּוֹר שְׁמַדְבֵּר בְּתוֹרָה הוּא דָּבָר שֶׁל הַקְּבִיָּה וְזֶהוּ וְאִשִּׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּפִי' הוּא רַק כְּלֵי לְדִיבּוֹרוֹ ית' וְהוּא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר פְּקוּדַת הַמֶּלֶךְ שִׁיחֵי'
 כַּךְ אוֹ כַּךְ (וְהַמְדַבֵּר הוּא רַק כּוֹחַ מַעֲבִיר לְהַדִּיבּוֹר) (וְזֶהוּ אִשֶּׁר אֲנוּכִי כּו' כִּי
 אֲנוּכִי הוּא מִי שְׁאוּנוּכִי בְּחִי' כְּתִי'ר שְׁזוּהוּ מַעֲלִי' עֵסֵק הַתּוֹרָה עַל כָּל הַמִּצְוֹת

שנק' בחי' כת"ר מלכו' שאנכי נק' כת"ר כידוע וד"ל). וזהו הי' מדריגת הבי' שזכה להמגיד ע"י עסקו במשנה והמשיך יראה עלי' מבחי' מל' כל עולמי' כי משנה היא מל' שביצירה ומלוכש בה אור איס ב"ה והמשיך ע"י עסקו במשניו' בדיבור דוקא וכנ"ל יראה מבחי' מל'. לכן זכ' להמגיד שהי' מלאך מיצירה כי מלאך הוא ג"כ בחי' אלקו' רק הגשמ' אלקו' כמבואר במ"א בהגר כתי' ותקרא בש' ה' הדובר כו' שהי' מלאך וקראת לו בשם ה' וד"ל. לכן אמר לו המגיד אני המשנה המדברת בפ"ך מפני כנ"ל ואשים דברי בפ"ך וד"ל כי תושבע"פ נק' מל' כנ"ל ויש בה ו"ק חסד גבורה כו' ונו"ה הם הענפי' כידוע וכמארז"ל והי' אמונית עתיך חוס"ן כו' (והמה נמשכי' מו"ק דדכורא דאצילו' כידוע) לכן ארוז"ל הקב"ה יושב ושונה כנגדו, פי' הדיבור עליון מלוכש בו ממש כדכתי' ואשים דברי בפ"ך, אבל הקב"ה שהוא ו"ק דאצילות יושב כנגדיו וד"ל • (כמבוא' במ"א וד"ל) ולכן כאשר עוסק בתורה לא פסיק פומי' דוקא כנ"ל אינו עושה חלל ח"ו באצילות כנ"ל שמייתי עילאה בתתאה, אבל כשאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק דבר ה' בזה כו' ופי' שח"ו כביכול עושה חלל פי' חלל הוא מסך מבדיל שמבדיל עילאה מתתאה ומפריד ה' מו"ו וד"ל ולכן כתי' ולא יחללו ח"ו שם וד"ל. וזהו הענין אשרי מי שגדל ועמל בתורה דוקא עמל ה' שהוא היפוך רצונו בתכלית ומבטלו מפני רצון עליון ב"ה לעשו' נח"ר ליוצרו שזהו נח"ר של הקב"ה להיות דוקא דירה בתחתוני'. וזהו הענין תשובה עילאה ותשובה תתאה פי' תשובה עילאה המשכה מלמעלה למטה שתשוב ה' לגבי כמבואר בזהר ע"פ שלח את האם, פי' שע"י העונו' גורמי' שישלח את האם (בחי' אימא נק' בינה כו' ומשלחה מן הבני' וד"ל) שמפריד' הא' מו"ו רק דבהא סליק לעילא לעילא וד"ל (כמבוא' במ"א) אבל כשעושין תשובה מחברי' הא עילאה עם הו"ו הוי' וכת"י והאם רובצת על האפרוחי' וד"ל. וזהו תשובה עילאה ותשובה תתאה הוא שמחברי' הו' עם הא תתאה והוא ענין יחודא תתאה כנ"ל ע"י עסק התורה בדיבור דוקא ואשים דברי בפ"ך וד"ל. שמחבר הוי' עם הא תתאה וד"ל וגם תשובה תתא' הוא ממטה למעלה להיו' סור מרע תחלה שיוכל לשרו' אור איס ב"ה שלמעלה כתי' לא יגורך רע וד"ל ואח"כ מלמעלה למטה תשובה עילאה וד"ל ולכן דוקא ע"י תשובה ארוז"ל אם ישראל עושין תשובה מיד נגאלין פי' כנ"ל ע"י המשכו' מלמעלה למטה ע"י עסק התורה שנק' אור ישר שהוא בחי' חסד והתגלות וד"ל. אבל ע"י התפלה בלבד בלא תורה מעוררי' דיני' ח"ו כי תפלה נק' אור חוזר והוא רק העלאת מ"ן למעלה ליכלל וליבטל והוא בחי' גבורו' כידוע וע"י בלבד מעוררי' ח"ו דיני' כי גבורה סופה דינים וד"ל (וכמבוא' במ"א ע"פ הסכי עיניך מנגדי וד"ל).

בעזרה

להבין מאמר הזוהר פ' פנחס ע"פ משכו וקחו לכם כו' משכו יומי' עילאי' ליומין תתאי' יומין עילאי' אינון שסי' כחושבן משכו כו' יומין תתאי' אינון שנה כו' ובזמנא דאתנהירת סיהרא באשלמתא סליקו למהוי אינון יומי' שסי' כו'. הנה תחלה צריך להבין מה הם יומי' עילאי' ויומי' תתאי', כתיב שמש ומגן ה' אלקי' והיינו כמשל השמש הזורח על הארץ שהאור מתפשט מלמעלה למטה ואין מונע ומסתיר אורו מלהתפשט מטה מטה ולמרחקי' כו' ולכולם בשוה וזהו אור השמש בכל היום מתחלת זריחתו עד שקיעתו כו' ובלילה השמש מסתתר מתחת לארץ וזורח אורו בהלבנה לבד והלבנה מקבלת אורו בתוכה ומסתיר אותו ועל הארץ זורחת הלבנה את אורה העצמי בהעלם אור השמש בה כו' דהיינו כמו אור החוזר (הנק' בלא' ווידער שיי'ן) ודל' כמי' עדי'מ יומין עילאי' הוא הארת המדו' עליונו' דאצי' הנק' שמשא עילאי' כו' וזריחתם והשפעתם במיל' דאצי' הנק' לבנה כידוע הוא כדי שיוכל להיו' מציאת הנכראי' בעלי גבול מאור שפע מיל' דאצי' כו', שאם לא היתה מדת המיל' קולטת ועוצרת הארת המדו' בתוכה ומסתרת אותם כו' הי' הארת והשפעו' המדו' מתפשטי' מטה מטה כי עיקרם מן החסדי' הירודי' ממקום גבוה כו' וכמשל אור זריח' השמש הגשמי כו' ואי' לא הי' מציאות הבעלי גבול כו' כי היו מאירי' לכולם בשוה כקטן כגדול ולא הי' ענין מעלה ומטה בנכראי' וגם כל עיקר סיבת התגשמותם כי' להיות בעלי גבול כו' אך כאשר הארת האורו' דאצי' שהן יומין עילאי' כו' נעצרים ונסתרים תוך יומין תתאי' הוא מיל' דאצי' מבלי שיתפשטו למטה אזי נשתנה מהותם למהות הנוק' בשחיית' ט' חדשי' וזהו סיבת התהוות נשמ' או מלאך בעל גבול בבטן מיל' דאצי' וכו' וכמי'ש במי'א וגם ענין המעלה ומטה כו' בהיות שידוע דמיל' לית לה מגרמי' כלום אין הפי' שאין לה כלום מצד עצמ' שהרי האודם מן האש' והיא המזרעת גי' כו' וגם משל הלבנה הרי הלבנה היא מאיר גי' בפיע' אלא שמקבלת השפע מן השמש כו' אלא הפי' שאין לה השפעה למטה מצד עצמ' כי'א כאשר תקבל בתחלה השפעה לעצמה מן המשפיע ואח"כ תוכל להשפיע למטה מעצמותה כו' כמו הלבנה שבתחלה אור השמש בה בהעלם דהיינו שמהותה מסתיר אותו כו' ואח"כ זורחת למטה אורה העצמי אבל יהי' בהארה זו גם מאור השמש שבה בשותפו' כו' וזהו כמשל האשה המעוברת שבעוד הולד מסתר ונעלם בבטנה יקרא הולד על שם עצמות' לבד עובר ירך אמו הוא כו' מפני שהאשה עי' שהיי' טיח את הטיפ' כבר שינה אותה למהו' אחר והיינו למהות האש' כי האודם מן גוף האשה והוא הבשר כו' אבל כשנפתח רחמי' ויצא הולד לאויר העולם יקרא ע"ש אך שהוא בשותפו' עם האב כאומרם גי' שותפי' כו' ודל'. והטעם לזה יובן כי בהיות הולד בבטן אמו הוא מקופל ראשו בין ברכיו כו' וכשיצא לאויר העולם אין היתרון כי'א שיצא ראשו מבין ברכיו כו' והענין הוא דעיקר מהות האדם הם

המדו' שבו כידוע והלב עצמו שהוא בשרו הוא כלי המדו' בחי' נה"י כו' והוא הטבעו' המדו' כבהמה שמרחמת לולד כו' וכן באדם טבעיו' מדותיו אכזריו' או רחמנו' כו' והמורגש ומושכל הם עיקר פנימי' המדו' אהבה או שנא' עפ"י טעם ודעת כו' והנה בבטן אמו אין בו אהבה מורגשת כ"א בחי' נה"י שהוא אופן הטבעת האהבה שבבשר הלב כו' כמו שיש לאדם בעת השינה כו' והיינו ענין ראשו בין ברכיו פי' שזהו הוראה על סילוק המוחי' ופנימיו' המדו' כו' וכשנולד יהי' בו המדו' בלב לאהוב ולשנוא אף שהוא בקטנו' הדעת כו' וזהו עיקר הפרש בין הלידה והעיבור שבעיבור הוא תלת גו תלת כו' וכמ"ש במ"א ועפ"ז יובן שבהולדו דוקא יקרא ע"ש אביו ג"כ כמו פ' הוליד פ' כו' להיות כי יצאו בו המדות בגילוי בפ"ע שהוא עיקר האדם וע"ז יתכן לומר כח המוליד בדומ' בדעתו אבל על הטבעו' המדו' שהיו בהעלם בעיבור כשראשו בין ברכיו לא יתכן לומר שיש בו מחלק האב כ"א שירך אמו הוא כו' ואע"פ שמדות האב בו ג"כ בהעלם אם רחמנו' או אכזריו' כו' אבל מאחר שאינם בגילוי רק בכח ובהעלם ולעין הרואה אינו אלא בשר בעלמא כו' לא יתכן לקרותו ע"ש אביו כלל כ"א ע"ש אמו להיו' הבשר ממנה כנ"ל וגם זאת אינו אלא כ"א מאיר כו' וד"ל ונמצא מובן שכל ימי העיבור עיקר השפעת הזכר מוסתר ונעלם במאד בתוך איברי הולד וסיבת הסתר והעלם זה הוא רק מחמת הנוק' שעוצרת אותו ומעלמת אותו העלם אחר העלם ג"ח הראשוני' במדור התחתון כו' ואח"כ בג"ח השני' עוד מגבהת אותו למעלה בהעלם יותר כו' עד שבג"ח האחרונים הוא מוגבה מאד נעלם במדור העליון כו'. ועיקר טעם ההעלמו' הוא כדי שיתגשם הולד יותר וכו' וד"ל. והנה כל זה יובן נמשל למעלה כי שמש ומגן ה' אלקי' שה"ג דשם אלקי' הוא המצמצם ומסתיר אור שפע המדו' דאצי' הנק' שמש וזהו מאמרם ז"ל אפי' בשעה שאתה מתמלא כו' כאשר עוברה כו' דהיינו כשאלקות דשם מ"ה דאצי' הנק' הוי' מוסתרת ונעלמת שפעו בבטן המ"ל וכו' ואז כל חיות העולמות נשפע מבחי' חיצוני' ואחוריי' שהוא עו"ר דנוק' לבד כו' והוא המסתיר את השפע הפנימי' כו' ואז ראשו בין ברכיו פי' נה"י דז"א לבד מתגלי' כו' ואמנם ענין הלידה הוא התגלות פנימי' המדו' והיינו ביציא' מצר' דכתיב ובני' יוצאי' ביד רמה פי' שנולדו להיות בבחי' אד"ם וזהו יוצאי' ביד רמה בגילוי שנפתח הרח"ם וחלף והלך המסתיר כו' וכמשל הזריחי' של הלבנה בארץ כו' אך ענין השותפו' דיש בהולדה מחלק הא"ם ג"כ כו' הענין הוא דבמצר' ה' ניסי' ונפלאו' וכל נס הוא התגלות שפע מעלמא דדכורא כמ"ש במ"א ע"פ אותותינו לא ראינו שכאשר הנס מלובש באותיו' הטבע דאלקי' כו' ה"ז בחי' עיבור כו' אבל גילוי הנס בהיפך הטבע ה"ז כמשל הלידה כו' דמאחר שהנס ה"ז בדבר המוטבע בבריא' כו' ונמצא יש כאן ב' דברי' א' מדכר וא' מנוק' וזהו השותפות וזהו משכו' יומין עילאי' שיתגלו דוקא ביומין תתאי' ואז הוא כמו ענין הלידה שנקראי' ע"ש אב ואם יחד כנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין ענין המאמר דחושבן יומי' עילאי' הם שס"ו וכד סיהרא אתמליא כו'. הנה מבשרי אחי' אלוה, דבאדם התחתון אנו רואי' שיש

לו שס"ה גידין ועיקר ענין פעולתם הוא רק לחבר הנפש החיונית עם הגוף, להיות כי הנפש היא חיות רוחנית מאד והגוף הוא מגושם מאד אי אפשר שיקבל הגוף חיותו הגשמי מהנפש כ"א ע"י ממוצע דוקא והם הגידי' ולא גוף הגידי' וכו' כ"א הדם שבהם שבו הנפש החיוני' שורה בהעלם כמ"ש כי הדם הוא הנפש כו' פ"י שלוחי שפע חיות מחיות הנפש הוא ע"י הדם שבו מתצמצמת הנפש ונמשכת להתפשט להחיות דברי זולתה כמשל באר עמוק כשיעשו צינורו' וימשיכו בהם מי הבאר לחוץ יקרא מי הצינורו' בשם צינורו' שפע הבאר אע"פ שהם מי הבאר עצמו אבל מאחר שנתצמצמו מאד לילך בשביל קצר כמידת הצינור יקראו המים שהולכין בצינור ע"ש צינור כו' כן קריאת שם שס"ה גידין הוא ענין שס"ה צינורי השפע מהנפש להתחלק בכלי ואיברי הגוף ומה שיקרא בשם גידי' הוא ע"ש צמצום השפע וענין ההתחלקות להתחלק לילך החיו' בשביל קטן לבדו מובדל משאר עצמו' הנפש כו' ונמצא עיקר ענין השס"ה גידי' הוא שס"ה מיני המשכו' בדי' שבגידי'ן ולא הגידי' עצמם כו' רק שכלי הגיד דרך בו תעבור השפע חיו' כו' והאבריים הם הכלים המקבלי' את השפע כו' ואין אבר אא"כ יש בו בשר גידי' ועצמו' פ"י גוף הגידין מצד עצמם ולא מצד הדם כי גם גוף הגידי' מחכרי' הם העצם עם הבשר אף בלתי חיות הדם כו' ועיקר ענינם הוא דהעצמות הוא בחי' חביד' דכלי והגידי' הוא חג"ת והבשר הוא בחי' נה"י דכלי ובין כולם יקרא אבר כי אם אינו כלול מחביד' חג"ת נה"י לא יקרא אבר או כלי כו' והנה גם קודם שנמשך שפע חיות הנפש דרך הגידי' היו מהות איברי' במציאותם בבשר גידי' ועצמו' רק שלא הי' בהם חיות הנפש עדין ולהיות שהם רחוקי' במהותם מאד מערך דקות חיו' הנפש תצטרך הנפש לממוצע שהוא הדם שבו הנפש תומשך בכחי' צינור' לבד כנ"ל ואז יקבל כל אבר ע"י צינור הגיד חיות מעט מזעיר ולפי אופן מזגו ותכונתו לבד כו' משא"כ בלא צינורו' לא היו האיברי' יכולין לקבל כמשל הצינורו' מן הבאר כו' וד"ל וידוע דהאיברי' המה רמ"ח וגידי' יש בכל אבר כנ"ל אך מה שנקראי' במספר שס"ה אין הכוונ' על הגידי' שבתוך כל אבר כו' כ"א על ענין ומספר פרטי ההמשכו' מהנפש בחי' צינור כנ"ל שהם שס"ה וד"ל. ועתה יובן כל זאת בנמשל דידוע דכלים דאצי' הן בחי' איברי' דמלכא חסד דרוע"א ימינא כו' והחיות הוא בחי' רוח הכללי הנק' אד"ם והוא שם מ"ה הממשיך פרטיו' חיו' דרך צינור לכל אב"ר ואבר וכמ"ש במ"א שכל מדה לא תומשך אלא ע"י שם מ"ה הנק' הוי' כמ"ש קול ה' על המים כו' וד"ל ודרך כלל הן שס"ה צינורי השפע מאורו' דאצי' לכלים ואיברי' והגם דכל אבר כלול מבשר גידי' ועצמו' שהוא חביד' חג"ת נה"י כנ"ל אבל מנין מספר ההמשכו' הממוצעי' בין האורו' לכלים הן שס"ה צינורו' כו' וד"ל (ע' בפרדס שער הצינורו' אלא שהוא מדבר במדרגו' הנמשכו' כו') והיינו ענין המאמר לאו דאית לך צדק ידיע כו' ולאו מכל אינון מדו' כלל כו' ומה שיקראו מדות אין זה אלא לאנהגא בהן עלמין כו' פ"י דמצד עצמו' האור שהוא כמשל הרוח שבאדם כו' לא יהי' הפרש בין חסד לגבור' כו' שהרי עדיין אין צינורי השפע

לכלי הלב להרגיש האהב' או השנאה כו' אבל מצד הגידיין המתפשטין לכל האיברי' מהלב יש מקום לאהבה בפ"ע ולשנא' בפ"ע כו' ויקרא נדיב או קמצן אם רחמן או אכזר כו' וכמ"ש במ"א. וכמ"כ עדי"מ חסד דרועא ימינא הוא מצד הגידי' המתפשט' מלב הרוחני ואז מטבע הטוב להטיב ויקרא חסדן כו' אבל לא דאית לי' משפט ידיע דאיהו רחמי פי' שיתפעל במדת הרחמי' היינו ענין כלי הלב כנ"ל אבל מצד האורו' קודם שיומשך שפע צינורו' לכלים לא יקרא עדיין רחום בבחי' התפעלות הרחמי' כענין בכל צרתם לו צר כו' ולאו מכל אינון מדות כלל וד"ל.

וזהו ענין המאמר דחושבן יומין עילאי' הן שס"ו היינו צינורי שפע האורו' בכלים כו' וסיהרא הוא ענין האברי' דמקבלי' השפע כי המיל עשירא' דכולהו דז"א הוא רק ט' ספי' וכן בדרך כללות היינו ענין העור שעל האיברי' בדרך כלל שהוא בחי' האותיו' שהם לבושי' כמשל האהבה הנרגשת בלב כשבאה להתלבש באותיו' המחשב' ודיבור כו' וכשמתגלה פנימי' האיברי' שהן שס"ה צינורו' גם באותיו' בחי' עויר דנוק' אזי חושבן יומין תתאי' ג"כ שס"ה כו' דהיינו כמו כשהיו הניסי' בשע' יציא' מצרי' כנ"ל וד"ל משאי"כ בפגימת הלבנה היינו כשמקבלת השפע ועוצרת בתוכה בבחי' עיבור כנ"ל אז חושבן יומי' תתאי' שניה לבד כי נתחלקה לייב חדשי' כו' אבל בבחי' לידה שהוא הגילוי מן ההעלם ויש בו מחלק האב ג"כ כנ"ל חושבן יומין תתאי' ג"כ שס"ה כי כח המולידם בדומה לו וד"ל אך מה שהוא חסר חד הוא בשביל הנוק' שהיא אחת מצלעותיו כו' ומשכו בגי' שס"ו עם הצינור שממנה נבנית הנוק' כו' ומה שימות החמה יתירי' על הלבנה י"א יום היינו לאחר הבנין שהמיל נתחלק' ליבי"ח שהן שניד' ימי' ואז ימו' החמ' שס"ה וזהו זמנין דאינון שניה דהיינו קודם הבנין והוא ברי"ה שהוא הכולל כו' וד"ל.

עוד שם. ומאן משיך לון אינון עשר דלסטר ימינא כו' הנה עיקר הגילוי הי' הדעת שהוא פנימי' המדות כמו שיאהב עפ"י טעם ודעת והוא עיקר ההפרש בין העיבור ללידה כנ"ל וידוע דדעת דז"א ביסוד דאבא וחכמ' שבו בנצח דאבא כו' והיינו כשהוא בדרך קוין כו' אבל בבחי' פרצוף הדעת בקו ימין שהוא החכמ' כו' וזהו עשר דלסטר ימינא פי' עשר הוא בעשור י' דאולא באמציעותא כו' כידוע שהוא המל' דהיא בחי' העשירי' דז"א כנ"ל דעיקר ז"א אינו אלא ט"ס כו' ובעשר דבכו ימין כו' נמשך הדעת מיסוד דאבא שהוא הקו האמצעי העולה עד הכתר כו' וביאור זה צריך להקדים תחלה ענין ששה קצוות מעלה ומט' מזרח מערב צפון דרום מעלה ומטה המה נצח והוד, מזרח ומערב הוא ת"ת ויסוד ודרום צפון הם חו"ג, ופי' הפשוט דד' סטרין מזרח הוא ת"ת מערב מל' כו' וביאור זה הנה מעלה ומטה לא נחשב בכלל ההשפעה עדיין להיות כי אינם רק ענין איכות השפע פי' כליות יועצות איך להשפיע הנצח הוא הגוור אומר להוריד השפע וההוד יעצור את השפע מבלי יתפשט כי"כ כו' אבל מזרח הוא עיקר התחלת גילוי השפע כמשל זריחת השמש במזרח כמ"ש וזרח השמש ובא השמש וכו' במשל

ימות החמה שס"ה מזריח' שמש הגשמי כו' והרי אנו רואי' שתחלת הזריחה הוא במזרח וסוף שקיעתו הוא במערב כמ"ש ובא השמש כן עדימ' שס"ה צינורו' שפע אורו' דאצי' התחלתם נק' מזריח' וסוף שקיעתם כשנעצרי' ונסתרי' במקבל שהוא המ"ל נקרא מערב וכמאמרם ז"ל שכיני'ה במערב וד"ל.

והנה מזרח נקרא קדם כמ"ש אבני קדם כו' וטעם הדבר להיות כי כל ממוצע מוכרח שיהי' גבוה משני ההפכי' עד שיהי' בכחו לחברם כו' כמ"כ הת"ת הממוצע ומכריע בין חו"ג הוא גבוה משניהם ע"כ יש בכחו להכריע מאחר שימצא בו משניהם ולא ינגדו זא"ז כל כו' וכמ"ש במ"א שיש בו מהארת האין האמיתי והוא ענין ת"ת שעולה עד הכתר בבחי' קו האמצעי כו' ולכך נקרא' קדם ע"ש הארת הכת"ר שבו שנק' קדם לחכמ' כו' וד"ל וכן מערב הוא ממוצע השני בסופה של השפע לקבל בתוכו ב' הפכי' מחו"ג וזהו ימינא ושמאלא ובנייהו כלה כו' שהוא בחי' יסוד המקבל השפע מתרין דרועי' כו' וגם בו מהארת הכת"ר כמו שבמזרח הוא מצד התחלת השפע כנ"ל כמ"כ במערב מצד קבלת השפע כו' וד"ל והרי קו האמצעי ת"ת עולה עד הדעת כו' איכ' הדעת ג"כ למעלה בשרשו מכללו' השפע דחו"ג כו' והוא הדעת דבין כתפיו המתפשט במדות להחיותם וזה הי' מדרגת משה ע"ה שהי' מבחי' דעת ז"א ושרשו הי' בחי' יסוד אב"א מ"ה שבחכמ' ביטול במציאו' ע"כ הי' בכחו להמשיך דעת לישראל שהם המדו' כמ"ש בפ' זו שקרא לוקני ישראל שהם חב"ד דז"א (וא' להם משכ"ו כו') ולכך אין הדעת נמנה עם המדו' להיותו הממוצע בין השכל ובין המדות, כמו שאנו רואי' שמהשגת טעם ושכל שיאהב ויחפוץ בדבר פ' עדיין אין מקום לאהבה נרגשת בלב כ"א כאשר ימשיך הדעת מן השגה זו להיות משתנית למהות אהבה גשמי' והיינו שממשיך המוחי' לתוך האהב' וכפי ערך המשכת המוחי' כן יהי' ערך תוקף וחוזק האהבה אם בחיות או מעט כהפרש החיזוק במדות בין גדול לקטן וכו' ויש ב' פ' בדעת א' כשכבר הוא בהתפשטות בתוך כל מדה ומדה מהו' מדות כו' והב' כשעדיין לא נתפשט אלא שיש בכחו להתפשט ועומד להתפשט כו' והוא כשעדיין הדעת בין כתפיו כו' וביאור הדבר הוא ע"ד ענין שס"ה צינורי השפע הנ"ל שבהיותם כבר מחולקים לכל אבר ואבר כו' היז' הדעת הממולא בחדריים ואדרים רבי' כמ"ש ודעת חדרי' ימלאון כו' וכמ"ש במ"א וכשעדיין כח צינור שפע ההתחלקו' לבד עומד להתחלק ולא נתחלק עדיין הוא דעת המתפשט ולא נתפשט עדיין שבידו לשלוח שפע לכל מדה כרצונו כו' וזה הי' מדרגת משה שאמר ת"ר אלף רגלי אשר אנכי בקרביו כו' וגם הי' למעלה מכללו' נ"י שהוא הדעת דבין כתפיו וזהו שאמר בזהר ומאן משיך לון כו' כי בודאי משה שא' לוקני ישראל משכו כו' הוא הי' הממשיך יומין עילאי' לתתאי' כו' שהוא ענין הלידה התגלות הדעת בכנ"י להכיר את בוראם ולא שיהי' בבחי' נהי' לבד כו' אך בעשר דלקו הימין כנ"ל היתה סיבת המשכתו מן הכת"ר את הדעת לכנ"י והטעם כי בפרצופי' שהוא התיקוין כבר הוא בהתחלקו' והתפשטו' הדעת במדות כידוע ואמנם בבחי'

קוי"ן שהוא למעלה מהתיקון עדיין הדעת הוא בקו ימין שהוא חכמ' והוא הענין הידוע שהוא שבהיות עדיין לא באו האורו' לשום התחלקו' כלל וכלל כו' כמשל השלהבת הטמונה וקשורה בגחלת ממש שעדיין אין באש הנעלם בגחלת שום התחלקו' בין אש לבנה או אדומה כו' וכמ"ש במ"א זהו ענין עשר דלסטר ימינא דבסיבתם המשיך משה הדעת בבחי' התיקון' וד"ל.

והנה דעת זה המתפשט במדות חג"ת הנה כמ"כ הוא מתפשט בנה"י והוא ענין אלף ורבוא אבר' ואכסדראי' כו' דהיינו כלי האצטומכא וקרבי" העליוני' שהמה המברר' המאכל ובידם לעשותו דק או גס כפי אופן הבישול שלהם ולכך מהטבור ולמטה נק' נה"י ע"ש שלוחי ההשפעה לבררה מכל סיג כו' וכמ"ש במ"א בארוכ' וגם בהם הדעת הזה מתפשט אם יבשלו המאכל והשפע בקיאו כך כו' כמו שהוא מתפשט באהב' ושנא' כנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין ענין השתחוי' שהיא למערב דווקא כשה"י בהמ"ק עומד הנה יש ב' מיני השתחואו' א' מלמטה למעלה וב' מלמעלה למטה, וביאור הדבר הלא ידוע ענין השתחוי' באדם התחתון הוא לבטל עצמותו מפני שה"י תופס מקום ויש ודבר בפ"ע ועתה כשמתבונן במדת מלכותו ית' שהוא מהו' מאין ליש וכו' אזי מתבטל הוא מיש להכלל באין כו' זהו מלמטה למעלה אמנם בצדיקי' הגדולי' שגם קודם שכורע בברוך אינו תופס מקום בפ"ע להפרד מאחדותו ית' א"כ למה ה"י משתחוה וכורע בברוך כו', אך הענין דיש השתחוי"י מלמעלה למטה שבהרכנת ראשו למטה הוא ממשיך המשכה ושפע למטה וזהו אמיתית ענין השתחוי"י עפ"י כתבי האריז"ל והיינו שממשיך שפע מוח"י בחי' חוליות שדרתו ככפיפתו וכל שפע זו נמשך למקום אשר הוא משתחוה שם כו' וד"ל וכמ"כ יובן למשכיל שיש כריעה בשם הוי' וזקיפה כו' דהיינו אד"ם העליון אשר על הכסא כור"ע בברוך וממשיך בהשתחוואתו למטה כל השפע אצילו' שבראשו וח"י חוליו' צדיק חי עלמין כו' באותו המקום אשר הוא משתחו' שם והיינו במדת מ"ל הנק' מקומו של עולם והוא ענין שכינה שבמערב כנ"ל שמקבלת כל שפע ברכה מצדיק חי עלמין כידוע ולכך ההשתחוי"י באדם התחת' ג"כ למערב דוקא כדי שע"י השתחוי"י זו יהי' בחי' השתחוי"י עליונה דאצי' למעריב כו' וד"ל.

בשר מן האם וגידים מן האב בגמ' ספ"ג דנדה ולכן משכו שהוא בחי' שס"ה גידין זהו גלוי בחי' האב והיינו בשעת לידה משא"כ בעיבור רק אמו הוא. ע"ל בענין משכו יומין עילאי' דחמה בימי הלבנה ע"ד והי' אור הלבנה כאור החמה כמ"ש במ"א גם משכו שם כ"ו היינו ש' הוי' נמשך בבחי' שם מל' כו' והיינו מצות אמונה יחוי"ע ביחודת כו'.

בעזרה יום א' דפסח

ברוך הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה, הנה התרנגול נקרא גבר ומבואר בוהר דלמעלה יש ג"כ כענין תרנגול דרוח צפוני בטיש בגדפוהי כו' והוא בחי' גבריאל כו' וזהו בעולם הבריא' וכמ"כ ענין זה באצילוי' והוא ה"ג דאימא דפותחת רחם הנוק' שנסתמה עד חצות הלילה כבתולה כמ"ש גן נעול כו' מפני ירא' החיצוני' כמ"ש בוהר תרעי' דג"ע אסתימו בלילא כו'.

ביאור כל זה. הנה צריך להבין תחלה ענין שכינה במערב והלא מלא כה"כ כו' אך הענין יובן עדי"מ ממלך ב"ו שיושב על כסא המלוכה ודן כל אנשי מדינתו ומנהיגם ואימתו ופחדו עליהם תמיד הנה קודם שישב על כסא מלכותו לא נקרא עדיין מלך וכשישב נקרא מלך ע"ש שבמשפט יעמיד ארץ הרי עיקר ההתפשטו' של מדת מלכות הוא כשישב על הכסא כו' ומה שתפשט עוד מלכותו עד שבקצה ארצו נשמע דתי המלך כו' הוא התפשטו' דהתפשטו' והאר' דהארה מעיקר גילוי התפשטו' המלכו' שהוא במקום משכן כבודו על הכסא דוקא וכל המתרחק אפי' מעט מזעיר במקום כסאו לא תהי' שם ענין הגילוי של מדת המלכות כ"כ כו' משא"כ קודם שישב על הכסא שהי' מדת מלכו' בהעלם בעצמותו ולא בהתפשטו' וגילוי כו' לא הי' הפרש המדינות כלל בין מקום הכסא למקומו המרוחקי' כו' וד"ל כמ"כ יובן למעלה במדת מלכותו ית' דמצד גילוי וזיו מדת מל' דאצי' להחיות רוח שפלי' מאין ליש כידוע הרי יש מקום המיוחד ונבדל במדרג' אשר שם בגילוי יותר ענין ההתפשטו' של מדת מלכו' דאצי' ומשם יתמעט הגילוי עפ"י ריחוקי הצמצומי' וההסתירי' ברבבו' עולמו' דבי"ע כו' וד"ל וזהו שכינה במערב דוקא פי' כי הגם שמצד עצמו' המדה לא הי' הפרש כלל בין מזרח למערב כו' מאחר שאינה עדיין בבחי' גילוי והתפשטו' כלל כו' אבל כשנתפשט' מדת מל' והוא הנק' שכינה כח הפועל אלקי בנפעלי' כידוע הרי יש מקום לשיבת כסא פי' ששם עיקר הגילוי מכל המקומו' והוא במערב דוקא וד"ל ועפ"י יובן הטעם למה צבא השמי' כולם משתחווי' למערב דוקא וכבר נלאו הפלוסופי' למצוא טעם לתנועת וסיבוב הגלגלי' למערב דוקא ובעיקר ענין סיבובם גזרו אומר שהוא מפני התשוקה ואהבה שיש בהם אל כח אלקי המניעם כו' הוא המסבבם מבלי יוכלו לעמוד בעמדם אך למה למערב דוקא כו' אבל באמת הגם שזאת ג"כ אמת שתשוקתם אל המניע גורמת סיבובם אך אם זה בלבד הי' הגורם למה למערב דוקא אמנם הענין הוא דהסיבוב שלהם אינה מסיבת התשוקה לבד אלא הוא ענין השתחוא' וביטול המציאו' ג"כ שהוא למעלה מענין התשוקה כו' וכל השתחוא' לא תהי' כ"א מצד עוצם הגילוי העיקרי ולא בענפי' המתפשטי' ממנו כו' כמו התפשטו' מלכו' שבמקום הרחוק מאור פניו לא הי' שם הביטול המופלג כ"כ שהוא ההשתחויי' אבל כשבא לפני המלך בהיכלו כשיושב על כסא המלוכה

אזי יתבטל ממציאותו וישתחווה אפיו ארצה כו' הרי ההשתחווה' לא תמצא כ"א בעיקר הגילוי כו' וד"ל ולכך גם בגלגלי' דעשי' במזרח לא תמצא בהם הביטול וההשתחווה' אע"פ שיכול להיות' כח הפועל שלהם ממזרח דוקא או מדרום וצפון כו' מאחר שאינם עיקר הגילוי אלא שכבר נמשכו בהשתלשלו' רבות מאלקים חיים שבמערב השוכן שם בגילוי כו' אבל למערב ששם מקור מדת המל' לשם ישתחוו ויתבטלו כו' וגם זה אמת שיש אהבה ותשוק' בסיבובם אבל ההשתחווה' לא תהי' אלא למערב דוקא והוא ספי' מל' שבמל' דעשי' וכידוע וד"ל.

ועתה צריך להבין הפסוק ותקם בעוד לילה ותתן טרף לבית' כו', הנה ידוע דבחי' יסוד דמל' דאצי' הוא המשפיע בנבראי' כמ"ש זה השער לה' כו' והוא כמבואר במ"א ע"פ בידך אפקיד רוחי אותיו' בא"ר כמשל הולדת הולד מרחם האשה שיוצא לגילוי מן העולם שבכטנה כו' והנה צריך להבין הלא בחי' יסוד דנוק' הוא המקבל כל שפע כו' ואיך המקבל ישפיע כו' אך הענין דמדת היסוד יש בו ב' דברי' הקבלה וההשפעה ושניהם ענין א' ויובן זה באדם התחתון דאנו רואי' שיש חכם מופלג שלא יוכל להשפיע ולהסביר השכל שהוא משיג לזולתו הקטן ממנו ויש חכם קטן הימנו שיוכל להסביר ולהשפיע בטוב הלשון וההסבר עד שיבינה וישיג' זולתו הקטן ממנו כו' וסיבת זאת לא מצד החכמ' עצמ' כ"א מפני שיש לשפע השכל אותיו' וצמצום בפ"ע כי אם יהי' טרוד בהשגתו העצמית לא יוכל לצמצם ולהבדיל ולהפריד חלק קטן משכלו להשיגה לזולתו כו' ונמצא שצריך להניח עצמותו ולצמצם כל עצמותו רק בדבר א' ובדבר קטן הוא שפע השכל שרוצה לגלות לזולתו כו' כח הצמצום הזה לצמצם עצמו כ"כ בדבר מצומצם ולא להעלו' בשכלו דבר אחר באות' הרגע כו' זהו מדת היסוד שמי שיש לו זה הכח הוא היכול להשפיע ולגלות כל שכל אפי' לתלמידי' קטני' וגם לא יפסוק מעיין שלו מלהשפיע בהיות כי ימצא כמה אופני' לשון לימודי' איך להסביר כו' אך עיקר סיבת המצא לו כח זה שלא יפסוק השפע שלו כו' צריך להבין תחלה עיקר ענין כח הצמצום הזה שתחלת התהוותו בעצם המשפיע הוא בעת אשר הוא הי' המקבל את השפע מהמשפיע שלו שאנו רואי' שיש מי שיכול לקלוט הרבה מאד במוחו לא יפסוק מלקבל ולא ילאה לעולם ויש מי שאינו יכול כ"כ לקבל שפע שכל הרבה בפעם א' וילאה כח שכלו לקבל כו' ולא תהי' הסיב' מצד החסרון של המקבל שלא יהי' חכם כ"כ אדרבה יוכל להיות שחכם גדול ובר הבנה גדול לא יוכל לקלוט הרבה בפעם א' ובמה שמקבל ומבין הוא חכם מופלג וחרף כו' ויש קטן הימנו שיוכל הרבה יותר לקלוט בתוכו בפעם א' ואינו חרף כ"כ במה שכבר קיבל כו' אך הסיבה הוא שיש כח מיוחד בשכל והוא הנק' יסוד שמקבל כל שפע ועיקר ענין כח זה הוא שיוכל לצמצם עצמותו ולהפשיט כל מחשבותיו העצמי' וליתן כל מוחו רק לשמוע ולקלוט השכל ששומע מהמשפיע שלו וכל מי שיש בו יותר כח צמצום וסילוק עצמותו פנוי הוא יותר לקבל כל שפע אפי' הרבה מאד כי

כלי ריקן מחזיק וכל שחלל הכלי עמוק יותר יותר מתקבל בו השפע כו' וכל שאין בו סילוק העצמו' ולצמצם העצמו' רק בדבר א' ששומע כו' אין כלי מלא מחזיק כו' וד"ל ונמצא מובן שסיבת כח השפע לזולתו הוא ענין א' עם קבלתו השפע מהמשפיע שמפני שהי' בו ב' דברי' אלו סילוק העצמו' וצמצום העצמו' בדבר א' לבדו כו' גרמו לו הקליט' הרבה והיא היא הגורמת לו כח צמצומו להניח עצמותו ולצמצם עצמותו רק בדבר א' להשפיע לזולתו הקטן ממנו כו' וד"ל.

ועפ"ז יובן למעלה ביסוד שבמל' דאצי' שעיקר סיבת השפע אלקי בנבראים ברבוי רבבות השתל' אותיו' וצירופים כו' שאינו רק צמצום העצמות להתצמצם בפרטי פרטיו' כו' הוא מצד שרש מדה זו במל' כשהיא עולה מבי"ע ומקבלת לעצמה כל שפע האצי' בבחי' יסוד שבה שהיא ג"כ מופשטת מכל עצמי' כו'. והיינו מ"ש אלקים אל דמי לך כו' למען יזמרך כבוד כו' וד"ל. אלא שזה בחי' פנימי' יסוד וזה בחי' חיצוני' יסוד כו' וכמ"ש במ"א ע"פ זכר רב טובך כו', וזהו שנק' אמונה שלפ"ע הקבלה בכלי ריקן שבה כן הי' סיבת רוב השפע לנבראים כמ"ש נתן לי לשון לימודים שהם נהי' כו' ולא תשקר באמונתה כמ"ש בזה"ק וד"ל.

וז"הו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' פי' דביום היא מקבלת השפע מאורות דאצי' בבחי' פנימי' יסוד שבה בחי' חלל הרחם כו' והר"ע הזווג בשחרית בק"ש ושמו"ע כידוע ובלילה היא המשפלת עצמה להחיות רוח שפלים ליתן מזון לכל הנשמות ומלאכים עד שגם הע"ש מקבלים שפע וזהו תרין צפרין דאתיין בליליא והם יונקים מבחי' דדי בהמה כו'. והנה יש הפרש גדול בין שעת קבלת השפע בתוכה מהמאציל לשעת השפעתה לנבראים שבשעת קבלתה נפתח רחמה לקבל כו' וכל כלי ריקן מחזיק כו' כנ"ל ובשעת השפעתה הוא בהיפך שנסתם רחמה ונעשה אטום כבתולה כו'. וביאור הדבר יובן ממשל הג"ל שאע"פ ששניהם ענין א' סילוק העצמי' ולהניח העצמי' רק בדבר א' כו' אינם דומים זלי' בגוף הדבר שהרי בשעת קבלת השפע סילוק עצמותו הוא עלי' גדולה כדי שיוכל לקבל שפע המשפיע שהרי אין ערוך בינו למשפיע כו', וגם הנחת עצמותו רק בדבר השפע א"ז צמצום אדרבה הוא תכלית עלי' של המקבל כשהוא דבוק בתכלית ההתקשרות בלי יפרד כו', ואמנם בירידת השפע הוא בהיפוך שסילוק העצמות כדי שיוכל להשפיע הוא צמצום גדול כו' וגם הנחת עצמותו רק בדבר השפע פרטיו' לפי אופן המקבל הוא תכלית הצמצום כו' וד"ל. ועפ"ז יובן הנמשל למעלה שבשעת קבלתה השפע מאור המאציל נפתח רחמה פי' סילוק עצמותה הוא עלי' שלה כדי שתוכל לקבל כו' ואז כל נהורין אתגליין בה כעששיתא כו' פי' שמאירי' בה כל המוחי' עליונים דארי' וז"א כו' בשעת

ק"ש ותפלה כי כלי ריקן מחזיק הרבה כו' וד"ל. אבל בעת אשר היא מסתתרת בבי"ע בלילה להיות ראש לשועלים כו' הוא בהיפוך שנטתם רחמה כו' פי' סילוק העצמיו' מכל וכל ולא לגלות בה כל שפע שקבלה מאו"א כו' והוא כמשל אטימת רחם הבתולה כו' כמ"ש גן נעול כו'. והיינו מפני שתוד השפע בנבראים שהמה בע"ג ותכלה כו' צ"ל השפע בצמצום גדול כדי קבלתם לבד כדי שלא יתבטל ממציאותם כו', וגם עוד זאת בהיות שלא ינקו החיצונים יותר מדאי ושלא יתגברו בקבלת שפע עד כי ישתעבדו בישראל שהם פנימי' השפע אור זרוע לצדיק ח"י עלמין כו' וכמ"ש בזוהר דתרעין דג"ע אסתמי' בלילה מפני יראת השודדים בלילה כו' וד"ל.

ואחר כ"ז בהיות רחמה סתום בעת השפעתה לנבראים עד חצות לילה, לכן בחצות לילה עד הבוקר צריכה היא שיפתחו רחמה בתחלה כדי שתוכל להיות קבלת השפע בש"ע בשחרית כו'. וזהו"ע הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה פי' ההבחנה בין יום ללילה יובן ע"פ הנ"ל דבלילה היא ראש לשועלים וביום היא מקבלת שפע מלמעלה כו'. אך קודם שיאיר היום רוח צפונית בטש בגדסוי דתרנגולא כו' והו"ע פתיח' הסתום. וביאור זה הנה אנו רואים בתרנגול הגשמי שמכה בכנפיו קודם שיקרא וקריאתו הו"ע קול ההתעוררות לעורר את זולתו ויוציא הקול בתגבורת וקצת כעס ורוגז כמו אדם שרוצה לעורר לב חבירו הנרדם יצעק עליו ברוגז וכעס עד שיעיר ויתפעל קצת מקול רגזו זה ואח"כ אומר לו מה שרוצה לומר לו כו' הנה לא הי' קול רגזו זה אמיתי מצ"ע כ"א לעשות בלבב זולתו הכנה לפותחו לשמוע אליו וכדוגמת זה ברב לתלמיד יפתח לבב התלמיד בהרגיזו עליו ואח"כ ישפיע לו כי אז לבבו מוכן לקבל השפע מאחר שכבר הוא פתוח משא"כ כשלא הי' מרגיזו הי' לבבו סתום ואטום כו'. והי' ההתעוררות הוא התעוררו' להתעוררות אמיתי שהוא כשהלב פתוח ונתעורר באמת לקבל וד"ל. ועד"ז ארו"ל לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר פי' כדי שיפתח לבבו לה' לקבל השגה אלקית ואהוי"ר אלקית צריך תחלה הכנה ואיזה עצה איך לפתוח את הלב שהוא אטום וסתום כאבן כו' והיינו במה שירגיז את היצה"ר פי' שיתמרמר בנפשו על ריחוקו מה' כל היום לילך אחרי שרירות לבבו כו', ויתקצף ויתרגז על נפשו הבהמית ובזאת יפתח הסתום כי רוגז זה יעשה התפעלות קצת בנה"א עד שתפתח הלב להתפלל בכוונה ורשפי אש התשוקה כו'. וענין רוגז זה צריך לעשותו מתחלה אע"פ שאין לו מה לרגזו כאדם המעורר מלחמה ומחלוקת עם זולתו כו' וכמשל רוגז הרב על התלמיד שאיננה אמיתי' מצ"ע רק כדי שיוכל לקבל השפע כו' וזהו ירגיז יעשה הרוגז כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה בעולם הבריאה יש ג"כ ענין קול ההתעוררו' שמעורר את הישינים והוא גבריאל כו' דרוח צפונית מנשבת ומכה בגדסוי וקורא בחיל וברוגז לעורר את הישינים כו' פי' מה שכל הנשמות ומלאכים יש להם מצ"ע ההתעוררות לקבל שפע האצ"י ממדת מל' זהו כשכבר האיר היום ברן יחד כוכבי בקר כו', אמנם קודם שיאיר עליהם

אור האלקי בשחר כו' הם נרדמים בבחי' קטנות המוחין וצמצום קבלתם מאותיות מדת מל' כפי צמצום והסתירה בבחי' סתימת הרחם כנ"ל וד"ל אזי צריכים לקול רגזן לעורר לבבם ולפתוח סתימתם והיינו בחי' רוח צפונית שהוא גבורות עליונות דאצי' דבטיש ומכה בגדפוי דמלאך הנק' גבר כו'. אך מה שיבוא לו פתאום המשכת גבורות אלו הוא ע"פ הבחנה דבינה והשגה אלקות להבחין בין קטנות המוחין דלילה לגדלות המוחין דיום וזהו הנותן לשכוי בינה כו' וד"ל. וכמו"כ עד"ז ממש במל' דאצי' עצמה בחי' ה"ג דאימא שהיא ע"פ השגה דבינה יבוא בה בחי' התעוררות להתעוררות כנ"ל והיינו דפותחת רחמה שהי' סתום מתחלה כדי להחיות רוח שפלים כנ"ל ועתה צריכה בעצמה לקבל כל שפע כו'. וזהו אלקים אל דמי לך כו' שהוא מבחי' ה"ג דרחם שעושה הפתיחה לקבל כו' וד"ל. ולהיות כי אין אשה מתעברת מביאה ראשונה והטעם לפי שחסר לה בחי' הכלי ריקן הוא פתיחת החלל כו', ותמר שמיעכה באצבע לכך נתעברה מביאה ראשונה כו', עד"ז ה"ג שהן ה' אצבעות הידים דבינה עושים הפתיחה כדי שתתעבר מביאה ראשונה בזווג שבשעת ק"ש ותפלה וכמ"ש מקדש ה' כוננו ידיך וכידוע וד"ל. וכעד"ז בנאצלים עצמם כתי' והמלך קם ממשתה היין אל גנת הביתן כו', והו"ע דקוב"ה שהוא ז"א דאצי' קם בכל חצות לילה ואומר על נהרות בבל כו' וד"ל. וכמו"כ עד"ז הו"ע תיקון חצות למטה להיות מרגיז לבבו כו' כדי שבשעת התפלה כשידבר דברי התפלה יתגלו בדבורו ואותיו' התפלה כל האורו' עליוני' דאצי' כו' כידוע שקבען בפה כמ"ש בס"י פי' שבדבור העליון הנק' פה קבע וגילה כל נהו"ע כל הנחלים הולכים אל הים כו' ודבור התפלה הן הן דבר ה' בתפלה שבמל' דאצי' כמ"ש אני תפלה כו' וד"ל. אבל כשהלב אטום ומטומטם כאבן לא יוכלו להתגלות בדברי התפלה כל המוחין עליונים כמו שנסתלקו ממל' כל האורות כו' כשהיא מסתרת בני"ע עד חצות הלילה כנ"ל וד"ל.

בעז"ה יום א' דפסח

משליך קרחו כפיתי' כו' ישב רוחו יולו מים מגיד דבריו ליעקב כו' הנה ענין הקרח מבו' בזוהר ע"פ ועל ראשי החיות כעין הקרח הנורא כו' דאגלידו מיא כו' והוא ענין אור מים רקיע כנו' בס' תרומה ע"ש. וביאור הדבר יובן עד"מ כשאדם משיג השגת שכליות ומבינה בטוב הרי אותו השכל שמבין נתערב בתוך כח שכלו שבמוח האדם ונעשו לאחדים ממש ואמנם כשהדבר השגה עמוקה מכח שכלו שאין ביכולתו להשיגו כלל נשארת ההשגה העמוקה למעלה על כח שכלו בבחי' מקיף כידוע והנה אם ילבישו

את השכל העמוק באיזה לבוש גשמי כמו באיזה משל וכדומה אזי יוכל כח שכלו להשיגה אמנם ההשגה בעצמות ומהות דקות השכלה עמוקה כ"א במה שכבר הולבש במשל ע"י המשל הגשמי יש לכה השכלי בו אחיזה ותפיסא במקצת כמו הדבר הנלקח ע"י כלי כו' וד"ל כמו"כ חכ"ע דאצ"י חכ"י ולא בחכ' ידיעא כו' נתלבשה בלבושי אותיות התו' כמו פ' פרה אדומה שיש בענין שלה סודות ונפלאו' מחכ' ה' העצמות כו' ואין לכה שכל אדם שום תפיסא והשגה בעצמות ומהות החכ' אלקית בפ' זו כ"א כשקורא בה אזי ע"י אותיות הפרשה שהוא לבוש לחכ' שבה יכול כח השכל להתאחד גם בפנימי' החכ' שבה לא בדרך השגה כו', וא"כ באותו השעה שקורא בלבוש החכ' שהוא מעשה הפרה כו' אזי פנימי' החכ' בלבוש הזה ממש כדוגמת המים הנגלדי' ונעשי' קרח שיוכלו למששם ביד והיינו שנתגשמו להיות נתפסי' בידיהם, כמו"כ מים עליוני' שהוא בחי' חכ' דאצילות אגלידו ונתלבשו בלבושי אותיות התו' עד שכל אדם יוכל לתפוס בהם ע"י הלבוש כו' וד"ל. ועד"ו בכל מצוה ומצוה בחי' כתיבה פ' קדש בתפילין כו' כידוע. ומזה יובן ג"כ ענין הקרח הנורא שעל ראשי החיות כו' פ"י שאם ה"י השגה אלק' הנק' מים עליוני' באה ונמשכה בכלי השגת חיות ממש ה"י מתבטלי' ממציאותם לגמרי כו' לכך נגלדו המים העליוני' עליהם בבחי' מקיף ונעשה כעין הקרח הנורא שהוא הלבוש ומשל כו' בכדי שיוכלו להתקיים במציאותם וד"ל.

וזהו משליך קרחו כפתי' כו' פ"י בהיות שהוא מסדר כסדר שורש בשורש ההשתלשלות התו' מגיד דבריו כו' ואמר תחלה הנותן שלג כצמר כו' פ"י שלג הוא מדריגה היותר גבוה ממים העליוני' הוא ענין לבושי כתלג חיזור כו' שהוא בחי' חסדי' דעתיק כו' שמשם שורש דשורש מציאות החכ' הק' ואינם מהות מים כלל שהרי השלג גם בראשית מציאותו אינו מים וגם בנוחו על הארץ הוא שלג ולא מים כו' אלא שבאמצע הליכתו ממקורו הוא מתפזר לחלקי' רבי' כו' וזהו הוראה על החסד כו' שהקרח כולו סתום ונעלם מן המקבל והשלג מפני שנתפזר יוכל לנוח על הארץ ונאמר עליו כי לשלג יאמר הוא ארץ כו' ועיקר ענינו הוא הקרירות שבחכ' שהוא מקור מוצא החכ' כמו הקרירות שבמוח שהוא בחי' לחלוחית המוח שממנו נובע ההשכלה כמ"ש במ"א וד"ל. משא"כ הקרח כבר ה"י מהות המים שהוא החכ' אלא שנגלד כנ"ל וד"ל. וזהו שא' כמו שימצא החסד האמיתי בפיוור ופירוד השלג כמו"כ ימצא חסד זה בקרח ג"כ שישליך אותו פתי' פתי' ולא כולו סתום והיינו כמו ענין קרי וכת"י שבמקרא שיכולי' הפנימי' חכ' להתגלות באיזו מקומות כמוי' הזוהר הכוכבי' וסכך הנקודו' כו' דהיינו שאין הפשוט מסתיר הסוד כו' וד"ל. וא"כ ישלח דברו וימסם לגמרי פ"י דברו הוא מוחי' דאבא שבדיבור הוא בגילוי אבא יסד ברתא כו' ואז נימוס ונגלה הנעלם שבכינה שהוא הקרח כו'. ישב רוחו יזלו מים כו' פ"י כי יש ב' מיני רוחות א' רוח

צפונית שהוא קר המקרר בטבעו מגליד כל שפע להיות מתלבש ומתגשם כמו הקרח והשלג כו' ויש רוח דרומית שהוא חם בטבעו וכשהוא מנשב נמס כל גלד והי' למים מפני החום כו' וד"ל. כמו"כ למעלה בחי' חסד עליון דעתיק שהוא בתוקפא דדרום יד ימינו כו' הוא מאיר כל נעלם וקמי' כחשיכה כאורה ולילה כיום יאיר כו' וכמו"כ כל הצמצומי' שבאי' מצד הגבורות שבצפון יד שמאלו כו' הוא ממתק' כו' עד שהם יזלו מים שבתו'. מגיד דברי' ליעקב כו' כי יש הפרש בין הנימוס והי' למים ובין אשר יש עוד בו כח להזיל מים למטה והוא הגילוי חכ' שבתו' כו' שזה אינו אלא ע"י רוח דרומית דייקא שהוא אור החסד הגדול המתפשט מטה מטה כו' וד"ל. וזהו ענין אברהם ע"ה שהוא ממדריגת החסד ע"כ ישב פתח האוהל כחום היום שהוא תגבורת חסד עילאה דעתיק וד"ל. וזהו מלפני אדון חולי ארץ כו' ההופכי הצור אגם מים כי בינה ומל' נקראי' צור דייקא ע"ש ההעלם שבהם מצד הגבורות כמ"ש במ"א וע"י הארת החסד הכלול מגבורות דייקא שבו שהוא חומו של יום ותוקפא דשמשא בדרום כו' נימס ונגלה ההעלם שבצור והי' לאגם מים כו' וד"ל.

בעז"ה. ליל שביעי של פסח

בוקע* ים לפני משה זה אלי כו'. להבין ענין קי"ס צ"ל תחלה מאמר הזהר כד סליק ימא גלגלוהי כו' גוני ימא מתבדרין לכל סטר כו' עד סוף המאמר לויתן זה יצרת כו' וכל חית השדה ישחקו שם הנה יש להבין הטעם למה פעמים כינו מדת מל' בשם ים כמו כל הנחלים הולכים אל הים וכיוצא בזה ולפעמים כינו בשם ארץ כמו השמים כסאי והארץ הדום רגלי וכיוצא בזה. אך הנה שניהם אמת בהיות כי בים הגשמי אנו רואים שהדגים כל עיקר חיות שלהם הוא רק מן המים ולא זולת זה כלום שאם יפרשו מן הים ליבשה מיד מתים והטעם הוא מפני שמהות גופן של דגים הוא מעין מהות המים ממש עד שהמה מובלעים במים והיו לאחדים ממש כי המים נכנסים בכל חלקי גופם בתוך תוכם עד שאין ביניהם פירוד וריחוק כלל כו' ולכך כשיתפרשו ויעלו ליבשה מיד מתו' וכל זמן שהמה מכוסים ומובלעים במים הם חיים כו' אמנם בגוף האדם אנו רואים בהיפך שאע"פ שיסודו מעפר ונלקח ראשית התהוות שלו מן העפר כידוע עכ"ז יהי' חייו בלעדי העפר

בוקע: מאמר זה (מלבד הביאור) נדפס ג"כ בכיאוה"ז לאדאמ"צ מב, ג (ושם ההתחלה בשינוי).
ונדפס כאן עפ"י השוואה לכת"י.

כשיתפרשו: בכת"י ב: כשפרשו.

יהי' בכת"י ב: יהי'.

ולא יצטרך להיות גופו מכוסה ונבלע תמיד בעפר כמו הדגי' בים שהרי האד' יחיה מן האויר ומן מזונות הלח' אף שיהי' הגבה מאד נעל' באויר השמי' כו' וכן כל הנברא' ונוצרי' מן העפר כול' שווין שאינן צריכין לקבל שפע תמיד מן העפר כמו הבהמות וגם הצומח והדומ' היונקים מן הארץ הם מהות בפ"ע בלתי מובלעי' ומכוס' בתוך העפר כו'.

והנה ארז"ל כל מה שיש ביבשה כנגדן יש בים פי' בכל חלקי דצח"מ שמו העפר כמ"כ יש בים כל חלק דצח"מ בבחי' קבלת השפע בקרוב ודבוק ומהות א' כדגים שבים וכמ"כ עד"ז ממש יובן ב' אופני ההשפעה במדת מל' דאצי' הא' הכינוי בשם ים שהם המלאכי' הנק' נוני ימא פי' חיות אלקות ממת מל' דאצי' מהווה אותם מאין ליש אמנם החיות והשפע נכנסת בכל חלקי מהותם והיו לאחדים ממש עמהם כמו חיות הנפש בבשר הגוף האדם וכמו הדגים בים כנ"ל ואע"פ דאין מלך בלא עם ומדת מל' דאצי' הוא ענין התפשטות מדת המלוכה שאינו כ"א על דבר נפרד דוקא כידוע הרי גם במשל הדגי' בים הדגי' הם נפרדי' במהות דבר יש כו' רק שהמים מכסה עליה' ונרא' כאלו נתבטלו במים והיו כלא היו וגם המים מובלעי' כו' בתוך תוכם נמצא המים מובלע בהם וגם הם מובלעי' בתוך המים כנ"ל כמו השכל המותפס בכח החכמ' המשכיל' ומשיגה שנעשין המושכל והמשכיל אחד בתכלית היחוד ואע"פ כח המשכיל השפיע' אותם כו' וד"ל כמ"כ המלאכים אע"פ שנא' עליהם ומשם יפרד כו' שהם נפרדין מאין ליש כו' וכידוע עכ"ז הם מובלעי' בכח האלקי' השופע עליהם והיו לאחדים ממש ולא נשאר מצידם שום צמצום כלל רק עיקר הצמצום שנא' משם יפרד הוא מחמת כח אלקי השופע עליהם שא"א בלא צמצום דאין מלך בלא עם כו' וד"ל ולכך נק' עלמא דאתכסייא ע"ש כסוי והעלם הנברא' במקור' עד שהמים העליוני' האלקי' מקיפים עליהם מכל צד וגם מובלע בתוך תוכו' ממש וד"ל. ועפי"ז מובן מה שיכול המלאך לומר אני ה' ולא יזכיר כח הפועל אלקי אשר עליו לומר שהוא צוה הדבר כמו שוב אשוב אליך כו' ולא חשכת את בנך את יחידך ממני וכן בלוט שאמר' נשאתי פניך כו' לבלתי הפכי כו' כאלו בכחו הופך ובידו הצווי הזה כו' אך הענין הוא דמפני גודל עוצם ביטולו במציאות במקורו בחי' ים עילאה לא נחשב הוא לדבר בפ"ע כלל וכלל עד שכשאומר אני ה' או בי נשבעתי נאם ה' ר"ל על חיות אלקותי שהוא בבחי' בליעה בתוכו ומכסה עליו מכל צד כנ"ל וד"ל ואין הכוונה על עצמותו כלל כי אין לו מקום כלל בפ"ע כמשל הדגים שכשיעלו ליבשה מיד מתים כו' או כמו אברי האדם שנשמעין לרצון שבנפש שאין זה פרוד כשיאמר רגלי הלכה או

דאצי' הוא: בכת"י ב: דאצי' מהוה אותם מאין ליש אמנם החיות הוא.

מובלע: בכת"י ב: מובלע בתוך תוכם כו'.

השפיע אותם כו': בכת"י ב: השופע אותה כנ"ל.

שאמר: בכת"י ב: שנאמר.

אלקות: בכת"י ב: אלקות שבבחי' בליעה בתוכו והמכסה.

ידי כתבה וכדומה מאחר שאין לכנות הכתיבה לבשר היד כ"א לחיות שבו וד"ל והנה אופן השפעה השניה במדת מל' דאצי' הוא שכשנקראת בשם ארץ דעביד' אבין ופריין כמ"ש תוצא הארץ נפש חי' תדשא הארץ כו' וכן הכל הי' מן העפר העליון שנאמר הארץ הדום רגלי כו' וכידוע והיינו כשמשלחי חי' דצח"מ הגשמי' מן הארץ הגשמי שאינם צריכים להיות תמיד בעפר כנ"ל אלא הם נפרדים בהילוך והרחק גדול בפ"ע ונמצא חיות העפר ברחוק מהם ולא ניכר כלל שנתהוו מן העפר ונק' נפרדים באמת כו' כמ"כ בחי' אלקות המחיה ומהוה מאין ליש עלמין דאתגלין מתצמצמת השפע כ"כ עד שנעשים הנבראים למהות דבר בפ"ע בבחי' ריחוק גדול מהכח אלקי השופע עליהם ונראים כאלו חיים וקיימים מעצמם כו' והיינו עשרה מאמרות שנתגלו מן ההעלם לגילוי עד שכל מאמר שופע עלי הגילוי מרחוק מהם כו' כמו מאמר יהי רקיע השופע על הרקיע ומהוה אותו הרי הרקיע מהות דבר בפ"ע רק שעכ"ז להיותו ראשון לכל הגילויים יש בו ענין הסיבוב וההשתחוואה למערב שהוא קצת מעין ביטול הנבראים שנים העליון שבשלמא דאתכסיא כו' אבל כל שאר המאמרות כולם יצאו נפרדי' לגמרי מן ההעלם לגילוי וד"ל.

ועתה צ"ל ענין הארכיון הנו' במאמר הנ"ל דהנה הנשמות הם גבוהים מן המלאכים להיות כי הנשמות כל עיקר התהוותם מאין ליש הוא מבחי' זווג זויג גופני דהיינו זריעת אורות דאצי' שהוא בחי' אלקות העצמותי' כמשל טיפת האב שממנו הלובן ומטיפ' האם האודם כו' שהטיפו' המה עצמיות האב והאם כו' משא"כ המלאכים הם מחיצוניות הכלים שבמל' ומזווג (נשמות) נשיקין כו' כמשל הבל הפה שבדבוי' כמ"ש במ"א וע"כ אע"פ שיש מלאכי' שהם נבראי' ג"כ בבחי' נפרד גמור כמו ענין מצמיח חציר לבהמה, דידוע שהוא ענין הדשאים שע"ג אלף טורין עילאין דבהמה רבא שם ב"ן כו' גמיעה לון ברגע חדא כו' הרי אינם מתקיימים במהותם הנפרד בהיותם בחי' דשא וחציר אלא מיד נבלעין בפי הבהמה שהוא בחי' הבל פה העליון דמל' דאצי' כשנקראת בשם בהמה כשירודת מאד למטה כו' להיות כי המלאכי' הם רק מבחי' הבל הפה כנ"ל וד"ל אבל הנשמות מתקיימים בגופם כשנולדי' מזווג זויג והגוף שלהן נק' בשם ארכיון כמשל האדם שהולך על הים הגשמי שמפני היראה שלא יטבע במים יעשה ספינה שתפסיק בינו ובין המי' כו' כמ"כ הגוף של הנשמה הוא כמו הספינה בהיות שהגוף ימנע את הנשמה מלהבטל ולהתכלל במי' עליוני' כו' כמו שאנו רואי' שמצד עבודת ניצוץ האלקי בתפלה היתה מתדבקת בשרשה באלקי' בחי"י והיתה מתבטלת

כשמשלח: בכתי' ב: כמשל.

על: בכתי' ב: אל.

העצמות: בכתי' ב: העצמי.

(נשמות): בכתי' ב: ליתא חיבה זו.

שלהן נק': בכתי' ב: שלהם הם הנק'.

בחי"י: בכתי' ב: חי"י.

ממציאותה לגמרי אך מצד חומר הגוף יהי' סיבת החזרה שלה לגופה ולא תתבטל כו' וזהו בגשמיות התלבשות הנשמה בגופה הגשמי' אמנם בעת יצירת הנשמה בכטן נמשך עמה לבוש רוחני שלה אשר היה עמה בעודנה באוצר הנשמות הכללי והוא ענין כתנות עורי' שהלביש לאדה"ר כו' וביאור זה כי הנה נזכר בכתבי האר"י ז"ל שמה שידוע שעיקר ביאת הנשמה בזה העול' הוא רק לתקן לבושי' ולא לעצמו כו' אין הענין שתעשה לבושי' חדשי' ע"י תומיץ כו' אלא הענין הוא שאותן הלבושי' שהיה לה כבר קודם בואה לעול' תתקן אותם דהיינו שתברר אות' מן הרע שנדבק בהם ע"י החטא של אדה"ר כו' וענין הכתנות עור הוא החשמל ששרשו מחיצוניות בינה ומקיף עד מתחת רגלי זוי"נ כו' והיינו לבושי' שנעשו מתומי' כי רמיח פקודין רמיח אבר' דמלכא פי' נעשי' לבושי' לאבר' כמו תפלה ש"ר למוחי' דלילה לבוש הוא וכן ציצית טליתו' כו' וכן חסד דרועא ימינא כו' הצדקה מיד הימין הוא לבוש להיד כו' וד"ל וכל נשמי' יש לה חלק לבושי' בתומי' קוד' בואה לעולם בגוף גשמי' דהיינו בעת יצירתה מזווג זוי"נ נולדה עם לבוש ואותו הלבוש נק' אלוי' כידו' וכשהנשמי' עוסקת בתומי' בזה העולם מתבררים חלק לבושי' מהרע שנדבק בה כשחטא אדה"ר כו' פי' בהיו' שאדה"ר הי' כללות הנשמות כולן ונוצ' עם לבוש החשמל כו' וכשחטא עשה לו כתנות עור מעורב טויר כו' כידו' ושרש הלבוי' לאחר שנתקן הוא גבוה מן הנשמי' עצמה להיו' הוא מן בחי' בינה עילא' אם הבני' הנק' זוי"נ כללו' כל הנשמו' והנשמי' היא מזווג זוי"נ כידוע וע"כ יש בכחו לעצור ולעכב ביטול מציאת הנשמי' כמו שאנו רואי' שאע"פ שתתגבר התשוקה במאד בניצוץ האלקי' להתבטול ממציאאותה להדבק באלקים חיים הנה מיד תשוב לנרתקה הוא הגוף בע"כ כדי לעשות מצות והוא חפצה להיות המשכות אלקות כמעשה המצות ועסק התורה וכמארו"ל ע"כ אתה חי פי' חיות אלקי' שתחי' הנשמי' במעש' המצו' הו' ע"כ ונגד רצונ' האמיתי' כי מצד עצמה היתה מתה בבחי' ביטול המציאות כנ"ל וד"ל אך מהיכן תתגבר כח לבושי' המעש' דתומי' על כח ביטול הנשמה למקורה שתחי' בע"כ כו' אין זה כ"א מטע' ששרש כח הלבושי' הגבה למעל' מכח הניצוץ עצמה להיות' ממקו' הגב' יותר והוא מבחי' בינה עילא' כו' וע"ד הנזכר במ"א ע"פ ויבוא משה בתוך הענון כו' כמו שלא יוכל אדם לראות בשמש כ"א דרך מסך והמסך הזה נתגשם מהאור עצמו כדי שיוכלו להביט באור על ידו וכמשל השכל שנתלבש במשלי' וחידות כדי שיוכלו להבינו ע"י המשלי' וחידות והרי מי יוכל להמציא המשלי' יותר מהמבין עמקות אותו השכל על בוריו ולא זולתו וא"כ המשל נלקח מן השכל עצמו ממקו' הגבוה שבו יותר מכמו שהוא נשפל להשגת אדם כו' הרי שרש הלבוש גבוה מן השפע' שכל הנשפע לזולתו כו' וד"ל. ועד"ז יובן שנמשך לבושים גשמיים

עור: בכתי' ב: אור.

טלית: בכתי' ב: טלית.

ארו: בכתי' ב: אלה.

מתורה ומצו' לניצוץ האלקי מבחי' חיצוני' בינה והם גבוהים בשרשם מאד נעלה מן הניצוץ עצמו עד שבעל כרחו תחיה ותחפוץ בלבושים ההם עד שתרווה צמאונה במעשה המצות כו' וד"ל.

ובכ"ז יובן שהארבין הוא ענין מעשה המצות שהם לבושינ' לנשמה מבלי תטבע במים עליונים כו' אמנם בזאת יתרון מעלת הנשמות על המלאך שע"י הלבושים תשוט בים הגדול מגל לגל עד שתעבור עליו מקצהו לקצהו משא"כ בדגים שהם שטים למטה בים ולא יעברו הגלים כו' כמ"כ כתיב יאורי' רחבי ידים כו' וצי אדיר לא יעברנו פי' צי אדיר הוא לבוש של נשמות גבוהו' כמו הנזכר בדברי רז"ל בגוהרקי' דר' חייא דמנפשי' אזל מבלי שתצטרך למושיטי' אותו כו' וכשהנהר מאד רחב וגדל ונגבהו מאד גליו אזי אפי' צי אדיר לא יעברנו מקצ' לקצ' כו' וזה יהי' לעיל אבל עכשיו הארבין סלקין ונחתין בימ' עילא' ויכולי' לעברו כשאינ' הרוח רוח סער כ"כ כו' וד"ל.

ועתה יובנו דברי המאמר הנ"ל כד סליק ימא גלגלוהי כו' דהנה כתיב רוח סערה עושה דברו פי' עושה מתקן שהרוח סערה מתקן הוא דבר ה' המחי' כל העולמות כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' ולהבין זה הנה ידוע דמל' דאצי' כשמסתתרת בבי"ע להחיותם הוא ראש לשועלי' ונק' רישא שכיבת לעפרא שהוא עולם הנריאה הנק' עפר כידוע ובכל ר"ח שיש עליי' למל' כתיב מקימי מעפר דל כו' וכמ"ש במ"א וזהו כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' שהוא ענין עלייתה מלהיות ראש לשועלים ולהיות בבחי' אצי' כו' כידוע וזהו כמשל גלי הים הגשמי שבהיות המים מכסים על הדגים וכל הנבראים שבהם הוא משל להשפלת מדת מל' הנק' ים לנבראים להחיותם כנ"ל אמנם כאשר יגבה הגל מאד נעלה הוא מורה סילוק המים מן הדגים להיות עולים המים לשרשם ע"י הרוח החזק המניע את הגל ומגביהו כו' כמ"כ בימא עילאה כד סליק בגלגלוהי הוא ענין הגבהת ועליי' המל' להיות בבחי' אצי' והיינו התיקון שלה כמ"ש עושה דברו כי דבר ה' הוא מקור כל הנבראים כידוע אך מי הוא הגורם התיקון ועליי' זו הוא הרוח סערה פי' הגבורות דמדות דאצי' הנק' רוח סערה כידוע והוא רוח זעפא דאשתכח בימא דהיינו לעורר מדת מל' להיות גלי הים נגבהים למעלה ולא להיות למטה כו' וזהו רוח סערה דוקא הוא המתקן וגורם עליי' המל' הנק' דברו דהיינו כשהוא מבחי' גבורות ברעם ורעש גדול וד"ל.

וזהו כד סליק ימא גלגלוהי כו' כל נוני ימא מתבדרין לכל סטר פי' כי להיות מל' ראש לשועלים כל א' על מקומו ושרשו יבא כי אז הוא בבחי' כח הפועל בנפעל וכל א' מכיר את מקומו אם מחסדים אם מגבורות שבי"ס דמל' כידוע אך כאשר נתעלה המל' בבחי' אצי' אזי נתבטלו כל

המלאכים ממציאותם בשרשם בכח האלקי והמלאכי שמבחי חסד שבמל' הולכים לצפון בבחי' גבורות כי כולם אבדו את מקורם ושרשם כו' מפני שהאיר עליהם מבחי' רוח סערה שלמעלה מדב' ה' כנ"ל וד"ל ואמנ' הארבינ לא נתבטלו ממציאות' אלא נשארו עומדים ולא הולכים אנה ואנה כמבואר במאמר הזה והטעם הוא כנ"ל שהלבושי' הם גבוהי' בשרשם אפי' מן בחי' גבורות דז"א דאצי' מקור המוליד הנשמו' ע"כ יש בכחם לעמוד בפני בחי' הרוח סערה כו' וכמ"כ במעש' המצו' אע"פ שתתגב' אש התשוק' מאד מפני התעוררו' גבורות עליונות על הניצוץ הנק' רוח סערה וכמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום כו' עכ"ז מעשה המצו' ועסק התורה תחי' את הניצוץ כנ"ל וד"ל. אבל למלאכי' לא נתנה התורה ואין להם במה להתקיים מציאות' בפני הרוח סערה לכך מתבדרין כו' וד"ל. עד דאתי חד דברא בימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא כו' פי' המשכות חסדי' הממתקים הגבורות דרוח סערה והוא רוח דרומי' כו' ואז כל חיות השדה ישחקו כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק כו' פי' ע"ד ענין המבואר במ"א דאתבסמת נוק' בקבלתה השפע ועביד נייחא לה ומה שהיית' צמאה מתחלה ברשפי אש התשוקה ואל אישך תשוקתך כו' כשכבר קיבלה הטפה אינה משתוקקת עוד אלא מתענגת ונשארת בעצמותה היפוך הצמאון וההתכללות שהי' לה מתחלה ע"י תאובתא דדכורא לגבה מהגבורות שבו כו' וד"ל ועד"ז אמר כאן לויתן הוא בחי' טפת יסוד כו' שאז כל המקבלים ישחקו וחדאן כו' ונמתקים מכל הגבורות שהי' בהם מתחלה ע"י הרוח סערה כנ"ל וד"ל.

ועתה יובן ענין קריעת ים סוף דכתי' הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו הנה מבוא' למעלה ב' אופני ההשפעה במדת מל' ב' כינויים שבה ים וארץ וידוע ענין אל דעות ה' שיש ב' דעות ה' הא' מלמעלה למטה הוא מיש לאין שהבורא הוא היש האמיתי והנברא הוא אין וכלא חשיב והדיעה השני' שמלמט' למעלה שהנברא הוא יש נפרד לעצמו והבורא יקרא בשם אין והיינו ענין אופני ב' ההשפעה שבמדת מל' ים וארץ שבים הוא עלמא דאתכסיא כתיב להנחיל אוהבי יש שהוא עולם הבריאה והוא כמשל הים שהדגים מובלעים בו ואינם נראים למהו' בפ"ע כנ"ל והים מכסה עליהם מכל צד כו' ובחי' ארץ הוא הדיעה השניה שמהוה הכל מן העפר העליון כו' ונתעלם בהעלם אחר העלם עד שהנברא נפרד ומובדל ליש ודבר בפ"ע ואינו מצטרף אל מקורו כנ"ל והנה קמי' עצמותו ית' הרי ב' דעות אלו שוין ואינם סותרים זאיז כלל שעיקר ההפרש ביניהם הוא מצד התהוות הנבראים אבל בעצמות האורות דאצי' שניהם שוין כו' עד שיוכל להיות היש אין והאין יש שלא כסדר ההשתלשלות מב' הכנויים ים וארץ כו' והוא דיעה שלישית הנז' בגמ' דשמים וארץ כא' נבראו כו' פי' שמים קדמו הוא דיעה הא' מיש לאין שהוא עלמ' דאתכסי' כנ"ל והדעה הב' הארץ קדמה בהיות כי נעוץ תחילתן בסופן וסוף מעשה עלה במח' תחלה דאע"פ שבמעשה שהוא סדר ההשתלשלו' קדמו שמים בחי' ים כנ"ל אבל בבחי' מחשבה עליונה קדמה

הארץ כו' וביאור הדבר ידוע עד"מ מאדם המחשב איך לבנות בנין ורצונו לבנותו עליות ע"ג עליות כו' דסוף מעשה הבנין קדמה במחשבתו מתחלת הבנין כשמתחיל לבנות כו' כן עד"מ האדם הגשמי שנעשה מבחי' יסוד העפר העליון דאצי' שהוא סוף מעשה בסדר השתלשלות כו' ובמחשבו' הוא קדם לכל המלאכים שנבראו בבחי' ים כו' ומחמת זה ימצא בו כח זה להיות נפרד מן העפר ולהיות יש גמור בלתי מצטרך אל מקורו כנ"ל שאע"פ שלפי ערך ההשתלשלות מבחי' ארץ העליונה נתצמצמת בו אור אלקי עד שנראה ליש ודבר כו' וזה אינו אמת שהרי הוא אינו יש ודבר אמיתי כמו אמיתית היש למעלה אלא שנראו ליש ודבר כו' עכ"ז מה שנראה כאלו הוא באמת יש כו' מוכרח שיהי' לזה כח אלקי השופע זה כו' והיינו מצד שקדם במחשבה ששם הוא היש האמיתי ע"כ יש בכחו להיות יש כאלו אינו מצטרך לשום מקור כו' וד"ל. ויובן זה ממה שאנו רואים בניצוץ האלקי בתפלה כשכלתה נפשו בתשוקתו הוא מתבטל ממציאיותו ונעשה מיש אין ואינו נפרד כלל וכלל כו' ולמעלה ממדריגה זו הוא כשממשיך אלקות בתפלתו כשאומר ברוך אתה ה' פי' שיתגלה בחי' הוי' בזה העולם כידוע בבחי' יש ודבר מה דוקא כו' הרי נעשה מהיש הנפרד יש האמיתי דהיינו התגלות הוי' בהניצוץ האלקי הנפרד מכח הפועל. שבבחי' ארץ כנ"ל וכמ"כ יהי' כללות גילוי אלקות בכללות נ"י בזה העולם לע"ל דכתיב וראו כל בשר כו' וצריך להבין דאיך יהיה זה שלא כסדר השתלשלות ב' דיעות הנ"ל אך מפני שנמחשבה ב' הדעות שוין ויכול להיות היש האמיתי אין כו' והיש הנפרד יש אמיתי כו' כי קמ"י כחשיכה כאורה כו' כמשל העיגול הרקיע הסובב מכל צד שהתחתון עליון והעליון תחתון כו' וד"ל.

וז"הו הפך ים ליבשה כו' בהיות כי מבואר למעלה בענין גלי הים שנמתקים ע"י המשכת החסדים כו' וכל א' על מקומו יבא בשרשו כו' אמנם ענין קריעת י"ם הו' שנעשה מים יבשה ואעפ"כ כשהלכו ברגל בים לא הי' בחי' יבשה לבד אלא היו בבחי' ביטול המציאות בבחי' ים כו'. ולהבין זה הנה כשהים נשתק מזעפו נשאר במהותו וטבעו להיות מכסה על הנבראים שבו והוא בחי' עלמא דאתכסיא כנ"ל אבל כשהפך ים ליבשה כשנבקעו המים והלכו בתוכו בחרבה ברגל כו' הרי היו אז בבחי' יש נפרד לעצמם בבחי' ארץ כו' אך זהו אינו אלא כשלא הי' היפוך הים ליבש' רק הי' בחי' יבש' לבד כנ"ל אמנם כשהלכו בים הי' בהם ג"כ בחי' הביטול המציאות כנבראים שבים העליון ואעפ"כ הלכו ברגל בבחי' יש נפרד כו' א"כ לא הי' יש זה נפרד שהרי הביטול והפרוד המה שני הפכים כידו' אלא הענין הוא שהיה בהם בחי' הארת היש האמיתי כנ"ל שלמעלה מבחי' הביטול שבים והוא ענין דעה הג' דשוין קמ"י בחי' היש והאין כו' והיינו שנתגל' בהליכתם ביבשה

 י"ם: בכתיב ב: יש.

הפועל: בכתיב ב: האלקי.

בתוך הים הארת עתיקא דכולא והוא הידוע ענינו דהוא נעתק מיומין עילאין פ"י שהוא מתנשא מימות עולם בין דים בין דיבשה ואין השתלשלות הנבראי ערוך אליו כלל וכלל כמשל העיגול הסובב בהשווא' א' לכל צד כנ"ל וד"ל.

וזהו בנהר יעברו ברגל דוקא שם נשמחה בו ומה שאמר שם נשמחה בו הכוונה על הארת בחי' עתיקא סתימא' לכך נאמר בו דלא ידע לי' בר איהו כו' אך מה שאומר שם נשמחה משמע שלא היתה התגלות ההארה בבחי' ארץ כו' רק בבחי' ים שהיא עלמא דאתכסיא כו' וזהו שם נשמח' כמו שידוע בענין במדבר הזה יתמו ושם ימותו כו' הענין הוא די' הפרש גדול בין הארת היש האמתי לע"ל דכתיב וראו כל בשר כנ"ל ובין ההארה זו בשעת קריע' י"ס דארז"ל ראת' שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא כהיות כי ראיית הנביא באלקות ידוע שא"א בלתי ביטול מציאותו לגמרי עד שיפול לארץ וידום כאבן ממש מופשט מכל כחות נפשו כו' וזה היה יתרון מעל' הראיה בשע' קייס שראת' אפי' שפחה שלא היה בה הביטול המופלג הזה כו' והוא מפני שהיו מתקיימים בגופן והלכו ברגל בים כי נתגלה בחי' ארץ בים ע"י שהפך ים ליבשה מפני שנתגלה הארת ע"י כנ"ל אמנם עכ"ז אע"פ שלא נתבטלו מציאות בגופם אעפ"כ בנפשם דהיינו בראי' השגת' באלקות היו בבחי' ביטול המציאות כענין יתרון מעלת נבואת משה ע"ה שהי' עומד בגופו אבל בנשמתו הי' תכלית הביטול ולא היה יכול לעמוד כו' משא"כ לע"ל זה יהי' יתרון מעלת משיח שיאיר בו בחי' היש האמיתי מפנימי' ע"י כמ"ש והריחו ביראת ה' כו' ונחה עליו רוח חכמה כו' שגם יוכל לעמוד בנפשו והשגתו ולא יתבטל כו' וזהו כמשל כח הפועל בנפעל עכשיו שהנבר' מופרד לעצמו לגמרי ואעפ"כ תמיד נשפע עליו החיות כנ"ל כן יהי' לע"ל הארת מל' דאריך וע"י בחי' כח הפועל בכל הנפעלי' וראו כל בשר כו' ולא יתבטלו כלל אפי' בנפשם כמארז"ל כוסי רוי' כסא דמלכא משיחא כו' והוא הארת ארך אפי' כמ"ש במ"א רק הגוים יכאו במער' צורי' מפני פחד כו' אבל בישראל כתיב כי רוצה ה' בעמו כו' היינו כח הפועל שלהם ויפאר ענוים כו' היינו הסובב שלהם שהוא העצמות של המאציל כו' וד"ל וזהו הטע' שא' שם נשמח' בו שלא היתה התגלות מל' דע"י וא"א כ"א בעלמא דאתכסיא ולא בעלמא דאתגליא שהוא כח הפועל בבחי' ארץ כמו שיהי' לע"ל וד"ל וזהו בוקע ים לפני משה זה אלי כו' פ"י זה אלי הוא התגלות אלקות ליש ודבר מה לומר עליו זה לנוכח כו' והוא בחי' הארת היש האמיתי כנ"ל וזה הי' מפני שבקע הים להיות בו גילוי בחי' ארץ כנ"ל שמצד בחי' ים לא היה זה מפני שבים הוא רק ענין הביטול במציאות כנ"ל וד"ל.

להבין מאמר הזוהר פ' נח בשוא גליו אתה תשבחם כו' מתברין ויתבין
 באתרייהו דא שבחא הוא דילהון כו' הנה יש להבין מה שאנו
 אומרים בכל י"ט יעלה ויבוא שמבקשים בו שיפקוד זכרונינו לטובה דמשמע
 שיוכל להיות לרע ח"ו והלא בכל י"ט יש עלי' לזי"ג כידוע. אך הנה ארז"ל
 דכל רגל כיום הדין בהיות כי הלא מבואר למעלה בענין סליק ימא גלגלוהי
 כו' שהוא ענין עליות מל' במדות דאצי' אשר שם נאמר שמים לא זכו בעיניו
 כו' כן בכל עלי' יש בחי' דין וצמצום כמו עד"מ עליות תלמיד לקבל שפע
 מרבו שצריך תחלה לימוד שיהי' צלול וברור בהשגתו שאם ישאלנו הרב לא
 יאמר טעות ולפי אופן ערך בירור וצלילות דעת התלמיד בלימוד ההוא כן
 יהיה ערך שפע הרב אליו להאיר עיניו בעמקות הסברא כו' ונמצא שאע"פ
 שסופו של תלמיד שיקבל תוספות הארה חדשה מרבו אבל במה שיצטרך
 מתחלה להציע השגתו לפני הרב אם ברורה וצלולה היא זהו כמו יום הדין
 דהיינו מה שיפקוד ויזכור השגת התלמיד אצל הרב זהו דין וצמצום שהרי
 יוכל להיות שלא יטיב בעיניו ויאמר על סברתו שהוא טעות ושקר כו' או
 בהיפוך שיזכה בעיניו כו' ויוסיף לו ברכה ושפע כו' והרי כשגזור אומר עליו
 שהוא טעות השפילו בזה מכמו שהי' בתחלה כו' ואעפ"כ היתה עלי' להשגת
 התלמיד כשנפקד לפני הרב במה שיעיין בה כו' כי אין ערוך בין המקבל
 להמשפיע כידוע וד"ל. ועד"ז ממש יובן המאמר הזה בשוא גליו אתה תשבחם
 מיתברין כו' פי' כשיש עלי' למל' דאצי' אזי נפקדי' ונזכרים כל הנבראים
 במקורם האמיתי מקורא דכולא הוא בחי' מדות עליונות דאצי' כידוע ומה
 שנפקדים זהו עלייתם כי צריכים להיות בתכלית הפשטות גשמיותם כו' אך
 כי במקור השפע דאצי' גם שמים לא זכו בעיניו כו' פי' יוכל להיות המשכה
 ממדריגה יותר גבוה שבמדות שלא תזכה בעיניו מדה זו אפי' תכלית הביורור
 כידוע שכל שהמשפיע יותר נעלה יותר לא יוכשר בעיניו כלל עבודת המקבל
 כו' כמשל מלך גדול שלפי ערך עוצם גדולתו לא תכשר שום כשרון עבודה
 וכמ"ש במ"א ומאחר שמצד עוצם התנשאות המדה הושפל לכך שבחא הוא
 דלהון אע"ג דאיהו לא חזי כו' יותר מאותן דיתבין באתרייהו והיינו
 שהושפלו להיות על מקומו כמקדם בלי גרעון כו' וד"ל.

בעז"ה ליל אחרון של פסח

להבין* שרשן של כל דברים הנ"ל, צ"ל תחלה מאמר הזוהר פ' בשלח
 בשעתא דנהורא דעתיקא נהיר ואתגלי' כו' וימא עילאה עביד
 נימוסי עילאין כו'. ואחר זה מיד מזכיר ענין הלידה עד בהאי מלה לא תשאל
 כו' ע"ש. הנה ידוע דבשמע"צ הוא הקליטה ויולדת לז' יולדת למקוטעין

והיינו לו' ועוד עד שבו' ש"פ זמן הלידה כו'. וצריך להבין תחלה ענין זווג זוינ' להוליד נשמות. הנה הדיבור למעלה באלקות אינו כדיבורינו שהרי לא תמצא ענין הדיבור שלנו כ"א בדיבורים שכבר ישנם בעולם. כמו שידבר האדם בדבר הלכה שכבר אותיות כתובים כו', או שידבר במילי דעלמא שכבר האותיות ישנם במציאות כו', אמנם בדיבור העליון בדבר ה' שמים נעשו הרי אותו הדיבור לא נתגלה עדיין מעולם בשום מציאות שאל"כ היו השמים במציאות דבר קודם שאמר יהי רקיע וזה אינו כידוע. ולטעם זה יובן ההפרש בין הנשמות להמלאכים בהיות שהמלאכים המה נמשכים מדבר ה' והבל פיו כידוע ע"כ יש בכחם לפעול פעולת עו"ע. משא"כ בנשמה שאינה משפעת מאין ליש כו', מ"מ יתרון מעלה בנשמות להיות שאינה נמשכת מן הדיבור שהוא רק לבוש כידוע אלא היא נמשכת מבחי' עצמות המאציל, כמשל התהוות הולד מטיפה גשמיות שיוצאת מן המוח כו' וכל התהוות עו"ע אינו אלא מבחי' לבושי' לבד לכך הנשמה שהיא מבחי' עצמיות אינה משפעת כו'. והנה עיקר ההפרש בין הנשמות להמלאכי' שהנשמה נזרעה בבחי' אור זרוע לצדיק חיי' עלמין בחי' יסוד ז"א דאצי' שכלול מחו"ב שבו. וגם מחכ' דאצי' שבו התלבשו' אא"ס דוקא כידוע. אבל המלאכים אינם בכחי' זריעה כלל כ"א כמו האותיות מחו"ד כו' וע"כ לא תמצא בחי' ביטול המציאות בנשמות כמו במלאכי' לא מיני' ולא מקצתי' אפי' בנשמות הגבוהות כמו נשמת אברהם ויצחק שהיו בחי' מרכבה כו' והטעם הוא כנ"ל שבהיותם א"ע (אור) זרוע הרי הם כמו העצמות והביטול לא יתכן אלא בדבר הנפרד דוקא שהרי היד והרגל של אדם לא יתכן לומר עליהם שהם כטלים לגבי האדם מאחר שהם מעצמות האדם אבל הכלי שביד יתכן לומר שהיא בטילה להניע כרצונו כו', וכן עיקר טעם ההפרש בין עבד לאדון וכן לאביו שימצא תכלית הביטול בעבד ולא בבן לאביו הוא מטעם זה להיות כי הבן הוא מעצמות האב וכל עצם לא יבוטל מפני עצמות כו', אבל העבד שהוא נפרד מהאדון שייך בו הביטול ממציותו בהיות שכאשר יתבטל אז יבא לבחי' עצמו האדון מה שלא הי' כן מתחילה משא"כ בבן שגם מתחלה הי' מן העצמות וד"ל. ובוה יובן ענין ביטול המציאות שבמלאכים בעלמא דאתכסי' הנק' גוני ימא כו', משא"כ בנשמות הגבוהות שאין זה מטעם שהנשמות הן מבחי' ארץ כו' שהרי הנשמות גבוהות מאד נעלה מן המלאכים כידוע. אך הטעם הוא מפני שהנשמות הם מבחי' זריעה שהיו בבחי' עצמיות ע"כ לא הי' בהם הביטול במציאות כמו במלאכים כו', אמנם צ"ל בזה דהנה גם הנשמות כשהיו בבחי' עיבור במעי הנוק' דז"א כו' היו בתכלית הביטול במציאות כמו גוני ימא ממש. שהרי עובר ירך אמו הוא ואוכל ממה שאמו אוכלת וראשו בין ברכיו בבחי' ביטול מציאותו שהוא כמו ההשתחווה' באדם הנפרד שמרכין ראשו למטה מרגליו של האדם, כן משתחווה הולד ראשו בין ברכיו, פי' אין לו חיים מצד עצמו כלום, והרי הוא כא' מאברי' וגם ראשו מקבל ממה שאמו

אוכלת כמו שמקבלים רגליו כו', וכמו שבנוני ימא הים מובלע בהם מכל צד כו', כן חיות הולד מתאחד בתכלית האחדות עם החיות של אמו עד שאינו דבר בפ"ע כלל, שהרי לא יוכל לסתור דברי אמו בעודינה בבטנה כו', וגם הבטן מכסה עליו מכל צדדיו עד שאינו נראה ליש דבר בפ"ע כלל כו'. וכמו שהגים מובלעים בים והים מכסה עליהם כו', וא"כ גם בחי' עיבור יקרא בשם עלמא דאתכסיא, ולמה יהי' הפרש בין נשמות למלאכים. אך הענין הוא דעיקר ההפרש הוא מטעם הלידה כמשיית בעזרה, אמנם צריך להקדים שגם בעיבור יש דבר נוסף בנשמות, משא"כ במלאכים והוא ענין לבושי הנשמות שהוא בחי' צלם, אך בצלם יתהלך איש דהנה בשעת יצירת הנפש בחיבור הגוף עמה נוצרה בחי' צלם הנפש והוא למעלה מהנפש, אפי' מבחי' חי' יחידה שבה. והענין הוא כי בהיות שהנפש והגוף המה ב' הפכים ממש ושיחי' הגוף מחיי הנפש הרוחניות נמשך לזה כח רוחני בפ"ע שהוא המחבר את הנפש בתוך הגוף שיתקיים בו להחיותם כו' ואם לא כח רוחני זה המחברם הי' הסתלקות הנפש מן הגוף מיד כו' ומאחר שכח רוחני זה ביכולתו להכריח את הנפש שתצא חוץ לגדרה וטבעה לחיות בחיי בשר הגוף הגשמי כו' מוכרח שיהי' כחו רב ועצום הרבה מכח הנפש עד שתמשול בו. וזהו אשר בצלם זה יתהלך איש הוא הנר"ן חי' כו', ופי' יתהלך הוא הילוך דרכי חיות הנפש בכלי הגוף בכל פרטי האופנים, אפי' להיות לו רצון כך ולא כך שהוא מבחי' יחידה כידוע, הכל הוא ע"פ הצלם המכריחו לכך. דהיינו להיות חיבור היחידה בגוף ברצון כך ולא כך כו' וד"ל. והנה צלמים אלו באים בגילוי באדם לאחר שנולד מעט מעט כנו' בע"ח עד שבימי הזקנה מתיישבת על בוריו, וזהו ענין מארז"ל דעתן מתיישבת עליהם שנאמר על הזקנים וענינים. הוא שהדעת נתחבר היטב עם מזג טבעיות הגוף ואינם מנגדים כ"כ כמו ברתחות הילדים כו', והוא מפני גילוי כח המחברם ביותר והוא הצלם כנ"ל וד"ל. ואמנם מתגשמים עד שנראים ומתגלים בבחי' לבושי לבד, כלשון הר"מ האי דיוקנא דקיימא עלי' דב"נ כו' וכל נשמה הוה קיימא בדיוקנהא קמי' מלכא קדישא, שהוא בזריעה אור לצדיק כו' עד דלא אצטיירא במעי הנוק' דז"א כו', והנה זה הכח המחבר הוא הגורם לאדם להיות יש ודבר כאילו אינו מצטרך לשום מקור כו', וכענין על כרחך אתה חי כו' וד"ל. אך הנה כמו"כ בבחי' אצי' הנשמות בבטן מל' דאצי' נוצרו בבחי' צלמי' עמה והם מחיצוני' ע' שבבינה. והוא ענין התורה והמצות שמלבישים ומסתירים העונג אלקי שבחכ' הגנוזה בחי' ח"ס כו' וד"ל.

והנה צליה עתה ההפרש בין עיבור ללידה, כי הנה אנו רואים כאשר יולד הולד ויוצא לאויר העולם מיד יהי' בחי' נפרד לעצמו בהיפוך מכמו שהי' בבטן אמו, שהרי יוכל לסתור דברי אמו ולעשות נגד רצונה והעיקר הוא מפני כי איננו נצרך אליה כלל לקבל עוד שפע ממנה כלל וכלל בהיות שכאשר הי' בבטן הי' חיותו ממאכל שכבר אכלתו אמו ונעשה דם וחיות אז

קיבל הולד דרך טבורו הפתוח לתוך מעיו ולא קבלו דרך פיו כו', נמצא יש כאן ב' דברים א' שאינו מקבל חיות המאכל עצמו וגם עוד זאת שמקבל דרך טבורו דהיינו שלא בדרך טעימה בפה כו', ואמנם לאחר שנולד יתוספו בו ב' דברים הנ"ל שמקבל חיות המאכל עצמו וגם הנה אוכלו בפה ולועסו בחיך ושיניים שאז הוא מרגיש טעם רוחני שבמאכל כו'. ונמצא שעיקר היתרון הוא רק שמקבל טעם המאכל. וכענין אין התינוק יודע לקרות או"א עד שיטעום טעם דגן כו', ומה שהוא טועם טעמים שבמאכלים הוא הגורם עיקר סיבת הפירוד שאין מצטרף אליה כלל והוא נעשה ברי' בפ"ע לגמרי כו'. אך י"ל הטעם למה יגרום זה סיבת הפירוד וכי המאכלים בעצם חשובים מהמאכל שכבר אכלתו אמו כו' הענין הוא דידוע שהמאכלים נפלו בשבה"כ ובהטעם נרגש בהם יש בו מבחי' טעם העליון הוא העונג האלקי הנרגש בחיצוני' בינה דהוא בחי' חיצונית ע"י כו' וכמ"ש במ"א בארוכה' עד שהם גורמים הגבהת והתנשאות הולד להיות יש ודבר בפ"ע לגמרי עד שיוכל לומר לי יאורי כו' מפני ששרש הטעמים ותענוגי עוה"ז קודם שנפלו בשבירה הוא מבחי' עתיקא סתימאה כו' שלימותא דכולא בחי' היש האמיתי כו' וד"ל. ועד"ז יובן ברוחניות הנשמות בהולדם מבטן המל' דאצי' שעיקר ההפרש בין עיבור ללידה הוא ענין טעמי תו' ומצות הנגלות שבהן תתענג הנפש אלקי' לאחר שנולדה והוא הגורם להיות יש ודבר בגופה כנ"ל. מפני שהטעמים המסותרים בתורה הנגלית הוא מבחי' חיצונית ע"י כנ"ל ובהיותו בבטן מל' דאצי' בבחי' ביטול במציאות הי' אוכל ממה שאמו אוכלת ודרך טבורו פי' שלא טעם טעם העונג האלקי שבחכמת התורה בעצמותה כו' כ"א ממה שכבר אכלתו אמו הוא בחי' בינה שבמל', שכבר נתהפך בה ההלכה להשיג אלקות ולא לעצמות ומהות התורה כו', ואמנם בהולדו שאע"פ שנתלבשה ההלכה בלבושי' גשמי' ביותר, כמו פשוטי ההלכות עכ"ז הרי עדיין הם מהות חכמתו ית'. והטעם שבהם מבחי' הטעם והעונג האלקי עצמו רק שנתלבש בריבוי הלבושים כו'. וה"ז כמשל המאכלים ממש וד"ל. וגם עוד זאת שמברר ההלכה בבחי' חיך ושיניים כו', פי' בשכל והשגת הנשמה כו' וד"ל. ונמצא מובן מכל הנ"ל שגם בבחי' עיבור יש הפרש בין נשמות למלאכים מצד הלבושים והצלמים ואע"פ שלא יש בהם כ"א ממה שאמו אוכלת כו', עכ"ז גדלה וגבהה מעלתו הרבה בזה על המלאכים שלא ניתנה תורה להם כלל כו'. ואמנם עיקר ההפרש הוא מצד הלידה דלאחר שנולדו מקבלים שפעם מחיצוני' ע"י, ע"כ הרי הם יש ודבר בפ"ע כנ"ל. משא"כ במלאכים. ומעלת המלאכים בבחי' הביטול גם בנשמות כשהיו בבחי' עיבור כנ"ל, וכנ"ז בדברי האר"זיל ענין ג' מיני עיבור של ז"ח וט"ח ויב"ח שאותן הנשמות שנשתהו י"ב חדש נתקשרו בקשר אמיץ ביותר בבטן המל' המה רחוקי' יותר מן הנפילה ברע מפני שנתגבר בהן בחי' הביטול העצמי ע"י רוב שהייתם כו' כענין נוני ימא כו' אשר מטעם זה נק' הנשמות הגבוהות בשם נוני ימא כמו נשמת רב המנונא

סכא וכן במשה ע"ה כתיב כי מן המים משיתיהו וכמ"ש במ"א וד"ל. ועיבור דט"ח שלא נתקשרו כ"כ בקשר אמיץ אין בהם בחי' הביטול כ"כ אע"פ שיכול להיות גבוהים במדריגת השגת החכמה מן הנשמות דעיבור י"ב חדש כו'. אבל בענין הביטול הם נמוכים מהם וכמו אליהו שנהפך גופו למלאך מה שלא הי' ביכולת כן להאבות כו' עד שעיבור י"ב חדש הם הנפילים אשר היו בארץ כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

ועתה יובן ענין סמיכות מאמר הלידה למאמר הנ"ל דנהירו דעתיקא אתגלי' כו', בהיות דמצד הלידה הוא עיקר ההגבחה והתנשאות הנשמה על המלאך ודוקא במה שהוא יש ודבר כנ"ל, אמנם י"ל דהא אין התינוק אוכל וטועם עד לאחר הלידה הרבה ואז שייך לומר שיהי' עי"ז יש ודבר, אבל באותו הרגע שנולד ועדיין לא אכל וטעם כלום למה מיד בהוולדו הוא יש ודבר בפ"ע כו', אך הענין הוא דבאמת יש הפרש גדול בין שהוא כבר יש ודבר ע"י המאכלים שאכל כו' ובין הכח הרוחני אשר עושה אותו באופן זה שיוכל להיות יש ודבר כנ"ל ביש הנפרד שאותו כח השופע שיהי' יש הוא מהארת היש האמיתי כו'. וזהו ענין הפרש בין בשעת הלידה לאח"כ דבשעת הלידה מאיר בו פנימ' העונג שהרי במאכלים הוא בהתלבשות והסתר כו' ובשעת הלידה הוא ענין אותו העונג כמו שהי' קודם שנפל בשבירה שהוא פנימ' הארת היש האמיתי, ולע"ל תהי' אותה ההארה בגילוי גמור דהיינו שלא יסתירו המסכים והלבושי' של תענוגי עוה"ז כלל וכלל כו'. ואמנם בשעת הליכתם בים היתה אותה ההארה פנימ' דע"י בעלמא דאתכסי' כנ"ל אך לא בים לבד כ"א בהפיכת הים ליבשה כו', והיינו כדוגמת שעת הלידה ממש שאז הוא הכח להיות יש ודבר בלתי טעם המאכלים שהוא רק חיצוניות הארה זו וד"ל. וזהו דנהיר נהירו דע"י דוקא פ"י פנימ' עונג העליון המוסתר בתומ"צ שהן לבושי הנשמות כנ"ל נתגלה אז אך לא בגילוי גמור כו' בבחי' יבשה לבד כמו שיהי' לע"ל כו' לכך סמך לזה ענין הלידה וד"ל. ובכל הנ"ל יובן יוצר אור ובורא חשך, שהבריאה הוא עלמא דאתכסיי' נק' חשך ע"ש הביטול המופלג כו', ויצ"י הוא הלידה נק' אור אשר הארת פנימ' ע"י כנ"ל. והיינו המאיר לארץ דוקא וד"ל. וזהו בוקע חלוני רקיע מוציא חמה ממקומה ומאיר לעולם כו'. פ"י כמו שנתבאר למעלה בענין עיבור ולידה בנשמות כמו"כ ענין עיבור ולידה בז"א דאצי' במעי אימא כו'. והיינו בוקע חלוני רקיע שנבקע יסוד אימא בהולדת ז"א הנק' תמה כידוע. ולכך הוא מאיר לעולם כו', כי בהיות בבחי' עיבור נק' חושך ולא אור כנ"ל כי עיקר האור ביצי' כנ"ל. ובדרך כללות הפרצופים נק' ז"א דאצי' אדם דעשי', ופרצופי א"א וע"י אדם דיצי' וא"ק אדם דבריאה כו', ועיקר ענין הארות העליון ביצי' הוא בחי' א"א דכתיב יאר פניו כו' וכשנולד אדם העליון ונפרד מאמו כו' יש בו הארת א"א וע"י כנ"ל. וגם בכל הנ"ל יובן למה אין קרבן בשביעי של פסח כו' דהקרבן עולת רא"י הוא כשם שבא לראות כך כו' וד"ל.

בעזה"ש

והוא עומדי עליהם תחת העץ ויאכלו. הנה יש להבין למה לא נו' שהשקה אותם כי אין אכילה בלא שתי' ואם נא' שלא נו' לשון שתי' במלאכים עליונים הלא כתיב ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם כו'. אך הענין הוא דהנה ידוע לשון הזהר אכלו רעים לעילא ושתו ושכרו דודים לתתא כו'. ויש להבין למה אכילה הוא לעילא דווקא ושתי' לתתא. צריך להבין תחלה ענין האכילה למטה בזה העולם שידוע שבמאכל יש ב' דברים הא' גשמיותו, והב' הטעם הרוחני שבו שנפל מטעמים רוחנים העליונים בשבה"כ, וכמ"ש כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כ"א על מוצא פי ה' שבמאכל יחיה נפש האדם כו'. והנה מגשמיות המאכל נעשית חיות לגוף האדם. פי' שנתחזק כח הגוף ע"י המאכל הגשמי עצמו כשנתהפך ונעשה דם ודם הוא הנפש החיונית שבגוף כידוע. אמנם כמו שמגשמיות המאכל נעשה דם שהוא הנפש כו', כמ"כ מן רוחניות העליון שיש במאכל הנק' מוצא פי ה' נתבשל ג"כ ונעשה בחי' דם עליון רוחני והוא אשר בגימ' אהי' כו' וכנו' בס' המקובלים ונעשה הוא החיות לנשמה וניצוץ האלקי' שבאדם. פי' שנתחזק כח ניצוץ האלקי להיות בתוקפם בגילוי יותר בנפש החיונית כו', וא"כ יש להבין למה לא יתכן האכילה גם במלאכים עליונים מצד רוחניות מוצא פי ה' שבמאכל שמחי' את הניצוץ אלקי הגבוה מן המלאך כידוע. וגם עוד יש להבין דלמה תצטרך הניצוץ אלקי לחיות מוצא פי ה' שבמאכל הגשמי. והלא גם התורה נק' לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי כו', וכמ"ש ותורתך בתוך מעי, פי' גשמיות ענין דבר ההלכה שמשגת הניצוץ אלקי הוא מזון וחיו' גמור לניצוץ כי דבר ה' הוא שנתלבש ונתגשם בענין דבר ההלכה. ולכך נק' עיקר שם התורה ע"ש ההוראה להבחין בין דם לדם כו'. בהיות כי הוא מזון וחיות לניצוץ כמשל דם הוא הנפש כו', והיינו ותורתך בתוך מעי של הניצוץ כמו הדם הגשמי כו' וד"ל.

אך הענין הוא דהנה ידוע שאין כל ניצוץ האלקי שורה בנפש החיוני כ"א הארה בעלמא ממנה לבד ועיקר מהותה נשארת בבחי' מקיף על הגוף ונפש החיונית ובגמרא נו' כענין זה אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי כו' כי המקיף נק' בשם מזל ובלשון המקובלים הוא ההפרש בין יעקב לישראל כו'. והנה לחלק הנשמה שמלובשת ומתאחדת עם הנפש החיונית והיו לאחדים יהי' מוצא פי ה' שבמאכל חיות ומזון לה להחיותה ולחזק כחה האלקי כו'. אבל לחלק הנשמה העיקרי שבבחי' מקיף על הגוף, הנה לא תתחזק כחה כלל ע"י הרוחניות שבמאכל כ"א ע"י לחם התו' דוקא והטעם לזה מובן בהיות כי הגם שהמאכל נעשה דם הוא הנפש בגשמיות וכן יהי' עדי' ברוחניות דם וחיות לניצוץ האלקי כנ"ל לא יתכן זאת כ"א לאותה

החלק המלובשת בגוף ונפש החיונית אבל לחלק הנשמה שהוא בבחי' מקיף לא יגיע בחי' דם רוחני זה להחיותה כו' אבל לחמה של תורה אעפ"י שנעשה דם גיכ יכולה היא להחיות החלק נשמה שלמעלה מהגוף וד"ל. ובוה יובן מארז"ל כשהעובר במעי אמו מביט מסוף העולם ועד סופו ומלמדי' אותו כל התורה כולה וכיון שהגיע זמנו להולד בא מלאך וסטריו על פיו כו', ויש להבין הלא אינו אוכל אלא ממה שאמו אוכלת כו' ואמו לא למדה תורה מהיכן יהי' בו כח לקבל כל התורה כולה, אך הענין הוא מפני שאין הניצוץ אלקי שורה בו כ"א אלא כשנולד דוקא, אבל בהיותו בכטן אמו כל הנשמה אלקי' בבחי' מקיף עליו ואין בגוף שום השראה מהניצוץ כו' ע"כ מלמדים אותו כל התורה כולה במעי אמו דוקא, כי נז' למעלה שבחי' מקיף של הנשמה עיקר מזונה הוא מהתורה דדקא ובמעי אמו המקיף בתוקפא משא"כ לאחר שנולד שנכנסת בגופו מקצת הארה מהניצוץ ולכך בא מלאך וסטריו פי' משכחו מהשגות המקיף ולא נשאר כ"א השגת הניצוץ המלובש בגופו. וזה ביכולת הגוף להסתיר ולשבחו כו' וד"ל.

ועתה יש להבין מהיכן יהי' מזון וחיות למלאכים מן רוחניות שבמאכל הנק' מוצא פי ה' לא יוכלו לחיות שהרי מתאחד הוא עם גשמיות המאכל וא"א להפרידו משם ולמלאכים אין גוף ונפש החיונית שיתהפך בהם המאכל הגשמי לדם הגשמי כו'. וא"כ מסתיר להם גשם המאכל כי אין לו מקום אצלם להתברר מגשמיותו כמו שיש באדם כו' ומן לחמה של תורה לא ניתן להם מזון מפני שהתורה הגבה מאד נעלה מהם עד אשר בקשו תנה הודך על השמים כו' ולא ניתנה להם כו', אך הנה מדריגת אאע"ה שהי' מרכבה לחסד עליון דאצי' מקור כל שפע ומזון כידוע בענין אכלו ריעים כו' שהשפע אצי' להחיות רוח שפלים הוא בשם מאכל ומזון והקרבים עליונים שהם כלי החסד זה בחי' נו"ה שוחקות ומבררות מזון זה כמו כלי האצטומכא כו', וזה הי' מדריגת אברהם שאמר ה' המכסה אני מאברהם אוהבי כו' וכמ"ש במ"א וע"כ הי' בכחו ליתן מאכלים גשמי' למלאכים עליונים שיאכלו ויקבלו מזון וחיות מהם. כמ"ש ויאכלו, ואמנם עיקר סיבת שיוכלו לאכול הוא מפני שעמד עליהם תחת העץ כו' פי' עמד עליהם בבחי' מקיף להיותו בחי' מרכבה כנ"ל וזהו תחת העץ כי עה"ד טו"ר הוא המאכל ושפע העליונה שכבר נתחלקה ונתבררה בקרביים העליונים מהטבור ולמטה כו', ויוצא הפסול' לחוץ כו' ותחת עץ החיים הוא ענין הפרסא של חצר הכבוד המפסקת בין אברי המזון כו' וכשעמד אברהם תחת עץ החיים בבחי' פרסא זו שהוא כח העיקרי של כלי האצטומכא כמ"ש במ"א ע"כ הי' ביכולתו להפריד לרוחניות המאכל מן גשמיותו וליתן למלאכים לאכול וד"ל.

והנה השתי' הוא בכלל אכילה ואינה דבר בפ"ע כ"א היא טפילה לאכילה, כי האכילה הוא עיקר שהוא הדם שבנפש כו' אבל השתי' אינה באה כ"א להמשיך האכילה בתוך מעיו שתתפשט אנה ואנה ותתרכך כו' כדי שיהי'

העיכול בכי טוב כו', ובלא שתי' העיכול קשה ורע כו' וגם בלא שתי' הנה יתגבר החמימות שבמאכל ויגרום הצמאון כו', ע"כ עיקר התועלת המאכל הוא למעלה מהפרסא הנ"ל דהיינו באברי הנשמה הפנימית שנעשה דם וחיות רוחני בלב וכבד כו', ועיקר תועלת השתי' למטה דוקא בקרבי' כו' וד"ל. ועפ"ז יובן למעלה באדם העליון דאצי' אכלו רעים לעילא היינו בחי' אברי הנשימה שבו שלמעלה מהפרסא כו', אשר המאכלים הם שפע מוחין דאז"א שמקבל נהפך שם לדם הוא הנפש ובעת אכלו המאכל בחיך שבו יוצא הטעם כו', ואח"כ שתו ושכרו דודים למטה מהפרסא לתתא לשלוח שפע לנבראים ע"י הקרבי' המבררים ומבשלים חיצוניות המאכל ומוציאי' הפנימי' כו'. אמנם המשקה הוא עיקר התועלת לעכל המאכל ולבררו בכי טוב כו', ולא שיהי' המשקה עצמו לחיות ושפע כו' וד"ל. ולכך לא נז' השתי' באכילת המלאכים אצל אברהם מפני שאם הי' אוכלין גם חיצוניות המאכל שהוא הגורם חמימות והמשקה מקרר כו' אבל כשהפריד אברהם רוחניות המאכל לבד ונתן להם לא נצטרכו לשתות וד"ל.

ובזאת יובן הפסוק ישקו כל חיתו שדי כו', פי' כי הנה יש להבין דאך יתכן הצמאון במלאכים והלא הם נמשלים כדגים שבים, והדגים הם בתמידות במים מובלעים שם כו' ולא שייך בהם הצמאון למים כלל כו'. אך הענין הוא דהנה יש ב' מיני שתי' הא' השותה לצמאו שזה לא נק' אלא שתי' ולא השקאה, והב' הוא השותה משקה יין וכדומה שלא לצמאו כ"א בשביל טעם המשקה עצמה כו' וזהו פי' ישקו כל חיתו כו' שיש ב' מדריגות במלאכי' עליונים א' מבחי' בתי גוואי והב' מבחי' בתי בראי כמארז"ל ע"פ הן אראלים צעקו חוצה כו'. וביאור הדבר כי הנה אותן המלאכים שהן מבחי' פסולת גבורות עליונו' שבמאכל העליון של הדודי' ורעים שאכלו כו', הגורם החמימות והצמאון הם הנק' פראים כמו פרא למוד במדבר כו', שמפני החמימות שבו לומד להיות דירתו במדבר דוקא, משא"כ חיות השדה שאינה בבחי' גבורות קשות כ"כ אין דירתו אלא בשדה, והשתי' שלהם אינה לצמאון כ"א להשקות' לתועלת עיכול המאכל כו' או בשביל המשקה עצמה כו', וכמו"כ ענין המלאכים שמקבלים משקה ששתו דודים בבחי' השקאה כמ"ש ישקו כל חיתו כו' הם הנק' בשם קרבים עליונים כו' וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו כו', ונק' בתי גוואי כו', ואותן שמקבלים משקה זו לצמאונם מחמת שהם מבחי' בתי בראי כו' פי' שהם שלוחי השפע לנבראי' הנק' מדבר כו' עליהם נא' ישברו פראים צמאם וד"ל.

יום א' א' דר"ח אייר פה מלון סמוך להארק'

והוא עומד עליהם תחת העץ, ויאכלו כו', להבין ענין אכילה ושתיי, וגם מאמר הזוהר אכלו רעי' לעילא, שתו ושכרו דודי' לתתא כו' ע"ש וגם מאחר שאכילה היא מזון הנשמה והוא מוצא פי ה' כו' והנשמו' גבוהו' מהמלאכי' כידוע מפני מה אינם אוכלי' המלאכי' (כ"א באברה' אע"ה דוקא אכלו כשעמד עליה'), אך ענין אכילה הוא שהמזון נתבשל בקיבה, ונתברר המובחר לדם (והפסולת יורד למטה) ובדם כתי' כי הדם הוא הנפש, ופי' שד"ם הוא החיו' של הנפש החיוני' שבגוף ממש וניתוסף חיות ע"י האכילה שניתוסף דם וד"ל. והנה מה שנתהפך לדם ומוסיף חיות בנפש הוא רק מנפש החיונית שבגוף, אבל הנשמה בעצמה אינה יורדת לגוף כלל, כ"א היא נשארה למעלה בבחי' מקיף כידוע, ואינו יורדת לגוף רק הארה מן הנשמה שמתפשט בגוף ממש ונק' נפש החיונית שמלוּבש בגוף ממש והי' לאחדי' עמו, והנה מזון הנפש שבגוף, הוא האכילה גשמי' שנתהפך לד"ם כנ"ל (והנה אהי' הוא גי' ד"ם כמ"ש בפרע"ח בסדר פסח ע"ש), ומזון הנשמה עצמה שנשארו' למעלה כו', הוא בחי' תורה, כי תורה נק' לח"ם, ופי' אותיו' התורה הם חיותה ממש כמו למשל בגשמי' המאכל מחי' הגוף מפני שמלוּבש בו החיו' של אור א"ס ב"ה כדכתי' כי על כל מוצא פי ה' כו' ויש במאכל מוצא פי ה' (ונתגשם במאכל כדי שיכול לקבל חיו' כו') וכן למעלה נק' תורה לח"ם, מפני שא"ס ב"ה בעצמו רם ומתנשא עד אין קץ כו' ולית מחשבה תפיסא כו' ואינם יכולי' לקבל חיו' מאור א"ס ב"ה בעצמו כו', כ"א ע"י הלבש' בתורה הנק' לחם (והוא הגשמי' המאכל שנתגשם החיות בכדי שיוכל לקבל וד"ל) שמלוּבש באותיו' התורה אור א"ס ב"ה כו' רק מלוּבש ומוסתר כו' בכדי שיוכלו לחיו' ממנה וד"ל וכמארז"ל מ' יום קודם יציר' הולד, מלמדי' אותו כל התורה כו' ופי' מפני שקודם היצירה אין הנשמו' מלוּבש בגוף וחיותה מן תורה כנ"ל לכן מלמדי' כו' אבל לאחר יצירה כשהנשמו' (שהוא נפש החיוני') מתלבש' בגוף בא מלאך וסטרו כו' שישכח על התורה כי מזון הנפש שבגוף הוא אכילה גשמי' שיתהפך לד"ם כנ"ל וד"ל (ונק' זא"ת שהנשמו' עצמ"ה למעלה בבחי' מקיף בלשו' רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי פי' הנפש שבגוף לא חזי' מזלי' חזי, ופי' מזלי' נק' כמו יול מ"י כו' שנוזל ונוטף מהנשמה עצמה שלמעלה להנשמה שבגוף וד"ל).

והנה בנשמה יש בחי' אכילה כנ"ל (דנשמה עצמה שלמעלה הוא תורה ובנפש שבגוף אכילה כו') (והגוף עצמו נוטל הגשמי' וד"ל) אבל במלאכי' א"א בחי' אכילה, מפני שהאכילה שהנשמו' עצמן אוכלי' למעלה והוא בחי' תורה, הוא גבוה מעליהם שלהם לא ניתנה התורה אשר אמרו תנה הודך כו' ולא ניתנה כו' כלום קנאו' כו' והמזון שלה הנפש החיוני' שמתהפך לד"ם שהנפש החיוני' שבגוף אוכל (והי' זה להם די והותר וד"ל) אך א"א

להם לברר הרוחני מהגשמי, ופי' בנשמה הגוף נוטל הגשמי והיא נוטלת הרוחני ודיל ונטול כל א' מה שראוי לו ודיל לכן יכולה הנפש לברר הרוחני שהגוף נוטל הגשמי כו' אבל מלאכי אינם יכולי לברר הרוחני מהגשמי מפני שאין להם גוף שיטול הגשמי (ואינם יכולי) ליפרד הרוחני מגשמי ופי' שרוחניו בעצמו אינם נוטלי כ"א לברר מהלחם וזה אינם יכולי מטעם הנ"ל ודיל) ולכן א"א להם לברר ואין אכילה במלאכי כנ"ל.

אבל כשעמד עליהם אברהם אע"ה תחת העץ אז ויאכלו ופי' שאבו הן המרכבה כו' ואברה' ה' בחי' חסד כו' והשפיע להם בחסדיו כו' בחי' רוחניו בלא גשמי' שהשפיע להם רוחניו האכילה בלבד וזהו דכתי' כאשר הוא עומד עליהם ומשפיע להם הרוחניו בלבד ואז ויאכלו ודיל (ומה דכתי' תחת העץ הוא שיש בחי' למעלה מן העץ ויש תחת העץ כו' וכשהשפיע ה' תחת העץ כו' ודו"ק היטב). (וי"ל ש"כמ"כ בתורה שנק' לחם נתהפך לדם כמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה שהתורה נק' אדם א' דם כו' ע"ש בענין עת לכל חפץ המצות בזמן ומקום רמ"ח איברי' כל אבר בחינה בפ"ע, אבל התורה דם בכל האברים בשוה רעדכ"ר העוסק בתורת עולה גם בלילה דלאו זמן הקרבה הוא כאילו הקריב עולה ושרשו מגבו דע"י וזהו ג"כ אה"י בחי' כתר) וע' ת"א בראש' ד"ה צאינה. (עוד נ"ל כי אברהם השפיע שיאכלו ע"ד אר"י דאכיל קרבני ע' זח"ג צו דל"ג ע"א דא אוריאל גימט' אברהם וע' פי' הרמ"ז שם שעכ"ז נק' האש מלפני ה' בינה כו' והיינו כי להיות המשכה זו נמשך שרש' ממקום גבוה ולכן קרבנו דווקא בזמן בהמ"ק עמ"ש סד"ה צו את בניי את קרבני ובד"ה כי חצא גבי ונתנו ה' וכו' ובד"ה לבבתיני ע"י אהרן חסד עליון לכן דוקא ע"י והוא עומד וכו' יוכלו לאכול ע"ד אר"י דאכיל קרבנין והא שאכלו ג"כ אצל לוט י"ל ע"י שכבר אכלו אצל אברהם וע' במגיד משרים).

והנה בחי' אכילה השפיע להם אברהם אע"ה, אבל שתיי' לא נתן להם, מפני כי מבואר בזהר הנ"ל אכלו רעי' לעילא, ואכילה הוא למעלה והוא לחם הנ"ל והי' ביכולתם לאכול ע"י השפע' אע"ה, אבל שתיי' לתת"א ולא הי' ביכולתם לשתות מפני שאינם יכולי לירד לברר כו' כנ"ל, ופי' שתיי' נשפל למטה וכל שיוורד למטה יותר הוא יותר גבוה, ומים הוא פנימי החכמה ולחם הוא החיצוני והגשמי כנ"ל ותורה נק' מים ולחם מ' הוא פנימי' ההשגה ולחם הוא הגשמת התורה ודיל לכן לא נתן להם לשתות ודיל.

והנה יש מלאכי' השותי' ויש שאינם שותי', המלאכי' ששותי' הם מבתי גוואי שהם כמו דגים שבים ונבלעי' בהמים כמבואר לעיל וכדכתי' ישקו כל חית שדי כו' והם נבלעי' במים ואינם צמאי' לעולם אבל אכילה צריכי' ליקח מלמעלה (כי אכלו לעילא ושתיי' לתתא כנ"ל ודיל) ויש שאינם

שותי' וצמאי' לשתות וכדכתי' ישברו פראי' צמאי' כו' והם מבתי בראי (כי פרא הוא חי' הכר ודיל) והם צמאי' ותאבי' תמיד לשתות (ואינם מתים) ודיל. ובעבודה הוא גיכ מי שאוכל הרבה והוא בחי' תורה כו' כנ"ל הוא בצמאון יותר לשתות והוא בחי' השגת אלקות ודיל אבל מי שאינו אוכל הרבה ואין נבלע בו התורה כו' אינו צמא כלל לשתות וכו' ודיל. וזהו דכתי' כפירי' שהם המלאכי' רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב ופי' כדכתי' נפש רעבה כו' מר מתוק והם ישראל שהם רעבי' וצמאי' תמיד צמא' ליוצרה כו' (ופי' שהם תמיד בשפלו' במאד ואין להם נח' מעבודתו ומכירין מקומן כו') ומהפכי' ממ"ר למתוק שהם מהפכי' ממרירו שהוא החושך למיתקא ע"י עבודתו ודיל. אבל נפש שבעה הם או"ה שהם שבעי' ונחי' ושקטי' וכו'. תבוס נופת זוהי תורה הנקי' נופת צופים כו' ובזה יובן הפסוק כפירים רשו ורעבו ופי' שאף שישראל הם גיכ רעבי' אבל יש להם מה לאכול להפך ממר למתוק אבל הכפירי' אין להם מה לאכול כנ"ל שאין להם בחי' אכילה לכן הם רשו ורעבו ודיל. ודורשי ה' הם ישראל לא יחסרו כל טוב ופי' כי יחקרו הוא פועל יוצא שאינם מחסירי' לאחרי' ופי' שישראל נותני' אכילה למלאכי' כי מקבלי' דין מן דין כו' והמלאכי' מקבלי' מישראל ודיל.

בע"ה

נפש* שביעה תבוס נופת ונפש רעבה כל מר מתוק לו, ויש להבין דמשמע דנפש רעבה טובה מנפש שביעה והלא כתיב כפירי' רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כו', משמע דרעבון הכפירים השואגים לטרף אינו מעלה כלל כו', אך הענין הוא דיש ב' מיני רעבון הא' רעבון שמחמת אכילה, כי ידוע בס' הטבעי' שכל המרגיל כח המרעיב יותר הוא מתגבר בנפש, והרגילות הוא ע"י אכילה דוקא שכל שאוכל הרבה יותר מתגבר הרעבון אחר עיכול המאכל וסבת זה הוא מפני שכח המאכל הנשאר אחר העיכול גורם תוספות תשוקה לאכול והוא התגברות כח הרעבון שבא מצד המאכל שהוא התשוקה אל המאכל מצד עצמו לפי שידוע בטוב טעמו מאשר כבר אכלו הרבה פעמים כו'. והב' רעבון מצד רקנות וחסרון הנפש ולא מצד המאכל כלל כו', דהיינו כמו רעבון העני שלא אכל כמה ימים שנפשו חסירה וריקנית בלי שום חיות וצריך שתשוב רוחו אליו ע"י אכילה ולא איכפת לנפשו החסירה אם תתמלא במאכלים טובים או רעים וקשים כו' ובלבד שלא תחסור ותכלה כו' כמו"כ עד"ז ב' מיני רעבון למעלה והוא הפרש גדול שבין נשמות למלאכים בהיות כי ידוע דישראל עלה במח' היינו מח' עילאה תתימאה חכים ולא בחכ' ידיעא כו' שהוא בחי' חכ' דא"ק שהוא שרש חכמת

נפש שביעה: ראה גיכ לעיל סוד"ה והוא עומד (נוסחא השניה).

התורה הנגלית לנו כו' וא"כ כבר טעמו נשמות ישראל בשרשם את הטעמים המאכלים העליונים שהם מתיקת ועריבות חכמת התורה כמ"ש אכלו רעים כו' וכידוע אך מה שירדו לעוה"ז הוא לברר בירורי דנוגה, דהיינו להפך מרירו למתקא ע"י החכמה שבתורה הנגלית כו' בחכ' אתברירו כו' ואחרי העיכול על ד"מ שיוצא הפסולת הוא הטומאה והפסול והחייב שע"י דיני התורה כו' הרי תרעב הנפש אלקות מחמת האכילה דוקא מפני שכבר טעמה תורת ה' בתוך מעיה. וכמ"ש ותורתך בתוך מעי כנ"ל וד"ל.

וזהו ונפש רעיבה כל מר מתוק כנס"י נק' רעבה וצמאה ליוצרה כידוע, ואמנם רעבון ותשוקת בניי למעלה הוא ע"י רעבון המאכל הוא התורה הנק' לחם לאחר שנתברר ונתעכל המאכל במעיה כו' דהיינו היפוך מר למתוק שכל מה שאפשר להתברר מן הרע נתברר ע"י החכמה כידוע. וזהו כל מר מתוק וד"ל. אבל נפש שביעה זהו בחי' אשת זנונים שממנה היכלות הקליפה כו' תבוס נופת פי' כשמקבלת תוס' יניקה מן הקדושה כענין לא נתמלאה צור כו' אזי תבוס נופת העליון כענין שפחה כי תירש גבירתה כו' וד"ל. ואמנם בזאת יתרון מעלת הנשמ' על המלאכים דבמלאכים כתיב כפירים רשו ורעבו, פי' שהרעבון שלהם הוא מצד הרשות והעניות שהוא חסרון וריקניות הנפש ולא מצד המאכל כנ"ל, נמצא שאין פועלים מאומה ברעבון שלהם מאחר שהם רשים ודלים, משא"כ נש"י אינם דלים אלא אדרבה רעבון שלהם היא כענין אין ארי נוהם כו', ולכך כתיב בהם ודורשי ה' לא יחסרו כל, פי' לא יחסרו הוא הפועל יוצא שלא לעצמה בלבד שלא יחסרו אלא גם לאחרים וזולתם לא יחסרו כל טוב. וביאור הדבר הוא כמו שארז"ל שאין המלאכים אומרים קדוש למעלה עד שישראל אומרי' קדוש למטה והיינו לא יחסרו כו' פי' כי הלא לא ניתנה התורה למלאכים כידוע ונמצא רעבון שלהם ששואגים לטרף העליון, כמ"ש ותתן טרף לביתה כו' הוא רק להשלים חסרון נפש כדי חיותם ולא מצד השפע אלקות עצמה כו' לכך נק' שפע זו שמקבלים בשם מים תחתונים בחי' מיינ דנוק' כו'. שזה אינו אלא בלילה דוקא, כמ"ש ותקם בעוד לילה כו' וד"ל. אך הנשמות הם מבחי' זיווג זויג גופני כו' שהוא מבחי' דכורא הנק' מים עליונים וכן התורה נק' מים עליונים כו' ושפע זו הוא ביום כק"ש ושמי' כו' וע"י לימוד התורה ומעשה המצות כל היום כו' כידוע ונמצא כשישראל אומרים קדוש למטה ממשיכים בחי' מים עליונים ואז כתיב ישקו כל חיתו שדי לרוות צמאונם כמ"ש הוי כל צמא לכו למים וד"ל. ונמצא ישראל גורמים סיבת מציאת המאכל והמשקה מלמעלה למטה ואז הכפירים שואגי' לטרף כו', וזהו ודורשי ה' לא יחסרו למלאכים כל טוב וד"ל וכמו"כ בצמאון. יש הפרש שבישראל הצמאון מחמת האכילה שאכלו מלחם התורה כו' ובמלאכים הוא שלא ע"י תורה וד"ל.

שבת פ' קדושי בעזרה"י

וידבר* ה' אל משה כו' דבר אל כל עדת בניי, קדושי תהיו כי קדוש אני הוי' כו' להבין זאת והלא לא נערוך אליו קדושתו וכתיו אין קדוש כה' כו' (וגם להבין פסוק והי' הנשאר כו' קדוש יאמר לו שעתידי' צדיקי' שתיאמר לפניהם קדוש כו') והנה איתא במדרש שענין ג' קדושו' הוא משל למלך שעשה ג' עטריו ונתן ב' לבניו וא' לעצמו ודל' כן ב' קדושו' נתן לישראל (דכתי' והתקדשת' קדושי' ב' וא' לעצמו ובאי' מג' קדושו' כו' ודל'). והנה להבין כל הנל' היטב וגם ענין מארזל על ג' דברי' העולם עומד תורה ועבודה וג"ח (שהם נגד ג' קדושו' ודל'). צריך להבין תחלה הפ' לרוקע הארץ על המי"ם כל"ח, דהנה כמו בגשמי' התהום הוא תחת הארץ והוא הים אוקיינוס הסובב כל העולם כולו, והים הוא מי"ם מלוחי' (והי' קודם התהו' מי' מלוחי' וזהו חסדו שרקע הארץ על המי' להבדיל המים כו' וכשבוקע המי' דרך הארץ נעשי' מתוקי' ודל'. כן למעלה יש י"ם עליון (והוא מקור כל הנשמ' שנלקחו מש"ם והי' קודם התהו' לכהי"ד והנשמו' שבש' נק' נוני ימא כידוע שהם בטילי' בהי"ם כו' כמבוא' במ"א, אך הי' מלוחי', אך כשרקע הארץ העליונה על המי' עליוני' וכשהם יוצאי' דרך הארץ עליונה בבחי' לידה נעשי' מתוקי' ודל' וכמבוא' במ"א) ששם מקור הנשמו' ונק' מי' מלוחי' וכשרוקע ארץ עליונה על הים עליון ויוצאי' דרך ארץ נעשי' מתוקי' (כי כשיוצאי' דרך ארץ מתבררי' ונעשי' מתוקי' ודל') וזהו ענין בכל נפשך ובכל מאדך כו' כי בכל נפשך הוא שנפשי אויתך ותאבה ליכלל כמו קודם ביאתה לגוף שהיתה צרורה בצרור החי' (במי' העליוני') והיתה בטילה שם כו' (ופי' שצרו' בצרורי' החיי' הם מי' עילאי' מלוחי' שהי' בחי' נוני ימא כו' וחיותה רק מן הים שהוא מל' ברוח פיו בלבד אבל לא מן עצמותו ית' כדכתי' ביי' צור עולמי' (ואף שבי' מאמרו' נבראו כו' והלא במאמר א' יכול כו' רק כו' והוא בראשי' נמי מאמר הוא) שהם רק ב' אותי' המהוי' עליונים ואין ערוך כלל לעצמו' המאציל ב"ה כידוע ודל' וזהו בחי' נפשך ודל'). אבל בכל מאודך נק' בלי גבול ותכלי' (והוא ע"י שרקע הארץ על המי' והמי' יוצאי' דרך הארץ דוקא נעשו מתוקי' ופי' כשהארץ עליונה ממתקת המי' והמי' יוצאי' דרך הארץ נתהו' בחי' מא"ד שהוא בלי גבול לעצמותו ית' והוא דוקא ע"י הארץ שנתברר כו' ונעשו מתוקי' והוא ע"י איח' שנוגע לעצמותו דוקא מן ההפכי' ודל') כלל והוא דוקא ע"י ירידת הנשמה בגוף והגוף מסתיר' מא"ד כו' ומזה דוקא ההתלהבו' בחי' מאדך אל עצמותו (בחי' איח' ודל') מן ההפכי' דוקא והוא בחי' בלי

וידבר: מאמר זה הוא נוסחא שני מהנדפס בספה"מ תקס"ב — ח"א ע' קעד.

ובא' מג': תיבות אלו אינן ברורות בהכתי'.

לכהי"ד: תיבה זו אינה ברורה בהכתי'.

(ואף . . . הוא): קטע זה רשום בצד הגליון.

גבול ותכלית ליכלל בעצמותו ית' מפני ההפכי הגוף שמסתיר ודיל. וכדכתיב בצר לך דוקא כו' שהוא מן המצר הגוף שמסתיר מאד ומחשיך וכשמתבונן איך שהוא ממכיע וסוכיע וכולא כלא חשיב, ועתה שהגוף מסתיר כיכ כו' נולד מזה התלהבו' בבחי' מאיד בלי גבול אל עצמותו ביה ואינו חפץ ברע ומואס ברע ודיל וכדכתיב ממעמקי קראתיך דוקא ממעמקי מעומק הלב (ונקודת הלב) עיי' מרירו' מן ההפכי ודיל. (ונק' בחי' איח שנתברר עיי' הגוף דוקא וכנו' כוזה' גדול' בעי'ת ברגעא חדיא כו'). וזהו נק' קדוש א', כי קדוש הוא מובדל כו' וזהו אהב' בכל מאורך נק' קדוש מפני שהוא ליכלל אל עצמותו ית' דוקא לכן נק' קדוש ודיל. אך זהו הקדוש הא' הוא מלמטה למעלה ליכלל בעצמותיו ביה בחי' מאיד ודיל ואותו ב' קדושו' הן מלמעלה למטה, ופי' כי קדוש הב' הוא כאשר תאב בבחי' מאדך ליכלל אל עצמותו ביה (אליך ה' נפשי אשא כו') ומואס בחייו באמת, ורוצה לידבק בעצמותו ביה ורצה למסור נפשו ממש, הנה השוכ' הוא לתורה ומצות, כי מצות המה רצונו ית' וזהו שאומרי' אשר קדשנו במצותיו שהוא הקדוש הב' הבאה מלמעלה למטה ופי' שאף שכלתה נפשו ליכלל וליבטל כו' וכמארזיל נוח לו לאדם שלא נברא משנברא כו' ודיל יהי' השוכ' שיבטל רצונו מפני רצון העליון ביה שנתאוה הקב"ה להיו' לו דירה בתחתוני' דוקא ודיל, (ויהי' עמלו לעשו' נחיר ליוצרו ודיל), וזהו אשר קדשנו כו' שהוא קודש עליון עם ויז המשכה מלמעלה למטה, מליך עולם כו', כי אין מלך בלא עם דוקא והם דוקא זרים ונפרדי' וכדכתיב מלכותך מלכו' כל עולמי' ודיל וכתב' שום תשי' עליך מלך והוא עיי' קיום המצות שהמה פקודי' המלך שזה אסור וזה מותר ומקיי' מצות המלך ודיל ומבטל רצונו ליבטל מפני רצון המלך ביה לקיי' פקודותיו ודיל. וכן עיי' עסק התורה מקיי' מצות המלך, כי מלכו' פה תושבעי' פרינו לה והוא דבר ה' ופקודתו אסור מותר כו' שמבטל רצונו מפני רצון עליון ביה ודיל כניל. וזהו נק' קדוש הב' שמלמעלה למטה ויז המשכה בחי' שוב ודיל. והקדוש הג' הוא, המשכה ג"כ מלמעלה למטה על הב' קדושו' הניל, פי' הקדוש הא' הוא בחי' מאדך ממעמקי' כו' בלי גבול, אך אין בכחנו לעורר נקודת הלב בעצמנו כו' עיי' הוא קדוש ג' המשכה מלמעלה למטה שיתעורר נקודת הלב ושיכול למסור נפשו בבחי' מאדך ודיל. (וגם שיכול לעסוק במצות ודיל). כדכתיב ועברתי כו' אני ולא מלאך כו' אלא הקב"ה בכבודי' ובעצמי' (כבודי' הוא ממכיע) ועצמו שעוזר ישראל ממצרי' מן ההפכי הוא בעצמו ית' ודיל.

וזהו ענין על ג' דברי' העולם עומד, תורה ועבודה וג"ח כו', שזהו ענין הג' קדושו', עבודה הוא הצעקה שמלמטה למעלה בחי' מאדך כו' וג"ח הוא הקדוש הב' שמלמעלה שום תשי' עליך מלך מלכו' כל עולמי' ודיל. ותורה הוא הקדוש הג' שיעורר הנקוד' הלב ודיל (כי בתור' יש ב' בחי'

הקדוש' הג' שמלמעלה לעורר הנקוד' הלב וגם מלמטה למעל' כו' ודיל) וזהו פי' המדרש משל למלך כו' שנתן ב' עטריו לבניו, כו' פי' שהב' קדוש' שמלמעלה למטה כנ"ל (הקדוש' הב' שום מלכותך כו' ודיל והקדוש הג' לעורר הנקוד' ודיל) זהו הב' עטריו שנתן לבניו והעטרה הג' שלקח לעצמו, הוא הקדוש הראשון שמלמטה למעלה בחי' מאד"ך בלי גבול ליכלל כו' בעצמותו ית' ממעמקי' כו' (שזהו העטר' הג' שלקח המלך לעצמו' שע"ז עושי' העטר' למלך ודיל כי בכל מאדך הוא אל עצמותו ית' כנ"ל ודיל). (וזהו מן המצר קראתי כו' הוא הקדוש הא' שמלמטה כו' ממעמקי' בכל מאדך, וכדכתי' קרוב ה' כו' לכל כאשר יקראוהו עצמותו וזהו באמת ודיל שזה האמת האמיתי' ודיל ענני במרחב כו' זהו הקדוש הב' שמלמעלה כו' ה' לי לא אירא זהו הקדוש הג' ודיל).

ובזה מתורץ היטב הפ' דבר כו' קדושי' תהיו כו' כי קדוש אני ה' פי' שע"י קדושתם ניתוסף לב' קדושו' (ופי' כי קדוש הא' הוא מלמטה למעלה אל עצמותו ית' ואזי ניתוסף בו קדושה) ודיל לכן צוה שיהיו קדושי' כי קדוש אני (ע"י קדושתם ודיל). וזהו והי' הנשאר בציון כו' קדוש יאמר לו כו' שעתידי' צדיקי' שתאמר לפניהם קדוש ופי' (שהצדיקי' יהי למעלה מאד נבלעי' בעצמותו כו') שהמלאכי' ימשיכו מהם בחי' קדוש ודיל וזהו קדוש יאמר לו כו' שימשיכו מלאכי' מהם בחי' קדוש ודיל.

יום ג' פ' אמור, ביאור על שבת פ' קדושי' כו', בעזרה"ח

וענין לרוקע ארץ כו' הנ"ל יבוא לקמן בע"ה ית'.

להבין ענין ג' קדושות הנ"ל, דהנה איתא בפרע"ח (ובר"מ) שתחלה עולה הוי"ו של הת"ת בחכמה הנק' קודש ונעשה קדוש, ואח"כ מתפשט (מן חכמ' מלמעלה למטה) עד הת"ת סוד הקדוש ואח"כ מתפשט' לנהיים כו' (זהו הג' קדושו') והנה להבין תחלה הקדוש א' שמלמטה למעלה שעולה הת"ת בחכמ' כו'. ולהבין היטב, צריך להבין תחלה, ענין אור אי"ס כו' וענין אורו' וכלי' וגם מ"ש בלק"א שחבי"ד כו' וז"א נק' עצמו' כו' (ובפ' אליהו אמ' דאתקריאו גופי' כו'). דהנה חכמי הקבלה כינו אור אי"ס ב"ה כו' בש' אור דוקא, כו' והענין הוא שכינו דוקא בש' אור, מפני שאין שם שום התפעלו' ח"ו ופי' כמו משל אור השמש שמאיר, אין התפעלו' כלל בהשמש בהארת' שאף שיעמיד מסך נגד ההארה ואף שיהי' מסך על כל הארץ כו' לא יהי' שינוי בהשמש מזה כי היא אינה משפעת אור שיהי' בה גרעון ותוספ' כו' כ"א שהארה מאיר מעצמה על כל הארץ בשוה (וכנ"ל והשינוי הוא מן הכלי

שאם יעמיד זכוכי' לבנה יהי' הבהירו' לבן ואם אדו' אדו' כו') ואין השינוי בה כלל. וגם אינה מתלבש' (פי' הלבש' הוא משל הרב עם התלמיד שמשפיעו לו שכל בעת השפעתו מלובש שכלו באותו דבר כו' ואף שעצם שכלו למעלה כביכול ללמד כמה מיני שכלי', אעפ"כ בעת השפעת שכל זה לתלמידו מלובש שכלו בזה הדבר להשפיע וזהו נק' התלבשו' וד"ל וגם התפעלו' פי' כנ"ל שכל מניע מתנונע כו' ובעת השפעת השכל יש התפעלו' בהרב עצמו פי' שהוא משפיע כו' ונותן לתלמיד ואף שלא יחסר כלל בו קודם השפע ולאחר כו', אעפ"כ יש בחי' התפעלו' ריבוי השפע או מיעוט השפע (פי' שלתלמיד חכם משפיע הרבה כו' ולתלמיד קטן משפיע לו מעיט וד"ל (ויש שינוי גדול שקודם לא השפיע ואח"כ השפיע וד"ל).

והנה בנפש האדם יש בחי' התלבשו' אף בעצמותו (כמו שכל ומדות שאף שעצם שכלו למעלה כו' אעפ"כ בעת למודו זה הדבר מלובש בזה וד"ל) אבל למעלה באור א"ס ב"ה לא יתכן כלל לכנות בש' שפע ח"ו (שיהי' ח"ו התפעלו' ושפע שיהי' שינוי ח"ו כנ"ל) כי אני הו"י לא שניתי כלל בין קודם כו' ולאחר כו' ואין שינוי כלל וכלל ולא יתכן בחי' התלבשו' כלל וד"ל. ולא יתכן כלל למעלה (לא בחי' התלבשו' ולא בחי' התפעלו' כנ"ל, וגם לא בחי' התפשטו' פי' למשל בנפש האדם עצם וכח שכלו הוא למעלה, וכשלומד איזה דבר הרי מתפשט מן עצם השכל לאותו דבר שכל כו' ונק' זאת התפשטו' פי' שנתפשטו' וקודם לא נתפשטו' בזה ועתה נתפשטו' כו' וד"ל. אבל באור א"ס ב"ה דכתי' לא שניתי כו' לא יתכן כלל לשו' התפשטו', כי קמי' שוי' קודם שנברא כו' ולאחר כו' והי' קודם שנברא כו' ג"כ כמו עתה ולא נק' שעתה נתפשטו' כו' וקודם לא נתפשטו' ח"ו כי השינוי הוא רק מן הכלי' כמבוא' במ"א בארוכה וכמשל נפש בגלגול בבהמה כו' והשרא' הנפש בעין אף שנתקלקלה ואינו רוא' הוא רק מן הכלי' אבל בנפש אין שינוי כלל כו' ע"ש בארוכה וד"ל). ולכן כינו חכמי הקבלה דוקא בשם אור כנ"ל כמשל אור השמש שאינה משפעת כו' כ"א האור מאיר מעצמו על הארץ בשוה (והשינוי הוא מן הכלי' כשיעמיד כלי לבן מרא' לבן כו' באדו' אדו') וזהו ענין אורו' וכלים כי הי"ס דאצילות נק' כלים להאור א"ס ב"ה (וחוט אור א"ס מאיר בכלול רק בחב"ד כו' מאיר יותר שבכלי' הם כהירי' יותר כו' ושם אין הכלי' בהירי' כ"כ וד"ל כמבוא' במ"א) ופי' שהי"ס הם כלי' וגופא לגבי אור א"ס ב"ה וכמאמר אליהו כמה גופי' תקינת כו' דאתקריאו גופי' לגבי לבושי' כו'. ופי' כמו שהנשמה ממלא כל הגוף, ואין ערוך כלל בין גוף לנשמה כידוע, כן למעלה אור א"ס ב"ה ממלא כל הכלי' דאצי' ואין ערוך בין הכלי' להאור שבתוכו כו' וד"ל אך מה שמבוא' בלק"א שחב"ד וכו' נק' עצמו' כו', הוא מפני שלגבי הלבושי' דמכסי' עליהן נק' הגופים עצמי' וד"ל, ופי' כי ההפרש בין הגוף ולבושי' הוא אף ששניהם הם נפרדי' ואין ערוך ביניהם אל האור כו' (ושני' הם מד' יסודו' כו') אעפ"כ יש הפרש גדול בין גוף ובין לבוש, כי הגוף אף שאין ערוך אל הנשמה, אעפ"כ הוא כלי מחובר

אל הנשמה ומיוחד עמה ביחוד גמור כמו משל שבטילי' לפני המלך כו' הנה הביטול האמיתי הוא מפני פנימיותו הוא שכלו ומדותיו כו' שזהו מהו' המלך. והגוף אין ערוך כו' ובטילי' כו' ואומרי' זהו המלך על גופו כו', מפני מאחר שהשכל ומדות שלו מיוחדי' בתכלי' עם הגוף שוה ממש הביטול לפני גופו כלפני הפנימיותו שהכל א' ואין הגוף דבר בפ"ע וד"ל (שתאמ' שהגוף אינו המלך בעצמו כי אין הגוף ניכר ליש בפ"ע כלל מפני שהוא מחובר ומיוחד עם העצם וד"ל) (וכנ"ל לעיל שבגוף למשל היד נשמעו' תיכף לרצונו ומחשבתו לעשו' כו' וא"צ ליקח היד ולעשו' כו' תיכף שעולה במחשבתו לעשו' תיכף היא עושה כו' מפני שהיא מחובר ומיוחד עם העצם משאי"כ בלבושי' אינו נתפעל מרצונו' כו' כי הוא צריך בעצמו לפושטו ולהלבישו כו' וד"ל ופי' אף מדו"מ נק' לבושי' וכשצריך לחשו"ב הוא מחשב המחשבה נפרדת גמורה מעמו וגם עוד הפרש כמבואר במ"א. שבמחשב' שהיא נפרדת יכול לחשוב היפוך רצונו כגון שהוא אוהב ממון ויכול לחשוב באותיו' מחשבתו' ולזרוק ממנו בי"ם וכדומה מפני שהיא לבוש נפרד, אבל בעצם כמו המדו' אינו יכול לשנוא הממון מאחר שהוא אוהב כו' ולכן גם הכלי' של העצם שהוא היד כו' אינו יכול לעשו' היפוכו כנ"ל אבל כלי' מן נפרדי' כמו השערו' מן המחשבה אינו יכול לזו"ם במחשבתו' משאי"כ הצפורן אף שהוא נפרד כו' כנ"ל בארוכה). אבל לבושי' המה נפרדי' לגמרי ואינם מיוחדי' ומחוברי' להעצם וד"ל (כמבוא' לעיל בארוכה ע"ש).

וזהו שמבואר בלק"א שי"ס נק' עצמיו', הוא לגבי הלבושי' דמכסי' (שהם מדו"מ) נק' הי"ס עצמיו' וכנ"ל, אבל לגבי אור א"ס ביה, גם הי"ס נק' בחי' גוף וכלי בלבד כנ"ל וד"ל. והנה יש ב' מיני כלי', הכלי הא' הוא כמו משל גרזן ביד החוצב שהגרזן הוא הכלי להחוצב לחצוב איזה דבר כו' ונק' זה חיצוני' הכלי (ופי' שהכלי הגרזן הוא רק שבו תעבור השפע להנעש' ובלעדו א"א לעשו' כו' והוא ממוצע בין העושה לבין הנעשה, אבל בו אין מאיר כלום (כי הוא כלי פשוט וד"ל) רק דרך בו נעש' הדבר ההוא ובלעדו לא הי' נעשי' וד"ל (ודרך בו עובר השפע להנעש' שתעש' וד"ל) כן למעלה נק' בחי' חיצוני' הכלי' כמו גרזן ביד החוצב כנ"ל. ופי' כדכתי' כולם בחכ' עשית (והוא חיצוני' כלי החכמ' וד"ל שנק' הכלי חכמ' רק כמו גרזן כו' פי' כשהי' צריך לעשו' העולמו' ולא הי' אפשר בלעדו כלי החכמ' ע"כ כתי' כולם בחכמ' עשה כו' שעם כלי החכמ' עש' העולמו' (ודרך כלי החכמ' עובר השפע למקבלי' וד"ל אבל הכלי החכמ' בעצמ' אינו מקבל' אור לתוכה וד"ל) והכלי החכמ' שבה עוש' כו' היא ממוצע בין אלקו' לנבראי' כו' (כמשל הגרזן וד"ל) (ופי' שכלי חכמ' זו הוא חיצוני' חכמ' נובלו' חכמ' להתהו' עולמו' ונק' בחי' עשיי' וד"ל) (כמ"ש במ"א בענין מאמ' קו המדה כו' ע"ש כן כאן החכמ' שלעשיי' הוא חיצוני' ומבוא' וד"ל ע"ש בארוכה) וכן בכלי' החיצוני' במדו'

הוא גיכ כניל למשל שרוצה להטיב לחבירו וא"א בלעדי כלי החסד ומטיב על כלי החסד כמו משל גרוז ביד החוצב ממש וד"ל.

אבל הכלי הב' הוא פנימי' הכלי' דאצילות, והוא למשל בגשמי' כלי קבלה שמקבלת לתוכה (משקה או מאכל) והיא מגבלת אותו דבר ומקפת אותו מכל צד (ומסתר' כו'), כן למעלה הכלי' הפנימיים דאצילות, הוא שמקבלי' האור א"ס לתוכן והם מקיפי' ומגבילי' את האור שבתוכן וד"ל ופי' כלי הפנימי' של חכמ' (הואי שאינה הכלי חכמ' שמתפשט' להתהו' עולמו' כי זהו נק' חיצוני' הכלי כניל, וכמו משל בנפש האדם החכמ' שמתלבש' באיזה דבר שלומד נק' חיצוני' שפע' לומד זה ופעם זה ונק' התפשטו' כו' אבל עצם חכמתו היא למעלה כניל וד"ל) אבל פנימי' כלי חכמ' הוא כלי השגת הביטול ואיך שכולא כלא (שזהו פנימי' הכלי' חכמ' שהיא כלי להשיג' ביטול באור א"ס ב"ה ואיך שכולא כלא ונק' מ"ה שבחכמ' שהוא כלי הפנימי' והוא בחי' משה ונחננו' מ"ה כלל השגת הביטול כו' וכמארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד מאין ליש ורואה איך שהיש כלא כו' וד"ל. ולכן שורה האור א"ס ב"ה בכלי הפנימי' בחכמ' יותר מבשאר הספי' (כמבוא' בלק"א ששמעתי ממורי כו' ע"ש) והוא מפני שאור א"ס ב"ה אינו יכול לשרו' על יש ודבר מ"ה כ"א על דבר שהוא בתכלי' הביטול כו' ולכן שורה בחכמ' יותר, מפני שכלי החכמה הוא כלי השגת תכלי' הביטול כניל לכן שורה בה האור א"ס ב"ה (שכולא כלא כו') (וזהו כלי' הפנימי' כלי קבלת האור בתוכן כמו כלי הפנימי דחכמ' מקבלת האור אור א"ס ב"ה בתוכה והיא מקבל' ומקפ' כו' וד"ל והוא משל כלי גשמי שמקבל (ולא גרוז וד"ל). והנה אף האורו' שבכלי' הם מאד נעלה מן הכלי', כידוע שהאורו' לפעמי' הם מתחלפי' (כמ"ש בע"ח בשער • שחוזר אור הכתר ונכנס החכמ' כו' וד"ל) והוא מפני שהם למעלה מן הכלי' והם מאלקו' לכך מתחלפי' וד"ל אבל הכלי' אינם מתחלפי' לעולם וד"ל (וכמש"ת במ"א בארוכיה). והנה כל הניל הוא הכל התלבשו' בחי' אורו' בכלי' (וכניל שבמ"ה שבחכמ' השרא' א"ס יותר מבשאר כו' כניל). והנה האור העצמי של א"ס ב"ה אינו יכול להתלבש בכלים כלל, כי הוא רם ומתנשא עד אין קץ וכו' וא"א להתלבש בבחי' כלי ואפי' בכלי חכמ' שהוא כלי השגת תכלית הביטול כניל אין שורה שם רק הארה מן האור העצמי כו' שיכול להתלבש בכלי וד"ל אבל אור א"ס ב"ה בעצמו הוא למעלה כו' ואינו מתלבש בכלי' וד"ל.

ועתה יובן היטב (מס' פרע"ח הניל שקדוש א' הוא שתחל' עולה הוי"ו שהוא ת"ת בחכמה כו' ונעשה קדוש וזהו קדוש א' כו'). והוא הקדוש הא' שמלמטה למעלה, ופי' כי ע"י אהבת בכל מאדך שהוא אהבה בלי גבול

כנ"ל (ופי' שבחי' מאד"ך הוא למעלה מבחי' כלי' וד"ל) ומאחר שהאהב' מאד"ך הוא אהב' בלי גבול וכלי' כלל וד"ל (עולה הת"ת שבחזה דז"א כו' בחכמ') ופי' שעולה הת"ת בחכמ' ולמעלה מן חכמ"ה, ופי' כפי שנא' שאף האור שבכלי החכמ' שהוא תכלי' הביטול אעפ"כ הוא רק האר' מן האור העצמי כי מאחר שיכול להתלבש בכלי וד"ל אבל אור איס ב"ה אינו יכול להתלבש בכלי כלל אף בכלי החכמה כי אור איס ב"ה אינו נתפס כלל בכלי כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל וד"ל ולכן ע"י אהבת מאדך (שהוא נקוד' הלב למעלה מבחי' כלי' וגבול כו') עולה למעלה מבחי' אור שבחכמ' (כנ"ל שאור שיוכל להתלבש בכלי הוא רק האר' כו' מן אור עצמה שהוא למעלה מבחי' כלים וד"ל). (אבל אהב' בכל נפשך הוא למטה כי אהבה' נפשך הוא האור אשר בכלי' כי בכל נפשך הוא האור שבכל ג' כלי' שבאצ"י (והוא כלי חב"ד וחג"ת ונה"י הנק' ג' כלי' שהם ג' עולמו' בי"ע שבאצ"י כו' כידוע) וזהו קדוש א' שמלמטה למעלה (שזוהי בחי' מאדך כנ"ל וד"ל וזהו בחי' מן המצר שהוא ממצר דוקא והוא בחי' מאדך יכול להגיע למעלה שימשיך אח"כ הקדוש הב' בחי' מרח"ב כמשי"ת לקמן והוא כמ"ש בפרע"ח בכוונת השופר, שראש א' מצר וראש השני רח"ב כו' כשעול' תחלה מצר יוצא אח"כ במרחב כו' וד"ל כמשי"ת לקמן בע"ה באריכו'). (וזהו הקדוש הא' הוא בחי' עטר' בראשו ובא' מג' יוקדש שהוא הקדוש הא' כנ"ל מפני שבבחי' מאד"ך עולה למעלה אף מאור שבחכמה (עד הכתר) וזהו בחי' עטר"ה בראשו וד"ל).

והקדוש הב' הוא מ"ש בפרע"ח שמתפשט אח"כ (מלמעל' למט') (הוי"ו שהוא ת"ת שעל' תחל' בחכמ' כנ"ל ממשיך אח"כ מן למעלה מחכ' למטה לת"ת שבת"ת שהוא חזה דז"א ע"ש). ופי' כמ"ש בע"ח שיסוד אבא מלובש בתוך יסוד אימא כו' ושניהם מסתיימי' בחזה דז"א כו' (וגם מבוא' שבמקו' שמסתיי' מכה שם בחו"ק יותר והוא נעלה אף ממקו' שהתחיל לימשך כידוע וד"ל) ופי' כי יסוד אימא הוא (שמסתיי' בחזה כו') הוא האהבה רשפי אש שנולדה מן עוצם וגודל ההתבוננו' כו' (והאהב' מכוסה בתוך ההתבוננות כו' זאת נק' יסוד אימא שמסתיי' בחזה כו' (ועדיין לא נתגל' ונולד' כ"א האהב' מכס' בתוך יסוד אימא כידוע) ונק' זאת גבורו' דאימא כידוע וד"ל. וביסוד אימא הנ"ל מלובש יסוד אביא. פי' כי יסוד אבא הוא בחי' חכמ' ביטול ההשגה כידוע למעלה מהתבוננו' כנ"ל וד"ל ולכן כאשר יסוד אבא מלובש בתוך יסוד אימא כנ"ל ושניהם מסתיימי' בחזה דז"א (שהוא בלב ושם ההכא' משניהם ובמקו' שמסתיי' מכה ההאר' יותר אף ממקו' שנמשך כידוע וד"ל. לכן מתגלה שם ההאר' למעלה אף מיסוד אביא שהוא כלי השגת הביטול כ"א למעלה מן הכלי' (כ"א למעלה מהשגה שהוא מבחי' כתר') ופי' שיסוד אימא הוא ההתלהבו' רשפי אש מן התבוננו' כו' כנ"ל (ונק' גבו' דאימא) ובתוך יסוד אימא פי' שבתוך ההתבוננו' והתלהבו' מלובש בחי' יסוד אבא שהוא בחי' השגת הביטול למעלה מן השגה אך מאחר שמסתיימי' בחזה דז"א שם ההכא' והתגלו' האר' יותר משניהם ופי' שנתגלה בחי' אהבה

רבה מלמעלה מן השגה ואף מבחי' יסוד אבא (כי יסוד אבא הוא עדיין כלי השגה הביטול כו' אבל כאן מתגל' בחי' גבוה יותר והוא מבחי' כת"ר בחי' אהבה טבעי' אהבה רבה וד"ל) והוא הכל ע"י המשכת מלמעלה (הוי"ו שעל' תחל' בקדוש א' ע"י בחי' מאדך למעלה אף מחכמ' כנ"ל לכך ממשיך אח"כ לחזה דז"א מבחי' כת"ר למעל' מיסוד אבא ויסוד אימא כי זהו פי' פרע"ח שתחל' עולה בחכמ' ולמעלה בכדי להמשיך אח"כ מלמעל' מן חכמ' לחכמה וכינה ואח"כ לז"א ההאר' שלמעל' והוא בחי' כת"ר שהוא בחי' אהבה רבה טבעי' שנמשך מבחי' כת"ר לחזה דז"א וד"ל) למטה הקדוש הב' שהמשיך הוי"ו שהוא בחי' ת"ת מלמעל' מן חכמה למטה לחזה דז"א כנ"ל וד"ל.

וז"הו שנק' ממעמקי' ב' עומקי' (עומק בתוך עומק) פי' כנ"ל שעומק א' הוא בחי' יסוד אימא כנ"ל וד"ל ועומק בתוך עומק זה הוא בחי' יסוד אבא שملובש ביסוד אימא (ופי' שביס"א נתגל' מלמעל' בחי' אהבה טבעי' וד"ל). (וזהו קדוש הב' הנ"ל שמלמעלה למטה שממשיך הוי"ו שהוא ת"ת מלמעלה מן חכמ"ה לחזה דז"א כנ"ל וד"ל. שמעורר שיהי' נקודת הלב (בחי' מאדך קדוש הא' כנ"ל בתור"ה ע"ש ודו"ק). והנה ע"י הקדוש הב' שממשיך מלמעלה כו' לחזה דז"א כו' כנ"ל הזיווג ז"נ הוא שאחור באחור, פי' כשבאה ההאר' מלמעלה לחזה כו' מאיר חזה דז"א מאחוריו' לאחור דרחל, ופי' למשל אדם כשהוא שמח נתעורר' אצלו בחי' רצון הדבור שירצה לדבר כו' וד"ל כן למעלה כשבא' האר' מלמעל' לחזה כו' אזי ניתוסף הארה בה ומאיר' מחמת תוספת דרך אחוריו' לבד בכת"ר דרח"ל. פי' כי הדבור הגשמי למטה מאד מן בחי' מדוי' ורחוקי' זה מזה במאד ולכן אין הארה רק אחור דחזה דז"א שהוא כמשל הנ"ל (כשהוא בשמח' הלב נתעורר אצלו בחי' רצון הדבור שהוא בחי' כת"ר לבד שהוא אחור ומקיף דרחל אבל לא הדבור וכו' מפני שהוא רחוק מאד במדרגה וד"ל) ולכן הזיווג הוא רק אחור דחזה דז"א כנ"ל באחור דרחל שהוא כת"ר דרחל בלבד וד"ל (אבל למשל כשאינו שמח אזי נסתם נסתלק רצון הדבור לגמרי ממנו מחמת שלבו אינו שמח וד"ל כן למעלה דוקא כשבא' האר' עליונה לחזה כו' אז נתעורר כת"ר דרחל ע"י תוספ' האר' מן חזה כו' וד"ל.

והקדוש הג' הוא כמבוא' בפרע"ח הנ"ל שהקדוש הג' הוא המשכ' מלמעל' למטה מן חזה דז"א לנהיים כו' ע"ש. ופי' כידוע שפרסה מפסיק ומכדיל בין מי' עליוני' למים תחתוני' להכדיל ביניהם (ופי' שמל' דאצילות נשפלת להיות ראש לשועלים להחיו' בחי' בי"ע כו' והנה מים תחתוני' בוכי' כו' ונק' מי בוכי' שבוכי' תמיד ליכלל למעלה (להיות' נקודא תחת יסוד"ה) ואינה רוצה להיות ראש לשועלי' וזהו הקדוש הג' המשכה מלמעלה (מן עצמותו) שבע"כ אתה ח"י כו' שום תשי' כו' מלך כו' וד"ל ופי' בהיות הזווג ז"נ פכיפ ונעשית מל' נקודא ליסודה (ואינה רוצת לישפל למטה לבי"ע להחיו' כו' כנ"ל ע"ז הוא הקדוש הג' מלמעלה למל' דאצילות שתישפל

דוקא להחיו' בי"ע. ובע"כ אתה חי בטל רצונך מפני רצונו (שנמשך הקדוש הג' ג"כ מלמעלה אף מחכמ' מעצמותו מבחי' כת"ר כניל, ונשפל לחוה דז"א ומשם לנהיים וד"ל ולכן היא מבטלת רצונה מפני רצונו האמיתי שהוא בחי' כת"ר וד"ל). ושיהיו דוקא עלמא דפרודא כו' כדכתי' ומשם יפרד כו' לארבע מחנו' כו' שיהי' בחי' בעל גבול יש ודבר נפרד כי אין מלך בלא עם דוקא וד"ל שיהיו זעו' מחיל כו' ואימתך עליהם כמו עבד לפני המלך (שהוא דבר נפרד לעצמו ובטל לפני המלך וכו' וד"ל) וד"ל.

וזהו שארז"ל על ג' דברי' העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדי' כו', ופי' עבודה הוא עבודה שבלב הוא הקדוש הא' אהבת בכל מאדך בלי גבול וכלי כלל כניל וד"ל וכנו' בווהר (בענין קרבנו' שהוא בחי' תפלה שכנגד תמיד' כו') רזא דקרבנין עד היכן סלקי' אר"ש עד איס כו' ופי' שכניל שבחי' מאדך שבלי גבול עולה עד איס ממש למעלה אף מאור שבכלי החכמה כניל וד"ל. ועל התורה, הוא הקדוש הב' שהוא המשכה מלמעלה כו' לחוה דז"א. וזוהי בחי' תורה (שהיא מתלבש' בחוה דז"א כידוע) אך בתורה יש ב' בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, פי' מלמעלה למטה, זוהי יסוד מצות התורה כדיבור וקריא' דוקא כדכתי' ואשים דברי בפוך כו'. שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה וד"ל והבחי' הב' הוא בחי' מצות עסק התורה בעיון שהוא בחי' מלמטה למעלה כמ"ש בלק"א שהוא בחי' נשיקין יחוד חב"ד בחב"ד ע"ש שזוהי בחי' העלא' מלמטה למעלה וד"ל. וקדוש הג' הוא על גמלות חסדי' זוהי קדוש הג' הנ"ל (שגמל חסדי' למל' וד"ל) והוא עסקו במצות שום תשים עליך מלך כניל. וד"ל.

שבח פ' אמור בעזרה"י

ולתוספת באור ענין קדוש הג' הנ"ל (שהוא בחי' ג"ח כו') הנה כתי' חסד חפצתי ולא זבח, דעת וכו'. ולהבין הפסוק היטב, דהנה כמ"ש לעיל בענין הקדוש הג' שמל' דאצילות נעשית בחי' נקודא חדא (ומסתתרת בראש הבריא' ואז נק' בחי' אסת' וד"ל) ופי' שנסתלקו ממנה המוחי' דאבא ואימא ונעשי' רק בחי' נקודא (פי' ולא פרצוף שאין מאיר בה המוחי' ונעשי' רק נקודא שהוא בחי' מל' שבמלכו' ואין בה האר' י"ס וד"ל) וכדכתי' במגלת אסתר ובמות אבי' ואמה (שהם מוחי' דאבא ואמא) לקחה מרדכי לו לבת. ופי'

וד"ל: על צד הגליון רשום בנוכ"כ אדמו"ר הצי"צ:

עמ"ש בבה"ז פ' ויצא בענין ואל מקומו הוא שואף שעיקר הרצון להיות בי"ע.

כי כאשר מל' דאצילות צריכה להסתתר בבייע לחיו' רוח שפלי' כו', נסתלקו אז ממנה כל המוחי' דאבא ואמא ונעשי' בחי' נקודא לבד, מפני שצריכה להתצמצם כ"כ בכדי שתוכל להחיו' כו' לבייע שהם בעלי' גבול כו', לכך מוכרחי' לעשו' בחי' נקודא, בחי' מל' שבמל' (ואין בה אז האר' הייס שתיחי' בחי' פרצוף, כי ייס הם אצי' בחי' איס ולא הי' יכול להווי' בעלי גבול כו' ודיל'). ולכן כאשר נצרך להקימה מעפרה (שהוא עפר שבקרקע המשכן שהוא בחי' בריא' כידוע) ולעשותה בחי' פרצוף באצילות, הוא דוקא ע"י מרדכי שהוא אומן את הדסה כו' ודיל, ופי' כי אומן מלשו' (אמון פדג"ג שמגדלי' הילד במעט מעט ודיל) שאומן אותה להכניס לה בחי' מוחי' כו' (והוא כמו שמגדלי' את הילד במעט מעט מפני גודל קט שכלו איא ליתן לו מוחי' הרבה בפע' א' מפני שלא יכול לסבול מפני גודל קטנותו ולכן מגדלי' אותו במעט מעט כו' ודיל), כן מל' דאצילות שנעשי' בחי' נקודא בראש הבריא', לכן כשנצרך להקימה מעפרה הוא דוקא ע"י מרדכי שאומן אותה. ופי' כי מרדכי הוא מירא דכיא מר דרור פי' מר הוא מוחי' דאבא (כי מר הוא שמן המור' ששמן הוא חכמ' ומור שבחכמ' הוא בחי' ריח שבחכמ' שריח הוא בחי' גבורו' שקורי' עש קוויק'ט בליא והוא מלמט' למע' העלא' לריח ניווח ודיל וזוהי גבורו' דאבא ודיל) ודרור הוא מוחי' דאמא (בחי' דרור וחירו' עלמא דחירו' ודיל) (וכדכתי' ויח בשמן המור ויח בבשמי' כו' פי' כשצריכ' הנער' שהיא מל' לבא אל המלך בלבוש צריכה להתקשט בויה בשמן כו' שהוא מוחי' דאבא ויח בבשמי' וכו' ודיל). ולכן קימתה מעפרה הוא דוקא ע"י מרדכי כי מרדכי הוא הארת יסוד אבא אבל לא במקומו, ופי' כי מקו' שמסתיי' האר' יסוד אבא הוא בחזה דזיא כידוע ושם מקו' האר' יסוד אבא שמסתיי' ודיל אבל מרדכי הוא האר' יסוד אבא שאינו במקומו ופי' שמרדכי הוא בחי' חיצוני' אבא, והוא האר' יסוד אבא, ביסוד זיא (שהוא אינו במקומו ודיל ופי' כי כאשר הוא במקומו אז הוא בבחי' גדלו' המוחי' ודיל. אבל כשהוא מלוכש ביסוד זיא הוא בבחי' קטנות ודיל). ופי' כי מאחר שמל' דאצילות נעשי' בחי' נקוד' לבד מסתתר' בראש הבריא' (ונסתלקו ממנה כל המוחי' כו' כניל והיא בבחי' קטנות מאד רק בכדי להחיו' רוח שפלי' בבייע כו' לכן עלייתם להיות בבחי' פרצוף דוקא ע"י מרדכי (שהוא כניל שמתלבש יסוד אבא ביסוד זיא שהוא בבחי' קטנות דוקא ודיל) כי אינו יכול להקימ' כ"א בבחי' קטנו' במעט מעט, וזהו אומן את הדסה כו' ומגדלה במעט מעט ומכניס בה בחי' מוחי' דקטנו' כו' עד אשר מקימה מעפרה ונעשי' בחי' פרצוף באצילות בהאר' ייס בתוכה ודיל.

וזהו פי' באר היטב הקדוש הג' (שהוא ג"כ המשכה מלמעלה מבחי' כתי' כמיש' בפרע"ח שם מחזה לנהי"ם כו') שהוא בחי' ג"ח, פי' שגומל חסדי' למל', ופי' גומל הוא מלשו' ויגמל שקדי' שהוא תחלת הפרח' (ובחי' קטנו' או ויגמל הילד ודיל) ופי' מפני שמל' היא בבחי' קטנות במאד נקודא בראש הבריאה לכן הוא גומיל לה חסדי' בבחי' קטנו' בכדי שתוכל לקבל כו'

כניל ולעלו' לאצילות להיו' בחי' פּרצוף כניל ודיל. והוא דוקא עיי בחי' גיח שהוא קטנו' (שמתלבש בתוכה ומעלה ומגבי' למעלה ודיל) (וכשהיא עולה לאצי' ותכלי' יריד' המל' בבייע' הוא כדי ללקט אורו' שנפלו בשבירה ששורש התהו' בייע' הוא משבירת הכלי' כידוע ושורש שביר' הכלי' הוא הגבה למעלה כו' כידוע שהוא מש' ס"ג וכשנתבררו עולה היא למעלה מכמו שהיתה קודם הבירור ודיל וזהו פי' זורע צדקו' כו' שהוא ענין הזריע' מש' ס"ג לבין כידוע ומשם לבייע' בכדי לברר הסוף כו' ושיגדל הזרע אחיכ בתוספ' מרובה לאחר בירורו' עיי ש' מ"ה וכמשיית שם לקמן בארוכה ע"ש) ואחיכ משפילה למטה לחיו' רוח שפלי' כו' בעיכ אתה חי כו' כניל ומבטלת רצונה מפני רצונו ית' להשפיע בבייע' כו' וזהו פי' הפ' חסד חפצתי פי' שאני חפץ להיות חסד בתחתוני' ותשפיע לבייע' להחיו' רוח שפלי' ולא זבח ההעלא' מלמטה למעלה (בחי' גבור' כמבו' במ"א ע"פ הסבי עיניך כו') ודיל. (וזהו פי' גיכ שאומרי' בש"ע ברוך הוא המשכ' המוחי' כו' אלוקי' אברה' כו' שהם מוחי' דז"א כו' ועל גמלו' חסדי' אומרי' איל עליון שהוא בחי' כתר' גומל חסדי' ופי' שגמילו' חסדי' למל' הוא מאיל עליון שהוא בחי' כתר כניל בעיכ אתה חי ודיל מפני שחסד חפצתי ודוק היטב).

יום ה' ל"ג בעומר בעזרה"י

להבין* היטב ענין הילולא דרשב"י, דהנה כתי' ביום חתונתו וכיום שמחת לבו כו', וארויל ביום חתונתו זה זמן מתן תורה כו' ולהבין זאת היטב ההפרש בין הילולא דרשב"י (שהוא בל"ג בעומר) והחתונה שבמתן תור' (שבחג השבועו' ודיל), והנה ההפרש הוא שהילולא דרשב"י הי' למעלה בנסתר לבד והחתונה שבחג השבועו' באה לידי גילוי ודיל. ומפני שמלמעלה למטה הוא תחלה הנסתר שהוא למעלה ואחיכ הנגלה (כניל במ"א שלפי שמלמעלה למטה הוא תחל' הנסתר ואחיכ הנגלה שהוא למטה ודיל אבל בעבודת ה' מלמטה למעלה תחלה הוא הנגלה ללמוד הנגלו' לנו כו' ואחיכ הנסתר ודיל) לכן תחלה הוא הילולא דרשב"י בל"ג בעומר (שהוא החתונה בנסתר ודיל כמשיית לקמן) ואחיכ בחג השבועו' יורד ומתגלה לגילוי כדכתי' וירד ה' על הר כו' ודיל. והנה להבין הנ"ל היטב ההפרש הנ"ל הוא למשל מלך כשעושה חתונתו תחלה עושה סעודתו בכפר במקום כלתו ונק' סעודת של כלה, ואחיכ מתייחד עמה בחדרו וביתו ועושה שם סעודה ונק' שם סעודה של החתן, ופי' שכשעושה הסעודה בכפר הוא בעצמו יורד למטה

להבין: נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתריח שמות דף רחצ, ב. ושם נמצא גם כיאור על מאמר זה (וראה גיכ להלן ע' תנג).

אל הכלה ודיל ונק' סעוד' של הכל' כניל ודיל אבל כשעושה אחיכ הסעודה בביתו והוא אינו יורד כו' כ"א הכלה נגבהת ועולת למעלה ודיל. והנה לפי משל הנ"ל יוטב היטב הנ"ל, שבשבוועו' הוא החתונה שהמלך יורד למטה ומתגלה לכפר ועושה שם הסעודה, ופי' כי מל' דאצילות נעשי' נקודה ומסתרת בראש הבריאה להיות ראש לשועלי' להחיו' רוח שפלי' כו' (ונק' בחי' כפר ודיל) והנה בשבוועו' הי' שנתגלה המלך כו' ב"ה למטה לכפר, כדכתי' וירד ה' כו' שנגלה עליהם המלך כו' ודיל והי' שם היחוד למטה ודיל (ולכן הי' קולו' וברקי' מפני שהמלך הי' בכפר והי' סעוד' הכלה לכן הי' ברעש וקולו', אבל כשהי' בבית המלך הסעודה אין שם קולו' וברקים כלל ששם הוא הביטול במציאו' לפני המלך בעצמו ודיל (כמשל בגשמיו' רעש הוא מרחוק מפני המלך בחוץ אבל בבית אין רעש וקול כלל מפני ביטול לפני המלך ודיל כדכתי' ואחר הרוח רעש ולא ברעש ה' וכו' ודיל) וכמשיית לקמו).

וזהו החתונה שבשבוועו' שירד ה' על הר סיני (כניל שנק' סעודת הכלה שנתגלה למטה לכפר המלך ודיל), אבל היולא דרשב"י הוא למעלה בנסתר כניל. כמשל המלך כשעושה הסעודה בביתו שהוא במקומו והכלה נגבהת ועולת למעלה להתייחד עמו שם בביתו, וזהו הי' בליג בעומר כשנסתלק רשבי' ע"ה, ופי' מפני שרשב"י הי' נשמתו מבחי' אצילות שהיא בחי' אלקו' רק הי' נתלבש בכלי כו', והי' בו כלול מכללו' נשמו' ישראל (וכמאמ' בזוהר מאן פני האדון כו' דא רשב"י, מפני שהי' בחי' אלקו' ממש מבחי' אצילות כידוע ודיל רק נתלבש בכלי ודיל).

והנה עסק רשב"י ע"ה הי' כשהי' בכלי ליחד יחודי' עליוני' ולכן כשהי' בכלי הי' עסקו ליחד יחודי' להמשיך למטה כניל ודיל, אבל בעת פטירתו הגביה כל היחודי' שעסק כו' למעלה לבחי' אצילות וזהו היולא דרשב"י שכשנסתלק למעלה אז נעשה שם הסעודה והחתונה בבית המלך ודיל כניל. ולכן בליג בעומר מותר בעשיי' מלאכה וכו' מפני שלא ירד כלל השמחה למטה רק היתה למעלה באצילות כניל משאיכ בשבוועו' שירד למטה כו' לכן אסור בעשיית מלאכה ודיל (וכניל במ"א בענין כונו' נר חנוכה משל לזה כשעומדי' ב' אנשי' א' למעלה וא' למטה כשצריכי' להתייחד כו' לפעמי' עולה התחתון למעלה ולפעמי' יורד העליון למטה ודיל ע"ש בארוכה כן כאן בשבוועו' יורד העליון למטה ובל"ג בעומר עולה התחתון למעלה ודו"ק היטב ודיל). (וזהו שבשבוועו' הוא בנגלה כו' כניל שנתגלה למטה ובל"ג בעומר הוא בנסתר כניל לכן לפי ההשתלשלו' מלמעלה למטה הותחל תחלה התחתונה בנסתר שהוא היולו' דרשב"י בליג בעומר עד שבוועו' שנתגלה למטה ודו"ק היטב).

שבת פ' בהר בעזרה י"טש

וידבר* ה' אל משה כו' דבר אל בני כו' כי תבאו אל הארץ, ושבתה הארץ
שבת לה' כו'. שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך כו'
ובשנה השביעי' שבת שבתון כו'. להבין ענין תורה ותפלה שארז"ל ת"ת כנגד
כולן אף כנגד עיון תפלה וג"ח, וארז"ל הלואי שיתפלל כו' כל היום כולו,
(וכן בג"ח ארז"ל דעסיק בתורה לבד חי' מ' שנין דעסיק בג"ח חי' שתין שנין
כו') וגם להבין מארז"ל וכל בניך כו' א"ת בניך אלא בוניך אלו ת"ח שעוסקי'
בבנייני' של עולם כו' ת"ח מרבי' שלו' כו' מהו ענין השלו', וגם להבין הפסוק
חסד חפצתי ולא זבח שתור' נק' חסד היא למעל' מן תפל' שהוא זבח במקו'
קרבו תיקנו כו'.

אך הענין הוא, שארז"ל ב"י מאמרו' נברא העולם והלא במאמר יכול
להבראו' כו' ופי' שתחל' הי' במאמר א' (כ"י בראשי' הוא בחוכמתא
ואורי' מחכ' נפק' ואסתכל באורייתא וברא כו' כי תורה קדמ' אלפי' כו'
וד"ל) בראשי' נמי מאמר כו' ובראשי' בלבד שהוא בחי' חכ' כדכתי' ראשי'
חכמ' ברא כו' ופי' שתחל' הי' במאמר א' ולא י' מאמרו' רק במחשבה א' אנא
אמלוך כו' וד"ל ואח"כ האציל י"ס ונתחלק לי' מאמרו' פרטיי' יהי אור כו'
יהי רקיע כו' אבל תחל' שיתה' י' מאמרו' הי' קוד' במאמר ומחשבה א' אנא
אמלוך כו' וד"ל.

והנה תחלת בריא' העולם הי' בבחי' חפץ חסד הוא והי' חסד עליון
מלמעלה שיתהווה העולם, אבל עתה צריך להמשיך ע"י אתערותא
דלתתא שיומשך חסד עליון לקיום העולמו' כו' כידוע, וזהו מארז"ל וכל
בניך כו' אלו ת"ח שעוסקי' בבנייני' של עול' שתכנה ותתקיי' והוא כנ"ל ע"י
אתערותא להמשיך אתערותא דלעילא חסד עליון לקיו' העולמו' וד"ל. והנה
המשכ' מלמעל' בחי' חסד לקיו' העולמו' הוא ע"י עסק התור' שממשיכי'
מלמעל' בעסקו' בה בחי' גילוי אלקו' למטה להחיו' עולמו' כו'. אך איא
לעסוק בד"ת בלתי שיתפלל תחל' כ"א דוקא מי שתורתו אומנתו הוא דוקא
פטור מן התפלה מפני שתורתו היא אומנתו וד"ל (וכנ"ל במ"א בארוכ' על
אלו שתורתן אומנתן שהם ממשיכי' כל ההמשכו' שאנו ממשיכי' ע"י התפלה,
כנ"ל גבי ר' חייא מן יומא לא איכוונת כו', והם ממשיכי' מן התורה שהיא
פנימי' מדותיו כו' והי' מרפאי' ע"י התור' כו' כידוע. וד"ל).

אבל אנו צריכי' להתפלל קודם למסור נפשו באחד' ולצא' מגדרי הגוף כו',
כי אחד' הוא בחי' יחודא עילא' פי' שז' רקיעי' וד' רוחו' כו' כולם
בטילי' לגבי אלופו של עולם וקמי' כול', כלא נחשב כדכתיב אני ה' לא שניתי
בין קודם שנאצל ונברא ובין לאחר כו' (כי ש' הוי' הוא ת"ת ד"א דאצילות
ושם היחוד עליון שכולם באמת כלא נחשבו, משאיכ' במל' דאצי' מלכותך כל

וידבר: מאמר זה הוא נוסחא שני' מהגדרס בספרימ תקס"ב — ח"א ע קפה.
(כ"י . . . וד"ל): קטע זה רשום על צד הגליון ומסומן ששייך לכאן.

עולמי' והוא ש' אדני' שאין מלך בלא עם זור' ונפרדי' ליש דוקא והוא מלך עליה' כו' והוא בחי' תחתונה ונק' אר"ץ, פי' שהמדו' מלכו' שימלוך על עם רב כו' הוא הבחי' תחתונה שבמלך שיתפשט מלכותו לזולת על עם דוקא וד"ל אבל פנימי' מהו' ועצמו' המלך הוא חכמתו ורצונו ומדותיו שהם בחי' עצמיו' המלך וכמשל מלך שהוא חכם וגבור וכדומה זוהי פנימי' מהו' המלך ובחכמתו וכו' א"צ לעם כלל ושוה אצל חכמתו שיהי' עם רב או מעט כו' אבל בחי' התחתונה הוא שהוא מולך על עם רב והוא התפשטות ממנו בחי' שמו בלבד שהוא מולך עליה' וד"ל ונק' זו בחי' תחתונה בחי' שמו שנקרא עליה', ואין ערוך כלל אף מהחכמו' שבהנהגו' המדינה אף לבחי' התחתונה שבעצמותו וד"ל כמבוא' במ"א. וזהו ענין יחודא עילא' שבק"ש שהוא הוי' אחד שכול' בטילי' באמת נגד ש' הוי' ושו' ממש קודם שנברא ולאחר כו' וא"צ לעם כלל כנ"ל וד"ל, ואחי"כ הוא היחודא תתא' בשכמ"ל שהוא הש' אדני' שהוא בחי' מלכותך כל עולמי', כי אין מלך בלא עם דוקא להיו' נקרא שמו הגדול עליהם וד"ל וזוהי כמו קבלת עול מלכו' שמי' בק"ש וד"ל. ואחי"כ כתי' ואהבת את ה' כו' שירצה ליכלל וליבטל בש' הוי' אשר לא שניתי כו' ואין שם מקו' וזמן כדכתי' הנה מקו' אתי כו' שבטל לו בכל נפשך ומאד"ך כו' כמבוא' לעיל ע"ש. ואחי"כ כתי' והי' הדברי' כו' אשר אנוכי מי שאנכי מצורך פי' שאנוכי מצורך לשו' קשר פי' בע"כ אתה ח"י דוקא בבחי' מל', שום תשי' כו' ובטל רצונך מפני רצונו כו' ודברת בם כו' וזהו ענין הביטול רצון מפני רצונו ב"ה כדכתי' חסד חפצתי ולא זב"ח שהוא בחי' תפל' שכנגד תמידי' תיקנו כו' והחסד הוא עסקו בתור' שעוסק בבניינה של עולם ופי' כמשנת' לקמן, שיתקנו העולם שהוא בחי' ארץ ולברר' כו') כי כתי' השמי' כו' לה' והארץ נתן לבני אדם, ופי' שהארץ עליונה נתן לבני האדם לברר' כו' ע"י קיום התפל' התורה ומצות כו', וכדכתי' והוא יושב פתח האוהל כו' ופי' שאברהם תיקן תפלת שחרי' כו' הוא יושב פתח האוהל הוא מד' מל' ששם הוא קיבוץ החסדי' בפתח האוהל דוקא לכן צריכי' תחל' להתפלל כו' כמארז"ל משל לגיזבר שמסר מפתחו' הפנימי' ומפתחו' החיצוני' לא מסרו לו בהי עייל כו' והא ענין הירא' שום תשים עליך מלך, שבלי קדימ' היראה כו' א"א להגיע לחדרי' הפנימי' וכדכתי' בזאת דוקא יבא אהרן כו' וד"ל. וענין הבירור שישאל מבררי' בארץ, הוא כמשל זריעת הגרעין שזורעין אותה והיא בעצמה נרקבת לגמרי בארץ ורק מן הכח הצומח הרוחני שבה ממנו נגדל הזרע החדשה לגמרי כו' כן ממש למעלה כתי' ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו', ופי' כמשל הנ"ל כי אורי' היא מחכמ' עילא' נפקת, אך ירדה ונתלבש' בדברי' גשמי' מאד כמו קלף התפילין וכו' וכן ההלכו' בדיני ממונו' שזה טוען כך וזה כך כו', וזוהי בחי' זריע' מלמעלה למטה לארץ עליונה בדברי' גשמי', וצריכי' ישראל לעבדה כו' פי' העבודה הוא שירקב הגרעין ולברר רק הרוחניו' הכח הצומח ולהעלו' זרע חדש כו' כן למעלה זהו עבודתו לברר המוץ והתבון והוא שנתלבש' התורה בדברים גשמי' כו' ולברר הרוחניו' כח הצומח שבה והוא פנימי' התורה ולהעלותו למעלה כו', וזוהי

עבודתו הוא ע"י התפלה שמבטלין ומוסרי' נפשם באחד כו' ועי"ז מגביהי' את התורה ומבררי' כו' (וזהו בחי' נהר דינור שטובלין בו שישרוף כל המחשבו' ועסקיו בעוה"ז אף במצות שורף הנהר דינור הגשמי' המוץ והתבן וכו') ועולה למעלה הפנימי' הכוונה שבהמצוה וכן הפנימי' החכמ' שבתור' אבל המוץ וכו' והוא העסק בתורה שנתלבש' בדברי' גשמי' ונסרד' כו' וכן עתה הוא הנהר דינור המריירו' שקודם התפל' או בתיקון חצות כו' דקביה' אתי לאשתעשעא עם צדיקיי' ופי' שנגל' אליה' שם האר' מפנימי' התורה אחר שטבלו בנהר דינור כו' וד"ל). וזהו שיש מצות שהם בע"ל ויש שבלמ"ד כו' והענין הוא שהמצות שבע"ל הוא שישראל ממשיכי' אל המצות והם עצמן למעלה מן המצות, כי ישראל עלו במחשבה עילא' כו' וזהו המצות שמכרכי' בע"ל כו' פי' שהוא למעלה מן המצוה וממשיך בה מלמעלה (והוא קודם הברור שנפל' ונתלבשו למטה וצריך הישראל לבררה כו' אז הוא למעלה ממנה וד"ל) והמצות שמכרכי' בלמ"ד, הוא שהמצוה היא למעלה מן ישראל והיא מגבי' אותו למעלה כו' כי אורי' וקביה' וישראל הם תלת קשרי' דמתקשראן כחדא ואורי' היא הקשר שמקשר ישראל לקוביה' וד"ל (והוא שלאחר בירורין התור' בשרשה היא למעלה מן ישראל כמשיית לקמן בארוכה וד"ל ע"ש).

וזהו כי תבואו אל הארץ ושנתה הארץ כו', פי' כאשר תבואו אתם בארץ לברר מן הגרעין המוץ והתבן והוא מה שנתלבש' התורה כו' כנ"ל והוא ע"י עבודתו כתפלה ליכלל באחד כו' (ושירקב הגרעין והוא ע"י מרירו' נפש בתיקון חצו' כו' שיהי' שו' לעפר בחייו כו' ואז תגדל הזרע וד"ל) ושנתה הארץ כו' פי' כי מל' דאצילות אינה נחה ושוקטת ותמיד רוצת ליכלל וליבטל באור א"ס ב"ה כו' כדכתי' אלקי' אל דמי כו' (והיא תמיד בכחי' רצוא ושוב כו' וזהו ענין דפיקא דליבא שדוסק בכחי' רצוא ושוב וכדאי' במדרש שעל כל נשימ' כו' כי הנשמ' אינ' רוצת להיו' אסור בגוף וכן למעלה במל' דאצילות היא תמיד בכחי' רצוא ושוב בחי' דפיקא כו' ליכלל כו' ואינה נח' ושוקטת, אבל כשתבאו אתם בארץ כו' כנ"ל ותבררו את המוץ ואז תגדל הזרע החדשה ויומשך עי"ז אור חדש מן א"ס ב"ה למטה למל' דאצילות ואז תשבו' הארץ במנוחה ולא תתלהב' עוד למעלה כי יבא המשכ' מ"ד גילוי אור א"ס ב"ה אל' וד"ל ואספת את תבואת' כנ"ל ע"י בירורין יאסוף תבואת' ולהעלות' למעל' וד"ל. וזהו שש שני' תורע כו' והוא הזריע' מלמעל' בחי' תורה כו' ושש שני' תזמור כו' והוא הפרדת הקוצי' וברקני' מן הארץ כי לא יגורך רע כתי' וזהו מצות לשמר' פ' שני' שבק"ש וד"ל להפריד הקוצי' וברקני' להיו' סור מרע כו' ואז בשנה השביעי' שיהי' יום שכולו שבת ושבת שבתו, פי' שהשבת בעצמו ינוח וישבו' שיהי' מנוח' לחי' עולמין וד"ל. וכמשיית לקמן באר היטב ע"ש.

לרוקע* הארץ על המים כליח כו'. וצריך להבין תחלי' הקושי' שבלקיא מהו החידוש של התהפכא ממרירו למיתקא כו' ותירץ שם שהוא דבר חידוש כמו שמלמדי' העוף (הנק' פייגל) לדבר שהוא דבר פלא כו' כן הוא הדבר פלא כשמהפכי' ממרירו (שהוא חושך) למיתקא (שיהי' אור) ע"ש. אך צריך להבין זאת שאעפ"כ אינו מיושב היטב כי הלא ממך הכל והוא ברא את החושך ואת האור ומהו הפלא שמהפכי' כו' וד"ל. וגם צריך להבין למעלה איך יתכן למעלה בחי' אתערותא דלתתא שיעורר אתערותא דלעילא כמי' הפני' כו' ואיך יתכן זאת למעלה, כי הלא ה' אש אוכלה הוא כו' ואינו יכול להתלבש כלל בגדר עלמין (כמבוא' במ"א אש אוכל' כו' בחי' הסתלקו' ואינו יכול ליתפס בכלי כלל כו' ע"ש) כי הוא אל עליון ורם ומתנשא מימו' העולם ואין העולם שייכו' לו כלל ועתה איך שייך שיעורר ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כמי' הפני' כו' מאחר שאין לו שייכו' וערך כלל אל הנאצלי' כו' שיעוררו ע"י אתערות' כו'.

אך הענין הוא כמבוא' במ"א בארוכה, שלכך קראו וכינו חכמי הקבלה בש' אור דוקא מפני שאין לו בחי' התלבשו' והתפעלו' כלל והוא כמשל אור השמש שמאיר' שאין לה תוספ' וגרעון בהארתה רק היא מאיר' בשוה על הארץ ואף שיסתיר הענן האור אין לה תוספ' אור וכן להיפך (כמבוא' לעיל בארוכה ע"ש) רק האור מאיר מעצמה והיא אינה משפע' כלל ואינה מלובש' להאיר על הארץ וד"ל משאי"כ בשפע השכל שבשע' שהוא משפיע השכל הוא מלובש בהשכל להשפיעו כו' ויש בו בחי' התפעלו' והתלבשו' וד"ל (כנ"ל באריכו' ע"ש) ולכן כינו דוקא בש' אור ולא בחי' שפע וד"ל שהוא רק בחי' אור שמאיר מעצמו מן א"ס ב"ה ואין שם בחי' התלבשו' והתפעלו' כלל ח"ו. כנ"ל אך הא גופא קשי' מאחר שא"ס ב"ה הוא בעצמו רם ומתנשא כו' ומה שמאיר כו' הוא רק בחי' הארה ממנו ית', כנ"ל ואיך יכול להאיר ולהתפש' אף בחי' אצילות מן אורו הגדול ית'. אך הענין כי עולם א"ק הוא קדמו' לבחי' אצילות והוא מקור ושורש שיתהווה בחי' אצילות. ונק' בוהר רעוא דכל רעיון פי' רצון של כל הרצונו' ופי' שא"ק הוא מחשבה קדומה והוא רצון איך יהי' כל הרצונו' שבאצילות וד"ל. ופי' ששם הוא המקור הנהגת אצילות שיהי' בחי' אתערותא דלתתא דלעילא וזהו באצילות. אך הטעם לזה שמעורר והלא אין ערוך אליו כלל כו' זהו בחי' א"ק קדמו' השכל כו' ושם הוא השכל והטעם שיהי' דוקא בחי' אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וימשיך ע"י אתערותא דלתתא כו' ומשם נמשך שיהי' בחי' אצילות וכל הנהגת של בחי' אצילות וד"ל.

והנה אהבת ככל מאדך הוא שהכלים הם קטנים והוא בחי' נקודת הלב צעק לבם למעלה מן הכלי כו' כידוע מפני שהכלי קטן מהכיל כו' וד"ל (והוא מבחי' עולם התהו כו' שהוא בחי' רצוא והסתלקו' כו' וכמשיית לקמן).

וע"י אהב' בכל מאדך בחי' נקודת הלב למעלה מן הכלי' ממשיך ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שיומשך האור מלמעל' שמלמעלה מן הכלי', כמארז"ל במדה שאדם מודד מודדי' לו וצריך להיות' אתערותא דלתתא כו' כמו שמעלה מ"ן כן הוא המ"ד, והנה ההעלא' מ"ן של בחי' מאד"ך הוא למעלה מן הכלי כו' והוא הורא' על בחי' א"ס וממשיך ע"י מלמעל' בחי' א"ס שלמעל' מן כלי וגבול וד"ל (שזהו ברמיזתו בבחי' מא"ד שהוא בחי' א"ס למעלה מן הכלי שלו וע"י רמיזתו מעורר למעלה אור א"ס ב"ה האמיתי שלמעלה מן הכלי' וד"ל). והטעם הוא כנ"ל שכן נמשך מא"ק קדמו' השכל מקור ושורש האצילות שיהי' במדה שאדם מודד מודדי' לו כו' ולכן כשהוא מעל' מ"ן בבחי' א"ס למעלה מן הכלי שלו כן מודדי' לו בחי' אור א"ס ב"ה שלמעלה מן כלי' וד"ל. והנה הטעם שההעלא' מ"ן של מאד"ך ממשיך מ"ד מבחי' אור א"ס שלמעל' מן הכלי' כו' ואף שהאהבת מאד"ך הוא אצלו מפני קטנו' הכלי אבל באמת לגבי אחר שהכלי שלו רחבה ביותר האהבה היא עדיין שורה בכלי וגבול ומאחר שהאהבה היא בחי' גבול כו' מפני מה ממשיך מ"ד מבחי' א"ס ב"ה כו' אך הטעם שעיקר הוא בחי' רמיזה שיעורר לתתא בחי' א"ס ולכן מודדין מלמעלה כנגד העלא' מ"ן כן הוא המ"ד כו' ולכן מאחר שאצלו הוא למעלה מן הכלי שלו והוא בחי' א"ס כו' לכן ממשיך מ"ד בחי' א"ס (במדה שהוא מודד בו כן מודדי' לו כנ"ל) יותר משימשיך אותו שהכלי שלו רחבה ביותר והאהבה זו ממש היא עדיין שורה בכלי שלו מפני כנ"ל שאותו שהוא עדיין בהכלי אינו ממשיך מ"ד בחי' א"ס. אבל זה שהוא למעל' מן הכלי שלו מודדי' לו בחי' אור א"ס ב"ה וד"ל. (והנה התכלי' הוא לעשו' כלי' קטני', מפני שאם יהי' כלי' גדולי' ורחבי' שיוכלו לקבל הרבה כו' והעיקר הוא שיהי' בחי' מאדך למעלה מן הכלי כנ"ל שיעורר למעל' בחי' א"ס כנ"ל ואלו הי' כלי' רחבי' אזי המאד שלמעל' מהם הוא גדול מאד והי' נצרך להמשיך בחי' א"ס ממש כו' וזהו איא וד"ל לכן התכלי' לעשו' כלי' קטני' בכדי להמשיך אור מא"ס ב"ה בלבד וד"ל).

והנה להבין באר היטב, ענין ופי' כלי' קטני' וכלי' גדולי' כו' הנ"ל, צריך להקדים להבין תחלה ענין עגולים ויושר, דהנה עגולי' הוא בחי' נפש לבד ויושר הוא בחי' רוח כו' (והי' עגולי' מתעגלי' מג"ר דיושרי' כמשיית לקמן בארוכה) ועגולי' הוא מעולם התהו, ויושר הוא מעולם התיקון כו', ופי' עגולי' הוא שהכלי' הם קטני' ונק' בחי' נפש לבד (ושרשן מעולם התהו שהי' הכלי' קטנים ולא יכלו לסבול כו' ונשברו כו' כמשיית) ופי' למשל תינוק ששכלו קטן במאד ולכן כשמרגיזי' לו הוא תיכף נתמלא חימה וגבורה ומקיף בדרך כלל את הדבר שהרגיזו כו' בלי שום התחלקו' בזה והוא אצלו רק בבחי' עיגול בלי שום התחלקו' פרטיי' כ"א רק דבר א' בעגול ובכלליו' שהרגיזו כו' ונעש' דבר א' עם אותו דבר שהרגיזו כו' ונתמלא חימ' (ונתמלא סאתו בהאותו דבר ולא נשאר בכלי' שלו מקו' פנוי חוץ מאותו החימה כ"א הוא נעש' ונתאחד ונתמלא ומקיף האותו דבר שהרגיזו כו' ואינו יכול לחשוב

דבר א' הפכי כלל מפני שכל שכלו מלובש ומיוחד בהחימה, וגם אינו יכול לחלוק הדבר למחשבו' פרטיי' כ"א הוא בבחי' עיגול ובבחי' כללי וקיצור בלי ראש וסוף כלל וד"ל. כמו משל שני' בלק"א אדם שחושב איזה חפץ הנה החפץ הוא מוקף בשכלו ושכלו מקיף את החפץ כו' וד"ל). והטעם הוא מפני שהכלי שלו היא קטן מהכיל לקבל כו' ולכן אינו יכול לקבל אותו דבר כו' וליחלק לפרטיי' שיהי' בו בחי' ראש וסוף כ"א הוא מקיפו בבחי' עיגול מבלי שימצא ראש וסוף רק דבר כלל וקיצור כו' וד"ל ולכן אינו יכול לחשוב ולעשו' דבר הפכי למשל שאינו יכול לחשוב או לעשו' באותו הרגע שהוא בחימ' כו' בחי' חסד כלל אף לאחר מאחר שהוא בעצמו החס' והגבור' והי' לאחד' מבלי מקו' פנוי כו' כנ"ל, וכמשל הזה ממש הוא כן למעלה בחי' עגולי' הוא בחי' נפש לבד קטנו' הכלי' ושרשן מעולם התהו שהי' עקודי' בכלי א' (כנ"ל ע"ש) והי' הכלי' קטני' במאד מאד והי' רק מחשב' א' אנא אמלוך כו' וכשהי' החסד שיתהו' העולם כו' הי' חסד פשוט וכללי וקיצור מופלג בלי שום התחלקות בבחי' עגול מבלי ראש וסוף (וכנו' בע"ח שבעולם התהו הי' הספי' זה תחת זה כו' ופי' כשהי' מדת חסד הי' פשוט לבד מבלי השתתפו' בחי' גבור' כלל, והוא כנ"ל מפני שהי' הכלי' קטני' במאד וד"ל וכשהי' מד' גבור' הי' תחת חסד ג"כ לבד וד"ל) (ודו"ק היטב). אבל יושר הוא בחי' רוח והוא התיקון כו' ופי' שנתיקון הי' שהכלי' הם גדולי' ורחבי' וכל א' כלול מ' ויש בהם בחי' ראש תוך סוף, כידוע והוא נחלק דוקא לבחי' קוין ימין ושמאל ואמצע ויש בהם השתתפו' והתכללו' זה בזה (חסד שבגבור' וגבור' שבחסד כו') ובחי' אמצע הוא המכריע בין שניהם וד"ל (והוא כישוב הדע' יותר ובקרירו' להכריע כו' וד"ל אבל בתהו שם מפני הקטנו' הגבורו' יותר כנ"ל וד"ל), וכמארז"ל על שאול כו' לאשר משפטו שם פעלו כו' פי' באשר משפטו הוא הגבור' והקצף שהי' על שאול על שהרג הגבעוני' ושם באותו רגע ממש הוא פעלו וחסדו עליו שקצף על ישראל שלא ספדו את שאול כהלכה כו'. וזוהי כנ"ל שהוא בחי' יושר ותיקון שהכלי' הם גדולי' ורחבי' ביותר, ויכול להיות ב' הפכי' בנושא א' והוא הקצף והגבור' על שאול שהרג כו' ותיכף החסד עליו על שלא ספדו כו', והוא מפני שהכלי' רחבי' ביותר ויכול להיות שניהם כא' ממש (הגבור' והחסד) (והוא כשהכלי רחבה יכול לקבל שניה' ויכול להיות שהוא בגבור' עליו כו' ואעפ"כ נשאר אצלו מקום פנוי שיעש' לו חסד וד"ל).

והנה ענין השבירה שהי' בעולם התהו כו' הי' מפני קטנו' הכלי' במאד כו' כנ"ל ולא יכלו לסבול ונשברו כו' ופי' למשל אדם שמבשרי' לו פתאום איזה בשורה טובה עד מאד אשר אין הכלי שלו יכול לקבל יכול להיות שימות תיכף מן רוב השמחה שלא יכול הכלי שלו לקבל כו' וענין הסתלקו' נפשו הוא כי הנפש היא מלאה אותיו' כידוע וכאשר בא' אליה אור שאינה יכולה לקבל אזי מתפרדי' האותיו' זה מן זה ולכן מסתלקת הנפש וד"ל. וכמשל הזה ממש, כן הי' למעלה ענין השביר' כו' ופי' כנ"ל שבעולם

התהו ה' הכלי' קטני' במאד כו' (כנ"ל שהי' בבחי' עגול וכללי מפני קטנו' הכלי' כו') ולכן נשתברו שלא יכלו לקבל האור הגדול של א"ס ב"ה, והוא כמשל הנ"ל כשמבשרי' הבשור' פתאו' יוצא' נפשו מן החדוה כו', כן למעלה כשמאיר האור הגדול כו' והכלי' הם קטני' לקבל האור כו' לכן הם נשתברו כו' כי יש ב' מיני א"מ, הא' הוא א"מ שהוא מקיף מלמעלה ואינו נכנס בכלי כלל, והא"מ הב' הוא שנכנס בכלי וחוזר ויוצא ומסתלק לשרשו דרך שערו' שהם דיני' תקיפי' מפני ששרשו הוא בחי' גבורו' אש אוכלה בחי' הסתלקו' (אך יש ב' בחי' שערו' דראש בחי' כתר ובחי' חכ' כו') וזוהי הא"מ הב' שנכנס בו וחוזר כו' ואינו משיגים לכן נשברי' כו' שאינו יכול להתישב בהכלי. וענין השבירה הוא ג"כ כמשל הנ"ל שמתפרד' האותיו' זה מן זה כו' כן למעלה כשמאיר האור כו' ואין הכלי' שהם האותיו' יכולי' לקבל ולכן הם נשברי' כו' ופי' שנתפרדו הכלי' שהם האותיו' זה מן זה כמו משל תיבת אדו"ן כשהד' אותיו' הם ביחד יש בהם אור ושכל שהוא אדו"ן כו' אבל כשנתפרדו הא' מן ד' וכן ד' מן וי"ו ווי"ו מן גו"ן אז אין שום שכל בא' לבד וכן בד' לבד כו' והאור מסתלק למעלה כו' אך אעפ"כ מאחר שהי' פעם א' ביחד לכן אף כשנשברו ונתפרדו כו' יש בהן קצת אור ורשימ' (שהרי כשמצרפי' אותם יש שכל דוקא עם הד' אותיו' שהוא אדון הרי כשהם בצירוף אז יש אור בכלם ולכן אף בהתפרדם יש קצת אור ורשימו' וד"ל) (וכמשנ"ת במ"א בארוכה) וזוהי ענין שבירת הכלי' שנשברו בעולם התהו וד"ל. והנה משבירת הכלי' נתהוו בי"ע (שנפלו מש' ס"ג לש' ב"ן ומשם הוא מקור התהו' בי"ע כידוע) (ומפני ששרשן הוא מאד געל' מש' ס"ג, לכן דוקא משבירתן והתפרדותן נתהוו עולמו' בי"ע בחי' בעלי גבול מן הפרד' האותיו' שיש בהם קצת האור ורשימו' כו' אבל כשהיו ביחד לא הי' יכול להתהוו' בחי' נברא בעל גבול כו' וד"ל).

והנה כתי' לא תהו בראה אלא לשבת יצרה כו', ופי' כנ"ל שאהבת ככל מאד"ך הוא בחי' רצוא בחי' צעק לבם למעלה מן הכלי מפני שהכלי קטן מהכיל ולקבל את האור כו' וזה הי' בעולם התהו' שהי' כלי' קטני' כו' כנ"ל. וזהו דכתי' לא תהו בראה כו' שאין התכלי' לישראל בזה בבחי' תהו שהוא בחי' רצוא למעלה מן הכלי' (כדכתי' הסבי עיניך מנגדי כו' כמבוא' במ"א בארוכה), אלא התכלי' רצונו ית' הוא לשבת כו' פי' שיהי' השוב דוקא, והוא ע"י כלי' גדולי' ורחבי' שישוב דוקא בכלי' כו' והענין הוא שתחלה צריך לעשו' כלי' קטני' להיות בחי' רצוא למעלה מן הכלי' כו' אך שלא לישראל בזה, אלא אח"כ יעשה כלי' גדולי' ורחבי' שישוב דוקא בהם (והוא בחי' יושר עולם התיקו"ן כנ"ל) והוא ע"י קיום התורה ומצות, שאנו אומרי' אשר קדשנו כו' שהם רמי"ח איברי' דמלכא, והם הם הכלי' כו' כידוע וד"ל (וכמשי"ת לקמן בע"ה בארוכה).

ועתה יובן היטב הפ' לרוקע הארץ על המים כלי"ח כו', פי' כי אר"מ הם מבחי' עגולי' כידוע (שאש הוא מעגולי' אש אוכלי' כו' כידוע ורוח

ג"כ מעגולי' וסובב את העולם כו' ומים הם ג"כ מבחי' עגולי' (כידוע) אך הארץ אף שהיא עגול, אעפ"כ היא סוף בחי' יושר כי רגלי איק מסתיימי' על הארץ כו' כידוע (והוא הנקוד' הפנימי' שבארץ כידוע) כדכתי' והארץ הדום רגליו כו'. והנה נת' לעיל שהי' עגולי' מתעגלי' מג"ר דיושר כו' והטעם הוא, מפני שעגולי' הם הפכי' מבחי' יושר כניל' (שיושר נחלק לקוין כו' ויש בהם ראש תוך סוף ועגולי' אינו נחלק כו' ואין בהם ראש וסוף כלל כניל') ולכן מתעגלי' כל הי' עגולי' מג"ר דיושר דוקא מפני ששם אינם כיכ הפכי' לגמרי, שג"ר דיושר הוא כחיב ואין שם עדיין התחלקו' לבחי' קוין (ושם עדיין בבחי' כלליו' כו' ודיל') (כי הכל הוא בחי' חכמ' רק היא נתחלקה לג' כתר חכמ' בינה כו' אבל אינם עדיין בחי' קוין כו') ולכן הי' עגולי' מתעגלי' דוקא מג"ר דיושר כניל' ודיל' (אבל מן האמצעי' איא להתעגל ששם הוא ממש ב' הפכי' ששם נחלק לקוין כידוע ודיל'). ומפני שהארץ היא סוף בחי' יושר כניל', לכן המים שהם מבחי' עגולי' תחת' (לפי שאין שם בחי' ג"ר שהיא המוקף כניל' לכך מוכרח המל' לקבל ממנה ודיל'). ובזה יובן היטב מה שניל' (בתורה) שהמים שתחת הארץ הם מלוחי' וכאשר יוצאי' דרך הארץ למעלה אז הם מתמתקי' ונעשי' צלולין ומתוקי' כו' ע"ש. והוא מפני שהארץ היא סוף בחי' יושר כניל' והמים הם מבחי' עגולי' וכנרא' בחוש שהארץ אינה שוה בכל המקומו' כו' שבמקו' זה מצמיח אילנו' ובמקו' זה עשבי' כו' ובמקו' זה הר' ובמ"א בקעו' כו' ואין מקו' א' שוה לחבירו כלל כו' משאיכ הי"ם הוא שוה אף באלף פרסאו' שוה ממש שהכל מרא' א' מים לכד כו'. והטעם הוא כניל' שהארץ היא מקיף בחי' יושר וכניל' שבחי' יושר הוא התיקון יש בו ראש תוך כו' (והתיקון הוא מש' מ"ה שהוא מבחי' חכמ' כו' וכן בארץ כתי' ה' בחכמ' יסד ארץ כו') ולכן אינם שוי' כל המקומו' (כי בחכמ' אתברירו) ולכן משתנה שבמקו' זה מגדלת עשבי' ובמ"א הר' ובמ"א אילנו' כו' (מפני שהיא מבחי' יושר שיש בה מדרגת ראש וסוף מעלה מטה כו' ודוק היטב). משאיכ המים שהם מבחי' עגולי' כניל' שבעגולי' אין בו שום התחלקו' ראש וסוף מעלה ומטה כו' (רק העגול שוה מעל' כמו מטה) והוא בחי' כלליו' א' (כניל' בארוכה) ולכן הים שוה אף באלף פרסאו' (ואין שום התחלקו' פרטיי' שניווי' ודויק). וזהו לרוקע הארץ כו' כליח, כי תחלה כתי' לעושה אורי' כו' לעושי' השמי' כו' שהם הכל בחי' עגולי' (שלמעל' כו' ודיל') ואחיכ כתי' לרוקע הארץ על המי' זהו חסדו הגדול כו' והוא כניל' שהמים הם מלוחי' מפני שהם בחי' עגולי' מעולם התהיו כניל' (שאין התחלקו' כו' לכן הם מלוחי' שאין שם התבררו' כו' ודיל'). והם תחת הארץ כו' וכאשר הם יוצאי' דרך הארץ אז נעשי' מתוקי' וצלולין כו' והוא שהארץ היא מבחי' יושר היא מברר המי"ם ונתפרדי' הפסולת שבהם (ונתהו' מהם דגי' טמאי' ושקצי' ורמשי' כו' ולצב"ר ים כידוע שמקבל ומקבץ אליו כל הפסולת מן המי' שנתבררו' בארץ כו') ואז נעשי' מתוקים וצלולין ע"י בירור הארץ שהיא מבחי' שמברר' אותן כי בחכמ' אתברירו ודיל'. ובעבודה הוא כן המים הוא האהבה שלמעלה מן הכלי' מפני קטנו' הכלי כניל' והוא מבחי' עולם התהו

כו' אך הוא יכול לפול ממנה (לאהבה זרה מפני שהיא מבחי' עולם התהו (בלא התבררו' כניל) לזה צריך תחלה בחי' חריש' כי חרישה מרפ' ארעא ופי' שהוא ענין המרירו' לב נשבר שע"י החריש' מרפא ארעא ויכולי' המי' לצא' בארץ כו' ודיל' ואח"כ כשיוצאי' בארץ הארץ היא מברר' להפריד מהם הפסולת כו' ותתברר המי' שהוא האהבה להיו' צלולין (כי בחכמ' אתברירו) ונעשי' צלולין ומתוקי' בלא תערובת פסולת ודו"ק היטב.

בסעוד' ג' דשבת הנ"ל

ולתוספת ביאור, ענין כלי' קטני' וכלי' גדולי' הנ"ל, הנה (מבוא' בע"ח) שכשנשברו ונפלו הכלי' כו' נפלו ג"כ רפיח ניצוצי אורו' כו' (ופי' כמשנ"ל שנשא' רשימו בהכלי' שנשברו מן האויר כו' כניל).

והנה צריך להבין משנ"ל בענין כלי' גדולי' ורחבי' כמארז"ל גבי שאול שקצף עליו על שהרג הגבעוני' כו' ועל ישראל שלא ספדו כהלכה כו' וארז"ל עליו המקרא זה באשר משפטו שם פעלו כו' שיכול להיו' ב' הפכי' חו"ג בנושא א' מפני גודל הכלי שיכול לקבל שניהם כו' כניל. והנה זהו הטעם על הכלי' (שמפני שהכלי' רחבי' יכולי' לקבל ב' הפכי' כו') אבל צריך להבין הטעם באורו' עצמן (מפני מה יכולי' להיו' ביחד ב' הפכי' חו"ג בנושא א' כו'). אך הענין הוא שבאורו' הוא הטעם (שיכולי' להיו' ב' הפכי' ביחד) והוא כמשנת' במ"א שהוא עושה שלום במרומיו כו' בין מיכ' ובין גברי' שהם אש ומי"ם (חו"ג) ב' הפכי' ממש ועושה שלום ביניהם כו'. והענין שעושה השלו' ביניהם כו' הוא שיורד אליה אור מן א"ס ב"ה ששניהם בטלי' נגדו וכלא חשיבי ומתבטלי' ונעש' שלום כו' ודיל' (כמבוא' במ"א בתור' עוש' שלום כו' שהוא הת"ת המכריע בין חו"ג מפני שת"ת עולה עד הכת"ר ויש בו האר' מאי"ן שלמעלה משניהם ולכן מכריע ביניהם שמתבטלי' שניהם מפני האר' אין שבת"ת ודיל'). וזהו הטעם (באורו') שארז"ל באשר משפטו שם פעלו כו' מפני ששניהם (החסד והגבור') כאין נגדו ובטילי' מפני הארת א"ס ב"ה שאין נחשב נגדו למאומה ודיל'.

ובזה יובן היטב הטעם באורו' וכלי' איך יש כח בכלי להגביל את האור מפני מה אינו מסתלק האור למקורו, כי הכלי' הם הם המגבילי' את האור כו' כמו כלי חכמ' דאצילות, הנה הכלי חכמ' מגביל את האור שיהי' בחי' חכמ' דאצילות. וקודם הגבלת הכלי חכמ' דאצילות, לא הי' האור בחי'

ומהו' חכמ' כלל, כ"א רק בחי' התפשטו' החיו' מא"ס ב"ה (ולא הי' אפשר להיו' בחי' חכמ' כלל מא"ס ב"ה כו' כ"א ע"י הגבלת הכלי' שמגבילי') וכשנכנס האור בכלי' והכלי מגבילו כו' אז נק' בחי' חכמ' וד"ל. והוא כמו משל מ' בעצמן אין להם בחי' גוון כלל וכלל, רק כשנכנס בכלי משתנה המרא' והגוון לפי הכלי אם הכלי אדום נראי' המי' שבתוכו אדום ואם ירוק כו' אבל בהם בעצמן אין שום גוון ומראה כלל, וכמ"כ הוא למעלה, האור שמאיר מא"ס ב"ה הוא אינו בחי' מהו' חכמה כלל רק בחי' התפשטו' חיות בלבד כנ"ל, ורק הכלי החכמה דאצילות מגבילו שיהי' בחי' חכמ' וד"ל כמשל הנ"ל במי' שהם בעצמן אין להם גוון כלל ומשתני' בגוונ' לפי הכלי' וד"ל.

והנה צריך להבין היטב מאחר שהכלי' הם המגבילי' את האור כו' כנ"ל, מנין יש להם כח להגביל את האור ומפני מה אינו מסתלק למקורו כו', כי סוף מעש' במחשב' תחל' ונעוץ תחלתו בסופן דוקא וכו', כי האור שבכלי אינו מתאחד שם בדרך אונס כי צריך להיו' עבוד' השוב בשמחה ורצון ולא באונס וד"ל. אך הטעם הוא לפי משנ"ל (בענין אורו') שהוא עושה שלום כו' מחבר ב' הפכי' מפני שהמחבר למעלה משניה' כו' והם בטילי' נגדו כו') כן הוא הטעם ג"כ כאן באורו' וכלי' כי הנה שורש התהות הכלי' הוא ממקור גבוה מאד נעלה מן שורש התהו' האורו' שבכלי' כו', כי שורש התהו' הכלי' הוא מאח"פ שמשם הוא מקור התהו' הכלי' (כי מאוון הוא מקו' הכלי א' דעקודי' כו' ומח"פ הי' כלי' דנקודי' כו'), אך עתה הם נשפלי' למטה מן האורו' כו' (וכנז' בע"ח שמן שמרי האורו' והתעבותו נעשי' הכלי' והוא מן אי' ואי' שמכי' כו' והוא כמו שנשפלו עתה למטה מן האורו' נעשי' הכלי' מן התעבות האור כו' אבל שרשן הוא מאד נעל' מן האורו' כו' כנ"ל), ולכן אף שהם נשפלים למטה מן האורו', אעפ"כ שופע עליהם אור מן שרשן (שהוא אח"פ) אך האור ששופע עליהם מן שרשן אינו שופע עליהם בדרך גילוי כ"א בהעלם ובחי' לבוש מוסתר ונעלם וד"ל (אבל האור שבכלי אף שהוא למטה מן השפע' האור שבהעלם בכלי אך הוא נגלה ואותו שבכלי הוא גנוז ומוסתר וד"ל). ולכן יש כח בכלי להגביל את האור והאור אינו מסתלק (כפי שנ"ל בענין אורו') כו') שהוא עושה השלום כו' בין שניה' הפכי' והוא ע"י גילוי האור שלמעל' משניה' כו' וכן כאן הוא הטעם שהאור מתבטל לפני האור הגנוז שבכלי שהוא למעלה ממנו (שהגנוז שבכלי הוא מאח"פ כו'), ונתבטל ממנו ולכן אינו מסתלק וד"ל (כי לגבי האור אינו מוסתר וגנוז האור שבכלי שלגביו אין הסתר וד"ל, ולכן הוא בשמחה ורצון בהכלי ואינו חפץ להסתלק למעלה כי הוא מתבטל לפני האור שבכלי וד"ל (והוא כמש"נ לעיל בענין ושבתה וד"ל מפני שמתבטל' כו' כן כאן ודו"ק היטב) וד"ל.

וזהו פ' הפ' לא תהו ברא' כו' (שהם הכלי' קטני' לצא' בחי' רצוא למעלה) כ"א לשכת יצרה, והוא ענין השוב בתורה ומצות שהם הכלי' (גדולי'

ורחבי' כו') רמ"ח איברי' שהם הכלי' דמלכא וד"ל. ולכן נק' המצות לבושי' כנ' מפני שהאור שגנוז ושופע בכלי' הוא שופע בבחי' לבוש והסתר כנ"ל (והוא מבחי' אח"פ שלמעלה מן האורו' וד"ל), וזוהי שאנו אומרי' אשר קדשנו כו' וצונו כו' פי' וצונו הוא לשון צוותא כו' שחיבר אותנו להמצות שהם הכלי' ששרשן הוא למעלה מן האורו' כו' כנ"ל וכמו משל מצות הנחת תפילין שלוקחי' קלף שהוא מבהמה טהורה שהיא מנוגה דבי"ע שהיא משביר' הכלי' וכותבי' כדיון הד' פרשיו' כו' שהוא קדש הוא בחי' חכמ' כו' וכשלושן הרי הוא מקי' מצות בוראו, ואף שלא יעבוד בעצמו בכל מוחו ולבו כו' והרי הוא בעצמו לא המשיך אורו' כו' אעפ"כ אינו נק' פושעי ישראל כו' כי המשיך בלבוש' התפילין שמלובש בהן אורו' עליוני' בקדש מלובש בחי' חכמ' כו' (והכלי' שהוא הקלף שהוא משביר' הכלי' ממש וכו' בשרש' הוא מאח"פ כו'). אבל אם לא הניח תפילין אף שהתפלל בכוונה עצומה בנוקדת הלב כו' אעפ"כ נק' פושעי ישראל בגופן כו' והטעם הוא שאף שהתפלל בכוונה עצומה כו' ואתערותא דלתתא מעורר לעילא, הרי הוא נברא בעל גבול כו' (ולא המשיך כ"א האורו' שלו בלבד ולכן נק' פושע שצריכי' להמשיך ע"י הכלי' שלמעלה מן מקורא דכולא והוא מאח"פ וד"ל וזה שלא הניח התפילין לא המשיך ממקורא דכולא כ"א מלמטה וד"ל). אבל כשהוא מתפלל ומניח תפילין הנה האור שמלובש בתפילין והוא שבקדש חכמ' כו' ממשיך אורו' עליוני' והכלי' שהוא הקלף התפילי' שהם משביר' הכלי' אך שופע עליה' מן שרשן מאח"פ ובטל האור החכמ' לגבי האור הגנוז בכלי' כנ"ל, ולכן ממשיך בלביש' התפילי' מן שורש התהות הכלי' מן אח"פ וד"ל.

והנה התורה נדרש בכלל ופרט, והנה יש ב' מיני העלא' מ"ן דאורו' ודכלי' כו' וצריך להבין תחלה ענין העלא' מ"ן, והוא כמו משל תלמיד המחכי' את רבו כו' ופי' כשאין התלמיד שואל אצל הרב, ואין הרב עוסק בהחכמ' והחכמ' היא אצלו בבחי' העלם ובחי' שינה וד"ל אבל כשהתלמיד מעלה מ"ן אליו בהחכמ' אז התלמיד מחמם את הרב ומעורר מ"ד ועוסק הרב בהחכמ' להשפיע לו ונגלה החכמ' אף להרב עצמו שתחל' לא עסק בה והיתה בהעלם ובהעלא' מ"ן של התלמיד התעורר מ"ד שיעמיק הרב ויתגלה להרב עצמו ונק' זה תלמיד המחכי' את רבו וד"ל (כי העלא' מ"ן מחממי' ומעוררי' הדבר להשפיע כו' וד"ל) וזוהי ענין העלא' מ"ן שממשיך בהאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כו', והנה יש ב' מיני העלא' מ"ן דאורו' ודכלי' כו', העלא' מ"ן דאורו' הוא בדרך כללי וקיצור רק הכל דבר א' ליכלל למעלה (והוא שוה בכל הזמני' ויו"ט רק דבר א' העלא' בחי' רצוא למעלה ליכלל שהוא מבחי' תהו שהוא בבחי' עגול בלי התחלקו' פרטיי' וד"ל) וכמ"כ מעורר למעלה וממשיך מ"ד לפי העלא' מ"ן והוא שהמ"ד הוא ג"כ בכלליו' שמאיר ומתגלה אור מלמעלה ג"כ בדרך כלל. וזוהי ענין העלא' מ"ן ומ"ד א' דאורו' שנדרש' בדרך כלל. וההעלא' מ"ן דכלי' הוא בפרטיו' כמו שעוסק במצוה מעלה מ"ן כו' (למקור הכלי') וזהו בדרך פרט כי בכל מצוה יש כוונה

אחרית ומעלי למקור א' כמו העלא' מ'ן במצות סוכה אינו שוה להעלא' מ'ן דאתרוג כו' והמשכת מ'ד הוא ג'כ בפרטיו' לכל מצוה ומצוה כפי מדרגתה וכוונתה כו' ותחלה ממשיכ' האורו' בדרך כלל אור עליון כלל ואח"כ האור כללי מתחלק בפרטיו' בהכלי' בכל מצוה ומצוה בפרט ודו"ק. וזה שא"א לאורו' בלא כלי' ולכלי' בלא אורו' וד"ל.

יום ד' מחר חודש סיון בעזרה"י

ולתוספת ביאור היטב ענין אורו' וכלי' הנ"ל, שני'ל ששורש הכלי' הם הגבה למעלה מן האורו', אך הם נשפלי' למטה ושופע עליהן משרשן (מאח"פ מקור התהו' הכלי' כנ"ל) אך בדרך התלבשו' והסתר כו' כנ"ל (ולכן מתבטל האור שבכלי לפני האור הגנוז כו' שעוש' שלום כו'). והנה להבין זאת היטב הוא למשל מזון הנפש היא מדגן ובשר כו' שהם הכל בחי' צומח וחי כו', והנה הנפש החיוני' עצמה היא למעלה מהם שהיא בחי' מדבר והם הם רק בחי' צומח וחי כו' ומ"מ א"א להנפש להתקיי' ולחיו' בלעדי אכיל' (והלחם יכול להתקיי' אף בלעדי האדם וד"ל) והטעם הוא שנעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו כו' כידוע, והנה הלחם עצמו הוא רק בחי' צומח למטה במדרגה מן הנפש החיוני', אך יש בחי' שמלוכב בהלחם שהוא למעלה מן הנפש עצמה והוא בחי' טעמי' שיש במאכלי' כו' וטעמי' שרשן הוא מחיצוני' בינה דאצילות כו' ושורש נפש האדם הוא רק מן ז"א דאצילות כידוע. ולכן מצטרך הנפש לאכילת הלחם שבו מלוכב אור שלמע' מן התהות הנפש עצמה והוא הטעם שמלוכב שבלחם (שאינ בחי' טעמי' בהנפש כ"א בנפש השכלי' כו' כידוע), כמ"כ ממש בענין אורו' וכלי', הנה כמו שהוא עתה האורו' הם למעלה מן הכלי' שהכלי' הם המגבילי' את האור כו' אך שורש כח הכלי' להגביל ומקורו הוא למעלה מן האורו' פי' כמשל הנ"ל בלחם כו' כן כאן שופע על הכלי' אור גנוז מאח"פ שלמעלה מן האורו' עצמן כי אח"פ הם עולמו' הא"ס ונק' שם בחי' מהותו ועצמותו והאור' הם רק הארה וזיו מן א"ס ב"ה וד"ל. וזהו ג'כ פי' ענין כלי קטני' וכלי' גדולי' הנ"ל, פי' כלי' קטני' נק' כלי' דבי"ע שנפלו בשביר' מש' ס"ג לבי"ע כו' ששם הכלי' הם בקטנו' מאד כו' (כנז' לעיל הפרש בין כלי' דבי"ע שהם בעלי גבול לכלי' דאצילות שהם בחי' אלקו' רק הם בחי' גבול בפועל כו' ע"ש), וכלי' גדולי' נק' כלי' דאצילות שהם כלי' גדולים כו' (כנ"ל שהם גבול רק בפועל כו' אבל הם עצמן הם בחי' אלקו' א"ס ממש ולכן הם גדולי' וד"ל). והנה בכלי' קטני' הוא האהבת מאד"ך כו' הנ"ל בחי' עגולי' מעולם התהו כו' כנ"ל וש' מ"ה דאצילות שהוא התיקון מבחינ' ומפריד מן הפסולת כי בכלי' דבי"ע

מעורב טו"ר כו' כנ"ל ולכן מבררין ש' מ"ה דאצילות להפריד מעליהן רע כו' ומגביהן למעלה כו' אך כשמגביהן מן השביר' דבי"ע לכלי' דאצילות אז לאחר בירורן אינם יכולי' לשרו' אף בכלי' דאצילות שהכלי' הם גדולי' ורחבי'. אבל מפני שהם לאחר בירורן לכן אינם יכולי' לשרו' אף בכלי' דאצילות כ"א יוצאי' דרך שערו' דרא"ש ודדיקנ"א שהוא דכתר ודחכמ' בבחי' א"ח למעלה למקורן ושרשן הוא אח"פ ששם הוא שורש התהו' הכלי' כנ"ל.

והנה כשעולי' לאחר הבירור לשרשן (הוא אח"פ) אז הם למעלה אף מן המברר שהוא שם מ"ה החדש כו' שביררו כו' והוא כי אף שש' מ"ה הוא בחי' חכמ' ובחכמ' אתברירו' כו' אך שורש הכלי' הוא הגביה למעלה מע' מן ש' מ"ה המבררו, כי שורשן הוא מאח"פ שהם עולמו' איס פנימיו' א"ק ונק' מהותו' ועצמותו' כו' וש' מה הוא רק הארה בלבד ממצחא דא"ק כו' כידוע וזהו ענין לשבת יצרה כו' שוב לאחד כו' ופי' שהוא ע"י עסק המצות שהם הכלי' רמ"ח אבריו' כו' שכמו שהם מלובשי' עתה בנוגה דבי"ע הם למטה מן האורו' כו' כמו סוכה ולולב כו' שהם רק מברריו' הכלי' דבי"ע כו' אך שופע עליהם אור גנוז מן מקור התהות הכלי' מאח"פ בחי' עצמיו' א"ק ונק' מהותו' ועצמותו' ב"ה כו' ולכן הם למעלה מן האורו' שהם רק זיו מן א"ס ב"ה וד"ל, ולכן אומרי' אקב"ו כו' וצונו הוא שעורר אותנו להמצות שהם הגבה מאתנו (כי שרש ישראל מש' מ"ה כו' כנ"ל וד"ל). וזהו מן המיצר הוא הכלי' קטני' דבי"ע קראת כו' והוא אהבת מאדך ואך אח"כ עולי' הכלי' ע"י בירור ש' מה הפסולת והרע מהם ואז עולין לכלי' דאצילות שהם כלי' גדולי' ורחבי' בחי' תיקון וזהו ענני במרח"ב בכלי' רחבי' כו' וגם שם הוא האהב' מאדך כו' לשרשן כנ"ל והם בבחי' רצוא לשרש' כו' אך בכלי' דאצילות הוא התיקון ולכן הם שבי' אח"כ (כשירד אליה' השפע מן שרשן).

ובעבודה הוא ג"כ ע"ד הנ"ל תחלה קודם שיבא לבחי' אהבת מאדך שהוא בחי' ונחנו מה (כי מא"ד גימט' מש' מ"ה) ושיושפע עליו מן מ"ה החדש כו' צריך תחלה להפריד הרע והפסולת ושיהי' לו לב נשבר ונדכה שעייז יפריד הרע והפסולת ויהי' כלי לבחי' מ"ה החדש העליון שישרה עלי' כו' דכשם שבא ליראו' כך ממש בא לראו' וכמ"כ ממש שופע עליו' באתערותא דלתתא מעורר לעילא כו' וכמו נשמת מרע"ה הי' בחי' יסוד אבא ושרתה עלי' מש' מ"ה העליון שהי' כלי תחלה עניו מאד כו' שנאמר בו יותר מבאברה' כו' ואח"כ יהי' השוב בכלי' שהם המצות והתורה שהם למעלה אף מן מ"ה החדש העליון כנ"ל וזהו ענין לשבת יצרה כי שורשן נעלה מן ש' מ"ה כנ"ל שהם נק' מהות ועצמות א"ס ב"ה, כי גם מרע"ה שהי' בחי' מ"ה רצה ליכנס לא"י לקיי' המצות תרומו' ומעשרו' שהם הכלי' שהם הגבה למעלה ממנו שהוא בחי' מ"ה ודו"ק.

תורה דחג השבועות בעזה"י

להבין* מארז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצאת ב"ק ואמרה מי גילה רז זה לבני רז שמלאכי השרת משתמשי' בו שנאמר ברכו ה' מלאכיו גבורי כ"ח עושי דברו לשמוע בקול דברו כו'. והנה להבין זאת צריך להבין תחלה ענין י' דברו' שירד ה' על הר סיני כו', והי' ברעש קולו' וברקי' כו' והם דברי' פשוטי' אשר גם שכל אנושי מחייבן כמו לא תרצח כו', גם השכל מחייב שלא ישפך דם כו'. וגם צריך להבין, ההפרש בין מ"ת שקבלו ישראל בהר, ובין האבו' שגם הם קיימו כל התורה כולה ואפי' עירוב תבשילין כו', וכדכתי' וישמור משמרת ומצותי, אלו הם מ"ע ולית (משמרת) לית מצותי מ"ע) (חוקתי ותורתו הוא הפנימיו' של המ"ע ולית). גם צ"ל מ"ש כי ישאלך בנך מחר מ"ה העדו' והחוקי' וגו' פי' השאלה הוא מ"ה הוא העבודה למה צריכ' הנשמה לירד בגוף בכדי שיהי' צריך לקיים מצות כי עיקר קיום המצות הוא למטה בעה"ז כשהנשמ' מלובש' בגוף, כמו מצות סוכה ולולב וכדומה, אבל כשהיא למעלה אי' לקיים המצות, כי אי' לה לקיימן וד"ל וזהו שאלת הבן למה הוא הצורך שתדך בגוף בכדי לקיים כו', ע"ז הוא התשובה שמשיביו' לו, כי בחווק יד הוציאנו ממצרי', ותצונו לירא' את הוי' וגו' כו'.

אך להבין כ"ז באר היטב, הנה כתי' לך ה' הגדולה והגבורה וכו' ופי' שלגבי איס ב"ה בטילה מדת הגדולה נגדו כמארז"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו וכו'. והענין הוא כמ"ש בסי' שתי אבני' בונות ב' בתים כו', פי' שהן הן בחי' צרופי אותיות הדבור של בחי' כבוד מלכותו ית', שבהן נבראו השמי' והארץ וכל צבאם כו', כמ"ש בדבר ה' שמי' נעשו, וכמו שמצירוף אבני' הרבה ביחד, נעש' בנין בית אחד. ומצירוף בחי' רבי' נבנה עיר אחת, כמ"מ ממש למעלה, שהאותיו' נק' בחי' אבנים (וכשנתצרפו האותיו' ביחד או בהן נבראו שמי' וארץ כו'), ובצירוף אותיו' הנ"ל ביחד נבנה הבתי' הנ"ל וזהו ב' אבני' בונו' ב' בחי' כו' וכולן ביחד נק' בחי' עיר אלקינו, ואז דוקא נק' גדו"ל, פי' שאז שייך לכנותו בש' גדו"ל, שמורה (על התפשטותו מדת מלכותו ית' על כל העולמי' אשר לגדולתו אין חקר כו', והוא כמו משל התנשאו' ורוממו' המלך בממשלתו על מדינות רבו') (שמזה נתגדל המלך וד"ל) וד"ל כמ"כ עדי' למעלה, בחי' מדת מלכותו ית' הוא דבר ה' ית' שמחי' את כולם, כמ"ש בדב"ר ה' שמי' נעשו וגו' (פי' הדבור' הוא בחי' מלכותו, כי דבר מלך שלטון וד"ל) והיא נק' עיר אלקינו הנ"ל ואז דוקא נופל שם מדת גדוליה' הנ"ל כי לגדולתו אין חקר כנ"ל. אבל לגבי בחי' חכמתו ית', שהוא חכי' ולא בחכמה ידיעא כו', בטל בחי' הדבור שלו, שהוא כבוד מל' ית' הנ"ל, כמו עדי'מ באדם שלמטה, בחי' הדבור שלו בטל נגד

בחי' מהו' חכמתו, כי אבא יסד ברתא, שמקור הדיבור הוא מהחכמה כנודע, וגם עיקר הצטרכות הדיבור הוא כשצריך להשפיע לזולתו איזה חכמ' וכדומה, אז מפרשו בהדבור, אבל כשאין צריך להשפיע כלום לזולתו, אין מצטרך אז לדבר בפיו, כ"א חושב במחשבת שכלו, והדבור בטל נגדו בתכלית הביטול, כמ"כ ממש עדי"מ הוא למעלה, שבחי' הדבר ה' ית' הוא מדת מלכותו ית', שמתפשט' על כל העולמו' להחיותם כנ"ל שעיקר הצטרכו' הדבור הוא בכדי שיושפע לזולתו כו', כמ"כ מדת מלכותו ית' נק' בחי' הדבור שלו ית', להשפיע לזולתו, להחיות עם רב הזר' ונפרדי' דוקא, כי אין מלך בלא עם כו' והם כל העולמו' הנבראי' כו', אשר אין להם מספר כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' אלף אלפי' ישמשוני', ורבוא רבבן קדמוהי כו' וכולם מקבלי' חיותם מבחי' מלכותו' שהיא דבר ה' ית' שמשפיע לזולתו כנ"ל. ובוזה דוקא יתכן מדת גדולתו ית' אשר אין לה חקר כמארז"ל הנ"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקיננו כו'. אבל לגבי בחי' חכמתו ית' שהוא חכי' ולא בחכמ' ידיעא כו', מקור הדבור הנ"ל, בטל בחי' הדבור הנ"ל בתכלית הביטול (שאינו בחי' יש ודבר כ"א כאשר שורה על מקומו להיות ראש לשועלי' כנז' במ"א), ולכך כתי' לך הוי' הגדולה וגו', שלגבי בחי' עצמיו' חכמתו ית', כטלה מדת הגדולה בתכלי' וכנ"ל. שמדת גדולה להתרומם ולהתנשא מן צבאו' רבי' אין מספר שברא הוא בחי' עניוות והשפלה גדולה לגבי עצמותו ית' כמארז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו וד"ל.

והנה המקור והראשי' המשכ' החיו' של התהוות כל העולמו' הנאצלי' ונבראי' כו', הוא מבחי' חכמתו ית' כמ"ש בראשית ברא כו' בחכמתא שהיא הראשית לכל המשכ' החיות הנ"ל וממנה נמשך כל החיות לכל הנאצלי' כו' בפרטיות [כי תחלה עלו כולם במקור מחשב' ואח"כ נשפע לפרטיו'] וכמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ וגו' שהיא המקור לכל כנ"ל וד"ל. והנה כאמת לגבי עצמו' אי"ס ב"ה נק' אף בחי' ראשית חכ' בחי' עשיי' ממש, פי' סוף מעשה שהוא החכמ' שנק' עשיי' לגבי מחשבה תחלה (שהיא מחשב' קדומ') וזהו סוף מעשה במחשבה תחלה וד"ל. ולכן תרגם אונקלוס על בראשית בקדמיו, פי' שהמקור התהוות והמשכ' החכמה הנ"ל הוא מבחי' קדמיו' מחשבה קדומיה (שנק' קדמיו) שבחי' חכמ' נק' לגבי זה המחשב' קדומיה, בחי' סוף מעשה כנ"ל וד"ל [ובקדמיו' הוא בחי' כתר הכללי שנק' רעווא דכל רעיון כמשיית בעיה].

ובזה יובן היטב, ענין תורה ומצות הנ"ל, שהמצות צריך לקיימן במועדן וזמנן דייקא, כמו מצות סוכה הוא בחג הסוכו' אז זמנה וכדומה. הענין הוא, דכתיב עת לכל חפץ תחת השמי', פי' חפץ הוא רצון העליון ב"ה המלוכב בהמצות שתחת השמי' כו' בזה יש עת וזמן קבוע, לקיימן בזמנן דוקא, אבל בחי' מצות עסק התורה, פי' שלומד בה דיני המצות הנ"ל הוא שוה בכל זמן, שלומד הל' סוכה אף שלא בזמנה וכן כולם, וכמארז"ל ע"פ

בכל יום מוקטר מוגש לשמי וגו', אלו תיח שעוסקי' בדית שמעלה עליה הכי' כאלו הקריב כו', והענין הוא, דהנה רמיח מיע נקי' רמיח אברי' דמלכא כו', שכמו האברי' של האדם הם הכלי' להשרא' בחי' רצונו המתפשט בהם כו', כמי' הרמיח מיע הם רמיח אברי' דמלכא שהם הכלי' להשרא' רצון העליון ביה המתפשט ומלוכב בהם ודיל. והנה מעלת התורה על המצות הוא, כי התורה נקי' דים, כמי' זאת התורה אדים שהוא א' דים, גם אדים מורה עיש שדומה לעליון כו' וזהו אדים אדמיה לעליון כו', ופי' דהנה כמו למשל באדם שלמטה, שהדם הוא הנפש פי' הדים הוא הממוצע בין הנפש להגוף, [יש בו מבחי' הנפש כי הדם הוא הנפש וגם מבחי' הגוף כנודע] והוא המחבר ומקשר את הנפש אל הגוף שממשיך חיות הנפש שיתלבש בתוך הגוף, והסבה לזה הוא מפני שהוא ממוצע ביניהם כנו' במיא עיש, כמי' התורה היא נמשכת מן רעוא דכל רעווין שהוא בחי' מחשבה קדומה (כי תורה קדמה אלפי' שנה כו' ששרשה ממחשבה קדומה הניל), אל בחי' רמיח כלים דרמיח פקודין אברי' דמלכא, וכמשל הדם המוליך וממשיך חיות הנפש אל הגוף ומקשרים יחד כניל [שרעוא דכל רעווין הוא רצון הכללי מקור כל הרצונות ולכך ממשכ' התורה הימנו אל רמיח פקודין שהם הכלי' להשרא' רצונו ית' הפרטי המלוכב בהמצוה ההוא כו' ודיל]. וזהו זאית התורה אדם א' דם אדמה לעליון כניל ודיל.

וזהו עת לכל חפץ תחת השמים וגו', פי' הם המצות שהם חפץ ה' ורצונו ית', אך מאחר שהם תחת השמי' ולמטה מבחי' התורה, לכן הם בעת זומן דוקא, משאי' התורה שנמשכה מבחי' רעוא דכל רעווין בחי' מחשבה קדומיה הניל לכך היא למעלה מעית זומין ודיל [וכמו עדימ דם הנפש הוא מסבב בכל אברי' הגוף בשוה מבלי שימצא בו ראש וסוף, משאי' אברי' הגוף מחולקי' בבחי' ערך מעלה ומטה ראיש וסוף וכניל ודיל].

וזהו ענין עשרת הדברות שניתנו בהר סיני כו', דהנה ארזיל עיפ חרות על הלוחו' וגו' אית חרות אלא חירות, חירות משעבוד מלכות כו' חירות ממיה כו' חירות מיצהיר כו', פי' כי לשון הצווי והעתיד שויין לעולם (בלשונם דמשמע לב' אפי' לצווי ולעתיד) וזיש לא תרצח וגו', שהכוונה על הצווי שלא יהי' רצחון כו' וגם משמע לשו' עתי'ד שגזר אומר הכתוב שלעתיד לא יהי' רציחה כו'.

רציחה: בהכתי' נשאר מקום פנוי וחסר סיום המאמר. וראה להלן בהביאור.

ביאור על התורה בעזרה"י

ולהבין כל הנ"ל בתורה שרשן של דברי היטב, דהנה כתי' עת לכל חפץ תחת השמי' כו' והיא עסק המצות וקיומן שהם דוקא בעת זמן כו' כמו קיום מצות סוכה הוא דוקא בזמנה וכיוצא בה כו', משא"כ עסק התורה ודיני המצות מצותן בכל זמן ועת ואף שלא בזמן קיום המצוה כו', כמארז"ל לעולה לזבח כו' שכל העוסק כו' מעלה עליו כאלו הקריב כו', וצריך להבין זאת היטב מפני מה יהי' יתרון בעסקו כו' יותר משהקריב כו' שעתה אין לנו קרבן כו' ועסק התור' שבקרבנו' אף שאין עתה זמן מעלה כאלו הקריב כו'.

אך הענין שכ' בזהר ענין שקיו דאילנא כו' כמיא דאשקי לאילנא כו' וגדיל ל"י כו', ופי' כמיא דאשקי לאילנא וגדיל ל"י כו', הוא הי"ח דז"א המגדילי' את הכלי' דז"א דאצילות כו' ומגדילי' אותן כמיא דאשקי לאילנא כו'. והנה שורש רמ"ח מ"ע שהם רמ"ח כלי', הוא מה"ח דז"א כנ"ל ושורש השס"ה ל"ת הוא מה"ג דז"א כידוע. והנה שורש הי"ח הוא מן חיוורתא דגלגלתא (מן עצם הגלגולת שהוא בחי' חיצוני' הכת"ר כמשי"ת לקמן בע"ה) (שתחל' נחלק בא"א לג' פרקי' ואח"כ נעשי' בחי' עיבור תלת גו תלת כו' ואח"כ נגדלי' ונעשי' י"ס וזהו פי' הגדלת הכלי' כו' וד"ל). ושורש שרשן שלהם הוא מחד דעתיק כו' ושורש שרשן של הי"ג הוא מן גבורה דעתיק כו', וזהו פי' תרי"ג ארחי' דגלגלתא ארחי' הם הכלי' כו' (והוא שהי"ח הם שורש רמ"ח כו' והי"ג שורש שס"ה ל"ת והם נמשכי' מגלגלתא כו' כנ"ל). והנה שורש ומקור התורה הוא מפנימיו' מ"ס דארי"ך שיוצאי' בבחי' א"ח דרך שערו' כו' ומקורן הוא מן מקור הגבורו' (גבורו' דעתיק) בוצינא דקרדינותא, הנק' מאמר קו המדה והוא ענין בראשי' נמי מאמר כו' וד"ל. וביאור הדבר הוא, שזהו ההפרש והבדל בין תורה ומצות, כי מצות הם רמ"ח כלי' איברי' דמלכא ושרשן הוא מה"ח דז"א כו' כנ"ל ונמשכין מן חיוורתא דגלגלתא כו' ופי' כנ"ל בזהר כמיא דאשקי לאילנא כו' כן הגדלת הכלי' הוא מן ג' פרקי דארי"ך כו' כנ"ל וגי' דולון הוא מן חיוורתא דעצם הגולגולת כו' ופי' כי עצם הגולגולת הוא בחי' חיצוניו' הכתר ונעש' כתר לז"א להגדיל הכלי' בלבד והוא מן הלבנוני' ומקו' פנוי שבין שער לשער כו' ונק' כתר דז"א שמלושב בהכלי' ומגדילן וד"ל ולכן כתי' עת לכל חפץ כו' שהם חפץ ורצון שבמדו' (כי נמשכי' מן חיוורתא דעצם הגולגולת והיא בחי' חיצוני' הכתר, ושרש' מן חיוורתא שנעש' כתר לז"א כנ"ל להגדיל הכלי' כנ"ל וד"ל) ולכן המצות הם בעת זמן וחפץ שהם חפץ ה' ורצונו. ונעשי' כתר לז"א אך הם בחי' איברי' וכלי' (כמו אצלינו הגולגלת של אדם היא בחי' כלי וברצונו וד"ל) (ולכן הם בעת זמן כי הם הכלי' דז"א שהוא בבחי' התחלקו' קוין כו' ולכן הם בזמן פרטי' וד"ל).

משא"כ בחי' תורה שנמשכ' מפנימיו' מ"ס דארי"ך (ויוצא בבחי' א"ח דרך שערו' כנ"ל), שהשערו' נגדלי' על הגולגולת ואין להם שייכו' עם

עצם הגולגולת כו' כ"א הם יוצאי מפנימיו מ"ס דארי"ך כו' וביאור הדבר הוא כי כחכמה אתברירו וענין עסק התורה שמברר מה שמותר ומה שאסור כו' והוא למעלה מן המצות שהם הכלי, כמשל בעה"ב שמצוה באיזו מקום יעמוד הכלי והוא מושל על הכלי ומעמידה במקום שהוא חפץ כו' כן למשל ודוגמא כו' למעלה המצות הם רמ"ח כלי איברי' דמלכא כנ"ל והתורה היא המברר מה שמותר כו' וכמשל בעה"ב הנ"ל שמצוה על הכלי באיזה מקו' תעמוד כו' ומושל עלי', כן התורה מצוה מה שיכול לעלו' ומה שאינו יכול והוא הציוי על הכלי שהוא המצוה כו' איך יהי' המצוה כמו מצות סוכה הוא שיהי' מקיפי' דאימא כו' והוא הכלי מצוה עצמה אך לימוד התורה ופרטי הדיני' דסוכה הוא כמו בעה"ב שיהי' דוקא ז' על ז' טפחי' ולא למעל' מכ' כו' בזה היא המצוה דוקא אבל אם היא למעלה מכ' פסולה וזוהי הממשלה והציווי איך יהי' המצוה וכו' כמשל הנ"ל בבעה"ב שמצוה באיזו מקו' תעמוד הכלי וד"ל (כי שורש התורה הוא מבחי' גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס כו' כידוע) ולכן נק' בוצינא דקרדוניתא (שהוא גבור' דעתיק) מאמר קו המדה פי' כמשל קו המדה שמודד איך יהי' הבנין כמה ארכו וכמה רחבו כו' כן בוצינא דקרדוניתא נק' מאמר קו המדה ופי' שהוא המאמר איך שיהי' קו המדה שמודד את המצות שיהי' בזה האופן דוקא כנ"ל ומשם הוא מקור התורה וזהו נמי בראשית נמי מאמר והוא המאמר קו המדה הנ"ל. וזהו פי' התורה הנ"ל זאת התורה אד"ם א' ד"ם כו' אדמה לעליון כו', ופי' כי שורש התורה היא בחי' ד"ם, (כי רבוע דאהי' הוא נק' ד"ם ואהי' הוא מכתר כו' כידוע) כי הד"ם הוא הנפש והדם הוא המחבר הנפש עם הכלי וממשיך חיו' מן הנפש אל הכלי כידוע (כי ד"ם הוא בחי' גבורו' ובגבורו' יש ריבוי החיו' כנרא' שבהסתלקו' החיו' מן האדם הוא קר וד"ל) (ומן התגברו' הד"ם נעש' למעלה בחי' שערו' כידוע).

ולכן כתי' זאת התורה אד"ם א' ד"ם כו'. ופי' כי התורה היא ממשיך חיו' מן הנפש אל הרמ"ח הכלי רמ"ח איברי' כו' לממשכ' לכל אבר חיו' מן הנפש והוא כמו דם שממשיך חיו' לגוף מן הנפש ומחלק לכל אבר פרטי כראוי לו. וזהו אדמ"ה לעליון כו' פי' התורה נמשכ' מן רעוא דכל רעוין כו' פי' מחשב' קדומי' נק' רעוא דכל רעוין (כתר הכללי) רצון שיהי' כל הרצונו' כו' והוא במחשב' קדומה (כנ"ל בארוכה ע"ש) והתורה נמשכ' משם כי תורה קדמה כו' וממשכ' חיו' לכל הכלי פרטיי' וד"ל וזהו אדמה לעליון שהוא מחשב' קדומה שתרג' אונקלס בקדמין וד"ל. (וזוהי ההפרש בין התורה ומצות כי מצות נמשכ' מן כתר דז"א רצון של המדו' שהם הכלי' והוא רק מגדיל את המדו' בלבד כמיא דאשקי לאילנא כו' וגדיל לי' ומי' הוא בחי' קרירו' כנ"ל אבל התורה ממשכ' מן רעוא דכל רעוין והוא כתר הכללי' רצון שלכל הרצונו' מחשב' קדומה וד"ל ולכן נק' התורה ד"ם כי הדם הוא הנפש וממשיך מן הנפש עצמ' אל הכלי וד"ל (כי דם מחיי' את הכלי' משא"כ המי' שהם רק מגבילי' ובדם יש גי'כ לחלוחי' שמגדיל הכלי כמו מי' אך הגבורו'

שכדם מחיי את הכלי שממשיך מעצמיו הנפש מה שאין זה במים שהוא בחי קריירו והוא רק מגדיל ואין בו בחי גבורו להמשיך החיו אל הכלי כידוע שבגבורו הוא ריבוי החיו כנ"ל במ"א בארוכה ע"ש), (ולכן נק' החי בש' חי ע"ש שיש בה ריבוי גבורו וחיו שהולכ' במרוצה כנ"ל במ"א).

וזוהי ענין ג' רגלי' שהן כנגד הג' אבו' שבחג הפסח הי' התגלות החסד (בחי אברה') ובשבעו' הי' זמן תורה שהיא מגבורו כנ"ל וכדכתי' ויהי קול השופר הולך וחזק כו' זו אילו של יצחק שבשבעו' שהי' זמן מתן תורה הוא בחי יצחק בחי גבורו שהתורה נמשכה משם כדכתי' זאת התורה אד"ם א' ד"ם מקור הגבורו אדמה לעליון כו' כנ"ל וד"ל.

וזוהי ענין עשרת הדברות, לא תרצח הוא אזהרה שלא ישפך דם האדם העליון באדם בו כי זלעז עשה האלקי ולא ישפך הדם עליון ח"ו לחיצוני, וכדכתי' ונהר יחרב ויבש וארז'ל יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני כו' ופי' בית ראשון הוא בחכמ' וכי כאשר יבש למטה בבית שני ונשפך הדם ח"ו אל החיצוני אז נחרב גם השפע בבית ראשון שגם שם אינו מתגלה האור איס ב"ה וכנז' בזהר אוי דקב"ה סליק לעילא לעילא כו' והוא מן העונו' הפוגמי' למטה גורמי' שיסתלק אור איס ב"ה אף מבית ראשון כי עיקר התהוות העולמו' הוא להיות' לו דירה בתחתוני' וד"ל.

לא תנאף. הוא אזהרה שלא ימשיך לחיצוני' השפע שיורד לאור איס ב"ה בבחי' מתנה ותוספת כו' כידוע, כנז' בע"ח ע"פ שארה וכסות' ועונתה כו' שאר' וכסותה נק' האורו' פנימי' ומקיפי' שבהשתלשלו' עולמו' שנאצלו כו' ועונתה נק' התוס' אורו' שבשבת כו' שניתנ' במתנה אור חזק שלא הי' בהתהוו' אביע' כו' ונ' תוספ' כתיבה כו'. ופי' כי בטובו' מחדש בכל יום מעשה בראשי' שמחדש המעש' בראשי' שנאצל ונבראו מו' ימי בראשי' הוא מחדשין ומקיימן שלא יבטלו כו' (וכמשל' הילד שמלמדי' אותו ומשפיעי' לו שבלי' חדשו' ונעש' חכם בהמשך הזמן ואעפ"כ אינו נק' זאת התחדשו' גמורה שנתחדש הילד לגמרי כי הי' הילד קודם התחכמותו והי' בו בהעלם שאם ילמוד חכמו' יחכ"ם וזה הוציאו מהעלם לגילוי כו' אבל התחדשו' גמור כמשל יציר' הולד שקודם לא הי' בעולם ועתה נתהווה ולד חדש בעולם וד"ל. וכן למשל למעלה הוא מחדש בכל יום אבל המעשה בראשי' לבד שנאצלו כבר והקב"ה מחדשן פי' שיאיר אליה' תוס' אורו' והתגלו' מה שהי' תחל' באצילות' יהי' באלף השביעי בחי' עשי' בעליו' העולמו' כו' ואעפ"כ אין נק' התחדשו' דבר חדש לגמרי כ"א התוס' מתנו' שנתוס' בבחי' מתנה בשבת כו' שהמתנה היא מי שלא הי' כלל בהשתלשלו' אף בהעלם כלל כ"א דבר חדש לגמרי מן המאציל ב"ה וכדכתי' אור חדש לגמרי על ציון תאיר (לאחר כל העליו' עולמו' נ' אלף יובלו' כו' כנז' במ"א בארוכה), וזהו שאר' וכסות'ה הם

הא"פ וא"מ שבהשתלשלו' העולמו' כו' ועונתה היא התוס' אורו' שנתוס' במתנה שלא הי' כלל בהשתלשלו' כו' (כי עוני' היא הולד' ולד גמור דבר חדש לגמרי כו' מטיפת אבא ולכן נק' זאת הולדה חדשה לגמרי כנ"ל וד"ל) וזהו אזהרת הלאו דלא תנאף, שלא ימשיך זאת לחיצוני' ח"ו. ולא תגנוב הוא ענין הגניבה בתפלי' שמדמ' לו שגרש את יצרו כו' ושבר כל התאו' רעו' וגסו' ובאמת הוא שקר וגונב מעצמו שגונב את לבו עצמו כו' (וכמו שגנבו מצרי' את יוסף שהוא יסוד ז"א כו' וד"ל) (ובאלקו' הוא הגניבה שזרק יוסף הגביע הכסף לבנימין בגניבה כדי להעלותו אליו כנ"ל במ"א בארוכה. כי יוסף הוא יסוד ז"א ובנימין הוא יסוד דנוק' ורצה יוסף להעלותו אליו ויהודה הוא בחי' מל' לא רצה ליתננו וזהו הי' המחלוקת ביניהם ולכן זרק יוסף הגביע של כסף אל אמתחת בנימין בגניבה בכדי להעלותו אליו עיי' כי גביע של כסף הוא כלי השמח' אהב' רבה ונתנו באמתחת בנימין שהוא צדיק תחתון דוקא בגניבה כי יש שיהי' לו אהבה רבה שהיא בשמח' בלתי ידיעתו בעצמו וכאשר יודע לו נסתלק ממנו והוא ענין שנתן יוסף יסוד ז"א לבנימין צדיק תחתון יסוד דנוק' באמתחתו את גביע הכסף כלי השמח' הנ"ל בגניבה שלא ידע בנימין מזה ועיי' רצה להעלותו אליו כו' וזהו ענין הגניבה באלקו' וזהו האזהרה שלא ימשיכו לחיצוני' ח"ו וד"ל) וזהו אזהרת הלאו דלא תגנוב ודו"ק היטב.

והנה עתה יובן היטב התורה הנ"ל שבשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצאת בת קול ואמרה מי גילה רז לבני רז שמלאכי השרת משתמשי' בו כו' שנאמ' ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו מעיקרא והדר לשמוע בקול דברו כו', וגם ההפרש שבין האבו' שקיימו את התורה כולה אפי' עירוב תבשילי' כו' ובין ישראל שקיבלו את התורה בסיני כו'.

וצריך להבין זאת היטב הפ' ברכו ה' כו' מעיקרא עושי דברו ואח"כ לשמוע בקול דברו כו'. אך הענין הוא כמ"ש בזוהר פ' בלק ברכו ה' כו' נעשי' נקודא חדא באצילות והכפירי' שואגי' לטרף ובונים להיו' ה' כמלקדמין ובתר דין נעשי' כמלכא בגו חייליה כו' ע"ש. ופי' כי תחלה עולה המל' דאצילות להיות נקודא חדא באצילות ואינה רוצת להיות ראש לשועלי' להחיות ביי"ע, ולכן שואגי' הכפירי' לטרף כו' ועיי' השאגה מעוררי' לעילא שתישפל מל' דאצילות ותרד למטה להחיו' לב נדכאי' וזה בונים לה להיות ה' כמלקדמין פרוצופן שלם, ואח"כ נעשי' כמלכא כו' להיות ראש לשועלי' להחיותו וד"ל שום תשים עליך מלך כו'. וזהו פי' הפסוק ברכו ה' כו' מעיקרא עושי דברו דבר ה' זו מל' דאצילות כו' ובונים ועושי' לה תחלה שתישפל למטה להחיות לביי"ע ושתחי' עולמו' ביי"ע שיהי' על מי למלוך כי שלא כמדת הקב"ה מדת ב"ו שהמדינה היא נפרדת לעצמה ואין המלך מחי' את המדינה כ"א הוא מושל עליהם משא"כ במדת הקב"ה שבקריאת שמו עליה וזהו התהוו' וחיותו כו' וצריך להמשיך תחלה מבחי' מלכותך כו' שיהי'

עולמו' בי"ע שיהי' על מי למלוך כו' וד"ל ולכן הם בונים לה להיות ה' כמלקדמין כו' שיתהוו ותחי' עולמו' בי"ע ואח"כ לשמוע בקול דבריו שום תשים עליך מלך פקודת המלך ומצותיו כו'. וזהו שיצאת ב"ק ואמרה מי גילה רז זה כו', פי' שככל ישראל יש נקודה פנימי' המסותרת בלבבו ליכלל באור א"ס ב"ה, אך היא מסותרת במאד כו' וצריך להוציאה מההעלם לגילוי בכדי לעורר למעלה באתערותא דלתתא מעורר לעילא שיומשך ויתגלה מן ההעלם מן טמירא דכל טמירין מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגלי' וכמו שהי' בשעת מ"ת שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו' והוציאו מן ההעלם לגילוי המשיכו עיי' שיומשך ויתגלה אור א"ס ב"ה טמירא דכל טמירין לאתגלי' כדכתי' וירד ה' על הר סיני שירד ונתגלה אליהם והוא עיי' המשכותן באתערותא דלתתא נתעורר לעילא שיתגלה האור א"ס ב"ה מן טמירא דכל טמירין וד"ל. וזהו מי גילה רז שנק' רז למעלה בטמירא דכל טמירין וגילה עיי' שקדמו נעש' לנשמע וד"ל. ועתה יובן ההפרש ג"כ בין ישראל שקיבלו התורה בסני' להאבו' שגם הם קיימו כו', והוא כמארז"ל במקום שב'עית עומדי' צדיקי' גמורי' אינו יכולי' לעמוד כו', וכנ"ל בזהר (פ' חיי שרה) ואברהם זקן בא בימי' כו' דעובדוי קריבו לי' מדרגא לדרגא ומימא ליומא כו' זכאן אינון מאריהון דתשובה דהי' בשעתא חדא וברגעא חדא קריבין לגבי קב"ה כו' בגין דאינון משכי עליהון בחילא יתיר כו' ע"ש. ופי' שב'עית הוא בשעתא חדא (כמו ר' אלעזר בן דרודי' שקנה עולמו בשע' א') והוא מפני דמשכי' לי' בחילא יתיר כו' פי' שמוציאין מההעלם אל הגילוי יותר מנקוד' הלב שמהפכי' ממיררו למיתקא (כי תשובה הוא בל' תרגו' אתהפכא) ומוציאי' יותר מן ההעלם נקוד' הלב לגילוי ולכן מעוררי' שיומשך ויתגלה למעלה מן טמירא דכל טמירי' יותר למטה להתגלו' כי אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כו' וזהו דמשכי' לי' בחילא יתיר ופי' שממשיכי' אותו בכח גדול וחזק שממשיכי' מן ההעלם הגדול טמירא דכל טמירין אל הגילוי וזהו בחילא יתיר שהוא בכח גדול (כמבוא' במ"א ע"פ ויפח שהנפח' היא בחזקה מנקודת הלב ומוציא' מן העלם כחו אל הגילוי וכמו אדם שמגביה משא כביד' צריך להמשיך כחו מן הנעלם לגילוי משא"כ משא קלה אינו צריך להמשיך מן כח הנעלם וד"ל כמש"ת במ"א בארוכה וכן כאן הבע"ת משכי' לי' בחילא יתיר עיי' אתערותן דלתתא שמוציאן מן נקודת לבבן הנעלם אל הגילוי ולכן משכי' לי' מן טמירא דכל טמירי' שיתגלה יותר למטה משא"כ צדיקי' גמורי' הוא דוקא ביומי' מדרגא לדרגא כו', ובזמן ארוך ולא בפעם א' וד"ל) ולכן המשיכו ישראל בעת מ"ת מן ההעלם לגילוי יותר מהאבו' שנשאר למעלה באצילות ולא ירד למטה ודוק היטב.

ולכן המשיכו ישראל את ה' דברו' למטה שירד ה' כו' ושיהי' חירי' משיעבוד מלכיו' כו' (כי העתיד והציווי הם שוי' וד"ל וזה הפי' לא תרצח לשו' עתיד שלא יהי' עוד רציח' שישפך הדם האדם העליון ח"ו וד"ל (וכמשי"כ לעיל בתורה בארוכה וד"ל).

ליל שבת פ' נשא בעזר השי"ת

להבין* מארז"ל אלמלא היו שומרי ישראל ב' שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין כו', דהנה כת' שבת שבתין כו' ופי' שיש ב' שבתו' שבת דמעלי' שבתא ושבתא דיומא, ולהבין ההפרש בין שבתא דיומא ובין דמעלי' שבתא, הוא כו', שבתא דיומא נק' סעודתא דעתיקא קדישא ודמעלי' שבתא נק' סעודתא דחקל תפוחין קדישין כו'.

וביאור הדבר, דבליל שבת נק' סעודתא דחקל תפוחין כו', והוא סעודת הכלה כו', ופי' כלה הוא מלשו' כלתה נפשי אל ה' כו', ויכולו השמי' והארץ כו', שלכן נק' הסעודה ע"ש הכלה, שהכלה עולה למעלה אל החתן להתייחד שם כו', ולכן נק' סעודתא דחקל תפוחין כו' ע"ש הכלה שהסעוד' היא שלה פי' שבלייל שבת הכלה עולה למעלה ומתענגת מאור פני מלך כו', אבל בשבתא דיומא נק' סעודתא דעתיקא קדישא כו' והוא מפני שביום השבת החתן יורד למטה אל הכלה להתייחד וכדכתי' וקראת לשבת עונג, פי' שתקרא אל השבת העונג העליון (שהוא בחי' עתיק) שיתגלה למטה ודיל'. והנה צריך להבין ענין עונג השבת כו', ופי' כי ששת ימי' עשה ה' השמי' וארץ והם שש' ימי המעש' שהאציל וברא כו' והוא ביום א' נמשך מדת חסדו הגדול כו' וביום ג' גבו' מדת הגבורו' לצמצם וכו', והכל נמשך מן בראשי' שתי' בחוכמתא שמשם נמשך הו' ימי המעשה כו' כי בראשית נמי מאמר כו' וכמארז"ל והלא במאמר א' יכול להבראו' כו' ומשם נמשך לו' ימי המעשה כו' (כמבוא' במ"א בארוכה), וביום השביעי שבת מכל המעשי' כו' ופי' למשל אדם שעושה איזה מלאכה והנה עיקר עשייתה הוא בכדי שיתענג אח"כ ולכן הוא עוסק במלאכה ההיא ומשפיל עצמו ומצמצם שכלו ומדותיו כאותו הדבר בכדי שתעש' הדבר שמתענג ממנה כו' וכאשר הוא גומר המלאכה אז הוא שובת מן ההשפלה שכלו ומדותיו כו' ונתעלה אל עצמותו ומתענג מן הדבר ההוא ושנשלם עיקר המכוון שלו בהעשיי' בכדי להתענג ודיל' כן למשל ודוגמא דדוגמא למעלה נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' והאציל י"ס בשביל הנהגו' עולמו' שיתהוה עולמו' אביע' וכו' והן הן הו' ימי המעשה כו', וביום השביעי שבת וינפש כו' פי' שנתעלה אל עצמותו ית' שהוא רם ומתנשא וכדאי' עיזי אפי' מן כלי חכמ' כו' ומתענגי' מן תהו' העולמו' (והוא בחי' עצמותו בחי' עתיק שנק' בחי' עצמותו ולא בחי' השפלה שעשוע המלך בעצמותו כו') וכדכתי' וינה ביום השביעי, פי' כמשל הנ"ל באדם כשעוסק במלאכ' כו' שאחר גמר המלאכה הוא נח ועולה אל עצמותו כו' (או כמשל השפע' רב לתלמיד שמצמצם שכלו איך להשפיע להתלמיד שיכול לקבל כו' ואחר גמר השפע הוא נח ועולה אל עצמות

להבין: ראה בהנסמן לעיל ע' תל.
וביום: כ"ה בהכתי', ואוציל: וביום ב'.
עיז: תיבה זו אינה ברורה בהכתי'.

שכלו שהוא למעלה הרבה מן הצמצו' שצמצם בשכלו להשפיע לתלמידו ומתענג וד"ל, כן למעלה כתי' וינח ביום השביעי שבא אל בחי' עצמותו ומתענג וד"ל. והנה יש ב' מיני עונג, עונג הא' הוא כשעולה אל עצמותו להתענג שם מן המעשה אשר עשה כו' כני"ל, וזהו כליל שבת שנק' סעודתא דחקל תפוחין כו' פ"י שהכלה עולה למעלה אל החתן להתייחד שם בחדרו כו' (וכמבוא' במ"א שהתחתון עולה למעל' ומתייחד שם כו' כן כליל שבת הכלה שהיא מל' דאצילו' עולה למעל' להתייחד ולהתענג שם מן עונג העצמי של החתן כו' וד"ל) והעונג הב' הוא כאשר נשפל ויורד ומתגלה מן העונג העליון למטה וזהו בשבתא דיומא שכת' וקראת לשבת עונג כו' פ"י שתקרא את העונג עליון שיתגלה אל השבת למטה (כי שבת הוא למטה מן העונג כי שבת הוא מוחי' דאבא והעונג הוא בחי' עתיק יומי' וד"ל) ולכן נק' בשבתא דיומא סעודתא דעתיקא קדישא שבחי' עתיק יורד ומתגלה למטה למל' דאצילות וד"ל. והעונג הזה הי' ג"כ בחג השבועו' זמן מ"ת דכתי' וירד ה' על הר סיני שירד ונתגלה ה' אליה' למטה וד"ל (וכמבואר במ"א בארוכה) וזהו שארז"ל אלמלא היו שומרי' ישראל שני שבתות (הני"ל שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא כו') כהלכתן כו' פ"י כסדר הליכתן שכליל שבת יהי' ההליכה מלמטה למעלה שתעלה הכלה למעלה ליכלל כו' כלתה נפשי אל ה' כו' ובשבת ביום יהיו ההליכה שיתגלה ויומשך בחי' עונג העליון (החתן) למטה וכדכתי' וקראת לשבת עונג כו' אז מיד היו נגאלין וד"ל.

וזה הי' ג"כ סעודת אסת"ר שאמרה ומחר אעשה כדבר המלך כו', פ"י מח"ד הוא לעתיד לבא אעש' כדבר המלך כו' שיעש' המלך הסעודה ויהי' שם היחוד והעונג שיהי' אז אש' חיל עטר' בעלה כו' ותעל' למעלה ודוק. כדכתי' צאנה וראנה כו' במלך שלמה, בעטר' כו' ביום חתונתו וביום שמחת לבו. וארז"ל ביום חתונתו זו בית ראשון, שאינו רק חיתון לבד (פ"י חיתון הוא אירוסין שהוא עתה רק אירוסין לבד שמקדש בטבע' שהוא ביו"ד כו') וביום שמחת לבו זו בית שני שיהי' אז שמחת לבו ויהי' היחוד והזווג למעלה וד"ל ודוק.

ולכן עש' לבן הסעוד' כי מהראוי הי' שיעש' יעקב כו' אך מפני שהי' רוצה לבן לרמאותו בלאה, לכן עש' הוא הסעודה וקרא לאנשי המקום המקום הידוע כדכתי' הנה מקום אתי כו' (כי לבן הוא לובן עליון ויעקב הוא ת"ת דז"א ורצה ליתנו לו לאה שהוא למעל' בחי' מחשב' לכן עש' הוא הסעודא וקרא לאנשי המקו' הידוע וד"ל).

שבת פ' בעלכותך בעוהשי"ת

וידבר* ה' אל משה כו' דבר אל אהרן כו' בעלכותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו ז' הנרו' כו'. והנה להבין זה צריך להבין, המנורה שראה זכרי' שאמר מה אלה אדוני כו' והשיב לו זה דבר ה' אל זרובבל כו'. להבין זאת היטב כו', הנה דבר ה' הוא בחי' מל' דאצילות מקור התהות כל נשמו' ישראל וזה ה' דבר ה' אל זרובבל (פי' הזריע') שבבבל לנשיאי' שבבבל שהם כני' ודל') וכדכתי' וזרעתי לבית ישראל זרע אדם כו'. וזהו ג"כ ענין המנורה (שהיא ג"כ בחי' מל' דאצילות כו' והז' נרו' הם המשכו' כני' כי נר אלקי' נשמת אדם והן הנרו' ודל' שנמשכו מן המנורה שהיא מל' דאצי' מקור אל הנשמו' דבר ה' ודל') וענין הז' נרו' הוא שיש בכני' ז' מדו' איך לעבוד את ה' יש שעובד באהבה' הנמשכ' כמים ונמשך אחריו' כמים (והוא מד' אברהם קו החסד ודל') ויש שעובד בכחי' גבורו' רשפי אש כו' שהיא מדת יצחק ויש שעובד בעסק התורה שהיא קו האמצעי כו' ויש שעובד כנצוח ועקשו' ויש שעובד בהודו' כו' (וכן כל ישראל הם בני מלכו' והוא המד' התנשאו' ודל').

והנה ידוע ענין הז' רועי' שמפרנסין את ישראל ומשפיעי' להם כו' (אברה' משפיע אהבה יצחק יראה ודל') והנה אהרן כה"ג הוא ג"כ מז' הרועי' (ומשפיע אהבה רבה וכנל'), וצריך להבין ההפרש בין בחי' ומדרגת אברה' ובין בחי' ומדרגת אהרן ששניהם הם רועי' ומשפיעי' שניה' מדת אהבה וצריך להבין ההפרש בין השפע' אהבה דאברה' ובין השפע' מד' אהב' דאהרן ודל').

אך ההפרש הוא כן, מדת ומדרגת בחי' אהבת אברה' היא מלמטה למעלה כדכתי' ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה שעלה במעלה מעלה לידבק באור א"ס ב"ה (ונק' אהבה זו אהבת עולם שהיא חסד דז"א כמשי"ת לקמן בעיה). ומדת מדרגת אהבת אהרן כהנא רבא היא הכל בחי' אהבה מלמעלה למטה, פי' האהבה והתשוקה היא שיתגלה אור א"ס למטה לעלמא דאתגליא והיא הכל בחי' המשכה מלמעלה למטה ונק' אהבה זו אהבה רבה ודל'. והנה אברהם תיקן תפלת שחרית והיא בחי' ומדרגת אברה' שהוא הכל העלאה מלמטה למעלה שמהודו כו' ועד ק"ש הוא הכל העלא' ובחי' ומדרגת אהבת אאע"ה שירצה ליכלל ולידבק באור א"ס ב"ה, וזהו ג"כ ענין כונו' הק"ש, שמע ישראל הוי' אלקי' פי' הוי' אלקינו הוא מזיווג חו"ב תרינ דלא מתפרשי' דזיווגיהו תדיר כו' ופי' שתמיד נובע מעיין החכמ' לבינה להתהו' מאין ליש (כי חכמה נק' אין ובינה נק' יש כו' ודל'). הוי' אחד, הוא זיווג ז"נ שאף

ידבר: מאמר זה הוא נוסחא שני' מהנדפס בספרי' תקס"ב — ח"א ע' רטו.

לנשיא . . כני': חיבות אלו אינן ברורות כיכ בהכתי'.

ודל': כיה בהכתי'. ואולי סיום המוסגר מיותר.

שנתהוה בחי' ז"א דאצילות ונתחלק' לקוין חסד וגבור' כו' כולם בטלי' נגדו וכדכתי' לך הוי' הגדולה והגבורה והתת' וכו', שכלא נחשבו קמי' ממש, ואח"כ אומרי' בשכמליו ענין יחודא תתאה פי' שכל חיות וקיום העולמות הוא מבחי' מלכותו שמתפשטת על כל עולמי' וזהו קיומן שמדת מל' מחייהו בכדי שיהי' על מי למלוך כי אין מלך בלא עם ודיל' (ומפני שהאדם הוא מגושם בגוף נפרד במקום וזמן וצריך שיהי' בזה גם התגלות אלקי' ולכן הוא דוקא במדת מל' שהיא על כל עולמי' שבמקום וזמן כו' ושיהי' דוקא יש נפרד ויהי' בזה התגלו' מלכותו ית' משא"כ בשאר הספי' כמו ספי' חכמה אף שמתגלה שם אלקות אבל הוא מוסתר מאד כי אין שם בחי' מקום וזמן ולית מחשבה תפיסא ביי' כו' לכך נק' מל' עלמא דאתגליא ודיל').

והנה לכן אומרי' בש"ע סלח לנו כי חטאנו כו', ופי' כי קודם התפלה אינם יודעי' החסרון כלל וכדכתי' אוילים מדרך פשעם כו' פי' שהם אוילים שידעו דרך הפשע ואינם מרגישי' פשעם כלל כי הפושעי' אלו המורדי' כו' והוא ענין פריקת עול מלכו' שמים ואינם מרגישי' כלל בהפשע שפורקי' עול מלכו' שמים אף שהם עוסקי' במצות אך הוא בחי' מצות אנשים מלומדה בלא יראת שמים כלל כו'. ורק מעוונותיהם שאלו הן המזידי' כו' מהם יתענו, אבל באמת גדלה חטאת הפשע יותר מן העוונות כו' שחטאת הוא פריקת עול מלכו' שמים כו' ולכן בש"ע לאחר התפלה בש"ע ואומרי' סלח לנו כי חטאנו כו' שאנו מרגישים הפשע שפשענו עד עתה, כשראינו בהתבוננות התפלה איך שכולא קמי' כלא נחשב וחיות וקיום הוא רק הארה וזיוו ממנו ית' כדכתי' הודו על ארץ ושמים כו'. והוא בחי' שמו בלבד התפשטו' מלכותו על כל עולמי' כניל', לכן עתה אנו רואין חטאינו ופשעינו ודיל'.

וזהו ענין התפלה שתיקן אאע"ה תפלת שחרי' שהיא מדרגת ובחי' אברה' הכל הלוך ונסוע למעלה בחי' אהבה שמלמטה למעלה לדבקה בו ית' וזו שאומרי' בק"ש ואהבת את הוי' אלקיך כו' פי' אהבה הוא משורש אבה כו' שעיקר הוא הרצון שירצה לידבק בו ית', כי הרצון הוא פנימיו' המדו' (וזהו ענין פני המנורה שהיא הרצון כמשיית לקמן) כמשל אדם שמתענג מאיזה דבר כו' וכאשר אינו רוצה אותו הדבר אז אין לו נחת כלל ממנו ואף שבטבעיו' מדותיו הוא נהנה ומתענג ממנו כו' וכן כשהוא רוצה איזה דבר אף שאותו הדבר הוא לנגד טבעיו' מדותיו לצער אך כשהוא רוצה את הדבר ואז נעשה לו תענוג אף מן הפכי של המדו' ודיל' והוא מפני שהרצון הוא הפנימיו' ומקור של המדו' כידוע ודיל' וזהו שאומרי' בק"ש ואהבת שהוא מלשו' אבה כו' שתוציא מנקודת לבכך מההעלם לגילוי את הרצון שירצה לדבקה בו ית' שהרצון הוא הפנימיו' של המדו' ודיל'.

והנה מדת מדרגת אהרן כהנא רבא שהוא גי"כ מז' רועי' כו' והוא שמשפיע אהבה רבה שמלמעלה למטה אל כנסי' וזהו ענין הדלקת הנרו'

שהדליק אהרן כו' פי' כניל שהנרו' הם המשכו' כניי כו' כי נר אלקי' נשמת אדם כו' (וזה הנרו' הוא הו' מדות כו' כניל). וצריך להבין היטב, ענין הדלקת הנרו' שהדליק אהרן כהיג (ענין הפתילה עם השמן כו') הנה כתי' ועשית שמן זית זך כתיית למאור כו' ופי' שעשיית השמן הוא שכותתי את הזית ונתברר הפסולת עם הזית לבד, כי זיתי' אינם ראויי' לאכילה כלל לאחר בירורו שנתברר מהן השמן ודיל, והטוב שבזית יוצא ונעשה מזה שמן כו', וכתי' כשמן הטוב על הראש שיורד על הזקן, זקן אהרן שיורד על פי מדותיו כו'. וצריך להבין כיו' היטב.

והענין הוא, שמן הוא פנימי' החכ' (והוא מיס דאי' כמשיית לקמן בעיה) ועיקר התהות השמן הוא מן כתיית הזית שכותת את הזית ונתברר הטוב והוא השמן כו', ופי' בעבודה הוא שישים נפשו שכן לעפר כו' וכדכתי' ונפשי כעפר לכל תהי' כו' מגודל עוצם ההתבוננו' בתפלה, איך הוא רחוק מאור פני מלך חיים וכדכתי' כל היום אי' אלקי' שהוא נפרד ממנו ית' כו' ויהי' נפשו כעפר לכל כו' וזוהי ענין הכתי' כו' ומזה נתהוה השמן כו' פי' שעי' שיתמרמר נפשו וישים כעפר כו' מעורר באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וממשיך בחי' שמן שהוא פנימיו' חכמ' שיתגלה למטה כו' וכדכתי' שמן ימינו יקרא ופי' שהשמן קורא לחסדו הגדול שיומשך ויתגלה למטה ודיל וזהו דכתי' כשמן הטוב שיורד על הראש זקן אהרן כו', פי' כי משמן יוצאי' בחי' שערו', והוא זקן אהרן כנו' בזהו' דיקנא דכהנא רבא ופי' שערו' הם צרופי' אותיו' התורה דאורי' מחכמה דלעילא נפקת (והוא מן שמן ודיל), וממשיך זאת עיי' כתיית' הניל שישים נפשו כעפר כו', וכדכתי' היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה כו' פי' שעי' שיתמרמר נפשו מגודל עוצם הריחוק כו' וישים נפשו כעפר כניל ממשיך בחי' לחם כו' שהוא התורה שנק' לחים אך למעלה היא נק' שמן שהוא פנימיו' החכמה כניל ולמטה כשנתלבשה בעיני' גשמי' כו' אז נקרא לחם ודיל. שיורד על פי מדותיו כו' פי' שיורד אחיכ (השמן הניל) עפיי' מדותיו ונתהפכי' מדותיו ונעשה בריה חדשה ממש שנעש' רחוק מאד מרע כו' ונעש' קרוב אל אלוקי' ונתהפכי' מדותיו לגמרי (פי' מדותיו הוא פנימיו' המדו' הרצון שבה מדו' כניל שעיקר הוא הרצון ודיל).

וזהו בהעלותך את הנרו' כו' אל מול פני המנורה יאירו ז' הנרו' כו' פי' כניל שאהרן הוא הממשיך אהבה רבה מלמעלה למטה שיתגלה איס ביה למטה כו' (וזהו ענין הדלק' נרו' שיתגלה אהבתם של כניי בגילוי רשפי אש אל ה' ויהי' אהבתם ותשוקתם שיגלה ה' ביה למטה כו') ועיי' אהבתם שרוצי' שיתגלה אור איס ביה למטה מעוררי' לעילא שיתגלה ה' ביה למטה, וזהו אל מול פני המנורה יאירו כו' פי' פני המנורה נק' כתיר מלכו' כידוע והפי' שימשיכו עיי' אהבתם שיתגלה מרצונו ית' העצמי (הנק' רעוא דכל רעיון ודיל) אל כתיר מלכו' שירצה למלוך ולהתגלו' למטה כי באמת אין

הקביה צריך להעולמו' כלל שירצה להתגלו' אליהם שהם באמת כלא נחשב קמי', וכמשל שירצה האדם להתגלו' לפני הזבוב כו' כהנה וכהנה אין ערוך שיצטרך הקביה להתגלו' לפני העולמו' ויתגלה מלכותו עליה' כי כולם כלא נחשבו קמי' ממש כו', ולכן צריכי' להמשיך אתערותא דלתתא שירצה להתגלו' מלכותו עלינו וזהו דכתי' אל מול פני המנורה יאירו כו' שימשיכו אל כת"ר דנוק' שירצה להתגלו' מלכותו עלינו והוא עיי' אתערות' דלתתא באהבה רבה שהמשיך אהרן כהנא רבא מלמעלה כו' מעוררים וממשיכים מלמעלה מן רצון העצמי אל כת"ר מלכו' שירצה להתגלו' וד"ל. וזה עשה אהרן בהדלקת הנרו' עם השמן שנעש' מן כתי' הוית כנ"ל והמשיך עיי' מן רצון העצמי אל כת"ר דנוק' שהוא פני המנורה שירצה להתגלו' מלכו' עלינו, וזהו שעש' דוקא אהרן כי אהר"ן הוא אותיו' נראה, וכדכתי' כי עין בעין נראה אתה הוי' כו' שהוא ראיי' עיני השכל שיראו כי ה' הוא אלקי' ואין עוד כו' (והוא בחי' אהר"ן אותיו' נראה כי אהרן הוא נצח דאבא והוא בחי' ראיי' וד"ל כמש"ת לקמן בעיה) ויהי' עין בעין ממש, פי' כמבוא' במ"א שיש ב' דעו' מלמעל' למטה ומלמטה למעלה שהדע' שמלמעלה למטה שם היש האמיתי ואצלינו האין האמיתי שכלא נחשב כו' ואצלינו הוא הדע' הכל שאצלינו כאן היש ודבר ומה שלמעלה מאתנו הוא האין שאינו מושג וכאשר עין בעין נרא' כו' אז הכל דעו' שוין שנרא' ששם הוא היש האמיתי וכאן האין האמיתי שכלא נחשב באמת קמי' וזהו ענין למהוי' אחד באחד וד"ל ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלי' נרותי' וד"ל.

ביאור במ"ש הנ"ל, בעזריה

וְלֵהֲבִין שרשן של כל הדברי' הנ"ל, ענין הדלק' הנרו' שהדליק אהרן כה"ג משמן המשח' כו' ומהו ענין השמן כו' וצריך להבין היטב הנה התהו' השמן הוא מן כתינת הזיתים כדכתי' ועשו שמן זית כו' כתינת למאור כו' כנ"ל, וצריך להבין כיז וגם הפ' כשמן הטוב על הראש שיורד על הזקן זקן אהרן שיורד ע"פ מדותיו כו' הנה שמן הוא מ"ס דאי' (ולכן נ"ל שהוא פנימיו' החכמ' שהוא חכמ' הנעלמה וד"ל) כידוע וכדכתי' שמ"ן משח"ת קודש כו' פי' שהשמן מושח את הקודש שהוא חכמ' (שהשמן הוא מ"ס דאי' וממנו נמשח אבא וד"ל) והתהוות השמן הוא מן כתינת הזית כו', פי' למשל כמו שכותתי' את הזית ומבררי' את הפסולת של הזית לבד ונפרד מן הטוב (וכי זיתי' אינם ראוי' כלל לאכילה לאחר הכתינת'), והטוב נפרד ונתברר לבד והוא השמן כו', כן למעלה הוא בחכמיה' אתברירו, ועיקר הברוריי' היא במ"ס כידוע (כנ"ל במ"א בארוכה), וענין הברוריי' הוא לברר את הטוב

ולהפריד ממנו את הרע והוא ע"י כתיבת, פ"י כניל בתורה, ע"י שישפיל עצמו לעפר ויתמרמר כו' שע"ז מברר את הטוב (מן השביר' כו') והרע נפרד ע"י המריירו' והשפלו' שמשפיל א"ע לעפר כו' וזוהי ענין כתיבת היות וד"ל. והנה ע"י הכתיבת' והבירור ממשיך בחי' שמן שהוא מ"ס דא"א שיומשך ויתגלה כו', והנה ממותרי מ"ס יוצאי' השערו' כידוע, והתהות השערו' הוא מאור החוזר על הבירור' כו' שאין הכלי יכולה לסכול את האור החוזר מן הבירור (כניל במ"א שאינה יכולה לסכול גודל האור חוזר שלאחר הבירור כו' ע"ש) ומזה יוצאי' השערו' וד"ל. וזהו פ"י הפ' שיורד על הזקן זקן אהרן כו' (כי לכאור' אינו מובן פ"י הפ' זקן אהרן הלא אהרן הוא נצח דאבא כידוע ואבא ואימא אין להם זקן כידוע אך הזקן היא מן מותרי מ"ס דאימא וד"ל) שהיא ענין השערו' הנמשכי' מן מ"ס ודא"א וד"ל. והנה ענין השערו' הוא צירופי' אותיו' התורה כדכתי' קווצותו תלתלים כו' אלו תלי תלים של הלכו' כו' (כי התור' היא נובלות חכמ' שלמעל' ונמשך ממ"ס כו' דרך שערו' שהיא בחי' צמצום לגבי למעלה כו') והכל הוא ממשך ע"י אתערותא דלתתא שישים נפשו כעפר ויכתות היות ומן הטוב נעשה ונמשך השמן הנ"ל והשמן הוא מושח את הקדש שהוא החכ' כו' כניל וממנו יוצאי' השערו' כו' כניל ואח"כ הוא יורד עפ"י מדותיו כו'. פ"י כניל בליקוטי תורה שאהר"ן המדליק את הנרו' אל מול פני המנורה כו' פ"י עיקר עבודתו להמשיך מלמעל' (מרצון עצמו) לכתר דנוק' והוא מגדיל בנין הנוק' כו' ע"ש בארוכה, וביאור הדבר הוא כניל בתורה, שהקב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא כו' וא"צ כלל להעולמו' שיתגלה בפניהם כי הם כלא ממש חשיכי', וכמשל שיתגלה האדם בפני הזבוב שכלא חשוב כנגדו כו', וצריכי' להמשיך באתערותא דלתתא שיתעורר לעילא בחי' רצון שירצה להתגלות, וממשיכי' זה ע"י בחי' אהבה רבה שהמשיך והדליק אהרן כה"ג לכני' כו' וכניל שאהבה רבה הוא אהבה ותשוקה נפלאה כרשפי אש שיתגלה אור א"ס ב"ה למטה (כי אהבה רבה הוא חסד דאבא, ואהבת עולם היא חסד דז"א וד"ל) כי זהו בחי' ומדרגת אהרן כהנא רבא כניל ע"ש, וע"י אהבה רבה זהו שהיא בחי' גבורות רשפי אש מעוררי' לעילא שיומשך ויתגלה מן רצון העצמי (הוא כתר הכללי דגדלו' וד"ל) אל כתר דנוק' שהי' לו רצון למלוך ולהתגלו אלינו וזהו אל מול פני המנורה כו' כי מנורה הוא בחי' מ"ן לפני המנורה היא כתר מלכות וד"ל. וזהו ג"כ פ"י הפסוק שיורד עפ"י מדותיו (פ"י מדותיו הוא כתר שבהמדו' כניל וד"ל) ואפ"ל זה מלמעלה ע"י המשכת השמן מן אהרן אח"כ עפ"י המדו' שיתגלה למטה להרצון שבהמדו' וד"ל וכן בעבודה כשעובד בבחי' אהבה רבה רשפי אש בתשוקה שיתגלה א"ס ב"ה למטה אז יורד עפ"י מדותיו פ"י ממשך עליו בחי' גילוי אלקו' שמתהפכי' ע"י מדותיו (אף הרצון שבהמדו') ונולדה ברי' חדשה ממש שנשמר מאד מן הרע כו' (שאו עובד כלל בבחי' לגרמי' והוא מופשט מן בחי' לגרמי' וכל רצונו' הגופני' וד"ל), וזהו בהעלותך את הנרו' כו' אל מול פני המנורה שהוא כתר דנוק' יאירו כו' שמישיכו ע"ע מן רצון העצמי רעוא דכל רעיון שירצה למלוך עלינו ולהתגלות אלינו וד"ל שעיקר

עבודת אהרן כהנא רבא בהדלקת הנרו' הוא הכל כדי להגדיל בנין הנוק' כנ"ל וד"ל (שממשיך מן כתר הכללי לכתר דנוק' שירצה למלוך כו' וזוהי הענין גם שאמר לר' ישמעאל כה"ג ישמעאל בני ברכני וד"ל).

פ' שלח לך בעזרה

בזוהר (פ' שלח לך ד' קסא) ועתה יגדל נא כח ה' כו', ר' אחא ור' יוסי אמרי זכאי' אינון ישראל כו' דקבי' אתרעי בהו כו', דלא איברי עלמא אלא בגינהון דישראל דישתדלון באורי' בגין דחד בחד אתקשרן וישאל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דילי' כו', ובאור הדבר שמפ' על הפ' שאמר מרע"ה ועתה יגדל נא כו', שלכאורה אינו מובן איך הי' יכול מרע"ה להמשיך רצון שיגדל כח ה' ולסלוח על העון (מאחר ששורש הנשמו' הוא מז"א דאצילות ואיך היה יכול מרע"ה להמשיך מרצון העצמי שיסלח ויגדל החסד כו' ודבר זה הוא למעלה מן שרשו וד"ל) לכך מפ' דזכאין אינון ישראל דקבי' אתרעי בהו כו' דישראל עלו במחשבה כו' ואף שנשתלשלו למטה יכולי' להמשיך באתערות' דלתתא לעילא אף למעלה מן שרשם כי נמשכו מן מחשב' קדומה כו' ועלמא לא אברי אלא בגינהון כו', כי העולם נתהו' מבחי' חיצוניו' וישאל ואורי' הם הפנימי' (כמבוא' במ"א בארוכה שתורה ג"כ קדמ'ה כו') דחד בחד ישראל ואורי' מתקשרן בקבי' כחדא כנ"ל וד"ל. לכן הם ישראל לתתא קיומא דילי' כי העולם נמשך מבחי' חיצוניו' וישאל נמשכו מפנימיו' לכך הישראל הם הקיום של העולם (ויכולי' להפך מדו' הנהגו' העולם מאחר שהם מפנימיו' וד"ל). הנה ת"ח כד ברא קבי' ברנש אתקין לי' כגוונא עילא' כו' כו' (עד המאמר ע"ב ת"ח כד אנהיר כו', הוא הכל מפ' איך שהאדם נעש' כדוגמא דלעילא כי הוא מבחי' פנימיו' כנ"ל ולכן הי' יכול משה להפך כו' וד"ל).

ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימאה במוחא ומוחא אנהיר ללבא בדרך נועם ה' והא אוקימנא, ודא הוא כח ה' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימו דכל סתימין יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כו' (עכ"ל), ולהבין זה המאמר הוא כי ענין הנפש' שאמר מרע"ה יגדל נא הי' כונתו להמשיך בחי' מוחי' דגדלו' בכדי שלא יתפס מקום החטא שלהם ויסלח להם כי בבחי' מוחי' דגדלו' אינו תופס מקו' עון שלהם כמשל נשיכי' הזכוב באד' שאינו תופס מקום כלל להתרגז עליו וד"ל ויכול לנשך את המלך ואינו נתפס לשום גדר מקו' ודבר כלל וד"ל כמו"כ למעלה בבחי' מוחי' דגדלו' אינם תופסי' כלל שום מקו' לפניו כדכתי' ואם צדקת כו' אך

אם בקטנו' המוחי' הוא תופס מקו' והוא המשפט כו', ולכן ביקש מרע"ה שיגדל נא, בבחי' גדלו' המוחי' שלא יתפס מקום כלל עונם ופשעם כמשל נשיכת הזכוב הנ"ל וד"ל. וע"ז מפ' הזוהר ת"ח כד אנהיר כו' והוא מפ' הכל סדר ההשתלשלו' מעתיק' סתימא' נהיר במוחא כו' וממוחא ללכא בדרך נועם ה' (שהוא השפלת העונג ומתגלה שקורי' בלא זישקייט וד"ל כי עצם העונג אינו נשפל כלל כידוע), ודא הוא כח ה' כו', וזהו סדר והדרגה של השתלשלו' שנהיר מן ע"ס ממוחא כו', אך כשהי' צריך משה ע"ה להמשיך בחי' מוחי' דגדלו' כו', אמר יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא ולעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כו', באור הדברי' כמשל מים הנמשכין והולכי' בצנור והם נובעי' מן המקור כו', הנה אם הם נמשכי' בהצנור בקלוח קטן והם מועטי' כו' הסיב' לזה היא שמקורו הוא קטן כו' ואם רוצי' שיתרבה הקילוח ויתמשך יותר הרבה משקי' ומרכי' ומגדילי' את המקור שלהן וממילא נמשכי' בהצנור בקלוח גדול הרבה וד"ל. כן הוא הנמשל למעלה, כתי' ונהר יוצא מעדן כו' כנו' בזוה' תמיד, וזוהי ענין הצינור הנמשך מלמעלה (מא"א) למטה כו', והנה כאשר חטאו כו' והי' צריך מרע"ה להמשיך בחי' מוחי' דגדלו' שיסלח עונם, אמר יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא כו', פי' כי הי' צריך להמשיך מן מקורא דכולא בהצנור ריבוי חסדי' כו' שלא כסדר והדרג' השתלשלו', הוצרך להשקו' גם את המקור שיתרבי ויסגי כו' כמשל הנ"ל וד"ל (והוא שיומשך במקורי' הגדלי' מוחי' והוא בא"א) ויתפשט משם לתתא וזהו כונות הזוהר יגדל, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא כנ"ל שתחלה יומשך בחי' הגדלת מוחי' בהמקור ומשם יתנגיד ויתמשך לתתא וד"ל.

ויקח* קרח בן יצה"ר בן קה"ת בן לוי כו', להבין ענין מחלוקת קורח ועדתו על משה ואהרן כו' וגם השייכו' אל המחלוקת שחלק על כהונת אהרן כו' חלק ג"כ על מצות ציצית כמארז"ל שלבש טלית שכולה תכלת ואמר טלית זו פטורה כו' (וענין המחלוק' שלו שקנא על אהרן שהי' לו זקן שירד עליו שמן הטוב כו' והוא הי' מבני לוי שהעבירו תער על כל בשרם כו' כמשי"ת זה).

אך להבין כ"ז, צריך להבין תחלה היטב ענין מצות עשיית ציצית דכתי' ועשו להם ציצית כו' על כנפי בגדיהם כו' הכנף פתיל תכלת כו' וראיתם אותו וזכרת' את כל מצות ה' ולא תתורו אחרי לבבכ' כו"י.

ויקח: מאמר זה הוא נוסחא שני' מהנדפס בספה"מ תקס"ב — ח"א ע' רכב.
כו': ע"כ נמצא רשום בהכתי"י, והמשך הדף (וכמה דפים לאחריו) פנויים.

ביאור על התורה הנ"ל מ"ש פ' קורח בעזרה

ולהבין שרשן של כל הדברי' הנ"ל, באר היטב, צריך להקדי' תחלה להבין ענין א"ס וא"מ בחי' עגולי' ויושר הנפש (כנז' בע"ח ענין הקו והחוט הנמשך מן א"ס ב"ה כו' בכחי' יושר ובהדרגה כו' והוא מקיף מרישי' דא"ק עד רגלי העשי' כו'), והענין הוא כי כל אור פנימי הוא הכל מה שנכנס ומתיישב בהכלי בבחי' יושר והדרגה מעלה ומטה כו' חב"ד חג"ת נה"י כו', ובחי' א"ס הוא לעולם מה שאינו מתיישב ונכנס בהכלי מפני גודל רוב אורו כו' ונשאר למעלה מהכלי בבחי' מקיף כו', וגם בחי' א"ס הוא בבחי' עיגול שמקיף ראש ורגל בפעם א' כו' (ולא בהדרג' תחל' ראש ואח"כ הגוף וכו') כ"א הארתו הוא בבת א' ראשו ורגלו כי הוא נמשך מבחי' עיגול וסובב שמקיף ראש וגוף כא' כמשיית לקמן בע"ה), והנה כל המקיפי' נמשכו מן בחי' עגולי' ולא מבחי' יושר, ואף אותן שנמשכי' מן החוט (שהוא בחי' יושר שרש שמשם נמשכי' מקיפי' כנז' במ"א, עגולי' מתעגלי' מקיפי' דיושר כו') אעפ"כ שרשן הוא בחי' עגולי' המקיף את הקו והחוט כו', אבל א"ס נמשכי' לעולם מן בחי' יושר כו' כנ"ל.

ובהקדמה זו יובן היטב הנ"ל בתורה ענין עליו' עולמו' שהוא נ' אלף יובלו' כו', ופ"י שכל העליו' העולמו' הוא הכל בא"ס, שיתגלה יותר הארו' בכלי כו', כמו ג"ע התחתון היא בחי' כלי לקבלת אור וזיוו מאור א"ס ב"ה, וג"ע עליון הוא כלי קבלה יותר לקבל הארה ותענוג מאד נעלה מאור א"ס ב"ה. והנה כתי' באדה"ר ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו', פ"י שהג"ע שהוא עתה אצלינו בחי' קבלת שכר על המצות כו' ה"י אז אצל אדה"ר בחי' עבודה כו' פ"י שהג"ע ה"י אצלו מדור כמו אצלינו עתה עוה"ז ויניחהו בג"ע לעבדה פ"י כמו שהנשמה נברא' ויוצא' לעוה"ז בכדי לעבוד מ"ע ולהשמר ממלית', ואם היא מקיימ' המצות אז היא נוטלת שכר בעוה"ב שהוא ג"ע כו', כן ה"י אז הג"ע אצל אדה"ר שהניחהו אותו שיעבוד מ"ע ולית', וקבלת שכרו ה"י למעלה מן הג"ע ולא ה"י הג"ע כלל אצלו בחי' קבלת שכר כ"א ה"י אצלו בחי' מדור כמו עתה אצלינו המדורי' דעוה"ז וד"ל. והוא מסני שה"י אז הג"ע אצלו בחי' עשיי' ממש' וזהו ענין עליו' עולמו' כו'. וזהו ענין העליו' עולמו' שיתגלה יותר הארו' בכלי' ומה שעתה אצלינו הוא בחי' אצילות יהי' לעיל בחי' עשיי' ובחי' אצילות יהי' הגבה יותר נעלה מפני שיתגלה הארו' בכלי' יותר וד"ל. וזוהי הכל אורו' פנימי' בהכלי' שיתגלה יותר עד אין קץ נ' אלף יובלו' כו'. אבל בא"ס המקיף מרישי' דא"ק עד רגלי העשי' בשוה, שם אין שינוי כלל וד"ל. וד"ל בתורה הנ"ל. ואת השמים ואת הארץ אני מלא כשוה פ"י שהוא הסובב והעיגול בחי' א"ס שהוא ממלא בשוה את השמים ואת הארץ בבת א' בבחי' א"מ ולא בבחי' התלבושו' בהם, משא"כ

מלא כל הארץ כבודו, כבודו הוא בחי' לבושי' כו' יוחנן דקרי למאני
מכבודתי כו', ופי' שהוא בחי' א"פ הנ"ל שמתלבש בהם כו' ומתגלה ע"י
עליו' העולמו' בנ' אלפי' יובלו' שמתגלי' יותר האורו' בהכלי' כו' כנ"ל וד"ל.

וביאור הדבר הוא כנ"ל בתורה משל מחשבת אדם היא מקפת את כל
איבריו כנרא' בחוש כשחושב לעשות ביד או לילך בהרגל ואזי
תיכף עושת היד או הרגל בלתי שיהוי רגע כלל שילך ויתפשט המחשבה
בהיד או הרגל, והוא מפני שהמחשב' מקפ' כל איבריו כו' אך בכל האיבריו'
היא בבחי' העלם והסתר, ועיקר גילוי' הוא במוח פי' ששם היא מתלבש'
בבחי' א"פ כנ"ל, ולכן מתפעלי' תיכף היד לעשו' כו' מפני שהמחשבה מקפת
אותה כו', ואעפ"כ שמכה את היד אינה מתבלבלת המחשבה מפני שאינה
מלובש' המחשבה בהיד בבחי' א"פ כ"א היא מקפת לבד, משא"כ אם נחלה
בהראש אז מתבלבלת המחשבה, מפני ששם היא שוכן ומתלבש בבחי' א"פ
וד"ל.

ב. ועתה צריך להבין ענין מלא כל הארץ כבודו כו' אין כבוד אלא תורה
כבוד בגי' לב שהם ליב נתיבו' החכמ' וליב חוטי' דציצית כו',
ולהבין זאת היטב, כנ"ל שעיקר גילוי' אלקות בהכלי' יהי' ע"י עליו' העולמו'
נ' אלפים יובלו' כו' בעילוי' אחר עילוי' עד שיתגלה אור א"ס ב"ה כו', והנה
ישראל המשיכו בעת מ"ת שיתגלה עתה לעוה"ז אור א"ס ב"ה כו' מה שצריך
להתגלו' ע"י עליו' נ' אלפי' יובלו' כו', והוא ע"י בחי' תורה כי אוריי'
מחכמה נפקת ואור א"ס ב"ה שוכן ומתלבש דוקא בחכמה כידוע (כנו') במ"א
מפני שחכמ' הוא כלי הביטול וא"ס שורה בכלי הביטול דוקא כמ"ש במ"א
ע"ש) וזהו כל ההשתלשלו' הוא הכל התלבשו' זביז חכמ' דא"ק מלובש'
בחכמ' דאצילות וחכמ' דאצילות בחכמ' דבריאה וחכמ' דבריאה ביציר' ויציר'
בעשי' כו' וכל ההתלבשו' הוא הכל בחכמ' מפני ששם שורה אור א"ס יותר
כנו' במ"א. והנה ישראל המשיכו בקבלת התורה שיומשך ויתגלה מן חכמ'
ולא בחכמ' ידיע' שהוא פנימי' התורה כו' ששורה שם בחי' א"ס ב"ה למטה
ע"י ליב נתיבו' והם הם ליב חוטי' הציצית, ופי' כי כאשר צריכי' להמשיך
אורו' עליוני' מן אבא ואימא שלא בדרך הז"א כו' א"א כ"א דרך שערו', פי'
כי דרך השתלשלו' הוא נהיי' תבונה משפיעי' האר' מוחי' לז"א ונהיי' דז"א
משפיעי' האר' מוחי' לנוק' כו' ואז משפיעי' נהיי' דז"א את האר' עצמה
להיו' מוחי' לנוק', והוא מפני שהאר' היא קטנה שהיא בחי' נהיי' דז"א לבד
לכן יכולה להתמשך בעצמה להיו' מוחי' לנוק', אבל כשצריכי' להמשיך מן
מוחי' דאז"א שלא כדרך ההשתלשלו' דרך ז"א כו' כנ"ל כ"א מן מוחי' דאז"א
עצמם למוחי' דנוק' לכן מפני שהאור שלהן גדול, א"א להתמשך למוחי'
דנוק' כ"א דרך שערו' שנמשכי' מן פנימי' מוחי' דאז"א ויוצאי' משם בחי'

שערו' לבד כו', וכמו משל שערו' האדם שעל ראשו לאחר יציאתן הם נפרדי' וזרי' לגמרי מן המוח כי יכול ליגזז את השער ולא יכאב לו כלל, אך אעפ"כ הם מחוברי' בשרשן אל פנימי' מהות השכל עצמו, ומשם הם יוצאי' ונמשכי' ונעשי' נפרדי' לגמרי כו' ונתצמצמו כ"כ עד שהם אין ערוך כלל להשכל כו' כן למעלה כתי' ושער רישי' כעמר נקי' כו' פי' כניל שצריך להיות נ' אלפי יובלו' עד שיתגלה אור א"ס ב"ה כו', והנה ישראל המשיכו שיתגלה עתה לעוה"ז אור א"ס ב"ה כו', והוא ע"י ל"ב נתיבו' שהם ל"ב חוטי הציצית שהם בחי' שערו' לבד שנמשכי' מן מותרי פנימי' מוחי' דא"א כו' ומשם נמשכי' התורה וירדה למטה בל"ב שבילי' ולכן נקרא' בחי' שערו' כמשל הנ"ל שהשערו' לאחר יציאת' מן המוח היא נפרדת מן המוח ויכול לגזוזו כו' ואינה ערוך אל המוח ואך אעפ"כ שרשה מחובר אל עצם המוח כו', כן התורה היא נובלת ונמשכי' מלמעלה שהוא חכמתו ית' חכי' ולא בחכמ' ידיעא ובחכמ' שוכן אור א"ס ב"ה כניל, וכאשר צריכה להשתלשל ולירד למטה ולהתלבש בדברי' גשמי' כו' אינה נמשכי' כ"א בבחי' שערו' לבד שאין ערוך כלל אל העצם כו' והוא מפני שנשתלשל' כ"כ מלמעלה מה שהי' צריך עליו' לזה נ' אלפי' יובלו' כו' כניל ואעפ"כ היא מחוברת ומקושרת בשרשה אל עצם המוח חכי' ולא בחכמ' ידיעא ששורה שם א"ס ב"ה כו' כניל, וזהו ושער רישי' כעמר נקי' שהוא השערו' הלבני' ואמשכי' מלמעלה בבחי' חסד שיתגלה למטה כבודו שהוא הלי"ב נתי' מה שהי' צריך להתגלו' ע"י עליו' נ' אלפי' יובלו' וד"ל.

ג) וזהו ענין הלבן שבציצית שהוא המשכת החסדי' שערו' לבנים כו' כי שער רישי' כעמר נקי' והחוטי' נעשי' ג"כ מצוה כו') ואין זה אותן השערו' הנעשי' מא"ח כידוע. כי יש שערו' הנעשי' מא"ח מן הבירורי' רפ"ח ניצוצי' שנשברו שאין הכלי יכולה לסבול הא"ח ויוצאי' דרך שערו' ואותן השערו' הם שחורי' אבל אלו הם לבני' הנמשכי' מלמעל' בחי' חסדי' בל"ב נתיבו' כו' וד"ל (וזהו ג"כ פי' זקן אהר"ן כו', שהוא דיקנא דכהנא רבא, אך השערו' דדיקנא הם למטה מן השער רישי' כו' (שהם שערו' דא"א כו').

והנה זהו החוטי לבן שבציצית, שהוא בחי' חסדי' הנמשכי' מלמעלה למטה (כי ציצית עשוי' מן צמר ושער רישי' הוא ג"כ כעמר נקי' כו' כניל) המשכת אורו' עליוני' למטה בבחי' שערו' כניל, וענין התכלת שבחוטי הציצית, הוא כי תכלת הוא לשו' כליון כמו ותכל ושצי כולא כו', ופי' כמארז"ל תכלת דומה לים וים דומה לרקיע כו', פי' התכלת הוא דומה לים שהוא בחי' מל' דאצילות הנק' ים וים דומה לרקיע שהוא בחי' מקיף, וביאור הדבר הוא שתכלת הוא בחי' מל' דאצי' מקור כל הנברא' והוא בחי' מקיף האחרון ופי' מפני שמל' דאצילות היא המדרגה התחתונה שבי"ס כידוע,

שהיא בחי' מקור לנבראי' בעלי גבול כו', לכן המקיף שלה הוא נשפל למטה יותר מן שאר המקיפי' ודיל', ומפני שהיא מדרגה התחתונה כו' מקור הנבראי' ויכולי' לשלוט שם יותר החיצוני' לכן המקיף שלה הוא בחי' תכלת שהוא קשה מכולן כו', כי כל המקיפי' הם דוחי' חיצוני' והוא שאין החיצוני' יכולי' לשלוט מפני אור המקיף שנדחי' מפניו וכנ"ל לעיל וענין א"מ הוא מפני שאורו גדול כ"כ עד שאינו יכול להתלבש וליכנס בהכלי ולכן הוא מקיף מראש ועד סוף בבת א' כו' אך המקיף הזה האחרון שהוא התכלת הוא קשה מכולן, שהוא מסמא את החיצוני', כי לכן פרשו על המשכן בגד כליל תכלת בכדי שלא ישלטו החיצוני' כי תכל' מסמ' חיצונים ודיל'. והוא מפני שהוא מקור הנבראי' והי' יכולי' ח"ו החיצוני' לשלוט לכן כאן המקיף קשה יותר מכולן ודיל'. ופי' כי מל' הוא הדבור כדכתי' בדבר ה' שמים נעשו כו' (וזהו פנימי' מל' וחיצוני' מל' הוא התפשטו' מלכותו כו') וזהו בחי' תכלת דאכיל ושצי' כו' שהוא קשה במאד כי מלך במשפט יותר יעמיד ארץ (והוא ענין פקודת המלך ומצותיו שהוא הכל בבחי' גבורו' זה אסור וזה מותר וכו') והעונש על העובר מצות המלך כו' ודיל'), וזהו ענין חוטי תכלת שבציצית שהוא המשכ' בבחי' שערו' מלמעלה בחי' יראה שום תשים עליך מלך שהוא בחי' מקיף כנו' בזוהר (פ' בהר) שעטיפ' הטלית הוא בחי' מקיף פרסא (פריסא דמלכא כו') שהוא ענין חוטי התכלת שבציצית שממשיך בחי' יראה מלמעלה דרך שערו' התכלת שבציצית שום תשים עליך מלך בבחי' מקיף ודיל'. וזהו מצות על ד"כ ציצית, שתיים לפניו ושתי' לאחוריו, שתיים לאחוריו הוא א' כתיב שמאלו תחת לראשי כו' שוהי השמאל דוחה שבחוטי התכלת כניל', לדחו' ולסמ' החיצוני' והוא ע"י המשכת בחי' ירא' שום תשים עליך מלך כו', והשני הוא בחי' וימינו תחבקני שהוא החוטי לכן שבציצית שהם השערו' לבני' הנמשכי' מלמעלה בחי' חסדי' מן שער רישי' כו' כניל', וזה יש בכל המצות שצריך להיות בחי' אהוי"ר, אך בכל המצות דרעויד הם כסדר ההשתלשלו' כניל' שמנהי' דז"א משפיע מהות האר' מוחי' לנוק' כו', ומפני שנמשך בדרך השתלשלו' יכול להתמשך המהו' האר' עצמה כו' כניל'. אבל במצות ציצית הוא שממשיכה אורו' עליוני' דאז"א שלא כדרך השתלשלו' דרך הז"א כו' לכך אי"א כ"א דרך שער' ציצי', והבי' ציצית שלפניו הוא לנגד הלב להמשיך אורו' עליוני' אל הליב ע"י החוטי' של הבי' ציצית שלפניו שהם בחי' שערו' כו' (ואלו ב' הם נוספו' על שאר המצות שאלו הבי' ניתוספו בשביל להמשיך מלמעלה אורו' אל הלב כו' ודיל').

והנה זה הי' מחלוקת קורח כו', כי קנא על אהרן שהי' לו זקן כו' שהם השערו' הנמשכי' מן דיקנא דכהנא רבא, והוא השפע' חסדי' אהבה רבה לכני' כניל' כדכתי' כשמן הטוב כו' שיורד על הזקן זקן אהרן כו' כניל' באריכו', והוא הי' מבני לוי שהעבירו תער על כל בשרם מפני שהלויים הם מסטרא דשמאלא שהוא בחי' גבורו' ולכן העבירו תער על כל בשרם שלא יצא מהם בחי' שערו' (כי אם היו יוצאי' שערו' היו אוחזי' החיצוני' ח"ו מפני

שהם מסטר שמאלא ולכן העבירו תער כו' שלא יצאו מהם בחי' המשכ' שערו' כו', משאיכ' שערו' דאהר"ן כה"ג שהוא מסטרא דימינא שהוא בחי' חסדי' לכן המשכו' שערו' היוצאי' ממנו הוא הכל המשכ' חסדי' כנ"ל. וזה הי' קנאתו על אהרן כו', ומפני שלא הי' אצלו בחי' שערו' חלק ע"ז, ואמר שאין נצרך כלל לבחי' שערו', ולכן שאל טלית שכולה תכלת פטורה כו', פי' שהוא אמר שהעיקר הוא התכלת כי תכלת הוא ג"כ בחי' גבורו' (כנ"ל אכיל ושצי כולא כו') והוא ג"כ מסטרא דשמאלא, לכן אמר שהעיקר הוא התכלת שהוא המקיף הקשה כו' כנ"ל. ואמר שטלי' שכולה תכלת הוא פטור מן הציצית שהם השערו' הממשיכי' אורו' עליוני' כו' והשיב לו מרע"ה, כי אפי' טלית שכולה תכלת צריך וחיובי' לעשו' ציצית, כי הציצית הם הממשיכי' אורו' עליוני' ללב כו' ואפי' הוא כולה תכלי' ותכלת דומה ליי"ם שהוא חכמ' אעפ"כ צריך ציצית שיאירו לליב, כי האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו וצריך להמשיך יראה ואהבה מלמעלה ע"י הציצית שהם השערו' כנ"ל וד"ל.

בעזרהש"י. יום ו' עש"ק פ' חוקת

להבין ענין שבת ויו"ט שבשבת הוא האר' בחי' מוחי' דאבא וביו"ט מאיר' בחי' מוחי' דאימא כו' וצריך להבין הפרש ביניהם, אך הפרש ביניהם הוא, ביו"ט הוא בחי' שמחה שהיא בלב זמן שמחתינו כו', והיא בחי' גבורו' (יסוד האש שבלב) והיא הכל בחי' הגבהה והתנשאו' מלמטה למעלה, כי ביו"ט מאירי' בחי' מוחי' דאימא כו' ובינה דיני' מתערי' שהוא בחי' גבורו' כו' לכן נידונין בחג על התבואו' כו', ולכן אומרי' ג"כ יעלה ויבא כו' וזכרנו לטובה כו' (כי מאחר שהוא זמן שמחתינו שהוא בלב בחי' גבורו' ורעש כי בינה היא בחי' ה"א ובחי' התפשטו' אורך ורוחב כו' והוא בחי' גבורו' בחי' הגבהה ויכול להיות להיפוך לדין ג"כ וד"ל לכן מבקשי' שיזכרנו לטובה וד"ל) משאיכ' בשבת הוא האר' מוחי' דאבא, ששם הוא בחי' קרירו' בחי' מים היורדי' ממקום גבוה למקום נמוך כו', פי' כי נקודות החכמ' בחי' י' היא בחי' הכל להקטין הענין כו' ושם הוא רק בחי' מ"ה ושפלו' וד"ל וגם מאבא נמשך בחי' רחמנו' אב הרחמן כו' מפני גדלו' השכל וד"ל [משאיכ' בקטני' (שהוא בחי' מוחי' דאימא) יכול] כנרא' שהקטן הוא אכזרי בטבעו והגדול הוא רחמן וד"ל (ואין שם בחי' הגבהה והתנשאו' כלל וד"ל) ואין בשבת בחי' שמחה שהיא בחי' גבורו' כו' כ"א בחי' עונג כדכתי' וקראת לשבת עונג כו' (שהעונג

משאיכ': תיבות אלו אינן ברורות בהכתי', וגם אינו ברור אם תיבות אלו נמחקו בהעברת קולמוס.

הוא שורה במוחי' דאבא שהוא בחי' קרירו' ודיל'. ולכן אין בשבת שום בקשה ותחנה שיזכור כו' כי בשבת אין שום בחי' גבורו' (דאפי' אש דגהנ' שוקט כו' ודיל') ושמחה כ"א בחי' תענוג ודיל' כ"א אומר' רצה במנותחתינו אבל לא שום בקשה לזכור כו' ודיל'.

בזוהר פ' קורח (ד' קע"ח) ועבד הלוי הוא כו', ר' אבא פ' היושב על חוג הארץ כו' ת"ח כד בעא קבי' למברי עלמא סליק ברעות' קמי' וברא לי' באורייתא ובה אשתכלל הה"ד בהכינו שמים שם אני וכת' ואהי' אצלו אמונ' והא אוקמוה א"ת אמונ' אלא אומנ' (עכ"ל). ביאור הדבר כד בע' קבי' כו' סליק ברעות' פי' כשהי' רצון הא"ס להאציל העולמו' עלה ברצונו להאציל, ופי' שתחלה כשהי' רצון הא"ס להאציל הי' הרצון בדרך כלל ואח"כ סליק ברעותא קמי' להאציל בדרך פרט, כמו משל רצון האדם כשרוצה איהו דבר תחלה הוא הרצון בדרך כלל לאותו הדבר ואח"כ עולה בציור הרצון שלו לצייר איך שיעשה אותו הדבר בפרטי אופניו ודיל' (כמו משל אדם שרוצה לבנות פלטרינ' הנה תחלה הי' רצונו בדרך כלל לפלטרינ' (פי' סליק הוא כי בתחלה נמשך רצונו דרך כלל בחי' השפל' הרצון לאותו הדבר ואח"כ עולה למעלה לצייר בדרך פרט ודיל' וזהו פי' סליק ודיל') ואח"כ עולה ברצונו לצייר בפרטי' איך יהי' ובכמה חדר' וכדומה ודיל') וכן למשל ודוגמא למעלה תחלה עלה ברצונו בדרך כלל להאציל העולמו' ואח"כ סליק ברעותא איך יאציל בדרך פרט שיהי' י"ס דא"א ולא י"א כי הי' יכול להאציל באופני' אחרי' הרבה עד אין קץ (והי' יכול להאציל רבוא רבבות ספי' ודיל' וזהו דסליק ברעותא פרט בזה האופן דוקא ודיל'). (ונק' זה דסליק ברעותא כו' בחי' עשיי' שבאצילות ודיל').

וברא לי' באורייתא, ובה אשתכלל כו', פי' כי אורי' מחכמ' נפקת, ולכן ברא באורי' שהוא החכמה מפני שהחכמ' הוא קו המדה של המדו', פי' החכמ' מודד את המדו' כי לפי שכלו יהולל איש, כנרא' שהקטן ששכלו קטן, הוא תאב ומתאו' לדברי' קטני' והגדול מפני ששכלו גדול הוא מתאוה לדברי' גדולי' ודיל' והוא מפני שהחכמ' היא קו המדה של המדו' ודיל' (וכנ"ל שחכמ' הוא בחי' רחמנו' מפני גדלו' השכל ודיל'). ולכן ברא לי' באורייתא שהיא החכמ' שהיא קו המדה של המדו' שהוא בחי' ז"א דאצילות ודיל'. והה"ד דוקא בהכינו שמים שהוא בחי' אש ומים שהם חויג' דאצילות שם אני שהוא בחכמה דוקא כנ"ל. ועוד י"ל הפי' על לעילא לעילא ברא לי'

באורי"י שהוא חכמה דעתיק שהוא בוצינא דקדרוניתא מאמר קו המדה (שהוא בחי' מ"ס דא"א) וכנ"ל.

והנה צריך להבין היטב פי' הזוהר הנ"ל שאמר ברא ל"י באורי"י דוקא (ולא אמר בחכמ'י). אך הענין הוא שדוקא באורי"י ברא, פי' כנ"ל שהי' יכול להאציל העולמו' באופני' אחר'י עד אין קץ כו' ולכן אמר שבאורי"י ברא ל"י כו' פי' שהאציל וברא את העולמו' לפי אופן התורה שתתקיים פי' כי התורה הוא תרי"ג מצות רמ"ח מ"ע שהם רמ"ח כלי' כו' (ושס"ה ל"ת), והם הכל מיני המשכו' אלקו' כמו מצות צדקה היא בחי' חסד כו' וכשמקיים ועושה את המצוה הוא מעורר עי' אתערותא דלעילא שיומשך ויתוסף אורו' באצילות (כנו' במ"א בארוכה) וכן כל המצות ע"י קיומן ממשיכו' ומוסיפי' אורו' באצילות (וכן בעוונו' פוגמי' ח"ו למעלה שיסתלקו האורו' ח"ו כו' כידוע) וזהו פי' הזוהר שאמר שבאורי"י דוקא ברא כו' פי' שהאציל כל העולמו' בזה האופן שתתקיים התורה והן כל רמ"ח מ"ע כו' שיהי' נאצלו העולמו' בזה האופן שתתקיי' התורה והמצות וכאשר יעשה מצוה ימשיך ויעורר באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שיתוסף אורו' באצילות כנ"ל. אבל אם הי' נאצל באופן אחר לא הי' יכול להתקיים התורה כו' פי' שלא הי' יכול להתקיי' כל התורה ומצות שימשיכו ויתוספו אורו' באצילות ע"י אתערותא דלתתא בקיום המצוה כי לא הי' מעורר כלל בקיום המצוה לעילא שיתוסף אורו' באצילות וד"ל ולכן האציל כל העולמו' לפי אופן התורה שתתקיים כו' ויוכל להתקיי' התורה שבעשי'י וקיום המצוה כמו מצות צדקה שהוא בחי' חסד מעורר לעילא שיתוסף אורו' באצילות (בחי' חסד וד"ל) וזהו כוונ' הזוהר שברא והאציל כל העולמו' דוקא בזה האופן כפי אופן התורה שתתקיים וד"ל ודוק היטב. וזהו כוונ' הזוהר שאמ' וכת'י ואהי' אצלו אמון א"ת אמון אלא אמון (עכ"ל), פי' שהתורה היא הכלי אומנו' שממנה נאצלו כל העולמות כנ"ל שכל העולמו' נאצלו כפי אופן התורה שתתקיים וד"ל כנ"ל (וכנו' בזוהר ובה אשתכלל דוקא וד"ל).

כד אתי למיברי אדם כו' אמר' תור' וכי למגנא אתקרינא א"א כו' (כנ"ל שהתור' היא מ"ס דא"א מאמר קו המדה כו') בהיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דילי' מעילא ומתתא כו' ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלי' עד היא שעתא דנפק אדם בשלימו דכולא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא כו' כדין אשתלימו עילאי ותתאי ואשתכחו חדוון בכלהו עלמינ' (עכ"ל). ביאור הדבר כי כת'י זאת התורה אדם כו' ופי' כי עיקר קיום התורה הוא ע"י האדם שהוא השומר התורה והמקיימה, ולכן אמר דלא אשתלי' עלמא ולא אתקיים עד היא שעתא דנפק אדם כו' מפני כנ"ל שברא באורי"י דוקא את כל העולמו' ונאצלו כל העולמו' רק כאופן התורה בכדי שתתקיים כנ"ל, ולכן לא אשתלימו כו' עד דנפק אדם כו' כמשל אדם שבונה פלטרין עם חדר'י הרבה והמכוון שלו שידור בהם האדם כו' ועד שאינו דר

אינו נשלם עדיין המכוון שלו כו' כן למשל למעלה עיקר המכוון של התהות כל העולמו' הי' שיהי' האדם ויקיים התורה והמצות וכאשר לא נפק אדם לעלמא לא הי' העולמו' עדיין באשלומתא (כמשל הנ"ל באדם שבונה פלטרין ואין דר שם עדיין וד"ל) אבל כשדר שם האדם אזי נשלם כל המכוון שלו כן למעלה שכשנפק אדם לעלמא אשתלימו כל עלמי' (פי' שנשלם כל המכוון של כל העולמו' עליונים שנאצלו בשביל האדם שימשיך אורו' ע"י המצות כנ"ל) (וז"ש ואתתקן כרסיי' כו' כדין אשתלימו עילא ותתא כו' דלכאור' אינו מובן שאמר שאשתלימו עילא כו' שלא הי' לו לומר כ"א דאתתקן כרסיי' שנשלם ע"י התהו' האדם כי מכוון לשבתך פעלת כו' אבל מהו ענין השלימו' בעילא כו' אך כנ"ל מתורץ היטב שהאדם הוא השומר ומקיים התורה ועיקר אצילות כל העולמו' הי' כאופן התורה שתתקיי' כו' שיוכלו להמשיך אורו' באצילות ע"י קיום המצות באתערותא דלתתא כו' (משא"כ אם הי' כאופן אחר לא הי' יכולי' להמשיך כו') ולכן אמר שאשתלימו אף עילא ע"י התהות האדם, כי האדם ע"י קיומו המצות ממשיך ומוסיף אורו' בעליוני' באצילות וד"ל).

בהי' שעתא דבעא יומא לאתקדשא, הי' נפק' רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדשי יומא ולא אתבריאו, ואשתאר עלמא כמה דאתפגי' מעבודתא ואתחסר כיון דאתקדשו ישראל כו' ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כדין אשתלי' ההוא פגימא דעלמא דמסטר שמאלא (עכ"ל). ביאור הדבר דבההיא שעתא כו' הוה נפק' רוחיהון דשדין לאתברי לא אתבריאו, ואשתארו בחי' אורו' בלא כלי' כיון דאתקדשו ישראל כו' ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כדין אשתלים כו' (ופי' שלכן נשארו אורו' בלא כלי' כי אם היו בכלי' היו תוספ' גבורו' בחיצוני' ולכן נשארו בלא כלי') והשלימו בחי' ליואי דמסטר שמאלא כו' שהם בחי' גבורו' דקדושה שנתבטלי' לפני אור הגדול של א"ס ב"ה וכנז' במ"א שהוא עושה שלום במרומיו בין אש ומים חויג ששניהם נעשי' שלום כשנתגלה אור א"ס ב"ה הגדול משניהם וד"ל. ולכן השלימו דוקא ליואי שהם מסטר שמאלא דקדושה וד"ל.

וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי כו' ועלמא לא אתפגי' כו' ובג"כ ועבד הלוי הוא הוא אשלי' לסטר שמאלא כו' (כנ"ל) הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קביה עלמא, ליואי בארונ' אשלי' לכולא מאי בארונא, בההוא מטולא דהוו נטלי במשכנא, אשתלים כל ההוא פגימו כו' (עכ"ל). ביאור הדבר שהכל נשלם ע"י ליואי ואפי' צד הצפון שנשאר חסר בעולם כו' כדאיתא במדרש (ע"פ נוטה צפון על תהי' כו' שנשאר צד צפון תהי' כו' כנ"ל).

ומפ' הוהר שהא הפגימ' שהי' בסטר צפון והשלימו הלויים כנ"ל, ליואי' בארונא אשלי' כולא כו' פי' ע"י המ"ב מסעו' כו' שהוא שם מ"ב דהנה

שם מ"ב הוא בחי' גבורו' ועליה מעולם לעולם הוא ע"י שם מ"ב כמו מעשי' ליציר' עוליו' ע"י שם מ"ב וכן מיציר' לבריא' כו' כידוע, וכן הלוי' הם בחי' גבורו' מסטר שמאלא הגביהו למעלה את הארון שהוא בחי' מל' ושכינ' כו' (כי מל' נק' עפר אשר בקרקע המשכן כו' שהיא מקור לבי"ע וצריך להקימ' והוא ע"י הלוי' וד"ל) למעלה מעלה ע"י ש' מ"ב שהוא בחי' גבורו' כנ"ל והוא ענין המ"ב מסעו' וד"ל (שהם כנגד אנא בכח כו' שש כנפי' לא' כו' וכאשר שמע ממורו ע"ה, בענין הכתיב' דבלתימה בבי' שיטי' והכשי' מטעם שזהו המסע מ' והוא כנגד ושמע צעקתנו שבאנא בכ"ח כו' ובצדי' הזיווג של הנו"ן כפופ' ויו"ד הוא אביא ודו"ק).

תו' הוא דא עתיקא, אלמלא דינא לא אישתכח בעלמא לא הוי ידעי בני נשא מהימנותא עילאה ולא ישתדלון בני נשא באורי"י כו'. ביאור הדבר שאפי' עתיקא שהוא בחי' רב חסד כו' והוא נעתק מן העולמו' שאין אליו שייכו' כו' כי הנה המקו' אתי כו' אעפ"כ מגיעי' הלוי' בעבודתן עד שם (לעורר בחי' גבורו' וד"ל) פולחנא שלימא כו' מאן עביד הוי אומר דא ליואי.

תו' ועבד הלוי הוא כי ה' הוא אלקי' (וכאן הפי' הוא בינה) כו' הוא אשלים כו' הוא פשיטא לקבלא לכנ"י כדכתי' שמאלו תחת לראשי כו' מאי איתער רחימותא הוי אומר הוא כו', פי' כי ע"י עבודת הלוי' שהוא בחי' גבורו' ושמחה מעוררי' לעילא שיתגלה רחומותא לקבלא לכנ"י כמשל המלך כשהוא בעצבו' הוא סתים ונעלם כו' אבל כשהוא בשמחה הוא מתגלה ומשפיל א"ע למטה לעיני כל כו' כן למעלה הלוי' מעוררי' שיתגלה אור א"ס ב"ה למלכו' ע"י השמחה ודו"ק כו'.

ר' יצחק אמר זמין קב"ה לאנהרא לסיהרא כנהורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה"ד והי' אור הלבנה כאור החמה כו', פי' שר' יצחק מס' על למעלה שע"י עבודת הלוי' נתגלה אור א"ס למל' כו' ואמר שזמין קב"ה לאנהרא לסיהרא (שהיא מל' כנהורא שמשא שהוא ז"א), ונהורא דשמשא יהא על חד ז' זמנין כו' (שיאיר בה מוחי' דאבא כו'), ופי' שזה יהי' לעיל והוא ע"י הגבורו' שהי' בהגלוי' כמארז"ל גלות מכפרת עון כו' ויהי' אז התגלו' יותר איך משהי' הגילוי' אל אדה"ר בהיותו בג"ע קודם החטא שדבר אתו ה' פנ"ס והוא מפני שע"י הגבורו' שהי' בזמן הגלות נתעלי' יותר למעלה וד"ל וזהו הכל מדרגת הלוי' וד"ל.

יוס א' פ' בלק בעזרהש"י

להבין מאמר הזוהר פ' בהר (ד' ק"ח) והגישו אדוניו אל האלקי' סתם לגבי ההוא אתר דפגים ליי' דהינ' אלוקי' אקרי כו', וכיון דאיהו אכוון לאפגמא להאי אתר, ההוא פגימו, אשתאר בהדי' בגופי' ההי'ד ורצע אדוניו את אזנו כו' אזנו אמאי כו' אבל שמיעה תלי בהאי אתר עשיי' לעילא ובגין דישראל קריבו לטורא דסיני והוו ברחימו דליבייהו לאתקרב' לקב"ה אקדימו עשיי' לשמיעה דהא שמיע' בקדמיתא ולכתר עשיי' שמיע' בהאי שמיעה תלי ועי'ד הוא פגי' להאי שמיע' יתפגי' שמיעה דילי' כו' (עכ"ל הזוהר).

וצריך להבין המאמר הנ"ל שאמר דשמיעה תלי בהאי אתר כו', שהוא במל' שהיא השמיט' שביעא' ועשיי' היא לעילא, ובכ"מ הוא להיפך דשמיע' היא לעילא כו' (כי שמיע' היא אוון במלכותי' שהיא ש' ס"ג חסר ה' אחרונ' כנו' בע"ח ע"ש) שהוא בחי' בינה, וכן עשיי' היא בכ"מ שהיא לתת בנוק' (שחב"ד הוא בחי' אצי' וחגית' בריא' ונהי' יציר' ומלכו' עשיי' וכן בש' הוי' היוד' הוא נק' חכמ' והיא בחי' אצי' והיא עילא' נק' בינה והיא בחי' בריא'. והוי' נק' זיא יציר', והיא תתא' מלכו' עשיי' וד"ל). אך הענין הוא דהנה צריך להבין ענין ראי' ושמיעה בא"ס ב"ה דאין לו דמות הגוף כו', אך הענין הוא כי א"ס ב"ה הוא רם ומתנשא ומוכדל מן העולמו' וכאשר הוא משפיל לראו' בהעולמו' ומעשיה נק' זאת בחי' ראי' וכן כאשר הוא משפיל לשמוע ולהבחין תעלמו' לבם נק' זאת בחי' שמיע' כי הוא בוחן לבו' כו', ולמשל האדם שהוא רוא' ושומע, והן הכלי' של ראי' ושמיע' שבהן מלוכש חיות הנפש בראי' מלוכש בחי' חכמ' שבנפש ובשמיע' בחי' בינה כו', כן למעלה הוא חכמ' ולא בחכמ' ידיע' (וזהו בחי' ראי') ובידיע' עצמו יודע כל הנבראי' כו', והוא מבין ולא בכיני' ידיע' כו' (חכי' כו' נק' ראי' ומבין נק' שמיע' וד"ל). והן הכלי' שהוא משפילי לראו' על מעשה בני אדם כו'. כגמ' ספ"ג דנדה והקב"ה נותן בו, ראיית עין ושמיעת אוון, נמצא כח הראי' נמשך מהנפש רק העין גשמי כלי לזה, וראי' דנבואה הנק' עין יעקב הוא שלא ע"י גשמי, רק השגת המהות כמו ע"י עין גשמי, כמ"כ למעלה החכמה לגבי א"ס הוא כמו כלי העין לגבי הנפש, שכדי שהנפש רוחני תראה הגשמיות זהו ע"י העין כמ"כ המשכת אור א"ס בראיית העשיי' זהו ע"י החכמה, החכמה מחבר הגשמיות עם א"ס ונ' כמו הנבואה ראי' שלא ע"י עין ובמית' רואין את הנשמע ושומעין את הנראה כמ"כ בא"ס יש ראי' גם שלא ע"י החכמה ובענין מ"ש בדי' דני' ושמחי בת פפי' גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם כו', ועמ"ש בדי' כנשר יעיר בענין רואין את הנשמע כו'. אך צריך להבין היטב הטעם שבשמיע' שומעי' בחי' רוחניו' יותר שהוא הקולו' כו' שהם בחי' רוחניו' ובראי' רואי'

דברי גשמי' יותר שהם המראו' אדו' או לבן כו' והם רק דברי' גשמי', אך הענין הוא, מפני שראיי' היא למעלה משמיע', כי ראי' היא בחי' חכמ' כו' וכנרא' בחוש ע' בת"א בדי'ה ואלה המשפטים וזהו ג"כ ההפרש בין מוחין דאבא בחי' ראי' ובין מוחין דאימא בחי' שמיעה וע' בבה"ז שופטי' עריה בענין עצמות ובשר, ועמ"ש בענין מזלי' חזי ובענין ואראה את הארץ. ובענין עיני' יונים שאינו דומה כלל שמיע' לראיי' שכשרוא' את הדבר אף ששמע תחלה והוא מתפעל יותר בראייתו את הדבר, והטעם מפני שבראי' מלוכש חיות הנפש יותר מבשמיע' (כי בראיי' מלוכש חכמ' שבנפש ובשמיע' אינו מלוכש כ"א בחי' בינה שלמטה מן חכמ' וד"ל), ולכן מפני שראיי' היא למעלה מן שמיע', לכן היא מתפשט' יותר נמוך למטה (כמבוא' במ"א שכ"ד שהוא למעלה מתפשט יותר נמוך למטה כו' ובענין משלי שלמה, ובענין הטפה לגבי הדבור והדבור שרשו רק מבינה והטפה מחכמה, וע' בדי'ה וייצר בת"א פ' בראשית שזהו ענין בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, ובבה"ז אמור דף קוף ע"פ בת אבי בענין ירית ששרשה מראה עילאה כו' ועמ"ש ע"פ יונתי (שלא נדפס בלקו"ת) בענין הראי' את מראיך מצות השמיעני את קולך תפלה ותורה, ועמ"ש בת"א פ' וירא ע"פ ארדה נא ואראה הכזעקתה כו' ולכן בראיי' רואי' דברי' גשמי' והן בחי' מראו' כו' ושמיע' שומעי' רוחניו' יותר והן הקולו' כו', וכן למעלה בא"ס בראיי' כתי' המשפילי לראו' שמשפיל יותר נמוך למטה כו' כניל, והוא ענין בידיע' עצמו יודע מציאו' הנברא' כו' (והוא למטה יותר משמיע' מציא' הנברא' וד"ל) וזהו ענין ראי' למעלה, וענין שמיע' הוא למעלה שהוא בוחן כליו' ולבו', כי לא כמו שאצלינו השמיע' ששומעי' קול גשמי כו' אבל בא"ס ביה השמיע' היא ההבנה והבחנ' של כל תעלומו' לבו' של בני אדם כו' כי אזו מלין תיבחן, והוא בוחן כל תעלומו' לבו' של ב"א (אם הם בשקר ופני' וכיוצא בזה כו' וד"ל), והנה מראי' ושמיע' שלמעלה בא"ס ביה, נולדו' המדו' כי אם י"ל משא"כ מבחי' הראי' שלא ע"י חו"ב אין מסתעף העונש כי לית שמאלא בהאי עתיקא ועז"נ לא הביט און כו' וירא און ולא התבונן כו'. הוא רואי' ושומע דרכי בני אדם שהם עושי' רצונו כו' אז נמשך בחי' חסד ללב כו' (כי זהו קו הימין חח"ן ומראיי' שהיא חכמ' נמשך בחי' חסד וד"ל) וכן להיפך כו' נמשך מדת גבורו' ללב כו' אך עיקר העשיי' נק' הדיבור שהיא בחי' מל' כדכתי' בדבר ה' שמי' נעשו כו', ופי' שלגבי למעלה נק' הדיבור בחי' עשיי', כמו המלך שקצף על עבדיו כו', והנה קודם שמדבר לעשו' ולענוש להם כו' הגבור' היא בלב לבד ולא נגמר עדיין מדת גבורתו, ועיקר שלימו' גמר המד' גבורה היא כשיוצא' לדיבור לענוש שהוא גמר המעשה כו' (וכן להיפך במדת חסד שרוצה ליתן מתנה לעבדו קודם שצוה ליתנו כו' החסד הוא בלב וכשמדבר ליתנו אז נשלם ונגמר מדת החסד בבחי' עשי' וד"ל). כן למעלה בא"ס ביה, כשהוא משפילי לראו' ולשמוע מעשה בני אדם כו' אם הם עושי' רצונו כו' נולד מזה מדת החסד בלב כו' ועיקר גמר החסד הוא כשנשלם בבחי' עשיי' שהוא הדיבור כו' כדכתי' בדבר ה' שמי' נעשו כו', וכן להיפך חזו כששומע תעלומו' לכם שאיני עושי' כו' חזו אז כתי' וישמע ה' ויחר אפו

כו' ונולדה מדת הגבורה בלב ועיקר גמרה של המדה היא בעשי' שהוא הדבור בחי' מלך וד"ל. וזהו שבכ"מ הוא הכל שמיע' לעילא כנ"ל (שהיא בינה אוזן גי' ס"ג כו' כנ"ל) ועשיי' לתתא בנוק' אמנם במ"א משמע דעשיי' לעילא ע' זהר וירא ע"פ ויעש ה' לשרה (כנ"ל שעיקר השלימו' היא בעשי' שהוא הדבור ולכן נק' המצות עשי' שהם במל' וד"ל ותור' בז"א כמשיית אי"ה).

והנה מ"ש כאן הזוהר שמיע' לתתא במל' ועשיי' לעילא כו', הוא הפי' על מלמטה למעלה, והענין הוא כמו אצלינו השמיע' שלנו צריך הוא לשמוע בקול דברו כו' והם המצות פקודי המלך כו' וכדכתי' שום תשים עליך מלך כו' והוא הציווי לשמוע בקול דבריו ומצות המלך והן המצוה (כי מצוה היא במל' כנ"ל בכ"מ וצריך שיהי' דוקא בבחי' קבלת עול מ"ש בלי שום טעם ושכל כלל שזהו פי' אוהרת שום תשי' כו' בע"כ תיבטל רצונך מפני רצונו ית' כביטול העבד לפני אדונו שעושה תיכף פקודת אדונו בלי שום טעם כלל ואינו יודע כלל כוונת האדון בזה כ"א הוא מבטל א"ע לפני גזירת ופקודת האדון כו' וד"ל. כן הוא למעלה, עיקר רצון של קיום המצוה הוא דוקא בבחי' קבלת עול מ"ש כביטול העבד לפני אדונו בלי שידע כלל טעמו ורצונו בזה (והוא בחי' ירא' בחי' עבד כו' ועמ"ש מזה בדיה ועתה יגדל נא כח אד' וגם כי ההתחברות בין ע"ס לנברא' רק ע"י מ' שעלה במח' שיהי' מלך על עם ובת"א פ' בראשי' בדיה צאינה וראינה שזהו במלך שלמה שבחי' מלך הוא העושה שלום ומחבר או' א"ס עם ב"ע שהן ב' הפכיים וזה שארז"ל דוד הקים עולה של תורה, עולה דוקא וד"ל כמשיית במ"א, וכן זה הי' חטא של שאול המלך ע"ה, שאמר לו שמואל כו' כי שמוע מזבח טוב להקשיב כו' כי אף שכונתו של שאול הי' כדי להעלו' עולו' כו' השיב לו שמואל שאין מן הצורך העולו' כ"א לשמוע מצות ופקודתי שהוא עיקר הביטול בלי טעם ודעת כלל וד"ל (משא"כ אם הוא רוצה דוקא לידע הטעם כו' הוא אינו בחי' עבד כו' כ"א בחי' בן כו' שיודע הטעם של הרצון והי' עושה מעצמו כי הוא מבין בשכלו שישר ונכון לעשו' הדבר אבל אין זה מעלת העבד שהיא בלי ידיע' הטעם ואף שאינו נכון בדעתו כו' הוא מבטל רצונו מפני רצון אדונו וד"ל).

וזהו שמיע' בהאי אתר תלי' כו' שהוא בחי' מל' שום תשים עליך מלך כו' שהוא האזהרה לשמוע בקול דברו שהן המצות לקיימן בבחי' עבד לבטל רצונו מפני רצון א"ס ב"ה בלי שידע שום טעם כלל רק הם גורו' ופקודת המלך כנ"ל וזהו השמיע' שלנו שאנו שומעי' את מצותיו ופקודותיו הוא לתתא במל' שום תשי' כו' כנ"ל (ומשנית' ששמיע' היא לעילא הוא הפי' השמיע' של א"ס ב"ה שמלמעלה למטה כו' וד"ל). וז"ש (הזוהר הנ"ל) עשיי' לעילא, פי' כנ"ל שעיקר הקבלת עול מ"ש הוא בלי ידיעת הטעם ושכל כלל כ"א הם רצונו ית', אבל באמת יש טעם ושכל לכל המצות כי הם רצונו

וחכמתו ית' והוא חכי' ולא בחכמ' ידיע' אך החכמ' היא נעלמה מאתנו כי היא בעלמא דאתכסיא, וצריכי' אנו לקיימן בלי ידיע' טעם כו' כניל כ"א לקיי' גזר' המלך כניל, אבל באמת החכמ' והטעם והכוונה של עשיי' כל המצות הם למעלה בעלמא דאתכסי' כו' וזהו פי' וכוננו' הזוהר עשיי' פי' העשיי' שהיא המצות שאנו מקיימין אותה בבחי' שום תשי' כו' היא באמת לעילא י"ל דהיינו רמיח איברי' דז"א שהם רמיח פקודין וזהו העשיי' שממשיכים אואיס ברמיח איברי' הנ"ל אף שכאן משמע עשיי' לעילא בחויב י"ל ע"י חויב נמשך בז"א ועמיש בלקו"ח בדיה והי' לכם לציצי' בפי' וזכרתם את כל מצות הוי' לעשותן וזכרים כו' גם מ"ש במ"א בפי' מצותי של עצמות המאציל כו' כי הם רצונו וחכמתו ית' והוא חכי' ולא בחכמ' ידיע' (ושם הוא טעם וחכמה של כל המצות וד"ל, וזהו שכסדר שלנו שמלמטה למעלה השמיע' שלנו במל' לשמוע בקול דברו ופקודותיו כו' בלי טעם רק בבחי' עבד קבלת מ"ש, ועשיי' פי' המצות עצמן הם לעילא חכי' ולא בחכמ' ידיע' שהם רצונו וחכמתו ית' ודוק היטב).

אך ישראל בעת קבלת התורה הקדימו נעשה לנשמע מגו רחימותא דליבייהו כו', פי' שהקדימו שלא כסדר ההשתלשלו' מלמטה למעלה שצריך להיות תחל' בחי' שמיע' לשמוע בקול דבריו ומצותיו כניל (ואח"כ בחי' עשיי' שהיא לעילא כניל), אך הם מגו רחימותא דליבייהו, פי' מגודל אהבתם אל ה' הקדימו נעש' תחל' שלא כסדר כו' ופי' כנוז' בזוהר פי' בלק ע"פ שחור' אני כו' שתחלה נעשי' מל' בחי' נקודה ליסודה כו' והכפירי' שואגי' כו' והם בונין אותה להיותה היא כלמקדמין כו' ע"ש, ופי' שהם הקדימו להמשיך מתחלה מלמעלה שיהי' בחי' עשיי' היינו מה שממשיכי' ג"ר בז"א יעו"ש על מאמר הנ"ל גם כולם בחכמה עשית בנינה, יעשה למחכה לו, ותחיה בעשייה ע"כ העשיי' מהכתר שהם המצות רצוניותי כי א"ס ב"ה הוא רם ומתנשא כו' כתי' ואם צדקת מה תתן לו ואין נחשב כלום אצלו כידוע, לכך המשיכו תחלה שיהי' ברצונו למלוך כו' ואח"כ לשמוע בקול דברו והוא קיום המצות שהוא בבחי' יראה שום תשים עליך מלך כניל. וזהו כוננו' הזוהר כי מגו רחימות' דליבייהו כו' שזהו הקדמתן שהקדימו שלא כסדר כו' כניל להמשיך תחלה מבחי' עשיי' שהיא לעילא שיומשך תחלה רצונו ית' כו' כניל הוא דוקא מגו רחימותא כו' שהוא בחי' אהבה אל ה' (וכניל שזהו למעל' מבחי' עבוד' כי אין זה עבודה כ"א השמיע' בקול דבריו וד"ל כניל) וזהו הקדימו נעשה לנשמע שלא כסדר והדרגה והוא מגודל תשוקתן ואהבתן נפלא' למעלה להמשיך תחלה מצותיו לנוק' ואח"כ לשמוע לקיימן בחי' יראה. כו' כניל באריכות יותר וד"ל.

תולה* ארץ על בלימה. הנה ידוע בספרי התכונה שאי אפשר לעמוד על אמיתית הדבר בענין עמידת כדור הארץ במרכז עיגול השמים ולא תפול לשום צד כו' גם בענין מעלה ומטה בכדור הארץ שאין בנ"א דמלמטה מכנגד רגלינו נופלי' למטה ואצלם אנחנו למטה כו' מזה נראה שאין מעלה ומטה כלל בכדור הארץ וזה א"א עפ"י הטבע בכדורית התפוח וכדומה שיש בו מעלה ומטה כו', ונלאו לעמוד על טעם הדבר ומה שכותבי' שהעיגול מושך מכל צד כו' זהו דוחק גדול כו', אך באמת לא יובן ענין זה כ"א עפ"י חכמת הקבלה בענין עיגולים ויושר, בהיות כי הלא ידוע דט' גלגלי' דעשי' הגשמי' הם בחי' עיגולי' בשרשם היינו ברוחניו' הספירו' דעשי' ג"כ יש בחי' עיגולי' והוא עיקר סיבת עיגול הגלגל הגשמי כו' וביאור ענין העיגול ברוחניו' הספי' שהוא הנקרא בזוהר ור"מ טובב כ"ע פי' כמ"ש את השמים והארץ אני מלא בהשווא' מכל צד כו' יובן עפ"י הקדמה ידוע בענין למעלה מן המקום שבגדר מקום יתכן לומר כשהוא כאן במקום זה אינו במקום זה וכשהוא למעלה בגג אינו למטה כו' אבל כשאינו בגדר מקום לא יתכן לומר כזאת והיינו שלא יש בחי' מעלה ומטה כלל כמה שלמעלה מן המקום כי אם יש מעלה שאין שם המטה ה"ז בגדר מקום ושטח כו' משא"כ ברוחניו' הנפש לא יתכן בה לומר שהיא כאן ולא כאן כרצוצא דמית דאין קליפת הביצה מפסיקה כו' אבל כל שטחי' ימצא בו המעלה ומטה אפי' בעיגול שטחי' כשהוא למעלה בעיגול אינו למטה בעיגול אפי' שלא יקרא בשם מעלה באמת שהרי בעיגול אין בו ראש כו' אבל מ"מ בחי' מקום עליו שכשעומד העיגול במקום א' כשעומד על עליונו לא ימצא בתחתיתו כו' מאחר שהוא שטחי' כו', וא"כ הגלגלי' כולן הן בבחי' מקום ממש אך אם הי' גם ברוחניו' הגלגלי' ג"כ בגדר מקום תתכן הקושיא הנ"ל כמה שנשתנה כדור הארץ מכל כדור גשמי' כו' אבל באמת ענין רוחניו' הגלגלי' הוא ענין השפעה כללית שהיא בחי' עיגול ברוחניו' והוא למעלה מן המקום עד שלא יתכן כלל לומר בה בחי' מעלה ומטה כלל וכלל כו' וביאור הדבר הוא עדי"מ חכם גדול שמשיג את שכל והשגת תלמידו הקטן בכל חלקי' מהמעולה שבו עד הגרוע שבו כו' שאז שכל הרב מקפת היא את שכל התלמיד בדרך כללות להמעולה והגרוע בשוה ממש כו' אבל כשבאה השפעה זו לידי פרט מתחלה יאיר במעולה ואח"כ יצמצם עוד להשיג ולהשיג הגרוע שבו כו' והוא ענין משל לבחי' עיגולי' ויושר שההשפעה הכללית המקפת מכל צד נקרא בשם עיגולי' כמו שיחשוב האדם איכות הבנין בכללותו שמחשבתו מקפת כולו בשוה וכשתחלק המחשב' לחשוב בכל חלק מחלקי הבנין יהי' זה עולה ראשונה במחשבה וזה שני לו כו' והיינו בחי' מעלה ומטה שתמצא דוקא בהשפעה של בחי' היושר והוא כמשל פרטית המחשבה כו' וד"ל אבל בעיגול ההשפעה הרי מכל צדדי' הנשפע תגיע השפע בשוה ואין שם בחי' מעלה ומטה כלל כו' אלא כולן מעלה הן פי' עדי"מ כשתופס דבר כדורי' כתפוח וכיוצא במחשבתו

שמחשבתו מקפת מכל צדדי התפוח כנ"ל הנה אין שם קדימת המחשבה בכדור התפוח ממקום זה למקום זה עד שנא' זה עלה ראשון' במחשבה ויקרא מעלה כו' כי לכללו' הכדור תתפוס המחשבה כא' בלי שום קדימה לא' על זולתו וכולן מקבלי' בשוה ממש שפע המחשבה המקפת כו' וא"כ תחתית התפוח למה יקרא מטה מאחר שמקבל מהמחשבה ממש בשוה כמו עליונו של התפוח הרי גם הוא מעלה יחשב כו' ונמצא באמת כל חלקי צדדי התפוח יקרא מעלה לגבי נקודת מרכז אמצעי' עוביו שהרי מחשבה הכללית תופסת בבחי' עיגול את עיגול התפוח ולא יתכן בחי' יושר מלמעלה למטה כ"א מהלך המחשבה בתוך העובי עד אמצעי' העובי כו' ויושר זה הולך מכל צדדי התפוח וכולן יקראו מעלה בהשווא' א' לגבי המרכז האמצעי שיקראו מטה לכולן בשוה וד"ל. ועפי' משל זה יובן כדוגמא זו ברוחניות הגלגלי' דעשי' שהן ט' ספי' דבחי' עיגולי' כנ"ל עניני בחי' העיגול שלהם היינו שהן בחי' כח הפועל אלקי בדרך כללות השפע להחיו' הנמצאו' מכל צד בשוה וזהו הנקרא סוכב כ"ע וכידוע שגם המקיף מחי' רק שאין חיות שפעו בגילוי בתוך נכרא אלא כמה שסוכלו בתוך מחשבתו עדימ' הנ"ל זהו עיקר סיבת קיום מציאו' הנברא בדרך כללות כו' וד"ל ושפע זו של המקיף דעיגולי' בעשי' מגעת למציאו' הגלגלי' לכל מקום בגלגל בשוה בלתי קדימה ועילוי לא' על זולתו ומאחר שכל עיקר התעגלות הגלגלים כא' באין בכללו' שפע מהגלגלי' רוחניי' הן בחי' ט' ספי' דעגולי' הנ"ל לכל צד בשוה כנ"ל במשל התפוח א"כ הגם שהגלגלי' גשמיי' הן בבחי' מקום ממש שמי שהוא למעלה אינו למטה כו' אבל מ"מ באמת אין תחתית העיגול נקרא מטה כי הרי מקבל מציאותו מעיגול הרוחני בלתי איחור כלל מעליונו של הגלגל כלל כו' ושוה הוא ממש להקרא מעלה לגבי המרכז שם שבאמצעות הגלגלי' (הוא כדור הארץ) כמו עליונו של הגלגל וצדדי הגלגל ג"כ יקראו מעלה לגבי מרכז אמצעי' העובי כו' ונמצא באמת כל פרט ופרט מחלקי הגלגלים בכל צדדיהם כולן מעלה הן בשוה ממש לגבי נקוד' האמצעי' אע"פ שהן בעצמן בבחי' מקום במעלה ומטה ממש אבל מצד כח אלקי השופע עליהם בבחי' עיגול רוחני שאין שם מעלה ומטה כלל כו' ולכך גם הם אין בהם אמיתית ענין המעלה ומטה כנ"ל על כן מציאו' הנברא' בכדור הארץ סביבו ג"כ בבחי' עיגולי' הנ"ל והיינו סיבת השינוי מכדור לתפוח וכיוצא שיפול התחתון כו' ובכדור הארץ להיות כי העגולי' דגלגלי' מאיר עליה מכל צדדי' על כן לא יפול הנופל כו' כי כולן מעלה הן לגבי אמצעות העובי כו' וד"ל אך אע"פ שעגול כדור הארץ לפי הנ"ל הוא שבחי' עגולי' אבל גופו של הכדור בכל עוביו הוא מבחי' היושר שיתכן בו המעלה ומטה דוקא והיינו כמשל הנ"ל בפרטי' המחשבה כו' ועל כן בנין בהמ"ק ומתן תורה ומצו' כולן בארץ הלז דוקא ולא בארצו' שלמטה הימנ' כי היא בחי' מעליה והן למטה כו' שהרי גוף הארץ עצמה מבחי' היושר דידוע שרגלי א"ק דיושר מסתימי' בארץ הלז דוקא כו' ולכך יש בה מהרבה מיני' כמ"ש במ"א ועיגול השמים הוא שוה בכל חלקיו כמ"ש במ"א וד"ל ולזאת יתכן מה שאנשי מדינה שכנגד רגלינו

(הוא אמירעקיא) הם למעלה לגבי אמצעי עובי הכדור שלמטה מהם כו' וכמ"כ אנחנו למעלה עדימ לגבי אמצעי העובי ועדיז בכל חלקי הצדדי כניל לפי שמעלה ומטה דוקא בגופו של כדור להיותו מבחי' יושר כניל ודיל וזהו תולה ארץ פי' עיגול כדור הארץ הוא בחי' בלי מה הו עיגולי' דעשי' שהן בחי' מקיפים דעשי' שנקראי' בלי מ"ה בלי מהות כלל פי' למעלה מגדר מקום שימצא בו ראש וסוף כניל ודוקא תולה הארץ הוא על בלימ"ה אבל גופה של ארץ הוא מבחי' היושר שיש בו המעלה ומטה שזה עלה ראשו במחשב' כניל ודיל וזהו תוליה ארץ פי' גם סיבת קיום עמידתה באמצעי' הגלגלי' הוא לטעם שכדור עיגול הארץ הוא מבחי' עגולי' כניל ודיל.

ועם* הקדמה זו ברוחני' העגולי' דספי' דעשי' כניל יובן עוד ענין אחד מה שהוקשו בו כל חכמי התכונה ונלאו למצוא טעם ברור לזה, והוא מה שימצא קור וחום מצד המרחק מקו השוה כידוע וזה תימא וכי בשביל זה מעלו' שבכדור הארץ שהוא לגבי גוף השמש כגרגיר חרדל כו' יהי' מחמתם סיבת הקרירו' והלא אור השמש כגרגיר חרדל בכל חלקיו יאיר בשוה שמפני קוטנו אינן המרחק שבו עצמו עושה שינוי בחימו' שמצד הקירוב או קרירו' שמצד הריחוק כו', אך הענין הוא דידוע שעגול כדור השמים שהשמש קבוע בו מפני רוב גדלו המעלות שבו גדולי' עד שחלקי ש"ס מעלו' שבו כל א' גדול מכללו' כדור הארץ וא"כ.

יום ג' פ' בלק בעזשה"י

להבין* קושי' התוכני' מאחר שהארץ היא כדורית ועגולה כתפוח למה אינם נופלי' אותן בא' הדרי' כנגדינו מלמטה (שהולכי' כנגדינו ראש' למטה והרגלי' למעלה כו') ולמה אינם נופלי' כו'. אך תירוץ' אינו אמת שתירצו מפני שהאדם יסודו מעפר כו' וכל יסוד מושך את יסודו לכך מושך הארץ את הביא שהם יסודם ואינ' מנח' להם ליפול אבל ז"א. אך התירוץ האמיתי הוא, כניל בע"ח שהט' הגלגלי' הם בחי' עיגולי' דעשי' וכניל שאף שהם למטה בעשי' כו' הם דוקא מקבלי' הכל מבחי' עיגולי' שלמעלה עד רום המעלו' חיותן הוא הכל מבחי' עיגולי', וצריך להבין תחלה ענין עגולי' למעלה, דהנה, למשל עיגול גשמי הנה אין בהעיגול שום מקו' שתאמר שהוא המעלה והזה שכנגדו הוא המטה כו' כי לא יתכן זה לומר כלל בהעיגול (כי

ועט: בנוסחא השני' (הנדפסת להלו) בא ענין זה כד"ה בפ"ע — להבין מה שאמרו חכמי התכונה.

ואיכ: ע"כ נמצא בגוכי"ק אדהאמיצ ממאמר זה (והמשך העמוד פניו).
להבין: מאמר זה הוא נוסחא שני' ממאמר הקודם.

על כולם יכולי' לומר שהוא המעלה כו' ואין הכרח כלל לומר על זה שהוא יותר מעלה מזה כו'). ואין שום מטה בהעיגול כי כולם הם מעלה כו' (והמטה הוא המרכז שהוא המטה כנגדם כו'). כן למעלה בחי' עיגולי' הוא שאין שם בחי' מעלה ומטה כלל (כי כולם הם מעלה כו') כי למעלה בחי' עיגולי' הוא הסובב ומקיף את כל העולם בשוה וכולם שוי' קמי' אין ערוך (ואין שום התחלקו' כלל שיהי' העליונים מעלה ואנחנו מטה כי כולם שוי' קמי' כדכתי' הודו על ארץ ושמי' בשוה ודיל') וכמשל רב גדול ששכלו גדול מאד וכשהוא תופס מהו' תלמידו הקטן הנה הוא תופסו בבחי' עיגול מכף רגל ועד ראש בבדיקה א' ובסקירה א' ואין שם שום התחלקו' (שתופס שכל התלמיד לבדו כי הוא גדול ושמותיו למטה ודיבורו וגופו הגשמי כי אין שם זה התחלקות כי בתפיסתו נתפס הוא במוחו בדרך כלליו' ועיגול ומוחו ומדותיו ורמ"ח אבריו ביחד בסקירה א' ודיל'), וזהו נק' בחי' עיגולי' שאין בהם התחלקו' כלל ראש וסוף כיא בחי' כללי' בלי התחלקו' ודיל' וזהו נק' השפע' כלליו' לכולם בשוה ואין שם בחי' מטה כלל כי כולם הם מעלה כו' כי ההשפע' כולליו' היא לכולם בשוה (כמשל הנ"ל בהרב כשתופס תלמידו בסקיר' א' לא יתכן לומר שנטבע' בשכל התלמיד יותר מבמדותיו כי הכל שוה בכולם הוא תפיס' הרב בכלל ולכן כולם הם המעלה כו'), משאיכ בחי' יושר הוא בבחי' התחלקו' ראש וסוף (חב"ד חג"ת נה"י) מעלה ומטה, והוא כמשל כשהרב מתלבש להשפיע בהתלמיד תחלה בשכל התלמיד ואח"כ במדותיו שהם למטה ואח"כ בדבורו כו' שזוהי בחי' הדרגה מעלה ואח"כ מטה ודיל'.

ובזה יוכן היטב קושי' הנ"ל כנ"ל, שהט' גלגלי' הם בחי' עיגולי' דעשי', והנה אף שהם למטה בעשי' (שהוא במקו' שיש מעלה ומטה) מ"מ שרשן הוא בחי' עיגולי' שלמעלה שאין שם בחי' מקום כלל כדכתי' הנה המקום אתי כו' כידוע, וכנ"ל שבחי' עיגולי' הוא שההשפע' היא כוללת לכולם בשוה ואין שם בחי' התחלקו' מעלה ומטה כו' כיא השפע' היא כללי' לכולם בשוה כו' כי הוא סובב ומקיף את כולם בשוה ממש בלי שום התחלקו' כנ"ל (ולכן הם כולם מעלה כמשל שפע של הרב בכלליו' התלמיד כשמקיפו בשכלו בסקירה א' כנ"ל שאין שם מדרג' ראש וסוף כיא השפע' היא כלליו' לכולם בשוה כו') ולכן אינם נופלי' אותן בא' שהם כנגדינו מלמטה כו' כי הם אינם למטה כי הם ג"כ למעלה מאחר שהגלגלי' הם העגולי' דעשי' שכולם הם המעלה (לגבי המרכז שהוא למטה מהם כנ"ל) ולא יתכן כלל לומר שהם למטה כנ"ל שההשפע' היא כוללת לכולם בשוה וכולם הם מעלה ודיל' (ואף שבכאן יש בחי' מקו' שהוא בחי' מעלה ומטה אך מפני שמקבלי' שפע מלמעלה מבחי' עיגולי' שלמעלה שאין שם בחי' מקו' המקיף אתו ודיל' ואילו הי' המקו' עד רום המעלו' הי' באמת כן ודיל').

אך כפי בחי' יושר שהוא בהדרגת מעלה ומטה ראש וסוף, אצלינו הוא המעלה כי אצלינו נתגלה אלקות יותר והוא בנין בהי"מ וקבלת התורה ואי". כי הז' ארצו' כו' ארצנו היא מעל' ואותן למטה כפי בחי' יושר ודיל', ודוק היטב.

להבין מה שאמרו חכמי התכונה, שהליכת השמש בניסן הוא על קו השווה ממש הדרי' בקו השווה ושם הוא בניסן החמימו' גדולה במאד, ומאצלינו היא אז רחוקה ג'ה מעלו', ובתמוז היא הולכת רחוקה מקו השו' כ"ג מעלו' וחצי עלי' עבר הזה (שהו' לצד צפון) משל קו השווה שהיא קרובה אצלינו יותר לכך אצלינו החמימו' גדולה מאד בתקופת תמוז' כו'. ובטבת היא הולכ' רחוקה מקו השווה אל עבר השני (שהוא לצד הדרום) כ"ג מעלו' וחצי כו' לכן גדולה קרירו' אצלינו בטבת מפני שהיא נתרחק הילוכ' מאתנו הרבה כו' ודיל' (עכ"ל חכמי התכונה).

וצריך להבין היטב כי הנה השמש היא גדולה הרבה מכדור הארץ (קס"ז פ') עד שהכדור הארץ היא כנגד השמש כגרגיר חרדל כו' כידוע וא"כ מה תופס המקו' הקטן הזה (שהולכ' רחוק יותר כ"ג וחצי מעלו' לעבר השני של קו השווה) שיתהווה מזה אצלינו קרירו' גדולה כי מאחר שכל הכדור הארץ היא כגרגיר חרדל נגד גודל השמש ומה תופס זה מקו' כלל בהארתו על הארץ היא מאיר' על כל הארץ בשווה והי' צריך שיהי' אצלינו ג"כ חמימו' בטבת ודיל'. אך הענין הוא שכמו שבכדור הארץ היא הולכ' רחוקה כ"ג וחצי מעלו' עלי' עבר השני של קו השווה, הנה הכדור הארץ היא קטנה ולכן המעלו' שלה הם ג"כ קטני', ולפי ערך למעלה בגלגל השמש ברקיע שהגלגל גדול במאד כניל המעלו' שלו הם ג"כ גדולי' במאד לפי ערך (כי השמש נחלק' לשיס מעלו') וכן מה שלמעלה ברקיע הני' גדולי' יותר כו' (עד הז' רקיעי' ששם גדולי' מאד הכ"ג וחצי מעלו') והוא ריחוק גדול שם כשהולכת כ"ג וחצי מעלו' עלי' עבר השני כו' (וראו שיהי' שם בחי' קרירו' מפני שהשמש הולכ' שם רחוק במאד נ"ה וכ"ג וחצי הרי ע"ח וחצי כו'). ואף שבכאן האר' השמש היא קרובה כי המעלו' הם קטני' (והי' ראוי שיהי' אצלינו חמימו' מן האר' השמש שהיא כאן קרובה ודיל'). אעפ"כ מאחר שבמקור צריך להיות בחי' קרירו' כניל (ששם הוא צריך להי' קרירו') אצלינו

על: כ"ה בכתיב, ובכתיב מעתיק: אל.

על: ראה הערה הקודמת.

על: ראה הערה הקודמת.

הוא שופע משם בחי' קרירו', והוא כנ"ל שהגלגלי' הם בחי' עגוליי' דעשי' ובעיגול אין בו מעלה ומטה כו' פי' שיהי' מעלה ומטה והמטה יקבל מן המעלה כ"א כולם הם מעלה כנ"ל כי בבחי' עגוליי' ההשפע' היא כלליו' לכולם בשוה (וכולם מקבלי' השפע מלמעלה) לכך אצלינו הקרירו' אף שאנו קרובי' מהשמש כו' מ"מ מאחר שאנו מקבלי' מלמעלה השפע ושם הוא המקור של בחי' קרירו' וד"ל כמשל ב' קוין הנמשכי' משורשן רחוקי' מאד זה מן זה, ואח"כ אף כשמתקרבי' יחד זביז אין שייכו' זליז (כי הם ב' קוי' הפכי' ושורשן מבי' הפכי' כו') כן כאן הב' קוין הם חוס וקור הנמשכי' מלמעלה רחוקי' זה מן זה ואף שמתקרבי' לכדור הארץ אין שייכו' זליז (כי זה ממקו' אחר קו החו' וזה מקו' הקור השופע כו') ולכן אצלינו הקור מפני שמקבל מקו' הקור שלמעלה כי בבחי' עיגוליי' כולם הם מעלה וכלם מקבלי' מלמעלה וד"ל (משאי"כ אם הי' בבחי' יושר שא' מקבל מחבירו כו' הי' אצלינו ג"כ חס כי הי' מקבל מן הארת השמש כו' אבל בעגוליי' שכל א' מקבל שפעו הראוי' לו מלמעלה לכך אצלינו בטבת קר אף שקרוב להשמש כי מקבלי' מן מקור ששם הוא קו השופע הקור ושם הוא רחוקי' זה מזה כנ"ל).

בעזרה

אשר ברא אלקי' לעשות, פי' בוהר לעשות לתקן כמו ועשת' את צפרני' כו' דהיינו שנברא העולם חסר מן השלימות כדי שיהי' לאדם מה לעשות ולתקן החסרון עיי' העבודה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וכמ"ש ויניחהו בגי' לעבדה ולשמרה כו'. וביאור טעם הדבר יובן עפ"י הבנת ענין משלי שועלי' דר"מ שנו' בגמ' וא' מהן במדרש רבה שאמר השועל להזאב ראה דמות לבנה בכור כו' נתלה השועל בדלי וירד לשם אז גם הזאב ירד בדלי השני והכריע את השועל ועלה למעלה כו', והנמשל מזה יובן עפ"י הקדמת הידוע בענין ו' ימי המעשה ליום השבת שהפרש גדול יש ביניהם. דהיינו שבו' ימי המעשה הרי שפע אלקו' דאבי"ע יורדי' מכלי לכלי בירידה ושפע מלמעלה למטה מטה והן י' מאמרו' יהי רקיע כו' תדשא הארץ כו' כל א' פועל בדרך ירידת ההמשכה לצאת חוץ מעצמותו כו'. ובשבת הוא בהיפוך שהוא ענין עליו' העולמו' כידוע פי' שכל משפיע עולה מן השפלתו שכתול ועולה ומתדבק בשרשו המשפיע לו (כמבואר במ"א שכל עילה ועלול השפע מחציו התחתון של העילה לבד בעלול וחציו העליון עולה ומתדבק בעילה שלו כו' ובשבת מאיר בחי' חביד של כל המשפיעי' והמקבלי' כו' וד"ל) ואידי דטריד למיבלע ממקורו לא פליט למקבל הימנו כו' והיז כדוגמת

כלות הנפש באדם התחתון שכל כוחו הנפש מתעלים אל פנימי הנפש שהוא
 בחי' יחידה ואינם רוצים להתפשט בגוף ולהיו' הן מקוריים כו' כן ע"ד
 דוגמא בכל עולם ועולם בשבת הן יוצאין בשיר וניגון וכמ"ש מזמור שיר
 ליום השבת כו' דמשמע דבשבת דוקא הוא עיקר השיר (ובזמן בהמ"ק הי'
 עיקר השיר בשבת) כי ענין השיר והניגון הוא עלי' והגבהה ממהות
 למהות שאינו מערכו כלל כו' שאין זאת אלא ע"י השיר דוקא והטעם הוא
 להיות כי הלא אנו רואי' בניגון יש בחי' פנימית הנקודה שבלב שהוא למעלה
 מן השכל הרבה כו' שהרי בקול הניגון כשיוצא מעמקי הלב באיזה כוונה
 והשגת דבר מה הנה תתבטל צירופי אותיו' מחשבת אותה הכוונה וההשגה
 ולא תהי' מכללותה רק קול פשוט שבניגון ההוא ואע"פ שהקול שיוצא מן
 הלב גשמי הוא ואין לו ערוך להשגה וכוונ' כו' עכ"ז אנו רואי' ששרשו הגבה
 למעלה הימנו שהרי אין בניגון של איז' כוונה שום צירופי' אותיו' כו' והוא
 מצד שהיא למעלה מחיצוניו' הכוונה וההשג' אלא מנקודת פנימיותה ולכך
 אנו רואים שמה שאין ביכולת האדם להשיג במוחו ישיג בניגון שהרי כשלא
 יוכל להסביר בלשון לזולתו כשינגן בניגון יבין זולתו יותר כו' ועיקר הענין
 שהשיר הוא הארת הכת"ר בחי' טעמי' כו' ושורה בנקודת הלב וכשיוצא
 מהלב מנקודתו הוא למעלה מן החכמ' וזהו שכל עיקר העליו' הוא ע"י
 השיר דוקא והיינו שבשבת' שהוא חכמה אז עיקר המזמור והשיר לצאת
 מהחכמ' אל הכת"ר ע"י שיר כו' וד"ל וזהו כל בעלי השיר פי' כל
 ההארו' שמבחי' כת"ר יוצאין בשיר פי' יוצאי' מכלי הגבלתם מחכמ' ומדו'
 ע"י השיר כו' ונמשכין בשיר פי' נמשכין מלמעלה ג"כ ע"י השיר דהיינו
 מי שאסור וקשור ביותר בחיצוניו' חכ' כו' שאין ביכולת השיר להעלותו
 מלמטה למעלה ע"י בעלי השיר שיוצאי' כו' אז מאיר הארת הכתר מלמעלה
 למטה להמשיך את הנברא למעלה למעלה ע"י השיר ואותו השיר הוא
 היורד בדרך ירידה מלמעלה למטה היפוך יציא' בעלי השיר מלמטה למעלה
 בדרך עלי' והסתלקו' מן הנקודה שבלב כנ"ל וד"ל. ונמצא שבשבת ע"י
 השיר יש לכל הנאצלי' ונבראי' ונוצרי' כו' בחי' כלו"ת הנפש דהיינו העליו'
 אל בחי' כת"ר שהוא יחידה כו' ולכך נק' השבת כלה מלשון כלתה נפשי כו'
 והוא בבחי' עלי' מלמטה למעלה היפוך ו' ימי המעשה כנ"ל. וזהו שאמרו
 בירושלמי בקושי התירו לדבר דברי תורה בשבת. וטעם הדבר כי ידוע בזה
 ע"פ שבתותי תשמרו זהו ענין נקוד' בהיכלי' כו' שבשבת הוא יחוד או"א
 שהוא נקוד' בהיכלי' כידוע ואמנם כשהנקודה כבר בהיכלי' שהוא בנינה הרי
 יש צירופי' ואותיו' כו' וע"י השיר יוצאי' מן הצירופי' שבנינה אל עיקר
 פנימי' הנקוד' של החכמ' לבד שיש בה מהארת הכת"ר כי החכמ' מאין תמצא
 כידוע שפנימי' אבא הוא פנימי' ע"י כו' והיינו ג"ר דאבא מ"ה שבחכמ' שהוא
 ענין השבת כו' וזהו תשמרו את הנקודות דוקא ולכך לא התירו אפי'
 לדב"ר בד"ת שהן צרופי אותיו' החכמ' כו' וד"ל כי בשבת הוא בחי' כלו'
 הנפש שהוא בחי' אין כו' והוא ענין השתיק' בלתי נרגש שום תנועה כו'
 כידוע שהשתיק' הוא סייג לחכמ' פי' מקור מוצא החכמה ולכך משתיקא

בתרין שהרי כשהתלמיד מקשה לרבו ונשתק בשתיק' זו מעורר כח המשכיל הנק' חיס כו' אבל בעת השתיקה שלו הי' רק בחי' העלא' מ"ן אל המשכיל שהרי עדיין לא ידע להשיב כו' וע"ד משל זה יובן ג"כ בשבת שהוא עליי' ג"ר דאבא איידי דטריד למיבלע מחיס כו' וד"ל והוא בחי' ביטול במציאות מבלי הרגשת עצמותו מכל וכל כו' וכדוגמ' זה הי' בבהמ"ק שהי' רק שיר וזמרה שהוא רק ביטול העצמו' להיות בחי' אין כו' וד"ל.

ועתה יובן ענין לעשו' לתקן כו', כי המשל דשועל וזאב הנ"ל, יובן עתה בהיות כי הירידה ממעלה למטה בי' מאמרות הוא ירידה צורך עליי' בשבת וכל עיקר הירידה לא הי' רק בשביל העליי' והיינו כידוע בענין שביר' דרפ"ח ניצוצי' ששרשם גבוהי' מנפש האדם שהרי המאכל מתקיים בלתי האדם והאדם אינו מתקיים בלתם וא"כ כשעולים הרפ"ח ניצוצי' דכל ימו' החול בשבת הן נעשי' מקור וחיו' להיו' מוחי' לו' ימי המעשה שאחריו כו' כמ"ש כי על מוצא פי ה' שבי' מאמרות היוצא בהשתלשלו' רבו' בעה"ד טו"ר כו' יחי' האדם דלעילא כו' אחר הבירורי' כו' וד"ל. ואמנם זהו דוקא מן הטוב המתברר מן הרע אבל הרע נשאר למטה ולא יוכל לעלות כו' וזהו ענין משל השועל שהראה לזאב דמו' לבנה בבור פי' שועל הוא בחי' אחריים דחכמ' דקדושה שמבררת ברורי' בערמ"ה כי בזמן הגלו' א"א להיו' בהתגלו' פנימי' החכמ' כמו שהי' בבהמ"ק בבי' שיעורי' וד"ל (וזהו שראה ר"ע שועל יוצא מק"ק הוא ערמ"ה שבחכמ' כו') כמ"ש במ"א בענין ארמי אובד אבי שא' יעקב אחיו אנכי ברמאו' שזהו כל משך גלותינו זה לסבב ולעקם בערמומי' את הקליפ' דעשו כמ"ש עם עקש תתפתל כו' וזהו בערמ' דקדוש' ועד"ז הי' לקיחת יעקב את הברכו' בערמ"ה שהלביש בגדי עשו כו' וד"ל וזהו שהשועל הערי"ם את הזאב ראה דמות לבנה פי' הבור הוא תכלית הירידה והצמצומי' בחי' היכלו' הקליפו' ואמנם כוונ' ירידתו בשביל העליי' לבד כשיכריע את הזאב כו' והיינו חלק הטוב המתברר ברפ"ח ניצוצין שהוא ענין הלבנה כלומר הראה לאיש רע ובליעל חלק הטוב מהקדוש' למען ירצה לירד ולהתחבר כו' וכשירד נשאר הוא למטה והטוב עולה ומתברר וכמ"ש ונשא השעיר עליו כל עוונו' כו' וד"ל. וכמ"ש במ"א אם רעב שונאך כו' כי גחלים אתה חותה כו' וד"ל. וזהו לעשות לתקן כו' פי' שנברא העולם חסר מן השלימו' ירידה זו צורך עליי' היא כדי שיהי' התיקון ע"י בירורי' דוקא וזאת הי' הבריאה כמ"ש אשר ברא אלקי' פי' בשביל מה ברא לעשות פי' לתקן החסרון דרפ"ח ניצוצין ע"י הערמ"ה דוקא כנ"ל.

איתא* במדרש דשאל ההוא מינא כו' (למה ברא ה' את בשר הערלה מאחר שצוה לכל לחותכו כו' והי' לו להכראו' בלא ערלה כו'), והשיבו לו, כתורמסא דשלקי לי' ז"פ (עד שנתמתק' ותחלת בריאתו הוא מר והי' תחל' בריאתו מר בכדי שיתקנו אותו ע"י שליקה ז"פ שאז יתמתק וד"ל). והענין הוא דכתי' כי בו שבת כו' אשר ברא אלקי' לעשו' (לתקן), פי' שעיקר הבריאי' היתה בזה האופן שיהי' מה לעשות (פי' לתקן) וזהו וירא כו' כי טוב כו' זה הוא הטוב של הבריאה שברא בזה האופן שיהי' לעשו' ולתקן כו'. ולהבין זאת היטב, צריך להבין תחלה היטב משלי' דר' מאשר ע"פ צדיק מצרה נחלץ כו' (מפקחות השועל שרימא' את הזאב כו' שהלכו שניה' והרא' להזאב דמות לבנה בהבאר והי' שם כנף מאופכי' ויורדה תחל' השועל בהבאר שישב' בכנף הא' וכיון שרא' הזאב שהשועל ירד כו' ישב הוא בכנף השני' והכביד הוא על השועל וירד למטה והיא עלתה עי"ז שהכביד כו') וזהו פי' צדיק מצרה נחלץ כו', וצריך להבין היטב המשל כו', אך הנה כתי' ששת ימי' עשה ה' כו' והם ו' ימי המעשה שהם הכל בחי' המשכו' מלמעלה למטה והוא ע"י המאמרו' יהי אור ויהי אור כו' יהי רקיע כו', שהוא הכל המשכת החיות מלמעלה למטה כו' וביום השביעי שבת כו' בחי' מנוח' אל עצמותו כדכתי' וישבו' מכל מלאכתו כו' שהוא עלי' למעלה כו' והנה כתי' ששת ימי' תעבוד כו' (שהוא הברור' ליט' מלאכו' כו' וד"ל) כמארז"ל זה פונה לגפנו וזה לזיתו כו' שזו הוא ענין הברור' משבירת הכלי' שנפלו כו' והם מברר' אותן כו' ימי המעשה (כנרא' שדגן הוא בחי' צומח והאדם הוא מדבר ואעפ"כ יש חיות בהדגן למעלה מן האדם שבהדגן מחייהו וזהו ענין שביר' הכלי' שנפלו מלמעל' למטה נמוך מן האדם ושרשן הוא למעלה כידוע) וכתי' וביום השביעי שבת כו' לא תעשה כל מלאכה שהיא הברור' שבו' ימי המעשה כו' אסור בשבת, כי בשבת הוא הכל עליו' העולמו' למעלה מעלה כו', דבקושי התירו לדבר אפי' ד"ת בשבת, ופי' כי בשבת הוא למעלה מבחי' תורה כו' שבקושי התירו לדבר כו' כ"א בחי' שתיקה ופי' כי כתי' ויכולו השמי' כו' שהוא בחי' כלות הנפש עלי' למעלה בכלו' הנפש ממש כו' וזוהי בחי' שתיק' ביטל האמיתי במציאו' כו' וזהו שבשבת הי' השיר כפול כו' כנ"ל במ"א עמרז"ל יוצאי' בשיר ונמשכי' בשיר כו' פי' שהיו יוצאי' בהשיר בכלו' נפשם ממש והיו יוצאי' עד מדרגת שהיו יכולי' לילך ונמשכי' בשיר הוא למעלה מעלה למדרגת' שלא היו יכולי' לילך בעצמם הי' יורד המשכה מלמעלה לימשך אותי' למעלה כו' וזהו ונמשכי' מלמעלה וד"ל. וזהו למעלה מבחי' תורה כי התורה היא בחי' חכמ' עילא' מצירופי אותיו' כו' והשיר הוא למעלה מבחי' מחשבה וצירופי אותיו' (כי בעת השיר אינו חושב שום מחשבה כלל כ"א הביטול והרצון לדבר א' בלבד הוא נמשך בהשיר למהות הדבר בלי שום צירופי אותיו' ומחשבה כלל כ"א הוא נמשך לדבר א' שהוא בטל בלבד וד"ל) והירידה היא צורך עלי' וד"ל. ולכן בקושי התירו לדבר אפי' ד"ת

בשבת כי בשבת הי' השיר כפול כו' והוא רק עליו' עולמו' ליבטל בכלות הנפש שהוא בשיר' שלמעלה מצירופי אותיות מחשבה וד"ל. אך אעפ"כ התירו לדבר בד"ת מפני שא"א להתקיי' כנ"ל בזוה' שהוא נקוד' בהיכלא כו' (הביטול בשיר הוא בחי' נקוד' והנקודא א"א להתקיי' בלתי היכל וההיכל הוא התורה שהיא נק' היכל להנקודא שתתקי' וד"ל). אך הנה כתי' לעשות את יום השבת (שצריכי' לעשו' בו' ימי המעש' ע"י השפלו' לברר כו' ועייז עושים את השבת שיכולי' לעלו' בשבת והוא ע"י עסק בתורה ומצות בו' ימי המעשה עושי' שיוכלו לעלות בשבת וד"ל). והנה כתי' ויבאו כל הקללו' על אויבך ועל שונאך אשר רדפוך כו', והנה בזמן שבהמ"ק הי' קיי' הי' זה בלתי רמאו' כלל כ"א בהתגליי' שלחו את השעיר המשתלח לעזאזל כו' (והכבוד עליו שנשא את כל עוונו' כו') אך בזמן הגלו' צריך להיות בחי' רמאו', כי זהו בחי' גלו' יעקב ולכן (שאמר אחיו אנכי ברמאו' ושצריך יעקב ליקח הברכו' בערמה ע"י שני גדיי העיזו' כו'), והוא בחי' שועל כו' (שרימא' את הזאב ותחלה ירד' לברר הבירורי' שנפלו בשביר' כו' וזוהי הלכנה כו' ואח"כ רימא' שירד הזאב ועלתה היא ע"י שהכביד ונפל ונשאר שם למטה ברע גמור שבירר' היא הטוב כו' וזהו ויבואו על אויבך ועל שונאך כו' ואך בזמן הגלות צריך להיו' ברמאו' וזוהי גלות יעקב עם לבן ודוק).

וזהו ג"כ שהשיבו להמין כתורמסא דשלקי ליי' ז"פ כו' שתחלת הבריא' היא לעשו' שיתקנו ויבררו כל הבירורי' להפך מחושך לאור וממיררו למיתקא וד"ל. ועיקר הטעם של השבירה היתה בכדי שיבררו ישראל כו' ויהי' שכר ועונך ובחיר' כו' (ואלמלא לא נשברו לא הי' כלל שכר ועונש וד"ל).

להבין* מאמר הזוהר פ' בלק (קפ"ז ע"א) פתח ואמר המלאך הגואל אותי כו' עד סיום המאמר משה בגופא יעקב ברוחא כו', והנה מתחלה יש לפרש המאמר בדקדוק כל תיבה ותיבה ואח"כ יתפרש כללות הבנת המאמר. האי קרא יעקב ברוחא קדשא א"ל אי ברוה"ק א"ל רזא דחכמתא אית בי', פי' רוח הקודש רוח דנפיק מהאי קדש עילאה והוא בחי' ז"א כו' ואע"פ שכל רוח הקדש הוא מבחי' חיצוני' אבא אבל כאן ברזא דחוכמתא אמר פי' בפנימיות אבא שבתוך ז"א כו' והטעם לשינוי זה כאן הוא עפ"י שיבאר לקמן דמדבר בשרש המ"ל באבא שנק' מלאך כו' שהיא עפ"י רזא דחכמתא דווקא פי' עדי"מ כשאין הדיבור עדיין בגילוי יוכל לדבר כך או כך משא"כ כשכבר

הדיבור בגילוי להשיב דבר המלך כו' והיינו רוה"ק דנביאי' כו' וקודם שיתגלה יוכל להשיב והיינו עפי' פנימית חכ' דווקא וד"ל.

הכא אמאי איקרי' מלאך כו', עיקר הקושי' דכמה שמהן אית למלכות אלקי' אדני כו' והכא אמאי קרא ליה בשם מלאך וא"ת דגם מלאך הוא ענין משפיע כו' הלא אעפי' שמשפיע הוא הרי הוא בכחי' ביטול המציאות לגבי מקורו שהוא מדת מל' כידוע ואיך יתכן לקראות למלכו' בשם מלאך מאחר שהוא מדה בפ"ע כידוע ועי' תירץ דלא להשפיל מעלתה קורא אותה בשם מלאך אלא להעלות מדרגתה דכשנקרא' בשם מלאך היא הגבה למעלה במדרגה מכשנקראת אלקי' ואדני כו'. וביאור ענין מלאך שהוא כדוגמת המלאך הנברא מאין ליש שהוא בתכלית הביטול מעצמותו כשהוא שליח לקבל השפע ממקורו כו' כן מדת מלכו' עצמ' כד איהי שלוחא מלעילא כו' ולכך היא אז במדרגה היותר נעלה כו' וטעם הדברים יובן עדי"מ כשהשר של המדינה הניפקד בשררותו מן המלך הוא משתרר על המדינה נדמה לעין הרואה כאילו הוא המלך ולו המדינה כו' וזהו דוקא כשהמלך רחוק ממנו אמנם כשבא המלך להמדינה מתבטל השר ממציאותו ולא ניכר שהי' שר כלל ואינו אלא כמשרת וכשליח לפני המלך לעשות ציווי המלך כו', והכל יודעי' שאין ההשתררות שלו מצד עצמו כ"א מצד המלך לכד כו' והנה ב' הפכים יש כאן שבפני המלך הוא בתכלית הביטול באותה ההשתררות כו' ומיד כשיצא מלפני המלך לרחוב יצוה בהשתררות נדמה לעין כאלו הוא מצוה מצ"ע והוא המלך ולו המדינה כיש ודבר נעשה בפ"ע כו' וד"ל ועפי"ז יובן בנמשל למעלה כי דיבור העליון הנק' מדת מלכות כידוע כשכבר הוא בגילוי בדיבור נקראת מטרוניתא לשון שררה והתנשא' כו' שאין מלך בלא עם כידוע ונותנת טרף לביתה כאלו עיקר התחלת השפע הוא רק ממידה זו כו' וכמ"ש ויאמר אלקי' כו' והיא כמו יש ודבר בפ"ע כו' אבל כד איהי שליחא מאו"א כו' אז היא נקראת בשם מלאך לכד פי' בתכלית הביטול ממציאותה להיות מדה זו נחשבת המשפיע והמשתרר כו' כ"א בחי' שליח לכד וביאור הדבר יובן עדי"מ כשהדיבור עדיין במחשבת שכלו שמחשב בשכלו איך לדבר או לשלח הדיבור מן השכל ועדיין אין הדיבור דבר ויש בפ"ע משא"כ כשכבר הוא בגילוי הכל הפה כו' וד"ל. כמו"כ עדי"מ כד איהי שליחא מאו"א פי' מחכ' ובינה תרין ריעי' אז היא בתכלית העילוי בלתי נראית ליש ודבר כלל כו' וד"ל. וכמו שבמלאך הנברא יש בו הפרש גדול בין כשהוא בחי' שליח כשאומר שירה ומקבל שפעו ממקורו במ"ל דאצי' שהוא בתכלית העילוי וכו' ובין כשהוא יורד אח"כ להשפיע לתחתונים שהוא יש ממש כו' וד"ל. וזהו כד מברכי' לה או"א כו', פי' כשעדיין הדיבור במחשבי' שכל אומרים לה זילי' נטורי פקודא כו', פי' הוריד עצמך להיות ראש לשועלים בגילוי הדיבור באורו' מקיפי' שהן נטורי ובאותו פנימי' הן הזנין ומפרנסון כו' הא לך כל מה דתצטרכי' פי' כי הרי כל עיקר יסוד בנין המ"ל הוא מאו"א דבנו לה כו' רק שכשהדיבור בגילוי לא נראה המקור האמיתי שהוא

השכל כו' אך בעוד הדיבור בשכל נשלח עם הדיבור כפי הרצון בשפע השכל כו' וד"ל. ואי תימא כו' הקושיא דבשמא דא לא זן עלמין שהרי אינו כח הפועל בנפעל כשם אלקי' ואדני כו' ע"ז תירץ הכי הוא וודאי שאין המלאך זן אלא היא שליחא מאויא לבד כמבואר למעלה דא"ל זילי כו' שהוא עיקר ההכנה שתוכל לזון כו' וכד שארי על דוכתי' על תרין כרובי' פי' מט"ט וסנד"ל לזון אותם ה' שמי' והיינו בחי' גילוי הדיבור דווקא וד"ל.

למשה כד איתחזי' בקדמייתא איקרי מלאך כו'. פי' כי הנה ידוע עליות מדרגות מטה דמתחילה איתחזי בקדמייתא איקרי מלאך כו' פי' כי הנה ידוע עליות מדרגות משה דמתחילה נתגלה אליו רק בחי' אלקיים בסנה ואח"כ זכה לתית' ובינה כו' אמנם גם כראשית מדרגתו שהי' שוה למדרגו' האבות לבד כו' ה' הפרש בינו לבינם שהוא ראה מדת מ"ל כמו שהיא בשרשה באבא כד איהי שליחא כו' שהיא בתכלית הביטול וזהו וירא מלאך ה' כו' שלא ה' הסנה אוכל באש כו' וד"ל משא"כ האבות ראו חיצוניו' המדה כמו שהיא בגילוי' באל שדי כו' שהיא יש ודבר ונקראת אימא תתאה מטרוניתא כמ"ש למעלה וזהו דליעקב איתחזי בדוגמא אבל למשה גם בקדמייתא כשהי' נשמתו מרכבה רק למדה זו בלבד עכ"ז ראה אותה כמו שהיא בשרשה והטעם כי משה מיד דאתייליד אספקלרי' דנהרא, פי' פנימית בינה היתה מאירה בנשמתו כמ"ש לקמן. ולכך בכל דבר ראה רק בחי' הביטול שבו כו' וד"ל.

ורחל באה סתם הוא מדת מלכות עם הצאן אשר לאביה דווקא כי אבא יסד ברתא כנ"ל ורק איהי מנהגת לון כו'.

אי' תימא יתיר הוא שבחא דאברהם כו' ענין הדברים דלא תימא מ"ש באברהם וירא אליו הו' שהוא למעלה ממדת מלכו' אלא דעד כאן הוה אתכסי מיני' פי' קודם שמל עצמו ה' רק מקושר בחיצוני' דאלקי' והמילה גרמה אותו להגיע לידי גילוי' שכינה לבד אבל הכל במדת מ"ל לבד והוכיח זה מן הידוע דברית לא אתקשר אלא במ"ל כו' וזהו דהא כדיון כו'.

משה משה לא פסיק טעמא כו' אברהם אברהם כו' בא להורות שבהיות שעיקר ההפרש בינם הוא ענין הביטול אי"כ גם בראשית עליות משה לא פסיקי טעמא לומר דהשתא הוא שלים כו' מאחר בפנימית בינה הוא המקור האמיתי האירה בו בהולדו ולכך אזעיר לגבי' הדיבור וקרא עצמה מלאך לבד וכמבואר למעלה דאע"ג דזכה עוד יותר לתית' ולבינה אבל בענין ביטול המציאות לא יתכן לומר פרישו אית כו' דמצד הביטול הרי ה' שלם בשלימותו מתחילה כו' וד"ל משא"כ באברהם שהלך ונסע באהבה יתכן לומר כן כידוע וד"ל.

יעקב קרא לי' בשעתא דסליק מעלמא מלאך דבההיא שעתא ירית לה לשלטאה משה בחייה בגופא יעקב ברוחא ע"כ הנה תיבת לשלטאה צריך הבנה דזה דוחק לפרש לעשות אותה שליט כו' ויש להבין זה ומתוך זה יובן כללות ענין המאמר במה שפתח ובמה שסיים כו'.

דהנה תחלה י"ל ענין ברכה מה היא כמו ברכת כהנים יברכך ה' כו' בהיות כי יש הפרש גדול בין תפלה לברכה וכמעט שהמה ב' הפכים שענין התפלה הוא הבקשה לבד שמבקש שיומשך המשכה פלונית באור וכלי פלוני אם מגבורות או חסדים ומוסר נפשו בבחי' העלא' מ"ן בבקשת תפלתו ואינו יודע עדיין אם בעל ההמשכה יעשה בקשתו וימשיך האור בכלי חסד או גבור' וכדומה כו' כי הגם שע"י העלא' מ"ן גורם המשכת מ"ד כידוע אעפ"כ גם השפעת המ"ד אינו ברשות עצמו כ"א ברצון המאציל בעל ההמשכה כידוע ואליו לא יגרום ההעלא' מ"ן שום הכרח וזהו שכמה תפלות במס"ג לא יפעלו מאומה כו' וד"ל. משא"כ הברכה היא בלתי העלא' מ"ן כלל וכלי שום בקשה כלל אלא הוא בבחי' ציווי מבעל ההמשכה שהוא המאציל שיומשך האור בכלי פלוני וכדומה להיות כי המאציל הוא מקורא דכולא כידוע יצווה לנאצלים הימנו להתמשך כך וכך וה"ז כמשל המבואר במאמר זה בסמוך כבי"ג דאזיל לבייתא חדתא ומתקן לה בתקונוהי, פ"י כבעה"ב שידוע בטיב בנין שלו באיכות חדריו שחדר פ' ראוי לכך וכך כלים ותיקוני' כו' דוקא הוא יצווה ולא אחר כו' וגם עוד זאת והוא העיקר שתיקון הכלים בחדרי הבית יצא מבעל הבית בדרך ציווי ואזהרה כי הכל שלו הבנין והכלים ולא בדרך בקשה והתעוררות וזולתו אליו כו' וד"ל כמ"כ עד"מ איכות אופן ההמשכה באו"כ דתחלה ה' במדידה וקצבה וזהו שע"י העלא' מ"ן מעוררי' כפי אשר נסדר אופן ההשתלשלו' לבד אך שיהי' המשכה שלא כפי הסדר הראשון או בתוס' ברכה מכפי המדידה הראשונה כו' זה אינו אלא ע"פ ציווי המאציל עצמו דוקא והוא שרש ענין הברכות בכ"מ כמו ענין יברכך ה' וישמרך דהיינו כידוע שהכהנים שרשן מבחי' נצח דאבא ואבא הוא שרש כל האצי' באו"כ דז"א הנק' הוי' כידוע בפ' בראשית בהקדמ' הזוהר אבא סקיד לאימא פ"י אימא הוא בינה עילאה היא נק' אומנא דהיינו המסדר תיקוני' החדרים כו' אמנם סידורה הוא ע"פ ציווי של אבא דאמר לה שתסדר כך וכך וזהו ברוך אומ"ר ועושיה שהוא אבא דא' לאי' והיא עושה כו' ועד"ז בברכת כהנים ג"כ אומר הכהן ששרשו מאבא יברכך הוי' שהוא ז"א והוא לשון ציווי שיצווה על ה' לברך כי היו"ד דיברכ"ך לשון ציווי הוא כמו שאומר אדם יאכל או ידבר בני פ' שהוא לשון ציווי ואינו לשון בקשה כו' וכן עד"ז כל הברכות דברכת כהנים יאר ה' פניו ישא ה' פניו כו' שבוודאי כן יהי' ע"פ הציווי של הארת המאציל באבא כנ"ל ולענין הברכה אין מהצורך לשום העלאת מ"ן כו' וד"ל. ועפ"ז יובן גם כאן תיבת לשלטאה דיעקב כד סליק מעלמא הגיע למדריגת משה בחייו שהוא מהארת אבא מקור כל הברכות כו' המפקד לאימא הנק' אומנא כו' ע"כ בההיא שעתא ירית למדת מל' כמו שהיא בשרשה מאבא

דנקראת מלאיך כנ"ל דאבא פקיד לה זילו נטירי כו' וזהו לשלטאה פי' משלט יעקב על המדה וציווה עלי' כאבא דפקיד כו' שיברך את הנעריים כו' מפני שיעקב הי' בנשמתו הארת אבא כמו שנז' בזהר על משה דציווה על כלתו כו' כי הי' איש האלקי' מארי דביתא כו' ומה שזכה משה בגופא בעוד שהי' חי זכה יעקב ברוחא' לבתר דסליק מעלמא שהוגבה נשמתו בשרש האצ"י ולכך ציווה מאליו לקבץ את בניו ולברכם וכאשר אמר וגזר כן הי' מההכרח במדת מ"ל לקיים כו' וד"ל.

ובזה יובן מה שיצחק לא בירך לעשו כ"א אחרי עשות לו מטעמי' כאשר אהב כמ"ש הבא לי מציד"ך למען אברכך כו' ולמה לא התפלל עליו במס"נ הי' ג"כ פועל כל ההמשכות דויתן לך כו', אך הענין הוא דענין הברכה הוא הציווי כנ"ל וזה לא יוכל להיות ע"י שום העלאת מ"ן כ"א כאשר יגביה עצמו בעליות המדריגות להיות שליט במדות עליונות אז יצוה את הברכה כו' כנ"ל ע"כ ציווה להביא מציד"ו ולהביא לו י"ן דוקא שעייז יגבה נפשו בעילוי אחר עילוי כו' וד"ל.

אך הנה בתוך המשל המבואר כאן בסמוך כב"נ כו' נזכר ג"כ ענין העלאת מ"ן והוא מה שסיים ומקשט לה בקישוטהי דכל קישוטין הוא מחמת העלא' מ"ן כידוע וא"כ יש להבין דאין סיום המאמ' כמו פתיחתו, דהא עיקר הפתיחה הי' בענין הברכה דוקא דכד איהי שליחא כו' או"א מברכי' לה כו' וזה כל עיקר כללות הבנת המאמ' כמ"ש למעלה. אך הענין הוא דבאמת יש ג"כ ענין העלא' מ"ן לסיב"ת ענין הברכה והציווי שיומשך אור פ' כו' וכדומה אך שאין זה העלא' מ"ן כמו העלאת מ"ן לנאצלים כו' וביאור הדבר יובן ע"פ המבואר במ"א בענין העלא' מ"ן דחברי"א לר"ש כו' שהגביהו אותו כו' כמו"כ למעלה כדי שיצווה את הברכה צריך העלא' מ"ן ולא מס"נ כו' כ"א העלא' מ"ן בתשבחות שהוא הגבהה והתנשאו' לשבחו ולפארו ולהזכיר גדלו כו' וע"ד הסעודה שהגביה את נפש יצחק כנ"ל וד"ל והמשכת המ"ד להעלא' מ"ן זה הוא למעלה מאד דהיינו שיהי' נמשך אור הכתר או אור החכ' כמ"ש במ"א בענין יהי רצון כו' ואז יוכל להיות ענין הברכה דאבא יפקד לאימא כו' שאם לא יתנשא אבא בעצמו ממקורא דכולא לא יכול לצוות כו' וד"ל ועד"ז הי' העלא' מ"ן די' הרוגי מלי' שהי' אל ביניה כו' וד"ל. וזהו מקשט לה בקישוטין פי' נוי הבית בכמה ציורים ואבני' טובות ומרחיבין לב הבעה"ב לשכון בו ולהשגיח על אופני תיקונו כו' כן עדי"מ מלבד התיקון בחדרים שהוא הציווי של הברכה עוד קישט אותה כו' פי' עשה בה סיבת התיקון והוא הרחבת הלב שהוא ההתנשאות שע"י העלאת מ"ן של התשבחו' והוא ענין הקישוטין וד"ל.

שבת פ' בלק בעזרהש"ת

בזוהר* פ' בלק (ד' קפ"ז) פתח ואמר המלאך הגואל אותי מכל רע יברך כו' האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רזא דחכמתא אית ב"י, פ"י רוח הוא בחי' ז"א (הנמשך מבחי' קודש שהוא חכמ') ויעקב ה' בגוף בחי' נברא כו' וכאשר נתגלה אליו בחי' רוח הקודש הוצרך להתגלו' במל' דאצילות מקור כל הנבראי' כו' ולכך אומר אני ברוח קודש א' אל רזא דחכמתא אית ב"י, פ"י כי מאחר שנתגלה רוח (שהוא בחי' ז"א) ומל', מוכרח להיות בזה רזא דחכמתא, כי אבא יסד ברתא וצרופי אותיו' הדיבור נמשכי' מן בחי' אבא שהוא מצרפן, כנרא' שהיונק אינו יכול לדבר ואף שיש לו שכל כו' והוא מפני שצירופי אותיו' הדבור נמשכי' מן למעלה מן השכל (שהוא בחי' אבא מקור השכל והוא למעלה מן חכמ' הגלוי' כו') וזהו כוונתו רזא דחכמתא שהוא למעלה מן חכמה הגלוי' כו' וד"ל.

המלאך, קרי לי' מלאך וקרי לי' שמהן אחרנין, הכא אמאי אקרי מלאך (פ"י) שבכ"מ מלאך הוא המלאכי' שבבי"ע השלוחי' השפע והוא מדרגה קטנה לקרו' למל' בש' מלאך כי בכ"מ קורי' לה בש' אדני' וכיוצא בו כו'). אלא כד איהי שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריאה דלעילא, דכד מברכי' אבא ואמא להאי אמרי ברת' זילי נטורי ביתך פקידי לביתך הכי עבידי לביתך כו' זילי וזוני לון זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך כו' הא לך כל מה דתצטרכי' כו' כדון איהי מלאך. ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיון כו' אלא בשמא דה', הכי הוא ודאי כד שליח' מגו או"א אקרי מלאך וכיון דשארי על דוכתי' על תרין כרובי' ה' שמי' כו', פ"י שמרש שהמלאך הוא נק' מל' דאצילות כשהיא למעלה באצילות ומקבלת השפע מאו"א והם מברכי' לה אז נק' מלאך וכאשר היא נשפלת להחיות רוח שפלי' אז נק' בש' אדני' כו', ובאור הדבר הוא, כי בדבר ה' שמים נעשו כו' והתהות כל עולמו' בי"ע הוא מדבר ה' שהוא בחי' מל' דאצילות שהיא מקור לכל הנבראי' ונק' בחי' דבור, דבר מלך שלטון שהוא בחי' מלוכה וממשלה כדכתי' מלכותי כו' כל עולמי' ואז כשהיא נעשי' ראש לשועלי' כו' נק' מלך כו' דבר מלך שלטון כו' וגם נקרא' בשם אדני' בשם אדני' ושררו' וממשלה על העם כו' וזוהי כשהיא יורדת למטה להחיות כו' לבי"ע, אבל כאשר היא באצילות ומקבלת השפע מאו"א ואו"א מבררי' לה שתוליד השפע להשפיע לבי"ע ובעת קבלתה מאו"א, נקרא' אז מלאך (ולא מלך כו' וד"ל), פ"י שאז היא באצילות ושמקבלת השפע מאו"א לכן היא אז בבחי' ביטול לגמרי ואיני נחשבת ליש דובר מה כלל ולכן נקראת אז מלאך פ"י שהיא בחי' שליח השפע להשפיע כו' והיא עצמה ביטול לגמרי ואינה נחשבה ליש כלל וד"ל

בזוהר: מאמר זה הוא נוסחא שני' ממאמר הקודם.

מלכותו: כ"ה בהכתי'. ואוצ'ל: מלכותך.

(וזהו כמו מלאך בבי"ע שהוא בעצמו אינו כלום כי הוא בחי' שליח השפע האלוקי כו' והוא בטל במציאו' וזהו ל' מלאך שהוא מוליך השפע וד"ל). וכמשל ביטול הדיבור בעודו בכח חכמתו שמסדר את דבוריו איך לדבר והנה אז עדיין בטל הדבור לפני השכל לגמרי וכשהוא מדבר ומצוה או נעשה בחי' יש ונפרד לעצמו (כמשל המלך עיקר הממשל' בדבורו שרצה לעשו' כן כו' ונרגש ליש אבל כשעודו בחכמתו אינו עדיין בחי' יש וד"ל), וכמשל המלך ושריו, כשהשר עומד לפניו אז הוא בטל לפניו כעבד ממש ואינו תופס מקום בפ"ע כלל אבל כשנתרחק מהמלך נעשה הוא יש ודבר בפ"ע למשול בממשלה והתנשאו' (ואף שגם בהתרחקות המלך עיקר התנשאותו הוא מהמלך שהגביהו כו', אינו נרא' זה כלל כ"א זהו מוסתר ונעלם רק הוא בעצמו ליש ודבר כאלו הוא דבר בעצמו דבר מה וד"ל). כן למעלה במל' דאצילות כשהיא נעש' ראש לשועלי' להחיות כו' לבי"ע, נקרא' אז מלך כו' מלכותו כל עולמי', ובש' אדנו' וממשלה ושררו' כי נעש' יש ודבר בפ"ע למלוך כו' אבל כשהיא מקבלת השפע באצילות מן או"א שמברכי' לה והיא מקבלת השפעתו או נקרא' מלאך שהיא או בבחי' ביטול אינ' יש ודבר כלל בפ"ע וכמשל ביטול הדיבור בעודו בכח חכמתו וכן ביטול השר שעומד לפני המלך, ולכן נק' אז מלאך שהיא מוליך השפע מאו"א לנבראי' כנ"ל (והיא בעצמה בטלה כו') וזה כווננו' הווהר, כד איהי שליחא מלעילא וקביל' זהרא כו' מגו אספקלריא דלעילא שהוא בינה כו' דכד מברכי' לה או"א כו' ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך כו' פי' שזוהי ענין הפנימי' ומקיפי' של עולמו' בי"ע כו' זילי וזוני לון לך להשפיע להם חיות כו' הא לך כו' שמתגלה השפע כו' כדין איהי מלאך, כנ"ל שעתה נק' מלאך בעת קבלת השפע שהיא או בבחי' ביטול וד"ל. ואי תימא והא בכמ' דוכתי' אקרי מלאך כו' ועוד בשמא דא לא זן עלמין כו' הכי הוא ודאי כד שליח מגו או"א אקרי מלאך שאו היא • ביטול כביטול הדבור בכח חכמתו וכביטול השר בעמדו לפני המלך כו' כנ"ל, וכיון דשארי על דוכתי' שהוא מדת מל' להחיו' ולהשפיע לבי"ע על תרין כרובי' מט"ט וסנדל"פ (שמט"ט הוא יציר' וסנדל הוא בחי' עש' כו' כידוע) ה' שמי' שאו היא בחי' אדנות וממשלה מלכותו כל עולמי' ליש ודבר בפ"ע ואינו ניכר זה שהיא מקבלת מלמעלה כי זה מוסתר ונגנו בה ועיקר גילוי' הוא רק מדת מל' וד"ל (כמשל האדם כשהוא מדבר אזי ניכר הדבור ליש ודבר ואף שיש בהדבור שמדבר שכל כו' השכל הוא גנוז ומוסתר ועיקר הגילוי הוא הדבור בלבד וד"ל).

למשה כד אתחזי לי' בקדמיתא אקרי מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתי' ורחל בא' כו' עם הצאן דרגי' דילה אשר לאביה ודאי כו' וכולהו אתמנון בידהא כו' כי רוע' היא כו', והכי במשה כתי' וירא אלי' מלאך ה' בלבת אש כו'. ובאור הדבר שלמשה הי' תחלה ההתגלות

בבחי' מלאך שהוא בחי' מל' דאצילות איך שהיא למעלה שמקבלת שפע מן או"א שאז היא בבחי' ביטול לגמרי ונק' אז מלאך כו' כנ"ל, ומפני שמרע"ה ה' כלי השגת הביטול, לכן ה' תחלת התגלו' אליו בחי' מלאך כשהיא למעלה בבחי' ביטול לקבל שפע' מאו"א כו' ולא פי' נעשי' יש ודבר בחי' מלך על כל עולמי' וד"ל (וזהו ה' בתחל' בסנ' ה' התגלו' כל בחי' מלכו' כשהיא למעלה כו' לנוק' מלאך כו') אבל אח"כ ראה מרע"ה הרבה למעלה שהי' למעלה ממדת מל' שאמר למל' אדוני' למה הרעותה כו' שנק' כלת משה כמשי"ת לקמן בע"ה) אבל ליעקב לא אתחזי אלא בדוגמא כשהיא נעשי' יש ודבר בחי' מל' על הנבראי' כו' כדכתי' ורחל בא' עם הצאן דרגי' דילה והמה ביי"ע כשהיא משפעת להן כו' אשר לאביה ודאי, פי' שודאי הוא לקחתה וזאת מאביה כו' כי אבא יסד ברתא כנ"ל והתהות מדת מל' הוא מן אבאי' כנ"ל, ואי תימא יתיר הוא שבחא דאברהם דלא כתי' בי' מלאך אלא וירא אליו ה' באלוני' כו' (פי' כי תחל' ר"ל שירא ה' הוא שנתגלה אליו ש' הוי' והוא ת"ת למעלה מן מלאך שהוא מל' כנ"ל כו') ותיכף התם באברה' אתחזי לי' אדני' באלף דל"ת בגין דבההוא זמנא קביל ברית פי' כמו שמפ' לקמן שדרגא דברית הוא רק בש' אדני' שהוא מל' בחי' ירא' כו' ולא יותר, ומה דהוה אתכסי עד כען מני', פי' שהי' מתלבש ש' אדני' בבחי' לבוש ולא בהתגלו', אתחזי לי' עתה כשקיבל את הברית באתגלו' דהא כדין בההוא דרגא אתקשר ולא יתיר פי' שכשקיבל אות ברית אתקשר בש' אדני' שהוא מל' כשהיא נשפלת להחיות לביי"ע שנעשי' בחי' אדון ושליט וד"ל. ולא יתיר שהוא בחי' מלאך בחי' ביטול איך שהי' מל' כשמקבלת השפע באצילות מאו"א כנ"ל.

אבל משה דלא הוי בי' פרודא, דכתי' משה משה דלא פסקא טעמא וכמה דכתי' אברהם אברה' דפסיקי' טעמא' בגין דהשתא שלים מה דלא הוה מקדמת דנא, פרישו אית בין אברה' דהשתא כו', פי' כי זה אמר לו מלאך ה' בעת העקידה אברה' אברה' כו' ואז נתעלה שראה את בחי' הוי' שהוא ת"ת, כי א"ל בי נשבעת נאו' הוי', פי' בי נשבעת כו' שזה ה' מאמר רזא הוי' שהוא ת"ת בי נשבעתי, בי יש השבועה מעתיק שמאיר בז"א כמבואר במ"א, ונתעלה אז למעלה מעלה משה' קודם שלא ראה רק ש' אדני' ושליט כו' כנ"ל ולכן יש פרישו' והפרש בין אברה' דהשתא כו' לכך פסקי' טעמא, אבל משה מיד דאתייליד אספקלריא' דנהירא הו' עמי' דכתי' ותרא אותו כי טוב, וירא אלוקי' האור כי טוב כו' ובגי"כ משה משה ולא אפסיק טעמא ועי'ד לגבי משה אזעיר גרמי' דכתי' מלאך ה', ופי' כי מרע"ה תיכף כשנולד ה' עליו הארה מלמעלה באספקלריא דנהר' כו' (שהוא בחי' בינה) והי' כלי השגת הביטול, לכן ראה תיכף בתחלת השגת מלאך ה' שהוא בחי' מלכו' איך שהיא למעלה בבחי' ביטול כנ"ל, ועי'ד לגבי משה אזעיר גרמי' כו', פי' מפני

שמשה הי' עליו הארה עליונה מבחי' השגת הביטול אזעיר בחי' מלכו' גרמי' להתראו' איך שהיא למעלה בקטנו' בחי' ביטול ודיל'.

יעקב קרא לי' בשעתא דהוי סליק מעלמא מלאך, מיט, בגין דבההיא שעתה הוה ירת לה לשלטאה, משה בחייו יעקב לבתר דסליק מעלמא, משה בגופא, יעקב ברוחא כו' יברך את הנערי', כדין יעקב הוה מתקן לביתו, כבר נש דאזיל לביתי' חדתא, ומתקן לה בתיקוני ומקשט לה בקישוטי כו'. ביאור הדבר שיעקב לא הגיע למדרגה זו שיקרא מלאך ה' כו' עד ההוא שעתא דסליק מעלמא כו', שאז נתעלה במאד למעלה מעלה כו' דבההיא שעתה כו' ירת לה לשלטאה כו', פי' שבאותו העת ירת לבחי' מל' לשלטא', פי' למשול עליה, מפני שאז נתעלה ונגבה מאד למעלה מבחי' מל' וירת לבחי' למשול עליה (כמשיית לקמן ע"פ כי שרית עם אלוקי' כו' הוא משתרר ומושל על מדת אלוקי' כו' דיל') ופי' כמה שמפ' הזוהר, כבר נש דאזיל לביתא כו' ומתקן לה כו', כן יעקב באותו העת שנתעלה מאד הגבה מבחי' מל', ירת לה למשול עליה, ופי' ענין הממשלה כמשל האדם שבונה בית החדש והוא מקשט לה בכל מיני קישוטי' שהוא רוצה ומתקן לה כו' והוא מושל על הבית כי במקום שרוצה להעמיד חפץ וקישוט הוא מעמיד כרצונו וחפצו ומצייר אותו בקישוטי' כחפצו, ונק' זהו בחי' ממשלה על הבית ודיל'. כן למשל למעלה כשנתעלה יעקב הגבה למעלה, נעשה על מדת מל' בחי' בעה"ב ומושל לצייר אותה בקישוטי' כחפצו ורצונו, והוא ענין המשכת אורו' בכלי' שבמל' שהמשיך אורו' בהכלי' כרצונו ודעתו והם הקישוטי' ודיל' (וכמשל הנ"ל בהבית שמושל ומעמיד הקישוטי' במקו' שהוא רוצה כן למעלה הוא ממשיך האורו' בהכלי' כפי רצונו ודעתו ודיל'). אך צריך להבין היטב מה שאמר יברך את הנערי' כו' מהו ענין ברכה ומהו ההפרש בין תפלה לברכה כו' (וכן ביצחק שאמר לעשו צא השדה וצודה לי צידה ועשה לי מטעמי' כו' בעבור תברכך נפשי, מהו פי' הברכ' שצוה לצוד כו' הי' לו לבקש רחמי' בתפלה עליו ומהו ענין הברכה ודיל'). אך הענין הוא שההפרש הוא בין ברכה לתפלה, כי תפלה היא בחי' בקשה מלמטה למעלה באומרו יה"ר מלפניך כו' והוא מבקש מלמטה שיומשך רצון מלמעלה כו' אבל הוא בעצמו למטה ומעורר עיי' התפלה באתערותא דלתתא לעילא שיומשך כך כו', זוהי ענין התפלה אבל ענין הברכה הוא מלמעלה למטה, פי' שהברכה היא למעלה מן התפלה שהוא למעלה וממשיך למטה, וענין הברכה הוא לשו' ציווי ולא בקשה, כענין ברכת כהני' שאומרי' יברכך ה' כו' פי' מפני שהכהני' הם מזרע אהרן כה"ג, ואהרן הי' בחי' נצח דאבא כידוע והוא למעלה מבחי' ז"א, לכך אומרי' יברכך ה' כו' פי' שמצוי' לז"א שיברך ויומשך למטה כו' וכנ"ל בזהר אבא פקיד ואימא עושי', פי' שאבא הוא המצוה ומשם הוא מקור ההמשכ', ואימא עושה (כי בינה נק' בחי' עשיי' לגבי' שהיא מלכשת לחכמ' והיא בחי' יש כידוע), וזוהי ענין ברוך אומר ועושה, פי' ברוך אומר הוא אבא שהוא מצוה ופוקד כו' ועושה הוא אימא כנ"ל ודיל', וכן הוא

בכל הברכו' כולן הם הכל בחי' ציווי מלמעלה למטה כניל (וכן משניל בווה' כד מברכו' לה או"א כו' שזוהי ענין הברכו' שהוא לשו' ציווי שתרד למטה להחיות לבי"ע כו' כי אבא פקיד כו' ודיל. ולכן ציוה יצחק לעשו' לצוד צידה כו' ולעשו' לו מטעמי' בעבור תברכך נפשי כו', והוא מפני שרצה יצחק להעלות ולהגביה את עשו כו' ולא היה יכול לו להגביה בתפלו' מפני שהוא למטה מאד כו' והוכרח לבחי' ברכה שהיא הגבה למעלה מתפלה כניל. אך לבחי' ברכה צריך להגביה א"ע תחלה למעלה מעלה שיוכל אח"כ לצות את הברכה כו' לכן ציוה לו לעשו' מטעמי' שיגבה א"ע עשו ודיל). ולכן ביעקב שנתעלה הגבה למעלה קודם מותו שירת לבחי' מלי' לשלטאה כניל אמר יברך את הנערי' פי' לשו' ציווי שתברך ותימשך למטה כו' כניל, והענין הוא שלבחי' הזאת שיוכל לברך כו' צריך להיות העלא' מ"ן במס"נ למעלה מן הכלי' שאז יוכל להמשיך מד' אל הכלי' כמה שירצה (כי יש כמה מיני העלא' מ"ן ויכול להיות שיעלה מ"ן במס"נ כו' ואעפ"כ לא יגיע למעלה מן הכלי' כו' אבל יעקב קודם מותו הגיע למדריגה זו שהעלה מ"ן במס"נ למעלה מן הכלי' ואז הי' יכול לברך מלמעלה למטה להמשיך בהכלי' כמה שירצה וכמשל הזוהר בהבית המדו' שמקשט' כרצונו כו' כניל) [וכניל במ"א עמרז"ל יושב ושוני' כנגדו כשמעלי' מ"ן במס"נ למעלה מן הכלי' יכול להמשיך האור לכל כלי שירצה] [כמשל כשמושכי' ממקור המי' שיכולי' להמשיך בכל כלי שתעמוד תחתיו ודיל]. ובאור הדבר הוא כי א"ס ב"ה הוא רם ומתנשא עד אין קץ כו' ואינו מצטרך כלל להעולמו' כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו כו' והוא בחי' השפלה אלי' כו' כידוע שכולם נתהו' רק בחי' זיו והאר' ממנו ית' (וקמי' כלא אפי' ג"ע עליון שמתענגי' שם הצדיקי' הוא רק האר' ממנו ית' כו') וי"ל בתחלה עלה ברצונו הפשוט כך, אבל עתה צריכי' אנו להמשיך באתערותא דלתתא כו' שישפיל א"ע לירד ולהתגלו' למטה והוא ע"י העלא' מ"ן במס"נ שאז מגיעי' למעלה מן הכלי' וממשיכי' מרצונו העצמי ודיל. ויעקב המשיך זאת מלמעלה בבחי' ברכה שיברך את הנערי' ותרד מלי' דאצילות למטה להחיות לבי"ע כו' והוא מפני שירד לה לשלטאה והוא מושל עליה כניל ודיל. והנה יעקב הגיע למדרגה קודם הסתלקותו כו' שאז נתעלה מאד והגיע למדרגה זו למשול על מדת מלכו', אבל מרעה' הגיע למדרגה זו כשהי' בגוף שאמר לבחי' מלכו' אדנ' למה הרעתה כו' שהי' כלת משה וכניל בווהר ע"ש. ודיל.

מזה* טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל, להבין משארז"ל כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה כו' ומפני מה כשקור' לישראל יעקב אינו עובר כלל בעשה כי אחר שא"ל לא יקרא עוד שמך יעקב כו' כתי' ויאמר אלוקי' אל יעקב כו', אך הענין הוא שמה שקראו תחלה לאברה' אברם הי' רק הורא' שעה כו' לכן עובר בעשה כו'. משא"כ ביעקב זהו שמו ג"כ כי א"א לבא ולהגיע למדרגת ישראל כ"א בהקדמ' תחלה מדת ומדרגת יעקב. ולהבין היטב מדת יעקב הוא כדכתי' ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח והנה עתה לקח ברכתי, וזה צריך כל א' מישראל שיהי' בחי' יעקב ליקח את בכורתו ואת ברכתו כו'. ולהבין זאת היטב הוא צריך להבין תחלה הקושי' למה ירדה הנשמה לעוה"ז בכדי שתקבל שכר אח"כ בג"ע והלא קודם ירידתה היתה בודאי בג"ע יושב' ונהנ' מזיו השכינה כו' ומה הוא התועלת והיתרון בירידתה כו'. והנה יש ע"ז כמה תירוצים, אך התירוץ האמיתי הוא, כמארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב, וכמארז"ל במקום שבע"ת עומדי' צדיקי' גמורי' אינם יכולים לעמוד, והנה הנשמו' קודם ירידתן לגוף הם בודאי צדיקים גמורים, אך זהו היתרון שלהם בירידת' לגוף שנעשי' בחי' בעלי תשובה שאז הם למעלה מבחי' צדיקי' כו'.

והנה יש ג' מיני תשובה הא' היא התשובה תתאה שיהי' סור מרע בתכלי' שלא יפגו' בעוונו' גשמיים כו' וצריך לעשו' תשובה להתחרט על העבר ולעקור את רצונו מן הרע שלא ירצה ליפרד מיחודו ית', וזהו התשובה היא בתפלה ע"י אומרו בא"ה כו' אלוקינו שיומשך בחי' אלוקינו בקרבו, והוא בחי' ממכ"ע כו' כדכתי' על כי אין אלוקי' בקרבי מצאוני כל הרעו' האלה כו'. והתשובה הב' היא התשובה בבחי' ועשה טוב, שאף שהוא סור מרע בתכלית כו' אך הוא ממעט במצות ועשה טוב ליגע עצמו בתורה ותפלה ועושי טוב אין גם אחד כו', והנה מה שלמעלה במדרגה שם הפגם יותר, פ"י ששם פוגם החטא בהבטלו מעשה טוב כו' יותר גדלה הנפילה, כדכתי' כי האדם עץ השדה כו' וכמשל האילן שהפירו' הגדלי' בראש האילן כשמנשב שם הרוח ונופלי' משם כו' יורדי' ונופלי' הרבה יותר למטה מן אותן הגדלי' למטה כשנופלי' אינם נופלי' כ"כ למרחוק כו', וכמארז"ל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא כו' הנפילה גדולה יותר ונופל יותר בהקליפו', כך ישראל עלו במחשבה קדומה כו' ומה שהוא למעלה במדרגה הנפילה היא למטה יותר כניל ודיל (ולכן התשובה גדולה יותר בועשה טוב כי העשה דוחה את לית ודיל והם הפנימי' כו'). והוא ענין הבקשה בתפלה ברוך אתה הוי', פ"י שהבקשה של תשוב' ועשה טוב הוא שהוא רוצה להתקשר ולידבק בבחי' הוי' שהוא בחי' סוכ"ע ובחי' מקיף כו' (והוא למעלה מבחי' אלוקינו שהוא ממכ"ע כו').

מה: מאמר זה הוא נוסחא שני' מהנדפס בסה"מ תקס"ב — ח"א ע' רלא.
והם הפנימי' כו': תיבות אלו אינו ברורות בהכתי'.

והתשובה הג' היא שאף שהוא סור מרע בתכלית וגם עשה טוב בתכלית, אז התשובה גדולה יותר והוא כדכתי' שובו אלי כו' ואשובה אליכם, פי' שירצה ליכלל ולדבק בעצמיו' א"ס ב"ה שהוא למעלה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע, כי א"ס ב"ה בעצמו רם ומתנשא עד אין קץ מבחי' גדר עלמיו, כי קמ"י כלא חשיב ממש, ולא יתכן לקרותו בש' הוי' שמהוה כי הוא למעל' מש' הוי' כדכתי' אני הוי' לא שניתי והוא האי"ן שבהוי' לא שניתי והוא בחי' כת"ר כנו' במ"א ע"ש וד"ל. וזהו התשובה, שירצה לידבק בעצמיות א"ס ב"ה שאינו מלוכש בגדר עלמין כלל כו', כדכתי' שובה אלי פי' אל עצמותו וד"ל (וזהו התשוב' למעלה מב' הנ"ל אף מן תשוב' של עשה טוב וזהו התשוב' הוא אל בחי' תור' ושע"י עסק התורה ימשיך אור א"ס ב"ה בקרבנו, כי זוהי בחי' פנימי' ותורה היא ג"כ דפנימי', דכמו שיש באברי האדם פנימיו' וחיצוניו', והפרש ביניהם הוא כשיחתוך אבר החיצון יכול לחיות כמה כו' אבל כשיחלה א' מאיברי' הפנימי' נק' הוא טרפה ואינו יכול עוד לחיו' כו', כן למעלה יש איברי' והם הכלי' אשר אור א"ס ב"ה מתלבש בהן ויש האברי' שהם הכלי' החיצוני' כו' ויש בחי' פנימי' כדכתי' וכל קרבי את שם קדשו והם הקרביי' ומע"י שבהן יורד החיצוניותי' והפנימי' הוא התורה עצמה כדכתי' ותורתך בתוך מעי כו' (וכתי' וכל קרבי את שם קדשו כו' והם הקרביי' שלמעלה שבהם יורד השפע בפנימי' כו' כמשי"ת לקמן בעה"ש). והנה כל הג' תשובו' הנ"ל נק' בכ"ר שהוא ב' יחידו' כ' עשירו' ר' מאות כו' (והוא בא"ב באי"ק בכ"ר כו' כמשי"ת לקמן שהם ג' עולמו' בי"ע שבברי' הספי' כלול' כל א' מי' והם מאו' וביצי' רק י"ס ובעש"י לא * בחי' פרצופים כ"א בחי' נקוד' לבד כידוע וכמשי"ת לקמן בע"ה). והנה כתי' קדש לי כל בכור שיתעלה ע"י הג' תשובו' הנ"ל למעלה כו', והוא ע"י שיקח את בכורתו ע"י ג' התשובו' הנ"ל כי שורש של עשו הוא למעלה (כי רישי דעשו בעקבי' דיצחק כו') ויצא ראשון כו' שהם הוא הבכור וצריך ליקח ממנו בכורתו ע"י התשובה הנ"ל, פי' בעקירת הרצון מתאות עוה"ז שיהי' סור מרע בתכלי' שזוהי התשובה הא' וע"י עקיר' הרצון מבורר לעילא שלא יומשך חיות בהקליפו', כי הקליפו' הם מקבלי' חיות מלמעלה (שהרצון שיהיו ובלעדי זאת לא הי' חי' כו') כדכתי' כל אשר חפץ ה' עשה אך ישראל עלו במחשבה קדומה כו' וכאשר הוא מסלק רצונו מן תאות עוה"ז שאינו רוצה בהם מעורר לעילא שיסתלק מהם רצון ה' כו' וד"ל. וענין עקירת הרצון הוא ברמאו' (כי אחיו אנכי ברמאו' פי' שלא יהי' אחו' והדיבוק לעוה"ז רק ברמאו' בכדי לברר בירורי' והירידה היא צורך עלי' אח"כ שיתעלה למעלה כו') ויהי' זאת אצלו ירידה גדולה לעסוק בענייני עוה"ז השפל אך הירידה היא צורך עלי' אח"כ לאחר הבירור (שיתפלל אח"כ כח האכילה וכדומה וד"ל). והנה ע"י עקירת הרצון בג' תשובות הנ"ל ע"ז הוא לוקח את בכורתו

כניל וזהו קדש לי כל בכור (כניל ודיל) שהוא הג' תשובו' שיתעלה עיי למעלה מקודם שירד בגוף כי יפה שעה א' בתשובה ומעיט מכל חיי עוה"ב שהוא רק זיו השכינה ועייז מגיע לדבק בעצמיות איס ביה ודיל.

וזוהו מה [וכשהוא בבחי' מה ונחנו מה שאינו נראה ליש כו' כדכתי' הצנע לכת את ה' אלקיך כו' דטובי אז הם טובים ומאירי' כדכתי' וירא כו' כי טוב ודיל] טובו אוהליך יעקב, פי' שאלו הב' תשובו' הניל (של סור מרע ושל עשה טוב כניל) הם בחי' יעקב י' עקב ויעקבני זה פעמי' ברמאו' כניל ונק' זה בחי' אהל שהוא בחי' מקיף מלמעלה ואינו מתלבש בתוכו, והב' תשובו' הניל (התשוב') של סור מרע והוא של בעלי עסקי' כו' שהתשוב' היא אל בחי' אלוקינו שהוא ממכיע שיהי' עליה' בבחי' מקיף כאהל כו' ששמרם מחטא כו', וכן של עשה טוב שהתשובה שלהו אל הבחי' סכיע כו', ונק' שניה' בחי' אוהלך שהוא מקיפי' ודיל).

משכנותיך ישראל, פי' שבישראל הוא שוכן בבחי' פנימי' בקרבו ופי' כי יעקב לא יקרא עוד כו' כי ישראל כי שרית עם אלוקים כו' ופי' שהוא משתרר על ש' אלוקי' שהוא בחי' מל' והוא למעלה שמשתרר עליה כו', והוא בחי' תורה שהוא הפנימי' ואיס שורה שם בבחי' פנימי' כדכתי' ותורתך בתוך מעי ודיל. והוא למעלה מבחי' מל' (כי מהתור' נמשכ' המצו' שהם גור' המלך כו' ותור' למעלה ממנו כי היא הפנימי') וזהו ענין התשובה הג' שהיא בחי' תורה ששם שורה איס ביה בעצמו כו' וכמארזיל כל העוסק בתורה הקדביה יושב ושונה כנגדו כו', והוא בעסקו בתורה בדבר ה' אזי אינו עושה חלל ומסך המבדיל (ולכן הוא למעלה מש' אלקי' כי שם אלקי' הוא המבדיל כדכתי' כי שמש ומגן הוי' אלקי' שהמגן היינו ש' אלוקי' כו' כידוע ולכן כשעוסק בתורה הוא משתרר על ש' אלוקי' ודיל). וכמארזיל כל ישראל בני מלכי' הם, ופי' כי מלכו' פה תושבע"פ קרינו לה וכשעוסק בתורה שהיא דבר ה' ופקודותיו זה אסור וזה מותר כו' דבר מלך שלטון נק' בני מלכי' ודיל, וזהו השש גונו' שהיו במשכן והוא בחי' תורה (משכנותיך ישראל כו') שהוא השש מדו' אסור מותר כו' (תכלת וארגמן כו') אך במשכן כתי' ועשית עליו מכסה יריעו' עיוז' כו' שצריך להאהיל על המשכן יריעו' של עזי', ופי' שהם נעשי' מהשערו' שנתבררו מזה העולם בכדי להגין עליו מן החיצוני' לדחותו כו' וכמשיית בעיה.

ולהבין שרשו של כל הדברי' הנ"ל, צריך להבין תחלה ענין שבירת הכלי' כו' וביורון כו' (כנז' במ"א בארוכה, ע"ש) שענין השביר' הי' שנפלו הכלי' למטה (לבי' ומשם לבי"ע כו') והי' השביר' בדרך נפילה ולא שירדו בכחי' השתלשלו' מלמעלה למטה כו' כ"א בדרך נפילה שלא כדרך ההשתלשלו' (כמשל אילן הנז' שכשנפלי' הפירו' אותן שלמעלה מעלה יורדי' יותר מטה מטה כו') ומה שהי' למעלה נפל יותר למטה, כנראה שבדרך השתלשלו' והדרגה, המדבר הוא הגבה למעלה מן החי וכן החי למעלה מן הצומח והצומח מן הדומם כו' כידוע, ואעפ"כ אינו יכול האדם שהוא בחי' מדבר לחיות בלתי אכילה והאכילה מן מדרגה שלמטה הימנו (כגון צומח או חי כו') והצומח כו' יכול לחיות בלעדו כו' ומזה נראה שהאדם שהוא מדבר הוא למטה מן הצומח שהוא נצרך אליו והוא א"צ לו וד"ל. אך הענין שכל דבר שלמעלה מעלה כשנפלה בשביר' כו' ירדה יותר למטה מטה כו' וכמשל האילן הנ"ל ולכן הבחי' צומח שהוא למטה כו' מוכרח שמקור שרשו הוא הגבה מאד אף מן המדבר ולכך ירד ונפל יותר למטה כו' ולכן הוא א"צ לכלום והמדבר כו' צריך לו ואינו יכול לחיות בלעדו שהוא מחייהו, וכן החי שהיא הגבה בהשתלשלו' מן הצומח ולמטה מן המדבר כו' לכך היא נצרכת לאכול הצומח שיחיה שרשו (של הצומח) נעלה מן שורשה כנ"ל וד"ל. אבל מפני שהחי הוא למטה בהשתלשלו' מן המדבר כו' מוכרח ששרשו הוא למעלה מן המדבר, לכך אוכל המדבר את החי והחי מחייהו כנ"ל, וד"ל. וכמשל הנ"ל בהאילן, הפירו' הגדלי' בראש האילן כשנפלי' נופלי' למרחוק הרבה למטה, אבל אותן הגדלי' בסוף האילן כשנפלי' נופלי' קרוב לו ולא כ"כ למרחוק וד"ל. כן כשנשכרו הכלי' ונסלו למטה אותן שהיו למעלה במדרגה כו' נפלו יותר למטה ואותן שהי' למטה שם לא נפלו כ"כ למטה וד"ל (וזה השביר' הי' שנפלו באצילות לש' בי' כו' ונעש' כן מה שלמעלה מטה ומה שלמטה מעלה כו' כנ"ל. וזהו מפני שהי' בדרך נפילה כנ"ל, אבל כשירדו משם לבי"ע ירדו בדרך השתלשלו' והדרגה ולא בכחי' נפילה, לכן מה שהי' באצילות בחי' מעלה נעשה בבי"ע ג"כ מעלה כו' וד"ל).

והנה כשירדו לבי"ע ירדו בדרך השתלשלו' והדרגה כו', שהכלי' הראשוני' דאצילות ירדו ונתלבשו בכריאה, והאמצעי' ביצירה, והאחרוני' בעשיי' כו' כידוע וד"ל. והנה כמו שיש בעולמו' בחי' והדרגו' כו' (והפרש בין השתלשלו' כו' לבין בחי' נפילה כנ"ל), כן יש בנשמו' בחי' חלוקו' זו מזו מעלה ומטה כו' והוא בחי' גר"נ שהוא לנגד ג' עולמו' בי"ע כידוע, שנפש היא בחי' עשי' ורוח יצירה ונשמה בריאה כו'. וזוהי ענין הג' תשובו' הנ"ל של סור מרע היא בחי' נפש ועשה טוב רוח והתשובה הג' נגד נשמה כו') • נגד ג' עולמו' בי"ע שצריך לבררם ולתקנם ולהעלותם למעלה לאצילות ע"י הג' תשובות הנ"ל, ופי' כי התשובה הא' היא של סור מרע והוא של בחי'

נפש שהוא בחי' עשי' שלמטה במדרגה והיא קרובה יותר לחטא גמור מפני שהעולם העשי' הוא קרוב למדור הקליפו' וחיצוני' לכך הנפש בעשי' יכול לעשו' עבירה גמורה, וכדכתי' נפש כי תחטא שהנפש היא קרובה יותר לחטוא כו' וד"ל. והתשובה שלו הוא לעקר רצונו שלא ירצה ליפרד ח"ו כו' ועיי' עקירת הרצון מעורר לעילא שלא יומשך חיות לקליפו' וחיצוני' כי ישראל עלו במחשבה כו' ואעפ"י שהוא למטה הוא מקושר בפנימיו' א"ס ב"ה ולכן עיי' שלא ירצה ליפרד ועוקר רצונו מזה הוא מעורר שלא יומשך רצון ח"ו להחיו' הקליפו' כי חיות וקיום הקליפו' הוא ג"כ מרצונו כי כל אשר חפץ ה' עשה ועיי' הוא מונע שלא יתמשך להם חיו' ושלא יהי' הרצון להחיותם וד"ל. והתשובה הב' היא של בחי' רוח שהוא בחי' יצירה כו' (והיא של עשה טוב כו'), שיהי' בחי' עשה טוב בתכלית כו' וצריך לעשות תשובה גדולה יותר כו' כי האדם עץ השדה כו' ומה שלמעלה מעלה כשנופל הנפילה גדולה הרבה יותר מן האותו שהוא למטה כמו הנפש שבעשי' אף שחטא חטא גמור לא נרחק כ"כ והתשובה קלה אליו יותר מפני שהי' תחלה למטה והי' קרוב לחטא, לכן לא הנפילה כ"כ למרחוק בעשותו החטא כו' (כי הי' קרוב בתחלה למדור הקליפו' לא נפל למרחוק במדור הקליפו' כ"א הוא קרוב עדיין וד"ל). אבל של בחי' רוח שהוא למעלה כו' כשנופל נופל הרבה למטה לעומק הקליפו' (כי זלעז"ז עשה וד"ל) וצריך לשוב יותר מעומק הלב כו' וכן בחי' נשמה שהוא בחי' בריאה והיא התשובה הנ"ל שלמעלה מב' הנ"ל, פ"י שצריך לשוב יותר מעומק עומק הלב כי נפילתו גדולה משניהם כנ"ל וד"ל. (וכמו ששמע ממורו כו' שהמ"ז של הצדיקי' גמורי' פוגמי' יותר הרבה מעבירו' חמורי' של הע"ה וד"ל) ולכן תשובתו גדולה מב' הנ"ל שצריך לשוב מאד מאד מעומקא דלבא כדכתי' שובה אלי אל עצמותו ית' למעלה מבחי' גדר עלמין כו', (אף מבחי' סוכ"ע) וד"ל.

וזהו קדש לי כל בכור כו' פ"י בכ"ר הוא יחידו' עשירו' מאו' כנ"ל והוא של ג' עולמו' בי"ע (שהם נר"נ כנ"ל) (והוא בא"ב אי"ק בכ"ר כו') שבכריא' הספי' כלול' כל א' י' מי' והם מאו', וביצירה אינם כלול' כ"א י' לבד והם עשירו' ועשי' נשאר' בחי' נקודה ולא בחי' פרצוף כידוע לכן הוא בחי' יחידו' וד"ל. וזהו קדש לי כל בכור, שיוגבהו הג' עולמו' נר"נ (שהם בי"ע) עיי' הג' תשובו' לאצילות ויתבררו משבירתן כו' כידוע, וזהו יפה שעה א' בתשובה כו' מכל חיי עוה"ב שיש יתרון לאחר בירורן מקודם הבירור וד"ל (שזהו הי' הכונה בהשביר' שיתוסף שכר עיי' בירורן כו' כנ"ל במ"א) וזהו מה טובו (כדכתי' וירא את האור כי טובו, והוא פ"י מה כשהם בחי' מ"ה אז הם מאירי' כי הצנע לכת כנ"ל), אהליך יעקב, פ"י הב' תשובו' נק' יעקב כדכתי' ויעקבני זה פעמי' את בכורת' לקח כו', פ"י שוהה מדת ומדרגת יעקב י' עקב, פ"י שנשפל למטה לברר בירורין והבירור הוא עיי' בחי' רמאו' דוקא

והטעם הוא שצריך להיות התשובה כאופן שהי' החטא, פי' שהחטא דאדה"ר הי' בפתויי של הנחש שעשתה בערמה כדכתי' והנחש הי' ערום כו' כן ממש במדה זו צריך להיות התשובה ברמאו' ליקח את בכורתו בכחי' יעקב י' עקב לברר ברמאו' שאמר אחיו אנוכי שהאחזה שלנו בעוה"ז הוא רק ברמאו' פי' ירידה צורך עלי' לברר בירורי' שיתוסף אחיכ אורו' באצילות וד"ל. וזהו מה טובו אוהליך יעקב, פי' שהג' תשובו' הנ"ל נקראו בחי' אוהליך שהוא בחי' מקיף מלמעלה כו' (כנ"ל בתורה ע"ש), והב' תשובו' הנ"ל הם הכל בחי' יעקב, כי יעקב הוא י' עקב שנשפל למטה לברר בירורין ולהעלותו למעלה וזהו זיווג יעקב ורחל שבימו' החול כי יעקב הוא מן החזה ולמטה (ורחל היא מל' דאצי' וזיווגו הוא כחול לברר כו'). אבל בשבת הוא זיווג ישראל ורחל (ולא בחי' יעקב) כי ישראל הוא בחי' מוחי' דאבא למעלה מן החזה כדכתי' כי שרית עם אלקי' כו' שהוא משתרר על ש' אלוקי' כו' (והוא בחי' תורה שהיא מחכ' נפסת כנ"ל בתורה) ולכן הזיווג בשבת הוא ישראל ורחל כי בשבת אסור לעשות מלאכה כי אסור לברר ברורי' והם הליט מלאכו' והוא מפני שבשבת הוא עליו' עולמו' כו' ולכן הזיווג הוא ישראל ורחל שהוא מוחי' דאבא (עם מוחי' דנוק') ולא יעקב ורחל כי בשבת אסור לברר ליט מלאכות וד"ל. וזהו משכנותיך ישראל והוא מוחי' דאבא בחי' תורה והיא תשובה הג' כנ"ל בתורה כו' ע"ש. אך גם על המשכן הי' גיכ יריעו' עיזי' למכסה כו' והם שני' עשר יריעו' (כנגד היא קליפו' כו') ופי' כי היריעו' הי' משערו' עיזי' שהם השערו' שנתבררו מן הקליפו', ובהם עושי' מכסה לדחות בהם החיצוני' ודוקא מן השערו' שנתבררו מהם הם נדחי' וד"ל.

תורה של שבת פ' מטות בעזרהש"י

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמור זה הדבר אשר צוה הוי' כו', איש כי ידור נדר להוי' כו"י.

כו': בהכתי' נמצא רק התחלת המאמר, והמשך העמוד וכמה דפים פנויים. וראה מאמר זה בספרים תקס"ב — ח"א ע' רלו.

באור על התורה הנ"ל. במ"ש הנ"ל

להבין* שרשן של כל הדברי' הנ"ל. צריך להקדים שעה"ז השפל היא למטה מכולן ואין למטה הימנה כו', ולכן אין בה בחי' השתלשלו' והדרגה כמו שבעולמו' עליוני' יש בחי' השתלשלו' והדרגה עילה ועלול וראש וסוף, אבל העוה"ז השפל אין בה בחי' הדרגה והשתלשלות כי בעוה"ז השפל מסתיימי' כל האורו' והשפעו' עליוני' כולן במקו' א' בעוה"ז בלי סגנון מעלה ומטה ראש וסוף, ובלא סדר והדרגה, כמשל העיגול שמקיף את המרכז, הנה בהמרכז נמשכי' כל הקוין של העיגול במקום א' בלי שום הדרגה וסדר מעלה ומטה כ"א כולן (הראש והסוף במקו' א' בלי התחלקו' כו') מסתיימי' ונמשכי' להמרכז כ"א וד"ל. כן העוה"ז השפל היא המרכז שבה מסתיימי' ונמשכי' כל האורו' עליוני' מבחי' עגולי' כו' כ"א בלי סדר והדרגה מעלה ומטה (ויש בה בחי' מעלה מעלה ממעלה העליון ומטה מטה וד"ל). וכנרא' שאין כאן בעוה"ז סדר והדרגה, כי רואי' שהתלבשו' הנפש האלוקי' שהיא חלק אלוה' ממעל בגוף החומרי והגשמי שאינו ערכה ומהותה כלל ואעפ"כ היא מלובש' בתוכו ומתאחדת עמו ביחוד גמור דכשכואב לו בשר הגוף מרגיש השכל, וזהו שלא כדרך השתלשלו' והדרגה שצריך להיות הכלי מערך האור דכמו שלמעלה ששם הוא בהדרגה והשתלשלו' עילה ועלול לכן שם הכלי מעין האור והתלבשו' האור הוא בכלי שיש לה שייכו' עמו (כי התעבו' האור נעש' כלי כו') אבל אינו מתלבש שם האור בכלי גשמי שאינה ערכו כו' וד"ל. והוא מפני ששם הוא הכל בחי' השתלשלו' והדרגה עילה ועלול כסדר כו'. כי הנה למעלה היא בהדרגה וסדר השתלשלו' עילה ועלול, ויש ד' עולמו' אבי"ע (זה למעלה מזה כו') וכן זלע"ז עשה האלוקי' יש עולמו' והיכלו' הקליפו' ג"כ ד' עולמו' אבי"ע כנגד הקדושה כו' (והנה שם למעלה הקליפו' הם מרוחקי' מן הקדושה כי יש שם בחי' מעלה ומטה בחי' הדרגה כו' והם מרוחקי' מן בחי' מעלה שבקדושה כ"א הם יונקי' מבחי' מטה הקרוב אליהם כו'. אבל בעוה"ז השפל שאין כאן מעלה ומטה סדר והדרגה כי בעוה"ז שהיא המרכז נמשכי' כל הקוין של העיגול למקום א' בלי סדר כו' כנ"ל). ויש בה מבחי' עולמו' אבי"ע דקדושה כו' וכן הזלע"ז עולמו' והיכלו' הקליפו' כו' קרובי' כו' כנרא' שאף נשמת אברהם אבינו ע"ה שהיתה נשמתו מבחי' אצילות ואעפ"כ כשנתלבשה בגוף הי' צריך למול בשר ערלתו שהיא בחי' קליפ' כו', ואף שנשמתו היתה מאצילות כו' גופו הי' מבחי' נוגה משכא דחיוויא (והוא מן הקליפו' והי' צריך למול את הערלה כו'), והוא כנ"ל שמפני שבעוה"ז השפל מסתיימי' כל הקוין כו' ואין בה סדר כו' לכן יכול להתלבש אור בבחי' אצילות בכלי שהיא מנוגה כו' שאינה מערכו כלל כנ"ל וד"ל.

ולפי הקדמה זו יובן היטב התורה הנ"ל, דהנה שביט הוא כאשר הנשמה עדיין למעלה באצילות שאז היא נקרא' בחי' שביט כי שם הוא בחי' השתלשלו' והדרגה והוא כמשל השבט היוצא מן האילן כו' כן מקור כל הנשמו' הוא מז"א דאצילות (הנק' בחי' אילנא דחיי כו'), ומשם נמשכי' כל הנשמו' לבייע כו', אך כשהנשמו' עדיין למעלה נק' אז בחי' שביט שהוא רך פי' שאז הם נהני' רק מזיו השכינה שהוא מש' אדני' כו' וכאשר היא נשפלת ויורדת לגוף נק' אז מטה שהוא קשה והוא חזק יותר מן השבט (וכמשיית לקמן בעיה), ומגיע' למדרגה נעלה שהוא בחי' צעקה אל הוי' כמשיית בעיה.

ולהבין זה היטב, צריך להבין תחלה ענין נדרי' הנ"ל, דהנה כנ"ל שורש כנ"י הוא מז"א שמשם הם נמשכי' כו', והנה שורש ומקור של המאכלי' היא נעלה מן שורש הנשמו' כו' כי שורש ומקור של המאכלי' הוא מחיצוני' בינה (כי בהמאכל יש בהם בחי' טעמי' מתיקו' חמיצו' כו' והוא מבחי' עונג המתגלה בכינה כידוע, משאיכ' בשורש האדם שהוא למטה מז"א שאינו מתגלה שם העונג כ"כ כו' כנז' במ"א בארוכה ע"ש) אך לפי סדר ההשתלשלו' המאכלי' הם נשפלי' למטה מנפש האדם כי האדם הוא בחי' מדבר והמאכלי' הם בחי' צומח וחי' והוא מפני שנפלו בשבירה למטה (כנ"ל לעיל ע"ש) אבל שרשן נעלה מן שורש נפש האדם כנרא' שהם מחיי' את האדם וד"ל כנ"ל. והנה בהמאכלי' יש בחי' תערובת טו"ר (כי הם מעץ הדעת שהוא מעורב טו"ר כידוע). וצריך לברר את הטוב מן הרע כנראה בגשמיות כשהוא אוכל לתאבון כו' אזי האכילה מגשמת אותו במאד והוא נופל יותר למטה ונתגשם ומסתירו' בבחי' מסך מבדיל מעבודת ה' כו' וזוהי הרע שבהמאכל שמסתירו' ומחשיכו' במאד כו' ואינו יכול אח"כ מזה לידבק בה' ונתרחק מאלקותו כו', וכאשר הוא אוכל שלא לתאבון כ"א בכדי שיוכל לעבוד אח"כ את ה' בכח האכילה ההיא, אזי האכילה ההיא מוספ' לו כח בעבודת ה' ויכול לעבוד באהבה יתירה מן כח האכילה ההיא דוקא, כי זוהי הברור מבחי' הטוב שבמאכל ושורש הטוב של המאכל הוא הגבה למעלה מן שורש ומקור נפש האדם כנ"ל (שהמאכלי' הם מחיצוני' בינה והאדם מז"א), ואף שהיא מסתרת אותו אעפ"כ יוכל לנצחו בעבודה מפני שהוא בחי' טוב וכשמנצחו אז הוא מוסיף לו כח, כמשל כשעושי' גדר ומסך בפני המים שלא ילכו כו' הנה אח"כ כשהם מתגברי' ודוחין את הגדר והמסך אזי ההליכי' בחזק גדול ביתר שאת במרוצה גדולה וכח יתירה כו', כן כשהמאכל מסתירו' קצת ואח"כ כשגוברו בעבודה ומנצחו אזי ניתוסף לו אהבה יתירה בכח גדול ביתר שאת משהי' קודם וד"ל ולכן התענית הוא בחי' קטנו' כי בתענית מקבלי' מבחי' מוחי' דקטנו' לבד ותורה היא בחי' גדלו' כידוע (פי' תורה נק' לחם ואכילה היא בחי' גדלו' המוחי' שמוסיף כח כנ"ל אבל תענית בלא אכילה הוא רק בחי' קטנו' המוחי' אך התענית נצרך לפי שע' כו' וד"ל). וזהו בחי' בעית שלמעלה מבחי' צדיקי' גמורי' וכנז' בזהר הטעם דמשכי' לי' בחילא דתאובתא יתיר, פי' כנ"ל שע"י התגברות שלו על המסך המבדיל הוא

בכח יתירה וחזקה כמשל המים הנזיל, וד"ל. וזהו שקודם ירידת הנשמ' לגוף בעודה עדיין בשרשה באצילות, נקרא' אז בחי' שבט שהוא רך כו' ופי' מפני שאז הם מקבלי' ונהני' רק מזיו השכינה לבד שהוא בחי' ש' אדני כו' אבל כשיורדי' הנשמ' למטה ומתלבש' בהגוף ומהפכ' את המאכל לעבודת ה' נק' אז בחי' מטה, פי' השבט נתגשם ונעשה בחי' מטה שהוא בהתלבשותה בגוף, אך אף שנתגשמה אעפ"כ יש בה כח גדול וחזק יותר מקודם שירדה כו' ולכן כשיורדי' בגוף הצעקה היא אל ש' הוי' למעלה מש' אדני וד"ל, כמשל המטה שהוא קשה וחזק יותר מן השבט, והוא כנ"ל שע"י הנירור השום שבמאכל שמהפך ע"ז את היצה"ר לטוב וד"ל ניתוסף לה כח חזק ביתר שאת ונעשי' בחי' בע"ת דמשכי לי' בחילא דתאובתא יתיר וד"ל. (וזהו הפי' הא' של קדש עצמך במותר לך, פי' כשהוא יכול לאכול שלא לתיאבון כו' כנ"ל יברר ויעלה אותו בבחי' קודש שהוא בחי' חכמ' ששם הוא הנירור כי בחכמה אתברירו ויברר את הטוב שבמאכל ויגביהו למעלה לבחי' קודש וד"ל. והפי' הב' של קדש עצמך כו' ית' לקמן בע"ה בענין נדרי' כו').

והנה נדרים הוא בכינה כי משם הוא מקור ושורש של כל המזונ' כנ"ל, וזוהי ענין הנדרים שיאמר קונם עלי כעולה כו' ומשפיל א"ע למטה מן המאכל ומגביה את המאכל שהוא עלי כעולה כו', והמשפיל א"ע הקדביה מגביהו כו', ביאור הדבר הוא כי זו היא העצה בתורה בפ' נדרי' שכאשר הוא אינו יכול לברר את הטוב שבמאכל (היינו שיאכל שלא לתיאבון כו'), אזי העצה שישפיל א"ע ושידור נדר קונם עלי כעולה כו', פי' כי שורש ומקור של המאכלי' הוא בחיצוניו' בינה כנ"ל, ושם יסוד אבא הוא מלובש ומכוסה בתוך יסוד אימא ולכן אינו יכול להגיע לבחי' יסוד אבא (מפני שהוא מכוסה שם בתוך יסוד אימא כו'), לכן היא העצה שידור נדר שיאמר קונם עלי כעולה כו' שיגביה את המאכל למעלה הימנו שהוא לשורשו לבינה (שהוא למעלה משורש האדם שהוא מז"א כנ"ל) וישפיל א"ע למטה שהוא של חזה דז"א, והמשפיל א"ע הקדביה מגביהו פי' שע"י ההשפלה שישפיל א"ע למטה לחזה דז"א יגביהו הקדביה, כי יסוד אבא ארוך ומסתיי' בחזה דז"א, ויסוד אימא קצר כידוע ולכן בחזה דז"א שם מסתיי' יסוד אבא בעצמו בבחי' גילוי (בלא כיסוי כי אין מגיע שם יסוד אימא שיכסה) ולכן כשמשפיל א"ע למטה לחזה דז"א כו' יגיע שם להארת יסוד אבא שמאיר בלי לבוש וכיסוי, וזוהי שכל המשפיל א"ע הקדביה מגביהו שיגיע להארת יסוד אב"א והוא בחי' ענוה של משה בחי' ביטול ונחנו מה ובחי' ראי' וד"ל (ויוגבה למעלה מבחי' מזונ' כי מזונ' הם בכינה והוא מגיע להאר' יסוד אבא וד"ל). ולכן יחיד מומחה שהוא חכם מפיר נדרי' מפני שהוא למעלה מבחי' נדרי' שהם בכינה (וכדכתי' ושמע אביה שהוא חכמ' והפר' כו') וד"ל. וזהו הפי' הב' של קדש כו') קדש עצמך במותר לך, פי' כשאינו יכול לאכול שלא לתיאבון אזי ידר נדר לה' שיגביהו את המאכלי' לשרשן שהוא בכינה וישפיל א"ע למטה לחזה דז"א ושם יגיע לבחי' קודש שהוא הארת יסוד אבא שמאיר שם בבחי' גילוי

מפני שהוא אריך כו' כנ"ל וד"ל. (וזהו שע"י בחי' קדש עצמך במותר לך כפי הב' פירושי' הנ"ל יוכל להגיע לבחי' קודש שהוא הארת יסוד אבא בחי' ראי', וכידוע שא"ס ב"ה בעצמו מלוכש בחכמה יותר מבשאר הספירו' מפני שכלי חכמ' היא כלי השגת הביטול וא"ס שורה דוקא בכלי שהיא בטלה כו' כמבואר במ"א, וע"י שיקדש א"ע במותר כו', הן שהוא יכול לאכול שלא לתיאבון יקדש א"ע ע"י הבירור הטוב של המאכל כו' כנ"ל ויגיע ע"ז לבחי' קודש, והן שאינו יכול לאכול כו' וידור נדר כו' וישפיל א"ע ויגיע שם להארת יסוד אבא שמאיר שם בגילוי שא"ס ב"ה בעצמו שורה כו', וזהו כנ"ל מפני שבעוה"ז אין שום סדר וסגנון כלל מפני שהיא המרכז שנמשכי' אליה כל הקנינין כו' לכך יכול להגיע בעוה"ז למדרגה מאד נעלה לבחי' א"ס ב"ה בעצמו בלי שום סדר והדרגה מה שלא הי' יכול להגיע כן למעלה מפני ששם הוא הכל בהדרגה וסדר וד"ל וכמשי"ת אי"ה).

וזהו וידבר משה אל ראשי המטו' לבני ישראל לאמור זה הדבר אשר צוה הוי' כו', פי' משה הוא בחי' יסוד אבא כי מן המים משיתיהו מן ימא עילא' בחי' חכמ' בחי' ראי', וידבר הוא לשו' הנהיג' שהנהיג והמשיך האור והשפע מן א"ס ב"ה, אל ראשי המטו', פי' מטו' הוא בחי' ז"א כשהם המדו' מטה כלפי חסד כו' והוא כאשר הם נמשכי' ונוטי' כלפי חסד או כלפי גבורה כו' וראשי מטו' הוא קודם שנמשכי' ונוטי' והוא כשהם עדיין בבחי' דעת הכולל חו"ג (והוא בחי' מיתקלא קודם שמכריע כו' שיוכל לנטו' לכאן או לכאן וד"ל כמשי"ת במ"א ע"ש). (ולכן נק' בחי' מטו' מפני שירד למטה ונתגשמו ונתחזקו יותר ע"י המאכל כו' אך בשרשן נק' בחי' שבט וד"ל). לבני ישראל הם בחי' נה"י שיושפע להם מבחי' יסוד אבא שיוכלו לאמר זה הדבר אשר צוה ה' כו', פי' כמארז"ל שכל הנביאים נתנבאו בכ"ה, לבד ממש"ה שניבא בו"ה, ופי' כי כל הנביאי' במראה ודמות אליהם אתודע כו' (והיא אספקלריא דלא נהר' בחי' מל' כידוע בחי' דמות לבד) לבד ממש"ה שניבא בזה (שהיא אספקלריא דנהרא) פי' זה הוא בחי' ראי' עצם הדבר (כמו שמרא' באצבע זה הדבר שאנו רואין וד"ל). והוא מפני שבחי' משה הוא בחי' חכמה בחי' ראי' (יסוד דאבא) ולכן דיבר והנהיג משה לבני ישראל שהם נה"י את בחי' ראי' שהיא חכמה שיוכלו גם הם לאמר זה הדבר בחי' ראי' ולא בבחי' דמות וד"ל. והוא כמבואר במ"א עמרז"ל השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפיד, פי' שיהי' בכל עסקך בתורה ומצות ובתפלה, בדבורו בתורה וכו', שהדיבור שמדבר הוא דבר ה' המדבר בפ"י והוא אינו כ"א כלי לדיבורו ית' שיתלבש בו, וזהו השמע לאזנך כו' פי' שישמיע לאזנו מה שאתה היא כ"ב אותיו' דבר ה' שמא' עד ת"יו (והה"ג מנצפ"ך כידוע) מוצא מפיד שפיך הוא רק כלי לדבר ה' המתלבש בך ואתה הוא המוצא מפיד ומדבר כך ואתה תשמע זאת (כאלו אתה דבר בפ"ע השומע דבר ה' והוא מדרגה גדולה מאד בחי' ביטול המוצא כאילו אינו והדיבור שמדבר הוא רק דיבור עליון של ה' ב"ה שמתלבש בו, והוא שומע דבורו ית'), וזהו בחי' משה שהמשיך לבני

ישראל שיוכלו גם הם לומר בעסקם בתורה ותפלה, זה הדבר אשר צוה כו' בכח' ראיי' כנ"ל, והם שומעי' בכח' ביטול וד"ל וכמשיית במ"א באריכו' יותר וד"ל. (וכמ"ש המגיד לכ"י אני המשנה המדברת בפ"ך וד"ל כמבוא' במ"א ע"ש).

בעזרה. יום ד' פ' דברים

והיה* שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך. יש להבין למה דווקא בשעת ציווי על המילה יקרא שמו אברהם ע"ש שהוא אב המון גוים כו' אדרכה קודם שמל עצמו יתכן יותר לקרותו אב המון גוים כו' וגם יש להבין עוד איך הי' בחי' מרכבה קודם המילה כו'.

אך הענין יובן עפ"י הקדמת ענין א' המבואר במ"א והוא שעיקר כריתת הברית הי' שלא יושפע מרפ"ח ניצוצי' קדושי' לאומו' כלל כ"א לזרע אברהם לבד ולא כמו שהי' מאדה"ר עד זמנו שהי' שפע הקדוש' לכל האומו' עד שנמצאו בהם צדיקים מופלגים כמו מתושלח כו', וביאור טעם דבר זה איך ע"י המילה הובדלה שפע הקדוש' לו לבדו יובן עפ"י שרש ענין המילה הנז' בכתבי האריז"ל והיינו שבהיות הערלה מכסה על הברית יש ב' ענינים הא' שהערלה במקום גבוה ונעלה דהיינו למעלה מהברית עצמו כו' ועוד זאת שהיא דבוקה בברית ומתאחדת עמו ואז קבלתה השפע בשוה לקבלת הברית עצמו כו' ובהכרת הערלה הב' ענינים הנ"ל בהיפוך שהיא מובדלת מהברית וגם מקבלת מחיצוני' השפע לבד כו'. וביאור הדבר בהיות כי ידוע דאות ברית קודש הוא בחי' צדיק חי עלמין היינו בחי' יסוד ז"א דאצי' כו' ויש בחי' חיצוני' ופנימי' הפנימי' הוא אור הזרוע לצדיק זה ממקורא ומבועא דמוחי' עליוני' הפנימי' כו' ויש בשפע זו מן בחי' חיצוני' ומותרי השפע כו' וכל שפע מוכרחת להיות מפנימי' המוחין ומחיצוני' כידוע ומבואר במ"א בענין אין הטיפה נקלטת אלא מן הברור שבה כו' והו' הן הנשמות הגבוהו' של צדיקים המופלגים שבדור שהן בחי' פנימי' המוחין שבשפע אור הזרוע לצדיק כו' והנשמות הנמוכות והגסות הן מהחיצוני' כו' ועד אברהם הי' השפע בדרך כללות לכל האומות והיינו מפני שגם הערלה שהוא בחי' ג' קליפות הטמאות היתה דבוקה ומתאחד' בכח' יסוד ז"א כו' והיתה מקבלת בשוה עם בחי' פנימי' יסוד כו' וגם עוד זאת שלא הי' גרים כלל באומות מפני שהי' הניצוצי' קדושה נשארים בעומק הקליפות ונתגשמו ממש כו'.

מאחר שהיתה הערלה מקבלת באמית' הקבלה וכמו המקבל מתנה שמקבל שתהי' שלו ממש כו' ודל' אמנם בכריתת ברית דאברהם זהו הי' הבדלת הערלה עליונה שלא תהי' קבלתה מבחי' פנימי' כלל אלא כל הפנמי' המוחין עליונים נשפעי' לזרע אברהם לבדם ואברה' הוא נעשה משפיע אל האומות שיקבלו ממנו השפע אלקית מבחי' מותרות וחיצוני' לבד וזהו שדווקא בעת מצות המילה נק' אברהם ע"ש א"ב המון גוים פי' שאז נעשה אב להם ומקור המשפיע אליהם משא"כ מקודם קבל עמהם בשוה כנ"ל ודל'. ואחר שהמה מקבלים מאברהם השפע דקדושה אז כבר הוחלש כוחם בב' דברי' הנ"ל הא' שלא תמצא שיושפע להם נשמות גבוהות כ"כ והב' גם אם יגיע אליהם משירי השפע מרפי"ח ניצוצי' לא ישארו בהם להתגשם ברע אלא יתעוררו לשוב אל ה' והמה הגרים כו' ואז כתי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו פי' גם אם יקבלו שפע הקדושה מכללות נש"י האחוזים באדם דקדושה בבחי' פנימי' המוחין עליוני' כו' וגם אם ישלטו וישתעבדו בהם להיות כי קבלו ע"י העוונות הרבה שפע כו' עכ"ז שליטה זו לרע לו הוא בהיות שבזאת אדם בליעל מתברר וכל ניצוצי קדושה כי יתעוררו לשוב אל ה' שרשם האמיתי והו הגרים וכמארז"ל לא גלו ישראל בין האומות אלא להרבות גרים כו' וזהו הטעם למה שלא ימצא גרים מאומה ישמעלי' כ"א דרך מקרה פעם בשמטה כו' והוא מפני שיצאו מאברה' קודם שמל עצמו שהייתה הערלה מקבלת פנימי' השפע כנ"ל (ולולי שמל אותם היו מחריבין העולם כו') וע"ז כתי' אם תגבי' כנשר כו' פי' אם קבלת הערלה למעלה בברית כו' לקבל מוחין עליוני' כנ"ל משם אורידיך כו' מפני שלא מאסתים להפר בריתי אתם כתי' כי אות הברית הוא זיכרון להבדלת הערלה כו' וליחוד השפע הפנימי' אל ישראל לבדו כנ"ל ודל'. ועתה יובן ענין הפסוק כי אדרבה לפי שהי' בחי' מרכבה למדת חסד עליון דאצי' הי' בו כללות כל השפע' מבחי' פנימי' המוחין וחיצוניותם כו' וא"כ כשהי' ערל היתה ירידת השפע לכללות האומות על ידו וכאמרם אליו נשיא אלקים אתה בתוכינו כו' כי מלכותו בכל משלה כתי' וכמ"ש ואתה מחי' את כולם כידוע ומדה זו אינו אלא ע"י אברהם אוהבי וכמ"ש המכסה אני כו' לפי שהי' מרכבה אל חסד דזכורא כו' וא"כ איך יקרא אב מאחר שמדת מל' בחי' משפיע להם אמנם לאחר שמל עצמו נק' אברהם בה' ע"ש הזריעה וההשפעי' שהוא משפיע להם במקום מדת מל' כנ"ל וכמארז"ל בה' בראם כאברהם כי הה' בכ"מ התפשטו' השפ' באורך ורוחב כמ"ש היא לכם זרע ודל'.

להבין* מ"ש אלוקי אל אברם (כשצוה לו למול בשר ערלתו כו') הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים כו', ולא יקרא עוד שמך אברם כו' כי אב המון גוים נתתיך כו'. וצריך להבין זה, היטב שאמר לו כשימול בשר ערלתו יהי אב המון גוים כו' (ומהו פי' של אב המון גוים כו'), וגם צריך להבין (מ"ש במ"א בש' מורו ע"ה), שקודם שנמול אברהם היו יורדי' נשמות עליונו' גבוהו' גם לאו"ה, וכשנמול אברהם אין יורד להם נשמו' גבוהו' כ"א לישראל בלבד כו' (וגם מפני מה לא הי' נתגיירי' קודם מאו"ה ואח"כ התחילו לגייר כו'). אך הענין הוא שהאבות הן הן המרכבה כו', ובחי' ומדות אברהם הוא שהי' מרכבה לבחי' חסד דאצילות כידוע, והנה קודם שנמול בחי' אברהם (את ערלתו כו') הי' השפעת החסד שלמעלה לכולם בשוה אף לאו"ה, כדכתי' ואתה מחי' את כולם (אף הע' אומו' נייתן וחיותן הוא מלמעלה) מלכותך מלכו' כל עולמי' כו', ולכן הי' יורדי' נשמו' גבוהו' אף לאו"ה מפני שהי' אז ירידת השפע לכולם בשוה והי' מקבלי' הע' אומו' גי'כ מלמעלה כו' והוא מפני שהערלה היתה אז מכסה על הברית (והי' הערלה מקבלי' מן הברית עצמו כו'), ולכן הי' יוכלו החיצוני' והקליפו' לינק משם ולקבל חיותן משם (ולכן ירד עליהן גי'כ נשמו' גבוהו' מפני שהיו מקבלי' בחי' ישות מן הברית עצמו מפני שהי' מכוסה בערלה שהיא הקליפה וד"ל). והי' אז הקליפו' נגבי' במעלה כו' (כדכתי' אם תגבי' כו'), ולכן לא הי' מהם אז גרים כי לא הי' יכול לאתכפיי' הסי'א שהיתה נגבה' כו' ומה שהיו מקבלי' מלמעלה הי' נשאר אצלם (ולא הי' יכלו לברר מהם כו'), וד"ל. (אך הי' נצרך שיכסה הערלה על הברית של אברה' כו' לפי שעה בכדי שיצא ממנו ישמעאל שכן הי' רצון המאצי' ב"ה וד"ל). אבל כשנימול אברה' אע"ה, אז נפרד הערלה מן הברית (שהוא בחי' יסוד כו') ולא הי' יכלו עוד הקליפו' לינק משם וירד השפע מן בחי' יסוד (שהוא הברית) לישראל בלבד וכל הנשמות הגבוהו' ירדו רק לישראל בלבד, וקבלת ויניקת החיו' של הע' אומו', הוא בבחי' השתלשלו' השפע מישראל אליהם (ולא מלמעלה כמקדם כו') ומפני שהאר' והשפע אינו יורד עליהם מלמעלה כ"א בדרך השתלשלו' מישראל אליה, והוא בצמצום גדול לכך התחילו לגייר לאתכפיי' סטי'א (מפני שהם אינם נגבי' כמקדם והי' יכולי' לאתכפיי' וד"ל). וכמארז"ל לא גלו ישראל כו' אלא בשביל להוסיף גרים כו', פי' בכדי שיבררו מן הקליפו' ולהפך לטוב וד"ל. וזהו שכשצוה לו למול כו' אמר לו הנה בריתי כו' פי' כשתמול את בשר ערלתך ולא יוכלו עוד הקליפו' להגביה א"ע ולינק כו' אז והיית לא"ב המון גוים ופי' שתוכל אז דוקא לברר מהם ולעשות מהם גרים כנ"ל וד"ל. וכנז' בכוננו' המילה שכל הח' ימי' אינו יורד אליו מוחי' מפני שלא יקבל הערלה ונסתמו המוחי' למעלה כל הח' ימי' כ"א לאחר המילה אז יורדי' החסדי' והמוחי' לידי גילוי וד"ל. והוא הטעם כנ"ל שלכן המוחי' נסתמי' בכל הח' ימי' בכדי שלא יאחזו הקליפו' בערלה כ"א לאחר שחונתי'

את הערלה או יורדי' ונתגלי' החסדי' והמוחי' ודיל' (ומילת ישמעאל הייתה בכדי שלא יהי' קליפה קשה במאד כי הוא פרא אדם ואם לא הי' נמול לא הי' יכולין לסובלו כו' ולכן אינ' עתה עועיז ככל האומי' כו' כידוע. וגם לכן אינן מתגיירי' מהם מזה הטעם כנ"ל). ודוק היטב.

בעזרה. שבת פ' דברים

להבין* מאמר הזוהר פ' בלק (ר"ד סוף ע"א) ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך כו' תרי בקר חד בקר דאברהם וחד בקר דיוסף דכתיב הבקר אור ומתרגמי' צפרא נהיר נהיר ודאי, ע"כ.

הנה ההפרש בין בקר דאברהם לבקר דיוסף ידוע שחסד דז"א נקרא בקר דאברהם ובחי' יסוד דז"א נקרא בקר דיוסף להיו' כי יוסף הוא צדיק חי עלמין הרי הוא גילוי השפעת החסד כידוע לכך אומר הבקר אור צפרא נהיר פ"י כי הטעם שבינה שנקרא נהר הוא מלשון ונהרו אליו כל הגוים כו' דהיינו לשון קיבוץ ואסיפה שלפי שההמשכה מהרבה מקומות כשמתקבצים במקום אחד או יוצאת הנביעה במרוצה מסיבת ריבוי המקוריים כו' ולא מצד עצמה של כל המשכה והמשכה בפ"ע כו' לזאת יקרא בשם נהר כו' מפני שהמעין אע"פ שנביעתו בתקפו יותר מפני שאינו אלא ממקום אחד לבד נביעתו ויצאתו בחשאי ולא ברעש כלל כו' אבל הנהר יציאתו והילוכו ברעש גדול ואין זה אלא מסיבת הקיבוץ של המשכות רבות ממקומו רבים כו' ודיל' ולזה הטעם יובן כשבינה נמשכת להיות מוחי' למדות נקרא נה"ר והיינו בחי' נה"י דתבונה כידוע אבל כשמקבלת מאבא והיא במקומה העצמי לא תקרא נה"ר כי להיות שעדיין לא באה לכלל ריבוי מיני המשכות כו' משא"כ נה"י דתבונה שמתחלקת לריבוי מיני המשכות לחב"ד דז"א בכל פרטיהם לחסד ז"א מוח בפ"ע לגבור' בפ"ע כו' ודיל' ועד"ז יובן כאן ג"כ בבחי' יסוד דז"א שכאשר הוא בא להמשכו' רבות ביסוד דנוק' לפרטי' רבים כו' אז יקרא צפרא נהי"ר ודאי כי הוא קיבוץ כל ההמשכות במקום אחד כו' וזהו הבקר אור פ"י כשהוא עדיין מקבל מחסד העצמי ואינו משפיע למלכות הוא רק בקר דאברהם לבד ואינו אור הבקר עדיין עד שהוא משפיע למל' שאז יש קיבוץ ואסיפה גדולה כו' ודיל' והטעם שיקרא בשם אור דוקא, בהיות כי סיבת טעם קריאת שם נה"ר עם סיבת קריא' שם אור אחד הוא, כי גם האור הוא בא מסיבת הקיבוץ והאסיפה לבד כמבואר בספרי הטבע ודיל'.

אערך לך אסדר לך בוצינא דילך לאדלקא כד"א ערכתי נר למשיחי ע"כ. פי' בא לפרש הפסוק דלא נאמר אערך לך את הבקר אלא לגבי דהאי בקר אערך למדת מל' הנק' נר כו' כי דוד תיקן מדת מל' כמ"ש ויעש דוד שם ויש להבין למה לא הזכיר הפסוק שבתורה ויערוך אהרן את הנר' כו', אך הענין הוא דשם מדבר בכהנא רבא דלעילא שהוא בחי' חסד דארי"ך כידוע והרי ענין הנרות שהוא מדליק הוא הגבה למעלה ממדת מל' דאצי' לכך מזכיר כאן פסוק ערכתי נר למשיחי שמדבר במדת מל' להיות' כי בכאן טובב שרש המאמר על השפעת יסוד במל' כמו שיתבאר בעזרה, וענין ההערכה ית' לקמן בענין ואצפה כו'.

ואצפה מהו כו' איהי מלה קשוט דאתי מרחיק פי' בעומק העומק דהיינו שלא יתכן ענין זה לומר אלא בעצמות אור א"ס ב"ה ואע"פ שיתפרש גם כן בפרצופי' התחתוני' כז"ל כו'.

נהורא קדמאה דברא קודב"ה הוה נהיר עד דלא הוה יכלין למסבלי' עבד נהורא לנהוריה לאתלבשא דא בדא וכן שאר כל נהורי' כו' עד דאתו יומו ואתפשטו דרגין ואתלבשו נהורין ואינון איקרון כנפים עילאין, ע"כ. נהורא קדמאה, כמ"ש מקדם לעין שהוא בחי' חסד דע"י שקודם לחכמה ולולי ההתלבשות של אור זה בחכמה הנק' ג"כ נהורא כידוע לא הי' באפשרי להיות מקור חיי כל הנאצלי' והנכראי' ממנו לבדו כו' וזהו דעבד נהורא לנהורייה כו', וביאור טעם הדבר יובן עפ"י המבואר במ"א בענין טורי חשוכא, בהיות שאנו רואים המדות אהבה שנאה התפארו' כו' הן נמשכין מן השכל לבד ובאמת מוכרח שאותן המדות עצמן היו מתחלה בנפש למעלה מן השכל כי אין לומר שהשכל הולידן מחדש לגמרי שהרי השכל ג"כ מחודש מבחי' יחידה כידוע וזה אנו רואי' שלאהבת איזה דבר שיבא התחדשו' המדה והתחדשות השכל של אותה האהבה כאחד ממש ומאין יבאו אם לא מבחי' יחידה כידוע וא"כ מאחר שהשכל נולד כמו שנולדה מדת האהבה מוכרח שהי' הולדת המדה מקודם בבחי' יחידה והיא הכריחה לשכל שיומשך דהיינו שיהיה טעם ודעת למדת האהבה הנרגשת כו' וד"ל. ואמנם האהבה שנולדה למעלה מן יציאת השכל לא נערוך אליה דוגמא דדוגמא כלל מאהבה הנראית לנו בלב הגשמי מאחר שהיא למעלה מהשכל הרוחני כו' אך עכ"ז מדה היא והיא נחשבת ממדות שבבחי' יחידה וידוע שיחידה הוא מהות הנפש שהיא בבחי' העלם גדול אפי' לגבי הרצון והחכמה שמתגלית בגוף החומרי כו' וא"כ המדות שבה הם בהעלם גדול מאד כו' לכך יקראו בשם טורי חשוכא ע"ש ההעלם, עד"מ הרים הגבוהי' שבצד צפון ששם החשך הרי הרים נעלמי' מעין הרואה והגם שהם יש במציאו' כמו ההרים הנראי' אך מפני החשך אינם נראים כו' כן עד"מ המדות שבבחי' יחידה המה נעלמי' מעין השכל שאין להם דוגמא כלל בשכל והשגה כו' אבל עכ"ז מדות הם לגבי עצמות בחי' יחידה וד"ל. ועד"ז יובן למעלה דבחי' חסד דע"י וכן

הגבורה נקראים ימי קדם כידוע ונקראי' ג"כ טורי חשוכא פי' המדות שבבחי' רצונו הפשוט של המאציל כשעלה ברצונו להאציל אור חסד שהנאצ' כו' הרי כשעלה ברצונו היתה נקראת מדת חסד שברצון העצמי הפשוט הנק' בחי' יחידה כו' והיא המקור לאור חכמה של אור חסד הנאצל כו' וכדומה לזה בכל שאר הנאצלים כו' וד"ל. וההפרש בין טורי חשוכא לימי קדם אינו רק ענין השפע של רצון המאציל, שכאשר יעלה ברצונו להאיר בנאצלים איקרון ימי קד"ם כי הימ' הוא ענין ההארה וההשפעה כו' אמנם כאשר המה בעצמותם ברצון המאציל כאשר הם ולא יתפשטו להמשיך הארה והשפעה בנאצלים יקראו טורי חשוכא ע"ש ההעלם הגדול של בחי' יחידה כנ"ל וד"ל. וזהו נהורא קדמא' חסד דכלל כל היוםין דע"י לולי התלבשות והתפשטות בחכמה והחכמה בבינה כידוע לא הוה יכולי' למסבלי' פי' שאם היתה ההשפעה מחסד הגדול דע"י שלמעלה מהחכמה מציאו' הנברא כמו עוה"ב והנשמו' דבי"ע לא היו במציאות הגרוע אשר המה כעת בצמצום גדול כי"כ כו' וגם כעת שהמה כבר באין ערוך מהחכמה ושאר התלבשו' דא בדא כו' עכ"ז כאשר יאיר השפע מהמדות הגדולים הנ"ל הנק' ימי קדם אזי ימתקו גבורו' והצמצומי' כמבואר באד"ר וכידוע ע"פ אשר נשבעת לאבותינו מימ"י קד"ם כו' וד"ל.

עד דאתפשטו דרגין כו' איקרון כנפים עילאי'. פי' ענין כנפים, עד"מ מן כנפים הגשמיים בעוף שאנו רואים סגולת הכנפיים בעצמם אינו אלא ענין א' שהמה מבלבלי' האויר לבד שתוכל לפרוח כו' אמנם מה שתנועות נדנוד הכנפיים שוה בין כשפורחת למעלה לכשהיא פורחת להצדין או למטה כו' מזה אנו רואי' שענין הפריחה למעלה או למטה אינו תלוי בהכנפיים עצמן כלל כו' רק ברצון העוף תלוי שכאשר רצונה לפרוח על הגג הנה אזי הרצון מתפשט בהכנפיים ויגבי' תנועת ונדנוד הכנפיים כו' ואם רצונה לפרוח לצדדין יתפשט הרצון לעשות תנועת ונדנוד הכנפיים להצדדי' כו' אבל תנועת ונדנוד הכנפיים אחת היא מצד סגולתן בעצמן שאינו אלא הפריחה לבד כו' ונמצא שכאשר עולה העוף למעלה הרצון העלה אותה אלא שנתלבש בנדנוד הכנפיי' לצד מעלה כו' וכשתרד העוף למטה הרצון הוא שהורידה אלא שנתלבש בכנפיי' להיו' נדנודה לצד מטה כו' וד"ל וע"ז משל הכנפיי' הגשמי' יובן ג"כ באהבה ויראה הנק' גדפין עילאי' אשר כתיב בהם בעל כנפיי' יגי'ד דבר וכן באויר יש עילוי והגבהה למעלה כו' והכל אינו מצד הכנפיים בעצמן כ"א מצד הרצון פי' כמו שאנו רואי' שע"י אהבה שבלב האדם הוא ענין תנועת ונדנוד הלב לבד שנתפעל ממקומו שהי' שכן ושקט מתחלה כו' אמנם לאיזה צד יהי' הנדנוד והתנועה הוה זה אינו תלוי בלב עצמו כ"א ברעותא דלבא הנק' נקודת הלב שהוא הרצון באותה האהבה להיכן שהרצון יפנה לשם הוא מוליך את האהבה שבלב שהוא כמשל הכנף הגשמי כו' אם למעלה היינו לצאת מנרתק חשכי חומר הגוף להכלל במקור חוצבו באלקי' חיים כו' או לירד למטה לחפוף באהבה בהמשכה והתגלות

אלקו' בתורה ומצות בדיבור ומעשה שזהו בעל כנפי' יגי'ד דב'ר מלמעלה למטה וכן לצדדין כו' וד'ל אי"כ הכל אינו מצד המדו' עצמן כ'א עפ"י הרצון המתלכש בהם וד'ל. וככל זאת יובן דברי המאמר הזה להשכיל עדין ממש למעלה בנאצלים מחו"ב הנק' מדות ממש וכבר הם בכלים מכלים שונים כידוע אזי נקראי' כנפיים עילאין וזהו דאתפשטו דרגין ואתלבשו נהורין כו' פ'י שכל כך נסתר הרצון שהוא בחי' יחידה עד שהמדות דאצי' מחו"ב כו' אינם רק ככלי הכנפיים לגבי הרצון שבה שהרצון מוליכם למעלה או למטה או לצדדין מבלי שיש ערך בין מהות הכנפיים למהות הרצון כו' ועכ"ז מתאחדי' מאד שהרצון מוליכם לכל אשר יפנה וד'ל.

ומג'ו דכל נהורין עילאי' בבקר דיוסף תליי' זיווי' סליק מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דלא יכלי' עלמי' דלתתא למסבלי' ע"כ. פ'י כל הנ"ל הי' הקדמה כדי לבא לענין סוף כל ההתלבשות שהוא בחי' יסוד דז"א דבי' תליין כל נהורי' עילאי' כו' ולהיות כי הוא בחי' כלות כל השפע לכך נהיר מסייפי עלמא כו' פ'י ע"ד המבואר במ"א בענין ששון ושמחה כו', שבכלות כל השפעה הי' העונג בתכלית העילוי כמו שהי' בראשית גילוי ממוקרו כו' כי סוף מעשה כו', וביאור הדבר ידוע ממשל מי שנטע למרחקים לסחור בכל הדרך מתבונן אופן העונג שיקבל בבואו בביתו כו' אך כשבא סמוך לעירו יתקבץ כל המחשבת עונג שהי' לו בדרך ויתמלא לבבו במאד עד כי לא יכיל בלבבו כל העונג כו' וכמו בגמר ביאה כו' וכמ"ש שם בארוכה וזהו שאמר כאן דנהיר מסייפי עלמא פ'י באור הבקר דיוסף לפי שהוא כלות גילוי כל ההתלבשו' דאורי' הנאצלים לכך ימצא בו תכלית העונג שעשוע המלך בעצמותו שהאיר בנהורא קדמ"אה הנ"ל כו' וכמו שלא יכלו נהורי' עילאי' למסבל לנהורא קדמא' כמ"כ לא יוכלו עלמין דלתתא בני"ע למסבל אור הזרוע לצדיק חי עלמין כו' וד'ל.

אתא דוד ואתקין האי בוצינא חופאה לאתחפאה בי' האי בקר דיוסף ולקיימא עלמין דלתתא כו' וזהו אערך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור, ע"כ. ביאור ענין האי חופאה יובן ע"ד המבואר במ"א בענין החשמל שהוא מחיצוניו' בינה ומקיף זו"נ עד מתחת רגליהם כו'. דהנה הלבושים של האדם אנו רואי' שהן מהות נפרד לגמרי מגוף האדם ועכ"ז יש בהם תוספת הארה יותר מגופה של הנפש שבגוף שהרי הלבוש יגין על הגוף מקור וגשמי' וכיוצא מה שאין ביכולת הנפש להמלט כו' וזהו מסיבת הידוע ששרש הלבושי' גבוהי' מהנפש בהיות שבהם יאיר המקיפי' של הנפש הנק' בחי' יחידה חי' כו' (וכענין מאני דרבנן דכלו כו') ועדין יובן ענין החשמל למעלה שיש לבוש מכסה גופי זו"נ כו' והוא נלקח מחיצוניו' הבינה פ'י שהושפל מאד להיות מהותו למטה אפי' מבחי' כלים דזו"נ הנק' גופא דמלכא כידוע אמנם המקיפי' שבבינה מאירי' בו עד שהוא שומר לגופא להיות החיצוני' נדחין ממנו כו' וד'ל. והנה עדין יובן ג"כ שנעשה בחי' ח"שמל

לזו"נ מתורה ומע"ט של כללוי' נ"י והוא הנקרא חופאה כו', וטעם הדבר, להיות כי הרי אנו רואי' שהשגה אלקית באחדות'ה שבחכמ' שבניצוץ אלקי בכל אחד מישראל מאחר שכבר היא מלובשת בחומר הגוף שבא מאכילה ושתי' גשמי' כו' הרי היא מגושמת בתכלית הגשמות והגם שכל השגה אלקית הוא רק מצד הניצוץ עצמו ולא מצד הגוף אמנם מאחר שהם לאחד'י ממש ואדרבה כל עיקר כח של הניצוץ הוא רק מהברורי' דנוג'ה שכאשר יאכל מאכל יתחזק שכלו בעבודת ה' וישיג באלקו' וכן יאהוב אהבה גשמית כו' וידוע דרפ"ח ניצוץ' ירדו במאכל'י וכל עניני עוה"ז הגשמי וכשהם מתעל' בתפלות ישראל ובמעשיה' הטובים מצות מעשיו' כו' אזי מעוררי' למעלה ענין אחדות ה' אמנם מאחר דאתערותא דלעילא הזו מברורי' דרפ"ח ניצוץ' באה והי' אחד מגושם בבחי' לבוש מכסה על אחד האמיתי דזו"נ כו' כדוגמת החשמל הנ"ל וד"ל וזהו דאתא דו"ד דוקא כי הוא כללוי' נ"י בשם מלכו' דאצי' ואתקין האי חופאה כו' וד"ל. לאתחפא'ה ביי' האי בקר דיוסף לקיימא עלמין דלתתא כו', פי"י

בזוהר* פ' בלק (ד' ר"ד ע"א) פתח ר' אלעזר ואמר ה' בוקר תשמע קולי כו', מאי בקר אלא דא בוקר דאברהם דאתער כו' כדכתי' וישכם אברה' כו', וכדך אתער צפרא אתער ההוא בוקר למעביד טיבו לזכאי' ולחייבי' כו'. פי"י הוא מפרש שהבוקר ראשון ה' בוקר תשמע כו' הוא בוקר דאברה' פי"י בחי' חסד דז"א דאצילות והוא אתער בצפרא למעביד טיבו לזכאי' ולחייבי' כי אברהם יצא ממנו ישמעאל כו' מרוב החסד כי זוהי המדה היא שוה לכל אף לחייבי' כי אין בה שיתוף בחי' דין כלל והיא רק מדה להטיב לכולם וד"ל. עד סוף המאמר. ועי' כתי' ה' בוקר תשמע קלא בבוקר כו' אלא לגבי בוקר דאברהם קאמר כנ"ל וד"ל. בוקר אערך לך כו', תרי בקר אמאי, אלא חד בקר דאברה' (שהוא בחי' חסד דז"א דאצילות) וחד בוקר דיוסף (שהוא בחי' יסוד דז"א דאצילות כמשי"ת). דכתי' הבוקר אור ומתרגמת' צפרא נהר. נהר ודאי, פי"י נהר ודאי הוא הפי"י שפירושו הוא נהר כמה דכתי' ונהר יוצא מעדן כו', ופי"י כי בכ"מ נק' בחי' יסוד המגלה השפע מהעולם לגילוי בחי' נהר, כי מזה הטעם קורי' לנהר גשמי נהר ע"ש שמתקבצים מים ממעינו' הרבה מהעלמן לבחי' גילוי ולכן קורי' לה נהר לשו' אסיפה וקביצה מהעלם לגילוי וכדכתי' ונהרו אליו כל הגוים שהוא לשו' אסיפה וקביצה כו', כן למעלה פי"י מתגל'י ויוצאי' אורו' הרבה לידי גילוי שנמשכי' מהעלמן לבחי' גילוי אז נק' בחי' נהר ע"ש קיבוצו וגילויין

פי"י ע"כ נמצא בנוכ"ק אדהאמ"צ ממאמר זה, והמשך הדף פניי.
בוהר: מאמר זה הוא נוסחא שני' ממאמר הקודם.

כניל (כי המעיין בעצמו אינו נק' נהר כ"א לאחר משיכותו לגילוי כניל) ולכן נק' לפעמי' בינה נה"ר ע"ש שבה מתגלה האורו' מיסוד אבא לידי גילוי והרחבה (שתחלה ה' נעלם בכח החכמה שהיא בחי' אין כידוע) וכדכתי' ונהר יוצא מעדן כו' עדן הוא בחי' יסוד אבא שמשפיע ומגלה לבינה שהיא הנהר היוצא לגילוי מן העדן וד"ל (כנו' בווה' שהם תרין ריעי' דלא מתפרשי' ומיא נביע תדיר בלי הפסק כו') וכן כאן קורא לבקר דיוסף, שהוא בחי' יסוד ז"א בחי' נהר ודאי שהוא הנהר ג"כ בחי' שמגלה מן ההעלם לגילוי כידוע (כמשי"ת לקמן בע"ה שהיסוד ז"א הוא המגלה כל האורו' כו'). (וכן נה"י דתבונה נק' נהר שנעשו מוחי' לז"א והם המשפיעי' לז"א ולכן נק' נהר וכן כאן יסוד ז"א משפיע בחב"ד דנוק' נק' ג"כ נהר וד"ל ודוק היטב). אערך לך ואצפה, אערך לך מהו (פי' מהו הפי' שהוא מערי"ך לו כו'), אלא אסדר לך בוצינא דילך לאדלקא, כד"א ערכתי נר למשיחי, ולגבי בקר דיוסף קאמר כו', פי' שדוד המלך ע"ה ה' מרכבה למל' דאצילות כו' וכל עבודתו ה' הכל לתקן ולהגביה מדת מל' ע"י בחי' העלא' מ"ן שלו כו' (כמשי"ת שעליי' מלכו' היא מן העלא' של בירורי' וכו'). וזהו שאומר לבקר דיוסף (שהוא בחי' יסוד ז"א) אערך לך בוצינא דילך כו' פי' אני אעריך ואתקן לך בוצינא כו' שהיא בחי' מל' כד"א ערכתי נר שהיא בחי' מלכו' כניל (ומה שאין מביא ראי' מפ' יערוך אהרן את הנרו' כו' הוא מפני שאותן הנרו' הן אחרי' כידוע ולכן מביא ראי' מעריכת נ"ר שהיא בחי' מל' וד"ל).

ב) ואצפ"ה מהו ואצפה הא כל בני עלמא מצפאן כו' ומה שבחא דוד יתיר כו', אלא מלא דא שאילנא והכי אמרו לי כו', נהורא קדמאה דברא קדביה, הנה נהיר עד דלא הוי יכלין עלמין למסבלי', מה עבד קב"ה עביד נהורי' לנהורי' לאתלבשא דא בדא וכן כל שאר נהורא עד דעלמין כולהו אתקיימו בקיומיהו ויכלי' למיסבל, ובג"כ אתפשטו דרגין ואתלבשו נהורי' כו' (הנה תחילה צריך לבאר ולפרש התלבשות הנהורי' כו' ואח"כ יתבאר ענין נהורא קדמאה כו') הנה תחלה קודם שנאצלו ונבראו כו' העולמות בבחי' תיקון כו', ה' נימשכו אורות בלי כלים ולא היו יכלו לקבל האורות (מפני שהיו בלא כלים שיגבילו כו') ואח"כ נאצלו האורות ונתלבשו בכלים שהכלים יגבילו ויסתירו את האורות שיוכלו העולמות לקבל כו' (וזוהי בחי' תיקון וד"ל) וכנראה בנפש האדם שיש בו ג"כ בחי' אורות התלבשות בכלים, כמו השכל העצמי שלמעלה מבחי' אותיות (בחי' חכמה שאין שם עדיין בחי' אותיות) מלוכש בהשגה והבנה שמלביש את השכל (כי בינה מלבשת לחכמה והיא בחי' יש נגד החכמה כידוע ונק' כלי לגבי חכמה שהוא האור וד"ל) ולכן ההשגה וההבנה מלוכש במחשבה שהמחשבה היא כלי מגביל את השכל ואף שהמחשבה עצמה נק' אור לגבי הדיבור שלמטה וכמו כן השכל העצמי הוא נק' כלי מגביל לגבי למעלה מן השכל ונק' השכל העצמי בחי' כלי המגביל וד"ל. (ועתה יבואר ענין נהורא קדמאה כו') והנה כמו שנ"ל שגבי למעלה מן השכל נק' השכל העצמי כלי מגביל כו', ובכ"מ

שנז' בזוהר קדמאה הוא כוונתו על למעלה מן השכל שהוא אצילות (כי גם למעלה מן השכל יש מדות ודבור וקול והבל כו' כידוע) וזהו כוונתו נהורא קדמאה הוא חסד דעתיק שלמעלה מן השכל והרצון (כי נהורא סתם הוא חסד דז"א ונהורא קדמאה הוא החסד דע"י) (וכמו ששמע ממורו ע"ה) בענין טורי חשוכא וטורי נהורא, פי' טורי נהורא נק' בחי' ז"א שלמטה מן השכל (שהאבות נק' הרים וזהו טורי נהורא המדות הגלויים שהם למטה מן השכל כו') וטורי חשוכא נק' אותן שהם למעלה מן השכל והרצון (והם בחי' ז"ת דע"י כי שורש המדות נמשכים משם ועוברים דרך השכל ונשפלים למטה כידוע) ולכן נק' טורי חשוכא ע"ש העלמן והסתרון שהם נעלמין ונסתריין למעלה מעלה כו' בבחי' קדם (כי אינו מושג בחי' מדה שיהי' למעלה מן השכל כו') וכאשר הם במקומן שם נק' טורי חשוכא (שאינם מתגלים כו' כנ"ל) וכאשר נימשך מהם הארה (למדות שלמטה מן השכל כו') נק' ימי קדם, פי' הימים שהם המדות הנמשכין מקדם שהוא בחי' טורי חשוכא שמהן נמשך ההארה למטה וד"ל. וזהו אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כו' פי' נשבע הוא לשון התקשרות (כמבואר במ"א כמשל הנשבע הוא מקשר על עצמו ומתחייב א"ע שיכריח א"ע בע"כ לאותו הדבר ליתנו כו') כן הוא למעלה נשבע הא"ס פי' שקישר א"ע שיכריח כו' שיומשך לאבותינו (שהם המדות הגלויי' למטה מן השכל) שיומשך להם מימי קדם שהם טורי חשוכא שימשך להם משם וד"ל כנ"ל. וזהו כוונת הזוהר שמפרש סדר ההשתלשלות שתחילה הנהורא קדמאה דברא קוב"ה כו' לא היו יכולים לסבול שהיה בלא כלום עד דעביד נהורי' לנהורי' והוא הלבשת האורות בהכלים בכדי שיוכלו לסבול ולקבלו כו' וד"ל.

ג) ובג"כ אתפשטו דרגין כו' ואינן אקרון כנפיים עילאין. פי' הכלים נק' בחי' כנפיים שבהן מתלבש האור כנ"ל, ובאור הדבר הוא כמו למשל העוף שפורח ע"י נענועי הכנפיים כו', הנה העיקר של הפריחה תלוי ברצונה דווקא ולא בכנפיים, כנראה שאם רצונה ליפרח למזרח פורחת למזרח ואם רצונה למערב כו', ופעם למעלה ופעם למטה ותנועת הכנפיים הוא הכל בשוה בלי שינוי הן למזרח כו' הן למעלה כו' ונראה שזהו שהיא פורחת למזרח הוא מן שינוי רצונה שרצונה הוא לפרוח לשם ונגבה ע"י רצונה לפרוח למזרח כו' וכן למערב, והעיקר הגבהתה הוא ע"י רצונה דוקא כי אם כאשר אינה רוצת ליפרוח אף שתנוענע בהכנפיים לא תזוז ממקומה כלל כי תלוי דוקא ברצונה שהוא הפנימיות אך הוא מתלבש בהכנפיים שהכנפיים הם הכלים של הרצון שמתפשט כשרוצ' לפרוח כו' אזי נגבה הכנפיים להתנוענע ע"י שהרצון ניתפשט בהם (אבל העיקר הוא הפנימיות הוא הרצון כנ"ל והכנפיים הם כלים גשמי"י נגדו כו') כן למעלה דרך משל, הכנפיים עילאין הוא הב' גדפין אהבה ויראה כידוע וע"י פורחת הנשמה כו' (כנז"י בלק"א (והוא ג"כ כמשל הנ"ל, שעיקרו הפנימיות הוא הרצון הנק')

בחי' נקודת הלב שהוא העיקר ולמעלה כן בחי' אהוי"ר שהם נק' בחי' כלים חיצוני' נגדו ואך רק הארה ממנו מתפשט ומתלבש בהם שהם הכלים המלבישים אותו ועיקר תלוי בהרצון שאם הרצון לעלות למעלה מאיר בהגדפיו לפרוח למעלה כו' כנ"ל אבל הכנפיים בעצמן לא היו יכולין כלל להגביה בלעדי הארת הרצון בהם כנ"ל (כי המדות הגלוי"י אהוי"ר הם כלים גשמיים נגד בחי' נקודת הלב בחי' רצון אך שנמשכה הארה מהרצון בהמדות להחיותם כנ"ל, אבל רצון העצמי אינו יכול להתגלות כידוע לי"ח). וזהו כוונת הזוהר שמפ' שהכל הוא בחי' התלבשות אורות בכלים, וזהו כנפיים עילאין שמלוּבש בהן הרצון כנ"ל וד"ל. עד דמטו להאי בקר דיוסף ואיהו נטיל כל נהורי' עילאין, ומגו דכל נהורי' ב"י תלי"י זיו"י סליק מסיפ"י עלמא עד סיפין עלמא דלעילא עד דעלמין דלתתא לא יכלין למיסבל, פ"י כנ"ל שבוקר דיוסף הוא בחי' יסוד ז"א כו', וזהו כוונת הזוהר איהו נטיל כל נהורי' והוא כמבואר במ"א שביסוד דז"א נמשכים כל האורות ומתכנס"י לשם, ומתגלה שם הארת התענוג מבחי' ע"י יותר מבשאר הספ"י (כמשל אדם שהוא בדרך רחוקה והוא רוצה וחפץ לבא לביתו הנה תחילה כשהוא עדיין רחוק אין התענוג גדול כ"כ כי הוא עסוק עדיין ברצונו לבא לביתו ועדיין אינו נשלם שהוא עדיין מרחוק כו') וכשהוא מתקרב סמוך לביתו אז נתגלה הבחי' עונג מאוד, מפני שנגמר ונשלם רצונו וחפיצתו כו' (וכנז' בשמשון שהיתה נשמטת כו' בעת גמר כו' דווקא שאז הוא עיקר התענוג כו' כמבואר במ"א בארוכה ע"ש) כן למעלה תחילת רצונו הוא שיהי' עולמות אבי"ע כידוע וזהו עיקר רצונו כו' אך לא הי' באפשרי כ"א ע"י המשכות אורות בכלים והסתרת"י שיוכלו לקבל, והנה כאשר נשלמו כולם וירד השפע בבחי' יסוד שאז נגמר רצונו ומחשבתו הקדומה אז נתגלה בו בחי' תענוג מעתיק כמשל הנ"ל שבגמר ושלימות נתגלה התענוג כו', וכמשל אדם שעושה כלי כשנגמרה ונשלמה אז הוא מקבל תענוג ממנה (דוקא לאחר שנגמרה) וד"ל (ונק' זה בחי' ששון כידוע) וזהו כוונתו מגו דכל נהורי' ב"י תלי"י כו' שכולם נתגל"י בו כנ"ל והוא הגומר שהוא האחרון נתגלה בו מע"י כנ"ל כי סוף מעשה דוקא הוא במחשבה תחילה ולכן זיווי' סליק כו' (שכולם הי' התלבשות בכלים והסתרות ובו ניגלו כל האורות בבחי' גילוי וכנ"ל) לכן זיווי' סליק כו' ולא יכל"י למיסבל ולקבל האור בלא הסתרו' כלי כו'.

אתא דוד ואתקין בוצינא חופאה להאי בוקר כו' לאתחפאה ב"י, ולקיימא עלמין דלתתא בסידורא דבוצינא דא ועוד כתי' בוקר אערוך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב כו' ובגין דההיא בוצינא דוד ב"י תליא אמר דאיהו להוי חופאה להאי בוקר עכ"ל. פ"י שדוד הי' עבודתו לתקן ולהגביה מדת מל' כידוע (שהי' מרכבה למל' דאצילוי') ולכן תיקן דוד בוצינא חופאה כו' פ"י בכדי להסתיר על בחי' יסוד ז"א שהוא נק' בוקר שלא יכלו לסובלו מרוב

האור כנ"ל, תיקן דוד מדת מל' שהיא נק' חופאה שהיא מכסה ומצפה על בחי' יסוד ז"א ומסתרת הארתו כו' (שמדת מל' הוא שיהי' דוקא יש ודבר בפ"ע למלוך עליהם וניסתרת הארת יסוד ז"א כו') והטעם שבמדת מל' יש כח להסתיר האור יסוד ז"א הוא מפני שהתהוות של מדת מל' הוא מן העלאת מ"ן של כנ"י (שעי"ז היא ניגבה') כידוע. והנה ההעלא' מ"ן של כנ"י הוא מבירורי' שמברר' ממאכלי' כו' משבירת הכלים ומעלים ליחודו ית' ושורש המאכלים הוא בחיצוני' בינה כידוע שמאכלי' הם (למעלה אף מיסוד ז"א כו') אך הם נפלו למטה מטה ונתגשמו כו', ולכן כשכנ"י מעלי' מ"ן מן בירורן מן שנפלו בשבירה כו' הם מתקנין מדת מל' עי"ז ומגביהי' אותה שתוכל להסתיר אור יסוד ז"א מאחר ששורש המאכלי' הוא למעלה מיסוד ז"א לכן יש בה כח להסתיר ואינה בטילה נגדו (כנו' במ"א שהאור בטל לפני הכלי ששרשה נעלה כו' כן כאן בחי' יסוד ז"א בטל נגד הבירור של המאכלי' ששרשה נעלה בחיצוני' בינה וד"ל). ואעפ"כ היא מסתרת כי אף ששרשן נעלה בחיצוני' בינה כו' אעפ"כ הם ירדו ונתגשמו במאוד לכן הוא בחי' כלי מסתיר האור של יסוד ז"א (שהוא מגושם מאוד כו' כי העבודה שבא' ע"י בירור המאכלי' הוא מגושם במאוד שבא מן דברים גשמיים כו') כן למעלה מדת מל' שניתקן ע"י העלאת מ"ן של הבירורים מסתרת אור יסוד ז"א כי הם כלי מסתיר נגד האור כו' (ונק' הלבוש לבוש החשמל כו') אך אעפ"כ הכח שיש בה שיכולה להסתיר הוא מפני ששרשן הוא מאוד נעלה אף מיסוד ז"א כנ"ל וד"ל. וזהו כוונות הפסוק אערוך לך כו' פ"י דוד תיקן מדת מל' כנ"ל, ואמר לבוקר דיוסף שהוא יסוד ז"א, תחילה אערוך לך, פ"י אני אתקן לך תחילה מדת מל' והוא ע"י העלאת מ"ן של כנ"י שעי"ז נגבהת וניתקן מדת מל' ואח"כ ואצפה, פ"י אח"כ כשנתקן מדת מל' אצפה עמה את בחי' יסוד ז"א ע"י מדת מל' שהיא בחי' לבוש מסתיר אותו, והוא ענין לבוש החשמל הנו' בע"ח בשער החשמל כנ"ל שהוא נעשה מבירורי' מאכלי' ששרשן הוא חיצוני' בינה אך מאחר שנתגשם הוא מסתיר כנ"ל וד"ל.

תורת אדמו"ר בשבת נחמו תקס"ב

שמע* ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. להבין היטב ענין כפילות ב"פ הוי' ולמה לא כתי' הוי'יה אלקינו אחד כו', ומהו הכפילה ב"פ הוי' כו', וגם להבין מפני מה תיקנו אנשי כנה"ג בשכמל"ו בק"ש מה שלא הי' אומרים קודם כמאמרז"ל אנשי יריחו היו כורכין את שמע כו', וצריך להבין מה הי'

כוונתם בזה כו'. אך להבין כ"ז צריך להבין תחלה היטב הפסוק ראה נתתי לפניך את החיים ואת המות ואת הרע וכו', וכתיב ובחרת בחיים כי הוא חיך וכו', ולהבין היטב ענין הציווי שציווה לבחור בחיים וכוודאי' כולם מתאווים לחיים ואדרבה המתאוי' יותר לחיים הם מתאוי' לתאוות ותענוג עוה"ז.

אך הענין הוא דכתיב ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים כו' ואח"כ כתיב ויעש כו' ויבדל כו', וזה לא כתיב בכל דברו כ"א הציווי לבד ויאמר כו' יהי אור כו' ויהי אור כו', אבל שיוכפל עוד שעשה כן כו' לא כתיב כ"א בהבדלת הרקיע הוכפל ב"פ הציווי והעשי' יהי רקיע ויבדל ואח"כ ויעש ויבדל כו' וצריך להבין זה היטב ענין מים עליונים ותחתונים והבדל הרקיע שביניהם, והוא מבשרי אחזה כו' כמשל בנפש האדם הלב הוא מקור חיות כל איברי הגוף שממנה מתפשט החיות לכל האברי' כידוע (וכמ"ש בזוהר דלכא פליג לכל שייפין כו') והנה נראה שהחיות היוצא מן הלב נחלק לב' בחי' בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות פי' שנראה שפנימיות החיות של הלב הוא שמהלב יוצא הבל ומההבל נעשה קול ועולה דרך הריאה לגרון ונעשה אח"כ בה' מוצאות הפה בחי' דיבור (וגם מן הלב עולה להמוח ג"כ להרהר כו' כידוע) וזה נק' פנימי' החיות היוצא מן הלב ועולה למעלה כנ"ל, והחיות החיצוניות היוצא מן הלב הוא שמחי' את איברי' הגשמי' של הגוף ונק' איברי' החיצוני' כמו הקיבה והקרביים שהי' בהם כח לעכל המזון כו', שהקרביים הם המבררים המאכל ומבררי' את הרוחניות שבמאכל כו' וניפרד הרוחניות מן הגשמיות והגשמיות הפסולת נפרדי' בעצמם ויורדי' למטה והיא הצואה כו', וזוהי החיות חיצוני' של הלב שיורד למטה לאיברי' החיצוני' להחיותם כו'. אך שיוכל להפריד בין חיות הפנימי' שיעלה רק למעלה לאיברי' הפנימי' כו' והחיות החיצוני' ירד למטה הוא החצר הכבד המפסיק בין איברי' הפנימי' לאיברי' החיצוני', ונק' בלשון הזוהר בחי' פרסא המפסקת כו', והפרסא היא העושה ההבדל וההפרש שהחיות הפנימי'ת יופרש ויובדל ולא יעלה כ"א למעלה, והחיות החיצוניות יובדל וירד למטה והחיות איברים החיצוני' וד"ל. כן למשל למעלה נק' הקב"ה לבא זכל עלמין כדכתיב צור לבני כו', והוא מחי' ומהוה את כולם, וכדכתיב ואתה מחי' את כולם כו' וכתיב כי עמך מקור חיים כו' מכלכל חיים כו' (וכמשל הנ"ל כהלב שהוא מקור כל חיות הגוף כו' כך הקב"ה הוא מקור החיות של הנבראי' כו') אך כנ"ל במשל שיש ב' בחי' בהלב בחי' פנימיות החיות העולה למעלה כו' וחיצוניות החיות המחי' איברי' החיצוני' כו', והמפסיק ביניהם הוא הפרסא (חצר הכבד) כן למעלה יש ב' חילוקים אלו, ונק' פנימיות החיות שלמעלה בחי' מים עליונים והחיות החיצוניות שיורד למטה בחי' מים תחתונים ופי' (כנז' בלק"א שכל התאוות והתענוגי' הוא מבחי' יסוד המים כו') מים עליוני' הוא בחי' עונג העליון שמקבלי' תענוג מאור א"ס ב"ה כדכתיב אז תתענג על הוי' והוא החיות הפנימי' היוצא מן הלב ומתענגי' ממנו עולמות עליונים (וזהו בחי' מים עליוני' וד"ל) ומים

תחתוני" הוא הפסולת והחיצוניות שיורד מן לב העליון למטה והם כל התאוות ותענוגי עוה"ז כי אתה מחי' את כולם כתיב וכל שיש בעוה"ז תאוות ותענוגי" הוא הכל שניתגשם ונישפלו הפסולת והחיצוני' שלמעלה למטה וד"ל (ונק' החיות בחי' מות כו' כמו שית'). וזהו שהבדיל ה' בין מים למים פי' שזוהי ענין הרקיע והוא הפרסא המפסקת בין איברים פנימיים לאיברי' חיצוניים בכדי שיובדל ויפרש החיות הפנימי מן החיות החיצון שהחיות הפנימי והוא בחי' מים עליונים תענוג עליון יושפע למעלה בעולמות עליונים, והחיות החיצון שהוא בחי' מים תחתונים הפסולת כו' יושפע למטה כנ"ל (ולכן ניצרך לפרסא שיפסיק שבלעדי זאת הי' החיות יורד בלי שום הבדל והתחלקות והי' יורד גם למטה תענוג עליון לכך מבדיל הפרסא וד"ל). (וענין הפרסא יתבאר במ"א בארוכה ע"ש).

ג) וְזוהו יובן היטב הפסוק הנ"ל ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו', פי' חיים נקרא בחי' מים עליונים והוא בחי' עונג העליון שנהנין מאור א"ס ב"ה שהוא החיות הפנימי (והרוחני) היוצא מן הלב העליון כו' כנ"ל, ואת המות ואת הרע כו', פי' מות הוא הפסולת והחיצוניות שנתגשם ויורד למטה והן הן תענוגי עוה"ז בחי' מים תחתונים הנ"ל (ונק' בחי' מות מפני שנלקח ונתברר כל החיות הרוחני ולא נשאר כ"א הגשמיות והפסולת בלבד). והנה זה הי' ע"ז של פעור שהי' מתרזין כו' פי' שזה הי' עבודתם לעשות את המות והפסולת והם התענוגי עוה"ז ליש ודבר שבזה הי' רצונם דוקא שיומשך ויושפע להם תענוגי עוה"ז, וזה הי' עבודתם לפעור שהיו מעלי' מ"ן אליה בעבודתם בכדי שיושפע להם הפסולת (צואת הארץ) וד"ל. וזהו דכתיב במשנה תורה קודם חזרת הי' דברות, ונשב כגיא מול בית פעור (גיא הוא בעומק שהפנימיות הוא מול ונגד הפעור שהוא החיצוניות), פי' שקיום התורה והמצוות הוא מול בית פעור כו' שהוא ההיפך מן פעור שצריך לבחור בחיים עליונים הפנימי' דוקא (ההפוך של פעור) וכדכתי' עיניכם הראות כו' אשר עשה הוי' בבית פעור כו' כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה', ואתם הדבקים בה' אלטיכם חיים כו' צריך להיות להיפוך מן פעור כו' לידבק בה' חיים הפנימיים כנ"ל וד"ל. וזהו דכתיב ובחרת בחיים הוא חיים עליונים הפנימיים כי הוא חייך כו' ששם הוא החיות הפנימי' כדכתיב כי עמך מקור חיים.

ד) וְזוהו פי' הפסוק שמ"ע ישראל כו' שמע הוא לשון הבנה שתבונן איך שהוי' הוא אלטינו כו' וגם שמע הוא לשון אסיפה כמ"ש וישמע שאלו כו' ופי' שתיאסף כל מחשבתם וכוחם בהבנת והשגת איך שהוי' הוא אלטינו ופי' כי שמע הוא אותיות ש' מ' ע'. פי' ע' הוא הו' מדותיו הקדושים שכל אחד הוא כלול מי' והם ע', וכדכתיב לך הוי' הגדולה והגבורה והתת

כו', שהן הן' מדותיו בטלי' נגד איס ביה וכולא קמי' כלא נחשב כו' וזהו לך הוי' כו' שכולם בטלים נגדך כו' ודיל. וזוהי ענין ששת ימי בראשית שהם הוי' מדות שבכל יום הית' מתגלי' מדה א', כמו ביום א' נתגלה מדת החסד והוא המאמר והציווי יהי אור כו' וביום ב' מדת גבורה כו' עד יום הששי שנשלמו הוי' ימי המעשה, וזהו שהוא מחדש בטובו בכיתמ"ב, פי' שבכל יום הוא התחדשות צירוף ומדה אחרת כניל מה שלא הי' כן ביום שלפניו כו', וכשנשלמו הוי' ימי המעשה אז הוא שבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה כו' פי' דלכאורה אינו מובן המנין שמונין כל השבתות הכל יום השביעי ואף שבמנין הימים הוא כמה אלפי' רבבות ימים אעפ"כ מונין כל שבת שהוא יום הוי' ליצירה כאלו הוא שבת בראשית, אך בזה יובן היטב כניל שהו' ימי המעשה הם ו' מיני המשכות כו' חלוקות זמ"ז שבכל יום הוא מחדש מדה אחרת כו' כניל. ובשבת הוא שבת כו' פי' (כנו' במ"א בארוכה) למשל אדם שעוסק במלאכה הנה כשהוא עדיין מלוכש בעסק המלאכה ההיא, הוא משפיל א"ע את מדותיו ואת שכלו שמלבישם לאותו עסק כו' וכשגומר את העסק של המלאכה אז הוא שובת ונח, פי' שאז הוא נתעלה ובה אל עצמותו (כמו שהי' קודם השפלתו לאותו עסק כו') וזוהי ענין המנוחה שעולה אל עצמותו כו', כן למשל למעלה הוי' ימי המעשה הם בחי' השפלה אצל ית' שהוא משפיל להתהוות שמים וארץ כו' כמשל הנ"ל (ולכן נק' ו' ימי המעשה כמשל הנ"ל בהעסק כו') ולכן בשבת הוא שבת מכל המעשים כו' ובה לבחי' עצמותו ית' וזוהי נק' וינח ביום הוי' כו' וינפש כו' הכל כמשל ודוגמא הנ"ל כו' (לכן בשבת הוא יום הוי' לאחר הגמר מלאכה של ו' ימי המעשה הוא שובת ונח כו') והנה כמ"כ שהי' בו' ימי בראשית כו' שהיו אחר כך השבת בראשית בחי' מנוחה כו' כן איס ביה מחדש בטובו גם עתה בכימ"ב ממש כי למעלה אין שם מקום וזמן כו' והם עתה ממש הוי' ימי בראשית שמחדש בכל יום מדה אחרת כו', ולכן מונין השבת שהוא יום השביעי כי כל שבת הוא נק' שבת בראשית (שכל שבת חוזרי' ועולין למעלה אח"כ יורדין מחדש מדת ביום א' חסד כו' כי בכל שבת הוא עליות העולמות כו' ודיל).

וזהו שמ"ע שם ע' כו' שי"מ הוא השם שהוא היוו ממדותיו ביה שמתפשט להחיות כל העולמות כדכתיב כי נשגב שמו לכדו כו' הודו על ארץ כו' שההוד והזיו משמו ביה מחי' כל העולמות ודיל (כמשי"ת במ"א בארוכה). ישראל הוא בחי' מחשבה כי ישראל עלה במחשבה כידוע, והנה המחשבה היא למטה מן המדות כי המדות הן בחי' עצמיות נגד המחשבה, פי' כי למשל כשאדם אוהב ומתאוה לאיזה דבר הנה קודם שהמדה מתלבשה במחשבה לחשוב אותו דבר באותיות מחשבתו אז האהבה היא בבחי' עצמיות למעלה מבחי' אותיות פי' שהיא אהבה פשוטה בלי התחלקות בבחי' אותיות כלל כי אם מדה פשוטה כו' אבל לאחר שנתלבשה באותיות מחשבתו לחשוב אותו דבר שמתאוה אז היא נחלקת ונתפשטת בבחי' אותיות ואז אינה בחי' עצמיות כי"א בחי' לבוש נפרד (כמבואר במ"א בארוכה שהמדה היא עצמה

היא בחי' עצמי' וניצחיי' כו' שהיא נק' שכל פשוט וכשהיא מלובשת באותיות או אינה נק' עוד עצמי' כי' לבוש כי כשנתלבשה באותיו' המחשבה יכול לחשוב דבר מן הפכי מן המדה כמו אף שהוא אוהב הממון כדומה כשנתלבשה המדה באותיו' המחשבה או יכול לחשוב באותיות המחשבה הפכי' מן המדה כמו שיכול לחשוב לזרוק מעותיו בים כשוטה אף שהוא נגד המדה והוא מפני שנתלבשה בהאותיות ואינה או בחי' עצמיות ויכול לחשוב הפכי' ודיל' ונק' זה שכל מורכב מן האותיות כמשל העיסה שמורכבת ונילושה מן חתיכות וחלקים רבים ואף שלאח"כ היא נתאחדה ביחוד גמור לאחדים ממש אעפ"כ מאחר שהיא נילושה מחלקים רבים אינה ערוך לעיסה שהיא בעצם מחתיכה וחלק א' ודיל' וכמו שית' במ"א בארוכה ע"ש ודוק היטב) כן למעלה המדות הם למעלה מן בחי' אותיות המחשבה כניל' במשל. וזהו שמע ישראל שמשם והוד של המדות נתפשט בכחי' ישראל שהוא בחי' אותיו' המחשבה ודיל' כניל'. והנה ניל' שישראל הם עלו במחשבה כו' והנה מחשבה נק' חיי החיים פי' כניל' שמים עליוני' נק' בחי' חיים עליונים והמות כו' נק' מים תחתוני' אך מקור ושורש שנמשך החיים עליוני' (קודם שנתחלקה בפרסא בין עליוני' ותחתוני' כו') הוא מן בחי' מחשבה עילאה הנק' חיי החיים, פי' החיים שממנה נמשך כל החיים עליוני' והוא המקור של החיים עליוני' ודיל' (וזהו פי' הפסוק דכתיב כי עמך מקור חיים פי' שממך נמשך החיים ואתה המקור של החיים הנק' חיי החיים בחי' מחשבה עילאה ודיל') ומפני שישראל הם עלו במחשבה עילאה לכך הוזהרו שיבחרו בחיים עליוני' כי שרשן הוא מן מחשבה עילאה מקור של חיים הנק' חיי החיים ודיל' כניל'.

ה) הוי"ה אלקינו הוי' אחד פי' שהוי"ה הוא בחי' המשכה מן אי"ס ב"ה, י' הוא צמצום כו' והי' התפשטות כו' וי' המשכה והי' התפשטות עד שיוכל להיות בחי' אלקינו כי אלקינו הוא בחי' מחשבה (וזהו שאומרי' אלקינו שהוא מפני שישראל עלו במחשבה לכן הוא אלקינו ודיל') הוי' אחד הוא הוי' הב' מורה על המשכה עוד צימצום והתפשטו' עד שיוכל להתצמצם עוד להיות בחי' אחד פי' כי לגבי למעלה לא שייך לומר כלל אפי' בחי' אחד כי אחד הוא מורה כשיש עולמות נבראי' והם בטלי' נגדו שהוא אחד וכל העולמות בטלים נגדו כו' (כמבואר במ"א שאחד הוא אחד המנוי שמשמע שיש עוד בחי' עולמות אך הוא האחד כו' ודיל' ע"ש) וכמארזיל על שיכוין בתיבת אחד תמליכיהו בד' רוחות וזו' רקיעי' פי' עלמי' שהו' רקיעי' ובכל העולמות כולם הוא אחד שהם בטילי' כו' אבל למעלה לא יתכן כלל לומר תיבת אחד כי אין שייך בחי' עולמות ויש כלל ואינו נופל כי' תיבת יחיד פי' יחיד הוא מורה שהוא בעצמו יחיד ואין עוד מלבדו אף שיבטל כו' (כמה דכתיב בעקידת יצחק את בנך יחידך שהי' בן יחידו ולא הי' אצלו אחר

משרה, אבל אחד שייך לומר על שני אחים כמו ראובן הוא אחד קודם שמזכיר את שמעון ואח"כ יוכלי לומר על שמעון ג"כ שהוא אחד כי הוא נק' אחד המנוי וד"ל).

ו) וזהו שתיקנו אנשי כנה"ג לומר בק"ש בשכמל"ו מה שלא היו אומרי' זה קודם כמארז"ל אנשי יריחו היו כורכין את שמע כו', ופי' כי תחילה שהיו ישראל במעלה עליונה כו' לא הי' או צריכין לומר בשכמל"ו כי הי' או בחי' ביטול בהשגתם בבחי' אחד כו' שכולא קמי' כלא נחשב כו' הי' בטלי' בתכלית כו' אך לאחר כך בזמן הגלות בעו"ה נפלה מאוד ממדרגתן ולא הי' עוד יכולי' לומר ואהבת כו' כ"א שיאמר תחילה בשכמל"ו ובשביל זה תיקנו זאת וד"ל. ובאור הדבר הוא דהנה למשל זריעת הגרעין שזורע אותו בכדי שיגדל ויתוסף זרע מאה פעמי' כו', הנה א"א להתוסף ולהתגדל מן הגרעין כשהוא עדיין קיים בארץ כי מ"ש ודבר א"א להתהוות יש אחר כ"א כאשר היא נרקבת וניבטלת בהארץ ונעשית בחי' אין אז יכול להתהוות ממנה בחי' יש (שהוא ההתהוות מאין ליש אבל כשהיא עדיין יש אינה יכולה להתהוות יש כמוהו כו') אחר דהיינו שיתוסף הזרע ויתגדל מאה פעמי' כו' (וכמארז"ל אדם זורע קב אחד כו' ומוציא מאה קבין כו'), כן כמשל הזה ממש הוא למעלה דכתיב וזרעתיה לי בארץ כו' פי' שזרעו את ישראל בכדי שיוסיפו אורות בעבודתן וביסורן כו' (וכמבואר במ"א בארוכה דכתיב קודש ישראל כו' ראשית תבואתה והם התבואה שנזרעין בכדי שיוסיפו כו') וכתיב אור זרוע לצדיק כו' פי' שהאור העליון הוא זרוע לצדיק (הוא בחי' יסוד כידוע) בכדי שאח"כ ברקיבת הגרעין יתוסף האור ביתר שאת מכמו שהי' קודם שניזרע ופי' שזהו נק' רקיבת והתבטלו' הגרעין לבחי' אין והוא בעבודה בחי' אתכפיא ס"א שהוא ע"י קבלת עול מ"ש וכדכתיב שום תשים עליך מלך כו', ועיקר הציווי של קבלת עמ"ש הוא שיהי' דוקא בבחי' עבד שיעבוד בע"כ ובלי שום השגה וטעם ורצון כלל כ"א רק שזהו מצות המלך ופקודתו לעשות המצוה ולקיימה וכדומה. אבל כשהוא יודע הטעם והמכוון של המלך בפקודתו הוא מפני ידיעתו הוא מבין שכשר ונכון הדבר לעשות כו' וחפץ בה ועושה מאהבה אין זה שנק' בחי' עבד (כ"א בחי' בן כו') כי מצוות ובחי' עבד הוא דווקא שאינו יודע שום טעם בהמצוה כו' כ"א הוא עושה מטעם גזירת המלך שמקבל עליו עול מל' כו' וזהו בשכמל"ו שהוא הקבלת עמ"ש בק"ש בכדי שיוכל לומר אח"כ ואהבת כו' בכל מאדך שזהו עיקר הכוונה של ירדת הנשמה בגוף שניזרע' בכדי שתוסיף אור אח"כ ביתר שאת ע"י הרקיבה שהוא ענין הקבלת מ"ש בבחי' ביטול בלא טעם ודעת ורצון כ"א לקיים מצוות המלך והוא בחי' מאדך שלמעלה מן הכלי וד"ל. וזהו ענין התוספו' אור שניתוסף ע"י עבודת' בגוף בבחי' עבד כו' שהיא מגעת עי"ז למעלה משהייתה בשרשה כי שרשה הוא בחי' מחשבה כי ישראל עלו במחשבה כו' והוא נק' חיי החיים אבל כשהיא נזרעת בגוף והוא עובד בבחי' קבלת עמ"ש בטל רצונך מפני רצונו כו' בחי' מאודך אז היא מגעת למדריגה

נעלית מבחי' מחשבה שהוא חיי החיים כ"א לבחי' עצמי' א"ס ב"ה (שהוא למעלה מבחי' המשכ' אל חיי החיים כי אינו נק' שם בחי' המשכת חיי' כלל כי הוא למעלה מחיי' החיים שהוא בחי' עצמי' א"ס ב"ה וד"ל). כנו' במ"א שדווקא ע"י בחי' מאדך שהוא למעלה מן הכלי' שלו יכול להגיע לבחי' עצמי' א"ס ב"ה כי אתערותא דלתתא מעורר לעילא כנגדו שימושך למעלה מן הכלי וכו' כנ"ל וד"ל. וזהו ה"י כוונת המאציל ב"ה בהתהוות העולמות שיהי' לו דירה בתחתוני' דוקא וד"ל. ואח"כ כתיב ודברת בס' כו' הוא ג"כ ע"ד הנ"ל כי מל' פה תורה שבע"פ קרינן לה מאן מלכא רבנן והוא בעסקו בתורה שהם הכל מצוות המלך ופקודתיו אסור מותר כו' ויכריח א"ע בע"כ ללמוד כמרז"ל ההפרש בין עובד ה' לאשר לא עבדו אינו דומה כו' ביתרון האחד לבד שלומד בע"כ הוא נק' עבדו שזהו דווקא עיקר העבדות בע"כ לאתכפא ס"א בקבלת ע"ש שניתוסף ע"יו כו' שיגיע לדביקות בעצמיות א"ס ב"ה וד"ל. (וזהו עבדו' בעשה טוב כו' ובסור מרע הוא שיקדש עצמו במותר לו כמארז"ל פרישות מביא לידי נקות ובימי' הקדמוני' שהיו ישראל במעלה עליונה היו יכולים לדור נדר להוי"ה להגבי' המאכל כנו' לעיל, ועתה צריך לקדש עצמו ולפרוש וד"ל).

ולהבין* שרשן של כל הדברי' הנ"ל והוא הקושי' בפסוק ויאמר אלוקי' יהי רקיע כו' ואח"כ כתי' ויעש כו' ויבדל כו' מהו הכפילה ב"פ מה שלא נכפל כן בכל הדברות כו'. אך להבין כ"ז היטב וצריך להבין תחלה מאמרז"ל ע"פ אדם לעמל יולד כו', איני יודע אם לעמל פה או לעמל מלאכה כשהוא אומר כי אכף עליו פי' הוי אומר לעמל פה ועדיין אינו יודע אם לעמל תורה או לעמל שיחה כשהוא אומר לא ימוש כו' והגית כו' הוי אומר לעמל תורה, וצריך להבין זה, דאיך ס"ד שההולדה של אדם הוי לעמל שיחה כו', אך הענין והפי' הוא שקשה . . . מה דכתי' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כו' שכל העולמו' והברואי' נתהוו ונמשכו מחכמתו ית' (שכולם בחכמה עשה כו') ועתה מה ההפרש בין עסק התורה שהוא רצונו וחכמתו ית' כי אורייתא מחכמה נפקא כו' כשהוא עוסק בחכמה אחרת כמו בחכ' התכונה וכדומה, מאחר שגם החכמ' תכונה היא נמשכת מחכמתו ית' כי כולם בחכמה עשה כו' (וזהו כוונת רז"ל איני יודע אם לעמל תורה כו' פי' מאחר ששניהם נמשכי' מחכמתו ית' ועתה מהו ההפרש ביניהם כו'). אך הענין הוא, שבכ"מ יש בחי' פרסא המבדלת ומפסקת כו', והנה גם למעלה בחכמה גופא יש בחי' פרסא המפסק' והוא מה שכ' בזוהר שיש בחי' קרומי'

ולהבין: במאמר זה, פושטשו הרבה אותיות מחמת יושנו, ובכל מקום שחסר נסמנו ג' נקודות.

דאירא דאיפסק ביניהם שהם הם המחלקי את המוחי' בהבדלתם שתתחלק לליב שבילין שהם ליב נתיבוי שמסתיימי' כולם בזה דז"א כו' וזהו ענין . . . דציצית שמאיר בלב כו'.

ב) ולהבין זה היטב צריך לבאר תחלה ענין הפרסא שלמטה (והוא מה דכתי' . . . יבדיל . . . קושי' הנ"ל היא שייכ' בכאן. להבין ההפרש בין דברי' האסורי' ובין דברי' המותר' שבדבר המותר יש רצון ה' ולא בדבר האסור, וכן ההפרש בין או"ה לישראל וכתי' ואת עשו שנאתי כו' וד"ל, וזוהי קושי' המדרש ע"פ ויקרא לאור יום זו מעש' צדיקי' כו' ולחושך קרא לילה זו מעשה הרשעי', ועדיין איני יודע באיזה מהן חפץ כו' (כשית' לקמן בע"ה). והלא שניהם שוים בבחי' השתלשלו' שניהם גשמי' בשוה (והחיות בחי') בהמה טהורה היא ג"כ גשמי כמו החיות שמחי' בהמה טמאה כו', ואילו הי' החירי' של הבהמה טהורה גבוה ונעלה בחינתה ברוחניו' יותר מהחירי' של בהמה טמאה הי' נכון אבל מאחר ששניהם שוי' במעלה ומדרגה בהשתלשלו' שניהם גשמי' בשוה ועתה מה ההפרש ביניהם. אך הענין הוא, שבזה יש ג"כ בחי' פרסא המבדלת ונק' בחי' רקיע המבדלת בין המים אשר ממעל כו' ובין אשר מתחת כו' (והוא החצר הכבד) למשל בגוף האדם החצר הכבד הוא הפרסא בין איברי הנשימה לאיברי המזון, ובו הוא מקום הבירור של המאכל שהרוחניות שבמאכל הוא עולה למעלה לאברי הנשימה להחיות שיתהוה בחי' הבל דבור ומחשבה כו', והפסולת יתברר לבד וירד למטה להחיות לאיברי המזון והם הקרביי' והאצטומכא כו', כן למעלה יש בחי' רקיע והוא הפרסא המפסק' ומבדלת בין עולם העליון להתחתון ושם הוא מקום הבירור ובו יש כח המברר כו' והוא נק' לבוש החשמל שמברר את הנוגה ולכן יש בו כח להבדיל ולברר כו' מפני ששרשו נעלה והוא ששרשו הוא מחיצוניות בינה. אך הוא נשפל למטה ונעשה בחי' לבוש להסתיר, כמשל לבוש הגשמי ששומר את האדם מקור וכדומה (והוא בחי' מקיף עליו מפני ששרשו נעלה, אעפ"כ נשפל למטה ממנו כו'). והוא מברר את הנוגה כו', פי' כי נוגה הוא ענין שבירת הכלי' רפיח ניצוצי' כו' שהם מעורב טו"ר יחד בלי התבררו' וצריך לברר ולהפריד זמ"ז שיופרד ויוברר הטוב לבד והפסולת יצא לחוץ וזה עושה לבוש החשמל הנ"ל שהוא המברר כנ"ל (והנה לבוש החשמל הוא הרקיע הנ"ל ונז' בזהוה שברקיע יש בו אותיו' עו"ר, וזהו שעשה כתנות עור וילבישם שזה הי' לבוש הנ"ל, אך בתורתו של ר"מ הי' באל"ף כו', ועור בע' שבו אותיו' רע אך הוי"ו הוא המפסיק וד"ל).

ג) והנה בחי' עורו' ובחי' רקיע הנ"ל הם בחי' לבוש הנ"ל שהעור מלביש ומקיף את האדם כו' ובו מקום הבירור שבדרך נקבי' נתברר הפסולת שהיא הזיעה ויוצא לחוץ והחיות והטוב נשא' לבד בלי תערובת פסולת, כי מתחלה קודם יציאתה הי' הכל מעורב ביחד, בלי התחלקו' כו', וכשנברר הפסולת בלבד אז היא יוצא' דרך נקבי' העור לחוץ ונשאר הטוב

לבד כו' (כי נרא' שאינה יוצא חיו' טוב דרך הנקב' כי אם הי' יוצא הטוב הי' נתמעט החיו' ודיל) כן למעלה ענין הפרדת והתבררו' הפסולת מן הטוב ע"י העור שהוא לבוש הנ"ל, כנ"ל, וזהו שארז"ל מזיעתן של חיות . . . והוא מהתבררו' הפסולת בלבד כו'. וכמשל בעבודה ב' בחי' הא' הוא המשכת אלקות בבחי' עונג ונחת (כלי גבורו' כלל והוא בחי' אצ"י כו') וכמאמר דברי חכמי' בנחת ישמעו כו' והב' הוא השגת אלקו' ג"כ בבחי' עונג אך העונג הוא בבחי' גבורו' והתלהבו' כו'. והנה כשהתלהבו' היא עדיין מקושר' בהעונג והביטול כו' אזי הוא עדיין בחי' אלוק' אבל לאחר שנסתלק העונג והביטול נשאר' ההתלהבו' בלבד ואז נעש' גבורו' קשו' כעס גשמי כו'. כן למעלה בהשגת המלאכי' כשהם עדיין בעבודתן בבחי' ביטול אזי נקראו בחי' שרפים (ואף שהוא בהתלהבו' אז היא עדיין בחי' אלקו' כנ"ל) אבל כשנסתלק העונג ונשאר ההתלהבו' אז נעשה מזה נהר דינור . . . וזהו הזיעה של החיות שהוא הפסולת לאחרי שנפרד' לעצמה ודיל.

ד) והנה העור הנ"ל נק' בחי' נפה כמו שהנפה היא מסננת את הפסולת שיצא לחוץ ושישאר הטוב בלבד בלי תערוב' כו', כן העור הוא המסנ' ומברר את הפסול' שיצא לחוץ ושישאר הטוב בנקב' בלי תערובת כו', וזוהי דכתי' ועשית רשת על המזבח וכן ופרשת רשת לרגלי כו' כנ"ל, ובזה יתורץ קושי' המדרש הנ"ל איני יודע באיזו' כו' חפץ כו' והוא כנ"ל מאחר ששניהם שוי' במדרגה והשתלשלו' כו', ועתה מיושב היטב שאף ששניהם שוים למטה בהשתלשלו' גשמי' כו' אבל ההפרש הוא למעלה שהרקיע מבדיל ביניה' והחיות של דברי' המותר' הוא נמשך מן המים אשר ממעל לרקיע כו' שהוא הטוב כו' והחיו' של דברי' האסורי' הוא נמשך מן המים אשר מתחת לרקיע שהם הפסולת שנתבררו' בלבד (ולכן יכול להתהו' רע גמור והוא ע"י סינון הרשת הנ"ל ופ"י צריך לסנון בייג נפה עד שיכול להתהו' רע גמור ודיל). ובזה יובן ג"כ מה דכתי' יוצר אור ובורא רע דלכאוו' אינו מוכן דהלא כתי' לא יגורך רע, וכן ארז"ל אין רע יורד מלמעלה ח"ו, אך לפ"י יובן היטב שהתהות הרע הוא מן הבדלת הרקיע שמבדיל כו' ונתברר הטוב לבד והפסולת יורד' לחוץ ע"י סינון הרש' (שהוא הרקיע כו') ושניהם אמת שמה שהוא בורא רע הוא רק ע"י שעשה הרקיע להבדיל ובכדי שיתברר הפסולת בלבד כו' אבל מלמעלה אין יורד ח"ו כלל רק טוב ודיל.

והנה כמ"כ למעלה בחכמה גופא יש ג"כ בחי' פרסא המפסקת והוא בחי' . . . דאימא הנ"ל, והוא משני' בווהר קרומא דאיפסקא ביניה' כו', לפי שהקרומי' הם המחלקי' ללב מוחי' שהם ל"ב שבילי' כו' כנודע שיובדלו המוחי' זמ"ז . . . ושל גבורו' בלבד (והם מוחי' . . . כו' כנ"ל). ועי' שיסנון הקרום את הפסולת בלבד כו' יוכל להתהות חכמ' חיצוני' ונובלו' חכמה כו'. שהוא ע"י הבדלתו והפרדתו לחלקי' וע"י . . . נתברר הפנימי לבד והחיצוני' יוצא דרך . . . כנראה בחוש שיוצא פסולת דרך האף הוא הפסולת של

המוחי' היוצא דרך הקרום כנ"ל (וזהו פסולת הגבורו' שנתברר ויוצאי' דרך . . . וזהו דכתי' עלה עשן באפו וכו'. וזהו ההבדלה ראשונה שנו' בפ' ויבדל בין מים למים כו' ולא נז' רקיע כו' כי הברור למעלה מן הרקיע והוא בחכמה גופא. וזהו כוונת רז"ל איני יודע אם לעמל תורה כו' כי מאחר ששניהם שוין בהשתלשלו' במדרגה שניהם נמשכו מחכמה עילאה כי כולם בחכמה עשה כו' אך התירוץ הוא שאף ששניהם שוין כו' אך בשרש הוא ההפרש שהתורה היא נמשכה מפנימיות חכמה שלמעלה מן הקרום ולכן מלוכש בה אור א"ס ב"ה כדכתי' וידבר שלשת אלפי' משל פי' שהי' צריך להמשיך בחי' פנימיות התורה למטה הי' צריך להלבישה בג' אלפי' משל שהם מסכים שיבדיל ויסתיר עד שהי' יכול להלבישה ולהמשיכה למטה כו' ואעפ"כ אמר אחכמה והיא רחוקה כו' פי' שהיא בחי' א"ס . . . וחכמ' חיצוניות שהיא מנובלו' חכמה שנתברר ונסתנן בקרום הנ"ל הפסולת עד שיוכל להתהות חכמה חיצוניות שנפרד ממנה בחי' א"ס שהחכמה חיצוניו' היא כמות שהיא בלבד ואין מאיר בה א"ס ב"ה כו' (וזה ג"כ כמרז"ל איני יודע אם לעמל פה כו' . . . פי' כי עיקר ירידת הנשמה הוא לברר בירורי' ועיקר הברור הוא בפה שהדיבור הוא המברר כדכתי' ידבר עמים שהוא לשון הנהגה כו' וד"ל.

ו) וְהִנֵּה זֶה הַתְּחַלְקוֹי הוּא בְּחַי' חֲכָמָה כו' בכדי שיתברר הפסולת כו' אבל למעלה בא"א שאין שם קרום דאיפסקא פי' מפני ששם אין שם בחי' רע כלל ח"ו רק טוב שהוא יום שכולו ארוך שכולו טוב כו' ואין שם שום התחלקו' פרטית כ"א קרומא לתפאה כו' פי' קרום המחפה על כולו בין כתר לחכמה בכלל בכדי שיסתיר אורו שלא ירד למטה וכדכתי' ישתחשך סתרו וד"ל.

שבת פ' נצבי'

משמים הביט ה' כו', להבין זה דלכאורה אינו מובן דמשמע שהוא בבחי' מקום ח"ו שהוא מביט מן השמים כו', אך הענין שאין הכוונה על בחי' מקום השמים, כ"א על הבחי' מדה הנק' שמים, והוא בחי' ת"ת שבז"א דאצילות שהוא כלול אש ומים חו"ג, ופי' שהוא בחי' בקשה שיביט מן המדה שהיא שמים, ופי' מפני שבמדה זו הוא התגלות החסדי' יותר (ורובו חסדי') והגבורו' הם בהעלם ולכן התיבה מים הם מפורש ואש אינו מפורש כ"א השי"ן לבד להראו' ששם החסדי' יותר בהתגלות והגבורו' בהעלם ואין מתגלה מהם כ"א בחי' שם לבד (ועי' מורה השי"ן) ופי' כנו' בזה ע"פ

באור פני מלך כו' פני מלכא חייכאן חזאן טפשא אמרי כו' שאינם מביני ומדמה להם שהוא הכל חסד בלא גבורו' כלל. אבל חכימא' מביני' שאף שפני מלכא חדאן אבל בתוך ההארת פני' יש בחי' אדמומי' בהעלם והוא בחי' גבורו' שהם בהעלם כי מלך במשפט יעמיד ארץ ויש בחי' גבורו' בהעלם אך הרוב והגילוי הוא החסדי' שפני מלכא חייכאן תדיר, וזוהי במדת שמי' דוקא שהוא ש' מיה כו', אבל בש' ב"ן שהוא נוק' דאצילות הוא להיפוך, שעיקר בניינה הוא מן הגבורו' וכל גילויי' אינה רק בחי' גבורו' כו', אך החסדי' הם בהעלם כידוע, ולכך מבקשי' שיביט פי' שישפיע אלינו ממדת השמים דוקא ששם הוא גילוי החסדי' יותר כנ"ל וע"ז נצרך הבקשה ג"כ מ"ד השקיפה ממעון קדשך מן השמים פי' שמים הוא כלי חג"ת דאצילות ומעון קדשך הוא האורו' והמוחי' שבתוכם ולכן מבקשי' שישקיף מן המוחי' שבכלי חג"ת דאצילות ששם גילוי החסדי' כו' כי אף שהמדה שמי' היא למעלה תמיד כו' אעפ"כ נצרך הבקשה שיושפע אלינו מן המדה הזאת כי יכול להיות שתתלבש במדה אחרת ויוסתר המדה הזאת וכדכתי' אלביש שמים קדרו' שהענו מסתרת וממשכ' אלינו ואף שאין שינוי והתפעלו' בעצם השמי' בין כשמסתירו הענו בין כו' (שהיא תמיד בבהירו') אבל אלינו הוא השינוי וד"ל וכדכתי' סכות בענו לך מעבור תפלה כו' ולזה אנו מבקשי' השקיפה כו' מן השמי' שתרד השפע אלינו מן השמים בלי הסתר ומסך ענני' והתלבשו' במד' אחרת כ"א דוקא במד' זו שהיא רובו והתגלות חסדי' שפני מלכא חדאן תדיר כנ"ל ודוק היטב.

תורה ברבי' בשבת הנ"ל

אתם* נצבים היום לפני הוי' כו' ראשיכם כו' כל איש ישראל כו'. הנה ידוע שכ"מ שנאמ' היום הכוונה הוא על ר"ה כדכתי' זה היום תחלת מעשיך כו' וכן כאן שנו' היום הוא הכוונה על ר"ה ולכך קורי' לעולם פ' נצבים קודם ר"ה, שבה מבוא' ענין ר"ה וד"ל. ופי' אתם נצבי' כו' אתם הוא כלליו' נשמו' ישראל מקטן ועד גדול כמו שמונה אותן י' מדרגו' שיש בכני' שהם ביחד קומה שלימה והם ראש וכו' מדרג' הנעלה כו' ועד מחוטב ושואב מימך שהם מדרגה הנמוכה כו' והם ביחד קומה שלימה מי' מדרגו' דכמו שיש בנפש האדם י' מדרגו' והם שכל ומדו' כו' כן יש בכני' י' מדרגו' עד שהם כולם ביחד קומה שלימה וד"ל. וזהו הפי' אתם נצבי' היום כולכם כל הי' מדרגו' ביחד לפני הוי' שהוא התשובה של כל ישראל ביחד בריה וכמ"ד

ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד כו' פי' שנאספו ראשי עם המחשבו' של כל ישראל שהיו מופרדי' בכל השנה זה פונה כו' ועתה נאספו ונתקבצו' כל המחשבו' לה' כו'. יחד, הוא הפי' שכל הי' מדרגו' הנ"ל שבכני' הם יחד בלי התחלקו' ראש וסוף שכולם הם יחד בשוה כי באלקו' אין שייך פירוד והתחלקו' ראש לבד וסוף לבד שלעולם הראש מצטרך לסוף וסוף לראש כי נעוץ תחלתו בסופו וסופו בתחלתו כו' והם בחי' עגולי' שהוא מבלי שימצא בהם ראש וסוף כמשל בגוף האדם הוא ג"כ עדי' כנראה כשכואב לו בראש מקיזו' לו דם מן הרגל נתרפא. הראש ונראה מזה שהראש מצטרך ושייכ' לרגל (ויש בחי' ברגל שלמעלה מן הראש שעיי' הקוץ הרגל נרפא הראש כו') וכן הרגלי' הם המעמידו' את הראש (ובלעדי הרגלי' לא הי' יכול הראש לעמוד וזוהי ג"כ שיש בחי' ברגלי' שלמעלה מהראש וד"ל). והוא מפני שנעוץ תחלה בסוף כו' (ואין שייך לומר שהראש הוא הראש שהרי הוא מצטרך לרגל והרגל מעמידו ונמצא הוא הראש ודוק) ולכן כתי' בהתאסף כו' יחד שהם יחד מבלי שימצא ראש וסוף כ"א כולם באחדו' שהראש נעוץ בסוף וסוף בראש כו' וכל מי שאומר שהוא הראש וחבירו ח"ו הסוף בידוע שהוא מעלמא דפרודא וד"ל. והוא אתם נצב' כולכם כל הי' מדרגו' ביחד בלי התחלקו' ראש וסוף כו' היום זו ר"ה שנאספו כולם כו' לפני הוי'. וזוהי ענין ר"ה בדרך כלל ובדרך פרט הוא כמה שנא' שם להלן לעברך בברית הי' אלקיך כו' למען הקים אותך לו לעם והוא יהי' לך לאלקי' כאשר נשבע לאבותיך כו'. וכדכתי' עד יעבור עמך הי' כו' שהעביר אותם בין הברית כו', וענין כריתו' ברית כמו בגשמי' בשני אוהבי' שאוהבי' זלי' מאיזה סיבה וטעם ויראי' כשתיבטל הטעם והסיבה שלא תיבטל גם האהבה, לכך הם כורתו' דבר א' לשנים והולכיו' שניהם בנתיים (ודוק כשאוהבי' זלי' מאיזה סיבה כו' אם כשהם אוהבי' זלי' בלא סיבה וטעם אזי אין צריכיו' כלל להברית וד"ל), וכמ"כ למעלה כתי' לעברך בברית אשר כורת כו' שכרת ברית עם האבו' עליוני' שמעבר הנהר כו' כדכתי' ואקח את אביכם מעבר הנהר מעולם כו' (והוא עם המדוי' שלמעלה מן הדעת כו' כידוע) וזוהי עד יעבור עמך כו' שהעביר אותן למעלה מן הדע' ושם הי' הכריתות ברית כו'. וזוהי אשר נשבעת לאבותיך שקישר ע"ע פי' שיכריח א"ע להתייחד עמהם אף כשהם נשפלי' למטה יזכור את הברית שהי' כי ישראל עלו במחשבה עילאה ושם הי' הברית וד"ל.

והנה בר"ה אנו מזכירי' את הברית והוא עיי' תקיעו' שופר כמארוז"ל אמרו לפני זכרונו' כדי שיעלה זכרונו' לפני ובמה בשופר שעיי' התקיעו' שופר מעוררי' ומזכירי' את הברית כי ענין תקיעת שופר הוא שיוצא ההבל של תקיעת הלב לשופר בלי דיבור כלל כ"א קול פשוט והוא מפני שא"א להתלבש בדיבור כלל כי הדיבור הוא נמשך מחכמה כי אבא יסד ברתא כו' ונקודת הלב היא למעלה מן החכמה ודעת כו' לכך א"א להתלבש בדיבור כ"א הוא יוצא להבל הלב ושופר קול פשוט כו'. וזוהי ענין תקיע' שופר

כמרז"ל שופר של ר"ה של יעל פשוט כי כמה דפשוטי' איניש דעתי' עדיף טפי והוא ענין התקיעה שהוא פשוטה אהבה פשוטה למעלה מבחי' אותיו', שברי' היא נקודת הלב נשבר כו' והוא הכל מיני אהבו' שמקודת הלב ועיז' מעוררי' ומזכירי' את הכריתו' ברית שהי' בעבר הנהר למעלה מן הדעת כו'. וזוהי ההפרש בין ר"ה לכל השנה, שבכל השנה העבודה היא הכל בכחי' חיצוניו' הלב הבאה מהתכוננו' בגדולת ה' ונולדו מזה מדו' חיצוני' אהבה ויראה כו' ובר"ה צריכי' לעורר עי' השופר נקודת פנימי' הלב שלמעלה מן הדעת בכדי לזכור הברית כו' וכדכתי' אחרי הוי' ילכו כו' והוא בכל השנה שעבודתו בחיצוניו' הלב הוא בחי' אחרי הוי' בחי' אחורי' וחיצוניו', אבל בר"ה כתי' לך אמר לבי בקשו פני הפנימי' נקוד' הלב כנ"ל (וזהו כי הוא ישאג שהוא פנימי' כי כארי' ישאג הוא חיצוניו' בחי' אהב' של מחנה מיכאל של מרכבתא תתאה כו' והוא ישאג הוא הפנימי' וד"ל).

וזהו ההילול הללוהו. אל בקדשו כו', פי' קדשו שהוא מובדל מן העולמו' שאין להם ערוך אליו כלל כי היא אש אוכלה בחי' הסתלקות ואינו יכול להתלבש בכלי כלל שהוא אל עליון ונבדל וכל אצילות העולמו' הוא רק מן שמו לבד כי במחשב' א' נאצלו ונבראו כל העולמו' כו' וזהו בגבורותיו פי' שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו וזהו צימצום גדול אליו ית' שהאציל וברא את העולמות וזהו ענוותנותו וד"ל. כרוב גודלו פי' מ"ד כרוב ולא כתי' כגודל גודלו, הוא מפני שיש מיני' הרבה של גודלו כדכתי' היש מספר לגדודיו, אלף אלפי' ישמשוני' מספר גדוד א' כו' (ובכל גדוד הוא הכל באופן אחר וזהו ברוב גודלו כמה מינים של גודלו וד"ל) וכרוב גודלו הם נמשכין מן גבורותיו שהוא הצמצום של איס' מבחי' שמו לבד כנ"ל. הללוהו בתקע שופר פי' שהולך על הגז' קודם בקדשו ובגבורותיו כרוב גודלו הכל נמשכי' עי' תקיע' שופר שהוא נקודו' פנימי' הלב היוצא דרך השופר כו' כנ"ל ועיז' ממשכי' מן בקדשו שהוא איס' ב"ה שהוא אל עליון מובדל כו' שיומשך אלינו כו', וזהו דכתי' ממעמקים קראתיך הוי' שהוא מעומק עומק נקודה פנימי' של הלב שעיז' התשובה מנקודת פנימי' כו' יכולי' להמשיך מן איס' ב"ה אלינו וכו' שמעוררי' ומזכירין עיז' הברית שכרת עם אבותינו מעבר הנהר והם הם ההרים הגבוהי' ליעלי' שהם גבוהי' שם למעלה מן הדעת בעבר הנהר וד"ל.

והנה זהו דכתי' ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים, פי' שיש ב' מיני מיתקלא הא' הוא המאזניים שנותני' בכף א' להכריע הב', והב' הוא הפלס שהוא מטה של ברזל ארוך שעיי' האריכו' הוא מכביד כו' כימ' שהוא ארוך יותר הוא יותר כבד מחמת האריכו' והריחוק כו', והנה גבעות הם חיצוני' המדו' הבאים עי' ההתכוננות כו' ולכן משקלו הוא במאזני' שנותנין התורה ומצות שעסק בכף השני' ועיי' שמכבידין הם מגביהי' את הכף שני' ששם הגבעו', ופי' כי תורה ומצות הם הפנימי' (כי זוהי ההפרש בין חיצוני'

לפנימי' שהפנימי' נטרפ' בנקב משהו ואבר החיצוניו' יכול לחיו' בלא רגל כו' ודוקא ברובן כו' כמבוא' במ"א בארוכה) וד"ל וע"י עסקו בתורה ומצות מגביר ע"יז את הגבעו' שהוא החיצוניו' המדו' כו' (והמיתקלא הוא המאזני' כנ"ל) אבל ההרים הם נעלה מן הגבעו' שהם פנימי' המדו' שלמעלה מן השכל ודעת (ושרשן נעלה ממקו' התורה כי אורי' מחכמ' נסק' והם למעלה מן חכמה וד"ל) ע"כ משקלן שיוגבה הוא ע"י פלס דוקא ופי' שהוא ע"י התשובה מנקוד' פנימיו' הלב ממעמקים קראתיך כו' שהוא דוקא מגודל עוצם הריחוק ושבתשובה מנקוד' לבבו אזי מרחוק דוקא הוי' נראה כו' כמשל הפלס שמחמת האריכו' והריחוק הוא מכביד כו' כן ע"י התשובה ממעמקי' הוא מגביה את ההרים הגבוהי' שהם ג"כ רחוק למעלה מן הדעת כו' וזהו ושקל בפלס דוקא ההרים ששרשן למעלה מן התורה כו' והוא ע"י תשובה מנקוד' פנימי' הלב וגבעו' שהם חיצוניו' המדות במאזני' כנ"ל וד"ל. ובר"ה מגביהי' את ההרי' ע"י תקיע' שופר שמנקודת פנימי' הלב שלמעלה מן הדעת וזהו ההרי' הגבוהי' ליעלים שהוא שופר של ר"ה שהוא של יעל (פי' יעל הוא לשון עלי' ודוק).

וזהו כוונת רז"ל אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני כו' פי' שמלת זכרון הוא שייך דוקא בדבר שהוא רחוק דוקא כגון שראה כבר את הדבר אומר וזכר אני כו' אבל בדבר שרואה או שראה מקרוב אינו שייך לשו' זכרונו' שהרי רואה וד"ל. וזהו כוונתו שזכרונו' הוא שמזכירי את הברי' שכרת עם ההרי' עליוני' והם נעלי' למעלה מעלה כו' כנ"ל ומזכירי' אותן ע"י התשובה ממעמקי' שהוא מרחוק כנ"ל וזהו אמרו לפני כו' כדי שיעלה זכרוניכ' שמרחוק דוקא לפני וד"ל ועיקר הזכרון הוא בשופר שהתקיע' היא מעומק הלב כנ"ל.

מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, פי' שזוהי הפי' של הפ' למען הקים אותך לו לעם כו' ופי' כי אין מלך בלא עם ואין שייך לשון מלוכה כ"א על עם שיש להם שייכו' וערך אליו בסוג ומין כי אין שייך ש' מלוכה על האבני' שהם בחי' דומם או על האילנו' שהם צומח או על בהמו' כו' כ"א על המדבר שכמותו שייך לשו' מלוכה כו' ולכן כשצריכים להמשיך בחי' מלכות עלינו והוא מובדל ומופלג מגדר עולמו' שאין להם ערוך אליו שהוא אל עליון כנ"ל לכך צריכי' להגב' להיות בחי' עם שיהי' שייך ש' מלוכה עלינו והוא ע"י התשוב' מנקוד' פנימי' שלמעלה מן הדעת כנ"ל שע"י מעוררי' ומזכירי' את הברי' שהי' כי ישראל עלו במחשבה קדומה כו' כנ"ל וע"יז נגבהי' להיות בחי' עם שיהי' שייך ש' מלכות עלינו וד"ל וזהו למען הקים אותך לו לעם כו' שלכך העביר אתכם בברית בכדי להקים אתכ' לו לעם וד"ל ואחיכ' יכול להיות לכם בחי' אלוקי' בחי' מלכות וד"ל (ושניהם מלכו' וזכרונו' ממשיכי' בשופר וד"ל) ודוק היטב.

ביאור על החורה הנ"ל. בעזריה

להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל, וצריך תחלה לבאר ענין עגולי שהוא מבלי שימצא בו ראש וסוף שהראש מצטרך לסוף כו' שאם מקיזין דם מהרגל מועיל לראש כו', והסוף נצטרך לראש כו' כי נעוץ תחלתו בסופן כו', וביאור הדבר הוא כנו' בלק"א שזה הי' כוונת המאציל בהתיקון שיתכללו המדו' זביז ויתערבו יחד בכדי שיהי' רהיז כו' משאיכ בעולם התהו הי' הספי' זה תחת זה ולא הי' נכללי' זביז והי' כל ספי' בפ"ע והוא בחי' ר"ה ע"ש. ופי' שלכן הי' התיקון שיתכללו הספי' זביז כי בתיקון הוא בבחי' פרצופי' ולכן הם נכללי' ראש בסוף כי לפי סדר השתלשלו' מלמעלה למטה כתר הוא כתר ומל' מל' ולפי סדר השתלשלו' מלמטה למעלה אז מל' הוא הכתר וכתר מל' וכן לעולם הם נעוץ תחלה בסוף וסוף בתחלה, משאיכ בעולם התהו הי' בחי' נקודו' לבד זה תחת זה וד"ל. ויהי' נעוץ תחלה בסוף וסוף בתחלה שעי"ז הם בחי' רהיז שהם מאוחדז' באחדו' כו' ויכול לשרות עליהם אור איס ב"ה משאיכ בעולם התהו שהי' זה תחת זה ולא הי' נכללי' ראש בסוף כו' הי' בחי' ר"ה וד"ל. ועתה צריך להבין משני' להתאסף ראשי עם יחד כו' פי' שהאסיפה והקיבוץ הוא הבירורי' מן שבירת הכלי' רפ"ח ניצוצי' שנפלו לקבצם ולכררם להעלותם ע"י התשובה כו', וזהו בהתאסף כו' שישראל הם מאספי' ומכררי' אותם ע"י התשובה כו' (ומא"ח של הבירורי' יוצאי' השער' כמשי"ת).

הללויה כו' אל בקדשו ברקיע עוזו בגבורותיו. כרוב גדלו כו', ביאור הדבר, בקדשו נק' בחי' איס ב"ה שהוא מובדל מן העולמו' הנאצלי', ואין להם שייכו' אליו כלל כי הוא רם ומתנשא מעליהם, והוא נק' אל עליון בחי' כתר שהוא מובדל כו' ואינו בבחי' גדר השפעה כלל כי מלת השפעה אינו שייך כ"א בבחי' עילה ועלול שהעלול הוא שייכו' אל העילה כו' כמשארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק כו' וזהו שהעגל הוא השייכו' והערך אל הפרה והוא משפע' לו כו' וכן משארז"ל טבע הטוב להטיב כו' הוא גיכ אינו שייך כ"א בהשתלשלו' עילה ועלול שב"עילה משפע' להעלול שמערכה מחמת טבע הטוב כו' אבל באיס ב"ה שהוא רם ומתנשא מן ערך וסוג העולמו' נאצלי' נברא כו' ואין ערוך אליו שהוא אל עליון כו' לכך אינו שייך כלל עליו בחי' השפע' ומלת טבע הטוב כו' כי הוא מופשט מגדר השפעה כלל וכדכתי' כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא פי' שהוא בחי' הסתלקו' ואינו יכול להתלבש בכלי כלל ואינו בגדר השפעה כ"א בחי' אש אוכלה הסתלקו' וד"ל. וזהו דכתי' אל עליון קונה שמים וארץ פי' שהוא אל עליון כניל רם ומתנשא כו' בחי' אש אוכלה כו' והוא קונה שמי' כו' פי' שהתהוות שמים וארץ הוא צמצום אליו ב"ה (שהוא קונה בחי' צמצום כדי שיתהוו שמים וארץ וד"ל) וזהו הפי' בקדשו שהוא מובדל מבחי' השפעה כלל כניל שהוא אל עליון כו'. ברקיע עוזו. פי' רקיע הוא הקרומא דאורי

דמחפ"י על מוחא בכדי להסתירו (בכדי שיוכל להתהר' בחי נאצלי' כו') והוא הרקיע שמחפ"י על כל המוח כו' וד"ל. בגבורותיו, הוא השער' היוצאי מן המוח והם בחי' צמצום והן הן גבורותיו שיוכל להתהות בחי' נאצלי' כו' וזוהי ג"כ ענין כרוב גדלו, פ"י כנז' בווהר באידרא שט' אלפי' כו' תליי' בחד קוצא דשערא כו' ע"ש, שיש עולמות והיכלות עד אין מספר התלויין בהשער' כו' וזהו כרוב גדלו שיש כמה מיני גדלו עד אין קץ כדכתי' לגדולתו אין חקר (אך שיוכל להתהות רוב גדלו הוא עד גבורותיו שהוא הצמצום בחי' שער' לבד וד"ל).

הללוהו בתקע שופר, פ"י כל המשכו' שיוכל לימשך מן א"ס ב"ה המרומם שהוא בחי' אל עליון להיות בחי' נאצלי' בחי' כרוב גדלו, הוא ע"י תקע שופר, פ"י כי תקיע' שופר הוא מבחי' פנימיות נקודת הלב שלמעלה מן הדעת בחי' ממעמקי' כו' וכנז' בכוונ' השופר שכל התקיעו' הם הכל המשכו' המדו' דעתיק, וכנז' בווהר שקוצא דשערא מכה ברישי' דז"א, כי ז"א אחיד בעתיקא ותלי', פ"י שהוא הארת המדות דעתיק בז"א דאצילות ע"י קוצא דשערא כו', שהוא בחי' למעלה מן הדעת והוא בחי' נקודת פנימית הלב הנ"ל. וזהו בקשו פני, פ"י פני הוא בחי' פנימיו' עתיק שהוא פנימיו' עולמו' א"ס כי או"א הם רק בחי' אחוריי' וחיצוני' כי הם מלבישי' את חגית דאריך שהוא מפנימיו' עולמו' א"ס, והם רק מלבישי' כו' לכך הם בחי' אחוריי' וחיצוני', ולכן את פניך הוי' שהוא בחי' עתיק בחי' פנימיו' כניל אבקש ע"י נקודת פנימיו' הלב שנמשכו' מן למעלה מן הדעת כו' (ע"ד תקיע' שופר כניל). ואחרי ה', לכן הוא בחי' חיצוני' דעתיק שמלוכש במדו' דאצילות (כי מאחר שיוכל להתלבש באצילות הוא בחי' חיצוני' וד"ל). והוא בחי' אחוריי' דע"י, והוא מרכבתא תתאה הנז' בווהר שהוא מרכבה דאצילות (מדות שבאצ"י) כי מרכבתא עילאה הוא המדו' עליוני' דעתיק והם נק' טורי חשוכא, שהם בחי' א"ס, וכניל. וזוהו יובן משניל ושקל בסלס הרים כו' וגבעו' במאזני' כו', כי הנה יש ב' מיני מיתקלא הא' הוא המאזני' שנותני' הכובד בכף השני' והוא מכריע ומגביה השני' כו', והב' הוא הפלס שהוא מטה של ברזל ארוך וע"י שהיא ארוך יותר הוא מכריע ומגביה כו' וכל מה שהוא ארוך ורחוק יותר הוא מכריע יותר ע"י כל האריכו' הוא כובד כו'. וכמ"כ למשל ודוגמא למעלה כתי' וגבעו' במאזני' פ"י שגבעו' הוא חגית דאצילות והם נגבהים ע"י הכרע' תורה ומצות שנותני' בהכף והם מכריעין ומגביהי' את הגבעו' שהם מדו' דאצילות, ושקל בסלס הרים, פ"י הרים הם ההרים הגבוהי' ליעלי', פ"י שהרים הם הטורי חשוכא מדות עליונות דעתיק, שרש בחי' א"ס, שהם למעלה אף מבחי' תורה כי אורייתא מחכמה נפקת והם הם למעלה מן בחי' חכמה ודעת כו' כניל (ואף ששורש התורה היא ג"כ למעלה כו' אך הגילוי של התורה הוא רק מחכמ' ואילך כו' וד"ל). ולכן כשצריך לשוקלן להגביהו הוא ע"י פלס דוקא שההכרעה הוא ע"י אריכו' וריחוק מקום כן למשל ע"י התאסף וקיבוץ רס"ח ניצוצי' שנמלו בשבירה

שהוא ברחוק מאד וע"י חזרתו בתשובה כו' כניל שוקלין את ההרי' שיוגבהו למעלה כי מרחוק הוי' נראה (והריחוק הוא שהם רחוקי' בבחי' עתיק כו') וכפי העלאת מ"ן כן המשכ' מ"ד מרחוק שהוא עתיק שיומשך אלינו משם וד"ל. ולכך נצרכי' לשוקלן ע"י פלס דוקא כי הם נעלי' במאד אף מבחי' תורה כניל (ולכן התורה מגביה רק גבעו' ולא הרים וד"ל) כמו תשובת ר' אלעזר בן דרודי' שקנה עולמו בשעה א' שהגיע לבחי' הרי' הנ"ל ואף שלא עסק בתורה כו' והוא מפני שהגיע ע"י התשובה למעלה מן התורה לבחי' הרים הנ"ל כי אורי' מחכמי' נסקא וחכמה הוא בחי' צמצום לגבי מעלה (כי שורש התורה הוא מגבור' דעתיק כידוע) כמו מ"ע ולית שבתורה שהוא עפי' חכמה שלא יאכל חלב וכדומה והנה כאשר הוא מקיימה ושומר את המצות אז החכמה היא מחיי' כדכתי' החכמה תחי' כו' אבל כשעובר על מצותיה כגון שהוא אוכל חלב וכדומה אזי הוא נסרד ונתחייב מיתה והרי הוא בחי' צמצום כניל, וכמארז"ל שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר אמר' תמות כו' אבל כשצריכי' להמשיך חיים אף לחוטא כו' צריך להמשיך ע"י התשובה מנקודת הלב שמגביהי' הרים עליונים שלמעלה מן התורה כי שורש האדם הוא ג"כ מחכמה ולמטה כי אדם מ"ה כידוע ולכן כשצריך להמשיך מלמעלה משרשו כו' הוצרך להיות ע"י תשובה מעומק ונקוד' פנימי' הלב שלמעלה מן הדעת כו'. וכמו תשובת ר' אלעזר בן דרודי' שקנה עולמו בשעה א' כניל וד"ל.

וזהו משנ"ל לעברך בכרית הוי' אלקיך אשר כורת עמך היום כו' עד יעבור עמך הוי' כו' פ"י כי ענין כריתות ברית הוא בין שני אוהבי' זל"ז מאיזה סיבה ויראי' שלא תיבטל האהבה כשתיבטל הסיבה כו' לכך הם כורת' ברית שאף שתיבטל הסיבה יהי' אוהבי' בהכרח הכרית' ברית שיכריח לזה בע"כ כו' כניל בארוכה. וענין כרית' ברית הוא שחותכי' דבר א' לשני' והם הולכי' באמצע בכדי שיוכרו שניהם על הברית ולא ישכחו כו', וכמ"כ למעלה הי' הכריתו' ברית להאבו' שהם ההרים עליונים דעתיק כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם והנהר הוא דאשתמודעא כו' ובעבר הנהר שם הי' הכריתות ברית כו' וביאור הדבר היטב ענין כריתות ברית שלמעלה, הוא כי אריך ועתיק הם בחי' עולמי' א"ס כו' והם פרצוף א' רק אריך הוא שורש של הנאצלי' ועתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל (בחי' מל'). ובכדי שיוכל להתהוות נאצלי' מן המאציל ב"ה שאינם מערכו ומהותו כלל ולא הי' יכול להיות בבחי' השתלשל' עילה ועלול כו' לכך הוצרך להיות בחי' ממוצע לקשרם ולחברם שיומשך מן המאציל ב"ה לנאצלי', והוא ע"י פרצוף א"א, שהוא המקשר והמחבר מפני שהוא ממוצע שפנימי' א"א הוא בחי' תחתונה שבמאציל ב"ה (נק' עתיק), ובחי' חיצוני' א"א הוא בחי' ראשונה שבנאצלי', ומפני שהוא ממוצע (וכלול משניהם ממאציל ונאצל כו') הוא יכול לקשרן ולחברן יחד שיומשך מן המאציל ב"ה לנאצלי' אף שאינן ערכו כלל כו' אעפ"כ הכתר (שהוא א"א) הוא המכריח שיתחברו בע"כ (פ"י אף שהוא לא

כפי הסדר שאינו ערכו הוא המכריח שיתחברו בע"כ) וזהו ענין הכריתו' ברית הנ"ל שמועיל בזה שאף שהסיבה בטלה כו' אעפ"כ הקשר של הכריתו' ברית מכריח שמוכרח' להתחבר וד"ל. וזהו הקשר הוא בכל עולם ועולם כשנצטרך לחברו כמו מבריאה ליצירה שלא הי' יכלו להתחבר בבחי' עילה ועלול שיצירה אינו הערך לבריאה כלל, והוצרך להיות בחי' קשר הברית להכריח שיושפע שלא כפי הסדר כו' והוא בחי' כתר א"א, שמל' דבריאה הוא עתיק דיצירה כו' ופי' כנ"ל שהוא כלול משניהם (שפנימיו' א"א הוא מל' דבריאה וחיצוניו' עתיק דיצירה) לכך הוא המכריח שיתחברו אף שלא כפי הסדר וד"ל כנ"ל. (ולבאר הדבר הוא כי הכתר הוא הרצון שלמעלה מן הדעת לכך הוא מכריח בע"כ, פי' שכל דבר הכרחי שאינו לפי ערך השגת השכל הוא הכל מבחי' רצון שלמעלה מן השכל שהוא מכריח אותו אף שאינו מחייב כן השכל כו' ולכן למעלה הכתר שהוא הרצון הוא המכריח לקשר אף שלא הי' מחייב כן בבחי' השתלשלו' שהוא מחכמי' ולמטה כו' וד"ל). אך כמו ענין כריתו' ברית בגשמיות הוא שהם חותכי' דבר א' לשנים והולכי' שניהם בנתיים כו', וכן הי' למעלה הכריתו' ברית עם האבו' שמעבר הנהר (שהם ההרים העליוני' כו'), והוא שנחתך ונתחלק פרצוף א"א לשנים, פי' החצי הוא בחי' חיצוני' א"א שהוא שורש הנאצלי' והחצי הב' הוא פנימיו' א"א שהוא בחי' תחתונה שבמאציל והעביר את ישראל בתוכו וזהו עד יעבור עמך כו', ופי' כי ישראל עלו במחשבה קדומה כו' (והוא דבחי' כתר) ושם הי' הכריתו' ברית ששם הי' היחוד של א"ס ב"ה עם ישראל, וזהו לעברך בכרית הוי' אלקיך כו' (שהעביר אותם למעלה מן הרצון והוא שהעביר אותם באמצע בין כתר לעתיק כנ"ל ודו"ק).

אשר נשבע לאבותיך כו' פי' כמי'ש במ"א, נשבע הוא לשו' נפעל כמו אדם השובע שיקיים הדבר בע"כ ומוכרח הוא לקיים כו' כן למעלה כתי' נשבע ה' שקיבל ע"ע באלה ושבועה שמוכרח לקיים אף שלא כפי סדר השתלשלו' כנ"ל והוא ענין כריתו' ברית הנ"ל אשר כרת עמהם למעלה (בבחי' ע"י כנ"ל). ולכן אף כשנשפלו ישראל למטה הם זוכרי' את הברי' אשר כרת ומעוררי' למעלה הכריתו' ברית שיומשך אליהם מלמעלה (בבחי' ע"י וד"ל).

וזהו אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני כו' ובמה בשופר כו', וכנ"ל בארוכה שלשו' זכירה הוא על דבר שהוא מרחוק דוקא כי על דבר שרואי' או שרא' מקרוב אינו שייך לשו' זוכר וד"ל כי דוקא על דבר הרחוק שראה מכבר שייך לשו' זוכרי' שהוא זוכר על הדבר שראה כבר כו' כן למעלה כתי' זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא נזכר על עולמו' נאצלי' ונבראי' כי הם רחוקי' ממנו ית' שהוא מובדל שהוא מתנשא מימות עולם והוא בחי' עתיק יומי' שהוא נעתק ומן המדו' כו' כמו המעתיק הרים כו', שהוא אל עליון אש אוכלה כו' המלך המרומם לבדו מאז פי' שהוא

מרומם מאז מקודם אצילות עולמו' כו' ואף לאחר שנאצלו הוא משוכב ומפואר ומתנשא כו' שהוא מובדל מהם ואינו ערכו כלל כניל ולכך אמרו לפני זכרונו' שיעלה זכרוני' (שהזכרון הוא מרחוק כניל שאנו רחוקי' ממנו ית' שהוא מתנשא ואנו מעלי' זכרונינו לפניו בבחי' עיי' עיי' התשובה מנקודת הלב שלמעלה מזה דעת שמזכירי' את הכריתו' ברית שהי' למעלה מן הדעת ודיל') וזהו ובמה בשופר שעיי' תקיעו' השופר שהוא בחי' פנימיו' נקודת הלב ממשיכי' מן המדו' דעתיק (ששם הי' הברית כניל) וכנו' בעי'ח שעיי' שינת הזיא ממשכ' מוחי' מעתיק (ופי' כי המדו' דאצילו' הם בבחי' שינה והסתלקו' למקורם הרי' הגבוהי' שהם מדו' דעתיק וממשיכי' משם מוחי' והוא עיי' תקיעת שופר ודיל').

מלכויות כדי שתמליכוני כו' והוא כדכתי' למען הקים אותך לו לעם והוא יהי' לך לאלקים, ופי' כניל בתורה שאין שייך לשו' מלוכה על דומם וצומח כו' וצריכי' להגבי' להיות בחי' עם ואז יכול להיות לכם לאלוקי' בחי' מלך והוא עיי' התשובה הניל כמשל שני בי'א כשרוצי' להתקרב ולהתיחד וא' הוא במקום גבוה על ההר והשני הוא במקום מדרון ושפל כשרוצי' להתקרב מוכרח העליון ליספל למטה והתחתון מוכרח לעלות ואז הם יכולי' להתקרב ודיל' כן למעלה צריכי' ישראל ליגבי' עיי' התשובה להיות לו לעם ואחי'כ יכול ליספל אור אי'ס ביה בחי' מלי' דאי'ס להיות לאלוקי' למלך ודיל' (והכל הוא עיי' השופר שהוא התשובה מנקודת הלב ודוק כניל').

וזהו אתם נצבים היום לפני הוי' אלוקיכם שהוא למעלה מבחי' הוי' שהוא זיא דאצילות כי הם ממשיכי' עתה מן ההרי' הגבוהי' שהם המדו' דעיי' עיי' תקיעת השופר שהם בחי' אי'ס ודיל'.

אביטה אורחותיך כו'. כי הנה כתי' ארחו' הוי' חסד ואמת כו', ופי' שהתורה ומצות הם ארחו' הוי' תרי'ג ארחי' דגלגלתא, ופי' כמשל האורח ודרך גשמי שהולך ממקום למקו' כו' כן למשל התורה ומצות הם נק' ארחו' הוי' שהם הם הדרך שנמשך מן הוי' (כי הוי' נק' עתיק והם הדרך הממשיכי' מן הוי' למטה ודיל'). פי' כי תורה היא נובלו' חכמה שלמעלה ויורדת בהשתלשלו' עילה ועלול ומתלבש' בכל עולם כערכו וכדכתי' וידבר ג' אלפי' משל שהם הכל הלבש' והגשמו' התורה כמשל בנפש האדם השכל הוא רוחני ואחי'כ כשמתלבש השכל בהמחשב' הוא גשמי יותר וכשמתלבש כדיבור אז נתגשם יותר כן למעלה התרי'ג ארחי' שנמשכי' מן הוי' (שהוא עיי') הם בחי' דרך ואורח שנמשכי' בבחי' השתלשלו' עילה ועלול ונתגשמי'

למטה מטה בהתלבשותו בכל עולם ועולם כו'. וזהו ארחו' הוי' חסד כו' פי' שזה שהתרי"ג מצות הם נמשכין מן הוי' הוא חסד גדול בכדי שיתקשרו העולמו' בא"ס ב"ה כי אף שהעולם הזה הוא חומרי וגשמי אעפ"כ בתורה ומצותי' מקשר' אותה העולמו' עליוני' ע"י עסק המצות שממשיכי' בהם אורר' עליוני' כמו במצות ציצית ממשיכי' האר' מוחי' לליב' ובמצות סוכה מקיפי' וכדומה כו' וזהו חסדו הגדול בהמשכ' תרי"ג ארחי' אלינו וד"ל.

וזהו דכתי' ויעבור הוי' על פניו ויקרא כו' הי"ג מדר' שהם מדו' דעתיק והן נעלמו' וגנוזו' ומשה הי' בוי"א דאצילות לכך כשרצה א"ס ב"ה לגלותו למשה שבז"א כתי' ויעבור הוי' (שהוא ע"י) על פניו ויקרא כו' פי' שעבר על פניו שהוא פנימיו' שהם הי"ג ארחין דעתיק שהם נעלמי' ונסתרי' והוא עבר על פניו על הפנימיו' וגילה אותן למשה שגילן מן העלמן וזהו לשו' ויעבור על פניו כו' כמשל אדם היושב בביתו בהעלם ורוצה להתגלות הוא עובר על האיסקופה ומתגלה כו' כן כשרצה א"ס ב"ה לגלות המדו' דעתי' שהיו בהעלם כתי' ויעבור על פניו עצמו שהם פנימי' והעלם ועבר עליהן ונתגלה וגילה למשה שבז"א ודוק (וכמשיית אייה בארוכה), ויקרא בגילוי וד"ל.

והנה נז' בתיקוני' שהתרי"ג ארחי' הם תרי"ג עיטי' כו' פי' שכל מצוה היא הכל עצה איך לידבק בא"ס ב"ה שכל מצוה היא המשכ' אורו' עליוני' והוא העצה איך להמשיך אורו' עליוני' וד"ל אך צריכי' להי' כל התרי"ג מצות בנפש האדם פי' כמו מצות ציצית היא המשכ' מוחי' לליב' צריך להי' כן שימשיך בנפשו אהבה מפנימיו' הלב כו' וד"ל וכוה קיים אברהם אע"ה כל התורה כולה ברוחניו' שקיי' כל התרי"ג המשכות וד"ל. וזהו שאמר דוד ע"ה אביטה כו' שאנוכי מביט את הארחי' איך הם נמשכי' מלמעלה קודם הגשמתן לכך מפקודיך שעשעתי ואף כשנתגשמו וד"ל.

בע"ה ליל שבת פ' וילך

להבין* המאמר הידוע דמלכא משיחא אתא לאתבא צדיקי' כתיובתא, האיך שייך התשו' בצדיקי' וגם להבין שורש טעם הדבר למה הבעית גדולים מצדיקי' וכי בשביל שלא חטא מעולם יגרע וגם מה שתשובת הצדיקי' תלוי בביתא משיח דוקא. הנה כתי' והחיות רצוא ושוכ פי' החיות אלקי במלאכי' הוא בבחי' ריש הרצוא הוא ההסתלקות שרוצה להתכלל במקור חוצבו באצי', וזהו כשאר קדוש דוקא דהיינו כשנסתר השגתו באלקות

להבין: חלק ממאמר זה נדפס בספרים תקס"ב — ח"א ע' רעד (וחסר שם התחלת המאמר). וראה להלן ע' תקמב נוסחא שני ממאמר זה.

אלא הוא ית' קדוש ומובדל בהשגתו שמכיר ומבין איך שאין ערוך כלל לנברא עם הבורא וכי לית מח' תביכ מזה נעשה רצוא שהוא ההתכללות לצאת מנתק חומרו וגופו כר ומיד תהי' אור האלקי' בו בבחי' שוב דהיינו שיש לו השגה ותפיסא באלקי' כפי ערכו והתפעלו' אהוייר שלו נמשכו מצד ההשגה הי' בחי' שוב שבא לכלל יש ודבר מה כר' וזהו שנזכר במלאכים עונים באימה ואו' ביראה וכן זעות מחיל כסא כר', הענין הוא בבחי' שוב אזי הם ביראה ופחד דהיינו כאשר ההשגה אלקי' הוא אצלם בבחי' גילוי אור ושפע כר' אמנם כאשר באין העדר ההשגה באלקות והוא שמשיגי' ההיפוך איך דלית מח' תביכ ושהוא קדוש ומובדל מהם בבחי' אין ערוך אליו כר' אז הוא בבחי' ביטול עצמות לגמרי בבחי' אין למעלה מהתפעלות אהוייר נרגשת כר' ודיל.

והנה ידוע דכל מה שנמצא בהנברא הוא מושפע מן הבורא כמיש בלקי' בענין אליכם כהן הוא פי' ששופע על המלאכי' כל פרטי פרטיות מעניני העבודה אם מחסדי' אם מגבורי' כר' ואיכ מה שימצא אהבה במיכאל והיראה באוריאלי' וכדומה הוא בא בבחי' שפע מעולם האצי' פי' כח ומקור אלקי בבחי' אצי' שמבחי' שוב באצילי' שופע שכל והשגה אלקי' בהם עד שמחמתן יהיו בהם בחי' שוב כניל וכן בחי' הרצוא שימצא בהם שהוא השגתם בקודש העליון כניל הוא נשפע מבחי' רצוא שבאצי' ואיכ מוכרח שיש בחי' רו"ש באצילות. וביאור ענין רו"ש באצילי' יובן עפי' הקדמת הידוע בענין כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא דהיינו כמשל אש השלהבת בפתילה שאנו רואים שלא תונח השלהבת בפתילה אלא קופצת ומסתלקת בכל רגע למקורה האש היסודי ותיכף ומיד חוזרת ונמשכת לנוח בפתילה ומיד חוזרת להסתלק כר' והיז משל לענין רו"ש כידוע אך הלא מה שימצא השוב מן השלהבת בפתילה הוא מחמת הפתילה לבד שהיא תמשיכהו אליה אבל מצד השלהבת עצמה אין בה בחי' שוב כלל שהרי אנו רואים בשלהבת פשוטה בלתי מורכבת בדבר מה הנה היא עולה השמימה ומסתלקת ומתבטלת לגמרי באש היסודי ואינה חוזרת עוד כר', כמוכ יובן ענין רו"ש בנאצלים שהוא ענין מטי ולא מטי כידוע פי' להיות כי ידוע ענין אצי' שהוא כמשל אצי' הרוח מרוחו של משה על ע' זקנים שמפני גודל מעלת רוחו של משה בבחי' הארת האצי' לא יכול להשפיל עצמו ליתן ולהשפיע מבוקש העם לאכול בשר ואמר מאין לי בשר כר' ואך לאחר שירדה השפע מרוחו על הזקנים הושפלה ממדריגתו עד שהם יוכלו לשאת משא העם כר' וכמיש כמיא בארוכה והיינו לפי שרוח הזקנים היו בחי' גילוי לבד מרוחו' של משה ובחי' חלק קטן הנבדל מגדול כר' וכל גילוי אור בעלמא מן עצם הדבר כבר ירד מאוד בירידות המדריגות כר' כמוכ כל אורות הנאצלי' מן המאציל ע"ד

דוגמא אור החכ' כשנאצל הוא רק בחי' גילוי אור לבד והוא תכלית הירידה מן עצמות המאציל ית' דהוא חכים ולא בחכ' ידיעא והחכ' כשנאצלה ממנו הוא מבחי' עשי' שבו לבד כמשל אדם הפועל בידיו שאעפ"י שכח הפועל בנפעל מ"מ הנפעל בחי' עשי' לגבי עצמות האדם כן עדי"מ פעולת האצ"י להיות אור החכ' הוא בחי' עשי' של המאציל וא"כ הרבה יותר אין ערוך בין החכ' הנאצל להמאציל מכמו שאין ערוך דומם הגשמי לגבי אור החכ' דאצ"י לפי שהדומם יש לו עכ"פ מקצת שייכות דשייכות אל החכ' עפ"י סדר ההשתלשלות דאבי"ע כידוע, אבל אור הנאצל אין לו ערוך כלל לגבי מהות המאציל שהרי הוא רק בחי' עשי' לבד כנ"ל וד"ל. ועדי"ז נאצלו כל הנאצלי' בג' קוין חח"נ בגי' כו', וזהו שנמשל לאש דוקא שמפני שאין ערוך כלל בין המאציל לנאצלים הרי אין בנאצל שום ענין השתוות שיומשך אור המאציל להאצ"י מצד חפץ ורצון כמ"ש במ"א ע"כ הוא מסתלק בעצמותו ולא יוכל לירד ולהאירו כמשל האש כשהיא פשוטה ובלתי מורכבת שאין דבר שיעצרנה כו' וד"ל. אך כשכבר האיר המאציל והוציא מן ההעלם לגילוי את הנאצלים אז יתכן לומר כדוגמת הרו"ש באש שע"ג הפתילה שתהי' הארת המאציל בבחי' מטי ולא מטי פ"י שמצד עצמות המאציל הוא ענין ההסתלקות אל עצמותו ויחשך מאורם כו' ומצד הנאצל ימשיכוהו בבחי' שוב עליהם כו' וד"ל. ולפי שאור המאציל בנאצלים הוא בבחי' רו"ש לכך גם שפע הנאצלים כבי"ע הוא בבחי' רו"ש פ"י כנ"ל שמן הרצון העליון דאצילות שבא בנאצל מבחי' הסתלקות המאציל אל עצמותו והוא הנק' קודש העליון יומשך סיבת השגת המלאכ"י איך דלית מח' תבי"כ וא"ו קדוש כנ"ל ומבחי' שוב של המאציל בנאצלים יומשך במלאכ"י ענין השוב שלהם באמרם באימה וביראה כנ"ל וד"ל.

והנה ענין רו"ש הנ"ל נק' בלשון המקובלים בשם מ"ה ובין בדרך כלל בכל עולם ופרצוף לפ"ע דהיינו כנבראים דבי"ע הרצוא שהוא העדר התפיסא והשגה ונק' מ"ה כמ"ש מה שפשטת מה ידעת והיינו כשאלקות אצלו בבחי' שלמעלה מן ההשגה בבחי' אין ערוך לך כנ"ל וכשיש לו השגה באלקות הוא מבחי' בין לשון התבוננות דבר מה בגדולת ה' והתפשטותו כו' והרי מבואר למעלה שהשפעת הנבראים נלקחת מלמעלה בבחי' אצילו וא"כ בחי' מ"ה שנבראים באמרם קדוש כו' הוא משם מ"ה העליון שבאצ"י ובחי' בין שבהם משם בין העליון ולכך אומרים ברוך כבוד הוי' שהוא ההמשכה והירידה כידוע.

ועתה י"ל ענין מ"ה ובין שבאצילות שהוא בחי' רו"ש שבאצ"י מטי ולא מטי כנ"ל שהוא ג"כ עדי"ז דהיינו כשיאיר בנאצלים מבחי' הסתלקות של המאציל אל עצמותו יבא בהם הארת שם מ"ה באוא"ס לומר עליו קדוש ומובדל באין ערוך בניהם כנ"ל וד"ל. ומבחי' השוב של המאציל שמאיר בהן הוא שם בין שממנו יבא בהם בחי' ההשגה והתפיסא באוא"ס כו' וימשיכו ג"כ

לנבראים ענין השוב שלהם שהוא כאמרם באימה ברוך כו' ודיל. והנה הגם שמי' ובין שניהם משתלשלים כאביע יש הפרש גדול ביניהם שמשם מיה לא יבא לעולם שום שפע לחיצוניו ועי' אמרזיל אין רע יורד מלמע' דוקא ומשם בין ימצא גם מותרי השפע לחיצונים בעה"ד טויר כידוע בענין השרים שהו משמרי האופנים בחי' היכלות דנוגה כו' הרי הן מקבלים שפע מאחוריי' שם בין דעשי' כו' וידוע דשר הארץ שבכוכב הגלגל אעפי' שהוא משתחוה כלפי שכינה שבמערב אין זה ביטול אמיתי אלא כדוגמת הדוכוס שבא לפני המלך הגדול שאעפי' שיתבטל ממציאותו לגמרי היינו לפי שהמלך גדול הרבה ממנו אבל לא שהוא מצד עצמו אינו כלום שהרי במדינתו הוא משתרר בתכלית והי' ביטול העשוי ולא שהוא מבוטל ממילא אלא שהוא מבטל עצמו לפני הגדול ממנו כו' כמו"כ כתי' וצבא השמי' לך משתחווים פי' לך דוקא הוא מבטל עצמו אבל מי' אין בו ביטול האמיתי מכל וכל מצד עצמו אדרבה יוכל להיות נגסה"ר והשתררות כו' עד שיאמר לי יאורי כו', וכדרך הזה הן ע' שרים שמגביהים עצמן כנשר בזמן הגלות ואעפי' שידועי' את ריבונם ומקבלים שפע בבחי' השתחוות שזהו ענין סיבוב הגלגל כו' ודיל ונמצא שיוכל להמצא מהשתלשלות שם בין די"ס דעשי' הרע הגמור שיאמר לי יאורי כו' להיות נפרד לגמרי כשהוא בפ"ע שהוא ענין שעובדי' לכוכבים ומזלות כו' אבל משם מיה דספי' דעשי' לא ימצא שום שפע לחיצוניו הגם שמתלבשי בכל נברא לפי ערכו ויכול להוריד מטה מטה עד הע"ש ג"כ.

וטעם הדבר יובן בהיות כי מבואר למעלה ענין הארת המ"ה הוא הביטול כשמשיג שאין ערוך כלל כו' והרי הארה זו הוא בבחי' ההפשטה מגשם דוקא שהרי שאינו משיג האור האלקי והוא אצלו קדוש ומובדל כניל ולהיות כן הרי לא ירד אור אלקי אצלו בבחי' יש ודבר ואדרבה מוגבה ומרום בעצמותו ית' ועי"כ הגם שיהי' למלאך ושר דעשי' חומר גופני מצורת הדי' כו' המחשיך אבל אור האלקי שבא לו בבחי' מיה כו' עכ"ז לא יחשיכנו להיותו בבחי' הארה בעלמא ובתכלי' ההפשטה מגשם כו' וממנו יבא בו ענין הביטול כו' אבל מבחי' שם בין המאיר במלאך דעשי' יחשיכנו חומר גופו מפני שענין שם בין הוא ענין ההשגה אלקות שנמשכת בדרך ירידות השפע האיר בו כניל והרי חומר גופו מחשיך ההשגה ואינו בבחי' ביטול כי"כ עד שיוכל לומר לי יאורי כו' ונמצא שסיבוב הגלגל שהוא חומר השר דעשי' הוא בחי' מיה שבו ומה שיוכל לומר הכוכב לי יאורי כניל היינו מפני גשמיותו לאחר שקיבל השפע בבחי' יש ודבר כו' ודיל.

ובכ"ז י"ל המאמר הנ"ל בהיות כי ענין מיה ובין הנ"ל הוא הפרש בין צדיק לבעית, כי הנה הצדיק יבוא בו התפעלות הביטול מעצמותו משם מיה העליון דאצי' ובודאי אין רע יורד מלמעלה כניל לכך הוא מובדל

ומפרש מכל רע כו' והבעית הוא לאחר שנפל בשבה"כ משם ב"ן ונתגשם ברע משם הוא חוזר ודורש ומבקש הוי' בכל לבבו ונמצא הרצוא שלו להתכלל בבחי' ביטול העצמי אינו רצוא לכד הבא מצד השגה אין ערוך לך כו' אלא הוא ענין הרצוא שבא לאחר השוב דוקא דהיינו שחוזר ומתחרט כאמת מכל חפצי תאוות הרעים ומואס בם בלתי לה' לבדו ואין זר אתו כו' הרי היש של השוב בא לבחי' אין בהתכללות שלו להדבק בה' אחד ומאחר שהרצוא הזה בא מיש לאין הוא הגבנה מאוד שעלה במדריגה מהאין של הארת המ"ה עצמו שבצדיק כו', וזהו הטעם שבעית גדולים מהצדיקי' וגם מה שמשיה דוקא איש את הצדיקי' בתשו' כו'.

וביאור שרש טעם הדבר יובן עפ"י הקדמה אחד, דהנה מ"ה וב"ן שבמאציל הנמשך לנאצלי' יש בכא"י יתרון מעלה על חבירו ויש בחבירו מה שאין בו והוא להיות כי שם מ"ה החדש שמאיר במצחא דא"ק שממנו ענין הארת פנים דאריך כו' כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו' יש יתרון מעלה על שם ב"ן דעקודי' כו' שבהבל פה דא"ק כו' שממנו הי' השבירה כו' דהיינו עד"מ באדם התחתון הכל הדיבור הוא מהות גשמי מאוד וגם הוא בחי' חיצוני' מאוד מחמת הגוף עד שנדמה כנפרד ממש כידוע וכשאדם מהארת פניו באיזה דבר שמחה וכדומה הנה ניתוסף הרבה שפע בחיות נפשו העצמי' בשכל ומדות עד שגם זולתו הנפרד יקבל תוס' הארה בנפשו כמו עד"מ שיאיר באור פניו של מלך וכדומה הנה מחמת הארת פנים של המלך יתחזק גם הוא נפשו וישמח כו', אמנם הלא המצח הוא כלי ומעביר גשמי שדרך בו יוסתר ויומשך ההארה להעבד ולא שהעבד רואה מהות ההארת פנים שבנפש המלך ולהיות כן הרי כבר ההארה זו יצאת ממהות למהות אחר בבחי' חיצוני' הארה מאוד בדילוג גדול כו' אבל הבל הדיבור הגם שהוא נפרד הוא נחשב מבחי' עצמיות החיות יותר דמאן דנפח כו' והרי יש בהבל ממשות שהוא נמשך מעצמיות הנפש אלא שהוא תחתית המדרגיות שבנפש כו' אבל הארת פניו לזולתו אינו ממהות הנפש כלל מאחר שכבר הפסיק הכלי גשמי של המצח כו' וד"ל. ויובן זה יותר מענין התלבשות כח המח' בעין שאנו רואים שגופה ומהותה של המח' מתלבשת בדבר שרואה בעין כמו בת היענה כו' ובהבל הדיבור שמדבר עפ"י המח' אין גופא של המח' בדיבור אלא בהעלם במוח לבד כו' והרי יש מעלה במח' שבעין למח' שבדיבור מצד זה ויש יתרון מעלה למח' שבדיבור על מח' שבעין מצד אחר והוא להיות כי הראי' שבעין שהוא כלי גשמי מאוד הרי היא מלביש כח הראי' והמח' הרוחני' ונמצא בה השפע של מח' בהדבר שרואה בדרך דילוג גדול ממהות למהות כו' משא"כ המח' שבדיבור הגם שהוא בהעלם בדיבור הרי גם גופו של הבל הדיבור ממהותה של מח' היא באה אלא שיצא בבחי' פירוד כו' עד שיכול לדבר מה שאינו חושב כו' ובמח' שבעין אינו כן שא"א לראות דבר מה מבלי שיצויר בדמיון המח' כו' ונמצא שעיקר ההפרש ביניהם הוא שהבל הדיבור הוא ממהות ועצמי' המח' וזהו מעלתו ומה שהוא

מגושם מאוד בכחי' פירוד כו' זהו חסרונו ובמח' שבעין המעלה הוא שהוא מעצמיו' המח' קודם שישתלשל כ"כ כמו בדיבור אך חסרונו הוא שהכלי מפסיק ההארה של המח' בדבר הנראה אינו ממהות המח' כלל כו' וד"ל. ועד"ז הוא ההפרש בין הארת פנים שעובר דרך מצחא דא"ק הגם שהוא מבחי' העליונה דא"ק בהארת החכ' סתימאה חכמת אדם תאיר פניו כו' מבחי' יחידה של המאציל כו' אבל מצד הפסק כלי המצחא הנה הארה זו אינה ממהות ההארה האמיתי' שבעצמות המאציל כו' ולהיות כן ההארה בנאצלי' משם מ"ה הוא בדילוג המהות ולכך לא ימצא השפע משם מה בהם בנבראים לפי ערכם אלא הארה בעלמא לבד בכחי' אין דהיינו שאינו יורד להיות נתפס ממש הביטול בכל גופו אלא מיד הוא בכחי' שוב ביש ודבר מה והטעם הוא שלא נתפעל הנברא בביטול זה שמשם מ"ה בתכלית הביטול על בוריו כ"א בדרך מעביר לבד כו' הוא לפי שגם בשורש המשכות המ"ה הוא דרך מעביר המצח כו' וד"ל. ואמנם זהו מעלתו שהוא מבחי' העליונה שבעצמו' המאציל כנ"ל במשל אבל שם ב"ן שבהבל הפה דבא"ק כו' שממנו הסבה בריבוי השתלשלות בשבה"כ כידוע הרי הוא בחי' תחתונה שבמאציל כמשל הבל הנפרד מחיות של הגוף כנ"ל ולכך ממנו יומשך ענין השוב בנאצלים ונבראים כנ"ל עד שיוכל לומר לי יאורי כו', אך בזאת יתרון מעלתו שהרי הוא מבחי' עצמות ומהות המאצילי' בדרך דילוג המהות כנ"ל במח' שבדיבור כו' וד"ל. ונמצא מובן מכ"ז שכאשר יתברר שם ב"ן ויתוקן חסרונו אז יהי' גבוה משם מ"ה מחמת מעלתו שהוא מן העצמי' כנ"ל.

וביאור הדבר הוא המבואר במ"א בענין א"ח עט"ב דב"ן לאחר הברור הוא שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה כו' והיינו כמו ענין התשו' דהרע שנתגשם מצד הפירוד אחר פירוד דמשם ב"ן הוברר ע"י הרצוא והתשוקה שלו להדבק בה' ולאחר שהוברר הרי שם ב"ן בשרשו הוא ממהות המאציל לכך הוא גדול מהצדיק שאין התפעלות הביטול שלו אלא משם מ"ה שהוא רק דרך מעביר במצחא כנ"ל וד"ל, ואמנם הלא אם הי' שם מ"ה לא בדרך מעביר לבד אלא בירידת המהות שהרי הארת פנים מתגלה כמו שהוא בעצמות הנפש כו' הי' אז תכלית הביטול על בוריו בנבראים ולא הי' מסתיר ונעלם מהם כרגע כו', וזהו ענין המאמר הנ"ל לאתבא צדיקיי' בתויבתא פי' שהאין של הארת המ"ה יתגלה בכחי' יש ודבר מ"ה והיינו כמו שהי' לע"ל דכתי' וראו כ"ב פי' שיבוער החושך הגס של חומר הגוף ויוכל הביטול מהעדר השגה בכחי' קדש כו' להתפס בכל אברי גופו בכחי' יש והתגלות גמור ולא בהעברה בעלמא כמו עכשיו ונמצא יהיו לצדיקים בחי' ענין מעלת התשובה אלא שבבעי'ת הוא ממטה למעלה מיש לאין ובצדיקים מלמעלה למטה מאין ליש אך לא תמצא התגלות המ"ה בצדיקי' כ"א בתשובה לפי ערכם דוקא דהיינו שהמה צריכי' לתשו'ע יותר שכל הגבוה יותר מחבירו

יותר הוא חוטא לפ"ע מעלתו עד"מ בהמה שמטנפת בהיכל מלך הגם שצריכי' לנקות ההיכל לא יפלא כי' שדרך הבהמה בכך אבל אדם המטנף מאוד יפלא ויבער חומת המלך לזורקו מן ההיכל ולהענישו כו' וד"ל. וכמו"כ כתי' וזרעתי את בני זרע אדם וזרע בהמה כו' הן ב' בחי' נשמות שבראש שנק' אדם וכשהוא אינו בבחי' תכלית הביטול בש"ע לאחר השגתו באלקות בק"ש הוא חוטא גדול יותר לבקש סליחה בסלה לנו מהעובר עבירות גשמי' והוא מזרע בהמה כמו ע"ה כו' וד"ל. ולפי שבימי משיח יתגלה הארת שם מ"ה ויתבטלו במאוד אוי הצדיקי' חוטאי' ביותר ויאמרו סלה לנו כו' והרי יהי' בהם אז מב' דברים מאין ליש ומיש לאין ע"י התשובה כו' וזהו שתלוי תשובתם במשיח דוקא כו' וד"ל, ואמנם לאחר ששם ב"ן המתברר הוא בחי' ס"ג שלמעלה מב"ן. כו' כידוע מחמת שהוא מן העצמות כנ"ל וכן שם מ"ה המברר כשבא לידי גילוי ה"ה מן העצמות כנ"ל במשל הארת פנים כו' א"כ ה"ז כמשל שני ב"א א' עומד למעלה והב' למטה מאוד שא"א שיתחברו אלא שזה ירד קצת וזה יעלה קצת ובאמצע יתחברו כמו כן הוא עליות שם ב"ן וירידת שם מ"ה וכנ"ל וד"ל.

וזהו ענין הכריתות ברית לעברך בברית ה' אלקיך, פי' כי ה' אלקיך אש אוכלה כנ"ל שהוא ענין קדש ומובדל כו' דשם מ"ה שבנאצלים כו' והב"ן שנמשך בהם בבחי' שוב ירד מאוד למטה כו' אך ע"י כ"ב הם חוזרים ומתחברים והיינו ע"י תשו' וכמו שיהי' לעיל שהמ"ה יתגלה והב"ן יתעלה כו' וד"ל. וזהו מעט מעט אגרשנו פי' ע"י שם מ"ה המברר כי בחכ' אתברירו כו' עד אשר תפרה ונחלת את הארץ הוא שם ב"ן המתברר כשיפרה יהי' אז א"ח עט"ב כו' וכענין הנז' בדניאל ומחת לצלמא והות לטור רב פי' רב למעלה משם מ"ה כנ"ל וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן הפסוק ממעמקים קראתיך כו' כי הנה כתי' ואשמע אחרי קול רעש גדול כו' וי"ל ענין אחרי בהיות כי ידוע דנשמות הן פנימי' העולמות והמלאכי' הן חיצוניו' העולמות לכך שמע רעש גדול של מלאכים דיצי' מאחריו כו' ועד"ז בכל עולם לפ"ע כמ"ש בע"ח דנה"א בנפש דעשי' שבאדם הוא מבחי' פנימיות האופנים דעשי' ונפש השרי' הוא משמרי האופנים כו' וד"ל. ועתה י"ל ענין רעש גדול מהו הנה כתיב ואחרי הרוח רעש לא ברעש ה' ואחרי הרעש אש לא באש ה' ואחרי האש קול דממה דקה ואמר בזהר דתמן קאתי מלכא כו' ומשמע שיש רעש שהוא רעש ה' אלא שבמרכבת יחזקאל אמר שלא הי' רעש ה' ולא אש ה' כו' וכמ"ש בזהר דאית רעש ואית רעש כו'. ולהבין כ"ז הנה רוח ורעש ואש הן ג' מדריגות דבי"ע והן ג' מדריגות דאופנים וחיות ושרפי' כידוע ולפי שעיקר כח הפועל האלקי שבהן הוא משם ב"ן שבכל עולם לפ"ע כמבואר בכהאריז"ל לכך כל ג' מיני

חלוקי' אלו הוא בחי' חיצוניו' וכנראה בחוש באדה"ת שההתפעלו' בחיצוניו' לבבו מצד ההשגה וטעם תהי' ברעש גדול בהיותו יש ודבר מה אלא שנתפעל למשוך לבבו אחרי ה' והוא התחדשות מה שלא הי' בו מקדם שהי' בהיפוך נפרד בפ"ע כו' וד"ל. וזהו סיבת הרעש ע"ד איסתרא בלגינא כו' ועד"ז גם האש של התלהבות בחיצוניו' הלב מצד ההשגה הוא בכחי' יש ודבר שיש מי שנתפעל כו' וע"ד הנ"ל בענין מי שמבטל עצמו כו' שאין בזה הביטול האמיתי כו' ולכך אינם רעש ואש ה' שאוא"ס לא ישרה כ"א בתכלית אמיתית הביטול כו', אמנם ענין קול דממה דקה שהוא בחי' שם מ"ה שבאצי' שם ישרה אוא"ס והוא מפני שהוא תכלית אמיתית הביטול מבילתי הרגשת עצמותו שנתפעל ונשתנה מכמו שהי' כו' והיינו ע"ד הנ"ל כשמשיג איך שאין ערוך כלל כו' יבוא בו בחי' הביטול בתכלית כו' כמשל העומד לפני המלך ממש שאין בו התפעלות ברעש כ"א שהוא מבוטל מעצמותו לגמרי והוא בחשאי וכל תנועותיו מצומצמי' בתכלי' היפוך המתפעל מרחוק להיכל המלך וחושק להכנס שכל תנועותיו ברעש ורשפי אש בהתגלו' כו' וד"ל. והנה גם בקול דממה דקה דתמן קאתי מלכא שהוא בחי' שם מ"ה מתחלק לג' מדריגות אלו רוח רעש ואש, כי גם אצילו' כלול מבי"ע נר"ן כידוע אך שם הם נק' רעש ה' ואש ה' וז"ש אית רעש כו'. וביאור זה הוא ע"ד המבואר בוותר בענין קלא פנימאה דלא משתמע כו' וי"ל למה נק' בשם קול מאחר דלא משתמע, אך הענין הוא דגם בפנימיות הלב יש כדוגמת קול צעקה גשמי' אעפ"י שאינה נשמעת כידוע ענין צעקה גשמי' הוא מפני שאין הלב יכול לסובלו וצועק, וזהו למעלה מכלי הלב הגשמי שהוא הבשר כו' כמו"כ דוגמתו ממש בפנימיות נקודת חיות שבלב הגשמי יש לפעמים כשאין החיות בפנימיו' שבלב יכול להכיל התפעלות שלה מן הארת השכל ויבוא לידי התפעלות שלמעלה מן השכל הנק' מאודך כידוע אזי נק' צעקת הלב ולא צעקת קול וכענין צעק לבם פ"י שהלב צועק בפנימיות מפני שאין יכול להכיל כו' (וכנראה בחוש מי שעוצר וכובש כעסו בלתי יתגלה מפני היראה וכדומה שנשאר הכעס בפנימיות הלב וגם שם לא יכילנו יוליד תנועות משונות כו'), ועד"ז יש גם ג"כ אש פנימי בפנימיות נקודת הלב והוא הנק' בל"א (די הארציקייט) ולהיות כי כ"ז בכחי' פנימיות הוא הגם שנקרא ג"כ קלא דלא משתמע עכ"ז אין ערוך כלל לקול רוח רעש ואש היוצאי' בגילוי מהבל הלב לה' מוצאות הפה עם הקול רוח רעש ואש שבפנימיות הלב כו' וד"ל.

ועתה יובן בהיות כי באצילות דשם מ"ה הוא שם בכחי' גילוי יותר ע"כ
 הג' מדריגו' דרוח ורעש ואש אשר שם המה בתכלית הביטול נק' רעש ואש ה' ממש כי הם מבחי' קול דממה דקה פ"י קול הטמון ומכוסה בנקו' פנימיות הלב אבל שם ב"ן דאצי' הראש לשועלים דבי"ע כשמתחלקת לג' מדריגות במלאכים שרפים וחיות ואופנים הרי מבואר למעלה עיקר ההפרש ששם ב"ן משתלשל ממש ליש גמור (משא"כ בשם מ"ה דלא שייך

לומר בו ענין השתלשלות ממש אלא ירידה אחר ירידה מאחר שאין ערוך לו כו' וד"ל) אבלי הרעש ואש שלהם אינו אש ורעש ה' אלא רחוקים מאור פני הוי' לכך אומרים ברעש גדול כו' כמשל הדוחק להכנס לפני המלך כנ"ל וד"ל וזהו ממעמקים קראתיך פ"ב מיני עומקים הא' בחיצוניות הלב שנלקח משם כ"ן כנ"ל ברעש ואש דמלאכים, והב' עומק שבפנימיות הלב שהוא מבחי' שם מ"ה כו' אך כעת הם רחוקי' זה מזה בערך כו' ובימי משיח יתחברו והיו לאחדים שם ב"ן יהי' בבחי' ס"ג ושם מ"ה ירד כו' אז נאמר על שניהם ממעמקים עומק שלמעלה דשם מ"ה עם עומק שלמטה דשם ב"ן לאחר עילוי כו' כי כאשר יתחברו ה"ז כמשל עומק התהום שיש לו עומק משני צדדי' כו' וד"ל.

ליל שבת שובה, בעזרה

כתוב* בווהר מלכא משיחא אתי לאהדרא צדיקי' בתיובתא כו' ע"ש. להבין זה היטב מה צריכי' צדיקי' לתשובה ועוד מפני מה דוקא בביא' מלכא משיחא כו', ומהו ענין התשובה שפרעה הקריב כו' וצריך להבין כ"ז היטב הנה כתי' והחיות רצוא ושוב כו', וזהו בכל הנבראי' החיות שבהן הוא הכל בבחי' רצוא ושוב וכל עבודתן הוא הכל ע"י הסדר כו' שהמלאכי' אומרי' קדוש' כו' שהוא מובדל כו' וע"י התבוננותם איך שהוא מובדל כו' הם בטילי' במציאו' בבחי' רצוא הסתלקו' למקורם ואח"כ אומרי' ברוך כו' וזה השוב שלהן שמקבלי' עליהן אימה ופחד זעו' מחיל כסא כו' (והוא דוקא בחי' צמצום להיו' יש כו'). והנה נו' (בלק"א על מאמר אלוקיכ' כהן הוא כו') פי' שהכל נשפע מלמעלה וכי"מ שיש בנבראי' בעבודתן הוא הכל כפי השפע מלמעלה כו' ולכן מה שהחיו' רצוא ושוב הוא ג"כ מפני שהשפע ששופע עליהן מלמעלה הוא ג"כ עד"ז בחי' רצוא ושוב והוא שלמעלה באצילות החיות הוא ג"כ רצוא ושוב ונק' שם בחי' מטי ולא מטי כו'. והענין והטעם הוא כדכתי' כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא פי' כמשל האש הגשמי שהיא הכל מתנוונעת בבחי' רצוא ושוב ופי' כי טבע האש הוא בחי' הסתלקו' לגמרי ומה שהיא בבחי' רצוא ושוב הוא מחמת הפתילה מפני שנאחזת בהפתילה ולכן היא ג"כ בבחי' שוב, וזה גורם הפתילה אבל תיכף כשכלה הפתילה אזי האש מסתלק לגמרי לשרשו מפני שטבע האש הוא בחי' הסתלקו' וד"ל. וכמ"כ למעלה כתי' הוי' אלוקיך אש אוכלה שהוא בחי' הסתלקו' ואינו יכול

אנל: בכתי' ב: אי"כ.

כתוב: מאמר זה הוא נוסחא שני' מהמאמר דלעיל.

להתיישב בכלי כלל והוא מפני שא"ס ב"ה הוא מובדל מן בחי' וגדר עולמו נאצלי' וכולם אין ערוך אליו אף בחי' אצילות, כי אצילות העולמו' הוא השפלה אליו ב"ה שהם רק הארה קטנה ממנו ב"ה וכדכתי' גבי מרע"ה ויאצל מן רוחו על הע' זקני' מפני שמשה הי' נגבה למעלה מאד ואמר מאין לי בשר שהי' למעלה מאד ולא הי' יכול להשפיע בשר כלל, לכך האציל מן רוחו על הע' זקני' כו' ופי' האציל הוא גילוי הארה קטנה ממנו עליהם כי לא הי' להם רוה"ק כלל והוא מפני שויאצל הוא רק גילוי הארה קטנה ממנו עליהם וד"ל. וכמ"כ למעלה פי' אצילות הוא רק גילוי והשפלה הארה קטנה ממנו ית' אבל אין ערוך בין הנאצלי' להמאציל כי כתי' כולם בחכמ' עשית שאף חכמ' דאצילות היא בחי' עשיי' לגביו ואין ערוך אליו חכמה דאצילות אף כמו הערך של דומם דעשי' לחכמ' דאצילות כ"א אין ערך כלל וד"ל. ולכך הוא אש אוכלה בחי' הסתלקו' שאינו יכולה להתלבש בכלי כלל כני"ל. ולכן אף המאציל י"ס דאצילות האציל אותם ג"כ בבחי' מטי ולא מטי ופי' לא מטי הוא שהאור שב למקורו מפני שהוא השפלה גדולה שאין ערוך כו' ומה שהוא מטי הוא מפני שבוה הי' רצון המאציל שיאצלו כו' וכמשל הנ"ל בהאש שבעצם טבע הוא הסתלקו' לגמרי אך מה שהוא אינה מסתלקת לגמרי הוא מחמת הפתילה שמושכ' את האש אליה וד"ל ולכן כל הנאצלי' ונבראי' כו' הוא ע"ז הסדר בבחי' מטי ולא מטי ורצוא ושוב כו' שהוא בחי' חסדי' וגבורו' שבכל נברא שבלעדי זה לא הי' יכולי' להאציל ולברא וד"ל. והנה הבחי' רצוא ושוב שבכל עולם נק' בלשו' הקבלה ב' שמות מ"ה ובי"ן, פי' ש' מ"ה הוא הרצוא שבכל העולם כו' שהוא בחי' הסתלקו' וביטול מהמקור כו' והוא הש' מ"ה שהוא בחי' מ"ה וביטול כי לית מחשב' תפיסא ב"י כו' (והשגת הביטול נק' מ"ה כידוע. וכנו' בע"ח שמ"ה הוא האר' ממיצחא דעתיק כו' שהיא האר' שיהי' בחי' רצוא וביטול כמשיית לקמן בע"ה). והשוב שבכל עולם שיהי' בחי' יש דוקא כו' הוא מש' ב"ן שהוא לשו' התבוננות והשג' שהוא בחי' יש שהוא בחי' בינה וד"ל. (ומובן יותר מעבוד' המלאכי' שמה שאומרי' קדוש ובטילי' למקורם הוא מש' מ"ה כני"ל ומ"ה שאומרי' ברוך שנופל עליה' יראה ופחד זהו מחיל כסא הרי הם יש ודבר דוקא שמקבלי' עליה' עול מ"ש הוא מש' ב"ן וד"ל וכמ"כ למעלה מעלה באצילות כו' וד"ל). והנה בש' מ"ה לא הי' השבירה והוא מפני שאין רע יורד מלמעלה כלל ואף שהי' נשפל ש' מ"ה למטה מטה לא הוא הכל בחי' אלקו' וטוב מפני שהוא בחי' מ"ה וביטול במציאות (לכך אף שהי' נשפל למטה מטה לא הי' נתגשם כי הוא חכ' בחי' ביטול בחי' רצוא למעלה כני"ל וד"ל). כ"א בש' ב"ן הי' השבירה כו' והוא מפני שש' ב"ן הוא השוב שבכל עולם כו' שיהי' דוקא יש כו' לכך כשנשתלשל מש' ב"ן לבי"ע יכול להיות בחי' רע והוא הע' שרי' דקליפה הסובבי' הכסא כו' שמקבלי' משמרי האופני' (ואעפי"כ הם בחי' עשיי' שהם מקבלי' מן חיות שהם בחי' יצירה וחיות משרפי' שהם בריאי')

שהוא חיצוניו דעשי' מקבלי' הע' שרים דקדושה והם בחי' יש גמור ואף שהם בטילי' נגד איס ביה כדכתי' וצבא השמים לך משתחווים אך זה גופא הוא בחי' יש כי כל השתחוו' היא בחי' יש שהוא יש ודבר בפ"ע אך לגבי איס ביה הוא משתחוה כמשל השר גדול שהוא משתחוה לפני המלך הנה הוא יש ודבר בפ"ע דכשהוא עומד לפני המלך הוא משתרר כו' אך לפני המלך הוא משתחוה והרי זה ההשתחוו' בחי' יש גמור וד"ל. כמ"כ הע' שרי' דקדוש' הם בחי' יש ודבר שהם משתחו' לפני איס ביה וד"ל דקרו לי אלקא דאלוקא כו' וכדכתי' לך דוקא משתחו' אבל בעצמם הם יש ודבר וד"ל. ולכן בעבוד' יכול להיות אף שיעבוד בבחי' ביטול אעפ"כ יכול להיות שיהי' לו גסו' בתכלי' כי הביטול שלו הוא בבחי' יש וד"ל (ולכך היו עובדים החמה מפני שהיא בעצמה יש ודבר וביטולה הוא מגושם וד"ל אבל אם היתה בטילה במציאו' לא הי' עובדי' אותה וד"ל). וזהו אברהם שיצא ממנו ישמעאל שהוא בהשתלשלות המדרגו' עד שיצא בחי' ישמעאל (בחי' יש ודבר כנ"ל). והוא הכל מפני שש' בן הוא בחי' יש שהוא השוב שבכל עולם כו', ולכן בהשתלשלו' לבי"ע נעש' יש גמור אבל ש' מ"ה שהוא תכלי' הביטול שאין כלל מי שישתחוה כו' לכך אף שהי' יורד למטה מטה לא הי' נתהוה בחי' יש כלל וד"ל.

וזהו ענין התשובה שארו"ל במקום שבע"ת עומדי' כו' ופי' כי ענין התשובה הוא שמהפכי' מש' ב"ן מה שנפל בשבירה למ"ה פי' שמהפכי' מי ש שהי' בחי' יש לבחי' אין, וכמו תשובת ר' אלעזר בן דרודי' שהי' תחלה בשביר' בש' ב"ן כו' ואח"כ כשגעו בבכי ראשו בין ברכיו כו' שהוא שגע' לבחי' מ"ה וביטול בחי' אין מה שלית מחשבא תפיסא כו', ולכך במקום שבע"ת עומדי' כו' מפני שמהפכי' ע"י התשובה מש' ב"ן לש' מ"ה שהוא מי ש לאין ואז ש' בן למעלה אף מש' מ"ה עצמו כי אשת חיל עטרית בעלה המברר שהוא ש' מ"ה ולאחר הבירור אז ב"ן נעלה ממ"ה ששרשו מש' ס"ג שלמעלה ממ"ה כידוע (וכ' בקבלה ע"פ והי' אור הלבנה כאור החמה כו' ע"ש). והוא מפני שהרצוא של הבע"ת הוא מבחי' ש' ב"ן שהוא שוב של כל עולם והבע"ת מהפכו להיות השוב בחי' רצוא ולכך הוא למעלה אף מש' מ"ה שהוא הרצוא עצמו וכנ"ל ששורש ש' ב"ן הוא ס"ג שלמעלה ממ"ה וד"ל (וכמשי"ת).

וזהו כוונת הזוהר הנ"ל מלכא משיחא אתי לאהדרא צדיקיי' בתיובתא כו' פי' כי הצדיקיי' יש להם בחי' רצוא שהוא מש' מ"ה כנ"ל, אך ש' מ"ה הוא בתכלית הדקו' ורוחניו' שלית מחשב' תפיסא, וגופן של צדיקיי' הוא משבירת הכלי' דבין שהוא בחי' יש (וכנז' בקבלה שנפש האלוקי' שהיא חלק אלוה עד בר מצוה היא רק מפני חיו' אופני' שהם משביר' וד"ל). ולכן גופן מסתיר את הרצוא שמש' מ"ה שהגוף הוא בחי' יש. לכך צריכיי' הצדיקיי' לשוב בתשובה פי' שיבררו ויהפכו את השוב למ"ה שיהי' הי"ש בחי' אין

בכדי שיתברר גופן שמיש לאין ואז יוכל להאיר ש' מ"ה עליהן בבחי' התגלו'. והנה יתורץ קושי' הנ"ל שהצדיקי' צריכי' לשוב יותר אף מחוטא גמור כי החוטא גמור הוא בחי' בהמה כדכתי' נמשל כבהמות נדמו כו' ולכן כשחוטא הוא כמשל הבהמה שמטנפת את חצר המלך וצריכי' לכפר את החצר ועי' הוא הסליחה של יו"כ לכפר את החצר המלך שטינפו הבהמו' (שהם בלא דעת ואין להם דעת באלקו' כלל כו'), אבל הצדיקי' שיש להם דעת והשגה בגדולת ה' והם יודעי' את ה' כו' ואעפ"כ הם בחי' יש ודבר ואין להם בחי' התשפטו' הגשמי' בבחי' מ"ה חטאן גדול (מן החוטא ע"ה וד"ל). ולכך אומרי' סלח לנו כי חטאנו אחר ק"ש דוקא והוא כנ"ל שעיי' ההתבוננות בק"ש נעשי' חוטאים וד"ל וצריכי' לשוב ולהפך את הגוף שמשביר' למ"ה שיאיר עליהם בהתגלות וד"ל. וזהו דוקא בביאת מלכא משיחא כי עתה כתי' מעט מעט אגרשנו כו' אבל בביא' משיח כתי' בלע המות כו' שאז יתברר ש' בי' לגמרי ולכן אז הם יהיו בעי' שיהפכו ש' בי' שיעלה ויהי' בחי' מ"ה ויתחברו אז מ"ה ובי' פי' הבי' יעלה ויהי' בחי' מ"ה והמ"ה ירד פי' שיתגלה אז המהות מה שעתה המ"ה הוא רק האר' משם וד"ל. ובאור הדבר הוא כי מ"ה הוא רק הארה לבד ממצחא אבל הוא נגב' בדקו' יותר מבי' ובי' הוא למטה בהגשמ' אבל הוא מהו' ועצמיו' י"ס דא"ק. והוא מהבל הפ"ה כידוע, וההפרש הוא כמו בנפש האדם הדיבור הוא ממשיות שהוא הבל הפ"ה שהוא יוצא חיות מן הנפש ממש כו' כידוע, וזהו הצד מעלה שבו, אבל יש בו צד חסרון והוא שהוא מגושם מאד כי יכול לדבר שטותי' (בלא דעת) וכן יכול לדבר בחי' דומם כו' והמחשבה היא בדיבור בהעלם וזהו הצד חסרון שבו, ובמחשבו' אדם כשחושב איזה חפץ ומסתכל עליו בהעי' הנה שם יש ג"כ מעלה וחסרון, המעלה הוא ששם המחשבה מלוכש בהעי' בבחי' גילוי ודקו' יותר אבל זהו הצד חסרון שהגילוי שהיוצא מן העין הוא רק חיצוניות והאר' בלבד ולא מהו' המחשבה (משא"כ כשמדבר המחשבה הוא מגלה מהו' המחשבה וד"ל וכזה יתרון העין שהמחשבה שם בדקו' ובדבור כהגשמה וד"ל). וכמ"כ למעלה מ"ה ובי' מ"ה הוא ההאר' שממצחא כו', שהוא כמו חכמת אדם תאיר פניו כו' כן ההתגלו' של החכמה הוא רק האר' במצחא וכי המצחא מסתרת עצם החכמ' ואינו מתגלה כ"א הארה חיצוני' אך זהו העילוי שהוא ממקו' גבוה ששם בדקו' יותר כו' ובי' נמשך מן הבל הפה שנעש' מזה עקודי' כו' ושם הוא להיפוך ששם מגוש' יותר בבחי' הבל כו' אבל שם הוא המהות והעצם מתגלה כנ"ל במשל. ולכן לעיל כשיבולע המות ויתגבר ש' בי' מיש לאין ויתחברו אז יחד מ"ה ובי' פי' שיהי' אשת חיל עטר' בעלה שהוא ש' מ"ה שהוא רק הארה ממצחא בלבד כנ"ל אבל בי' הוא נמשך ממהו' ועצמיו' א"ק אך הוא בהגשמ' אבל כשיבולע כו' ויתברר ש' בי' יתגלה אז מלמעלה מש' מ"ה שהוא העצמיו' ששרשו מסיג ומ"ה ירד ויתגלה יותר כי לא יסתיר ש' בי' וד"ל כנ"ל וזהו שדווקא בביאת מלכא משיחא שיבולע המות כו' ולא יסתיר הבי' שיתברר לגמרי אתי' לאנהרא כו' שיתחברו יחד מ"ה ובי' כנ"ל.

וזהו ענין כריתות ברית, פי' לעברך בברית הוא עליות ש' ב'ן שיתברר להיות בחי' אין אשר הוי' אלוקיך כורת עמך הוא ש' מ'ה שירוד ומתגלה למטה וד'ל ודוק.

והנה בעבודה צריך להיות ג'כ בכחי' מ'ה וביטול בפנימיו' נקודת הלב ולא ברע'ש שהוא בחי' חיצוני' כדכתי' אחר כו' רעש ולא ברעש כו' שהרע'ש הוא בחי' חיצוני' הלב ולכן הוא לא ברעש ה' וזהו שאמר יחזקאל ואשמע אחרי קול רעש גדול פי' שהרעש ה' אצל יחזקאל בכחי' אחורי' כי נשמות ישראל הם מפנימיו' והרעש הוא במלאכיו' שהם חיצוניו', וכדכתי' אחרי הוי' ילכו (שאר') ישאג והוא האר' הנו' בזוה' דתלת מאה וע' אלפי' נהמי' עמי' כו', שהוא מחנה מיכאל דבריא' והוא בחי' אחורי' דהוי' וד'ל. שהוא בחי' יש וד'ל). ואחר הרעש רוח ולא ברוח ה' ואחר הרוח אש ולא באש ה', פי' שהוא הבחי' נר'נ שמתלבשי' בבי'ע והם הג' בחי' הנ'ל שהם הכל בחי' יש נגד אצילות, ואחר האש קול דממה דקה תמן קאתי מלכא כו' שזו מל' דאצילות שהוא הקול דממה דקה שהוא בחי' מ'ה הנ'ל. וצריך להיות בעבודה ג'כ בכחי' מ'ה שהוא קול דממה דקה ולא ברעש שהוא יש וד'ל. אך לא להשפיל כלל בחי' רעש בעבודה כי נו' בתיקוני' אית רעש כו' ואית רעש כו' פי' שיש רעש שהוא לא ברעש ה' והוא הרעש שרא' יחזקאל כו' שהאופני' כו' ברעש גדול מתנשא' כו' והוא בחי' יש ואחורי' נגד אצילות אחרי' כו' כארי' ישאג כנ'ל. אבל אית רעש שהוא ברעש ה', ופי' שכ'מ שיש בבי'ע מקורו' הוא באצילות ויש הג' בחי' הנ'ל שבבי'ע באצילות גופא, והם הג' כלי' דאצילות כו' שיש בש' מ'ה שהוא קול דממ' דקה דאצילות גופא כל הג' בחי' רעש ורוח ואש כו', ופי' כי לכן נק' קול דממ' כו' וכן נו' בזוה' קלא פנימא' ואלו לא ה' שם רעש לא ה' נק' קול כלל כו', אך באמת יש שם בחי' רעש וקול והוא מ'ד קול גדול ולא יסף פי' שהוא קלא פנימא' בחי' צעק לבם שצועק בפנימיו' הלב בחי' קלא פנימא' וד'ל ובתוך הקול שג'כ בחי' אש שהוא ההתלהבו' אך כולם הם בבחי' פנימיו' הלב גופא, וזוהי בחי' ש'ע של יר'כ שהוא הכל בחי' קול דממ' כו' קלא פנימא' שצועק הלב וד'ל. וזהו ברעש ה' שהוא הרעש דאצילות מקור של הרעש חיצוני שבבי'ע וד'ל. ובוה יובן היטב הפ' ממעמקי' שנו' בזוה' ב' עומקי' פי' עומק א' הוא הרעש חיצוני שבבי'ע ועומק הב' הוא בתוך העומק הנ'ל שהוא הקול דממה דקה קלא פנימא' וכשהם מתחברי' יחד החיצוני' והפנימי כתי' ממעמקי' ב' עומקי' ביחד (והוא ע'י ברור החיצוני ונעש' בחי' אין ואז מתקרבי' ומתיחד' וכנ'ל ע'ש). וד'ל. ודוק היטב.

ליל מוצאי יו"כ בעזרה

וטהר* לבנו לעבדך באמת כי אתה סלחן כו'. להבין זה מה שייכו' זל"ז שיטהר לבנו מפני כי אתה סלחן כו' מה שייכו' טהרת הלב אל הסליח' וד"ל. וכן צ"ל הפ' כי עמך הסליח' למען תורא מה שייכו' הוא הסליחה אל היראה כו'. אך הענין הוא (דנז' בר"מ) שיש דחילו ורחימו ורחימו ודחילו, והם הד' אותיו' של ש' הוי' ב"ה, ופי' היו"ד של ש' הוי' הוא היראה עילאה ירא' בושת, והה"א הוא רחימו והוי"ו הוא האהב' הב', והה"א תתאה הוא יראה תתאה כו'. ולהבין זה היטב, צ"ל היטב ענין אהוי"ר, הנה בחי' עבודה אינו שייך כ"א בבחי' יראה ולא באהבה, כי העבד אינו נק' כ"א מי שעושה בע"כ ומבטל רצונו מפני גזירת האדון ואינו יודע שום טעם' בזה והוא עושה בע"כ (כמו עבוד' חוטבי עצי' כדומ' כו'). אבל בשנים שאוהבי' זל"ז והוא עושה רצון חבריו מחמת אהבה אין זה נק' כלל בחי' עבודה כי מאחר שהוא רוצה בעצמו מחמת האהבה לעשות רצונו כו' (וכן הוא יודע הטעם בזה ועושה מרצון וד"ל). וכן ענין חטא ועון אינו שייך כ"א בעבד שחטא לאדונו שלא קיים רצונו ועבר על פקודתו בזה שייך לשו' חטא ועון, שפשע בעבודתו שעבודתו הוא רק לקיים רצון אדונו והוא עבר כו'. אבל באוהב שעושי' ומקיי' רצון חבריו מחמת אהבה אינו שייך לשו' חטא ועון כי כל מה שהוא מקיים רצונו הוא אינו מפני איזה עבדות והכרחי כ"א מחמת אהבתו וכשאינו עושה הוא רק מפריד אהבתו כו' אבל אינו שייך לשון חטא שחטא לפניו כי אין עשייתו בשביל לקיים רצונו כ"א מחמת עצמו שהוא אוהבו וד"ל. כן למעלה ענין אהוי"ר, היראה הוא בחי' עבד שמבטל רצונו מפני רצונו ב"ה וכל עבודתו רק לקיים רצונו ב"ה בלי שום טעם ודעת כ"א בבחי' קבלת מ"ש כדכתי' שום תשים עליך מלך כו', וזוהי בחי' יראה תתאה, הא' תתאה כו', וכן יראה עילאה ירא בושת הוא ג"כ בחי' עבד (שהוא י' דש' הוי' בחי' חכמ' שהוא השגת הביטול בחי' מ"ה וע"י השגת הביטול הוא בטל במציאו' בבחי' עבד רק לעשו' רצונו ב"ה וזוהי בחי' משה עבד נאמן שלמעלה מן הבין שהוא האהבה שלמטה הימנו כמשיית' לקמן). ובזה שייך ענין חטא ועון וכן הבקש' מחילה וסליחה אינו שייך כ"א בעבד ולא באוהב כו'. שהוא דוקא בבחי' עבד שכל עבודתו הוא רק לקיים רצון המלך ופקודתו, ומבטל א"ע בתכלית הביטול כנ"ל. אבל כשעובד מאהבה אינו שייך לשו' חטא ועון כי עבודתו הוא רק מאהבה ואף שהוא חוטא רק שהרע לעצמו כי קרב' אלוקי' לו טוב ועתה הוא נפרד והרע לעצמו אבל לא מחמת שביטל רצון המלך ופקודתו כי הוא עובד רק מאהבה (בשביל עצמו וד"ל).

וזהו מאמרז"ל אשרי מי שגדל בתורה ועמל בתורה כו', פי' גדל בתורה הוא אותו שעובד מאהבה שהוא נגדל בהתורה (פי' שגדל הוא לשו'

תענוג שנתגדל בתורה וד"ל). ואין זה נק' עבודה כנ"ל, אבל עמל בתורה, הוא העובד בבחי' יראה בעי"כ ומבטל רצונו מפני רצון עליון ב"ה רק לעשות נחיר ליוצרו וד"ל. וזה נק' דוקא עבודה כנ"ל (וכמבוא' במ"א בזה בארוכה ע"ש).

והנה כנ"ל שאין שייך לשו' חטא ועון וכן מחילה וסליחה כ"א דוקא בעובד מיראה ובעי"כ לעשות נחיר ליוצרו (ולא לעצמו כו'). שאז שייך לשו' חטא כו' וכן הבקשת מחילה וסליחה כו' אבל כשעובד מאהבה אינו שייך כלל לשון חטא כו' וכן בקש' מחילה כנ"ל, ולכך אומרי' תחלה בר"ה מלכיות כדי שתמליכוני כו' שממשיכי' עי"ז בחי' יראה להיות בחי' עבד לעשו' נחיר ליוצרו בטל רצונך כו' ואחי"כ יכולי' לומר בעי"ת ויו"כ סלח לנו כו' וד"ל.

וזהו בעבודה ועפ"י קבלה הוא כנ"ל, שיש דחילו ורחימו ורחימו ודחילו והם הד' אותיו הוי' כו'. פי' היו"ד של ש' הוי' ב"ה הוא מורה על נקודת חכמה שהיא בחי' יראה עילאה ירא' בושת, פי' מחמת השגת בחכמ' הביטול בתכלית הוא נתבטל לגמרי במציאו' בבחי' מ"ה (והוא בחי' משה עבד נאמן כנ"ל). והוא בבחי' קרירו' בלי גבורו' והתלהבו' רק בקרירו' תכלית הביטול, ועבודה זו נק' עבד שבטל לגמרי ועובד רק לעשו' נחיר ליוצרו והיא למעלה מן האהבה שלמט' כו', והה"א של ש' הוי' ב"ה, מורה על בחי' בינה שהוא האהבה הבאה ע"י ההתכוננות והיא בבחי' גבורו' רשפי אש והתלהבו', כי בינה דינין מתערי' מינה כו', ואין אהבה זו נק' בחי' עבודה כלל כנ"ל, והיא למטה מן היראה עילאה הנ"ל, והיראה תתאה היא בחי' מל', שום תשים עליך מלך כו'. והנה המשכת הסליחה הוא דוקא ע"י העבודה בבחי' יראה בטל רצונך כו' שנתבטל לגמרי רק לעשות נחיר ליוצרו כו' שע"ז הוא ממשיך שיתגלה רצונו ב"ה בהאר"ת פנים שזוהי ענין הסליחה, כי סליחה הוא בכת"ר כידוע, ופי' כמשל בב"ו כשהוא ברוגז וקצף על חבירו, הנה הוא יכול אעפ"כ לדבר עמו ובהדבור הוא מלובש שכלו כו' אך הרצון הוא בהסתלקות ממנו שאין לבבו פונה אליו (ונק' בל"א ער איז ניט בעווילעגונג פון עם) וכשהוא סולח ומוחל לו אזי נתגלה ונתפשט אליו הרצון ומדבר בהאר"ו פנים (שהוא מן גילוי הרצון), כן למשל למעלה הוא גי"כ עדי"ז שכשחוטאי' אזי נסתלק הרצון כו' ועי"ז הסליחה הוא נתגלה אלינו בהאר"ו פנים שנתגלה רצונו (וזהו הפי' שסליחה הוא בכת"ר וד"ל). והמשכ' הסליח' הוא ע"י ביטול רצון מפני רצונו ב"ה שזוהי בחי' יראה כנ"ל. וזהו שאומרי' בתפלה סלח לנו אבינו דוקא, פי' כי הסליח' הוא מן הי"ג תיקוני דיקנא, שהוא מן אב הרחמן שבי"ג תיקוני' כו' שמשם נמשכ' הסליחה והמחילה וד"ל. והנה לעולם המדת יראה היא למעלה מן מדת אהבה שע"י ממשיכי' הסליחה מן י"ג תיקוני' כו', וכנ"ל שהירא' עילאה שהיא הי' של ש' הוי' ב"ה היא למעלה מן האהבה שהוא בחי' ה"א (שהיו"ד הוא נקודת חכמה והה"א הוא בינה וד"ל). ואף היראה תתאה שהיא למטה מן שני האהבו' היא

למעלה מן האהבה שבבריאה, כי ירא' תתאה היא בחי' מל' דאצילות שנעשי' עתיק לבריאה כידוע ובכלליו' עולמו' אצילות הוא היויד של ש' הוי' ב"ה ובריא' היא כו', ונעשי' מל' דאצילות בחי' יויד נגד בריאה (ועי' אותו היראה ממשיכי' משם הסליחה מן הייג תיקוני' דבריאה והם הייג תיקוני' של ב"ש שהם בבריאה כנוודע וד"ל). ומה שהוא נק' יראה תתאה היא תתאה, הוא רק נגד אצילות גופא שנתחלק שם בפרטיו' לד' בחי' ונק' היא שם היא תתאה למטה מכולן אבל נגד בריא' היא הראש שם כלליו' ההתחלקו' אצילות יויד כו' כניל.

ולפ"ז שהמשכת הסליח' הוא דוקא ע"י מד' יראה כו' וכן לשו' סליח' אינו שייך כ"א בעובד מיראה כו' כניל, יובן היטב וטהר לבנו שהוא ענין היראה לעבדך באמת כי יש עבודה שאינה לאמיתו כ"א בחי' שפ"ת אמת וזהו הבקשה שהי' הטהרת הלב באמת לאמיתו כו'. כי אתה סלחן כי הסליח' אינה נמשכ' כ"א בעבוד' ביראה וכן אין שייך כלל ענין סליחה כ"א בבחי' יראה כניל. וממילא הא בהא תליא שע"י הסליחה נמשך שהי' אצלינו טהרת הלב שהוא יראה כי כשחוטאי' אזי עוונתיכ' מבדילי' כתי' ומבדילי' שלא יומשך אלינו היראה (ואף שיכול להי' אהב' אבל לא יראה וד"ל). כי נסתלק הרצון וע"י הסליחה שנתגלה הרצון בהארז' פנים אז נמשך אלינו יראה וזהו כוונת הפ' כי עמך הסליחה למען תורא פי' שיסלח לנו בכדי שיומשך עלינו היראה (כי תורא הוא פי' שיתגלה יראתו על פנינו וד"ל) כי הא בהא תלי' הסליח' תלי' בהירא' שע"י דוקא ממשיכי' הסליחה והירא' תלי' בהסליח' שע"י הסליח' נמשך אלינו היראה כניל (וזהו ג"כ פי' וטהר לבנו כו' כי אתה סלחן כו' פי' שע"י הסליחה נמשך אלינו טהר' הלב שהוא היראה וד"ל).

וענין ירא' עילא', הוא כנו' בגמ' דאמר שמואל לרב יהודה שיננא אחוז כו', דלא שלטא בי' יצהיר כלל, והוא מפני שהי' רב יהודה בחי' מרכבה לבחי' חכמ' עילאה (שהיא יראה עילא' כניל) שהי' מהדר תלמודי' כל תלתי' יומי' לא הי' מצלי כו' שהי' תורתו אומנתו, וכל עסקו הי' בסדר נזיקין שהיא בחי' נצח ענף של חכמה כמארז"ל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות, כי בחכמ' אתברירו כו', ולכך לא שלט בי' יצהיר מפני שהי' מרכב' לחכמ' עילאה שהי' בחי' י' של ש' הוי' יראה עילאה כניל. ולמעלה ענין יראה עילא' ירא' בושית הוא כנו' בזוהר דאפי' אור צ"ח אור מצוחצח אתחשך קמי' אוכם הוא קדם עילת העילות כו' (ופי' מורו ע"ה) מפני שהכת"ר הוא למעלה מן הי"ס לכך הוא משיג יותר הביטול איך שאין ערך אליו, לכך הוא מתחשך, פי' כמו המראה שחור שאינה נגבהת לעולם נגד המראה לבן כו', כן הכת"ר הוא אוכם כו' שאינו נגבה נגד למעלה שהוא חיוורא וד"ל שאין ערוך אליו כלל, והוא אוכ' כמרא' השחור נגד הלבן וד"ל וזהו הפי' ירא' בושית ששם הוא הירא' בושית שמתבייש הכת"ר נגד אי"ס ב"ה והוא בחי' אוכ"ם נגדו (וכמו שמל' דאצילות אינה נגב' נגד אצילות ונעשי' שם נקוד' שחורה

כדכתי' אל תראוני שאני שחרחרת כו' כן הכתר לגבי א"ס ב"ה הוא אוכ"ם וד"ל). כי הכתר הוא למעלה מן השכל ואצלינו הוא נגב' מן כל הי"ס אבל לגבי א"ס ב"ה אף למעלה מן השכל אין ערוך אליו וד"ל ודוק היטב.

ליל א' דסוכות, בעזרה"י

להבין* ענין צמצום אור א"ס ב"ה כו' (שנז' בע"ח שצמצם א"ע כו' ומזה נמשך החוט והקו כו'), איך שייך לשו' צמצום בא"ס ב"ה. והלא כתי' אני הוי' לא שניתי כו' ואין בו שום התפעלו' כלל כו'. אך הענין הוא, שהצמצום לא הי' כ"א בבחי' שמו לבד שהוא האור כו', אבל בעצמותו ית' לא שייך כלל בחי' צמצום כו' וגם באור א"ס ב"ה אין השינוי של הצמצום בו כ"א השינוי הוא מצד הכלי המקבלי' כו'. וכמשל בנפש האדם, שמתפשטת בגוף האדם להחיות (והיא הנפש החיונית) הנה מה שמחי' את הגוף הוא האר' מן הנפש עצמו שמתפשט' להחיות הגוף כידוע. והנה כשנתקלקל איזה אבר בגוף אזי נתצמצם החיות שבו ואינו מתפשט מחמת קלקול הכלי כו', כמו כח הראי' שמאיר' בהעין והיא כח והארה מן הנפש כו', וכשמתקלקל הכלי העין כמו סגי נהור, אזי אינו רואה מצד קלקול הכלי העין שאינו מתפשט בו האור שהוא כח הראי' כ"א הוא בחי' צמצום שם בהכלי עין גוס', כי אינו נשתנה האור בין קודם קלקול הכלי לאחר הקלקול כו' כי האור הוא בשלימו' בלי שינוי כו', רק השינוי הוא אל הכלי שקודם הקלקול הי' מאיר ומתגלה בה בבחי' התפשטות ולאחי"כ הוא בבחי' צמצום והעלם בתוכה ואין שייך כלל אפי' בחי' צמצום והתפשטו', שלשו' התפשטות הוא מורה על המשכ' ממקום למקום שקודם הי' בצמצום כו' ואחי"כ מתפשט למרחוק כו', אבל האמת אין שייך כלל בחי' התפשטות אף בנפש החיונית כו' כנ"ל בקילקול האבר כו', שאף לאחר הקילקול האור הוא שורה שם בהכלי גופא ואין שייך כלל לומר שאחר התיקון נתפשט לשם להאיר וקודם לא הי' שם כו', כי גם קודם התיקון היה שורה בהכלי כו' לכך אין שייך לשו' התפשטו' וצמצום כ"א לשו' העלם וגילוי, פי' שבקלקול הכלי האור שורה בו בבחי' העלם כו' ולאחר תקונה אז הוא שורה בבחי' התגלו' שמתגלה בהכלי כו' ולכך אין שינוי בהאור כלל בין קודם התיקון ולאחי"כ, שהרי הוא שורה בשוה בהכלי כ"א השינוי הוא בהכלי שקודם הי' האור מוסתר ונעלם ולא האיר בה ואחי"כ נתגלה וד"ל (והצמצום גופא הוא מצד קלקול הכלי ולא מצד האור וד"ל). וכמ"כ למעלה כתי' אני הוי' לא שניתי כו', שאין בו ית'

שום שינוי והתפעלות כלל בין קודם שנאצלו ונבראו כו', ובין לאח"כ כו' ולא שייך בו ית' שהוא הסובב והעיגול הנז' בע"פ כו' בחי' צמצום והתפשטות כלל כו', אך הצמצום הנז' הוא על אור א"ס ב"ה שהוא רק בחי' שמו ית' שהוא אור וזיו ממנו ית', שמחי' כל הנאצלי' ונברא' והוא בחי' מל' דא"ס ב"ה התפשטות הנפש בגוף כו', ונק' חיי החיים כו' כדכתי' כי עמך מקור חיים ששם הוא מקור המשכת החיים של כל עולמות נאצלי' ונברא' כו', ובהאור ה' הצמצום (שנמשך מזה החוט והקו כו'). אך גם בהאור כו' אין השינוי בו כלל כ"א השינוי של הצמצום הוא אל המקבלי' שהם הכלי' כו' (כנ"ל במשל שבצמצום האור הוא שהוא בבחי' העלם בהכלי והתפשטו' הוא הגילוי כו' ובו אין שינוי כנ"ל, וגם ענין הצמצום ה" מצד הכלי' שהאור ה" יכול להתפשט בבחי' א"ס אך שהכלי' לא ה" יכלו לקבל והוצרך לצמצם א"ע שאמר לעולמו די וד"ל).

ולכך כינו חכמי הקבלה דוקא בש' אור, כי אור הוא מורה על התגלות העצם כמו אור הנר שמתפשט בבית שהאור הוא הגילוי של העצם וד"ל (וכן אין שייך ריבוי ומיעוט באור כ"א בשפע כנו' במ"א שאף שיכסה ויסתר הנר שלא יאיר אין ניתוסף בה אור וד"ל כנו' במ"א בארוכה בזה ע"ש), כי יש בעצם האש ב' בחי' העצם שהוא האש עצמו והזיו שבו שהוא מיוחד עם העצם גופא, וכשיש מקום להתפשט אז הוא מתפשט ומאיר וכשאינו לו מקום להתפשט כגון שמסתירו כנ"ל אזי הוא מיוחד עם העצם כו' וד"ל. וכן במאור השמש הוא ג"כ שיש בעצם השמש בחי' זיו ומאור ואף כשהענין מסתירו המאור והזיו הוא מיוחד בעצם השמש כו', וכן באבן טוב המאיר הוא ג"כ יש ב' בחי' הנ"ל העצם שהוא האב' והבהירו' שבו שהוא הזיו וד"ל. וכן כנפש האדם הוא ג"כ יש ב' בחי' הנ"ל, הא' הוא העצם הנפש וההאר' שלה, פי' שכשהנפש היא מתלבש' בגוף אזי הגוף הוא חי ממנה מפני שיש בה בחי' התפשטו' שמתלבש' בו כו'. והנה כשאינה מלובשת בגוף יש בה ג"כ ההתפשטו' שאם היתה מלובש' בגוף ה" חי אך עתה הוא מיוחד בהעצם וד"ל. וכמ"כ בטבע האש שהוא חם שאם מניחו' עליו ברזל הוא נתחמם וכשלא מונח בו ברזל וכדומ' יש בו ג"כ הכח להתחם מפני שהוא טבע חם וד"ל, אך אז הוא מיוחד בהעצם וד"ל.

וז"הו הכל נק' בחי' שם שהוא רק הגילוי של העצם והזיו שממנו כו' ולכך כינו דוקא בש' אור שיתכן זה למעלה שהתהות עולמו' נאצלי' נברא' הוא מז' אור א"ס ב"ה שהוא הגילוי כו' והזיו ממנו ית' ונק' בחי' שמו, כי השם הוא ג"כ כוה, כמו שקורי' לאברהם אברהם כו' הנה השם אינו נופל כ"א כשיש אנשי' שצריכי' לקרות שיפנה אליהם כו' ע"ז נופל לשון השם שהוא ההתפשטו' והזיו ממנו אבל כשא"צ לקרותו אזי יש ג"כ בו השם אך הוא מיוחד בהעצם וד"ל. וכן משל אדם שהוא כעסן בטבע שאם אדם מרגיזו הוא מתכעס תיכף, ואז מתגלה המדה וקודם לכן ה" בהעלם, מיוחד בהעצם,

וד"ל. וזהו שהאור הוא בחי' שמו בלבד (שהוא הקריא' והמשכ' לעולמו' כו') וזהו שקודם שנברא העולם הי' הוא ושמו בלבד כו' פי' שזה שנק' עתה בכריאו' עולמו' שמו הי' קודם שנברא כו' גיכ' (רקי' שלא הי' מתלבש בכלי כמשל התפשטו' הנפש קודם התלבשותה בגוף וד"ל כן השמו' ית' הי' קודם אצילות כו' מיוחד בו העצם ית' וד"ל (וזהו לשו' אור וחיות שנו' בלק"א שחיו' הוא הפי' של אור כנ"ל בנפש האדם כו', והם שמו' נרדפי' כמו ששון ושמחה וד"ל).

ואצילות הוא גיכ' הפי' של התגלו' מן ההעלם כו' שהוא בחי' הארה מן א"ס ב"ה, אך ההבדל בין לשו' אצילות לאור, הוא שאור הוא הארה וחיות לנאצלי' כו', אך אין מבוא' בו מאין הוא נמשך כו', אבל אצילות הוא הפי' שנאצל מזה מאין הוא נאצל שהפי' והלשו' הוא שנאצל מזה לזה, כמו דכתי' במשה ויאצל מן רוחו אשר עליו על הע' זקני' שמפ' שהאציל ממשה לזקני' והוא כנ"ל וד"ל. וזה הי' הצמצום באור א"ס ב"ה שהוא בחי' שמו בלבד כו', שהאציל רק י"ס בלבד ולא י"א כו', כי הי' יכול להאציל מאה אלפי' ורבבו' ספי' בבחי' א"ס, אך אמר לעולמו די כנ"ל וד"ל. וזהו הצמצום שהוא הקו והחוט שהוא בחי' מל' דא"ס אבל בעצמותו שהוא העיגול והסוכב שנו' בע"ח אין שייך כלל לשו' צמצום ח"ו כנ"ל וד"ל. וכנ"ל שמל' דא"ס הוא רק בחי' הארה וזיו ממנו ית' ומזה נאצלו ונבראו כל העולמו'. ולכן נו' בע"ח תמיד לשו' בחינה על כל האורו', כי הפי' של בחינה הוא מורה על בחי' הארה והתגלות בלבד, כמשל הצורף שבוחן את הכסף באבנו אם הכסף הוא טוב או לא וכו', שהבחינה הוא ההתגלו' של הכסף ואין הבחינה דבר בפ"ע כי הוא הכסף עצמו אך הבחינה הוא מורה על ההתגלות של הכסף אם הוא מתגלה לטוב או לא כו' וד"ל. כן למעלה ענין ולשו' בחינה, הוא ההארה וההתגלות שכל האורו' הם בחי' התגלות ובחי' בלבד מן העצם כנ"ל וד"ל. כי התהות הנאצלי' ונבראי' כו' הוא רק מן שמו שהוא האור א"ס בלבד כנ"ל ששם הי' הצמצום כנ"ל, ולכן נק' אור א"ס ולא אין תחלה כו', מפני שהוא בחי' זיו והארה מן עצמותו ית' בלבד, לכך אין שייך כ"א לשו' א"ס שהתפשטותו להחיות כל העולמות הוא בבחי' א"ס אבל לא לשו' אין תחלה כי הוא רק זיו מן העצם ודוק. וזהו הבחי' א"ס שלו, כנו' במ"א שיהי' עליות נ' אלפים יובלות, עד בחי' מל' דא"ס בלבד כו', ופי' כדומה מה שעתה הוא גי'ע התחתון יהי' באלף השביעי גי'ע העליון ויהי' עליות נ' אלפי' יובלו' עד שיתגלה יותר ויותר בחי' שמו כו' והכל הוא בבחי' שמו בלבד כנ"ל וד"ל.

והנה אחר כל הדברי' הנ"ל והתבוננו' האלה, צריך להתעורר מזה אהבה רשפי אש בבחי' כלות הנפש בחי' מאדך שלמעלה מן הכלי אל בחי' עצמותו ית' שלמעלה מן התורה, כי עסק בתורה ומצות הוא הכל העלא'

והמשכ' כנז' בלק"א שיעסוק בתורה בכדי להעלות נפשו במדו"מ וכן העסק להמשיך אור א"ס ב"ה למטה כו' ע"ש, והוא הכל ע"י אהבת בכל נפשך שעדיין היא בכלי, אבל מאדך היא האהבה שלמעלה מן הכלי אל עצמותו ית' למעלה מן התורה למעלה מבחי' העלא' והמשכה וד"ל. וזוהי האהבה שנו' בלק"א כמעלת הזהב על הכסף כו', וע"ז נאמ' בס"י אם רץ לבך שוב לאחד, שהוא בע"כ אתה חי שישפיל א"ע אחר התפלה לבחי' עסק התורה בבחי' בע"כ אתה חי כו' וד"ל.

וזהו ענין סוכות, שאחר יו"כ דוקא כי יו"כ הוא יום התשובה שהוא האהבה שלמעלה מן הכלי כידוע, וידוע שכל האורו' פנימיים הם נמשכ"י מן החוט והקו כו', וכל האורו' מקיפי' הם נמשכ"י מן הסובב והעיגול כו', וע"י התשובה של יו"כ שלמעלה מן הכלי' ממשיכין אורו' מקיפי' מן הסובב והעיגול כו', והוא ענין הסוכו' שלא דמהימנותא שהוא התגלות מקיפי' וימינו תחבקני שהמקיף הוא למעלה מן הכלי' שאינו מתיישב בהכלי כ"א הוא מקיף מלמעלה וכידוע שתשוקת א"פ הוא ליכלל בא"מ, לכך צריך להיות בסוכו' האהבת מאדך ליכלל בעצמותו ית' למעלה מן הכלי כנ"ל וד"ל. וזהו זמן שמחתינו, כי כל בחי' אהבה שבלב צריך להתלבש במצוה ועשיי' גשמי' והמצוה של אהבת מאדך היא זמנה בעשיי', בסוכו' שהוא הזמן והעת של שמחתינו, כי שמחה היא ג"כ התגלות בחי' למעלה מן הכלי' (כמשל באדם כשנתבשר בשורה טובה פתאו' כו' כנז' במ"א ע"ש).

ליל ב' דסוכות, בעזרה"י

להבין* ענין מצות לולב שהוא בשביל להמשיך דעת לנוק' כו', פי' כי כל בחי' שלמעלה אינו יכול לימשך ולהתגלות למטה כ"א הבחי' תחתונה שבו שהוא הבחי' נה"י שבו (בחי' עשיי' שבו), שמתלבש במצוה ועשיי' גשמיית. וענין המשכת הדעת שלמעלה לנוק' מתלבש במצות לולב שהוא הבחי' עשיי' וד"ל. והנה ענין המשכת דעת לנוק' הוא שיומשך לכנ"י שהיא הנוק' כו' בחי' דעת, פי' שיומשך הדעת במדו' של כנ"י שיהיו להם דעת בעבודתם, וכדכתי' דע את אלוקי' אביך כו', כי המדו' בלא דעת אין להם קיום כלל, כמשל אדם שאוכל איזה מאכל שמתאוה כו' ותשוקתו אליו, וכאשר הוא אוכלו ומסיח דעתו ודאי הרי אין לו טעם והנאה כלל באכילה ההיא ואף שבתבוע הוא מתאוה לו והוא מפני שהמדה בלא דעת אין לה קיום,

ואף שהמד' שלו מלובש' בו, אך מאחר שהדעת מסתלק הימנה אין להמדה בעצמה קיום כלל וד"ל, וכמ"כ באלקות המדות בעצמן בלא הארת הדעת בהן אין להם קיום כלל כמשל הנ"ל (שהדעת הוא מחיי' ומחוק המדו' וד"ל וזוהי דעת המתפשט' וד"ל). ולכך צריכ' להמשיך הדעת להמדו'. והמשכתו הוא ע"י הלובש שממשיכ' אותו לכל המדו' ובכל פרטי' התחלקותם היינו אל חסד שבחסד כו' ואל חסד שבגבורה ואל גבורה שבגבורה כו', שבכולן יאיר הדעת וד"ל, ולכך צריכ' להמשיך הדעת דוקא, כי המדות בעצמן הם בחי' יש כמו מדת אהבה היא בחי' יש שיש מי שאוהב כו', אבל ע"י הדעת שהוא השגת הביטול שמשגיג ע"י הדעת אז הוא בחי' אי"ן וידוע שא"ס ב"ה אינו יכול לשרות כ"א בדבר שהוא בחי' אין בלי תפיסת מקום כלל וכלל, כי אני הו"י לא שניתי כתי' ואין עוד מלבדו לכך הוא שורה ומתגלה דוקא במקום שהוא בחי' ביטול ואין וד"ל. וזהו שהיכל ק"ק דבריאה הוא התלבשות מלכו' דאצילות בחב"ד דבריאה דוקא, שהם ג' ראשונות דוקא, כמבואר במ"א שבחב"ד דהוא מקום הביטול יותר מבשאר הספי' (וכנו' בלק"א בהג"ה בש' מורו) שלכך מתגלה אור א"ס ב"ה בספי' חכמה יותר מבשאר הספי' מפני שחכמ' הוא השגה תכלי' הביטול והאי"ן ולכך הוא מתגלה שם כנ"ל, משא"כ בשאר הספי' הוא בהעלם יותר ולא כ"כ בבחי' גילוי, ולכך אומרי' שרפי' כו' קדוש כו' שהוא מובדל ונעלם מהם מפני שהם בחי' יש שהם שרפי' באהבה ליכלל שהיא בחי' יש כנ"ל.

והנה מחב"ד דבריאה נמשך התלמוד כו' ומתלבשו' מלכו' בחב"ד דיציר' נמשך משם המשנה כו' כנו' בלק"א באריכו' ע"ש ופי' שהתלמוד הוא הלכו' בטעמן וסברו' לכך הוא למעלה בחב"ד דבריאה (ששם המדו' מאיר בהו חב"ד כי בחכמ' אתברירו כמשי"ת). והמשנה שהיא רק מדות בלבד בלא האר' חב"ד רק מדו' עצמן זה כשר וזה פסול כו' בלא טעם וסברא כו' לכך הם למטה ביצירה וד"ל. והנה איתא במדרש אין הגלות מתכנסת אלא בשביל משניו' כו' כדכתי' גם כי יתנו בגוי' כו' א"ת כי יתנו אלא כי ישנו וד"ל. שעיקר הברור עתה בעקבו' דמשיחא הוא דוקא להפריד חיצוני' ע"י ההבדל טוב מן רע ע"י המשניו' שהם המדו' כשר פסול כו' כדכתי' והבדלתי מן הגוים כו' (ולע"ל יהי' הפנימי' המדו' כשיבולע ולא יצטרך לברר ולהפריד כו' אבל עתה העיקר להפריד ולברר וד"ל). ולכן עסק התורה הוא למעלה מן עסק התפלה, מפני שהעסק בתפלה הוא לעורר לבו באהבה לכלות כו' והיא בחי' יש ודבר שיש מי שאוהב כנ"ל, והוא בחי' עבד כו', אבל העסק בתורה הוא תכלית הביטול (שהוא בחי' חכמ' השג' תכלי' הביטול ואין כלל מי שיאוהב כו'). והוא בחי' מלך כמארז"ל מאן מלכי רבנן מתנית' מלכתא כו', כי מה שמדבר בהתורה הוא רק דבר ה' שמלובש בו והוא בטל בתכלית כדכתי' ואשים דברי בפ"ך כו', והוא מדבר רק גזירת המלך ופקודותיו זה אסור וזה מותר כו' (ולכך הם מלכי כי הם בטילי' לגמרי ורק דבר ה' שוכן ומתלבש בהם שהוא בחי' מלך כנ"ל וד"ל), (ועי"ז זכה הבי' להמגיד כו', ע"י

שעסק במשניו' בבחי' ביטול עצמותו כו' כנ"ל ובזכו' משניו' נתגלה לו המגיד כנ"ל שאמר לו אני המשנה המדברת בפיך שמלוּבש בו דבר ה' כנ"ל וד"ל).

וְזוּהִי בחי' יראה עילאה כו' שלמעלה מן האהבה כו' כנו' בר"מ שיש דחילו ורחימו ודחילו כו' והוא הדחילו שלמעלה מן הרחימו כו' בחי' ירא' בושט שהוא בחי' חכמה תכלית הביטול כו' והוא ענין עסק התורה, וכמארו"ל ברב יהודה שאני רב יהוד' דאימתא דמארי' עלי' ולא שלטא בי' יצה"ר כו' והוא מפני שכל תנויי' דרב יהוד' ה' בסדר נזיקין שהוא עסק התור' כנ"ל והי' מהדר תלמודי' מתלת' יומי' כו' שהי' מרכבה לבחי' חכמ' יראה עילאה כנ"ל בארוכה. ולכך העיקר הוא עסק התורה והעסק התפלה הוא רק הכנה בעלמא בכדי לעורר תחלה את הלב בבחי' ביטול וד"ל.

וְזוּהוּ שנו' בפרע"ח ע"פ מכל מלמדי כו' כי עדותיך היא שיחה לי כו', כ"ל הוא היסוד מלמדי' הוא או"א והכ"ל של שניהם ועדותיך הוא הדעת מאירי' במלכו' בבחי' שיחה שהוא בלחש כו', ופי' מפני שיסוד אבא מלוּבש ביסוד אימא ויסוד אימא מלביש ליסוד אבא כו' (ושניהי' מלוּבשי' במל' כו') לכך הם מאירי' במלכו' בלחש והסתר וד"ל. כ"י זהו ההפרש בין שבת ליו"ט שביו"ט הוא התגלות מוחי' דאימא כו', לכך הוא זמן שמחתינו וד"ל משא"כ בשבת שהוא התגלו' מוחי' דאבא, אין שם בחי' שמחה כלל כי שם הוא בלחש כו' ואין שייך כ"א עונג כו' ויסוד אבא ארוך יותר לכך משפיע לכנ"י בלחש וד"ל. ומזה נתהוו תושבע"פ שהיא בחי' מלכו', מלכו' פה תושבע"פ קרינו לה כו' שלקייחתי והמשכתה הוא מן יסוד אבא כי אבא יסד ברתא כנ"ל ודוק (ולכך בוקע האור בתורה שבכתב שהם הקרי והכתיב כנו' כמ"א שהוא בקיע' האור שלא הי' יכול להתלבש כו' ולא כן בתושבע"פ מפני שהאר' יסוד אבא ואימא בה בלחש והעלם כנ"ל וד"ל). אך התלמוד שבבריאה כו' והמשנה שביצירה כו', הם נמשכי' מאצילות דרך מסך ופרגוד כנו' בע"ח, ופי' כמו האור הגשמי שמאיר על הבית דרך מסך גשמי שמסתירו כו' כן האור דאצילות מאיר לבי"ע דרך מסך ופרגוד כו' וע"י הסרת המסך והפרגוד מאיר לבריא' ונתהווה שם בחי' תלמוד וכן ביציר' בחי' משנה כו', וכן התלבשו' חכמ' עילאה בקלף גשמי כו' התפילין ומזוזה כו' נקרא זה גיכ' בחי' מסך, שהקלף והאותיו' הם בחי' מסך שבהן מלוּבש חכמה עילאה בהסתר, וכמו המשל שמלביש את הנמשל כו' שהמשל (הוא המסך וד"ל) הוא ד"א גשמי והנמשל מלוּבש בו שע"י המשל מביני' את הנמשל כו' כמ"ש כמ"א בארוכה, כן התורה נקראת משל הקדמוני שמלוּבש בה פנימיות חכמה עילאה וד"ל. אך אינו דומה ממש למשל ונמשל, ששם המשל הוא ד"א ממש ואינו ממהות

הנמשל כלל, אבל התורה היא היא אך שמוסרת ומלובש' כו' ובה ממש הוא הפנימי וד"ל ודוק. וזהו פ"י הפ' אביטה אורחותיך כו' שהביט את הארחי' כו' איך שהם עדיין בלא מסך ופרגוד והביטו איך שהם עדיין למעלה באצילות כו' לכך בפקודיך שהם לאחר הפרגוד בג' אלפי' משל כו' אשיחה וד"ל כמבואר במ"א ע"ש. וד"ל.

ענין מאמר הזהר זכרתי כו' חסד דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין דאתקשרו עלך כו' והם הו' מדו' שעד יסוד כו' שהם ו' מקיפ"י כו' לשביעא' הוא העמוד אש לילה כו' שהוא בחי' מלכו' וכו' שנק' עמוד אש לילה וד"ל והם הו' מקיפ"י דסוכו' וד"ל.

בעזר"ה יום שמחת תורה

ביום* השמיני שילח את העם ויברכו את המלך כו' הנה עיקר שמיני עצרת היא קליטת השפע מלמעלה בתורה ועבודה בכללות נ"י על כל השנה וזהו שאומרים מוריד הגשם דהיינו שיהי' הגשם בימים הבאים בכל השנה באור תורה ועבודה שבלב בתפילה כו' והי' כמשל המשקה היוצא ראשונה מסחיטת הפרי שהיא התמצית והמובחרת ומוזגים אותה במשקים אחרים וגם הם יהי' טובים ע"י המזיגה כו' והגם כי לשתי' אין התמצית הראשון ראוי' ואינו נק' משקה עכ"ז היא העיקר ומקור למשקה הנמזגת ממנו כמ"כ עד"מ השפע הנמשכת בשמ"ע הוא קבלת המובחר דוקא (כי אין הקליטה כ"א מן הברור שבטיפה כו') וזהו ענין שמחת תורה שהשמחה אינה אלא של התורה עצמה מבלתי הרכבה בשמחת ב"ו כו' ואח"כ בכל השנה נשפעת במזיגה והרכבה בכל או"א מישראל והוא הגשם עצמו כו' וענין שמיני עצרת לא נעשה כ"א אחרי סדר מיו"ט הקודמים ראש השנה ואח"כ יו"כ וסוכות כו'. ולהבין כ"ז צריך להקדים הפסוק אז תשמח בתולה במחול שיש במחול ב' פירושים הא' לשון מחילה והיינו מחילת עונות שהי' ביו"כ גרם לכניי הנק' בתולה שתשמח בז' ימי החג כו' והב' הוא כפשוטו שהוא

ביום: קטע (התחלה) ממאמר זה נדפס בספתי"מ תקס"ב — ח"א ע' רפה, וחסר' שם סיים. וראה להלן ע' תקסג נוסחא שני' ממאמר זה.

ענין ריקוד כדרך שמרקדיו במחולות, וידוע שדרך הריקוד הוא להתרחק זה מזה בתחילה וע"י הריקוד מתקרבים מעט מעט וכשבאין לידי קירוב פכ"פ ממש חוזרים ומתרחקים מעט מעט ע"י ריקוד עד שמתרחקים הרבה מאד אז חוזרים ומתקרבים וכן חוזר חלילה כו' ולכך נק' מחול ע"ש מחילות העגולים שאחרי הסיבוב בהקיפו בא הוא לנקודה הראשונה וחוזר וסובב ובא אליו כו' כמ"כ הריקוד אחריו חוזר ומביאו לקירוב פכ"פ כו' וד"ל. ועד"ז יוכן הסדר של היו"ט מר"ה עד שמ"ע אך יש להקדים תחילה ענין ר"ה ויו"כ שהוא מ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבטני כידוע דהנה כתיב בכל לבבך ואמרז"ל בשני יצרך ויש להבין איך יאהוב את ה' ביצה"ר כו', אך הענין הוא דכתיב אחר וקדם צרתני כו' פי' האדה"ר נברא כו' ימי המעשה בראשית באחרונה לכל הנבראים כידוע שמאמר נעשה אדם הוא אחרון שבמאמרות וגם הלא אנו רואין שנפש האדם שפלה במדריגה מכל הברואים שהרי ניוון מן הצומח והחי, וידוע שכל שהוא מקבל שפע וחיות מלמטה הימנו ה"ז הוראה שהוא נמוך בשרשו ממנו ע"כ מוכרח לקבל חיות במזונות, וזהו שאמר אחר שהוא בחי' אחורי' וחיצוני' של כל הברואים וכענין יתוש קדמך כו' וכנזכר במדרש אחר למעשה בראשית וקדם שישאל עלה במחשבה תחילה עד שלא נברא העולם ונמלך בנשמותיהן שפי' הניצוץ האלקי באדם ששרשו מאדם העליון כו' הוא קדם לכל ההשתלשלות של ה' מאמרות וזהו שעלה במחשבה כידוע אבל חומר גופו של אדם בראשית הבריאה שנאמר עליו נעשה אדם כו' ה' אחרון לכולם כי נלקח מבחי' עפר העליון אשר בקרקע המשכן פי' חלק הדומם שהוא בחי' אחורי' וחיצוני' כו' וד"ל, ומ"ש ויפח באפיו נשמת חיים אותה הנשמה היתה מקודם לכל ההשתלשלות, וזהו אחר וקדם צרתני שחיבר ויחד התחלה עם הסוף להיות נעוץ תחלתו בסופן כו' וד"ל. והנה בחי' אחר וקדם הנ"ל ישנם בכל א' מישראל בלבבו.

וזהו בכל לבבך בשני יצריך כו' פי' כי פנימיות נקודת הלב הוא הנק' תעלומות הלב דהיינו מה שנעלם בתוך תוך הלב ולא יוכל לבוא לידי גילוי בלב מפני שכלי הלב צר וקטן מהכיל אותו לפי שאורו רב מאוד והוא הנק' עומקא דלבא כו' כידוע, ושם משכן הניצוץ האלקי בכא"א מישראל ומאיר ומתגלה בשעת קידוש השם כידוע וזהו החלל הימיני שבו כו' וכנגד זה בחלל השמאלי משכן ה"צה"ר כו' דהיינו נקודה פנימיות של תגבורת הרצון והתשוקה אך הוא לתאוה גשמיות מצד הדם החומרי שבלב והנה מבואר למעלה שחומר גופו של אדם דהיינו ששם הוא הנפש הבהמית שבחלל השמאלי הוא הנק' אחר והיינו חומריות הלב חיצונית שהוא אחר למעשה בראשית כו' והארת ניצוץ האלקי בפנימיות נקודת הלב בחלל הימיני שאין בו דם הוא מצד הנשמה שקדמה לעולם כנ"ל ונק' קדם, ונמצא בשני לבבות אלו יש מבחי' אחר וקדם נעוץ תחלתו בסופן כו' שהרי נתחברו והיו לאחדים כלב אחד וזה צריך להיות באהבת ה' שיהי' בשני הלבבות דוקא פי' כשיאיר אור האהבה אלקות בגילוי מן ההעלם אזי ממילא נתפרד הרע

שבחלל השמאלי וכהמס דונג מפני אש כן יאבדו רשעים כו' אך כאשר עדיין הוא בהעלם גדול בחלל הימיני אזי אינו אלא בבחי' מקיף לבד ונק' חושך כמ"ש ישת חושך סתרו פי' שכמו שהחושך העליון דאצילו' הוא ההעלם של המקיפי' שם הוא עיקר השראת העצמות אע"פ שאינו בגילוי למטה כידוע כמ"כ בחי' חושך של תעלומות הלב בלב האדם התחתון נק' תוך ושם הוא עיקר השראת הניצוץ אלקי וכשמאיר ומתגלה כמו בשעת קידוש השם אז כתיב גם כי אשב בחושך ה' אור לי כו' ואמנם קודם שמתגלה כתיב יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן פי' סתר העליון הוא חושך העליון ישת חשך סתרו בחי' אורות מקיפי' ובצל שדי פי' כמו הצל הוא הדבר המגין דוקא כמו האבן הגבוהה שנסתרת תחתיו מפני החום הגדול ומפני הגשם כו' שהצל מן האבן ג"כ מגין ומחסה קצת מן החום אך האבן הוא המגין העיקר והצל הוא ההתפשטות ממנו ומ"מ התועלת מן הצל הוא כמו עצמות ההגנה של האבן כו' דהיינו להסתיר ולהעלים אור השמש כו' כן עדי"מ ההפרש בין המקיפי' עליוני' דאריך וע"י למקיפי' תחתונים שבמל' דאצילו' אינו אלא שהעליונים המה העיקר והמקיפים שבמל' נק' בשם צל כמ"ש ובצל שדי יתלונן דהיינו אותו שנסתר ונעלם בסתר העליון האמיתי המקיפי' כמ"כ יתלונן בצילו והיינו בצל שדי וכמ"ש ה' צלך כו' וד"ל ועד"ז בצל חושך תעלומות הלב הנ"ל הוא מגין ומחסה להיות משתמרת הנפש מאחיות החיצונים בחלל השמאלי שבלב שלא תתפשט בבחי' אחור בתאות הרעים הנק' אלקים אחרים המסתעפים מיצה"ר שבחומר גופו של אדם כו' וזהו הענין שהמקיף דוחה לחיצוני' אך לא בדרך גילוי אלא בבחי' העלם כמשל הנסתר משונאו תחת צל האבן חזק וכדומה וד"ל.

והנה עיקר העבודה בזה העולם אינו אלא להוציא תעלומות הלב לידי גילוי ומאיר את החושך כי מה שנדחי' החיצונים מחמת החושך של המקיף אין זה עבודה כלל אלא כמות שהוא בכריאותה בבחי' אחור וקדם כנ"ל וגם העבודה להוציא ההעלם לגילוי אין זה התחדשות באמת וכמ"ש כי אין כל חדש כו'.

והנה סדר העבודה זו איך שיהי' על ידה יציאת ההעלם לגילוי הוא מ"ש שמאלו תחת לראשי כו' והיינו ענין ר"ה שאומרים וידוים אשמנו כו' להשפיל עצמו תחילה בשפלות עצומה תעבנו תעינו כו' כמו שתוכל להיות אחר הריחוק בחי' הקירוב הגדול פני"כ ביוה"כ דכתיב ב"י לפני ה' תטהרו וכמשל הרקידה הנ"ל שמרחקים כדי שיתקרבו כו' ונמצא הריחוק הוא סיבת הקירוב כמ"כ ההשפלה והריחוק שמזכיר ברי"ה איך שהוא מרוחק מה' אחד תכלית הריחוק גורם להיות ביו"כ הקירוב בהאר"ת י"ג מדזה"ר שנקראים פני הוי' כמ"ש יאר ה' פניו אליך וכמ"ש בקשו פני את פניך ה' אבקש כו' וזהו שמאלו שמאל דוחה גורם ימין מקרבת וכמ"ש וימינו תחבקני פי' בבחי' פני"פ דוקא. וביאור הדברים ידוע שמה שאדם עשה בבחי' חיצוני' שלו כמתעסק

בעלמא נק' בחי' אחוריי' ומה שישים לבו ונפשו בחשק נפלא באותה המעשה נק' פנים כי פנימיותו אל אותו הדבר וכששני בני אדם אוהבים זה לזה יש בזה ד' מדריגות כידוע הא' פכ"פ והוא שזה אוהבו מלב ונפש מבחי' פנימי' שלו וגם חברו אליו כו' ואך כאשר חברו אליו מראה אהבתו בבחי' חיצוני' ואחוריי' ופונה ערפו אליו ה"ז בחי' פכ"א ובהפוך אכ"פ כו' וכששניהם אין אוהבים זא"ז כ"א בבחי' אחוריי' שלהם נק' אכ"א כו' כמ"כ עדי"מ יובן באהבת בני' אל ה' בתורה ועבודה אם אל ה' ישים לבו ונפשו בעיקר החשק והרצון ומה שיטרד עניני עוה"ז הוא ע"ד הכרח למצוא טרף לנפשו ועוסק במו"מ בבחי' קרירות ולא ברצון אמיתי הנק' פנים וכמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' ה"ז בחי' פכ"פ אך אם נהפוך הוא שלעניני עוה"ז ישים כל פנימיותו ולעבודה שבלב בתפילה ותורה ומצות יהי' בבחי' קרירות בבחי' אחוריים וחיצוניות אז כתיב כי פנו אלי עורף ולא פנים וכמ"כ לא יאיר ה' פניו אליך כו' אלא בבחי' אחוריים וכמ"ש הסתר אסתיר פני כו' ה"ז בחי' אכ"א וזהו שמאלו תחת לראשי מה שהי' הריחוק בבחי' אחוריי' לראשי ברי"ה בוידוי גרם וימינו תחבקני בבחי' פכ"פ כאדם החובק את חברו שעומד עמו פכ"פ דוקא והיינו הארת י"ג מדה"ר דכתיב אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהי' פי' הפסוק להיות כי ידוע ענין לבושי' כתלג חיזור שער רישי' כעמר נקי פי' השלג הוא בחי' הארת י"ג מדה"ר שהו תיקוני דיקנא מבחי' לובן העליון כו' וע"ז אמר כשלג ילבינו כו' ושער רישי' שהוא לובן בעצם כצמר נקי מתחילת תולדתו שזהו הוראה על עצם הלבנונית לא קו המשכה פרטיות כו' ע"ז אמר גם אם יאדימו כתולע כצמר יהי' פי' כאותו הצמר דעמר נקי כו' וכנגד הלבנונית בעצם והמשכת הלבנונית הזכיר אדמומית בעצם של התולע שחוט השני הנמשך מן התולע כו' וד"ל אך כ"ז היחוד פכ"פ הוא למעלה עדיין בבחי' העלם העצמיות דהיינו שנמתקין הגבורות קשות של אדמומית דיצה"ר למעלה בחטאי' ועונות כצמר וכשלג העליונים בהארת י"ג מדה"ר למעלה כי הזדונות נעשו כזכיות למעלה ע"י תשובה מעומקא דלבא בקשו פני את פניך ה' אבקש ובסוכות הוא הירידה וההמשכה שמתגלה למטה בעולמות הארת פנים עליונים של ימין העליון וזהו הסך והלולב והאתרוג שהמה מורין המשכת וגילויי של המקיפי' כמ"ש ה' צילך כו' ובנענוע הלולב לשית סטרין היינו פרטי המשכה מו' קצוות העליונים הנק' אחד כידוע וד"ל.

וזהו משליך קרחו כפיתים לפני קרתו מי יעמוד פי' הקרח הוא מהות המים אלא שנקרשו המים ונגלדו והרי אין המים בגילוי אלא בהעלם בהגלד וכפור ויוכל לחלק הקרח והכפור לכמה חלקים משא"כ בשטף מים כו' וגם.

כ"ז: ככתי' ב: עכ"ז.

וגילויי של: ככתי' ב: וגילויי העולם של.

המשכה . . העליונים: ככתי' ב: המשכה מ"ג מדה"ר העליונים.

וגם טו"ד: ככתי' ב: וגם ענין.

עוד כאשר יושלך הקרח באויר ורוח חם ישיב הקרח לאיתנו למהות מים ע"י הרוח החם שחוממו ויפשר ואמנם שנמסוהו למים אעפ"כ הוא בגדר החלקים הרבים כמו הגשם בטיפים טיפי מאחר שתחלתו קרח הי' כו' וזהו ישיב רוחו שע"י נשיבת הרוח הקדים מרוח הדרומי שהוא חם יזלו מים מן הקרח שהושלך באויר ורוח הזה וכל הזלה טיפין טיפין הוא כידוע וידוע דאין מים נמס בקרח וגלד אלא מפני האש והרוח ונמצא אין ההמסה של הקרח אלא מעצם החום והרוח הוא הממשיכו לחלקים רבים כו' וד"ל. וכ"ז יובן בנמשל למעלה בהיות כי יש להבין למה נזכר באהבת חסד עליון בשם חביקה וכמ"ש וימינו תחבקני אך הענין. דאנו רואים אדם החובק את חבירו האהוב לו הכוונה הוא בל יפרוד לעולם וזהו שאוחז באחוריים כלומר שאינו מניחו להיות נפרד ולהסתיר פניו ממנו ולפנות לו עורף כו' ונמצא נשתלשלה האהבה כ"כ ונתפשטה עד שתשלוט במ בחחי' אחורי' של חבירו בל ישכח לעולם עליו כו' ועד"ז למעלה הח"ס עליון דאהבה פנימי' פב"פ נמשכה עד שמחבתק נש"י בבחי' אחורי' דכנ"י שהוא בחי' מל' כידוע בלתי תוכל לפנות עורף בכל השנה כו' וזהו הטעם להקרבת ע' פרים בחג להיות כי הע"ש יש להם יניקה בבחי' אחורי' דנוק' עד שגם הגוים יהללוהו וישבחוהו מטעם כי גבר עלינו חסדו פי' חסד עליון יש לו התגברות גדול וענין התגברות ידוע שהוא בחי' גבורה שבחסד כמ"ש ימינך ה' נאדרי בכח כמ"ש במ"א דמצד עצם הח"ס הי' נפסק בקל כמו איש חלוש בטבעו שהגם שהוא רחמן וחסדן יכולין לפתוחו לאכזריות וכעס או שלא יוכל להפקיר עצמו לפזר ממון רב בח"ס מופלג ולא מפני שאין לו החסד הזה כ"א מצד שהוא בבחי' חסד שבח"ס שהוא בבחי' קרירות והן יורדים במדה ויש להו הפסק כו' אבל מי שהוא גיבור בטבעו גם חסד שלו יגבור להיות מתפשט החסד בלי הפסק לעולם כו' וכמ"ש במ"א שכל שאין לו הפסק הוא מצד הגבורות שמתגברת השפע בלתי תופסק וכל דבר לא ימנענה כו' כמ"כ מובן כאן משליך קרחו כו' פי' הקרח הוא מצד הקרירות של המים והוא עצמות החסדים עליונים בלתי גבורות כלל ויכולים להיות נפסקים כו' אך הרוח דרומי הוא תגבורת חסד עליון ולהיותו מבחי' רשפי אש ע"ז אמר ישלח דברו וימסם שנמס החסד עליון מפני הגבורות שבחסדים ואז יוצאים ונמשכים בלי הפסק כי יש להם התגברות גדול וזהו כחום היום תוקפא דדרום כו' כמ"ש במ"א וזהו ישב רוחו רוח דרומי כו' וד"ל.

אך יש להבין ענין ההשלכה שהוא משליך קרחו כו' הנה באמת כמו שבקרח וגלד המים בהעלם כמ"כ הארת פב"פ דיי"כ הוא בהעלם בז' ימי החג בסכך ולולב כו' ולזה מורה החביקה כו' וד"ל אך לפני קרתו מי יעמוד פי' שיוכל להקרר מאוד ולירד במקום נמוך מאוד עד הע"ש וכמו כאשר ימצא אכזריות במי שאין התגברות הח"ס ונמצא מצד הקרירות ימצא מניעת החסד וכמו בעבודת ה' מצד האהבה הנמשכת כמים תבוא סיבת הנפילה באהבה ורעות כי אין לו התגברות לעמוד על נפשו ולהפריד הרע מן הטוב כו' וד"ל

וזהו משליך קרחו פי' משתלשל למטה מטה בצמצום והעלם אחר העלם בסכך הסוכה בניסוך המים בחג הם מתגלים שענין ניסוך המים הי' עיי' ההמסה של הקרח כו' וזהו שמחת בית השואבה שהי' שואבים מרוח הקודש דהיינו מחכ' עילאה הי' נקרא ונגלד בהשגת ה' וזהו כמ"ש ישב רוחו רוח הקודש מתוקפא דדרום כו' נימוס ונתגלית החכ' מן העלם הקרח ויזלו מים עליונים אך לשון ישוב דמשמע לשון תשובה והענין הוא לפי שביה"כ הי' היחוד פב"פ התדבקות רוח ברוחא ישקני כו' פי' חב"ד הפנימי' דכנ"י בחב"ד כו' והי' נצרך להעלים בבחי' קרח כו' ועיי' רוח דרומי מתוקפא דשמשא נמס כו' והיינו שחוזר הרוח לירד ממקורו ולהיות מתגלה בחכמה כו' וד"ל וזהו ענין הגשם שבש"ע דווקא להיות כי הגשמים יורדים בגבורה פי' שיש בגשמים הפכי' מחוי'ג שהרי הגשמים ברכה וחסד הן אך ירידתן הוא בבחי' גבורות דהיינו להיות סיבת השפעתן מן העבים הוא עיי' גבורות הח"ס מן הרוח המנשב בהם שינשב בכח גדול עד שיזלו מים ולא מצד עצמם כו' ולכך מתפרדת השפע בטיפין טיפין מפני שסיבת ירידתן הוא מחמת הגבורות וידוע דגבור' דרכן ליפיר כמ"ש אתה פוררת כו' וזהו משיב הרוח בגבורה ואח"כ מוריד הגשם טיפין טיפין כו' והי' כענין השלכת הקרח פתים לחלקים רבים מפני הגבורה של הרוח שמנשב מתוקפא דדרום כנ"ל וזהו כפית' דוקא וד"ל. ועד"ז יובן למעלה שבש"ע הוא זמן קבלת השפע מים עליונים לאחר שנגלדו ונמסו והגם שנימוסו יזלו טיפין טיפין כו' ולכך ישב רוחו בבחי' גבורות דוקא כו' וד"ל.

ועתה יש להבין ענין מגיד דבריו ליעקב כו' בהיות כי עיקר הבנין של המל' הוא מהגבורות כידוע (וההפרש בין גבור' של צורך הלידה לגבור' שלצורך בנין מבואר במ"א) וביאור הדברים כי ידוע שטבע הגבור' לפרר כמו האש שטבעו לפרר כבישול כו' וענין הבנין הוא ההתחלקות לכמה אופנים שונים לכך א"א כ"א עיי' גבורות דוקא כו' וזהו אל תקרא בניך אלא בוניך שבתורה שבע"פ מל' קרינו לה הרי היא נבנית עיי' התנאים בונים בנין של עולם והיינו מצירופי אותיות תורה שבכתב בחסרות ויתרות נבנה כל הלכה והלכה בפרטי פרטיות כמו וכי ישאל שהוי"ז דורש בפ' השואל בכמה פרטי' דינים והי' כדבר המתחלק לכמה חלקים קטנים כדוגמת הבנין שמאבן אחד שיחצבהו לחלקים רבים יבנה הבנין כו' כמו כן מאות א' שבתורה שבכתב נבנה כמה הלכות בתושבע"פ וא"א להיות הבנין כ"א מה"ג דדכורא דהיינו מהגבורות עליונות שבתושב"כ. דכתיב מימינו אש דת למו וכמ"ש במ"א וד"ל. וכמ"כ גם בבנין התורה שבכתב הוא מן ה"ג עליונות דאריך כו' כמ"ש ישב רוח קדים כעזה כו' ויזלו אותיות תושב"כ שהן הפרטים הרבים כו' וזהו ישלח דברו הן ה"ג דאריך כו' והוא גבו' שבח"ס עליון כנ"ל וימסם פי' העלם החכמה שבקרח מתגלה עיי' הרוח ותרד טיפין טיפין דוקא כנ"ל

ואז הוא מגיד דבריו שבתורה שבכתב דוקא ומשפטיו שבתושבע"פ כו' וכל הגדה והזלה הוא בהתחלקות דוקא כנ"ל וד"ל.

וזהו ביום השמיני שילח את העם פי' כי הלא אין מלך בלא עם וידוע דעם הוא עבדים שהם בחי' נפרד כו' והרי ביוה"כ נתעלו כנ"י להיות יחוד פנ"פ כו' בכחי' פנימיות נקודת הלב כו' וא"כ לא שייך עליהם עומ"ש שאיך ימלוך האדם על אבר מאברי גופו וכדומה אך ביום השמיני שירדה השפע דמים עליונ"י טיפין טיפין ושלה את העם פי' הורידם בהשתלשלות רבות בריבוי ההתחלקות עד שנתצמצמו כ"כ להיות נקראים עם כו' ואז ויברכו את המלך פי' שקבלו עליהם מ"ש ובזה עוררו למעלה בנין מל' שמים בכחי' כתר מל' כמ"ש במ"א על ענין עושי דברו כו' וד"ל ועד"ז כל הברכות בענין מ"ש הענין הוא שיתגלה כבוד מלכותו להיות נק' מלך והוא הברכה שמברכים אותו וזהו ברוך אתה ה' מלך העולם פי' תתברך בברכה שנק' מלך וע"י ששלחם מתחילה כו' ובזה יובן המשל דמחול הנ"ל שע"י הריחוק בא הקירוב כו' דהיינו שלא הי' נמשך בכחי' כתר מל' אם לא שיפרדו מקודם להקרות עם כו' וד"ל וזהו הטעם שיש בחי' ריחוק וקירוב בכרכה זו דהיינו באומרו ב"א הוי' מדבר לנוכח בקירוב כאילו עומד פנ"פ ואח"כ אומר אלקינו מלך העולם לנסתר שאין כאן כו' הרי אומר אשר קדשנו ולא נא' מי הוא וחוזר ואומר לנוכח כו' שזהו כמשל הריקוד ממש שמתרחקים ונסתרים וחוזרים ומתקרבים כו' וד"ל. וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב פי' אהליהם שהמשיכו הקמ"ש בעבודה ומעשה המצוה הנקראים היכלות וכלי מוכן להשראת אוסב"ה ושמחים בגילוי המקיפים שהרי כל שמחה הוא מבחי' יחידה שבנפש ובחי' יחידה נק' תעלומות כנ"ל אכן כשמתגלים בלב הוא ענין השמחה כו' וטובי לב כו' לשון טוב הוא האור וכמ"ש וירא האור כי טוב והיינו שנתגלה ההעלם שבלב כו' והאיר הלב מחשכי' שהי' בתחילה בתעלומות הלב כנ"ל וההפרש בין שמחה וטוב לב מובן שכאשר הלב יכיל המקיפים הלב טוב כו' וכאשר לא יכילנו אז הוא ענין השמחה כו' וד"ל. לדוד עבדו ולישראל עמו תושב"כ ותושבע"פ שנבנה בנינה ע"י גבורו' גשמים עליונים שבש"ע וכנ"ל וד"ל.

תורה ברב" בשמחת תורה, בעזרה"י

ביום* השמיני שלח את העם ויברכו את המלך כו', וילכו לאהליה שמחי כו'. ולהבין היטב ענין שיע שהוא ההנהגה של כל השנה שמשמע מתחילי' לומר משיב הרוח כו' עד פסח כו' (ומפסח מוריד הטל כו'), וגם להבין ענין הרגלי' האלו שהם תמיד בכל שנה כסדרן תחלה ר"ה ויו"כ ואח"כ סוכו' ואח"כ שיע כו'. אך דכתי' אז תשמח בתולה במחול ופי' במחול יש ב' פירושי' הא' שמחול הוא לשו' ריקוד כו' והוא ענין הרגלי' הנ"ל כדרך שמרקדי' זה לנגד זה שהם מתקרבי' ואח"כ מתרחקי' בכדי שיתקרבו אח"כ כו', וזהו ענין הריקוד שהוא הכל בבחי' ריחוק וקירוב ואח"כ ריחוק ואח"כ קירוב והריחוק הוא רק בשביל שיתקרבו אח"כ כו', כן ענין המחול והריקוד למעלה בקביה וכנ"י ע"ז האופן בבחי' קירוב וריחוק וקירוב כו' (כמשיית לקמן). והפי' הב' הוא מחול ל' מחילה (שמוחלי' ביו"כ העוונות כו' כמשיית). ולהבין כ"ז היטב, הנה כתי' ואהבת את הוי' אלוקיך בכל לבבך כו' ופי' רז"ל ככל לבבך בשני יצריך ביצ"ט ויצהיר כו' (וצ"ל איך שייך העבוד' לה' ביצהיר כו'). אך דהנה יש בלב האדם ב' חללי' חלל הימני וחלל השמאלי כו' (בחלל השמאלי משכן יצהיר שהוא בחי' חיצוניו' הלב ובימינו הפנימי' כמשיית), וכדכתי' אהור וקדם צרתי כו' שאדם נברא אהור למעשה בראשית שהמאמר נעש' אדם כו' הוא לאהר מעש' בראשי' כו' והוא שיש באדם בחי' אהור שהוא למטה מכל הברואי' כנרא' שחיות האדם הוא מן צומח חי כו' שהם מחיי' אותו והוא המקבל מהם חיות כו' נמצא הוא למטה מהם (וכמ"ש במ"א בארוכה ע"ש), אך יש בו שהוא קדם לכל, והוא שישראל עלו במחשבה קדומה קודם מעשה בראשי' במי נמלך בנשמותיה' של צדיקי' כו' שנמלך מהם על מעשה בראשית כו' והוא מפני שהאדם נמשך מבחי' סוכ"ע שהוא העיגול שאין בו ראש וסוף כו' לכך יש בו בחי' אהור וקדם כו' (כמו העיגול שמקיף את הקו הוא למעלה מן הקו וגם למטה ממנו וד"ל), כי נעוץ תחלה בסוף וסוף בתחלה, לכך בריא' האדם הוא בבחי' אהור וקדם וד"ל. ופי' שהבחי' חיצוניו' הלב (שבחלל השמאלי) שבו הוא הבחי' אהור שבו כו' (וחיו' של חיצוני' הלב הוא מן אכילה ושתי' שמקבל מן צ"ח כו' שהוא האהור למטה מהם כנ"ל וד"ל). והפנימי' נקודת הלב שבו הוא הקדם שבו, שנמשכ' מלמעלה מעלה מן בחי' מחשבה קדומה כי ישראל עלו במחשבה כו' והמחשבה עילא' היא מיוחד' עם העצם שהיא מן לבושי' הפנימי' כמו שא"א להפריד המחשבה מן הנפש כו' וד"ל. והנה הנקוד' פנימי' הלב נק' תעלומו' הלב, פי' שהיא בהעלם מאד שלכך נק' עומקא דלבא ע"ש שהיא בעומק עומק הלב בהעלם כו'. והענין שהיא בהעלם הוא מפני שנמשכה ממקום שהוא העלם וחושך כדכתי' ישת חושך סתרו כו', ומשם היא נמשכ' לכך היא בהעלם וד"ל. והנה כתי' יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן כו', וכדכתי' הוי'

צ'לך כו' וד'ל כמו הצל של אדם הוא מגין עליו שלא יאיר ויזרח עליו השמש (ומגינו מן שרב כו') כן הנקודה פנימיו' הלב שהיא בהעלם כו' היא הצל להגין על חיצוניו' הלב שהיא בחי' אחר שלא ימשיכהו לבחי' אחר (שהחיצוניו' הלב יכול להמשיכו לבחי' אחוריי' לגמרי כו') ועי' שומר הצל שהוא הנקודה פנימיי' כו' שלא יפנה כו'. והנה כן הי' הבריאה של האדם בבחי' אחר וקדם כנ"ל. אך האדם נשפל למטה לעבוד כדכתי' לעבדה כו' ולא שיתקן דבר חדש לגמרי כי אין כל חדש תחת השמש כתי', כ"א עבודתו הוא, שימשיך הנקודה פנימיו' שהיא בהעלם בבריאותה כנ"ל ועי' עבודתו ימשיך אותה מההעלם לגילוי כו'. וזוהי ענין ר"ה ויר"כ, שכר"ה ועי'ת הוא בחי' שמאל דוחה כו' שמשפילי' א"ע עי' הזכרת העוונות ופגמ' כו', ועי' ההשפלה שמשפילי' א"ע בהזכרת עוונות שמרחיקי' א"ע, גורמי' קירוב גדול ואף שהוא באמת חטא אך מה שאומר חטאתי כו' ומשפיל א"ע גורם קירוב כו' וד'ל כדכתי' שמאלו תחת לראשי כו' שהשמאל שלמעלה הוא תחת לראשי שמגביה את הראש למעלה והוא עי' השמאל דוחה כו' שהשפיל א"ע בר"ה ועי'ת שע"ז גורמי' שיוגבה הראש בבחי' קירוב גדול כו', ובי"כ הוא היחוד פכ"פ כו', פי' שיו"כ הוא יום התשובה כו' ולכך היחוד הוא פכ"פ שמוציאי' אז הנקודה פנימי' הלב שהיתה בהעלם לידי גילוי כו' וזהו פכ"פ כמשל ב' אנשי' כשהם עומדי' אב"א הם מרוחקי' זמ"ז ואף שעומדי' קרובי' אבל כשעומדי' פנים נגד פנים אז הם מקורבי' בתכלית כו' כנז' במ"א כן כשהנקוד' פנימי' הלב היא לתענוגי ותאות עוה"ז כו' והרצון לה' הוא רק בבחי' אחוריי' בחיצוני' הלב אז כתי' כי פנה אלי עורף כו' שההתגלות מלמעלה הוא ג"כ בבחי' עורף ואחוריי' בלבד כו'. וזה נק' אב"א אבל כשהוא פונה נקודת לבבו אל ה' ואל עסק עוה"ז בבחי' אחוריי' וחיצוניו' בלבד, אז פכ"פ דיבר ה' כתי' שמתגלה מלמעלה ג"כ הפנימיי' וד'ל. וזהו ענין י"כ יום התשובה שמשיבי' את הנקודה פנימיי' לה' וכדכתי' את פניך הוי' אבקש שהוא הנקודה פנימי' שלמעלה שמתגלה ביו"כ וזהו שביו"כ היחוד פכ"פ, שמוציאי' את הנקוד' הלב שבהעלם לידי גילוי ביו"כ, ולכך אין בו אכילה ושת' כו', מפני שהמקבל חיו' מאכיל' כו' הוא החיצוניו' הלב שלכך נק' אחר שבו כנ"ל, אבל ביו"כ נתגלה הפנימי' הלב שהוא הקד"ם שבו ולכך אין בו אכילה כו' וד'ל. וזהו ממעמקי' קראתיך מעומק נקוד' פנימי' שבהעלם קראתיך שמוציאי' אותה לידי גילוי ביו"כ וד'ל (וכן דכתי' אתם נצבי' היום זו ר"ה לפני הוי' כו' שע"י השמאל דוח' כתי' שמאלו תחת לראשי שנגב' הראש כו' כנ"ל לפני הוי' שהוא הפנימי' וכדכתי' לעברך בברית כו' כנ"ל בפ' נצבי' ע"ש). ועי' התשובה ביו"כ נקוד' פנימיי' הלב למעלה לה' כו' נתגלה מלמעלה ג"כ הפנימיי' ונעש' היחוד פכ"פ כו' ונמחלו העוונות כו' וכדכתי' אם יהיו חטאיכ' כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו כו', ופי' שביו"כ נתגלה הפנימי' שהוא הי"ג מדו' הרחמי' שלמעלה כו' (רחום וחנון ארך אפי' כו') שהם נקראו בחי' שלג וצמר כדכתי' לבושי' כתלג חיור, ושער רישי כעמר נקי' כו' והם הי"ג מדו' הנ"ל (וכדכתי' הנותן שלג כצמר

כו') (שמתגלי' חסדי' עליוני' ביו"כ שנמחלו העוונות' שהבדילו כדכתי' עוונותי' מבדילי' כו' וד"ל). וזהו ענין ר"ה ויו"כ כו', וענין סוכו', הוא כדכתי' וימינו תחבקני שבסוכו' הוא התגלו' חסדי' עליוני' שהוא בחי' רצון העליון וכמשל באדם שחובק את חבירו כדי שלא יכול לפנו' ממנו כלל, כן בסוכו' הוא התגלו' ימינו חסד עליון שמחבק שיתקיים הנקודה פנימי' הלב ולא יוכלו לפנו' אותה ממנו כלל וד"ל. וזהו ג"כ ענין מצות לולב ואתרוג (שלולב ואתרוג והדסי' הוא ש' הוי' כידוע) שע"י הנענועי' מכל הוי"ק ללב כו' ממשיכי' מכל הוי"ו מדו' עליונות לחזה כו' שהוא אל פנימי' נקודת הלב שיהי' לה' וע"י הנענוע ממשיכי' מכל הוי' מדו' עליונו' לנקודת הלב כו', וזהו המשכ' אח"ד ללב שאח"ד הוא תמליכיהו בד' רוחות כו' וע"י הנענועים ממשיכים ללב וד"ל ובמצות עשיי' סוכה הוא שיתגלה חסד עליון בחי' ימינו תחבקני וד"ל כנ"ל. וזהו מ"ש משליך קרחו כפיתי' שהוא ענין סוכו', פי' כי הימינו שהוא החסדי' עליוני' שמתגלי' בסוכו' כו' נק' קרחו, פי' כמשל המים שנגלדי' ונקרשי' שנעש' מהם קרח כו', כן החסדי' עליוני' כשנמשכי' בסוכו' הם נגשמי' למטה ונעשי' בחי' קרח. ולכך היו ע' פרים בחג נגד הע' שרים שמקבלים ג"כ חי' מחסדים שבחג והוא מפני שהחסדים הם מתגלים ונעשים בחי' קרח לכך הם מקבלים ג"כ וד"ל (כי ימינו תחבקני כתי' וכמשל החובק שהוא מאחוריו כו' כן הימינו העליון הוא החיבוק מאחוריו לכך הם נעשי' קרח וד"ל). אך לפני קרתו מי יעמוד כתי' שא"א לעמוד לפני קרתו הקרח הנ"ל (כי יכולי' ליפול בקרירו' לגמרי וד"ל) וע"ז הוא חג שמיני עצרת, שמתחילי' להזכיר משיב הרוח כו' ופי' כדכתי' ישב רוחו שהוא בחי' רוח העליון הקודש כו' יזלו מים כו' שע"י שהרוח העליון מנשב נפשר ונמס הקרח הנ"ל ויזלו מים כו' (והוא ע"י בחי' אתדבקות רוחא ברוחא בחי' נשיקין שהי' ביו"כ כו' וד"ל) ופי' כי מים יורדי' בגבורה כמארז"ל מזכירין גבורו' גשמי' כו' והיא שצריכי' לעורר את האהבה רשפי אש למעלה שלא יתקרר בהקרח הנ"ל וזהו ענין ש"ע שהוא התעוררו' האהבה בבחי' גבורו' רשפי אש (שהוא בחי' קירוב אחר הריחוק שהי' בסוכו' וד"ל), ולכך מזכירי' משיב הרוח שהוא הרוח הקודש העליון שמנשב שיזלו המים (ולא יקרונו בבחי' קרח וד"ל) ולמטה נתהוה מזה בחי' גשם וד"ל.

וזהו ביום השמיני שלח את העם, שהוא בחי' ריחוק כו' אך משם הוא האהבה רשפי אש למעלה כנ"ל, ומש"ע הוא ההנהגה על כל השנה כו' שיהי' האהבה רשפי אש אל ה', וזהו ויברכו את המלך שזוהי ענין המשכת מלכותו ע"י התפלה ב"א כו' כי אנו צריכי' להמשיך באתערותא דלתתא שרצה למלוך עלינו, כי הוא בעצמו א"צ להמלוכה כלל כי אין עוד מלבדו כו' וכלא נחשב קמי' כו', וצריכי' אנו להמשיך מדת מלכותו עלינו (שיתגלה מלכותו וזהו והופע כו' עלינו פי' שיאיר ויתגלה עלינו כמו הופיע מהר פארן וזרח משעיר כו' וד"ל) ע"י התפלה ברוך אתה כו' וזהו ויברכו את המלך וד"ל וילכו איש לאהליהם כו' שהוא על כל השנה שמחי' וטוב לב כו', פי'

טוב הוא לשו' אור כדכתי' וירא כו' את האור כי טוב כו', וזהו טובי' לב שהנקוד' פנימי' הלב שהי' בהעלם היא עתה טוב בהתגלות ודיל. על כל הטוב אשר עשה לדוד עבדו ולישראל עמו, פי' שבש"ע ממשיכי' מן תושב"כ לתושב"ע"פ כי תושב"כ היא בהעלם מאד ותושב"ע"פ הוא גילוי' שמגלה את ההעלם שבה (שעל וי"ו א' שבתורה, יש פ' א' השואל כו' כדומה לזה שעל כל אות מן התורה מבאר תושב"ע"פ כו' כמו וי"ו מוסיף על ענין ראשון איז לרבו' כו') ובש"ע הוא המשכה מן תושב"כ לתושב"ע"פ שמתגלה שם כניל, וזהו ג"כ פי' ויברכו את המלך שהוא תושב"ע"פ מלכו' פה תושב"ע"פ קרינן לה, שהוא בחי' מלכו' הגזירי' והפקודי' זה כשר וזה אסור כו' כנז' במ"א. ובש"ע מברכי' שיומשך המלכו' מתושב"כ כניל ודיל, וזהו פי' הפ' אז תשמח בתולה במחול כו' שהוא ענין הרגלי' הנ"ל שהוא הכל בחי' מחול וריקוד שמרקד קבי"ה עם כניי, כמו שמרקדי' זה לנגד זה תחלה מתרחקי' ואח"כ מתקרבי' ואח"כ מתרחקי' בשביל שיתקרבו כו', כן למעלה ענין המחול עדי"ז (כר"ה שמאל דוחה ריחוק וכיו"כ הקירוב פב"פ ובסוכו' ריחוק קרירי' קרח כו' ובש"ע האהבה קירוב ודיל). שהוא הכל בבחי' רצוא ושוב רצוא ושוב ודיל. וכמ"כ בכל השנה בתפלה צ"ל ג"כ בבחי' רצוא ושוב קירוב וריחוק, כי עדי"ז נסדר סדר התפלה בבחי' נוכח ונסתר כו' כמו ברוך אתה נוכח הוי' אלקינו נסתר מלך נגלה כו' קדשנו נסתר כו' וכמ"כ כל סדר התפלה הוא ע"ז הסדר בבחי' ריחוק (שהוא הנסתר שממשיכי' משם לנגלה) ואח"כ קירוב נוכח כו' (ואח"כ נסתר להעלו' מנגלה לנסתר ודיל) בבחי' רצוא ושוב כענין המחול הנ"ל ודיל. וכן זהו ענין ג"כ שבת וחול שבחול הוא הריחוק (לברר בירורי' כו') ובשבת הוא הקירוב העליי' בבחי' רצוא למעלה ודיל.

הוספות

הוספות

ד"ה בוהר פ' בשלח דנ"ח.

ז"ה פ' בשלח דנ"ח ע"א ותאנא סנדי"ל עילאה הוא על שאר חברוי חמש מאה שנין, והוא קאים בתר פרגודא דמאריה וקשר ליה כתרין מבעותיהון דצלותא דישראל. ובשעתא דמטי האי כתר לרישיה דמלכא קדישא הוא מקבל צלותהון דישראל כו' (ובמק"מ שם בשם נ"ב מהרח"ו, סנדי"ל אריך דעשייה נק' כו, וכן נקראת נשמה דנוקבא דזעיר דיצירה, בתר פרגודא, היינו פרגוד שבסוף היכלי היצירה, הג"ה ועיין מענין פרגוד במא"א פ סעיף כ"ה פ"י שהוא יסוד דנוקבא והענין כי שם תלוי הפרגוד שבין אצילות לבריאה והעולה תיכף בפגעו בו פוגע בפרגוד ופתח שלה עכ"ל עכ"ה. וכן נזכר מזה עוד בזח"א וישלח דקס"ז ע"ב ועביד מינייהו עטרה לחיי העולמים וע"ש במק"מ מה שפירש בענין עטרה זו שהוא ענין יחוד ז"נ. ועיין בזח"ג תצא דרע"ח ע"א ע"פ ביומו תתן שכרו כו' ובפ"י הרמ"ז שם ג"כ ע"ד הנ"ל. אכן פשוטו נראה שהוא ענין המשכת הכתר). ולהבין זה צ"ל תחלה ענין אצילות, שהוא מלשון ויאצל מן הרוח, שהוא הפרשת הארה קטנה שאינה מערך נבואת משה ממש וגם לא נחסר כלל ח"ו ע"ז במשה. והוא ג"כ ע"ד מ"ש בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת, פ"י כמו בגשמיות השלהבת כשהיא קשורה בתוך הגחלת והיו לאחדים עמה אינו נראה וניכר השלהבת ליש ודבר התחלקות בין גוון לבן לתכלת (כ"א היו הכל לאחדים), ואח"כ כשיוצא השלהבת מההעלם לגילוי נרגש יש והתחלקות הגוונים לבן ותכלת ואדום, ואף כשמקודם כשהיה השלהבת קשורה ונעלמת תוך הגחלת ה"י ג"כ הגוונים הנ"ל ואין שינוי והתחדשות כלל ביציאתן אל הגילוי אעפ"כ לאחר שיצא נראה לעין כל וקודם לא היה נראה ונקרא מההעלם לגילוי כידוע (נ"ל שהכותב טעה כי המכוון כשהשלהבת היה תוך הגחלת עם שהיו הגוונים הנ"ל ג"כ בה אך היו בדקות יותר ולכן היו מתאחדים יחד ויעידו ע"ז המשלים דלקמן). וכמ"כ הנמשל למעלה בענין אצילות הע"ס הם ג"כ כשלהבת הקשורה בגחלת שמקודם שנאצלו היו הע"ס כלולים בא"ס ב"ה (ואפשר דהיינו ע"ס דא"ק או דע"י וא"א) פ"י קודם שנאצל אור החכמה דאצילות היתה בטלה במציאות באור א"ס ב"ה וכדכתי' כולם בחכמה עשית שנק' החכמה עשייה לגבי אור א"ס ב"ה שמתנשא רוממות

(י חלק ממאמר זה נמצא בהבדל של מאמרי תקס"ב (שממנו נדפסו רוב המאמרים לדעיל) — כתחלתו — וחסר כהבדל התחלת המאמר וסימומו. ונמצא מאמר זה בשלימותו (ובשינויים ותוס' הגהות) בכיאוה"ז להציץ ח"א ע' רכג. ולשלימות הדברים מדפיסים אנו בזה המאמר מכיאוה"ז להציץ (עפ"י גוכ"ק הציץ שלא ה"י תח"י בעת הדפסת הכיאוה"ז). ובשולי העמוד החלק שנמצא תח"י מבין תקס"ב.

מדרגות אין קץ למעלה מבחי' החכמה (ולכן כשהי' החכמה כלולה באור א"ס היתה בבחי' עליונה יותר אין קץ מבחינה שהיא כשנמשכה בגילוי ושם לא היו בהתחלקות כלל הע"ס כ"א היו לאחדים) ואח"כ נאצלה בחי' החכמה שהפריש זיו והארה להיות בחינת חכמה בפני עצמה ועד"ז בחי' חסד כו'. ויובן זה עוד ע"פ משל ממשארז"ל אין לך כל עשב כו' והנה יש תפוח חמוץ ויש שהוא מתוק ויש שהוא אדום ויש שהוא לבן והנה כמו שמראה אח"כ בטעמו ומראיתו כן הי' עד"ז כחו מקודם בכח המצמיחו ובמזל המכה בו, אך ודאי לא יתכן שבכח הצומח יהי' מתיקות גשמי ומראה לבן או אדום ופשיטא במזל שאינו מערך ומהות זה כלל אלא הענין הוא שהמתיקות נמשך מחסד ומרירות מגבורה וכמו מתיקות שבשכל, וכעד"ז שרש הגוונים לבן מחסד ואדום מגבורה, והרי הם ענינים רוחניים אלא שבהשתלשלות נמשך מהחסד מתיקות גשמי ומראה לבן כו'. וכן הוא ענין ע"ס דאצילות לגבי כמו שהיו בהעלם כשלהבת קשורה בגחלת, שבחי' החכמה דאצי' לגבי היותה כלולה במקורה הוא כמתיקות הגשמי שבתפוח לגבי מתיקות שבמזל המכה בו כו' ולכן לא הי' שם התחלקות חו"ג כלל שהם גוונים לבן ואדום כי כיון שהיו שם בבחינה יותר עליונה ודקה הרבה ע"כ הם כלולים יחד לגמרי והיו לאחדים וזהו ענין לית שמאלא בהאי עתיקא. ועיין מענין כשלהבת קשורה בגחלת בד"ה ויקהל משה, ושם פי' שע"י עסק התורה בקול ודבור מוציא' השלהבת מתוך הגחלת מההעלם אל הגילוי אך שם משמע דהגוונים הם חגית דאצי' וההעלם שבתוך הגחלת היינו יסוד אבא וכענין אלפים שנה שקדמה תורה לעולם. ועד"ז יובן ממשל הצור החלמיש שמוציאין ממנו האש שודאי גם מקודם הי' כח האש כלול בו רק שאזי הוא דק יותר כו', וזהו שאדם דאצילות נק' אדם דעשייה שהוא לגבי אור א"ס כעשייה נגד אצילות.

(קיצור נתבאר ענין ע"ס כשלהבת הקשורה בגחלת. ומשל מכח הצומח לגבי התפוח וממשל הצור שמוציא אש).

(ב) והנה תכלית אצילות הע"ס דאצילות הוא כדי להיות בהן ועל ידן הנהגת עולמות בי"ע כמאמר כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא.

ופי' כי הקב"ה נקרא ז"א דאצילות והוא מדותיו של הקב"ה שבהן הנהגת העולמות כמ"ש בד"ה באתי לגני. והקב"ה היינו אור א"ס המלוכש בהמדות ונק' ג"כ הוי' שעיקרו בתפארת כידוע ועיין בביאור הזהר ע"פ והיו חיי שרה גבי קב"ה דאתכליל מאתר עילאה סדכ"ס (וזהו ג"כ ענין אליו ולא למדותיו פי' לא למדותיו עצמן כ"א אליו הוא אור א"ס המלוכש במדותיו כן פי' בפרדס שער הכוונה פ"ב). והענין כי אור א"ס ב"ה רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מערך וסוג חכמה דאצילות וכמ"ש לעיל ואצ"ל מהמדות, ולהיות הנהגת העולמות הוא צ"ל ע"י המדות חסד הוא השפעה להחיות מכלכל חיים בחסד (ונקרא באד"ר דקלי"ג ב' חסד עולם, שהוא חסד המקור להיות נמשך

ממנו בחי' עולם חיי גופא, משא"כ חסד דעתיק שנק' חיי דנשמתא שאינו מקור כלל שיומשך ממנו חיי גופא בחי' ביי"ע כ"א חיי נשמתא, והיינו לפי שחסד דז"א הוא בחי' אור וכלי ממש אשר הכלים נעשים מקור לביי"ע ועמי"ש בד"ה לכן אמור לבני"י בפ"י אתה קדוש ושמך קדוש שבחי' אתה קדוש הוא שאפילו בבחי' זיו והוד לא היו העולמות יכולים לקבל ממנו כ"א מבחי' שמו דייקא נמשך הזיו ועד"ז יובן ענין חסד דעתיק לגבי חסד דז"א הוא כענין אתה קדוש לגבי ושמך קדוש, ועמי"ש מענין ב' בחי' חסד הנ"ל בביאור ע"פ אני כו' דפ' ציצית, ועי"פ ה' יחתו מריביו) וחכמה דז"א הוא מקור החסד דז"א פ"י שהוא החכמה איך שיהיה חסד להשפיע חיים וכן שאר ההשפעות, וגבורה הוא לצמצם החיות ובינה היא השכל לבחי' גבורה זו איך וכמה ראוי להיות הצמצום, ורחמים הוא קו האמצעי. ועמי"ש סד"ה פתח אליהו גבי חד אריך וחד קציר וחד בינוני, והאלקות שבהמדות נק' קוב"ה ומלכא קדישא. אכן יש בחי' ורב חסד פ"י הנמשך מלמעלה מז"א דאצילות כמו בדור אנוש שאף שחטאו אעפ"כ האיר ה' יום ולילה והשמש האירה כדרכה והיינו שנמשך מבחי' חסד דעתיק כי חפץ חסד הוא, ולכן אדרבה האריכו ימים הרבה אשר אורך ימים נמשך מאריך אנפין וכמי"ש בזח"א דל"ז סע"ב כדלקמן (והוא כענין שנת"ל שלית שמאלא בהאי עתיקא מפני ששם המדות והחכמה דקים ורוחניים לאין קץ יותר מכמו שהם באצילות ועי"כ שם חו"ג כלולים יחד ממש, ולכן לית שמאלא, פ"י שאין שם בחי' גבורה ודין כמו שהוא באצילות ששם חו"ג ב' הפכיים, כמו אש ומים, ואי"כ א"א שיהיו כלולים יחד ממש, וכמו שיש הפרש בין גוון אדום ללבן, אבל שם ענין הגבורה היא דקה מאד וכמו כח טעם חמיצות התפוח כשהוא עדיין בהמזל שאינו ענין חמיצות כלל ועל כן כלול יחד ממש עם כח החסד הדק ולא כמו אש ומים שהם בחו"ג דז"א הנקרא שמים ע"ש אש ומים ממש ועל חסד דז"א נאמר כי גדול עד שמים חסדך עד שמים דוקא, אבל בחסד דעתיק נאמר כי גדול מעל שמים חסדך, שהוא מעל שמים מבחי' שלמעלה מאש ומים דלית שמאלא בהאי עתיקא כנ"ל, אלא שכדי שיומשך ממנו גי"כ חיי גופא בביי"ע צריך הוא גי"כ להיות נמשך ומתלבש בחסד עולם דז"א אלא שאינו מתעבה כלל כ"א עובר דרך מעביר כדפ"י בהרמ"ז פ' שלח דקנ"ח ב' ע"פ היש בה עץ אם אין ועיין בזח"ג ויקרא דכה סע"ב שזהו ענין הרעיפו שמים ממעל, ממעל ודאי מעיק קא אתיא ולא מההוא אתר דאקרי שמים, וענין שבדור אנוש היו נזיונין מבחינה זו יובן ע"ד מ"ש בזח"א בראשית דל"ז סע"ב ודנ"ח ע"א ונז' במ"א).

קיצור ענין שאצילות ע"ס כדי לאנהגא בהון עלמין והיינו ע"י מדות דז"א והמוחין של המדות, ואור א"ס המלוכב בהן נקרא הקב"ה ונק' מלכא קדישא, ויש המשכה מלמעלה מהז"א ונק' ורב חסד, כי חפץ חסד הוא, ובהג"ה ענין פ"י חסד עולם וענין כי גדול מעל שמים חסדך וענין הרעיפו שמים ממעל, ועמי"ש מענין ז"א שבו ועל ידו הנהגת העולם בדרוש שארה כסותה ועונתה.

ג) והנה להבין ענין עוונות הפוגמים דהנה למעלה כתיב ורבו פשעיך מה תעשה לו אם צדקת מה תתן לו באיוב סי' ל"ה, פי' שאינו ח"ו כמדת ב"ו שינקום משונאיו ועוברי רצונו שלא יתכן באור אי"ס ב"ה כלל כן, כ"א במדותיו ית' שהם ז"א דאצילות יתכן לומר שכר ועונש, והיינו שכשיחטא האדם אינו נוקם עליו כלל, כ"א כשחוטא הוא בעצמו במעשיו ממשיך עליו מדת הדין כי יש שני קוין חו"ג כנזכר בזהר ענין מיתקלא (ועיין מזה בוח"ב פקודי דרנ"ב ע"א ונחתו לו גו מתקלא לאתקלא דאינון זכייין כו' ועיין בפ' משפטים צ"ו ב' בהאי סטרא מאזני צדק ופי' הרמ"ז שכל משקל הוא סוד חסד וגבורה שהם ב' כפות מאזנים, והכרעת כפות המשקל תולה ביד האדם שע"י מעשה הטוב מכריע כף החסד שיומשך וירד ויתגלה עליו למטה וע"י העוונות ממשיך עליו כף השמאלי שהוא גבורה מדת הדין, ואזי יוכלו הקליפות לינק ממנו והיינו מש"ש בהאי סטרא מאזני צדק ובהאי סטרא מאזני מרמה, והאי טיקלא לא שכ"ך לעלמין ופי' דמאזני מרמה הם ימין ושמאל דק"נ וכשחוטא וממשיך כף השמאלי דמאזני צדק אזי יונקי' הקליפות ממנו שהם מאזני מרמה וכמש"ש בפ' פקודי דרנ"ב א' ובפרדס שער היכלות פ"ד). לכן ישפוט וידון בגיהנם וכן יסורים ממרקין, ואף שיש שהו לטובתו עד מוטב לידייניה וליתיה לעלמא דאתי אעפ"כ כ"ז נמשך מחו"ג דז"א, שיש בחי' גבורה שבחסד (ועכ"פ כ"ז אינו ע"ד נקמה ח"ו והוא מ"ש מפי עליון לא תצא הרעות והטוב ואיתא במדרש רבה ר"פ ראה אלא מאיליה הרעה בא לאותה. הרעה והטובה לעושה הטובה, והיינו כנ"ל שהוא במעשיו מכריע עליו המתקלא אם לימין או לשמאל וזשארז"ל פ"ק דקדושין ד"מ ע"ב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו לכף זכות כו', והנה מ"ש לעיל שאינו בבחי' נקמה ח"ו לכאורה זהו נגד כמה מקראות דכתי' אל קנא נוקם ה' ובעל חימה, אך התירוץ מובן ע"פ מ"ש ברבות וירא פ' נ"ה אבל נוקם ונוטר אני לעובדי כוכבים, וכ"ה במדרש קהלת ע"פ באשר דבר מלך שלטון ובתלים סי' צ"ט כתיב ונוקם על עלילותם ובפ' האזינו כתי' כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו) ויש בחי' רחמים עליונים שהוא קו האמצעי.

קיצור ענין העוונות נמשך מהם ממילא העונש ממדות דז"א שמכריע כף המתקלא ולא ע"ד נקמה ח"ו, ובהג"ה ענין מפי עליון כו'.

ד) והנה לזה א"צ תפלה ובקשה כלל, כי עולם חסד יבנה ופועלות המדות אף גם בלא הבקשה והתפלה אבל ענין התפלה הוא ענין המשכה ממדרגה גבוה למעלה עד אין קץ מעצמות אור אי"ס ב"ה שלמעלה מבחי' המדות דאצילות שיתהפכו ע"י המדות היינו שיומתקו הגבורות היינו שאף שנמשכו ממדותיו שבאצילות ית' על אותו האדם יסורים ואף שבאמת המכוון

הוא חסד כדי לנקותו מעוונותיו וכמ"ש באגה"ק סי' י"א ד"ה להשכילך בינה, שנק' רע המדומה אבל כאמת הכל טוב שאינו מושג, והיינו ע"ד הנ"ל שהיסורים הם בשביל לנקותו וזהו ענין גבורה שבחסד, אבל התפלה הוא להמשיך עליו בחי' רוב חסד שלא יבואו עליו כלל היסורים (הגה ועמ"ש כה"ג בת"א פ' נח בדיה מים רבים גבי וזהו אשר נשבעתי מעבור מי נח עודי הארץ כי הנה אף שהם באו לטהר כו' עכ"ז יש עוד בחי' אהבה רבה כו' וימינו תחבקני כו' ע"ש ובסידור סד"ה ענין המקוה ע"פ כוונת הבעש"ט יעו"ש והיינו כי מי נח מ' יום דוגמת ארבעים יכנו וכיון שנקלה הרי הוא כאחיק א"כ זהו טובתו אבל יש המשכת רוב חסד שלא יצטרך למלקות כו' עכ"ה). ולזה נצרך להמשיך ממדרגה גבוה מאד נעלה ממדות דז"א, כי מדותיו ית' שבז"א דאצילות נק' בחי' קוין וגוונין לבן ואדום, אבל להמתיק הדינין לגמרי נצרך להמשיך מלמעלה מבחי' קוין וגוונין (מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא וכנוכר לעיל סוף אות ב') והוא ענין יהי רצון מלפניך הוי' פי' כי ע"פ רוב הוי' הוא בתפארת דאצילות, והוא בחי' ש' הוי' שמהוה מאין ליש (עמ"ש בדיה וירא ישראל את היד), ויש שם שינויים, שהגם דכתיב אני הוי' לא שנית, עיקר הפי' הוא על א"א שהוא הכתר כנו' באד"ר דקל"ז ב'. ואף שבאמת מבואר ג"כ ברע"מ תצא דרפ"א א' דקאי ג"כ על ש' הוי' שבת"ת דאצילות אך גם שם הפי' הוא ע"ד הנ"ל דהיינו שבחי' אני שבשם הוי' דת"ת לא שנית, אני הוא אין שהוא כתר א"א שהוא מלוכש בפנימי' ז"א כמ"ש בזח"ג אחרי ס"ו ב' גבי בי נשבעתי, נשא ק"ל ע"א. ועיקר הענין שבהאורות הוא לא שנית, משא"כ מצד הכלים יש בחי' שינויים שמשתנים הגוונים בכלי החסד לבן ובכלי הגבורה אדום כו' וביאור הענין היינו שגם בכתר וחכמה יש בחי' שם הוי' וכמו שיש ג"כ אפילו בחי' חסד בחכמה וא"א חסד דביה אחיד אבא ותליא, כן ג"כ בחי' ש' הוי' הוא ג"כ בחכמה וכתר (ר"ל עם היותו בתפארת ואפשר הוא ג"כ בת"ת דחכמה או בת"ת דא"א) אבל ע"פ רוב הוא בת"ת דז"א דאצילות ולכן כשנצרך להמשיך בחי' רב חסד בז"א אומרים יהי רצון, ענין יהי היינו שיומשך ויתגלה מן ההעלם לגילוי מאור א"ס ב"ה מעצמותו ית' בחי' רצון, וע' בזח"א בראשית דף ט"ז ע"ב בענין יהי, גבי יהי אור, ובפ' ויחי דרל"ב, ועיין בזח"ב תרומה קס"ה ב' גבי ביה שמו, ודא איהו שמו הוא הגדול כו' ע"ש ומשם יובן מעלת ענין יהי, וגם כמ"ש כי הוא אמר ויהי, ברוך שאמר והיה העולם שהוא המשכה מבחי' רדל"א כמ"ש במ"א. וזהו מלפניך הוי' שהוא למעלה מבחי' שם הוי' (אלא שנמשך מבחי' שמו הגדול כמ"ש בענין העונה אישיר מברך בכל כחו, והיינו עיי' ביה שמו וזהו יהי, ורצון היינו שיומשך מרעוא דכל רעוין בחי' גלוי הרצון, שלא יעלימנו החכמה כמ"ש במ"א, וע' בד"ה מזוזה מימין) שהוא תפארת דז"א דאצילות שהם מדותיו ית', אלא מבחינה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל ועיין זח"ב תרומה ק"ע ע"ב בענין מלפני ומ"ש במ"א ע"פ לפני הוי' תטהרו,

וכשימשך מלפני הוי' ימשך בחי' ורב חסד (היינו גילוי החסד דעי הנק' כי חפץ חסד הוא כשנמשך בז"א הוא בחי' ורב חסד משא"כ חסד דז"א עצמו נק' חסד עולם כמ"ש במ"א) ויתרפא החולה שאף שבמדותיו ית' הוא חייב אף לטובתו כנ"ל אבל כשממשיכים מלפני הוי' ית' נמשך בחי' ורב חסד שמהפך המדות דאצי' ומטה כלפי חסד, כי שם הוא בחי' ורבו פשעיו מה תעשה לו (שאינן הקליפות יכולים לינק משם), כי א"ס ב"ה רם ומתנשא אפילו מבחינת חכמה דאצילות שמחייב אותו ויכול להשפיע בחינת רב חסד שיתרפא (ועד"ז יובן משארז"ל שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא כי פי' שבת להוי' הוא עליית ז"א באו"א וע"ק וזהו וינפש ע"ד נשבע הוי' בנפשו, והיינו כי יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו שהא' בע"ק והב' בז"א ובחי' ע"ק נקרא נפש של כל האצילות כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' תשא ע"פ ונתנו איש כופר נפשו, ובשבת שמתחבר ז"א בע"ק נק' וינפש, ומה נמשך נשמה יתירה שבאה מהכתר כמ"ש במא"א נ' סניב, ולכן רפואה קרובה לבא וזוה מתורץ קושיית הספרים בענין התפלה כמ"ש בספר העקרים מ"ד פ"ח איך תועיל התפלה לשנות רצון השם כו' אחר שלא ישתנה השם מן הרצון אל לא רצון כו' ע"ש דלפמ"ש א"ש כי באמת בו ית' נאמר אני הוי' לא שניתו רק שיש ב' הנהגות בעולמות הא' ההנהגה התדירית שהוא ע"י מדות דאצילות והמוחין המלוכבי' בהן חכ"ד ושם יש קוין חו"ג כו' הב' ע"י התפלה ממשיכים גלוי רצון העליון שלמעלה מהחכמה בחי' ורב חסד כו' וזה אינו שינוי כי כך הוסדה מהשי' להיות ב' הנהגות אלו, שבתדירית יהי' ההנהגה ע"פ החכמה והמדות, וזוה יהיה תולה בידי אדם לעורר ולהמשיך גלוי בחי' עליונה שלמעלה מהחכמה ע"י התפלה).

נוסחא שניה

... שאף* שבמדותיו ית' הוא חייב אף לטובתו כנ"ל אבל כשממשיכי' מלפני הוי' ית' נמשך משם בחי' רב חסד עליון שמהפך המדוי' דאצי', כי שם אין שייך שכר ועונש כלל ואם צדקת כו' ורבו פשעיו מה תעשה לו. שאין הקליפו' יכולי' לינק משם כנ"ל וד"ל. ויכול להתרפא החולה כי א"ס ב"ה רם ומתנשא מבחי' חכ' דא"ס שמחייב אותו ויכול להשפיע בחי' רב חסד שיתרפא וד"ל. אך להבין הענין היטב, איך יכול האדם להמשיך באמרו יהי רצון מלפני הוי' מאחר שהוא בעצם נברא בעל גבול, אך הנה ידוע שכמו שבגשמיו' נברא האדם כן יש שרשו חיותו עד רום המעלוי' במקור שרשו שנחצב משם, כי אפי' באו"ה שהנן ממקו' גבוה כתיב ואלה המלכי' מלכי' קדמאי' וד"ל כי רישי' דעשו בעקבי' דיצחק ורישי' דישמעאל כו' וזהו הכל נמשך מן המדות אבל למעלה אין שום רע כלל אך אעפ"כ לא יתכן והלא שורש שרשו הוא מז"א דאצי', והאיך יתכן שימשיך מלפני הוי'

קיצור ולזה א"צ תפלה כ"א ממילא יומשך כן לפי מעשיו, אך התפלה היא המשכת ורב חסד, וזהו יהי רצון מלפניך.

ה) אך להבין איך יוכל האדם להמשיך באמרו יהי רצון מלפניך, מאחר שהוא בעצמו נברא ובעל גבול אך הנה ידוע שכמו שבגשמיות נברא האדם כן יש שרש חיותו עד רום המעלות ממקור שורשו שנחצב משם כי אפילו בעובדי כוכבים שרשו מבחי' ואלה המלכים אשר מלכו כו' מלכין קדמין דתהו רישיה דעשו בעיטפיה דיצחק, וזה הכל נמשך מן המדות אבל למעלה אין שום רע כלל, אך אעפ"כ לא יתכן דהלא שרש שרשו של האדם הוא מז"א דאצילות בחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, והאיך יתכן שימשיך מלמעלה משרשו היינו מלפני הוי' שהוא למעלה מת"ת דז"א דאצילות (צ"ע על קושיא זו דהנה במק"מ פ' בשלח דנ"ה ע"א בד"ה והוה דמי לעילאין ותתאין כו' וז"ל יובן במ"ש הרב שהאדם אינו רומז אל בחינה פרטית כמו אל זעיר לבדו או אל מל' לבדה, אלא הוא רומז אל ה' פרצופים דוגמת אריך וז"ש דמי לעילאין הם ג"ר אריך ואו"א, ותתאין הם זו"נ א"נ לפי שבו יחידה חיה נשמה מכח"ב נ"ר מזו"נ וז"ש לעילאין ותתאין עכ"ל. וע' במק"מ והרמ"ז ר"פ במדבר, ובפ"י הרמ"ז ס"פ אמור בדר' ק"ד ע"א ע"פ כל הנקרא בשמי, לכן י"ל דהקושיא היא כך נהי ששרשו גבוה אך כיון שירד למטה איך כח בקול ודבורו הגשמיים לעורר כ"כ למעלה וע"ז שפיר מתרץ שע"י המלאכים מזדככים הקול והדבור הגשמיים כו' ועד"ז נתבאר הענין בכיאר דמזווה מימין ע"ש), אך במאמר הזהר הזה מתורץ הטיב דסנד"ל עילאה הוא כו' וקשיר ליה כתרין מבעותהון דצלותא דישראל, דהנה איס

נוסחא שניה

שהוא ת"ת דז"א דאצילות למעלה ממקור חוצבו. אך שבמאמר הזהר יתורץ היטב. דסנד"ל פ' עילא' על שאר חברוי כו' וקא"י בחר פרגודא דמארי' וקשר ל"י כתר' מבעות' דצלותא דישראל, ובשעתא דמטי האי כחר לרישא דמלכא קדישא, הוא מקבל צלותהון דישראל, וכלהו חיילין מזרעדהון ונהר' כו' עכ"ל ע"ש. דהנה איס ב"ה חפץ חסד הוא וזהו חסדו הגדול בכדי שיוכלו ישראל להמשיך רצון מלפני הוי' הוא ע"י המלאכי' דהנה מלאכי המה שלוחי השפעה אלקו' ית' והמה אמצעי' מבחי' אלקו' ומנבראי'. פ"י שבחי' אלקו' נתגשמה ונתהו' בחי' נברא, כדכתי' בהג"ר ותקרא שם ה' הדובר אליה, וקראת להמלאך בשם הוי' והם מקבלי' תפלתן של ישראל, ומגביהי' למעלה, פ"י כנ"ל בזוהר הנ"ל בסנד"ל פ' שהוא בחי' פנימיו' עולם העשי' אלקו' שבעולם העשי' ויש בו ג"כ ממהו' בחי' עשיי' וכשישראל מתפללי' כמו רפאינו יהי רצון מלפניך סנד"ל פ' הנ"ל גפיף לה ונשיק לה וגמיע לה, פ"י שמנשק את התפלה, כי ענין נשיקין הוא מפנימיו' הלב כידוע, וכאשר סנד"ל פ' הנ"ל שהוא פנימי' עשי' מנשק התפלה פ"י שהוא מקבל תיב' התפלה

ב"ה חפץ חסד הוא וזהו חסדו הגדול בכדי שיוכלו ישראל להמשיך רצון מלפני הוי' הוא ע"י המלאכים, דהנה מלאכים הם שלוחי השפע של הקב"ה והם אמצעיים מבחי' אלקות ומנבראים, שבחי' אלקות מתלבש בהם בשעה שהוא שליח ולכן נקרא אז המלאך בשם ה' כמ"ש בהגר ותקרא שם ה' הדובר אליה, ע' בהרמב"ן שם בפ' וירא (ועיין באגה"ק בסופו וז"ל הרי נודע שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אזי נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו משא"כ כשאינו שליח יש לו שם אחר כפי עבודתו ואזי קורא קדוש קדוש קדוש ה' כו' כלומר ששם ה' מובדל ממנו כו' ע"ש שדימה לזה כמ"כ ענין התלמוד והמשנה שהם ברוח דבריאה יצירה שהם נבראים הם שלוחי ה' כו' מיסוד אבא המקבל מח"ס דא"א שבו מלוכש א"ס ב"ה ממש ונמצא שאור א"ס הוא שם ה' שוכן ברוח דבי"ע במקרא משנה ותלמוד עכ"ל. ועפ"ז י"ל ג"כ במלאך סנד"ל שהוא שליח להוריד השפע בעשיי' הוא שליח מכלי' דנוק' דאצי' אשר בהם מלוכש יסוד אבא המקבל מח"ס כו' ע"ד הנ"ל עד שנמצא אור א"ס ממש שוכן בו, ועיין בהרמ"ז תרומה קל"ד ב' שאע"פ שיש פירוד בין בי"ע לאצילות כו' אבל לא בבחי' הא"פ כו' ע"ש, ועוד כי אדרבה עשייה לעילא שתכלית הבריאה היא עולם העשייה וא"כ זהו פנימי' הרצון ואע"פ שעשיי' מצד עצמו הוא עולם היותר שפל ובו מיעוט האור אכן מ"מ הוא פנימיות המכוון כמ"ש כה"ג בענין כח אד' המלוי דשם הוי' בגימטריא אלקים בחי' מל' הוא פנימית המכוון כו' ע"ש ונודע שהמל' היא עשייה שבאצילות, וכמ"כ כאן עד"ז שלכן אדרבה סנד"ל שהוא שליח המשכת השפע בעשיי' זהו עיקר רצון העליון וכן מט"ט שביצירה שנק' עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו כמ"ש בוח"א וישב דקפ"א ב' כי הנהגת העולם בא"י ע"י ו"ק דיצי', א"כ הם כחם להעלות התפלה עד רצון העליון ממש שלמעלה מהתכמה, ועד"ז נת' הטעם בדי' מה יפו פעמיך בנעלים, ועוד כמ"ש ברבות ר"פ ויקרא אין גנאי למלך לדבר עם אריסו כו' עם נקדודו כו' ע"ש ועד"ז י"ל ענין מלאכים הנ"ל

נוסחא שניה

של ישראל דעשי' לתוכו, וגם שופע עליה ממדרגתו עד שנתייחד עמה ביחוד אמיתי ואח"כ מעלה אות' למעלה ע"י תפלתו באמרו ג"כ תיב' התפלה כו' וד"ל. ואח"כ כשהוא אומר קדוש, מגביה אותה למעלה וא' מתבררי' עד שמגיע למעלה מבחי' מלפניך הוי' וד"ל. והוא דוקא ע"י המלאכי' כי זהו חסדו הגדול מאחר שהמה ממוצעי' מאלקו' ונבראי' ויכולי' לקבל ע"י התשוקה והגמיע ולהביא' למעלה לא"ס ב"ה בעצמו (שדוקא ע"י המלאכי' הממוצעי' יכול להגיע אל עצמותו ית' שלמעלה מז"א דאצי' כו' שתחלה נשיק לה שמתייחד עמה כנ"ל והוא אומר' כו' כנ"ל שע"ז מגביה ומעלה אותה לחבירו וחבירו לחבירו כו' עד האחרון שאשטח אותה קמי' עצמותו ית' שלמעלה מז"א כו' שאינו יכול להגיע בעצמו כ"א הוא אשטח אות' כו' וזהו קשר בתרי' כו' וד"ל. משא"כ ישראל א"א להמשיך מלמעל' משרשם שהוא

וד"ק. ועוד שהוא אריך דעשיי וכל הכתרי שרשן מכתר הכללי ועיין מ"ש בביאור דיביאו לבוש מל' בענין רוכב על כרוב קל שלו ושט בחיי אלף עולמות. ובספר עמה"מ ש"ג פ"ו ד"ג סע"ב פ"י וז"ל והתשעה ספירות שהם למעלה מהטהירו הם י"ח אלפים עולמות ששט בהם קב"ה היינו ז"א כו' והשני אלפים שאינן הם של מל' וכו' ע"ש נמצא פ"י י"ח אלפי עולמות לפירושו הם אפילו למעלה מא"ק ושט בהם ז"א ע"י כרוב קל שלו שהוא מט"ט וצ"ל ע"ד והחיות נושאות כו' ומגביהות בחי' אדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם הוא כמ"ש במ"א, וע"ש בביאור דיביאו הנ"ל שיש אותיות הנק' כרוב ושרשן משם מ"ה ויש אותיות הנק' סוס ושרשן משם ס"ג והן הממשיכי' השפע בעשיי אי"כ סנד"ל הוא מבחי' אותיות אלו שבהן ועל ידן נמשך השפע בעשיי אשר כמ"כ מלמטה למעלה הם מגביהי' יותר מבחי' מה שהחיות נושאות כמ"ש במ"א בד"ה לסוסתי, ומכ"ז יובן ענין סנדל קושר כתרים כו', ועוד כמ"ש ברע"מ פ' תצא דרע"ח ע"א ע"פ ביומו תתן שכרו כו' מט"ט איהו שכר שכיר מחיי עלמין, שליח דיליה לקבלא חיי ברכאן דצלזותא בכל יומא תלת זמנין כו' ע"ש במק"מ והרמ"ז, ושלוחו של אדם כמותו לכך יכול להעלות התפלה למעלה מעלה, ועמ"ש בד"ה לבבתיני בענין העליות שע"י הקרבן, וע' עוד מענין מט"ט וסנדל בזח"א ויצא דקנ"ו א' ע"פ הדודאים נתנו ריח ובמק"מ שם שהאריך מאד בזה). ונחזור לענינינו כי סנדל הוא פנימית עולם העשייה אלקות שבעולם העשייה ויש בו ג"כ ממהות בחי' עשייה, וכשישראל מתפללים כמו הבקשות רפאני כו' יהי רצון מלפניך כו' סנד"ל גפי' לה ונשיק לה, כי ענין הנשיקין הוא מפנימית הלב, וכך היינו שמתייחד עמה ושופע עליה ממדרגתו, וכשהוא אומר קדוש מגביה אותה למעלה כו' (ועמ"ש מזה בד"ה מזוהו מימין שנת' שם ענין פ"י ונשיק לה ובד"ה ואריה כבקר יאכל תבן) עד שע"ז קושר כתרי' שממשיך גלוי בחי' כתר בוי"א, שלמעלה מחב"ד ולכן אף שע"י החכמה הוא חייב לטובתו כו'

נוסחא שניה

ז"א דאצי' כו' זולתם וד"ל). ולכן סנדל"פ הנ"ל מקשר כתרי' פ"י כאשר מבואר לעיל שאפי' שבחב"ד דז"א דאצי' הוא בחי' חכמה איך לזכו' או לחייב שהם מדותיו ית' ונשאר שם וחייב מחמ' טובתו כנ"ל, וזהו הכל בחב"ד דאצילות, שהמה מדותיו ית' אבל אי"ס ב"ה רם ומתנשא בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית שאין ערוך ומהות כלל בין המאציל להנאצלי' כידוע, לכן כשסנדל"פ נשיק ומגמיע צלותהוון דישראל, לכן אח"כ קשר כתרי' פ"י כמו שעושי' עטרה להמלך, ויש בו מלאכו' הרבה איכו' האריגה והיכן ישיבת האבני' טובו' כידוע, כן למשל למעלה סנדל"פ הוא קושר הכתר ופי' כנ"ל שכת"ר הוא בחי' התנשאו' למעלה אפי' מחב"ד דז"א דאצי'.

הנה עיי גלוי הכתר בחי' ורב חסד להיות מתרפא החולה, וכה"ג שאר עניני' לברך השנה כו'.

הג"ה במא"א מם ססעי' ס"א כתב מלאכי אלקים נקרא או"א מלבישים נ"ה דעתיק עכ"ל והוא ממ"ש בפע"ח בכוונת של שבת פרק עשרים גבי כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה שאו"א הם מלאכים של הכתר והם יתנו הכתר לז"א הנק' הוי' אלקינו כו' ע"ש וא"כ אפ"ל עיי שסנד"ל מעלה התפלות של ישראל מעורר כן במלאכים עליונים שהם או"א דאצי' שיתנו הכתר לז"א כו' והיינו גלוי ורב חסד, וזהו ענין בעטרה שעטרה לו אמו, דקאי על כנסי' ועל בינה דאצי' דהיינו שע"י תפלת ישראל מעוררי' שאו"א דאצי' ימשיכו הכתר לז"א מכתר דא"א.

יש להעיר ממארו"ל פ"ק דברכות ד"ז בענין קודב"ה מצלי יהי רצון מלפני כו' ומ"ש מזה בסידור ד"ה שוש תשיש ועמ"ש מזה בישעי' סי' נ"ו ע"פ ושמחתים בבית תפלתו.

ראשי פרקים למאמרים מתקס"ב מכ"ק אדמו"ר האמצעי*

(ד"ה ויחי)

... ידו* אוחזת... ועמדו רגליו כו' ... ח"ס ... שני חיי' ז' ימים וז'
ימים י"ד יומי' שלמה שוי' ... יויכ ... ז' וז' מוצקי' מעצמ'
בבהמ"ק כהן. ז' וז' נרות כו' וזהו לפני אלקיננו כלים. מאה וארבעים ...

מנוחה* לבחי' עצמותו. נתעלה מבירורי'. מקובל. הגבה' בחי' נה"י. ישיבה
על כסא כבודו. בחי' בריאה חביד' בחביד'. משא"כ בחול התלבשו'
בכחי' עשי'. עמידה. הגבה' מוחי' ... לברר בירורי'. בחי' פביא.

(ד"ה וארא)

וארא* ב' פי'. אבו' ג' ראובן. הרה גם ילדה אשביר כו' עיבור פרשת
העיבור. מקופל במעי פתח כו' אזני' עיני'. אחד דרועא ימינא שמאל
דוחה כו' ביטול ... מזרח מערב כו' ... וידעו מצרים משכא דחויא כו'.
וארא אברהם אהבה יצחק גבורו' מרירו' דם נעכר חלב אמו תנחמנו ...
ישמח ישראל קדשנו במצותינו. ושמי ה' לא נודעתי משה ונחננו מה למעלה
מאחד כו'.

(*) נעתקו מגליון גוכי"ק אדהאמ"צ, וכנראה הם רשימות וראשי פרקים שרשם לעצמו לפני
רשימת המאמרים (וראה עוד לעיל ע' שלא וע' שמא). רשימות אלו נכתבו באותיות קטנות מהרגיל,
ובכ"מ טושטשו האותיות או נקרעו מרוב יושנם (ובכל מקום שחסר — נסמן להלן בג' נקודות).
הציונים שבראש כל קטע לאיזה מאמר הוא שייך ניתוספו ע"י המו"ל.

ידו: שייך לביאור ד"ה ויחי יעקב — נד' בתקסיב ח"א ע' קכת.

מנוחה: ראה ד"ה כי נר מצוה וביאורו — נד' בתקסיב ח"א ע' קסז ואילך.

וארא: שייך לד"ה וארא — נד' בתקסיב ח"א ע' קלד.

יחיד* מספר ראובן. טבורו נהי' יריכי' תי' כר"ס. פב"א תלת גו תלת ...
אברי הנשימה ... חלב הגדלת המדו'. פחד יצחק ... וידעו מצרים.
בירורי' בחלב ...

(ד"ה בשלח)

ראשית* תבואתו וזרעת' גילוי. מעולם ועד עולם כח הצומת. להודיע
כמה א"פ . . . שחק ר"ע. לפני מלוך. בנה הקטן. י' מדו' מארץ
מדה. בנה הגדול החמודו' לעוברי רצונו. ארץ. בע"ת רקבון הגרעין כו'
מצות ציצית של השר ומאכלי' כו' קדשנו במצותיו יתרון אור שמח' וטוב
לבב כו' ותחת אשר לא עבדת ועבדת את אויביך כו'. בשלח פרעה הצמיח'
ולא נחם דרך הפלשתים מצחוק בלי מעצור הוללות ליצנות כי קרוב הוא
לשמחה וטוב לבב כו' אלא דרך המדבר ... כו' שלימה במתני' מלכתא מצות
המלך תושבע"פ וטלית והוא קריע' י"ס ואחי"כ ארץ רצון עליון ... במציאות.

עולם* התוהו בעקודים בכלי אחד למעלה מהתחלקו' קוין ועדיין לא הי' ה'
פרצופי' ע"י וא"א והתיקון בייס כו' פיזור אותיו' התיב' כו' ...
הכלים ולקח בכלי כו' והוא ... והקדוש' ... נפילת ... כח המצמיח ...
העלאה ... עתידי' ישראל שיאמרו לפניהם קדוש בחי' ביטול כי יהיו בבחי'
משה עקודי' כו' ...

(ד"ה ויקהל)

ארוממך* הקים עולה. נר אלקי'. שלהבת ... כו'. מלמעלה. הלוך ונסוע.
עבדו כו' פתחי לי אחותי כו' הקים להיו' שמח' בטל רצונך גהר
דינור זיעתן כו'. זיו תענוג אנא אמלוך מים בוכי' מרירו' רצוא ושוב כל
נדיב לבו יביא' ארוממך קדוש כו'.

יחיד: שייך לביאור וארא — נד' בתקס"ב ח"א ע' קלו.
ראשית: שייך לד"ה ויהי בשלח — נד' בתקס"ב ח"א ע' קמה.
עולם: שייך לביאור בשלח — נד' בתקס"ב ח"א ע' קנ (ולהלו בהשמטות).
ארוממך: שייך לד"ה ויקהל משה — נדפס לעיל ע' שסא.

(ד"ה ושבתה)

כלים* דאצי' גבול פועל כו'. שבירה בסיג נקודי' קיצור כלל את השמים
 כו' מ"ה ברודי' תיקון ספי' פרצוף כו' ב"ן נכרא יש כו'. שבירה א'
 ... כו' עטרת בעלה לאחר הבירור נעוץ תחילתן כו' לכן ... כלים כו'. אדם
 מ"ה ע"י תפלה בחכמ' אתברירו קדשנו כו'. מצוה רביע דסיג שלמעלה ממ"ה
 ... אלא הארה ממצחא כו'. בגי'ע גילוי הארה שכר מצוה עצמ' אור חדש כו'
 קדשנו במצותיו ובלעדם בחייהם קרויי' כו'. והמצו' בלעדי האדם אבדה זריע'
 אור כו' כמו מחשבת אדם בתפלה בגי'ע כו' כן ההלכה ששונה בגי'ע כו'.

(ד"ה בשעה שהקדימו)

לירא* כו' לראו' נרא' ונשתחוו' אבר'. י"ש כו' בחומר ובלכני' תשוב'
 ומע"ט כו' תפילה ותצוונו לירא' תורתי כו' ... שופך דם כו' ...
 מים למים כו' ודבר ה' יקום ודברי בפיך ... עושי דברו אלקינו ... כו'
 והדר לשמוע נרא' ונשתחוו' כו' (בית ראשון ...)

(ד"ה בהעלותך)

... זה* דבר ה' אל זרובבל. נר ה' נשמת אדם. מקור נשמו' ישראל ...
 אברהם הלוך ונסוע. ב"ש ופסוקי דזמרה וק"ש. ואהבת רצון
 פנימי' מדו' ... ה' אלקיננו. תרין ריעין. לך ה' הגדולה. מי לי בשמים. אהרן.
 מלמעלמ"ט. שמן ... ונפשי כעפר לכל תהי'. התבוננו' אחד. ש"ע סלח לנו.
 אוילים מדרך פשעם. תקון חצות. היתה לי דמעה. שמן משחת קודש. ההפרש
 שבין קדש לקדוש. כשמן הטוב על הראש שעריו' דיקנא כהנא רבה. בירורין.
 א"פ מדותיו. ברוי' חדשה. אהרן אותיו' נראה. כי עין בעין יראו. אשר עין
 בעין וגו'. ועננך וגו'. מלכותך מלכות כל עולמי' זמן ומקום. מלך העולם. אל
 מול פני המנורה. פותח את ידיך. משל מלך לפני זבוב. ויעש כן אהרן. ואנשי
 קדש תהיון לי.

כלים: שיך לביאור ד"ה ושבתה — נד' בתקסיב ח"א ע' קפה.

לירא': שיך לד"ה בשעה שהקדימו וביאורו — נד' בתקסיב ח"א ע' רד ואילך.

זה: שיך לד"ה בהעלותך — נד' בתקסיב ח"א ע' רטו.

(ד"ה ויקח קרח)

פנימי* מקיף כבודו לבוש. אני מלא בלא התחלקות חוט סובב מקיף שמחוט. נ' אלף. ג'ע התחתון מעש' שכר פעלתו כו'. כבודו ליב נתיבות. שער ... מקור השערות והן נפרדי'. בעוה"ז גילוי חכמ' דא"ק כו' נה"י דו"א כו'. ציצית ליב חוטי' צמר דעמר נקי במוחיו דנוק' משערו' דא"א ואו"א כו'. ... תכלא דומה לרקיע מקיף הנשפל מאד והוא מגבורות ומסמא עיני חיזוני' וכמ"ש ופרשו עליו בגד תכלת מל' התנשאות תשים עליך מלך. מקיף כולה תכלת. ליום מלמט' למעלה בלא שער' כי גבור' הן כו' כהני' חסדי' הן וכשכולה תכלת אזי אי"צ לדיקנא דכה"ג כו'. ... הראשונ' דו"ר התבוננ'.

כשמן* הטוב על הזקן כו' למה נסמכה כו' והעבירו תער כו' מלא כה"כ אני מלא ממלא גילוי מחשבה במות שמיע' רא"י כו' מחשבה כרגל מידו בהעלם הכאה במוח כו'. שמים וארץ כו'. ג'ע ויטע פעלת כו' נ' אלף יובלו' תחיי' המת' אצי' עשי' כו' סובב יחיד' שבנפש רא"י שמיעה כו' פרוד ליב נתיבו' מסובב כו' משנ' זרעי' כו' נחשב מעיר לשדה ליב חוטי' שער רישי' כו' כשמן הטוב על אהרן שושבינא כו' דיקנא אהב' רבה מלמעלה התעוררו' כו'. לבן וראיתם וזכרתם מ'ע. התכלת אשא תכלא דאכיל ושצי כו' עונש ארחו' עקלקלו' כו' לא יראת עונש אלא החסד של ה... העונש ... כרסייא דדינא כו' אין רע יורד כו'. ולא תתורו כו'. והייתם קדושים אשר קדשנו הלבן כו'. מרירו' אנא ... טלית כללות והתפילה פרטות כו' (סובב מקומו של עולם אני אסכול כו'). ורבים השיב מעוון בשלום ובמישור הלך אתי כו' כנסת ישראל כו'.

(ד"ה ראשי המטות)

... בעודם* כשרשם מרכבה צומחי' למעלה כו' בג'ע מתגשמים כו' ... צדיקי' גמורי' נהני' מזיו כו' אבל בתשובה רוחניו' וגשמי' שוה ויצעקו אל הוי' דוקא דקמי' כלא כו'. איש כי ידור נדר כו' ב' פי' בקדש

פנימי: שייך לביאור ד"ה ויקח קרח — נד' בתקסיב ח"א ע' רכז.

כשמן: שייך לד"ה ויקח קרח — נד' בתקסיב ח"א ע' רכב.

בעודם: שייך לד"ה ראשי המטות — נד' בתקסיב ח"א ע' רלו.

עצמך כו' הטוב שב... שוה כו' ואם אינו יכול להתמרמר ישפיל עצמו ויאמר ... כעולה ושלמי' כו' ... ועצמו ישפיל יותר ממנו לומר יתוש קדמו כו' ... יוגבה ובא לידי תשו' בצעק לבם הנזיל ... כדמיון כו' ... ועצמו כו' ואשים דברי בלי מפסי ... וכל קוי העיגול באים אל ... צד כו' ע"כ אין בה השתלשלות דראש ... כאן באים ... עם הקדושי' כו' וזהו שבטי' למעל' למטה כאן. נדרי' הכנה שהמזונ' מחיצוניות' ... מאדם שמזלו כו' ולכך ישפיל עצמו אמנם יסוד אבא ארוך כו' וזהו עיקר הענוה מה מגיע לזה הדבר שבדעת ...

(ד"ה מה טובו)

יפה* שעה א' במקום ירידה צורך עלי' כי האדם עץ השדה ג' מיני תשובה. יעקב ויעקבני כו' את בכורתי כו'. עקירת הרצון. בכרתי ראשית כו' אלקים ממכ"ע ביטול מ"ע אברי' פנימי' וחיצוני' ותורתך בתוך מעי כו' סוכ"ע למעלה מבחי' סובב וממלא מה טובו אהליך מקיפי' משכנותיך ישראל משכן שיתא סדרי משנה ו' גווגי'.

... **ק"י*** מדבר עשי' למעלה בשרש ל' כלים כו'. ג' מיני תשובה. בעשי' כשהחוטא מ' דעשי' והקליפו' סמוכי' כו' והתש... ממלא כו'. רוח ביצי' הרע דק עצלות כו' והתשובה לסובב כו'. מחשבה נשמ' בכריאה התשובה למעלה מסובב כו' גם דכריאה ... הרבה מפני הריחוק כו' הנפילה יותר כו' (הפגם דמחשבה דכריאה ... דגדול מפגם דעשי' בעשי' כו').

יפה: שייך לדיה מה טובו — נד' בתקסיב ח"א ע' רלא.
 ח"י: שייך לביאור מה טובו — נד' בתקסיב ח"א ע' רלה.

הגהות וביאורים • למאמרים מתקס"ב מכ"ק אדמו"ר הצ"צ

להבין* מה שכתוב בפע"ח בהתחלתו בענין התפלה שהוא שפיכת נפש בין במל' דאצילות בין במל' דעשייה שמבקשת מז"א בעלה שיתקן לה חסרונה ונקרא תפלה לעני כו' (לשון שפיכת נפש כמ"ש גבי חנה ואשפוך את נפשי וגם כמ"ש תלים סב"ט בטחו בו בכל עת עם שפכו לפניו לבככם וגו' ובאיכה סי' ב' שפכי כמים לבך), הנה צריך להקדים תחלה פי' אור א"ס כי הלא יש להבין דכתיב כי ממך הכל משמע מעצמותו ממש נאצל כו' וידוע שנאצלו הי"ס מבחי' אין בלי מה וזהו עשר ספירות, כמ"ש בס"י (ועמ"ש מזה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ובד"ה וירא ישראל את היד הגדולה) אך הענין דהנה כתיב אתה הוא ה' לבדך את עשית את השמים ושמי השמים, אתה השני חסר ה' פי' אתה הוא ה' לבדך היינו מהותו ועצמותו ית' שהוא ית' לבדו ממש ועז"נ יש אחד ואין שני לו, ובחי' האור הנמשך ממנו אף שנק' אור א"ס כלא חשיב ממש לגבי מהותו ועצמותו עד שנאמר אתה הוא ה' לבדך ממש, וכמשל זיו השמש מהשמש שאין ערוך כלל להזיו עם מהות השמש שהזיו הוא דבר המאיר את העולם והשמש לא יתכן לקרותו בשם מאיר אור כו' רק הוא מהות דבר בפ"ע אך כשישנו ממילא יהי' ממנו הזיו להאיר את העולם החושך כו' וא"כ הזיו יקרא בשם אין פי' שאינו מהות דבר כו' אבל השמש יקרא דוקא מהות דבר בפ"ע כו' והזיו הוא הארתו וכלא ממש חשיב (וזהו ענין עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד פי' שמו היינו כענין זיו וכשהי' כלול במקורו הרי זהו ענין אתה הוא ה' לבדך), (ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי בשה"ש ועד"ז יובן הנמשל למעלה וגם הזיו נמשך ע"י רצונו ית' שעלה ברצונו להאיר כו'. ענין א' כי ממך הכל. ואעפ"כ יש מאין, אתה הוא ה' לבדך ואור נק' רק זיו שהוא אין). והנה מבואר במ"א ההפרש בין שפע לאור וזיו שההשפעה היא כח העצם (בד"ה ואתחנן ע"ש) וכל מניע מתנענע ונעשה שינוי כו' והאור הוא אינו כח השמש אלא שהוא בא ממילא כשיש מציאות השמש כו' (בד"ה קול דודי הנ"ל ובד"ה להבין ענין אור א"ס) ואין כאן שינוי לגבי השמש בעצמותו בין שיאיר הזיו למרחוק או למקרוב או לכלי' ירוקים או שחורי' והנה הגם שלגבי הזיו אין שינוי בו ג"כ בין כלים שחורי' כו' כמ"ש במ"א (ועיין מזה בפרדס שער עצמות וכלים פי"ד) אבל הזיו עצמו מהותו הוא ממש לפי המהות שממנו הזיו אם השמש אדומה יהי' הזיו אדום וכדומה כו' כמ"כ עדי"מ יובן פי' אור א"ס ב"ה אינו

* הגהות וביאורים אלו נלקטו מביכלאך שונים.

הגהות וביאורים נוספים מהצ"צ למאמרים מתקס"ב שכבר נדפסו בספרי אה"ת לא נדפסו כאן (ונסמנו להלן בהימ"מ וציונים לכל מאמר במקומו).

להבין: שייד לתקס"ב ח"א ע' מב. וראה ג"כ אה"ת במדבר (הוספות) ע' א'תנא ואילך.

מהותו ועצמותו ית' כ"א אור וזיו ממנו שהאור ברצונו הפשוט כמ"ש בת"א פ' וירא בדי' פתח אליהו ואינו כמו השפעת שפע וכח שיהי' גורם שינוי ח"ו בהמשפיע רק כמו עד"מ זיו ואור מן מהותו ועצמותו ית' שאין שינוי כלל בעצמותו ית' בין שיאיר אורו כו' אך מ"מ הרי האור הוא מעין המאור שלפי אופן המהות כן יהי' האור לכן נאמר כי ממך הכל אך מה שיאיר אור א"ס ב"ה בנאצלים הוא הנק' בס"י בלי מ"ה והוא בחי' אין שאינו כמו מהות הנאצל כו' (ענין ב' כיון האור מעין המאור ע"כ ממך הכל ומ"מ רק מבחי' אין ואין גורם שינוי. גם לגבי הזיו השינוי אינו אמיתי). וזהו אתה הוא ה' לבדך פ"י מהותו ועצמותו מובדל ומרומם אפילו מהארת אור להאיר בחלל העיגול כו' והוא לבדו בפ"ע כמשל השמש כנ"ל ומה שיאיר הקו להיות שרש דשרש הנאצלים בכלים מכלים שונים כידוע אינו נקרא לבדו בלי שום דבר זולתו כו' שהרי יאיר את הנאצלים כו' וזהו אתה השני העושה השמים העליונים ושמי השמים כו' שהוא מרישא דא"ק עד רגלי העש"י כנודע ואמנם האתה השני חסר ה' להיות כי הה' פרצופים לא באו לידי גלוי בכל פרטיהם שהרי לא נמצא בנבראים ונוצרים כל מיני אופני האורות שבעולם האצילות כי הרי יחסר בחכמות שלמה המוגבלת מה שימצא בחכמה דאצילות כבחי' בלי גבול באיזה פרטי שבה וכדומה ועד"ז אפילו באצילות בכל החמשה פרצופים אינם מאירים זה לזה בכל מה שימצא בהם (ועיין בע"ח שער העקודים ספ"ב שאפילו בעולם העקודים לא נתגלו כל ה' מקיפים דנר"ג ח"י כ"א ב' מהם לבד וה' פנימיים רק באורות שלמעלה מעקודים נתגלו ה' מקיפים כו' ע"ש ובעולמות בי"ע חסר גם מן ה' א"פ וכמ"ש בע"ח שמ"ח פ"ב בפ"י אמא מקננא בבריאה היינו בינה אבל חכמה וכתר אין מאירים שם ונק' בחי' חושך וביצירה גם בינה אינה מאירה רק ז"א מקנן ביצירה כו' ע"ש) לכך כתיב את חסר ה' בכתבי להורות ע"ז משאי"כ באתה הראשון שהוא לבדו שלימותא דכולא לא יחסר בו כח להוות החמשה פרצופים והיינו מבחי' האור א"ס שלמעלה מהקו מפני שכל אור ירבה או ימעט אורות כו' אבל בעצמות לא יתכן לומר אפילו כדוגמא זה שאינו בגדר אור כ"א כמו עד"מ עצמיות השמש הנק' מאור (ועמ"ש מזה בדי' את שבתותי תשמרו. הגה מזה יש להעיר לענין מצה שההפרש בין חמץ למצה הוא באות ה"א והיינו להמשיך מבחי' אתה הוא ה' לבדך שלמעלה מבחי' את עשית כו' וגם י"ל שזהו ע"י עסק התורה כי חמשה חומשי תורה היינו ה' פרצופים והתורה ניתנה בחמשה קולות וע"י התורה ממשיכים בחי' אתה הוא ה' לבדך ועמ"ש בת"א ר"פ לך בענין הא שנוסף באברהם כו' ומזה יש להעיר ג"כ לענין ה' תפלות דיוהכ"פ ה' עינויים כדי להמשיך מבחי' אתה הוא ה' לבדך, כו' עכ"ה. ענין ב' פ"י לבדך היינו המאור. את עשית חסר ה' קאי על המשכת הקו).

ב) ועתה צריך להבין ענין התפלה שהוא על בקשת השינוי באורות לכלים שיהי' האור באופן אחר נעלה יותר מכמו שהי' כמו שיתרפא החולי (כמ"ש רפאני הוי' וארפא ושם הוי' בתפארת ובפסוק כי אני ה')

רופאך, כתבו בשם האריז"ל שהוא ר"ת אריך להיות כי הרפואה באה מאריך אנפין ולכן נק' ארוכה כמ"ש כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך, וא"כ הוא המשכת תוספת אור ע"י הכתר בתפארת וזהו רפאני הוי' שהמשכת האור הוא ע"י שם הוי' ושיתברך השנה וכן לענין ברכת השנים, ועד"מ מה שנהר יחרב ויבש ע' זח"א ו"ב ובפ' תרומה קס"ב יתברך נביעתו כו' שצריך להשתנות האורות בכלים ואותיות המושכל מורגש מוטבע כידוע ולכך אומרים יהי רצון פי' יהי באופן אחר וא"א לומר שינוי רצון ח"ו כמו באדם שהרצון הוא חלק מעצמותו ממש כנודע מענין עשר בחי' הנפש רצון שכל ומדות כו' וגם הוא בחינת מורכב על עצמותו שהוא והרצון ב' דברים וכן הוא בחכמתו כידוע שזה נק' תוארי' בלשון פלסופי' כו' אבל הרצון של עצמותו ית' אינו אלא אורות וזו שאינו שינוי כלל (כי אין הרצון חלק מעצמותו ח"ו כמו בהשפעת שפע רק שהאור ממנו זיו והארה והוא בחינת רצון. כי למטה באדם הוא חסד לדבר ואותו דבר משלים לו החסרון על כן מוכרח להיות רוצה, וזה הרצון הוא עצמותו, אבל למעלה כלים חסר ח"ו ואם צדקת מה תתן לו, אלא ענין הרצון היינו ע"ד הארה שהאיר ממנו להיות רוצה כך, וזהו שמבחינת אתה הוא ה' לבדך נמשך להיות אתה עשית כו'. ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ שלח בביאור ע"פ אני הוי' אלקיכם, דרוש השני ועבמש"ל. בפ"י שמו גימטריא רצון היינו מבחי' שמו נמשך להיות רצון, שהוא כתר, והרצון הוא מכלל ה' פרצופים הנמשכים מבחינת האור) כנ"ל ולכך נק' הכתר אור צח כו', אור דוקא שהוא אינו אלא הארה (וכתר חשבון ג"פ אור, היינו אור קדמון אור צח אור מצוחצח וסימן קמץ י"ל שכולל א"פ וא"מ וכלים כ"מ בדיה תרומה קס"ו) ומה שמבקשים יהי רצון פי' חדש היינו שיומשך האור ע"י אותיות הוי' מן העצמות כי הלא ממך הכל כו' כנודע שגם הרצון יומשך ע"י צמצום והתפשטות כו' וזהו יהי רצון מלפניך הוי' פי' מלפני הוי' שהוא העצמות יומשך אותיות הוי' לאור הרצון שיאיר כאופן אחר כי הרי ממך הכל לפי אופן המהות (ענין ד' הבקשה יהי רצון היינו המשכת אור חדש שגם הרצון למעלה אינו רק הארה, לכן המשכת רצון חדש אין זה שינוי בהעצמות).

ג) והנה מדת מל' לית לה מגרמא כלום, פי' שאינה יכולה לקבל אור א"ס ב"ה בעצמותה בלתי ממוצעי' שהם המדות דאצילות ולכך נק' עניה כו' והטעם הוא להיותה ב' הפכים עם אור א"ס ב"ה כידוע שאין מלך בלא עם כי מדת המלוכה לא תתכן פעולתה כ"א כאשר יהי' דוקא מי שיתפשט בבחי' יש ודבר בפ"ע כו' שאז ימלוך עליו ויכפפנו כו' אמנם כאשר יהי' בו הביטול במציאות או ההתקרבות מצד העצמות כמו הנון לאביו לא יתכן כלל מדה מל' כו' (ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו בענין עושי דברו ובדיה תקעו בחדש בענין בנין המל' ברי"ה) והוא בחי' מל' שבמל' שהוא

הממשלה כידוע (ר"ל שאצילותה רק בנקודה א' ושאר ט"ס באין לה בסוד תוספת וע"ז הוא תפלה) והוא כח הפועל האלקי בכל הנפעלי' כידוע ולכן נו' בגמ' וזהו שדוד אין לו חיים רק אדה"ר נתן לו ע' שנים (ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית לדוד) פי' שהמל' היתה נקודה א' בחי' מל' שבמל' הנ"ל ואדם קדמאה היינו אבא שרש כל האצילות (כי בן אדם הוא ת"ת כנודע) בנה אותה מו' תחתונות שבו שהמה ע' שנין כו' כי אבא יסד ברתא פי' הענין כי עצם החכמה היינו ג"ר שבה שהוא בחי' חכמה כח מ"ה שהוא עדימ' כח השכל עצמו א"א לבא לידי דיבור כי הרי יטרוד בה כו' אך מבחי' ו' קצוות שבה היינו השפעת השכל לידי גלוי כמ"ש במ"א שהוא חסד שבחכמה משם עיקר בנין הדיבור בפרצוף שלם חבי"ד כו' ואחר שכן הרי המל' היא בהיפך ממש מאור א"ס ב"ה שאינו שורה אלא בבחי' ביטול במציאות דוקא כמו מה שבחכמה כידוע (כי בחכמה ג"כ יש אביע' ואצילות שבחכמה זהו חכמה שבחכמה כמ"ש הרמ"ז פ' פקודי דף ר"ך) וכן בהמשתחו' שאינו מהות כלל כו' וכל מה שיהי' יש ודבר ואפילו במקצת יתרחק מאור א"ס מפני שא"ס ב"ה לבדו מובדל ומרומם כנ"ל ואורות בחי' אין ומה הוא כנ"ל והמל' אינה שורה אלא על מי שהוא יש ודבר כנ"ל והרי מדה זו מסתיר אור א"ס ב"ה ואינה יכולה לקבלו (לכן אינה יכולה לקבל גלוי אור א"ס בלתי ע"י ממוצעים שהם המדות דאצי' וגם המדות מקבלים ע"י ג"ר ובינה נק' שכינתא עילאה שמשכנת ג"ר על ז"ת אזי אחי"כ יכולה המל' לקבל ועמ"ש מזה בביאור מאמר הזח"ג פ' קדושים דפ"ו ע"פ אתם עדי כו' ועבדי כו' ואחרי לא יהי', שלכן נקראת המל' אחרי, דשם נתבאר שהדבור אף שאנו רואים ששרשו מהשכל אבא יסד ברתא שלכן התינוק קודם שנשלם לו מוחין דיניקה א"י לדבר הרי שהדבור נמשך מהשכל עכ"ז אנו רואים שנמשך ג"כ מהמדות שאינו מדבר כ"א במה שלכו חפץ ונמצא מקבל מהשכל ע"י המדות דוקא והוא מפני כדי שיהי' מהדבור בחי' התהוות יש ודבר נפרד שאם הי' מקבל מהחכמה שלא ע"י המדות לא יוכל להיות התהוות היש כי חכמה היא כח מה כן נתבאר בביאור מאמר הזהר פ' קדושים דפ"ו ע"א ע"פ לפני לא נוצר אל כו' ע"ש, ועמ"ש בת"א בד"ה כי אברהם לא ידענו בענין ח"ע וח"ת כו') לכן היא מבקשת מז"א בעלה שיתקן חסרונה שלא תהי' הסתר וחלל באור א"ס ב"ה והתיקון שלה הוא דוקא ביחודע ותתאה בשמ"ע ובשכמל"ו שהוא יחוד קובי"ה ושכינתא כידוע (ענין הא' המל' א"א לה לקבל מאור א"ס כ"א ע"י ע"ס שהם ממוצעים בינה ובין אור א"ס כי המלוכה אין שייך אלא על היש ואור א"ס אינו שורה אלא במקום הביטול והחכמה מאין תמצא. וזהו שאדה"ר ח"ע נתן לדוד ע' שנין מז"ת שבחכמה נבנה הדבור בחי' מל' ולכן נאמר עליה ואנו תפלה שיהי' בה גלוי אור א"ס) ולהבין איך יהי' תיקונה בזה, להיות כי ידוע שהוי' הוא אלקי' פי' מדת הצמצום של אלקי' הוא בא ונמשך מהוי' עצמו דהיינו שנמשך ה' גבורות הנק' אלקי' מאור א"ס ב"ה שיוכל להיות מדת הצמצום וההסתר כמו הדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו' (וזהו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים שגם ההעלם דשם אלקים

אינו מסתיר כלל לפניו כו' כמ"ש מזה בד"ה שיר השירים ובד"ה ראשי המטות) והענין הוא עד"מ מי שאומר איזה שכל עמוק בדברי חדה ומשלים שהוא מסתיר ומעלים בהם השכל לזולתו עד שאינה מבינה כלל כו' א"א לומר שאין בדברי המשלים מהשכל של הנמשל באמת שהרי החכם בעצמו המציא אופן המשלים לפי אופן השכל של הנמשל ממש ולגבי אינם מעלימים כלל את השכל ממש כמו שהי' אומר השכל בעצמו כו' וא"כ הגם שלזולתו שאינו יודע השכל הם לבוש והסתר ע"ז אינו לבוש נפרד באמת מאחר שההסתר שלהם הוא נעשה בתחבולה ע"פ השכל (ואדרבה זהו נלקח מחכמה גדולה שזהו ענין משלי שלמה וכמ"ש בד"ה לך וכו' ובד"ה והבדילה הפרוכת שהפרסא שבין אצילות לבריאה שגורם התהוות היש שרשה למעלה מו"נ עצמן והיינו מהבינה כו' וכמ"ש ג"כ בביאור ע"פ השמים כסאי שהכסא שרשה משמים כתר כו') וכן כל לבוש והסתר שיעשה האדם בעצמו מאחר שהוא יעשה ההסתר אינו לבוש והסתר כלל באמת משא"כ אם לא הי' עושה בעצמו ההסתר כו' כמ"כ עד"מ הרי ידוע שאור א"ס ב"ה הוא כל יכול ויכול לעשות הסתר ולבושים ג"כ שיעלימו אורו כו' ואמנם מאחר שהוא העושה את ההסתר והלבוש אינם נפרדים כלל באמת מאורו כו' מאחר שהוא הפריד כו', וזהו ענין ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שבחי' ההסתר פנים הוא בבחי' ביום ההוא כמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת ובד"ה יביאו לבוש מ'. וזהו כמו כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי' ברבות פ' בראשית פכ"א היינו שהלבוש נמשך מעצמותו שאינו לבוש נפרד באמת וכן ה' גבורות דאלקי' שנמשכי' מן הוי' שהוא אורות הנאצלים שיוכל להיות בחי' מל' שהוא האלקי' המצמצם עד שיהי' מלך על עם כו' כמשית' בס"ש כו' הרי כשמתגלים ה' גבורות אלו בזה נתקן חסרונה ואינה בבחי' נפרד ולבוש ומסך כלל וזהו היחוד (ר"ל שרש הג' היינו ה"ג דאימא שנקרא אלקים חיים ושרשם ה"ג דעתיק ע"כ כשנמשכים בה ממקור הגבורות הם גבורות ממותקים וזהו היחוד כי מיתוק זה מקבלת ע"י ז"א כו'. ענין ו' איך תיקונה, כי הוי' הוא האלקים דכולא חד כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי'. כמו הנמשל עם המשל בשרשו אחד, משלי שלמה משל הקדמוני, ולכן תיקונה שיתגלו בה שרש הה"ג אלקים חיים ועמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח בענין ב' בחינות ה"ג. וענ"ל בענין תקונה כי אף שהדבור מקבל מהמדות עכ"ז לפעמים מקבל מהחכמה שלא ע"י המדות כמ"ש בד"ה והי' מדי חודש והיינו כי בתחלה כדי שיהי' התהוות היש ודבר נפרד מוכרח שתקבל ע"י המדות הנק' ששת ימי המעשה אמנם אחר שכבר נתהוו יוכל להיות מאיר בהם הארת הביטול דחכמה ואעפ"כ לא יתבטלו ממציאותם כיון שכבר נתהוו וכה"ג מבואר במבוא שערים בענין הרשימו והקו שמתחלה הוצרך להיות צמצום ומק"פ.

ד) ועתה אחר שנתקן חסרונה בק"ש ביחודא עילאה ותתאה כנ"ל אז היא מתפללת בש"ע ואומרים ברוך הוי' פי' שיהי' רצון מלפני הוי' שיתרפא החולי וכדומה והוא שלאחר היחוד הנ"ל יכולה לקבל אור א"ס

ואינה הפכית כנ"ל (וכמ"ש הרמ"ז ר"פ תזריע דמ"ב סע"ב בפ"י אשה כי תזריע וילדה וזכר שמיד שמתעברת לית בפומא דילה אלא ילידו דילה אי להוי דכר שהוא חפיצה בגלוי החסדים, וע' זח"ג בהר ק"י ע"ב ע"פ ועשה טוב שכן ארץ כו' ואפשר זהו ההפרש בשמונה עשרה בין שלש ברכות ראשונות ובין י"ב אמצעיות אשר ג' ברכות ראשונות שהם הנקרא סידור שבחו של מקום היינו מה שנתקנה המל' ע"י חגית שע"י ג' מדות אלו נמשך לה גלוי אור א"ס עד שאומרים אתה קדוש ושמך שהוא המ' קדוש כו' ואזי אח"כ ב"יב אמצעיות שהם ענין יבקש צרכיו שהם נגד י"ב שבטים היינו מה שהיא מבקשת שיאיר בבי"ע והארה זו הוא ע"י י"ב שבטים שבבריאה ושרשם מ"יב גבולי אלכסון דו"א, והיינו למלאות כל מחסור דבי"ע כו') לכך ביכולת מל' דעשיי' להמשיך רצון מלפני ההוי' ויאיר אור חדש בהשינוי שיעשה בהטבעת הים ליבשה וכדומה שכל ד' יסודות המה מקבלים רק ממל' דעשיי' וכדי שיהי' שינוי בהם לכך מתפללת בחי' מל' דעשיי' בהיכל נוגה שבמתפלל כשמדבר ואומר רפאינו וכדומה והוא שפיכת נפש לצאת מנרתקה והסתירה מכמות שהיתה מחיות הד' יסודות בתחלה בצירוף הים ויבשה שהרי עתה יהי' האור מחדש מן עתיקא דכולא כמ"ש במ"א בענין מה תצעק אלי כו' (ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים בענין סנדל קושר כתרים לקונו מתפלתיהם של ישראל כו' שהכח הזה בסנדל לפי שהוא מקור העשיי' וכש"כ במל' דיצירה ועשיי' כו' שבחי' סנדל הוא נעל לה כו') וכשאין המתפלל רוצה בהנס הגשמי' כלל רק למען התגלות אלקות לבד שיתקדש שם שמי' ברבים ויאמר הרחוק מה גדול שמו וידע כי אין אלקי' בלעדו כמו שהי' בימי יהושע כו' זהו תפלת מל' דאצי' והוא ג"כ שפיכות נפש כי שניהם נקראים נפש (כמ"ש במ"א בפ"י נשבע הוי' בנפשו שבחי' נפש נק' מה שיורד להחיות הגוף שהוא בי"ע ע"ד מארז"ל מה הנפש ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא כל העולם, נמצא בחי' ממכ"ע נקרא נפש, וזהו והר סיני עשן ר"ת עולם שנה נפש, וצ"ל אם ישים אליו לבו אליו דוקא ולא למדותיו ועי"ז רוחו ונשמתו אליו יאסוף היינו סוכ"ע שלמעלה מבחי' נפש וכמ"ש בל' בענין אתה עשית אתה חסר ה' כי ה' היינו נר"נ ח"י ובבחי' אתה עשית מאיר רק בחי' נפש ואין מאיר כל ה' בחינות הנ"ל שלמעלה מבחי' נפש והבקשה למלאות מחסורה ע"י המשכה מבחי' אתה הוא לבדך וזהו ברוך אתה כו', ועמ"ש ע"פ אני דפ' ציצית בפ"י אשר לא נשא לשוא נפשו בלקי"ת ס"פ שלח ובחנה כתיב והיא מרת נפש כו' ואשפוך את נפשי לפני ה') כמ"ש בפע"ח בתחלתו ריש שער א' ד"ה ענין התפלה כו' אך הבקשה וההמשכה בגלוי אלקות בהנסיים הגשמי"י הוא המקור להן כמו שהאצי' מקור להעשיי' כנודע (ענין ז' ואחר שנמתקו הגבורות דמל' שזהו הנקרא סידור שבחו של מקום היא מבקשת ושואלת צרכי' היינו המשכת הרצון להיות גלוי למטה רפואת החולה וברכת השנים, וזו ענין שפיכת נפש מל' דעשיי', וכשמכוין רק גלוי אלקות זהו שפיכת נפש דמל' דאצילות, וענין כי תזריע וילדה וזכר, סנדל קושר כתרים).

ה) והנה ההפרש בין תורה לתפלה, שהתפלה נקרא עני כמ"ש תפלה לעני כי יעטוף והתורה נק' עושר בי מלכים ימלוכו כו', להבין זה דהנה מבואר לעיל שמן ז"ת דאבא עילאה נבנה בנין המל' אבל בחי' ג"ר שבחכמה אי' לבא לידי דבור כו' מפני שהוא בבחי' ביטול כו' וזהו ענין התורה שהוא ג"ר דאדם קדמאה דהיינו מהות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ובהיות הג"ר שבחכמה בחי' ביטול העצמות ביותר לכך ישרה בו אור א"ס ב"ה העצמי כו' כנ"ל (ועמ"ש בת"א סדי'ה ואלה שמות בני' ההפרש בין עצמות חכמה ובין נה"י דאבא הנקרא ישראל סבא כו' ומזה יובן ההפרש בין ז"ת דאבא ובין ג"ר דאבא ועמ"ש ע"פ אלה מסעי בענין פי' תיקון ואמת). והנה כשאומר דבר ההלכה כמו במה מדליקים כו' הרי הלכה זו היא דבר ה' נמשכה ע"פ מהות חכמתו ית' וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו' נמצא הוא ממשיך אור א"ס ב"ה השורה בחכמתו ית' שבדבר הלכה זו במה מדליקי' כו' וה"ז ממשיך בחי' ביטול שבג"ר דאבא שהוא הגבנה למעלה מכל חיי העולמים הנק' חיי שעה כנודע מפני שהמה רק מז"ת דאבא כנ"ל, וזהו ולא תחללו את שם קדשי פי' להיות כי ידוע שמל' נק' עשיראה דכולהו פי' אדה"ר לקח הע' שנין שלה הנ"ל מכל ספי' וספי' בחי' המל' שבה כו' והמה ה"ל כלים דז"א דהיינו המלכיות שלו והוא לבדו ט"ס לבד כמ"ש בע"ח כו' והם שרשי הצמצומים דבי"ע שהם נקראים לבושים ומסכים דאצילות ובקריע' המסך מאיר אור בעולם הבריאה כו' וביאור הדבר נודע ממ"ש לעיל שהמה כח ההתנשאות על יש ונפרד דוקא והוא לבוש מסתיר אור א"ס כנ"ל ונמצא שמלא כל הארץ אור א"ס ב"ה שהרי לא הי' מקי"פ כלל כנודע ורק המסכים האלו מסתירים והם כמו שעושים חלל והסתר באור א"ס הנק' שם קדשי וע"ז כתיב לא תחללו לעשות מקום פנוי כי לית אתר פנוי מיני' עד שלא נברא העולם כו' כמ"כ גם עתה ע"י לימוד דבר ההלכה שהוא המשכות הביטול של ג"ר שבו ישרה אור א"ס העצמי כנ"ל אזי נקרעו המסכים לגמרי ואינם מסתירים כלל כו' כי הרי בהבל פי האדם שנלקח מנוגה שהם הלבושים ומסכים יש דבר ה' שהוא חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ונמצא שמתגלה אור א"ס גם בהלבושים ומסכים ולכך נקראים הת"ח קודש כו' (ע"י שהוא תלמיד חכם ר"ל שמקבל מבחי' החכמה שהיא הנק' קדש והנה המסכים המעלימים נק' להבדיל בין הקודש ובין החול, אכן יש חולין שנעשו על טהרת הקדש היינו ע"י עסק התורה ממשיך בבחי' החול שיהי' על טהרת הקדש כו'). ועפ"ז יובן מ"ש ונתתי מטר ארצכם כו' שצריך להבין איך יתכן שיאמר משה ע"ה על עצמו שיתן מטר כי הלא משנה תורה מפי עצמו אמר וזהו שאומרי' שמע ישראל כו'. אך הענין הוא כנ"ל שלאחר התפלה וקבלת האהבה במס"נ בואהבת אומרי' ודברת במם ג"ר דאבא כנ"ל ובפ' שני' אומר אור א"ס שבחכמה רמ"ח תיבות שבק"ש ונתתי מטר כו' כי הק"ש היא ד"ת וזוהי שרש הלימוד בתורה כל היום כו' כי ע"י הק"ש ניתן מוחי' לז"א ברמ"ח תיבוי' דיליה כו' כמבואר במ"א בענין השמעני את קולך שהתורה היא המשכות מוחים למדות כו' וק"ש היא לימוד התורה שלומדים המדות

הוספות

תקצא

כו'. והנה בזמן שבהמ"ק הי' קיים שהי' התגלות האלקות של מדת מל' בהיכל ק"ק כנודע לא היו צריכי' כי' לתפלה שהיא רק תיקון חסרונה בהמשכות רוחניי' וגשמיות כנ"ל מאחר שהי' בלא"ה גילוי אלקו' בבחי' יחוד פב"פ כנודע כו' (כי הי' מעין קיימא סיהרא באשלמותא) אמנם החזיקו ביותר בלימוד התורה שהיא המשכות אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל שהיא הגבה למעלה מיחוד ז"נ שהרי הוא המשכות מוחי' מאויא כנ"ל כו' אבל עתה בימי הגלות שחיצוניות העולמות מתגברים בניקתם על הפנימי' וצריכה המל' תיקון לחסרונה שנק' עני' כנ"ל ולכך התפלה עיקר כו' וזהו שהתורה נקראת עושר כי העשיר הוא המשפיע כו' כן הגיר' שבחכמה בהם עיקר השפע מכל טוב היינו כסף וזהב פי' חוי'ג שבמדות הנולדי' מן השכל הכל הי' באוצר החכמה טמון וצפוי כו' ולכך בי מלכים ימלוכו פי' יעשו להם עטרת לראשם ומוחים להם הכל מעושרה של תורה כנ"ל שהם הגיר' כנ"ל. י"ל תפלה מלוי החסרון ע"ד וראא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב שהם אהוי"ר ורחמים תפלות אבות תקנום באל שדי שהוא לשון ספוק כמ"ש בזהר ויקרא ד"י, אבל תורה עושר היינו עמודא דאמצעיתא זהו ושמי הוי' לא נודעתי להם אלא נמשך ע"י התורה כענין ההפרש בין תפלה לברכה ד"ה המלאך הגואל דתקס"ב וכה תברכו בן פרת, והיינו כי שדי זהו די סיפוק, די מחסורו, משאיכ ש' הוי' תית עולה עד הכתר ומשם נמשך תוספת האור לאין קץ וכמ"ש מזה במ"א.

ד"ה להבין ענין עגוליס ויושר

שטה א"י. כמ"ש שרפים עומדים, והאופנים משתחויים. צ"ע.

שטה ג"י כידוע (ועמ"ש סד"ה ואה"י אצלו אמון) וכידוע.

הקדש"י (עמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה וכד"ה האזינו. ובד"ה והי' מדי חדש בחדשו) שיש.

שטה ד"י תמיד (ועיין זח"ב בשלח מח ע"פ ויסר את אופן מרכבותיו וע"ש מענין משריין ורתיכוין) ובזאת.

ד"ה: שייך לתקס"ב ח"א ע' מו.

שטה א"י: שם שויה כמ"ש.

שטה ג"י: שם שויה א"ס ב"ה.

הקדש: שם שויה מקנא.

שטה ד"י: שם שויה ולכך.

כו"א (ענין א' ההפרש בין שרפים לאופנים שאע"פ שהשרפים בכריאה ואופנים בעשיי' אעפ"כ יש מעלה באופנים שיש בהם הביטול תמיד, וע' מענין תמיד בד"ה קחו מאתכם תרומה גבי בשכמל"ו. ובד"ה ועשית ציץ בענין מצח ובד"ה אלה מסעי בענין נוי"ה). ולהבין.

שטה יצטרך כו' (ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו) והנה.

שטה התענוגי, גילוי (ענין ב' אור א"ס הוא שמו, עתיק הוא בחי' אחרונה שבאור א"ס היינו התענוג מקור השכל זהו נמשך ממל' דא"ס ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שחורה אני) וביאור.

שטה יובן כו' (ענין ג' בהשכיל שכל יתמלא תענוג כי השכל מקורו העונג פנימית אבא הוא פנימית עתיק, ומעט מזעיר מהעונג נמשך בגילוי השכל וגם מקור התענוג אינו אלא במ' דא"ס ולכן כל הנאצלים נק' רזא דשמי' כי אור ושם ענין א' כנ"ל) והנה.

שטה דהאותיות, המה כשרשם רוחניים אך שהם מתגשמים כשמתלבשים בה' מוצאות והיינו שנמשכים מן.

שטה לבושים. לבד (ענין ד' מה שהמל' מתפשטת בבי"ע כמשל גלוי האותיות שבדבור ויש להם שרש בעצמות הנפש כמ"ש באג"ה ד"ה ויעש דוד שם, וזהו בחי' המל' שבאצילות, ועד"ז ג"כ יש אותיות המחשבה, ועד"ז אותיות הנמשכים ממל' דא"ס בחו"ב יש בהן גלוי ולהן שרש בעולם ונק' מ' דא"ס).

(ב) והנה* לשון.

שטה שהיא, יותר (ענין ה' השתלשלות המדרגות אינו שייך רק מהארת התענוג המלוכש בחכמה ואילך, וענין החלל ההתגלות של המשפיע שיהי' מעלה ומטה, כאומן החושב בפרטי הכלי ראשה ורגלה, אבל במחשבתו תופס ג"כ כולה כאחד, וזהו עגולים שמקיפי' כל, ויושר, ומה שהעגולים

כו: שם.

שטה יצטרך: שם שו"ה וכמ"ש.

שטה התענוג: שם שו"ה וראשית.

שטה יובן: ע' מז שו"ה שא.

שטה דהאותיות: שם שו"ה דהאותיות.

שטה לבושי: שם שו"ה מל'.

והנה: שם.

שטה שהיא: ע' מח שו"ה נתלבשה.

מבחי' נפש להיות שהם גבוהים יותר ע"כ אין הגילוי מהם רק חיצוניות, ויושר שהם למטה יותר יוכל להיות מהם גילוי הפנימית שהוא רוח, וכמו כתר וחכמה שמכתר אין גלוי רק גלגלתא שהוא חיצוניות ומחכמה גילוי פנימית, ועד"ז התורה חיצוניות וגשמיות לכאורה לגבי התפלה שהיא אהוי"ר אלא שהיא הנותנת כי התורה שנמשכה ממקום גבוה ע"כ ההתגלות בעשיי (חיצוניות).

ג) ועתה* צריך.

עמוד השכל שטה ואמנם, הראש כנ"ל. (ענין ו' השרפים הם בהדרגה חב"ד חג"ת נה"י, היינו התכונות רשפי אש, שירות ותשכחות, כיון אצלם חב"ד בגילוי לכן האהבה והשיר בטל בחב"ד, וההפך מזה עיבור ראשו בין ברכיו שנה"י בגילוי וחב"ד וחג"ת בהעלם עיין ד"ה וראו, וכמו ההסכם הנשאר אחר הסתלקות המוחין דגדלות ועד"ז ה"ע האופנים שהם בעשיי נה"י הודאה ומ"מ חב"ד בהעלם ג"כ והוה שמתגלגלים תמיד וראשו בין ברכיו והו כמו עיגול). אך ענין.

שטה כמ"ש, שמתגלגל וד"ל (ענין ז'. מ"מ נק' אופני הקדש מצד שהם בבחי' הודאה והשרפ"א בחי' השגה. והרי בהודאה יש ביטול יותר, כי מה שיכול לתפוס בהשגה רק מבחי' חכמה אבל למעלה מהחכמה סוכ"ע עתיק אינו נתפס בהשגה כלל רק בהודאה כנזכר בביאור הוד שבהוד ועד"ז ל"ת לגבי מ"ע כמו הודאה לגבי ברכה) והנה העיגול.

שטה היוצא למטה (ענין ח' גלגול העיגולים שהשיר והלדבקה בגילוי והחב"ד שבהם בהעלם ע"כ בבחי' זו נה"י למעלה ומ"מ חב"ד שבנה"י ג"כ איזו השגה שמבין שצריך להודות ע"כ בבחי' זו חב"ד למעלה והו ענין שמתגלגלים. ועז"ג ק"יט ב' ע"פ קולה כנחש זנבא שליט כו' כותל א' לשתייהן וכמו שמשיג השכל ע"י הדבור או הכתב כו' אבל רוי"ש בשרפים אינו עד"ז כ"א הכל עומדים מעלה ומטה כו') ועיקר.

(ענין שרש השרפים מהיושר, מטולמ"ט (עקודים בריאה ומזה שרפים בריאה) והאופנים מהעגולים, מבלי אשר לא ימצא, ולכן השרפים אומרים קדוש, מובדל, מכה"כ, כבודו הודו על ארץ ושמים, ארץ תחלה תורה, ל"ב נתיבות חכמה, אבל האופנים ברוך שאינו מובדל, כבוד י"ל ק"ב

ועתה: שם שויה ועתה.

שטה ואמנם: ע' מט שויה אש.

שטה כמ"ש: שם שויה במה.

שטה היוצא: ע' נ שויה בהם.

אותיות וע"ס והיינו שיומשך מאותיות שבנפש לא כבוד תתאה אותיות שכבר יצאו מהדבור, ממקומו הוא מקומו ש"ע, וי"ל שזהו כל הנקרא כו' בראתיו אף עשיתיו פי' בראתיו שיהי' בבחי' שרפים אף עשיתיו שיהי' דוגמת האופנים וזהו בהלל ובהודאה הלל רוי"ש דוגמת שרפים והודאה דוגמת האופנים.

ויספ"ו ענוים. צ"ל מהו בה', תחת כו' ענדת בשמחה. זכה האריז"ל רוה"ק ע"י שמחה כעין מרע"ה ע"י הענוה, עיקר ענוה דלא מחזיק טיבותא יפה ירושתינו (ע' בה"ז פקודי הנ"ל) ועמ"ש בענין גסות דירבעם כו' שם נו' מענין ענוה קיץ תקס"ה).

ב) ענוה אסקופה דקדושה ובקליפה עצבות שנמשך מגסות והם דו"נ דקליפה (וצ"ע בקדושה שמחה וענוה מהן דו"נ).

ג) וזהו עבודה בשמחה מהביטול דכולא קמ"י כלא רק שמות והשמחה מקרובו ממש (וזהו ענוים ע"ס הגנוזות שהם קרובי' אור הכלול במאור).

ד) השמחה סיבת השפע והחסד כן סיבת המשכות אור א"ס להיות חכמה חסד זהו ע"י שמחה ויש פנימ"י חדוה (וגילה) עוז וחדוה במקומו והשמחה נמשך ע"י ש' הוי' (ע' ד"ה אשר ברא ששון ושמחה. ובד"ה שמח תשמח כו' ובד"ה ברכה ראשונה פותח בברוך ובד"ה לי בעוזרי בענין זמן שמחתינו). אם הבנים שמחה בנים תומ"צ ש' הוי' ושמחה ש"מ נק' אם הבנים וזהו ויספו כו' (זה לכאור' הפך ממש תחלה דהשם למעלה מהשמחה וע' ביאור שוש אשיש בה') עיין ד"ה בואו לפניו ברננה שבט תקס"ג ובת"א רני ושמחי שמחה בצפרא. ע' בת"א ק"ה ע"ד וזהו אשירה כו' ע"ש.

ויספו: שייך לתקס"ב ח"א ע' נא.

הנ"ל: בהכתי"י בהמאמר לפני זה מכ"א. בה"ז פקודי דצ"י א"י.

והריחו* ביראת ה' ונחה עליו רוח חכמה כו' לא למראה עיניו ומשמע אזניו ישפוט כו', וכמארז"ל דמורח ודאין להבין זאת, הנה צריך להקדים הידוע דחיצוניות המקיפים גבוה מפנימיות הפנימיות כו' והגם שמבואר למעלה שמהשפעות המקיף אינו המהות בעצמו ומהפנימי השפעות המהות בעצמו כמשל טפת המוח כו' הנה עכ"ז הרי הולד ממוח האב יכול להיות פחות ערך מאד כמו גזלן ושוטה כו' ומהשפעות כח שכלו לתלמידו כו' יעשנו חכם כו' ואף שזהו מחיצוניות ולבושים הרי הוא הגבה למעלה מהבן השוטה כו' (עיין תי"ט ריש מסכת אבות, ועיין במשנה ספ"ב דב"מ אבדת אביו ואבדת רבו כו' הרי רבו עדיף מאביו כו' ועיין בד"ה יביאו לבוש, הארה דסוכב גבוה מעצם ממכ"ע, ועיין במד"ר תשא ס"פ מ"ו כי אתה אבינו, ור"ל אף ששרש הנשמות מהאבות שהם חג"ת דאצילות שמשם לוקחו עצם הנשמות, ובחי' כי אתה אבינו הרי הוא נקרא יש אחד גם בן ואח אין לו, אלא שקראו בנים, כי מצד למעלה מהאצי' אין שייך שיהיו בנים אעפ"כ טוב בחי' זו שקראו בנים מבחי' המשכה מעצמות האבות, ועד"ז מצינו כמה ענינים שבחי' קטנה ממדרגה העליונה עדיף מעצמות בחי' התחתונה כמו יפה שיחתן של עבדי האבות מתורתן של בנים, יפה שע"א בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, במד"ר ויקרא פ"ג טובה דריסה א' כו' ועד"ז ענין הוי זנב לאריות ואל תהי' ראש לשועלים (ועיין בפרש"י בחומש פ' לך י"ו א') מוטב שתהי' בתי שפחה בבית זה ולא גבירה כו' ועין באו"ת מהמגיד נ"ע שעד"ז הו"ע זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהביו של אבימלך ר"ל הפסולת של יצחק עדיף מעצמות ופנימיות של אבימלך כו') ועד"ז טוב יום בחצרך מאלף כו', וכענין שפירש בענין טוב לחסות בה' מבטוח באדם ופרש"י חסיון זה אינו אלא לשון חסיון צל ודבר מועט הוא, מובטח דבר בריא וסמך חזק ואעפ"כ טוב לחסות בה' מהבטחת בני אדם עכ"ל. ומבואר בלקו"ת בדרושי שמע"צ דפירוש בבאדם היינו באדם העליון שעל הכסא שבבחי' זו שייך בטחון דבר חזק ואעפ"כ טוב לחסות בה', היינו בא"א, א"כ זה מובן ג"כ לומר שההארה מבחי' א"א עדיף מההמשכה שמעצמות ז"א כו' ועיין בלקו"ת בכיאר ע"פ אלה פקודי המשכן פ"ג ע"ד חכם עדיף מנביא ועד"ז ל"ת לגבי מ"ע, ובכיאר ע"פ ולא תשבית מלח ספ"ד, ומ"מ בזה יתרון מעלת הבן איך שיהי' הוא מהמהות בעצמו כו' ועמ"ש בכיאר ע"פ ולא תשבית מלח במעלת הנגלה על הנסתר מה"ט, ועמ"ש בפ"י אבן ישראל דפירשו אבן אב ובנין, והנה ידוע שפרצופי עתיק ואריך הם בחי' מקיפים לאו"א מאחר שהם סוף עולם הא"ס כו' ואין ערוך כלל בין המאציל לנאצל שהוא החכמה ועיין מזה בכיאר ע"פ באתי לגני גבי אריתי מורי וידוע ענין ג"ר שבחכמה שהוא יו"ד שבאלף העליון שעל קו האמצעי והוא למעלה

מבחי' אותיות כי גם שיחלקו הנקודה לאלף וריבוי לא תהי' אלא יו"ד כי אינה עדיין במשך קו שטחי שממנו שורש אופני ההמשכות האותיות כידוע לכך היא למעלה על הקו האלכסוני שבאלף להורות שהיא בבחי' ג"ר שבחכמה שהיא עדיין למעלה מכ"ב אותיות מא' עד תי"ז עיין פרדס שער האותיות פ"ד בשם התי"ז אלף יו"ד לעילא יוד לתתא חכמה בראש חכמה בסוף ו' בריכה דתרווייהו. יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים זהו ע"ד הנ"ל דחיצוניות המקיפים גבוה מפנימיות הפנימיות, ולכן אליהו והשיב לב אבות על בנים שבתורתן של בנים יהי' מאיר ג"כ מבחינת האבות כו' כי עכשיו ע"כ יעזוב איש את או"א כשצ"ל ודבק באשתו תושבע"פ, וכנ"ל דאו"א רוחניים ונק' עלמין סתימין ממעמקים משאי"כ זוי"נ עלמא דאתגליא, ונק' חכמות בחוץ, אבל שיאיר בתורתן של בנים ג"כ מבחי' או"א וכענין רשב"י שהי' תורתו אומנתו ולא יצטרך להיות ע"כ יעזוב איש כו' וזהו אז תשמח כו' בחורים וזקנים יחדיו זהו ע"י אליהו שהי' בגוף ונעשה מלאך חי רוחני, ה"ז חיבור ב' הבחינות יחד, לעשות הישר, וענין ולב בנים על אבותם שהי' מ"מ יש מעלה יתירה בזווג גופני דזוי"נ ולכן חכמות בחוץ תרונה והי' בחי' זו ג"כ באו"א וזהו ולב בנים על אבותם, וזהו וכל שיח השדה אילני חקלא בחי' כי האדם עץ השדה זרע אדם מ"ה, טרם יהי' בארץ מחמת ואדם אין כאלהו הנביא וכחוני המעגל ר"ל אליהו הי' אדם מבחי' אין ולכן בכחו להעביד את הבריות להקב"ה והיינו והשיב לב אבות כו'.

ד"ה* תחת אשר לא עבדת, אין לך עשב (ע' ד"ה שינייך כעדר), והמזל לגבי המתיקות שבתפוח כמו מתיקות שבשכל (ע' בד"ה פתח אליהו) כן חסד וחכמה שבנכראים לגבי חסד דאצילות.

ה' חושים ראייה ושמיעה הם נקבים וחלונות (ע' בה"ז בחקתי קי"ד ע"ב) עכ"ז בהם מלובש התענוג (ע' ע"פ הראיני את מראיך) יותר מהתלבשותו במדות שבלב, כמ"כ למעלה באדם העליון יש בחי' מדות וכן ה' חושים ראייה ושמיעה וירח את ריח כו' דבור עשייה. עמ"ש מזה בהגהות לד"ה יהודה אתה, וכמו שלמטה ע"י החושי' נמשך התענוג כן למעלה השמיעיני את קולך כי קולך ערב לכן ע"י העבודה בשמחה וטוב לבב מעורר כן התענוג למעלה והוא מרוב כל יותר מבחי' כי כל בשמים ובארץ התענוג המלובש בו' מדות זפ"ז בחי' כי כל כו'.

(ב) והנה ענין תחת אשר לא עבדת בשמחה ועבדת את אויביך צ"ל מדוע הוא. צ"ל תחלה ענין אורות וכלים. שהוא ענין והחיות רצוא

ושוב, עד"מ השמחה בלב מה' ע"ד ישמח ישראל בעושי ויהיני מההשגה איך אין ערוך אליו, היא האור שנמשכה מלמעלה ע"ד אין לך עשב שאין לו מזל כנ"ל, והאדם צ"ל בביטול עצמותו זהו הכלי להאור, והאור נמשך מאין ליש, והכלי היא ביטול היש לאין, ועי"ז יוכלו להתחבר יחד, ועכ"ז אין ערוך הביטול של הכלי לגבי האור ומ"מ עי"ז מתחברים, וזהו ענין הרצוא ושוב ע"י הרצוא וביטול הכלי נמשך האור מלמעלה וזהו השוב, ועד"ז יובן למעלה בענין אורות וכלים דאדם דאצילות האור זהו עד"מ השמחה כמו יין המשמח אלקים והכלים הם המדות, ויש כלים שלמעלה מעה"ד טו"ר היינו עד החזה כו' שם חו"ג סתומים ואין שם הרגשה ונק' עה"ח, אך מהחזה ולמטה שנרגשי' המדות משם יש יניקה לקליפות דאצי' ראו מה עמ"ש מזה ע"פ מאמר הזהר אלה תולדות נח דתקס"ג, וזהו מתעורר בעבודתו אם הוא בבחי' הרגש והתגלות המדות נק' עה"ד ואם הוא בבחי' ביטול כמו צלותא בלחש שהאוי"ר כלולים במוח זהו עה"ח וע' ביאור אלה מסעי השני בענין לא יחפוץ כסיל בתבונה כו', ושזהו מעלת ש' מ"ב על מ"ט ימי ספירה כו'.

(ג) ועתה יובן המאמר אתא חוה כו' עד דאתת שרה נחתת וסלקת מסוף הדרוש תחת אשר לא עבדת בשמחה שזהו גורם הביטול דעה"ח מובן דהאורות אינן השמחה לבד כמש"ל סעיף ב' אלא האור זהו ג"כ אור האהבה כמו ואהבת ב"פ אור, או אור השכל, והכלי, י"ל אהבה שבנפש היא כלי לאור אהבה העליונה, או אורות זהו ההשגה והשכל חב"ד וכלים הם המדות האוי"ר, וכשהאוי"ר הם סתומים היינו שהכלים הם בביטול וכשהם מורגשים היינו יש, והשמחה גורם ביטול הכלים והמדות כו'.

תקט"ב

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, הנה מרז"ל פ"ב דברכות די"ז ע"ב אין קורין אבות אלא לשלשה (הג"ה ומסיק אלא עד הכא חשיבי טפי לא חשיבי, והיינו כי י"ב שבטים הם מבריאיה וג' אבות וד' אמהות הם ז' מדות דאצילות ועיין בלק"ת גבי פסח בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השלישי ומש"ש בד"ה והניף ידו על הנהר פ"ג. גם להעיר ממש שמות ב' ט"ו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם כו'. וכבר העירו ע"ז גם חכמי המחקר עיין כוזרי מאמר א' סי'. ועמ"ש בלק"ת בד"ה אם בחקתי פי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם למעלה מבחי' הנהר היוצא

מעדן שהוא בינה והיינו ששרשם בחגית שבכתר ומבואר במ"א שמבחי' שלמעלה מאצ"י א"א להתגלות רק ז"ת לבד. וזהו ענין ז"ת דעתיק שנעשים ז' תיקונים ברישא דא"ק גלגלתא ומו"ס טלא דבדולחא כו'. וכה"ג כ' המק"מ ר"פ בראשית בשם האריז"ל דמ"ש בזהר שלמעלה מז"ת אסור השאלה דהיינו בז"ת דא"ק כו', א"כ ג' אבות וד' אמהות מושרשים בבחי' היותר עליונה שאפשר לבוא בעולם שהם ז"ת שלפני האצ"י. וע' בלק"ת בביאור ע"פ אלה מסעי ד"ה ביאור עוד לענין מוצאיהם למסעיהם. ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כפ"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, גם אברהם נק' האדם הגדול בענקים, וארז"ל במדרש תלים שלע"ל האבות בקיטון ומשה ואהרן בטרקלין כו', וקיטון הוא חדר פנימי יותר היינו לפני ולפנים כו', ע"ד היכל וקדה"ק, עכ"ה) וידוע שיש בכאוי"א מישראל מג' מדרגות האבות ועמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם.

לה"י בק"ש מהיפוך רצונו שמצד נפש הבהמית [ע' סד"ה יביאו לבוש, בענין שעטרה לו אמו דוקא ובד"ה בכ"ה בכסלו בענין מס"נ של נה"א ובד"ה אדם כי יקריב. ואפ"ל ג' אהבות הנ"ל זהו ענין ג' אבות כי מאדך בינה זהו ע"י יעקב ת"ת וע' בד"ה וארא אל אברהם, ובד"ה שמאלו תחת לראשי], ואהבת בכל מאדך היא אהבה שאינה נגבלת ונכנסת בכלים כלל לא במוח ולא בלב כידוע, והנה האבות הן הן המרכבה פני אר"י פני שור פני נשר כו'. ויש בכאוי"א מישראל מבחי' מרכבה דאבות כו' ופני אדם הוא הכולל כולם כידוע ואתם קרויים אדם [ע' בד"ה ועשו להם ציצית אדם הוא דוד רגלא רביעאה], וקודם התפלה שלא הגיעו לג' מיני אהבות הנ"ל שהוא המרכבה פני אר"י ופני שור כמשי"ת עדיין לא נק' אדם [וזהו לא תאכלו על הדם] ואין בו צלם אלקים שהוא אדם העליון שעל הכסא כו', ואחר התפלה נק' אדם והוא ענין מדרגת השבטים [אפ"ל כנ"ל דאדם הוא מ' ושם מדרגת השבטים].

ממהות* הבל לב העליון להיות בחי' קול ודיבור העליון להוות מאין ליש כידוע [ע' בד"ה רני ושמחי בת מענין ג"פ קדוש].

לה: שם ע' קנד שו"ה כשתמסור.
ממהות: שם שו"ה למטה.

הגהות על ביאור ואלה המשפטים תקס"ב

העוה"ב* שהוא עונג אלקי שבהשגה כידוע שעיקר העונג ניכר ונגלה בהשגה דוקא כשהוא מכין הדבר חכמה היטב [ע' בדרוש ברכת הזימון בענין לויתן שהוא יחוד או"א וע' בדיה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת וע' מענין ביו"ד נברא העוה"ב בדיה שחורה אני אש שחורה, ובפי' חיי העוה"ב ראיתי שהוא חכמה שהוא חיי הבינה הנק' עוה"ב].

באיזה* עונג שיש לו מבשורה טובה וכדומה אזי מתענג מאוד במה שמתענגים אוהביו בסעודתו [ע"ד יותר משהעגל רוצה כו' וע' בפניי פ' ראה כדומה כ' שזהו בחי' כתר. וזהו ע"ד ואהי' שעשועים ואחי"ב ושעשועי בני אדם ע' ביאור מי יתנך תקס"ה. ומ"מ בביאור דאתם נצבים שבלק"ת בכייה נת' פי' בקדשו, אל עליון שאינו בגדר השפעה הנק' מים כ"א אש הסתלקות, שלא שייך הפרה רוצה כו' טבע הטוב להטיב כי זה שייך בהשתלשלות עו"ע כו' ע"ש. ואי"כ אי"ש דלהכי ביו"ד נברא העוה"ב שזה שימושך להיות עדי"מ הפרה רוצה כו' ושיתענג מההשפעה, זהו"ע צמצום כו'].]

האמיתית* שבעצמותו שהוא הבשורה טובה וכדומה [עמ"ש בלק"ת סדיה לוסותי השני ספ"ד. והנה כאן משמע אפריון ביד גבוה מס"מ דאפרסמון וכ"מ במא"א.

מה* זה נתינת טעם כי קדוש אני, (ה). ואפ"ל כי פי' בניי היינו ג' אבות שכולם נק' ישראל והוא בחי' ז"א, שנק' הקב"ה כמ"ש בלק"ת בדרוש בהרת, וכיון שנמשכו מבחי' קדוש ע"כ קדושים תהיו. (ע) במד"ר משל למלך שעשו לו ג' עטרות כו' (ה). גם עפ"ז יש לתרץ דכיון שנטל עטרה א' בראשו דהיינו א' מג' קדושות אי"כ מזה נמשך שקדושים תהיו ועוד שנק' בניו וה"ז דוגמת בנן של קדושים. (ע) עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש (ה). אפ"ל

העוה"ב: שם ע' קנה שויה הנה.

באיזה: שם שויה ייטיב.

האמיתית: שם שויה וסיבת.

במא"א: ע"כ נמצא בהכתיי שלפנינו, וחסר הסיום.

מה: שייך לתקס"ב ח"א ע' קעד (דיה קדושים תהיו).

זהו ענין המד"ר ר"פ קדושים רוממות אתה נוהג בעולמך נתת קדושה לישראל לעולם ובמת"כ פ"י שע"ז בא הנתינת טעם כי קדוש אני. (ע). להקדים ענין לרוקע הארץ על המים כל"ח, ומזה נמשך מים חיים כמ"ש בלק"ת בדיה אז ישיר ישראל עלי באר, וכן בנשמות חי ד' אשר עמדתי לפניו וע"י ירידתו נעשו מהלכים וזהו באר מים חיים ואפ"ל שמזה נמשך והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וכמ"ש באדר"ן ס"פ ל"ד דג"ע נק' חיים וג"ע י"ל שהוא ג"כ צרור החיים, אין צרור פחות משלשה מלי ג' פעמים קדוש.

ובאור הדבר צריך להקדים הידוע בענין סכ"ע וממכ"ע הנה מדת מל' דאצילות היא מקור כל הנמצאים ונקרא בשם מקור חיים (ה). כמ"ש בלק"ת פ' ראה בדיה אחרי ד' אלקיכם תלכו שזהו פ"י כי עמך מקור חיים שבמקור חיים הוא עמך פ"י מה שטפל ובטל לך והוא בחי' מל'. (ע) וממכ"ע כידוע. ובחי' אור הזרוע לצדיק חי עלמין הוא בחי' סוכ"ע ונק' בשם מחיה חיים כמ"ש כי עמך מק"ח (ה). צ"ע דלעיל אמר מקור חיים הוא ממכ"ע, ואפ"ל דכאן כוונתו על סיפ"י דקרא באורך נראה אור זהו אור הזרוע לצדיק חי עלמין זהו בחי' סוכ"ע וכן פ"י בת"א פ' מקץ סד"ה כי עמך מקו"ח. (ע). וע"ז אנו אומרים בק"ש בכל נפשך דהיינו מפני שהוא מחיה חיים (ע"כ תאהוב הנפש לבחי' מחי' חיים עכ"ה), והוא אמיתית המקור לכת הפועל בנפעל, ונק' חי העולמים כידוע לכך אנו קוראים אותו צור חיינו כו' וזהו בכל נפשך כמ"ש נפשי אויתך כו' על שנפחתה בי וכנ"ל על שהנשמה צרורה בצרור החיים בזה קודם שבאתה להיות נברא מופרד במל' דאצילות מקור החיים כו' (ה). בדיה יונתי בחגוי פ"י שזהו ענין טהורה היא שקודם לבחי' בראתה יצרתה כו', עיין בזח"ג ויקרא דף כ"ד סע"ב בפ"י צרור בצרור החיים את הוי"ו אלקיך ובפרדס ערך צרור החיים. (ע), ואמנם אע"פ שמתאחדת באלקות ה"י בה קצת פסולת (נ"ב עיין בהביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב מבואר ג"כ כז) וע"י עברה דרך עפר הארץ נעשו מים חיים וזהו ענין בכל מאדך.

והטעם לזה הנה י"ל תחלה ענין אהבת בכל מאדך, למס"נ באחד היינו במהו"ע ית' שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע (ה). כמ"ש בדיה לבסומי בפורי"א, דרוש השני. (ע), מנוחה לחיי העולמים, קמ"י עצמותו ית' שוין הסובב והממלא (ה). דוגמת זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. (ע), והוא הנק' מאד, למעלה מאורות וכלים, בראשית ח"ע נמי מאמר הוא, בדיה האיזנו השמים דרוש הראשון.

והנה ענין למס"נ באחד עיקר ענינו הוא הפיכת רצונות זרות, וזהו ויצעקו אל ה' צעקה היא ענין אסיפה וקיבוץ, כמו ויצעק איש, לצאת מכל

רצונותיו רק הרצון לד' לבדו וזהו צעק לבם אל ה', וזהו שנזכר בצר להם בענין הצעקה מפני כי הרצונות הזרים מסתירים ומרחקים אותו מלהתקשר קשר אמיתי בה' אחד ע"כ יחלה חולת אהבה כו' שאז ימאס בחייו ממש, וזהו נבזה בעיניו נמאס וזהו המשל הנ"ל ממימי התהום כשעוברים דרך עפר הארץ נעשו מים חיים כך ענין אהבת בכל מאדך שפועלת הנפש הפשטת רצונות זרות כו' ולהיות רק רצון אחד, דהיינו שע"י שמואס בחייו מפני רצונו לה' אחד הוא ממתיק מים הרעים ויפים.

ועתה יובן ענין המשל של המד"ר בענין ג"פ קדוש למלך שעשו לו בני המדינה שלשה עטרות פ"י ג' מיני קדושה הם האחד מלמטה למעלה והב' מלמעלה למטה והג' הממוצע שיש בו משניהם כו' מלמטה למעלה (ה). לכאורה כאן בהממוצע תחלה מלמעלה למטה ואח"כ מלמטה למעלה, ואפ"ל שכמו ג' בחי' אלו כאדם כמ"כ נמשך ג' בחי' מלמעלה ח"א שוהם וח"א ישפה ובחי' הג' זה כדכד כדיו וכדיו. ע), ומלמעלה למטה, וביאור הדברים הנה קדוש לשון הבדלה, וע"י בכל מאדך נכללת הנשמה בקדש העליון, וזהו נקדישך, וזהו עטרה שנתן בראשו, ואמנם יש קדושה שהיא בבחי' המשכה מלמעלה וזהו אשר קדשנו במצוותיו.

דבר* אל כל עדת בני ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה', פסוק זה נזכר במד"ר ויגש פ"כ ד"ק ע"א, וכאן פ' קדושים ס"פ כ"ד, ובפ' תצוה פליח קרוב לס"פ, ובח"א ויחי דר"א א', ח"ב יתרו פט"א, ח"ג תזריע דמ"ג א' ע"פ אין קודש כהו"י כו' ע"ש, קדושים ד"פ סע"ב ודפ"א א'.

כתיב והי' הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, בישע"י סי' ד' ג', וארז"ל פ"ה דב"ב דע"ה ב' א"ר אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניהם קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה שנאמר והי' הנשאר בציון וכו' ופרש"י מלאכים יאמרו, (הגה). ועיין בכלי פז בישע"י במקומו שהביא בשם הרמ"ק שהקשה איך יתכן זה שיאמרו קדוש לפני הצדיקים כדרך שאומרים לפני הקב"ה שהוא דבר שאין השכל הולמו, ותירץ ע"י שהנשמות יתעלו ויוכללו במדת צדיק וצדק שהוא יסוד ומ', א"כ הקדוש שיאמרו המלאכים לפני הקב"ה זהו ג"כ אומרים לפניהם כיון שנכללו בעצם הספירות, וזהו דוחק גדול, וגם כחנם נדחק דהכתיב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל

במצוותיו: ע"כ נמצא בנוכ"ק, והמשך העמוד פניו.

דבר: אות א' ממאמר זה נדפס בהוספות לתקס"ב ח"א ע' שו. ונדפס כאן מאמר זה בשלימותו.

אל, בפ' בלק כג כג ופרש"י שמחיצתן לפנים ממלאכי השרת והם ישאלו מהם מה פעל אל, והוא מהמד"ר שם פ' בלק דרע"ט ג'. וע' בת"א סד"ה וקבל היהודים פ"י שיאמרו לפניהם קדוש ע"י שיהיו כל ההמשכות מלמטה למעלה והיינו כמ"ש בלק"ת פ' צו בד"ה ואכלתם אכול בפ"י אשר עשה עמכם להפליא שתהיה המ' כנ"י עטרת בעלה וע"כ עתידים צדיקים כו' והוא כענין והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני וכמ"ש מזה בכה"ז פ' חקת. קיצור מההג"ה, מה שהקשה הרמ"ק ותירוצו דוחק, והענין ע"י שתהי' א"ח ע"ט"ב ע' בהביאור שע"פ כי על כל כבוד חופה בסופו, ולכן יהיו ההמשכות מלמטה למעלה וכמ"ש ג"כ בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות, וזהו ענין שיאמרו לפניהם קדוש, וזהו ענין והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו', עכ"ה).

ולהבין זה הנה איתא במד"ר כאן ס"פ כ"ד בענין ג"פ קדוש, ר' אבין אמר משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות למלך מה עשה המלך נתן בראשו אחת ושתיים בראשם של בניו כך בכל יום ויום העליונים מכתירים להקב"ה ג' קדושות נתן בראשו אחת ושתיים בראשו של ישראל הה"ד דבר אל כל עדת בני קדושים תהיו וגומר, ופ"י המ"כ דכתיב כי קדוש אני הרי שלא ייחד לעצמו אלא קדושה א', ולישראל נתן שתי קדושות קדושים תהיו והתקדשתם והייתם קדושים (לרוקע הארץ י"ל כנ"י על המים מלאכים נוני ימא) ועיין מזה בשליה פ' קדושים הביא המדרש ואין מובן ביאורו בו, ולהבין ג"כ משארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, (ועיין מזה בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר, דרוש הראשון פ"ב ושם פ"י שהם ג' בחי' מחודמ"ע שהן בחי' בראתו יצרתיו אף עשיתיו, וס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע פ"י שכמ"כ ג' פעמים קדוש הוא להמשיך קדושתו בג' בחי' מחודמ"ע, וכן פ"י בד"ה שבת שבתון פ"ב ועיין עוד מענין על שלשה דברים העולם עומד בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ד' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ דרוש השני פ"ד, ובשה"ש בד"ה לבכתני אחותי כלה פ"ג, ובת"א פ' בשלח סד"ה או ישיר משה ובנ"י).

קיצור ענין קדושים תהיו, והי' הנשאר בציון, עתידים צדיקים כו', משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות כו', ענין על שלשה דברים העולם עומד, וקיצור מההג"ה עיין לעיל.

(ב) **ויש** להקדים הפסוק לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו, ופ"י הבחיי פ' בראשית ד"ו ע"א ע"פ יקו המים כו' ותראה היבשה, והנה אלו

(ובנ"י): בהכתי' כאן כשולי הגליון רשום בנזכ"ק: י"ל עוד עכשיו מלמעלמ"ט ולעיל יהי מלמטלמ"ע כו' וזהו עתיד"י שיאמרו כדרך ר"ל כדרך עכשיו ההמשכה רק מלמעלה למטה וזהו . . . (כמה תיבות נחתכו מהגליון).

שתי גזירות בהפך מטבעם כי טבע העפר לרדת למטה וטבע המים לעלות למעלה. ועתה גזר על המים שהיו מלאים את כל העולם שירדו למטה כטבעו של עפר, כענין שכתוב באבן מים יתחבאו באיוב סי' לח ל, וגזר על העפר שיעלה למעלה כטבע המים וז"ש לרוקע הארץ על המים כל"ח כי זה חסד לעולם לקיום הישוב והנבראים שבו, כו' עכ"ל. והנה ענין ים וארץ מבואר בכמה מקומות שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כמ"ש בת"א פ' בשלח בדיה אז ישיר משה ובניי ובדיה אשירה לה, ובבה"ז פ' בשלח על המאמר דמ"ח ע"ב ת"ח כל משריין, בדיה עוד י"ל מאמר הנ"ל באופן אחר, ושם דס"ח סע"ב שהם המלאכים הנקראים נוני ימא כו' הם מובלעים בכח האלקי השופע עליהם כו' ועפ"ז מוכן מה שיכול המלאך לומר אני הו"י כו' וע' מזה ג"כ בת"א פ' תשא בדיה שמאלו תחת לראשי כו' ע"ש והנה אופן ההשפעה השנית במדת מל' דאצילות הוא כשנקראת בשם ארץ כו' המחיה ומהוה מאין ליש עלמין דאתגליין כו' ע"ש בבה"ז דס"ט א', ודף ע' ע"א אשר ב' בחי' הנ"ל דים וארץ זהו ענין כי אל דיעות ה' ב' דיעות כו'. והוא כענין המבואר בלק"ת פ' נצבים בדיה להבין המשנה יו"ט של ר"ה, ושם פ"א דהנה נודע ההפרש שבין יחוי"ע ליחוי"ת, וזהו ענין בחי' ב' דיעות הנ"ל, ולכן בתחלת הבריאה היו המים מקיפים את הארץ מכל צד, ואח"כ אמר יקוו המים כו' ותראה היבשה כו', וזהו לרוקע הארץ על המים והיינו כי דוקא ע"י בחי' אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, עיין זהר ויגש דר"ה סע"ב שהרי האדם גבוה מנוני ימא כי הוא בצלמנו כו' וע' זחי"ב משפטים ד' צד סע"ב ומ"ש בלק"ת פ' צו בדיה ביאור מעט ע"פ ואכלתם אכול, ולכן עי"ז דוקא יהי' העליי', ועיין מ"ש בהביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון, בסופו בענין ממושבותיכם תביאו, ובדיה אני דפ' ציצית דרוש השני פ"ב בענין צחוק עשה לי אלקים כו' וע' בה"ז פ' בראשית על המאמר דכ"ז ע"ב אעשה לו עזר ושם מענין שהמלאכים בקשו התורה תנה הודך על השמים ולא ניתנה להם משום כלום יצה"ר יש ביניכם, ובבה"ז בלק על המאמר דק"צ ע"ב ושם ששורש המלאכים הנקראים נוני ימא הוא מזיווג נשיקין דאוי"א וע"כ הם רוחניים והנשמות נמשכו מזווג גופני דזו"י וע"כ ירדו בגוף גשמי ומ"מ שרשם גבוה יותר כו' ולכן להם דוקא ניתנה התורה והם בחי' אדם כו', וע' מזה ג"כ בלק"ת פ' שמיני בהביאור ע"פ לויתן זה כו', והיינו כי התורה לפי שהיא מעצמיות חכמה עילאה לכן לא יוכל לימשך רק בארץ דוקא ונק' ביום חתונתו זו מתן תורה כמו בהטפה גשמיות דוקא נמשך עצמיות המוחין וכמ"ש בלק"ת בשעה"ש בדיה לבאר הדברים ע"פ ששים המה מלכות ובמ"א בדיה ויצוום אל פרעה, ולכן ארז"ל בשבת פרק ארע"ק דפ"ט א' תורה היכן היא נתתיה לארץ כו' משא"כ ים אמר אין עמדי תהום אמר אין בי כו' ע"ש.

(* ע"ש: בהכתיי כאו כשולי הגליון רשום בגוכי"ק: ולרקע הארץ יחוי"ת על המים יחוי"ע כי עיין יהי' מים חיים כי מימי הים מלוחים גמ' פ"ד דשבת ועזח"א רמ"ב ב שוהו לשבח ע"ד ברית מלח ע' בענין ולא תשבית מלח, וזהו הביטול דנוני ימא, ע"דו היו הנשמות בים המלח וע"י ירידתן בגוף ע"י

קיצור ענין לרוקע הארץ על המים ומ"ש הבחיי שזהו הפך טבעם, ים וארץ עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כענין כי אל דעות, והמלאכים נק' נוני ימא, ואעפ"כ אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, בעלמא דאתגליא דוקא, וכענין זווג רוחני וזווג גופני, וגם לא ניתנה למ"ה אף ברוחניות התורה, כי התורה נמשל ג"כ לבחי' ביום חתונתו, טפת חכמה, ונק' חותם, ועוד כי כלום יצה"ר יש ביניכם, ולכן ניתנה התורה לארץ דוקא משא"כ ים אמר אין בי.

ג) וביאור הענין בענין מעלת הארץ על בחי' ים, הנה התהום הוא תחת הארץ והוא ג"כ הים אוקיינוס הסובב כל העולם כולו, והנה הים הוא מים מלוחים כמ"ש בשיע' ה' שבת סי' שכ"ח סעיף מ"ד והוא מהגמרא פרק שמונה שרצים דק"ט ע"א ודקי"ח ע"ב, וכשבוקעים מי הים דרך הארץ ונעשים מהם מעיינות נעשו מים חיים, ומתוקי' וטובים ונעלים יותר ממים מלוחים הנ"ל, וכ"ז המעלה נעשה בהם ע"י עכרם דרך עובי עפר הארץ דוקא שע"י דוקא מזדככים ונעשים מים חיים, כן למעלה יש ים עליון ששם היו הנשמות קודם ירידתן בגוף ע"ד חי ה' אשר עמדתי לפניו כמבואר בדוכתי טובא ומהן בת"א סי' פ' וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים, ובלק"ת בד"ה ועתה יגדל נא ובד"ה הים ראה וינוס, אך היו ג"כ בבחי' ים שמימי מלוחים וע"י שנמשכו בבחי' ארץ נעשים בבחינת באר מים חיים, כמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו'. (הג"ה והנה ענין שמי הים מלוחים ואיך יתכן זה למעלה באמת זהו ג"כ לשבח וכמ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"ב כתיב לא תשבית מלח ברית אלקיך כו' בגין דאיהו ממרק ומבשם מרירא לאטעמא כו' כי צדיק ד' צדקות אהב דא מלחא בימא ומאן דפריש לון גרם לגרמי' מיתה בג"כ לא תשבית מלח עכ"ל ועיין מענין כי צדיק ד' צדקות אהב כזהר פ' בראשית דנ"ג ע"א ובפ' ויקרא דט"ו סע"א משם יובן ענין דא מלחא בימא היינו שפע צדיק יסוד עולם בבחי' מ' הנקרא ים, שכמו שהמלח ממתיק הבשר כך שפע יסוד ממתיק הגבורות דנוק' ע' זהר בהר דק"י ע"ב גבי ועשה טוב שכן ארץ וכמ"כ ענין מלחא בימא וגם אפ"ל כי בשר נק' יסוד דנוק' כמ"ש והיו לבשר אחד וע' זח"ב פ' תרומה דקנ"ו סע"ב ע"פ יבא כל בשר להשתחוות, ועו"ש בזהר ויחי שם אתר אית בימא דאיהו מיין צלילן ואתר דאית בי' מיין מתיקין ואתר דאית בי' מיין

הסתר הארץ נעשו מ"ה כמ"ש בנייר סעיף ד' וזהו הקדוש הא', שכול לעצמו וע' בלק"ת ד"ה עלי באר ובתקס"ד, וע' בנייר סעיף א', והוא כנגד עבודה קרבנות וכן בהמ"ק נק' באר מים חיים כמ"ש הרמב"ן פ' תולדות גבי בארות והוא ית' נק' מקור מים חיים עמ"ש בד"ה רפאני, וענין שמכתירין לו ג' קדושות י"ל א' העלאה ב' המשכות בד"ה ונקדשתי בתוך, ונותן השתים בראש בניו שהמשכות עיקרן בנשמות, וזהו בחי' השוב שאחר הרצוא, וזהו קדוש הב' מצות והקדוש הג' בחי' הכולל רוי"ש זהו תורה ע' בד"ה וכל העם רואים קול השופר . . קדיש בשמי מרומא כו' קדיש על ארעא כו' קדיש לעלם ולעלמי כו' זהו . . הג' . . ואפשר זהו ס"י כי קדוש אני שלא תאמר איד נוכל לבא לבחי' קדושים תהיו בכל מאדד ע"כ נאמר כי קדוש אני ונותן בנו כח שנהי' קדושי' דהיינו ע"י התורה שנותן כח לבא לבחי' רצוא ושוב וכמ"ש והייתם . . .

מרירן ובג"כ ימים קרינו ופי' בזח"מ בחינות יש במ' רחמים שנק' מיין צלילן ויש בחי' דין שנק' מיין מרירין ויש בחינות מצד החסד ונק' מיין מתיקין עכ"ל ולכן נק' הספנים מלחים כמ"ש ביונה סי' א' ה' ויראו המלחים כו' וזהו ע"ד מלחא בימא שממתיק דיני הים כו' כנ"ל ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ ולא תשבית מלח בסופו, סעיף ט' יוד, נמצא מובן מכ"ז דבחי' מלחא בימא זהו לשכח. ועכ"ז ע"י ירידת הנשמות למטה בבחי' ארץ, שאזי נעשו בבחי' באר מים חיים זהו ודאי עלייה גדולה, כי מיים חיים גבוהים הרבה יותר ממי הים, שהרי הוא ית' נק' מקור מים חיים בירמ"י סי' ב' י"ג ות"י די בדילי' אנא מייתי עליהו יקרא כמבועא דמיין דלא פסק, וע' בזהר יתרו דפ"ג סע"א פי' שזהו ענין ועל יובל ישלח שרשיו כו' ולכן ולא ימיש מעשות פרי, ובחי' יובל זהו ענין שער החמישים דבינה, וע"ז אמרז"ל ונהר יוצא מעדן יובל שמו, ובזח"ג פ' אחרי דניח ע"א דכמ"כ חיים שמי', וממנו מקבל עץ החיים כו', ועמ"ש בד"ה הנה גבי המסעות כתיב, ושם פ"ד בענין וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו שבחי' זו זהו ע"י שהנביעה נמשך מע"ק והיינו ענין והחכמה מאין תמצא, ולכן נק' החכמה אמת הפך נהרות המכזבין כו', ועמ"ש מענין מים חיים בד"ה ויקחו אליך פרה אדומה איתא במשניות ושם רפ"ב הוא מקור החכמה שנק' מים חיים בחי' מעיין כו' ואיך בחינה זו זהו למטה בארץ לפי שנעוץ תחלתן בסופן כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון בענין ומעין מבית ד' יצא ואזי והשקה את כו' ע"ש, ועמ"ש בד"ה רפאני ים ביצירה ושם עה"ד טו"ר וע"כ שם מים מרירן ונצרך מלח להמתיקם כנ"ל ועמ"ש בזהר אמור ק"ב בענין מצולות ים אך בעשיי' ארץ נעשים מים חיים, ואפ"ל לפ"ז ענין הירידה צורך עליי' ע"ד העבודה כמ"ש בלקיט בד"ה מה טובו שזהו כענין כמקום שבע"ת עומדים כו' שמקודם ירידתם היו בבחי' צדיקים והיינו ענין מלחא בימא בחי' צדיק כנ"ל אכן ע"י ירידתם בגוף נעשו בחי' בע"ת, והוא בחי' יובל, עסד"ה והי' כיום ההוא יתקע כו', ובמ"א נת' ההפרש בין צדיקים לבע"ת כי יש ב' שמות הוי' ע"ק וז"א כו' ובע"ת זוכים לגלוי ש' הוי' דלעילא וע' סד"ה שובה ישראל דרוש הראשון, באדר"ן ס"פ ל"ד עשרה נקראו חיים כו', הקב"ה שנאמר וד' אלקים אמת הוא אלקים חיים, ופי' אלקים חיים זהו בינה עיין בסידור שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח, בענין בקול דברי אלקים חיים, ובחינה זו י"ל ג"כ ענין והי' הוי' לי לאלקים, אזי הוא בחי' הוא אלקים חיים שלמעלה מסתם שם אלקים כמ"ש בפרדס ערך אלקים חיים כו' והוא ע"ש המשכות החיות מע"ק לז"א כענין חיי המלך בזח"ב ס"פ יתרו דצ"א, וגם ע"ד איהו וחיוהי חד שזהו בג"ר למעלה מבחי' איהו וגרמוהי חד שהוא בז"ת כו', והזוכה לבחי' זו זהו הבע"ת כמ"ש בד"ה שובה הנ"ל, וזהו ע"י היותו בבחי' באר מים חיים כו', ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין כלתה נפשי כו' לבי ובשרי ירננו אל אל חי, ואפ"ל עוד עפ"מ בסידור ע"פ אהללה ד' בחיי אומרה לאלקי בעודי, שבמ' יש אורות וכלים, האורות נק' חיי והכלים נק' עודי כמו יהודה ועוד לקרא, אי"כ כמ"כ באדם יש אורות וכלים והאהבה שהיא בבחי' בכל לבבך זהו מבחי'

כלים, שהכלי מוגבל אבל האהבה שבבחי' בכל מאדך היא בחי' אור, שלמעלה מגדר כלי המגביל, וע"כ נק' חיי ולכן זהו ענין מים חיים, או כענין חיה יחידה שלמעלה מנר"נ שהם מוגבלים בכלים ומים חיים נובעי' בלי הפסק כך אה"ר זו אין לה הפסק בד"ה חכלילי עינים, יעו"ש.

על בהר כ"י מו"ח תקס"ב.

דבר אל בניי ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ כו' ושבתה הארץ שבת לה. יש להבין דמשמע מיד כי תבואו אזי תומ"י ושבתה, והלא צריך שהיה ששה שנים ואח"כ ושבתה, אך הענין הוא דהנה עוד יש להבין בענין תורה ותפלה, דארז"ל ותלמוד תורה כנגד כולם משמע יותר מגמילות חסדים דתני תחלה ובכללו עיון תפלה, כמארז"ל בפרק מפניו, הרי תלמוד תורה עדיף מעיון תפלה וגמילות חסדים, ובמ"א אמרו ולוואי שיתפלל אדם כל היוא כולו, וכן בענין גמ"ח ארז"ל רבה דעסיק בתורה חי ארבעים שנין אביי דעסיק בתורה ובגמ"ח חי' שתין שנין, הרי מצינו בתפלה וגמ"ח מעלה יתירה מבתורה, גם בענין גמ"ח ותפלה כתיב כי חסד חפצתי ולא זבח, משמע ג"כ שבחי' חסד הוא למעלה מזבח שהוא הקרבנות ותפלה במקום קרבנות תיקנום, וחסד זהו ג"כ תורה כמ"ש ותורת חסד על לשונה, (והנה הנך ג' דברים תורה ותפלה וגמ"ח זהו ענין ג' דברים שהעולם עומד עליהם תורה ועבודה וגמ"ח, קיצור ענין ות"ת כנגד כולם, והלא ולואי שיתפלל, וגם מרבה ואביי, וענין כי חסד חפצתי).

(א) מענין ות"ת כנגד כולם בביאור האזינו השמים דרוש השני. במשנה ספ"ג דערובין נמצא האומר בפיו יתר מן העושה מעשה, וידוע דמדה טובה מרובה א"כ יש להעיר מזה דתלמוד גדול ממעשה ולכן ות"ת כנגד כולם, גם ע"ד מחשבה אתוון רברבו א"ב דאל אדון ודבור א"ב דאל ברוך זחיב קלבי.

(ב) בענין רבה מ' ואביי ס' יש להעיר מענין מ' סמכין בשל"ה דל"ז ע' בענין ללא אלקי אמת, ביאור ושננתם.

(ג) ענין שע"י הדבור דע"מ דוקא נעשה יש בד"ה מזוזה מימין, גם ע"ד מחשבה אתוון רברבו א"ב דאל ברוך ודבור א"ב דאל ברוך זחיב קלבי, גם ע"ד שבי"כ בהגהות מאלמים אלומים.

תקס"ב: נדפס בתקס"ב ח"א ע' קפה.

קלב: על צד הגליון רשום כאן (ואינו ברור להיכן שי"ד): גם ע"ד את ד' האמרת ויש ג'

פירושים בענין האמרת שבת דבור לבוש.

ד) בענין בונייך ע' בשני הביאורים בכ"י מו"ח ע"פ וכל בניך תמצא ב' ענינים הא' כי בנין המ' מהגבורות כי זאת ירושלים בין העו"ג שמת" לכן כדי שלא ינקו החיצוני' צ"ל גבורות, והיינו ע"י החכמה וזהו כענין לעשות צדקה ומשפט בד"ה אשירה, ולכן זהו ע"י התורה, הב' כי בבנין המ' יש כמה מדרגות כי לפעמים היא רק נקודה א' והט"ס שלה ירדו בקליפות כענין לא נתמלאה צור כו' ולפעמים מתגדלת עד שהיא ע"ס שלימות זהו ענין בונייך כו', והתקון לו ממנו בנין עדי עד, עמ"ש מענין עולם חסד יבנה בד"ה וידבר כו' וארא, שהבנין ע"י צירופי אותיות, לפ"ז בונייך שיומשכו עשרה מאמרות היינו ע"ס דמ', ובסידור סד"ה בונה ירושלים ד' פ"י הבנין דמ' דאצ"י זהו מה שמעשר מלכיות דז"א יהי' נעשים י"ס דמל' כו'.

ה) בענין מיד כי תבואו ושבתה ע"ד ותשקוט הארץ כו' ושדכת ארעא נמצא ענין שדוכין וכו' ארוסין גורם ותשקוט, ואח"כ ובשנה השביעי' שבת שבתון זהו שלע"ל יהיו נשואין והיינו אלף השביעי, וזהו בחי' עליונה יותר מבחי' ושבתה הארץ ואפ"ל עתה ושבתה התענוג ממה שיהי' שבת שבתון לארץ כו', וע' זהר פקודי דרמ"ב א' הפרש בין המשכן למקדש ג"כ כענין זה.

ו) ע"י תורה קיום העולם דכמו במע"ב ליב אלקים ליב נתיבות דח"ת כן בתורה שקדמה לעולם אלפים שנה יש ליב נתיבות פליאות חכמה לכן ע"י התורה קיום העולם בונייך וזהו משמחי לב, ליב.

מענין ת"ח מרבים שלום קול בוכים איכה א' ל' ב'. כלי חמדה פ' חקת, שליה תשבע"פ תג, ב. לב אבות פ"ב. פע"ח ובסידור האריזל נהי' דז"א שהם בונין פרצוף הנוק' כלי פז ישעי' סי' נ"ד, טו"ב סי' תרמ"ה.

ויו"ב כ"ז בהקדים ענין מארז"ל בוניך, כי ואהי' אצלו אמון אומן, והבנין שיהי' גלוי ע"מ לאפוקי מבחי' כרחל לפני גוזז' נאלמה, אין כמוך באלמים, היינו ע"י שנבנית המל' בע"ס וזהו עושי דברו הנו' זח"ג קצא"א, שתהי' ה', ע' ד"ה בשעה שהקדימו, ואז גדול ה' כו' בעיר כו', והיינו ע"י התורה עשה"ד עשרה עשרה הכף כו' גם עולם חסד יבנה אני מדבר בצדקה וע' סד"ה יהודה אתה בענין בני אביך. עיקר פ"י בונייך לפמשי"כ כי במאמר אחד יכול להבראות ולפי' הרמ"ז תולדות קליה זהו א"א, ונברא בע"מ ע"ס מפורדים היינו ז"א וצדיקי' מקיימי' את העולם שנברא בע"מ שיהי' ע"ד מאמר אחד וממשיכי' מא"א בז"א והיינו ע"י התורה שכל עשה"ד נאמר בדבור אחד וזהו בונייך בנינו של עולם כו', וענין כי תבואו ושבתה (כמו חולה כשרואה את הרופא מומחה כו') וזהו וכל בניך למודי ה' דהיינו ענין התפלה וק"ש שהוא ענין למודי הוי' שמע ישראל ה' אלקינו כו' במל' כו',

וכתי' והארץ נתן לבני האדם היינו בחי' וכל בניך, זהו נק' בני האדם, לכן כי תבואו אל הארץ זהו תפלה ועייז ושכתה הארץ, שיצאה מבחי' כנען שהי' מושל עלי' מחמת חטא עה"ד בוח"א דעי"ג סעי"ב, וזהו מי יתן טהור מטמא כו' עי' כה"ג במד"ר פ' חיי פניח עי"פ ויקם שדה עפרון דהוות נפילה כשהיתה של עפרון וקמה כשנעשי' של אברהם, וכה"ג בענין ושבתה הארץ, ואח"כ שש שנים תזרע אור זרוע לצדיק בעסק תומ"צ בונייד מרבים שלום בעולם, השלום ביני ובין עולמי היינו שיהי' דירה בתחתונים וזהו ענין שבת שבתון יהי' לארץ. וזהו ויניחהו בג"ע לעבדה, זיו השכינה היינו כי ובורא חושך ועיי יחוד זויג זהו זיו כו' כי זיו יסוד כו', אך איך מהתומ"צ גשמיים יומשך הזיו זהו עיי זריעה בארץ כו' וזהו וכל בניך למודי היינו תפלה, שעייז נקלט התומ"צ בנפש ובארץ כי והארץ נתן לבניא ושיהי' אדם א' דם זהו עיי התפלה משא"כ קודם התפלה נק' מדה בלא א' כו', במ"א פי' בוניך עי"ד ובניהם ובנאיהם אולי אבנה ממנה, לפיז פי' כי תבואו ל' ביאה ויחוד וכענין הבא על אמו בחלום וארץ היא מ' נק' אמו כמ"ש במד"ר פ' בראשית ספ"ז עי"פ תוצא הארץ נפש חי' זה רוחו של אדה"ר כו', וגם ענין והארץ לעולם עומדת, קאי על צדיקי' וכן ויתרון ארץ בכל היא, ובתיז והארץ דא שכינתא וגם פי' א"י שמקבלת מישראל דלעילא כענין כנס"י, זחיב יתרו פיה סעי"ב, וא"כ כי תבואו אל הארץ זהו היחוד, וזהו ענין בונייד כו' וא"ש שעייז ושבתה הארץ.

לד"ה* וטהר, שהסליחה דוקא עיי יראה עי' סד"ה השמים כסאי גבי ואל זה אביט אל עני כו' ועי' בד"ה כעבד לפני המלך דוקא ימשיך הרצון שלמעלה מהחכמה משא"כ שר ממשיך מחכמה, ועי' ד"ה יהי רצון וישב תקס"ב, ועי' בד"ה כי עמך הסליחה דתקס"ב העיר מענין נורא שהוא בקו האמצעי ת"ת והנורא, בתוס' ו' הקו סד"ה להבין ענין אוא"ס, ונורא מקור היראה, נמצא עיי יראה ממשיך והנורא ובקו האמצעי מאיר יג"מ דא"א וזהו ואו במילואו, יעקוב זחי"ג סו"ב, ועי' בד"ה שובה הראשון בענין כי למען תורא, ולהעיר מענין יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליריאיו, אין הוא כתר בד"ה וירא ישראל בשלח תקס"ד, ובד"ה וידעת היום מענין אהבה היא מרחוק ויראה היא מקרוב ובד"ה וידבר דעשה"ד מענין אם אין יראה אין חכמה כו' שיראה עילאה נמשך עיי החכמה, ועי' מזה סד"ה ועשו להם ציצית, ובד"ה בשעה שהקדימו פי' ויצונו כו' ליראה כו' ובד"ה כי אתה נרי בענין יראה שהיא שמן כו' ובדרוש אלה תולדות נח דתקס"ב ענין עץ החיים

לד"ה: שייך לתקס"ב ח"א עי' רעז.

דחקס"ב: ראה ספ"מ תקס"ג עי' ד ואילך.

שמו"ע צלותא כחשאי, ובד"ה שימני כחותם חותם שוקע שמלמטה יראה ממשיך חותם בולט כו' ובד"ה יהודה אתה כו' וסד"ה כי תשמע בקול בענין עין ה' אל יריאיו עינא פקחא דא"א וזהו הסליחה כו' וזהו אבינו אב הרחמן שמבחי' אבא נמשכו הרחמים, נמצא יג"מ מתגלי' ע"י חכמה כי במוחין דגדלות מקור הרחמים כמ"ש בבה"ז שלח קס"א ע"פ ועתה יגדל נא כו' ובד"ה באתי לגני וכן אבא מלביש חסד דאריך ויונק ממזל ונוצר אותיות רצון כו' וע' בד"ה כי אתה אבינו שיוהכ"פ התגלות יס"א בנוק' כו' לכן י"ל יוהכ"פ יום העשור שה"ס יוד, ומה שע"י הסליחה נמשך היראה היינו כי היראה היא מקרוב וכשאינן סליחה הסתלקות הרצון זהו ריחוק ולא קירוב כו' וע' מד"ר כי תשא פס"ו יובן וטהר כי היוצר כו' עם זו יצרתי לו, וזהו וטהר לבנו לעבדך, לעבדך דוקא עבד יראה ימשיך הסליחה כו'.

לד"ה* להבין ענין צמצום, סוכות תקס"ג, בכל מאדך בינה זחיב וארא כ"ח וזהו יוהכ"פ וכן שמחה בינה ג"כ למעלה מהכלי וזהו סוכות, זה מלמטלמ"ע וזה מלמעלמ"ט.

בביאורי* הזהר בשלח ד"ה עוי"ל מאמר הנ"ל באופן אחר (והוא מרבינו ז"ל בפסח תקס"ב אך כמדומה שאין הלשון מדוקדק), פ"י נוני ימא הן המלאכי' וכן פ"י במק"מ שם דמ"ח ע"ב גבי נוני ימא מתבדרין כו' ע"ש, וארבי' הם לבושי הנשמות ושמלאכים הן מנשיקין כו' והם רוחני ובטלי' כנוני ימא כו' ולכן יכול לומר ע"ע שם השם משא"כ הנשמות יש מזיווג גופני ושרשם גבוה יותר ע"ש הרי כמשל דנוני ימא • מבחי' נשיקין ואמנם שם בביאור הראשון סותר פ"י המק"מ דאדרבה נוני ימא הם הנשמות הגבוהות דאצי' רב המנונא סבא ולפמ"ש לקמן דהם נשמות גבוהות דאצי' מבחי' נשיקין אלא דלא דמי למלאכי' לפי שהוצרך לחזור ע"י זיווג גופני או דרב המנונא סבא הוא בחי' לוינתן שהוא מאוא"סי בזיווג ב' דעיבור

לד"ה: שייך לתקס"ב ח"א ע' רעט.

בביאורי: בביאורי' הוא דף מב, ג. מאמר זה נדפס ג"כ (בהוספת ביאור) לעיל ע' ת.

ימא • מבחי': תיבה אחת אינה ברורה.

ולפמ"ש לקמן: בכת"י ב: ולפמ"ש לק"מ.

מאוא"ס: בכת"י ב: מאויא מזיווג ד'.

דמוחין כו'. דהנהי עכ"פ לפי משיש ענין ים ויבשה הם ב' השפעות הא' שהנברא הוא בטל ע"ד שלמעלה היש ולמטה אין כו' והב' ע"ד שלמטה היש ולמעלה האין ונוני ימא יש בהם הביטול ע"ד הא' ובהמות ארץ ע"ד הב' וכן נת' בתוי"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר וא"כ לפ"ז הצדיקים הנק' נוני ימא ע"כ צ"ל שגם שלמטה הם בביטול הנ"ל וכמ"ש באגה"ק אפשר לא נשתנה מהותן כו' והנשמות דיבשה יש וכענין אחד ועד בד"ה ששת ימים תאכל מצות כו' וא"כ מהי"ט גופא יש ג"כ יתרון ליבשה ע"ד שחורה אני ונאווה כו' וכענין הראני את מראיך שיש לו יתרון מקומי לך כו', וזהו שהדגים לית להם גביני עיין באד"ר דקלי"א שרומז לעתיקא כי הו מאריא והו ביטול והגבינים מורה על הכתר המכסה העין כשלא יראה הביטול ויהי נתפס העולם ליש כו' וגם ז"א נק' יחוט' לגבי ע"י כנודע מענין כאלקרי יחשב ולכן יש גביני כו'. ולפי הנראה בביאור הזהר ד"ה ועי"ל הנ"ל ששורש הארץ קדמה במח' כו' וכן נת' בביאור יבאו לבוש מל' ששורש התהוות היש מסוכ"ע כו' ואע"ג דעתי"א אין לה גבינים היינו יש אמיתי כו' וז"ש אחר קייס ויסע כו' אחר מדבר שר"ר ראי' בעלמא דאגליא והוא ג"כ פי' שור הבר כי בר וחוצ' עלמא דאתגליא כמו חכ' בחוץ גם בשורש ישע כ' שור ג"כ מל' הבטה מביט תמיד על האדם כו' וכן ביוסף עלי שור בכור שורו כו' סוף הת"ז אדם דבריאה ים אדם דאצי' שור.

כפלא ב"פ השם. בשכמל"ו. ובחרת בחיים: יהי רקיע וכת"י ויעש (והגם דביום ד' ה' כת"י ג"כ ויאמר ויעש ע' רמב"ן דויהי כן כ' שם אחר ויאמר). מהלב ב' השפעות א' פנימי' לדבור ומח' ב' חיצוני' לאיברי' המזון קיבה כו'. והבדל זה ע"י חצר הכבד פרסא. כן למעלה צור לבבי ואתה מחי' פנימי' נק' מים עליוני' תענוג עליון אז תתענג ומים תחתוני' תענוגי עוה"ז ולכן צ"ל רקיע המבדיל כו': (לכאורה נ"ל דכמו שפרסא מבדיל בין חיים למות שהם מ"ע ומ"ת כך יש הבדל בין חיים לחיי החיים וזהו ב"פ רקיע וכמו מבדיל בין קדש לקדש ובין קדש לחול וא"ש דנ"ו כאן שבת הבדלה כו' גם י"ל שם ההבדל אבני שיש טהור לכן אל תאמרו כו' ונשי' שרשן מחיי החיים לכן עכ"פ ובחרת בחיים. ותכלי' ירידתן מחיי החיי' בחי' יחיד. למט')

דהנה: ככת"י ב: והנה.

דקלי"א: ככת"י ב: דקל.

ישע כ': תיבות אלו אינן ברורות בהכתי.

כפ"ל: שייך לדיה שמע ישראל הנדפס לעיל ע' תקטו ואילך.

כפ"ל ב"פ: בראש העמוד רשום בגוכ"ק:

מים במים. ויהי קול. מפלגא ולעילא דאהורמיו כו'. נשא תקס"ג עוונותיכ' מבדילי, שלג. לבכתיני ב' השפעות' מלב. אני ישנה ולבי ער לב מקבל כו' ע' לקוטי הש"ס חגיגה אל תאמרו מים מים (עפרדס ש"ז פד"ה). ז"ה דמ"ז פע"ח שתי' יוהכ"פ.

כדי להמשיך מלמעל' מהפרסא למט' כמו עיי נסכי' לשיתי' למי' תחתוני' וכן בירורי' העלא' מלמטה מהפרסא למעלה וכל קרבי כו' וזהו מעין גני' שרשן ואחיכ נעשו באר מ"ח העלא'. וגם לעיל המעיין ישקה נחל השיטי'. ולכן י"ל אבני שייש ב"פ ייש ע' בכתבי' דמעזריטש או האראדאק שיי עולמות. ולפמיש במ"א דשיי הם מחצה מתר"ך איכ הפרסא בין חצי עליונה דכתר כו' וכמו קרומא דפסיק כו'.

ג) וזהו ראה את החיים, מים עליוני', מות תענוגי עוה"ז (נ"ל דזהו הפסולת ממית כמו צוא' כו' ולכן ג' שאכלו כו') פעור עורף (ע' סוף ס' כי"ה וע' פרדס שכ"ו ש"ז מי נתן נותר במקדשי') לכן השמידו מות וההפך מזה חיים כולכם כו' (וכאשר ברוחני' כך החכם רוא' שכל תענוגי עוה"ז מעורבים בעצבים חיה נח' ב' ומסי' ג' ב' ולקיא פיט או יג).

ד) אך איך יגיע לזה לבחור בחיים הוא עיי התבוננו' שמע שמ ע' ז' מדות לך הגדולה ביטול וזהו וייב יום א' חסד כו' ושבת עלי' (לכן ביתי שבת לחול הבדלה פרסא. ובשבת קידוש והחליצנו למעלה מהפרסא כו') והשם אותיות של הז' מדות מהוה הכל. ישראל עלו במח' היינו אותיו הנמשכ' ממדות שמע הנ"ל ומח' היא חיי החיים (מקור חיים וז"ש מקור מים חיים כו' מקור המים עליוני') ע"כ ובחרת בחיים כו': (וצ"ע דאם מ"ש עלו במח' היינו אותיו מח' הנ"ל איכ איך זהו חיי החיי' הא נת"ל שהמח' מקבל ממדו' שכלב וזהו חיים כו' ועוד דלקמן בפ"י אלקינו יאמר יחיד ויחיד היינו כתר שלמעלה טובא ממח' אותיו' מדות. עו"ל ב' השפעו' מלמעל' שם אותיו' ומעשה ידיך. לפ"ז חיי החיי' במדו'.

ה) ב"פ הוי' כי יוד צמצום כו' עד שיוכל להיות בחי' מחשבה ואחיכ צמצום ב' עד שיהי' בחי' אחד כי אחד אין שייך רק כשיש עולמות אבל למעלה בחי' יחיד כו'.

ו) ואח"כ תיקנו בשכמליו עמיש בחי' עבד ביטול הרקבת הגרעין עיי צמיח' מאדך וזהו עלי' למעלה ממח' חיי החיים כ"א לבחי' עצמיות. ואחיכ ודברת במ ג"כ מל' פה עובד ק"א פעמי' כו' (ענין מאדך עבודה במקיף ליכא פרסא נשא תקס"ג קדוש בתוך מיעיו משאיכ עבודה דפנימי עונותיכ' מבדילי'. ובודאי קודם בשכמליו ג"כ בירור למט' מפרסא וכל בירור עיי סכ"ע כנו' צו תקס"ה רק מ"מ נשתייר פסולת ולא נהפכו זדונו' רק בירורי נוגה משאיכ בשכמליו מאדך תשו' בחילא אפי' רע נהפך וכנו' בענין פרה ההבדל בין מ"ד דז"א למ"ד דח"ס, לפ"ז י"ל בע"ת ממשיכי'

מח"ס שהוא למעלה מקרומא, או מאוירא דג"כ למעלה מקרמא עילאי). כמו באדם לחמי לאשי אהוי"ר ע"ז הביורר למט' מהפרסא כנו' בויהי קול כמ"כ י"ל במזבח פרוכת בין היכל למזה"ח. י"ל מזה"ח דוגמת איברי המזון אהוי"ר. אבל מזה"פ איברי הנשימ' לב ריא' והלב אינו סובל מאכל גשמי לכן ועולה ונסך לא תסכו עליו. וזה חטא בני אהרן אש זרה כו"י

ביאור איך ס"ד שהולדה של האדם יהי' לעמל שיחה. כיון דכולם בחכמ' עשית א"כ מהו ההפרש בין עסק התורה לשארי חכמות דג"כ נמשכו מחכמ'. בכ"מ יש פרסא וגם בחכמה גופא יש קרום המפסיק בין המוחי' המחלקם להיות ל"ב שבילין ונתיבות (וזהו בזיא וכמ"כ יש ג"כ קרום המפסיק בין מו"ס דאי' לחסד דאי' כנו' בז"ה ד"ז וכמ"כ קרום זה ג"כ מפסיק בין אוירא שבו גלוי דעת דע"י ובין מו"ס).

ב) וצ"ל מהו הפרסא שלמטה. מהו ההפרש בין בהמה טמאה לטהורה. לכאורה החיות שוה. אך יש פרסא רקיע המבדיל. חצר הכבד שם מקום הביורר. והוא לבוש החשמל שמברר את הנוגה. ויש בו הכח לברר מפני ששרשן מחיצוני' בינה ונשפל להיו' לבוש שומר. ונוגה טו"ר שבה"כ מרפ"ח וע"י החשמל מתברר.

ג) ובבחי' עור ורקיע הוא הביורר כמשל בעור האדם יוצא הזיעה שהיא הפסולת לחוץ, כן למעלה זיעתן של חיות גיהנם, כמשל באדם ב' בחי' בעבודה א' בנחת ב' התלהבות מזה נמשך אח"כ כעס כו'.

ד) העור נק' נפה שמוציא' את הקמח וקולט' את הסולת, ועשית רשת, וזהו א"י באיזה מהן חפץ קודם שנתבררו אינו ניכר הפרש, ואח"כ הבדלה דברי' המותר' מהמים אשר מעל לרקיע כו' והאסורי' ממים שמתחת לרקיע בורא רע ע"י סימן ואין רע יורד מלמעלה (מ"מ מותר' ג"כ מבחי' אחר הבדל' בין קדש לחול כו' י"ל מפריס פרס' סי' טהרה בבהמה כי הסדק מורה שנמשך מלמעלה מהפרסא לתחת הפרסא כו').

ה) עתה ישוב לאות א' ויאמר שכמ"כ הפרסא בחכמ', הקרומו' מחלקי' הבדל בין מוחי' דחסדי' לדגבורי'. אמנם הקרום פועל ג"כ שיסתנן הפסולת דרך הקרום ויוצא לחוטם. כך זהו ענין שרש התהוו' חכמה חיצונית מח"ע, זהו הבדלה ראשונה בפסוק ויבדל בין מים כו'. וזהו א"י אם לעמל תורה דשניהם שרשן למעלה מחכמ'. אך תורה מח"ע שבתוך הקרום משא"כ

כו': בשולי העמוד רשום בנזכיק:

חיי' וחי' דחיין ע' באד"ר מחוטמא יובן כי הפסולת דרך קרום המוח נמשך באף ושם ההבדל בין חיי' לחיי' החיים אמנם לע"ל יהי' גילוי חיי' דחי'.

חכמ' חיצוני' היוצא ע"י הקרום נפרד מהם גלוי אור א"ס. וזהו בתורה אחכמ' והיא רחוקה כו'.

ו) והתחלקו' ל"ב שבילין רק בז"א אבל בא"א אינו נפסק הקרום כי שם אין שייך בירור פסולת, כולו טוב גם לא התחלקות פרטיו' רק קרום חופה ומפסיק בין כתר לחכמ' בכדי שיוכלו לקבל למטה כו' (וההארה שנמשכ' משם בבחי' חוטמא אינו ככו"א עלה עשן באפו, רק חייזן לבעל החוטם אני מתפלל, ומ"מ יש הפסק ורק הארה נמשך, רק מבחי' נקב ב' נמשך חיי דחייזן ע"י העלא' מ"ז. ע' בה"ז פ' ואתחנן בסופו).

ו) נפרש עמל שיח' עשרה מאמריו י"ל זהו מקרומא דא"א ויוצא הארה להיו' נמשך בחכמ' בריא' העולמו' אבל תורה למעל' ממו"ס עצמה שבתוך הקרום, ומ"מ קרום מפסיק בין כתר שבכתר למוי"ס אך בע"ת בשכמליו ממשיך מאוירא ע"י רדלי"א אחזי בההוא אוירא ודל"י.

אשר"י מי שעמלו בתורה כו' אם לעמל שיחה. עמל שיחה יש לפרש ב' אופני' הא' כנ"ל כמת חיצוניות, הב' י"ל עשרה מאמרות נק' אצלו ית' מילין דהדיוטא שיחה לגבי התורה שהיא שעשוע המלך בעצמותו אלקי' הבין דרכה ואין לשכח' בביטול העולמו' דדוד נענש על שקרא ד"ת זמירות כו' כמ"ש באגה"ק הטעם. וההפרש בין עמל שיח' לעמל תורה. נלע"ד ש"ל כי הנה ברורי' יש בב' עניני' הא' שלוקחין אתרוג ועושין ממנו מצוה זהו ודאי עיקר הביורר. ב' בדבר הרשות שאוכל אתרוג ומתפלל בכח האכילה. זהו ג"כ בירור אבל לא כהנ"ל שהרי גם בלא האתרוג הי' יכול לחיות ע"י לחם ואין זה הכרח כ"כ, ולכן י"ל שזה נק' עמל שיח' בירורי' די' מאמרות מצד עצמן. אבל בירור א' זהו עמל תורה דכל עמל הוא בירור וגם י"ל בפשוטו דהדבור מתחלק לג' חלקי' מצוה רשות עון. ובחי' הרשות ג"כ הוא בירור שמדבר לצורך ונק' עמל שיח' אבל אין לו ערוך לבירור בדבור מצוה בתורה הנק' עמל תורה וזהו אשרי אדם שעמלו וביורורי' בתורה וע' אגה"ק סד"ה והמשכילי'. והשתא י"ל ג"כ בחי' אלו למעלה קרום המפסיק במוחי' בז"א ועל ידו נסתנן הפסולת בחוטמא דז"א עלה עשן. זהו שרש חכמו' חיצוני' עמל שיחה כפשוטו. משא"כ בקרומא המפסיק בין ח"ס לחכמ' דאצי' אין שייך פסולת ח"ו רק ע"ד עשרה מאמריו ששרשן מחכמ' בראשי' נמי מאמר הוא, לגבי תורה ששרשה מח"ס. וכעין מ"ש במ"א הפרש בין קדושי יבמה דרבנן נק' רק מאמר משא"כ קדושין דאורי"י בחי' קדש עצמו. וע"ש

ומ"מ: בהכתי"י אינו ברור אם תיבה זו נמחקה בהעברת קולמוס.

וד"ל: בשולי העמוד רשום בגוכ"י:

ע"פ את הכבש הא'.

אשרי: הקטעים דלהלן נמצאים בגוכ"י בהמשך להנ"ל, והם רשימות השייכים לד"ה הנ"ל.

מענין ב' מיני מים ג"כ. ש"ל ג"כ בב' אופנים ע"ד הנ"ל או דמים תחתוני' י' מאמרות כו'. אמנם בשכמל"ו מגיע באורא שלמעלה גם מקרומא עילא' המפסיק בין מו"ס שרש הנאצלי' לע"י בחי' תחתונה שבמאציל.

עוד בענין שמע ישראל בשכמל"ו יובן התוכן ממ"ש ע"פ יונתי תקס"ו. ישראל שרש הנשמו' בכתר לכי לך ועי"ז תמשיך להיות רעייתי יפתי תומצ' כמ"כ כאן שמע ישראל לשרשך ועי"ז תמשיך להיות הוי' אלקינו יחיד לאחד וכן נת' שם וג"כ כאן מחיי החיי' לחיים כו'. אמנם מראיך איח מאדך כתר דתהו גבוה מתיקון כמ"כ כאן עול מלי' (וע' ע"פ ועתה ישראל שופטי' תקס"ב) עכד מאדך גורם הנ"ל איח שאינו בבחי' ממכ"ע רק סובב כהנ"ל. כי רבים בני שוממ' ע' במדרש גבי גלו' יהויכין ששמר זיבה בגלותו.

קריא' שמע ע"ד לבבתיני ע' ע"פ אני ישינה. והעלא' מ"ן הוא שמע ישראל בירור כבד נשלח הדם ללב וממשיך מהמוח ללב וזהו ה' אלקינו ע' זהר שלח. ואח"כ אחד נמשך מלב אח למוד ד' רבתי.

א"ת מים מים שי יש הכת"ר תרי"ך ב"פ ש"י רק בחי' תחתונה שבמאציל ש"י העליון אינו מושג ולהיו' כתר פרצוף א' ע"כ א"ל מים ב"פ. ובע"ת ממשיכי' מאורא ש"י העליון ג"כ. וגבה מאד יוגבה המאדך ובכל לכבך היינו ב' לבבו' כנ"ל.

וב' פרסות ע' בענין עד הגל שיש ב"פ גל בין יעקב ללבן, והגל מאבני' והשתא מדוקדק אבני שיש.

ע' בלק"א דהה"מ ד"ה בשכמל"ו מענין מים במים הנ"ל. פי' המים אשר מעל השמי' כו' ונבראו שהם ג"כ רק הארה עדי' ונבראו כו' כמ"ש במ"א.

הנה כתי' תחת אשר לא עבדת כו' ועבדת כו' כי ע"י ב' בחי' עבד הנ"ל תורה ועי"מ יהי' ההנהגה עפי' התורה. משא"כ כשלא עבדת כו' אז מקבלי' הע"ש מבחי' גדולה אם צדקת מה תתן לו כו' ארך אפים כמ"ש פ' בשלח וזהו המלחמ' אם תגביה כנשר שרצונם לקבל מבחי' הנ"ל אך משם אורידך נאם ע"י דיבור תורה כו' וזשרז"ל כל המקבל עליו עול תורה כו'. ולהפך ב' עולי' מלי' וז"א כנגד ב' עבד הנ"ל. ובעול תורה נפטר מב' עול כי התורה עבד הב' וא"א להגיע לזה בלתי עבד הא' דאם אין ירא' אין חכמ', הלכך עמלו בתורה כולל הכל.

עבד הג' דתפלה לדוד לעבדך בן אמתך.

ב' עבדי' ע' בכי תשמע ראה תקס"ו חצר החיצונ' מפתחו' החיצוני' הזיו להחיו' עולמו' י"ל זהו עבד הא' להמשיך גלוי הזיו, אבל לפתוח פנימי' זהו עבד הב', שער החצר הפנימי' כו' וביום השבת.

בתורה מבואר דעבד ב' תורה וצ"ע דזהו שר כמ"ש ר"ג ואני כשר משמע לא עבד גם צ"ע מ"ש במאמ' דאני כשר דניסי' דוקא ע"י עבד וזה סותר מאמר דבהרת ניסי' ע"י לימוד תושבע"פ. מיהו רפב"י לא נו' כ"כ • וכרחב"ד. גם צ"ל עבד דבשכמל"ו מהו.

בענין עבד ע' בס' רשי"כ דלאזני וע' לאהבה ולעבדו תחלת תקס"ב. כשר לפני המלך סוף תקס"ג. עוד ענין שר ונוגשיך צדקה דבארדיצוב. ובאותו תעבודו שבתורה אחרי תלכו כו'. משפטי' ששה שני' יעבוד תקס"ב תקס"ה. מאמ' הוזהר קדושי' לפני לא נוצר נו' ענין עבדי דוד. הנה ישכיל עבדי בזהר וישב תקס"ז.

אולי ב' עבד הנ"ל חנוך מנעלי' מסך בין אצי' לבריאי' עמל שיח', עמל תורה קרום דמו"ס ב' בחי' רקיע ג"כ העמל כי רק נחש"מ תורה ע' בענין ע' שנין דוד ב' בחי' מלך מל' דאצי' עתיק לבי"ע קבל' עמ"ש עבד הא' ומל' דא"ק מקיף אחכמ' עבד דתורה ביטול שאינו מושג ושיתלבש בחכמ' כמ"ש תשמע בקול מה שבתוך הקול הוא ע"י עמל תורה דוקא ועי"ו קול מדלג כו'.

מ"ש בזהר ח"ג קצ"ה ב' עבד הראשון פסוד"ו ע' וכי ימכור איש את בתו לאמה עבד עברי פסוד"ו הב' גמר השמו"ע ובינתיים צ"ל מס"נ בק"ש וגם להיות עני בעוזר דלים, וזהו אני עבדך ואחי"כ עבדך בן אמתך כי ק"ש בחי' אמה העברי' בריא' ועבד הב' הוא באצי' שמו"ע א"כ הוא בן אמתך ר"ל שכבר הקדים להיות בחי' אמ', נ"ל שי"ל ע"ד משנת' בענין עבד ושר, דר"ג תנאי' שר"י הנהגו' המלוכה אבל מאחורי"י דחכמ' נובלות חשי"מ תורה. עבד רחב"ד ביטול פועל מהמלך לרפאו' החולה הגם שאין כן ע"פ משפט התורה. וכענין שביקש דוד מלפניך משפטי יצא. ומרבע"ה שר ועבד. וצ"ל באברהם ג"כ כתי' עבדי בחומש ובתהלים ק"ה וג"כ שר כי באר חפרוה שרים אנהו ומה בינו למשה. אלא הענין כי משה מלמעלה למטה שר התורה בחי' חכמה. ועבד למעלה מהחכמ' או פנימיות' כענין אם אין חכמ' אין ירא' הנה ירא' זו למעלה מהחכמ' הראשי' דחכמ' גבו' במו"ס ערמ"ז. וכמ"כ יש בחי' שר ועבד בעבודה מלמט' למעלה שר בחי' שמע ישראל ק"ש שר אל התבוננו' מוח שליט, יש בחי' לבבו נאמן למעלה מהתבוננו' זהו עבד הב', לכן בין עבד א'

אתכפי' פסוד'ז ק'ש שר ואח'כ שמו'ע השתחוא' לבבו נאמן ע' ע'פ יביאו
לבוש מל'.

עבד קצ'ה ב' רי'ג ב' רכ'ב א' ובפ' קדושים ובר'מ כי תצא בענין שכר
שכיר. בתורה זו אינו מובן הצעה דלך הגדולה. ונ'ל משום דצריך
לבאר אח'כ ענין עבד שממשיך להיות ממכ'ע מילי' דהדיוטא. ע'כ צריך
להצעה זו דגדול הוא התפשטו' ממכ'ע (או גם סכ'ע). ולגבי העצמו' הוא
בטל וזהו לך הגדולה. ע'כ כדי להמשיך שיהי' גדול בעיר אלקינו לזה צריך
עבודה כו' ענין למעלה עד אין תכלי' ע' פי' מעלה וארא תקס"ב. וא'כ ילכו
מחיל אל חיל עליו' אין קץ בממכ'ע זהו למעלה אין תכלי' וכי' בהתפשטו'
הגדולה משא'כ מהו'ע אינו בגדר מעומ'ט היינו לך הגדולה. וע' בתורו'
לאזני יש תורה ע'פ לך הגדולה.

הגדולה: בגוכי'ק בראש הדף שלאחרי זה רשום: תורה והקיצות היא תשיחך'. ואולי תיכנת אלו
ג'כ שייכים לרשימה זו.

קיצורים • מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע על הגהות הצ"צ למאמרי תקס"ב

הגהות לדי"ה כל המשמח"י, תקס"ב, ובו ה' פרקים עם קיצורים, וג' הערות
(א) פ"י ברכת אשר ברא ששון ב) מענין תף ג) ה' קולות.

ענינים

פרק א. שכל תמידי שבמים, טפה, אור השמש מכה בארץ יותר מכמו
באור.

פרק ב. ריחא דלבושייכו יחוד חיצוני דא"א. הכנסת כלה. יחוד גופני
דז"נ. שמו"ע צריכה כוונה יתר מק"ש.

פרק ג. חנוך ואליהו. הביטול בגשם הגוף וההסתלקות בשמחה. וביטול
ר"ע. שמחת הנשמה ועצבות הגוף וביטול דמשה פנימי יותר,
ורע"ק.

פרק ד. כלה כלות הנפש. עש"ן. עולם נעלה מנפש. מושכל מורגש
מוטבע. כניד'.

פרק ה. תורה המשכה עצמית, כדיבור ניכר יותר מעלת השכל. ה' קולות
ה' פרצופי'. ה"פ קול גימ' פר"ת.

הערות

(א) חו"ב ז"א ומל' דאצ"י ואיך שייך ל' ברא. ויבאר דבעצמות ההמשכה היא
רק בדרך תרטי"ב להצ"צ, ונעתקו כאן אלו ששייכים למאמרי שנת תקס"ב.
והגילוי דח"ע הוא ע"י שערות. ויבאר ענין ההודאה בשלמעלה מן הדעת.
ענינים: א) ברא חו"כ. ב) הודאה שלמעלה מן הדעת. ג) תכלית הידיעה.

(ב) תוף דקדושה הם מ"ח קרשי המשכו"י ת"פ אמות. במע"ב ת"פ אותיות,
ופ"ת לחם, ותוף הוא נצח. מנצח ת"פ מחנות דקל"י לילית. ענינים:
תוף דקדושה מכרית תוף דקל"י.

(*) קיצורים אלו נעתקו מצילום גוכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע (והם קיצורים על המאמרים
שנבדוק תרטי"ב להצ"צ, ונעתקו כאן אלו ששייכים למאמרי שנת תקס"ב).
(**) נדפסו בהוספות לתקס"ב ח"א ע' רצה.
המשכן: תיבה אחת אינה ברורה בהצילום שתח"י.

ג) ה"פ קול פרי"ת כת"ר נהר היוצא מעדן הוא דמעיקרא. לעיל הוא יהי זה. ז"א יתעלה במקום או"א.

א) פר"ת כת"ר. לעיל א) הוא יהי זה. ב) ז"א במקור או"א.

• • •

והריחוי ביראת ה', תקס"ב

קיצור. חיצוניות המקיפים גבוה מפנימי הפנימית, א) מעלת התלמיד על הבן. ב) רב עדיף מאב ג) שיחתן של עבדי מתורתן של בנים, ד) שעה בתש"ו בעוה"ז מחיי עוה"ב, ה) זנב לאריות מראש לשועלים, ו) זבל של יצחק טוב מזהבו של אבימלך, ז) לקוות לד' מהבטחת אדם, ח) הארה מא"א עדיף מעצמיות ז"א, ט) יו"ד שבאלף למעלה מהאותיות, לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

ענינים. הארת העליון עדיף מעצמיות התחתון.

והריחוי: ההגהות מהצ"צ נדפסו בהוספות לעיל.

**מראה מקומות
וציונים**

מראה מקומות וציונים

עמוד שכג

המגיד מראשית אחרית: ישעי' מו, י.
ולכללות המאמר ראה ג"כ ת"ח ר"פ
בראשית (ד"ה בראשית ברא הא'). אוה"ת
בראשית כרך ג' תקסד, א. המשך חייב אדם
לכרך תרל"ח ע' נז. ובארוכה שיחת ש"פ
בראשית התשח"י. וראה להלן ד"ה בראשית
ברא וד"ה להבין מאמר ביבמה.

י'דוע קושיית הרמב"ן: ר"פ בראשית.

אומן את הדסה: אסתר ב, ז.

בווהר .. דאסתכל באורייתא וברא עלמא:

ז'ח"ב קסא, א.

סיבוב הגוף של השמש .. שמשותחוהו כו'
וכמ"ש במ"א: ראה ב"ב כה, א. סנהדרין צא,
ב. תנאי פמ"ב בהגהה. ת"רא בראשית ז, ג.
סידור שער המילה קמב, א. להלן רד"ה
הנותן לשכוי בינה. ובכ"מ.

שאלפים שנה קדמה תורה לעולם: מדרש
תהלים צ, ד. ובכ"מ.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

בחכ' שנק' ראשית כידוע: ראה ת"י ריש
בראשית. פרדס ערה"כ ערך ראשית.

הנה איתא במדרש: ראה לקו"ש ח"ד ע'

1236 בשוה"ג להערה 34.

אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל
תורה: איוב ה, ז. סנהדרין צט, ב. וראה ג"כ
ת"ח הנסמן לעיל (בריש המאמר) אות ז'.
אוה"ת ח"יש קכט, א. אוה"ת וישב תתקיא, ב.
אוה"ת שמיני ע' נז. להלן ריש הביאור לד"ה
שמע ישראל.

שנחלקו חז"ל אם שמים קדמו: חגיגה יב,
א. וראה ג"כ ת"רא ויגש מג, ג. (ותרח שם).

אוה"ת בראשית כרך ג' תפז, א.

עמוד שכד

ולאו אורח"י דמלכא לאשתעי במילין
דהיוטא: ראה ז'ח"ג קמט, ב.

עמוד שכה

מגיד לשון המשכה: ראה הערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בד"ה מזמור שיר ליוה"ש
לכ"ק אדהאמ"צ ע' 14.

דנגיד ונפיק: ראה דניאל ז, י.

ואת צנועים חכמה: משלי א, ב.

וכמ"ש במ"א על ענין התינוק: ראה ספה"מ
אתהלך לאזניא ע' עג.

עמוד שכז

והוא נער בוכה: ראה שמות ב, ו.

מיס תחתונים בוכים: ת"ז ת"י ה'.

כל נשמה הוה קיימא בדיוקנאה: ראה ז'ח"ג
קד, ב. והערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ
תשי"ח ע' 182.

משה ה"י בח"י יס"א: ראה מא"א אות מ'
סני"ה. וביאור נתיב שם.

כי מן המים משיתיהו: שמות א, י. וראה
ת"רא שמות נא, ד. אוה"ת ורא ע' קסה.

דרמ"צ פא, א. ובכ"מ.

כמבואר בווהר: ז'ח"ג צט, א. וראה אוה"ת
ג"ד ע' ה.

תנאי ה"י להקב"ה .. לתנאו לאיתנו: ב"ר
פ"ה, ה. ובכ"מ.

משכיל לאיתן האורחי וכמ"ש בר"מ:
תהלים פט, א. ז'ח"ב קי, א ואילך.

בראשית: מאמר זה נמצא ג"כ בסגנון הצי"צ
בגזכ"ק (ונמצא בדפוס). וראה הנסמן לעיל
ברד"ה המגיד מראשית.

ראו"י היתה בת שבע לדוד מו"יב: סנהדרין
קו, א.

מ' יום קודם יצירת: ראה סוטה ב, א.

עמוד שכז

החורה ניתנה בבח"י כלל ופרט: ראה תנאי
בהקדמה (ג, ב). חגיגה י, ב.

לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה:
פסחים ג, ב.

ודוד שהי' בחי' מל': ראה פרדס שער ערכי הכינויים וקהלת יעקב בערכו.

ערו ערו עד היסוד: תהלים קלו, ז. וכמ"ש במ"א שסיבת ענין החיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד. וראה לקו"ת חוקת סה, א. דרושים לר"ה סא, א. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קסד.

עמוד שלב

ה' מלך ימלוך: ראה תהלים י, טו. דה"א טז, לא. שמות טו, יח. וראה זח"א לב, א (ונצוצי זהר שם).

בבחי' מטי ולא מטי: ראה בהנסמן לעיל (החיות רצוא ושוב). וראה ג"כ תו"א בראשית ב, ג ואילך. ובכ"מ.

שהנשים פטורות ממ"ע שהז"ג: קדושין כט, א. וראה הקדמת טעמ"צ בלק"ת להאריז"ל פ' בראשית. תו"א תצוה ק"א, ב. שם הוספות קמב, א. אוה"ת בא ע' שמט. דרושים לשי"ש ע' איתתכב.

שהמצות הם אורחות הוי": ראה זח"ג קכט, א. ובביאור האריז"ל שם. מ"ח מס' אי"א ספ"ד. לקו"ת ראה כא, ד. מנין שהקבי"ה מניח תפילין: ראה ברכות ו, א.

עמוד שלג

קרי' ל"י ולא עני: ראה תענית יב, ב. ובכ"מ. תלת גו תלת בבחי' עיבור: ראה ע"ח שער הכללים פ"ג. ביאוה"ז לאדהאמ"צ מד, א. תו"א וראר נת, ד. ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קעו. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' מח וע' קלה. ובכ"מ. דכולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד שלד

מי שאין בו דעה אסור לרחס עליו: ברכות לג, א.

כי אחת אבינו: ישע"י סג, טז. ויאמר כי יצר לב האדם: בראשית ת, כא. עלה עשן באפן: תהלים יח, ט. בלילה מאי קעביד קוב"ה .. אלפי שנאן:

שהתו"י היא בחי' נובלות ח"ס: ראה ב"ר פ"ז, ה. חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

עמוד שכח

לו' ימ"ב שהם מדות דאצ"י: זח"א רמז, א. זח"ג רחצ, ב. ובכ"מ. ומשם יפרד והי' לדי' ראשים: בראשית ב, י. נקראים הקליפות בשם רה"ר: ראה המשך מים רבים ע' ה ואילך (וש"ג). מארז"ל בענין הזיווגים שהם קשים כק"ס: סוטה ב, א. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ה ח"א ע' רכב ואילך. לרוקע הארץ על המים: תהלים קלו, ו.

עמוד שכט

שגדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ: כתובות ה, א. בעובדא דרחב"ד: תענית כה, א. וראה ג"כ תו"א שמות נד, ב. הילכו שנים יחדיו: עמוס ג, ג. בראת יצה"ר בראת תורה תכלין: ראה קידושין ל, ב.

עמוד של

כנו' בזה"ר: זח"ג נד, ב. במדרש הנעלם אלמלא יצה"ר חדוותא דשמעתא לא אשתכח: זח"א קלח, א. להבין מאמר ביבמה: מאמר זה נמצא ג"כ בשינויים קלים (ותוס' הגהות) בדי"ה את ה' האמרת באוה"ת תבוא תתרג, א. זיקה נישואין עושה: ראה יבמות לח, ב. בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א. וזהו ענין הסמיכות: ראה לעיל רד"ה המגיד מראשית. קורא הדורות מראש: ישע"י מא, ד.

עמוד שלא

להבין מאמר הזה"ר: נדפס בשינויים ותוס' הגהות בביאוה"ז להצ"צ כרך א' ע' קמת.

מראה מקומות

תרכג

זקן שקנה חכמה: קדושיו לב, ב. וראה לקוית עקב טו, ג. ובכ"מ. ואחיו מת: בראשית מד, כ.

בצאת נפשה .. בן אוני: בראשית לה, יח. גביע הכסף שהטמין יוסף: בראשית מד, ב. ובהבא להלן ראה ג"כ לקוית מסעי צ, א. אוהית מקץ שמא, א ואילך. דרוש דגביע הכסף לאדהאמ"צ. ובכ"מ.

כסף .. אהבה הנמשכת כמים: ראה תניא ספמ"ד, פ"ג. ובהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' תקלו. ויטפו ענווים: ישעי' כט, יט. זכר רב טובך יביעו וכמש' במ"א: תהלים קמה, ז. וראה ספיה"מ תקס"ב (חיא) ע' פ ואילך.

עמוד שלז

כמש' במ"א ע"פ ויטפו ענווים: ראה ספיה"מ תקס"ב (חיא) ע' נא ואילך. הלל הזקן .. אם אני כאן: סוכה נג, א. דאפי' אור צח: תז' ת"י ע' (קלה, ב). כי נחש ינחש איש אשר כמוני: בראשית מד, טו.

עמוד שלח

אחיו אנכי ברמאות: מגילה יב, ב. ובכ"מ. חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א. ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב. והנסתרות: דברים כט, כח. במופלא ממך: חגיגה יג, א. אין נסתר מנגד עיניך: נוסח הוידוי. והנחש ה"י עדום: בראשית ג, א. תנין הגדול: יחזקאל כט, ג. וראה זח"ב כח, א. לד, א ואילך. סידור קמד, א. רישא דדהבא: דניאל ב, לח. וראה ג"כ לקוית בהעלותך לה, ד. אוהית ניך כרך ב' עה"פ שם (ע' א'קמא).

זלעזו עשה האלקים: קהלת ז, יד. ויוסף לקט כל הכסף ונתן התמישית לפרעה: בראשית מז, יד ואילך. וראה ג"כ לקוית שה"ש ד, ד. כד, ד. החייתנו: בראשית מז, כה.

ע"ז ג, ב. תהלים סח, יח. וראה תר"א יתרו עג, ג. ספיה"מ תקס"ט ע' קפ ואילך. יהל אור עה"פ שם.

כי המל' לית לה חיי' מצד עצמה: ראה זח"א קלה, ב.

עמוד שלה

כמבואר בהל' נדה: נדה נט, ב. ושרש השתן למעלה .. במ"א וד"ל: באחד מכתבי המעתיקים ליתא שורה זו, ובמקומה רשום כאן: ובוזה יובן מ"ש כל האוחז באמה ומשתין כו' שמתערב הפנימי דורע בחיצוני וכמבואר במ"א וד"ל.

מצנור השמאלי כו' ידוע שהוא המכוון לש"ש: בב"אוי"ז הנסמן לעיל (בריש המאמר) זה לשונו כאן: מצנור השמאלי זהו ע"ד מארז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוונו.

להבין .. דיוסף ויהודא: נדפס בשינויים קלים ובתוס' הגהות וקיצור באוהית מקץ כרך ו' תתשג, ב ואילך. ובספיה"מ תרכ"ח ע' מד. קטע ממאמר זה נעתק באוהית בהר ע' תרכ (בתוס' הגהות). וראה להלן ד"ה להבין מאמר הזהר בענין הספייחים.

בחי' צדיק תחתון: זח"א קנג, ב. רוחא דשביק בה בעלה: ע"ח שער ל"ח פ"ח. פ"ח שער הק"ש פ"ט. שיהודא רצה להעלותו אל אביו יעקב: בראשית מד, כב. ועוד.

הורידוהו אלי: בראשית מד, כא. הפעם יזכני אשי: בראשית ל, כ. הלא אנכי טוב לך: שמאל א' א, ח. אודם מן האשה: נדה לא, א. יעקב .. הקו שלו האמצעי: ראה אוהית האוניו ע' א'תרפה ובהנסמן בשערי זהר לברכות נח, א ולב"ר פע"ז, א.

עמוד שלו

לא יוכל הנער לעזוב את אביו: בראשית מד, כב.

אין קישוי אלא לדעת: יבמות נג, ב. ובכ"מ. משמש מח בעריות פטור: שבועות יח, א. בן זקונים: בראשית לז, ג.

דאזויפט מאנהא לברתא: ראה זח"א ב, א.
קלא פנימאה: ראה זח"א נ, ב. ובכ"מ.
קול גדול ולא יסף: דברים ה, יט.

עמוד שמב

משה ע"ה שהי' מתפלל בכל מיני ניגון
בצלוחא כמ"ש בר"מ: ראה ת"ז תכ"א (נא, ב).
אדני שפתי תפתח: תהלים נא, יז.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
פותח את ידיך פתיחו דידוי: תהלים קמה,
טז. וראה ת"ז בהקדמה (ז, ב).

עמוד שמג

שמהתעבות האור נעשה הכלי: ע"ח שמ"ז
פ"א. ובכ"מ.
אנפי זוטרי: חגיגה יג, ב. וראה בכ"ז
כארוכה בדמ"צ ד, א. ובכ"מ.

עמוד דשמ

כמו שראה החסיד ב' רוחות מספרות:
ברכות יח, ב.
פיתוח האבנים על שמות בניי: ראה שמות
כח, ט.

האבנים הם האותיות כידוע: ראה ס"י פ"ד
מ"ב. תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ.

עמוד שמה

בינה ליבא הלב מבין: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו. ובכ"מ.
אימא עילאה אם הבנים כידוע: ראה זח"א
ריט, א. זח"ג מ, ב. ובכ"מ.

עמוד שמו

ואתה תצוה: שמות כז, כ. ראה תו"ח שמות
תסד, ב ד"ה זה באריכות הביאור.
תרי"ג מצוות ניתנו לישראל .. וצדיק
באמונתו יחי': מכות כד, א. חבוק ב, ד.
ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: בראשית א,
ה.
החיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה לפני ד"ה
קום יחזקאל.

הנסתרות והנגלות אתה יודע: נוסח הוידוי.

עמוד שלט

אין כסף נחשב למאומה: מלכים א' י, כא.
דה"ב ט, כ.
היתה סיהרא באשלמוחא: ראה זח"א רכה,
ב. שמור פטיז, כו.
שלח לתרשיש להביא זהב אופיר: מלכים-א
ט, כח.
להבין מאמר הזוהר בענין הספיתים: זח"ב
קסו, ב ואילך. חלק ממאמר זה נעתק באוה"ת
בהר ע' תרג (בתוס' הגהות). וראה ג"כ תו"א
ויגש מד, ג (ובתו"ח שם קו, א. ובאוה"ת שם
שנב, א. ובספה"מ תקס"ה ע' קצח).
והיינו ענין רוחא דשביק בגווה הנ"ל:
מק"מ שם. וראה לעיל ד"ה להבין כו' המעשה
דיוסף ויהודא.

לא מאסתי: ויקרא כו, מד.
תן לחכם ויחכם: משלי ט, ט.
אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה
כלי: סנהדרין כב, ב.
לא תוסיף תת כחה לך: בראשית ד, יב.

עמוד שמ

להבין ענין אלני דבוסמי .. בזוהר: ראה
זח"א עז, א. וראה ג"כ אוה"ת לך לך כרך ב'
תרעת, א ואילך.
אז ירננו כל עצי היער לפני ה': תהלים צו,
יב.

דקוב"ה אחי לאשתעשע: זח"א שם. זח"ב
מו, א. ובכ"מ.
ילד שעשועים: ירמ' לא, כ.

עמוד שמא

קמץ בכתר ופתח בחכמה: ראה ת"ז ת"ע
קכט, ב. וראה אוה"ת ואתחנן ע' שעט, שפב.
לכמה ענינים המבוארים במאמר זה ראה ג"כ
אגה"ק ס"ה ובהנסמן בליקוט פירושים ומ"מ
שם. ספה"מ תקס"ג ע' רה. ספה"מ תקס"ז ע'
רלו ואילך.
פתוחי חותם שהוא מנצפ"ך שביסוד אימא:
ראה ג"כ אוה"ת חוקת ע' תתא.

מראה מקומות

תרכה

כי אתך אני: ישעי' מג, ה. ובכ"מ.
קרוב ה' לכל קוראי: תהלים קמה, יח.
ותורה אור: משלי י, כג.

עמוד שנ

התורה קדמה לעולם: פסחים נד, א.
אסתכל באורייתא וברא עלמא: זחיב קסא,
א.
בראשית נמי מאמר הוא: ריה לב, א.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.
ואה"י אצלו אמון .. אומן: משלי ח, ל. ב"ר
בתחילתו.
שגנזו לצדיקים לע"ל: ראה זחיא רסו, א.
ז"ח פה, ב. ובכ"מ.

מוריד שאול: שמריא ב, ו.
כי אין מעשה וחשבון: ראה קהלת ח, י.
שרגליה יורדות מות: משלי ה, ה.
הגדול מחבירו יצרו גדול: סוכה נב, א.
יפה תשובה מכל חיי העוה"ב: אבות פ"ד
מ"ז.

תחת אשר לא עבדת בשמחה: דברים כח,
מז.
ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.
כי אתך אני: ישעי' מג, ה. ובכ"מ.
כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא
וארעא: דהיא כט, יא. זחיא לא, א. ז"ח קג, ב.
ובכ"מ.

עמוד שנא

דבכחמה אתבכירי: ראה זחיב רנד, ב. ע"ח
שי"ח פ"ה. ובכ"מ.
אני ישנה ולבי ער: שה"ש ה, יב. חלק
מהמאמר נדפס ג"כ בספר מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' רפא.
הנה עדי"מ כאדם התחתון: ראה ג"כ לקו"ת
פקודי ז, ד. אה"ת שה"ש ע' תפו, וע' תקיט.
ובכ"מ.

עמוד שנב

אני ישנה בגלותא: זחיג צה, א.
שא"י נק' ליבא דכל עלמין: זחיג קסא, א.

אלק"י אל דמי לך .. כנוצר בוהר: תהלים
פג, ב. זחיב קמ, א. ובכ"מ.
כמי"ש בוהר ע"פ שחורה ונאוה: זחיג קצא,
א.

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א,
כו.

שאינ עצבות לפני המקום: חגיגה ה, ב.
גם ע"ד שכתוב בפרק הקודם: כנראה
כוונתו להמאמר שה"י רשום בהב"ך לפני
מאמר זה (ואי"ן תחי"י הב"ך בשלימות).
בתו' שקדמה לעולם: פסחים נד, א. ובכ"מ.
ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

עמוד שמו

כל מניע מתנועע: ראה מ"ז ח"א פמ"ט.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
דברה תורה כלשון בני"א: ברכות לא, ב.
ובכ"מ.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה,
יג.
הללו את ה' מן השמים: תהלים קמה, א
ואילך.

כי על ימים יסדה: ראה תהלים כד, ב.
הגשם חלף הלך לו: שה"ש ב, יא.
כשיוציא חמה מנרתיקה: נדרים ח, ב.
ובכ"מ.

כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
ולבי ראה הרבה חכמה: קהלת א, טז.
הלב רואה: קה"ר עה"פ.
אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.

עמוד שמח

המצות נק' אברים דמלכא: ת"ז ת"י ל.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
מאור שבה מחזירו: איכ"ר פתיחתא ב.
כי פנו אלי עורף: ירמ"י ב, כז.

עמוד שמט

שבלשון הזוהר .. קוב"ה סתים וגליא: זחיב
רכו, ב.
וימינו תחבוקני: שה"ש ב, ו.

נובלות חכמה של מעלה: ב"ר פי"ז ה.
הרהור לא עביד מידי: זחיג קה, א. וראה
הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב הי"ב.

ושקולה כנגד כל המצות מעשיות: פאה
פ"א מ"א. ובכ"מ.

ס' יצירה .. השלבת הקשורה בגחלת:
פ"א מ"ז. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ד ע' צו.
דרמ"צ קפ"ב, ב. המשך מים רבים תרל"ז
פס"ד ואילך.

יוצר אור ובורא חושך: ישע"י מה, ז. וראה
ג"כ ספר הערכים — חב"ד כרך ב' ע' תצו.

עמוד שנו

להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידושים:
משלי א, ו.

ואצלת מן הרוח: ראה במדבר יא, יז. כה.
וראה תרי"א בראשית ג, א. ספה"מ תקס"ז ע'
תכט. ובכ"מ.

ונחת מהודך עליו: במדבר כז, כ.
וישלח את אצילי בני ישראל: ראה שמות
כד, יא.

לית מחשבה תפיסא ב"י כלל: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.

עמוד שנו

למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית:
ראה זהר חדש יתרו (לד, ג). ת"ז תי"ט (מ, ב).
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
כעין הברק היוצא מן החרטים: חגיגה יג,
ב.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
המבואר במ"א בענין נטילת ידים: ראה
ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קד. מאה שערים מד,
ב. ובהנשמן בהערות וציונים שם. ספה"מ
תקס"ד ע' נא.

עמוד שנה

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח
אליהו.

לו ישמעאל יחי' לפניך: בראשית יז, יח.
איך החבוש יחיר עצמו: ראה ברכות ה, ב.

והיינו בחי' אחוריים דאבא כמיש בלקית:
לקי"ת להאריזיל פ' וירא.

סמכוני באישות: שה"ש ב, ה.
ונאמר בזהר על דפיקו דלבא בגלותא:
זחיג ריט, א. וראה ג"כ אגה"ק סל"א.

כי הלא ידוע ענין הבכ"י: בהבא להלן ראה
ג"כ תרי"א וישלח כו, א. (וספה"מ תקס"ה ע'
עט. ותרי"ח שם מו, א).

הדמעות שהוא בניה דחכ"י: ראה לקי"ת
הוספה לד"ה בהעלותך צו, ג. וש"נ.
זיעתן של חיות: ראה ב"ר פע"ח, א. ובכ"מ.

עמוד שנג

בוהר דר' אבא כשה"י במדבר: ראה זחי"ב
קפז, א (ושם קפג, ב).

במדרש הנעלם בר"ע: זחי"א צח, ב.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
דרך הנשר בשמים: משלי ל, יט.

יעלו אבר כנשרים כידוע פ"י זה ברד"ק:
ישע"י מ, לא. רד"ק עה"פ. וראה אוה"ת נ"ך ע'
רלו.

עמוד שנד

כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
וראה יהל אור ע' שא ואילך. אוה"ת לך לך
תרצד, א. ובכ"מ.

בבכ"י יבואו: ירמ"י לא, ח. וראה תרי"א וארא
נה, ד. אוה"ת יגיש שנה, ב. ובכ"מ.
הלוך ובכו ילכו: ירמ"י נ, ד.

ועי"ז ואביא אתכם אלי: ראה אוה"ת האוינו
ע' איתרסד.

יוס שכולו ארוך: ראה קידושין לט, ב.
ותשלך אמת ארצה: דניאל ח, יב.
ענין נהר דינור: דניאל ז, י. חגיגה יג, ב.

זחי"ב ריא, ב. ובכ"מ. וראה ג"כ לקי"ת שלח
מא, א. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רנד ואילך.
שעל ראש רשעים יחול: ראה ירמ"י כג, יט.

עמוד שנה

ומיש בליקוטי תורה על זה: טעה"מ
להאריזיל פ' וירא. וראה ג"כ משנת חסידים
מס' גמ"ח פ"א מ"ג.

מראה מקומות

תרכז

להלן בהוספות ראשי פרקים מכיכ אדהאמיצ
למאמר זה.

א. ארוממך ה' תהלים ל, ב.

ב. ונק' בווהר שהוא ענין ארמוחא: זחיג קפת,

ב.

נאום דוד בן ישי: שמואל ב כג, א.

הוקם עולה של תורה: במדביר פייח כא.

מדרש שמואל פכ'ט. תדאיר רפי'ב.

נר אלקים נשמת אדם: משלי כ, כז. וראה

גיכ תניא פייט ובליקוט פירושים ומי'מ שם.

רשפיה רשפי אש: שהי'ש ח, ו.

עמוד ששכ

הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.

עובדוי קריבו ל'י בכל יומי: זחיא קכט, א.

ושבתם וראיתם .. שונה פרקו מאה פעמים:

מלאכי ג, יח. חגיגה ט, ב. וראה תניא פט'ו

ובליקוט פירושים ומי'מ שם.

בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.

קול דודי דופק: שהי'ש ה, ב.

עמוד ששג

לא ייעף ולא ייגע: ישעי' מ, כח.

נהר דינור דנגיד ונפיק: דניאל ז, י. וראה

זחיב ריא, ב. תריא מקץ לא, א. ובכ'מ.

צריך להבין תחלה ענין זיו השכינה: ראה

גיכ אוהית חיי'ש תשפה, ב. ביאוה'ז להציצ

ע' שנה.

שבמחשבה אחת ברא: ראה לקוית שהי'ש

ט, ב. ספה'מ תקס'ט ע' קפד.

בגין דאשתמודען ל'י: זחיב מב, ב.

מטבע הטוב להטיב: עמק המלך שער

שעשועי המלך רפי'א. שומר אמונים יכוח

שני סייד. שער היחוד והאמונה פ'ד.

עמוד שסד

משל לבת מלך שהריחה: פסחים נו, א.

ממארז'ל בענין זיעתן של חיות הקודש:

חגיגה יג, ב. ביר פעי'ח, א.

שמים זחחונים בוכים .. כמי'ש בווהר: תי'ז

ת'ה.

בווהר ועי'ח דהמצות הם לנושים לנשמה
בגי'ע: זחיב רי, א. ובכ'מ. וראה תניא פ'ה.
אנה'ק סכ'ט.

וחלבש אסתר: אסתר ה, א.

דיפה תשובה ומעי'ט מהויו: ראה תריא ויחי
מו, ג. לקוית ראה יט, ד. אוהית דרושים לפ'
זכור ע' איתשסט ואילך. ובכ'מ.

סתימין עיינין אודנין: ראה תרי'ז ת'
לי (עג, ב).

לך אמר לבי: תהלים כז, ח.

בווהר דכני' נק' לבי: ראה תי'ז תכיא (מט,

ב). זחיג קסא, א. וראה גיכ אנה'ק סלי'א.

עמוד שנט

כידוע שבכל מקום בחי' כתר הוא הממוצע:

ראה ע'ח שמי'ב פ'א.

ולהיות ראש לשועלים: ראה אוהית

בראשית מ, ב.

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב. וראה

אוהית שלח ע' תקכו. ספה'מ אתהלך לאזניא

ע' קלט (ולקוית שהי'ש ב, ג). ובכ'מ.

אש על המזבח לא תכבה: ויקרא ו, ז.

עולת חמיד: במדבר כח, ו.

והי' מדי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג. וראה

גיכ ספה'מ תקס'ד ע' כה. ובכ'מ.

הדיוקנא דקיימא עלי' דבר נש הנ'

בווה'ק: ראה זחי'א ריו, ב. זחיג מג, א. וראה

להלן בהביאור על ד'ה בוקע ים, ובהנסמן

כמי'מ שם.

אעיג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א. ובכ'מ.

עמוד שס

בווה'ק דליבא פליג לכל שייפין: ראה זחי'ג

רכא, ב.

שהתורה נובלות חכמה שלמעלה: ב'ר

פ'יז, ה.

עמוד שסא

אין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה:

ברכות ח, א.

ויקהל משה: שמות לה, א ואילך. וראה

עמוד ששה

משה הוא מז' הרועים כידוע: סוכה נב, ב. וראה תניא פמ"ב. בטל רצונך מפני רצונו: אבות פי"ב מ"ד.

עמוד שש

בזעת אפיך תאכל לחם: בראשית ג, יט. זאת נחמתי בעניי: תהלים קיט, נ. בזאת יבא אהרן: ויקרא טו, ג. וראה פרדס שעה"כ בערך זאת. לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה חגיגה יד, א. ובכ"מ.

מזונא דחכמתא: ראה זחי"ב סב, ב. קפג, א. ובחכמה אתברירו: ראה זחי"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה. ובכ"מ.

עמוד שש

אלה הדברים שהם ליט מלאכות: שבת ע, א.

ששה חדשים בשמן המור: אסתר ב, יב. וראה ג"כ תוי"א צב, א. צט, א. קיז, ב (נמצא ג"כ באוה"ת לך לך פה, ב).

כמאמרם בוהר כמה מתיקין אינון מילין: זחי"ג קצו, א. ובכ"מ.

לא יכול ר"ע למיסבל וזלגו עיניו דמעוה: זחי"א צח, ב.

שנותנים לבחולה יביח: כתובות נו, א.

עמוד שש

כמ"ש בזוהר או"א תקינו לה .. את הצלע: ראה זחי"א כח, א.

תיח שבאי נוחין זליז כשמן: סנהדרין כד, א.

מרדכי מרי דכיאי: חולין קלט, ב.

שמן אפרסמון דר"א בן פדת: תענית כה, א. וראה ב"ר פס"ב, ב. זחי"א קעו, א. לקו"ת ש"ש ב, ד. ביאוה"ז לאדהאמ"צ קיח, ב. ובכ"מ.

להבין ענין פרה: נדפס בשינויים בתוי"ח שמות ש, ב. (ובהנוסחא כאן בא מאמר זה בקיצור — וראה בסיום המאמר). נוסח התוי"ח נדפס ג"כ בתוי"ח הגהות וכו' באוה"ת

חוקת ע' תשפג. לכמה ענינים המבוארים להלן ראה ג"כ אגה"ק סכ"ח. לקו"ת דרושי חוקת. ובכ"מ.

אחכמה והיא רחוקה ממני זו פ' פרה וכו': קהלת ז, כג. קה"ר עה"פ. במדבר פי"ט, ג. תנחומא חקת ו.

המצוות שהמה תרי"ג אורחי' דאוריית': כ"ה בהכתי"ל. וראה זחי"ג קכט, א. לקו"ת ראה כא, ד.

אל תהיו כעבדים המשמשים ע"מ לקבל פרס: אבות פ"א מ"ג.

עמוד שסט

אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר פי"ו, ו. זחי"א רנא, א. זחי"ב קעא, ב. זחי"ג פו, א. מרי"ג ח"ב פי"ו. אגה"ק ס"כ.

ויקחו אליך דאיחא במדרש שהמה ד' מלכיות: יליש חוקת רמז תשנט.

ומשם יפרד והי' לך' ראשים: בראשית ב, י. וראה ב"ר פט"ו, ד.

פ"י פרה היא טוב שבנוגה: ראה ע"ח שמ"ט, ובכ"מ.

נוגה היא חצי' טוב וחצי' רע כידוע: ראה תניא ספ"א, ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג. כל הנוגע במת בנפש האדם: במדבר יט, יג.

מזה תמא ומי שמזין עליו טהור: במדבר פי"ט, א.

עמוד שע

להבין ענין אור איס ב"ה: לכללות מאמר זה ראה בארוכה ד"ה אדני שפתי תפתח בספיה"מ תרכ"ו ע' שיט ואילך. וד"ה להיע שאו"א"ס בספיה"מ תרכ"ז ע' תכד ואילך. שיחת ש"פ אמור תשי"ד סט"ו. ספר הערכים-חב"ד כרך ד' ערך או"א"ס (ד) אות ז. וש"נ.

למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית: ראה זהר חדש יתרו (לד, ג). ת"ז תיי"ט (מ, ב).

עמוד שע

כידוע בענין אבא יסד ברחא: ראה אגה"ק

מראה מקומות

תרכט

בכ"י מר"ח כ"ו). ביאורו להצ"צ ח"א ע' רה. אוה"ת שה"ש ע' יח.

עמוד שעו

כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
חסד אל כל היום: תהלים נב, ג.
דארא זיווגייהו תדיר: זח"ב נו, א. ובכ"מ.
כשעלה ברצונו: ראה ע"ח שי"א ענף ב.
ובכ"מ.

חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו. וראה לקו"ת בחוקותי נ, ב. אוה"ת חנוכה כרך ה' תחלקב, ב ואילך.

נער הייתי גם זקנתי כמבואר בר"מ: תהלים לו, כה. וראה יהל אור עה"פ (וש"ג).
דדעתי סתום: זח"ג קכה, ב.

מנוחה לחיי העולמים .. יום שכולו שבת: סוף תמיד.

אריכא דאנפין כו' ימי קדם כידוע: ראה זח"ג קלד, ב. אוה"ת נח סח, א ואילך. פינחס ע' אקט ואילך.

עמוד שעה

אמון פדגוג: ב"ר בתחילתו.
התורה שקדמה לעולם מאאלפך חכמה:
ראה תו"א בראשית א, א (וש"ג). לקו"ת שה"ש א, ד. ובכ"מ.

ואה"י אצלו שעשועים: ראה משלי ת, ל.
נובלות חכמה .. התורה: ראה ב"ר פי"ז, ה.
נוסחא שניה: לכללות הבא להלן ראה ג"כ בהנסמן לעיל בנוסח הא', ולהלן ד"ה להיע דהוה רגיש עלמא.

עמוד שעט

כמה גופין .. ואחקראו בחיקונא דא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

כמבואר במ"א ישבעו עצי ה': ראה תהלים קד, טז ואילך. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' פג ואילך. אוה"ת דרושים לר"ה ע' אתכא. ובכ"מ.

דקרו ל"י אלקא דאלקייא: סוף מנחות. וראה תניא פכ"ב ואילך.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

ס"ה, ובליקוטי פירושים ומ"מ שם.
רוח ממללא: תרגום אונקלוס בראשית ב, ז.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
קול ה' בכח: תהלים כט, ב.
קלא פנימאה דלא משתמע: זח"א נ, ב.
ובכ"מ. וראה ג"כ סידור קפא, ב.

עמוד שעב

שהארץ מלאה חללים .. וכמבואר בגמרא: ראה חגיגה כב, א.

אנת הוא דאפיקת עשר תקונין: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קעח ואילך. דרמ"צ קנה, ב. אוה"ת חנוכה תתקכא, א.

עמוד שעג

דאימא מקננת בבריאה: ת"ז ת"ז (כג, א). תליח (עט, א). וראה מק"מ זח"ב רכ, ב. נצוצי אורות זח"ג ק"ז, א. תניא פליט.

עמוד שעד

כמ"ש בלק"א: פמ"ב (ס, ב).
ויאצל: במדבר יא, כה. וראה ספה"מ תקס"ז ע' תכט (וש"ג).
כמבואר במ"א בענין נר"ן אלף יובלות: ראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' יז. ובכ"מ.

עמוד שעה

כמ"ש במ"א ע"פ כי אל דעות ה': שמו"א ב, ג. וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' צא, קסז. ובכ"מ.

עמוד שעו

ה' צלך על יד ימינך: תהלים קכא, ה. וראה ג"כ לקו"ת דרושים לשמ"ע פד, ב. ובכ"מ.
וכנוכר בזוה"ק דהאי עלמא לגבי עלמא עילאה כאבן ספיר: ראה זח"ב קפד, ב.
ג' שעות הראשונות: ע"ז ג, ב. תדא"ר רפ"ח. וראה בארוכה אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' תתקלז ואילך (ושם) וכמדומה ראיתי כתוב

כמיש במ"א בענין הנשמות הגבוהות: ראה ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' פה. תו"א משפטים עד, ג (ותרוח ואוהית שם). ובכ"מ.

עמוד שפד

רחב"ד שריפא חולים: ברכות לד, ב. וראה תו"א מקץ לד, א.
גדולים מעשי חייא: ב"מ פה, ב. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ב ע' רנא וע' רפד.
רב יהודא כולי תנויי בניוקין: ברכות כ, א. וראה ג"כ תו"א מקץ לח, ד ואילך.
באד"ר בהתחלתו דד' מאה בתי דינין: זח"ג ככט, א.

וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
להבין מאמר הוזהר: ראה ג"כ לקו"ת שלח מ, א. אוהית שם כרך ה' ע' איתריג.

עמוד שפה

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב. וראה בהנסמן בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בסו"ס קונטרס ומעין מבית ה' לע' 73. לקו"ת שה"ש ב, ג. ובכ"מ.
כי בעולם התווה ה"י כל דבר בפ"ע: ראה ג"כ תו"א וישלח כד, ד. שמות נב, א. בשלח סה, ד. ובכ"מ.
זכר חסדו: תהלים צח, ג. וראה ג"כ תניא פמ"ג.

וגבורתך ידברו: תהלים קמה, ז.

אודם מן האשה: נדה לא, א.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

עמוד שפו

וברוח פיו: תהלים לג, ו.

אידי דסרידא למיבלע לא פליט: מובא בכ"מ בדא"ח (ראה תו"א וישב כח, א. יתרו קט, ג. ד"ה בששה"ק תרע"ג. ובכ"מ). וראה חולין קח, ב.

טבע הטוב להטיב: ראה ע"ח שער הכללים בתחלתו. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שומר אמונים ויכוח שני ס"ד. שער היחוד והאמונה פ"ד.

כתיב ולא תחללו את שם קדשי: ויקרא כב,

כמבואר במ"א באריכות ע"פ ראה החיים והטוב: ראה דברים ל, טו. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' צ.

עמוד שפ

ונעוץ תחלתו בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
במחשבה א': ראה לקו"ת שה"ש ט, ב. ספה"מ תקס"ט ע' קפד. זח"ב כ, א.
בצר לך ומצאוך: דברים ד, ל.
ה' הוא האלקי בשמים ממעל: דברים ד, לט.

עמוד שפא

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
כי אל דעות ה': שמו"א ב, ג.
שבינה עד הוד אהפשתו: ע"ח שכ"ט פ"ח.
וראה תו"א בשלח סו, ב. סידור קסה, ב ואילך. ובכ"מ.

אל"ך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ הש"ת ע' 53.

אורי"י מחכי נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א. אשרי מי שעמל בתורה: ברכות יז, א.
כל היושב ועוסק בתורה: תדאיר רפ"ח. י"ב שעות הוי היום: ע"ז ג, ב.
הקב"ה יושב ושואג כארי: ברכות ג, א.

עמוד שפב

ובזה יתכן ג"כ ענין יחיד: מכאן ואילך נמצא ג"כ בשינויים להלן בדיה לה"ע דהוה רגיש עלמא.

מעשה דר' חייא שהתפלל על מטר: בי"מ פה, ב.

עמוד שפג

להבין הענין דהוה רגיש עלמא: בי"מ פה, ב. ד"ה זה נכלל ג"כ בסודיה לה"ע אוא"ס (נוסחא השניה) שלפני"ז. ולהבא להלן ראה בארוכה בכל הנסמן לעיל רדיה לה"ע אוא"ס. ויוסף הוא המשביר: ראה בראשית מב, ו. וכמו"ש במ"א שהוא כמשל העיבור: ראה ג"כ תו"א שמות נד, א ואילך.

מראה מקומות

תרלא

זח'ג רנד, א. וראה אוה'ת תצא ע' תתקטז ואילך.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה. וראה לקו'ת במדבר ג, ג.

אם ישראל עושין תשובה מיד נגאלין: סנהדרין צו, ב.

הסבי עיניך מנגדי: שה'ש ו, ה. וראה ג'כ לקו'ת שה'ש לו א.

עמוד שפח

להבין מאמר הזוהר פ' פנחס: רמט, ב ואילך. וראה ג'כ אוה'ת מקץ תתקעו, א. שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.

וזהו סיבת התהוות .. בבטן מל' דאצ' וכמ'ש במ'א: ראה ביאוה'ז לאדהאמ'צ קטז, ד ואילך. ביאוה'ז להצ'צ ע' כא. אוה'ת נח סג, ב. יהל אור ע' עז. ובכ'מ.

דמל' לית לה מגרמה כלום: ראה זח'א קלה, ב.

האודם מן האשה: גדה לא, א. עובר ירך אמו הוא: גיטיז כג, ב.

ג' שותפ'י: גדה שם.

מקופל ראשו בן ברכיו: גדה ל, ב. וראה ג'כ ספה'מ תקס"ב (ח'א) ע' קלו ואילך. ובכ'מ.

עמוד שפט

שבעיבור הוא תלת גו תלת: ראה בהנסמן לעיל בד'ה להבין מאמר הזוהר פ' ויגש.

שבהולדו דוקא יקרא ע'ש אביו: ראה אוה'ת שמות כרך ז' ע' ב'תקז.

כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב. וראה שער היחוד והאמונה פ'ד ואילך. תו'א בראשית ד, ד ואילך. ובכ'מ.

אפ' בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה: ברכות כט, ב.

ובנ'י יוצאים ביד רמה: שמות יד, ח. וראה תו'א ו'רא נה, א. ספה'מ תקס"ב (ח'א) ע' קלד.

כמ'ש במ'א ע'פ אוחותינו לא ראינו: תהלים עד, ט. וראה ג'כ תו'א שמות נ, ב (ות'יח ו'אוה'ת שם). תו'א מג'א צב, ג.

לכ. וראה שם יח, כא. כא, ו. כב, ב. טו. וראה ג'כ תו'א יתרו סח, ב. לקו'ת שה'ש יב, ב. אוה'ת אמור כרך ב' ע' תקפב. ובכ'מ.

בדבר ה' שמי': תהלים לג, ו.

בה' נברא עוה'ז: מנחות כט, ב. ובכ'מ. יחודא עילאה ויחודא תתאה: זח'א יח, ב. חכמה ובינה תרין ריע'י: זח'יב נו, א. ובכ'מ.

מלכותך כל עולמי': ראה תהלים קמה, יג. דבר מלך שלטון: ראה קהלת ת, ד.

מלכות פה תושבע'פ קרינן לה: ת'ז בהקדמה ד'ה פתח אליהו. וראה אוה'ת נ'ך ע' תלט.

ודברת בס: דברים י, ז.

ואשים דברי בפ'ד: ישע'י נא, טו.

אשר אנכי: דברים ו, ו.

אנכי הוא מי שאנכי: ראה זח'א קסז, ב. זח'ג רנג, ב. לקו'ת פנחס פ, ב. שם ראה לא, ד.

עמוד שפז

מל' כל עולמי': ראה תהלים קמה, יג. משנה היא מל' שביצירה: ראה זח'א כז, ב. ביאוה'ז שם. סידור עה, ב. שער המצות וטעהמ'צ פ' ואתחנן.

ותקרא בשם ה' הדובר: בראשית טז, יג. אני המשנה המדברת בפ'ד: מגיד מ'שירים להבי'י ר'פ ויקרא. ועוד.

כמארז'ל וה'י אמונית עת'ך חוסינ': ישע'י לג, ו. שבת לא, א. ת'ז בהקדמה (ה, א). אוה'ת נ'ך ע' תנה ואילך. ובכ'מ.

הקב'ה יושב ושונה כנגדו: תדא'ר רפ'י'ח. כשאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק: סנהדרין צט, א.

אשרי מי שגדל ועמל בתורה: ברכות יז, א. להיות דוקא דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. ב'ר ספ'ג. במדב'ר פ'יג, ו. ובכ'מ.

וזהו הענין תשרע ותשרית: ראה ג'כ לקו'ת בלק עה, א. להלן ד'ה מה טובו. ובכ'מ.

תשובה .. שתשוב ה': ראה זח'ג ככב, א. כמבואר בזוהר ע'פ שלח את האם: ראה

מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.

עמוד שצ

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

קול ה' על המים: תהלים כט, ג.
לאו דאית לך צדק ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

עמוד שצא

בכל צרחם לו צר: ישעי' סג, ט.

עמוד שצב

זרח השמש ובא השמש: קהלת א, ה.
שכינה במערב: ראה ב"ב כה, א.
ימינא ושמאלה ובנייהו כלה: נוסח זמירות לשבת.

כמיש בפי זו: שמות יב, כא.
יש ב' פי' בדעת: אה ג"כ ת"א תולדות יט, ב.
לקוית ואתחננו ה, א. ספה"מ תקס"ח ע'
קפד ואילך. ספה"מ תקס"ט ע' יג ואילך.
ביאוה"ז להצ"צ ע' ערה ואילך.
בחדרים ואדרים רבים כמיש ודעת חדר'
ימלאון: ראה משלי כד, ג. זחיג קלו, א.
ח"ד אקף רגלי אשר אנכי בקרבנו: במדבר יא, כא.

עמוד שצג

בגמי ספ"ג דנדה: לא, א.
וה"י אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.
וראה לקוית צו, ט, ד. ובכ"מ.

עמוד שצד

ברוך הנותן לשכוי בינה: ברכות ס, ב.
מאמר זה נדפס באריכות ובתוס' הגהות מהצ"צ באוה"ת מסעי ע' אשצד. ולכללות המאמר ראה ג"כ שם ע' אשס ואילך. ביאוה"ז להצ"צ ע' תנב ואילך. יהל אור ע' שמב ואילך.

הנה החרנגול נק' גבר: יומא כ, ב.
ומבואר בוהר .. דרוח צפוני' בטיש

בגדפוהי: ראה זחיג קו, ב. קעא, ב.

והוא היג דאימא דפותחת רחם הנוק': ראה אוה"ת דלעיל ע' אישצה (וש"ג).

גן נעול: שה"ש ד, יב.
כמיש בוהר חרעי' דג"ע אסתימו בליה:
זחיג קו, ב.

שכינה במערב: ב"ב כה, א.
מכה"כ: ישעי' ו, ג.
שבמשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
מדת מלי' והוא הנק' שכינה .. כידוע: ראה אגה"ק סכ"ה (קלט, א). ובכ"מ.

צבא השמים כולם משתחווים למערב דוקא: ראה ג"כ ב"ב כה, א. סנהדרין צא, ב. תניא פמ"ב בהגה"ה. ת"א בראשית ז, ג. סידור שער המילה קמב, א. אוה"ת מטות ע' א"רס. ובכ"מ.

וכבר נלאו הפלוסופי': ראה אוה"ת הנסמן לעיל בריש המאמר (ע' אישצח. וש"ג).

עמוד שצה

ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.
זה השער לה: תהלים קיח, כ.
כמבואר במ"א ע"פ בידך אפקיד רוחי
אותיות באר: סידור האריזל בקשה"מ"ט.
פע"ח שער קשה"מ"ט פ"י. ובכ"מ. וראה ספה"מ תקס"ה ע' קיג (ובהנסמן במ"מ שם ע' צט). אוה"ת חוקת ע' תתמב.

עמוד שצו

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב. וראה אוה"ת שלח ע' תקכו. ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קלט (ולקוית שה"ש ב, ג). ובכ"מ.

למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.
וכמיש במ"א ע"פ זכר רב טובך: ראה ספה"מ תקס"ב ע' פ ואילך (ובהנסמן בהערות וציונים שם). ת"א מקץ לו, א.

וזהו שנק' אמונה: ראה אוה"ת הנסמן לעיל בריש המאמר (ע' א"תד). ביאוה"ז להצ"צ ע' תקלח ואילך. המשך מים רבים תרל"ו ע' קנו. נתן לי לשון לימודים: ישעי' ג, ד.

ולא תשקר באמונתה כמיש בוה"ק: ראה אוה"ת הנסמן לעיל. אוה"ת נ"ך ע' תרמד.

מראה מקומות

תרלג

עמוד ת

ישב פתח האוהל כחום היום: בראשית יח, א.

מלפני אדון חולי ארץ: תהלים קיד, ז.
בוקע ים לפני משה: נוסח תפילת ערבית.
נדפס ג"כ (מלבד הביאור) כביאוה"ז
לאדהאמ"צ מב, ג (בד"ה ת"ח כל משריין)
ע"ש. נדפס ג"כ (בשינויים קלים ובתוס'
הגהות וקיצורים) כביאוה"ז להצ"צ ע' רו.
וראה להלן בהוספות הגהות מכ"ק אדמו"ר
הצ"צ על מאמר זה.

כד סליק ימא גלגלוהי: זחי"ב מח, ב.
כל הנחלים הולכים אל היס: קהלת א, ז.
וראה ג"כ ספה"מ תק"ע ע' עו. המשך והחרים
תרלי"א לט, א ואילך. ובכ"מ. אוה"ת נ"ך כרך
ב' ע' אי"ב.
השמים כסאי והארץ הדורם רגלי: ישעי'
סו, א. וראה זחי"ג רמג, ב. זחי"א לא, ב
(בתוספתא).

עמוד תא

כל מה שיש ביבשה כנגדן יש ביס: חולין
קנז, א.
דאין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל.
ובכ"מ. וראה שער היחוד והאמונה פ"ז.
ומשם יפרד: בראשית ב, י. וראה תרי"א
בראשית ו, ב. אוה"ת בראשית כרך ג' תקנ"ג,
ב. תקנ"ד, ב.
שוב אשוב אליך: בראשית יח, י. וראה ג"כ
אוה"ת ויחי שנט, ב. דרמ"צ כו, א. ובכ"מ.
ולא חשכת את בנך את יחידיך: בראשית כב,
יב, טז.
נשאתי פניך: בראשית יט, כא.

עמוד תב

תוצא הארץ נפש ח"י תדשא הארץ:
בראשית א, כד, יא.
הכל ה"י מן העפר: קהלת ג, כ. וראה זחי"ג
רמג, ב.
הרקיע .. יש בו ענין הסיבוב וההשתחווה
למערכ: ראה ב"ב כה, א. סנהדרין צא, ב.

וזהו ותקם בעוד לילה: ראה אוה"ת הנסמן
לעיל (ע' את, א'תד). לקו"ת שה"ש לב, ג.
אוה"ת לך לך תשכו, ב' ואילך.
תרי"ן צפרין דאתיין בלילה: ראה זחי"א ריו,
ב. רלד, א.

עמוד שצו

לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ד: ברכות
ה, א.
ברן יחד כוכבי בוקר: איוב לח, ז.

עמוד שצח

אין אשה מתעברת מביאה ראשונה .. ותמר
שמיעה באצבע: יבמות לד, א ואילך.
מקדש ה' כוננו ידך: שמות טו, יז. וראה
אוה"ת הנסמן לעיל בריש המאמר ע' א'תו.
והמלך קם ממשתה הי"ן: אסתר ז, ז.
דקוב"ה .. קם בכל חצות לילה ואומר על
נהרות בבק: תהלים קלז, א. זחי"ב קצה, ב.
שקבען בפה כמיש בס"י: פ"ב מ"ג.
כל הנחלים הולכים אל היס: קהלת א, ז.
וראה אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' קג ואילך. המשך
והחרים תרלי"א לט, א ואילך.
אני חפלה: תהלים קט, ד. וראה זחי"ג מט,
ב.
משליך קרחו כפתים: תהלים קמז, יז.
ולכללות המאמר ראה בארוכה סידור סג, ב
ואילך. לקו"ת דרושים לשמע"צ פז, ב ואילך.
אוה"ת חנוכה שח, א. אוה"ת דרושים
לשמע"צ ע' אתתיג.
מבואר בזוהר ע"פ ועל ראשי החיות:
יחזקאל א, כב. זחי"א לב, ב. וראה זחי"א כט, ב.
אור מים רקיע כנו' בפ' תרומה: זחי"ב קסז,
א ואילך. וראה סידור ע, א ואילך.

עמוד שצט

חכ"י ולא בחכ"י ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.
לבושי' כתלג חזור: דניאל ז, ט.
כי לשלג אמר הוא ארץ: איוב לו, ו.
אבא יסד ברתא: זחי"ג רמח, א. רנז, ב. רנח,
א. ת"ז ת"י כא (סא, ב).

תניא פמיב בהגהיה. תויא בראשית ז, ג. סידור שער המילה קמב, א. ובכ"מ. כי הנשמות מזיווג זוי"נ גופני: ראה בארוכה דרמ"צ ג, א ואילך. ובכ"מ. טיפת האב שממנו הולבו: גדה לא, א. מצמיח חציר לבהמה .. בגמיעא חדא: תהלים קד, יד. זח"א ית, ב.

עמוד תה

עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו. כל חית השדה ישחקו: איוב מ, כ. ואל אישך תשוקתך: ראשית ג, טו. הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו. וראה ג"כ אוהית בשלח ע' תמא, תנ, תצא. ובכ"מ. אל דעות ה': שמו"א ב, ג. וראה ביארה"ז להצ"צ ע' ריג (וש"נ).

עמוד תג

דשמים וארץ כא' נבראו: חגיגה יב, א. וראה ג"כ תויא ויגש מג, ג (ותויח שם). אוהית בראשית כרך ג' תפז, א.

כחנות עור שהלביש לאדה"ר: ראה ג"כ תויא לך לך יב, ג. אוהית תולדות קמט, א ואילך. אוהית בראשית (הוספות) תלו, ב ואילך.

עמוד תו

וראו כל בשר: ישעי' מ, ה. כמשל העיגול הרקיע: ראה להלן ד"ה תולה ארץ על בלימה.

רמ"ח פקודין רמ"ח אברי' דמלכא: ראה ת"ז ת"י ל'. זח"ב קיח, א. תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ שם. חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

עמוד תז

דלא ידע לו בר איהו: ראה זח"ג קכט, א. ובכ"מ. במדבר הזה יתמו ושם ימותו: במדבר יד, לה. וראה ג"כ לקוית חוקת נו, ד. ראתה שפחה על היס: מכילתא פ' שירה ד. זח"ב סד, ב. צד, א. ובכ"מ.

בינה עילאה אם הבנים: ראה זח"א ריט, א. זח"ג מ, ב. ובכ"מ. ע"כ אתה חי: אבות ספ"ד. הנזכר במ"א ע"פ ויבא משה בחוך הענן: שמות כד, ית. וראה ביארה"ז להצ"צ ע' רי (וש"נ).

עמוד תד

כענין יתרון מעלת נבואת משה: ראה ביארה"ז (ס"ע רטו) הנסמן לעיל בריש המאמר. לקויש ח"ו ע' 38. והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ב ואילך. וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' סב ואילך. ספה"מ תקס"ז ע' קכט. ספה"מ תקס"ח ע' שסט. ובכ"מ.

יאורי רחבי ידים: ישעי' לג, כא. בגוהרקי' דר' ח"יא: ב"מ פה, ב. וראה ג"כ לקוית ראה כז, ד. רוח סערה עושה דברו: תהלים קמת, ת. וראה ג"כ אוהית ג"ך ע' תסט. אוהית דרושים לר"ה ע' אשצא. וראה ביארה"ז להצ"צ ע' ריב.

כוסי רוי' כסא דמלכא משיחא: יומא עו, א. וראה תויא תולדות יט, א. ספה"מ תקס"ז הנ"ל. יהל אור ע' פז. ובכ"מ. במערות צורים מפני פחד: ישעי' ב, יט. כי רוצה ה' בעמו: תהלים קמט, ד.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו. רישא שכיבת לעפרא: זח"ג קיט, ב. וראה ע"ח שמי"ח פ"ג. ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קמו. ביארה"ז לאדהאמ"צ קמג, א. אמ"ב שער הקיש ט"פ צ"ג. תויח שמות נח, א. אוהית נ"ך ע' שפז.

עמוד תח

הבין מאמר הזוהר פ' נח בשוא גליו: תהלים פט, י. זח"א סט, ב (ביאור מאמר זוהר זה נמצא ג"כ בספה"מ תקס"ג ח"ב). וראה ג"כ

מקימי מעפר דל: תהלים קיג, ז. למען יזמרך כבוד ולא ידום: תהלים ל, יג.

מראה מקומות

תרלה

לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
 וכנו' בדברי הארז'יל ענין ג' מיני עיבור:
 ראה אוהית נח סד, ב (ושג). ובכ"מ.

עמוד תיב

כי מן המים משתיהו: שמות ב, י. וראה
 תרי"א שמות גא, ד. ובכ"מ.
 הנפילים אשר היו בארץ: בראשית ו, ד.
 יוצר אור ובורא חושך: ישעי מה, ז. וראה
 פע"ח שער הק"ש פ"א. שער הכוונות ענין
 כוונת יוצר. ובכ"מ.

עמוד תיג

והוא עומד עליהם: בראשית יח, ת. מאמר
 זה נמצא ג"כ (בתוספת התחלה וכתוספת
 הגה"ה) בספה"מ תרכ"ח ע' א.
 אין אכילה בלא שתי': ראה ברכות מ, א.
 ובכ"מ.

ישקו כל זחיתו שדי': תהלים קד, יא.
 לשון הזוהר אכלו רעים לעילא: זח"ג ד, א.
 כי לא על לחם לבדו: דברים ת, ג. וראה
 ג"כ תרי"א נח ט, ד. בשלח סה, ד. לקוית מטות
 פא, ב. עקב יד, א ואילך. ובכ"מ.
 אשר בגימ' אחי': ראה פרדס ערך אשר.
 וכנו' בס' המקובלים: ראה בהנסמן להלן
 בנוסח השני ממאמר זה.
 לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה חגיגה
 יד, א. ובכ"מ.

ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
 להבחין בין דם לדם: דברים יז, ח. וראה
 זח"ג נג, ב.

דהנה ידוע שאין כל ניצוץ האלקי: ראה
 לקוית במדבר טז, א. האזינו עא, ד. שה"ש
 טז, ד. ובהנסמן להלן לאוהית דרושים לרי"ה.
 ובכ"מ.

אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א. ובכ"מ.
 ובלשון המקובלים הוא ההפרש בין יעקב
 לישראל: ראה בארוכה אוהית דרושים לרי"ה
 כרך ה' ע' ביקא ואילך.

עמוד תיד

כשהעובר במעי אמו: נדה ל, ב.

יהל אור ע' שמב ואילך. אוהית בשלח ע'
 תצב.

מה שאנו אומרים בכל יום יעלה ויבוא:
 ראה ג"כ להלן ד"ה להבין ענין שבת ויו"ט.
 אחזיל דכל רגל יום הדין: ראה ר"ה טז, א.
 כי הלא מבורא למעלה: בהמאמר שלפניו.
 שמים לא זכו בעיניו: איוב טו, טו.
 להבין שרשן: נדפס ג"כ (בלי המאמר)
 בתרי"ח שמות רצו, ב. ובשינויים בביאוה"ז
 להצ"צ ע' ריו.
 מאמר הזוהר פ' בשלח: נב, ב.
 ויולדת לז' יולדת למקוטעין: ר"ה יא, א.
 ובכ"מ.

עמוד תט

אברהם ויצחק שהיו בחי' מרכבה: ראה ב"ר
 פמ"ז, ו. ובכ"מ.
 עובר ירך אמו הוא: גיטין כג, ב. ובכ"מ.
 ואוכל ממה שאמו אוכלת: נדה ל, ב

עמוד תי

אך בצלם יתהלך איש: תהלים לז, ז. וראה
 ג"כ יהל אור ע' קמט (שם העתיק ג"כ קטע
 ממאמר זה). ספה"מ אתהלך לאזניא ע' עג.
 לקוית בחוקותי מז, ג. תצא לו, ד. ובכ"מ.
 דעתם מתיישבת עליהם: ראה סוף קנים,
 שבת קנב, א.

האי דיוקנא דקיימא עלי' דבר נש: ראה
 זח"א ריו, ב. זח"ג מג, א.
 וכל נשמה הוה קיימא בדיוקנהא: ראה
 זח"ג קד, ב. שם כט, ב.
 על כרחך אתה חי: אבות ספ"ד.

שבחכי הגנוזה בחי' ח"ס כו' וד"ל: ביהל
 אור הנסמן לעיל יש כאן קטע נוסף: ח"ס עד
 אשר אפי' תחפוץ הנשמה אלקית לאחר
 שנולדה לצאת מנרתק הגוף תתעכב בגוף ע"י
 מצות מעשיות.

עמוד תיא

אין החינוק יודע לקרות או"א: ברכות מ, א.
 דידוע שהמאכלים נפלו בשבה"כ: ראה
 ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קכ. ובכ"מ.

עמוד תיו

אבות הן המרכבה: ב"ר פמיז, ו. ובכ"מ.
 בדיה בשעה שהקדימו: ראה להלן ד"ה זה,
 ושינ.
 אה"י בח"י כתר: ראה סידור קנו, ד. ובכ"מ.
 סדיה צו את בניי: לקרית פנחס עו, ב.
 ובדיה כי תצא: ראה להלן ד"ה זה, ושינ.
 ובדיה לבבתי: לקרית שה"ש כח, ג.
 והנה יש מלאכים השותים: ראה לעיל ד"ה
 נפש שביעה.
 ישקו כל חיתו שדה: תהלים קד, יא.

עמוד תיח

כפירים רשו ורעבו: תהלים לד, יא.
 נפש רעבה: משלי כז, ז.
 נופת צופים: תהלים יט, יא.
 נפש שבעה תבוס נופת: משלי כז, ז. מאמר
 זה הוא המשך לד"ה והוא עומד עליהם תחת
 העץ שלפניי, ובנוסחא השניה דלעיל הוא
 נכלל בדיה והוא עומד.
 כפירים רשו ורעבו: תהלים לד, יא.
 ד ישראל עלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד.
 ובכ"מ.
 חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה
 ד"ה פתח אליהו.

עמוד תיט

אכלו רעים: שה"ש ה, א.
 בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
 שי"ח פ"ה. ובכ"מ.
 לא נתמלאה צור: מגילה ו, א. וראה לקרית
 צו יא, ב.
 שפחה כי תירש גבירתה: משלי ל, כג.
 וראה זח"א קכב, ב.
 אין ארי נוהם: ברכות לב, א.
 שאין המלאכים אומרים קדוש למעלה:
 ראה חוליו צא, ב. ובכ"מ.
 ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה: משלי
 לא, טו. וראה אוה"ת לך לך כרך ד' תשכו, ב.
 אוה"ת מסעי ע' א"ת.
 אך הנשמות הם מבחי' זיווג ז'ינ גופני:
 ראה כארוכה דרמ"צ ג, א ואילך.

אינו אוכל אלא ממה שאמו אוכלת: נדה שם.
 אשר בקשו תנה הודך על השמים: שבת
 פח, א.

המכסה אני מאברהם אוהבי: בראשית יח,
 יז. ישעי' מא, ח. וראה ג"כ אוה"ת כרך ד'
 תשלד, ב.
 מפני שעמד עליהם תחת העץ: ראה ג"כ
 בראשית יח, ד. אוה"ת אמור ע' קעח.
 וליתן למלאכים לאכול וד"ל: בספה"מ
 תרכ"ח הנסמן לעיל בריש המאמר, ניתוספה
 כאן הגהיה. וראה להלן ע' תיו.

עמוד תטו

ישקו כל חיתו שדי: תהלים קד, יא.
 כמאד"ל ע"פ הן אראלים צעקו חוצה:
 חגיגה ה, ב.
 פרא למוד מדבר: ירמי' ב, כד.
 וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א.
 וראה זח"ג קצ, ב. יהל אור ע' שפכ.

עמוד תטז

והוא עומד עליהם: בראשית יח, ח. מאמר
 זה הוא נוסחא ב' מהנדפס לעיל, וראה
 בהנסמן במ"מ שם.
 מאמר הזהור אכלו רעים לעילא: זח"ג ד,
 א.

והוא מוצא פי ה': דברים ח, ג.
 כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
 אה"י הוא ג"י דם כמ"ש בפרע"ח בסדר
 פסח: שער חהמ"צ פ"א. וראה ג"כ ע"ח שער
 הכללים פ"ג. מארי"א ד, טז. וראה לעיל בנוסח
 הראשון.
 כי תורה נק' לחם: ראה חגיגה יד, א.
 ובכ"מ.

ולית מחשבה תפיסא: ת"ז בהקדמה ד"ה
 פתח אליהו.

מי יום קודם יצירת הולד: נדה ל, ב.
 אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
 יול מיס: במדבר כז, ד. וראה בהנסמן לעיל
 בנוסח הראשון ללקרית במדבר טז, א.
 אשר אמרו תנה הודך .. כלום קנאות: שבת
 פח, א.

מראה מקומות

תרלז

נוח לו לאדם שלא נברא: עירובין יג, ב.
וראה ג"כ לקו"ת ראה כו, ג ואילך. ובכ"מ.
שנחאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים:
תנחומא נשא ט"ז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו.
ובכ"מ.

אשר קדשנו .. קודש עליון עם וי"ו: ראה
לקו"ת שה"ש כא, ב ואילך. ובכ"מ.
כי אין מלך בלא עם: בחיי וישב לה, ל, ר"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ו. ובכ"מ.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
שום חשים עליך מלך: דברים יז, יט.
מלכות פה תושבע"פ קרינו לה: ת"ז
בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

ועברתי כו' אני ולא מלאך: שמות יב, ב.
סדר ההגדה.
על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב.

עמוד תכב

מן המצר קראתי: תהלים קיח, ה.
קרוב ה': תהלים קמה, יח.
והי' הנשאר בציון .. שעתידיים צדיקים:
ישעי' ד, ג. ביב עה, ב.
להבין ענין ג' קדושות הנ"ל: נוסחא אחרת
מתקס"ב (ח"א) ע' קעח. נדפס ג"כ בשינויים
בדרמ"צ קנה, ב. וראה בהנסמן לעיל בריש
המאמר. ולכללות המאמר ראה ג"כ לקו"ת
אמור לג, ב ואילך. דרמ"צ מצות אמירת
קדושה לד, א ואילך. אוה"ת בחוקותי כרך ב'
ע' תרסח.

דהנה איתא בפרע"ח ובר"מ: פעיח שער
הקיש פ"ב. שער חורת העמידה פ"ג. זח"ג
צג, א.

בלק"א שחב"ד כו' וז"א נק' עצמו: ראה
תניא פ"ג ופי"ב ובהנסמן בליקוט פירושים
וכו' לתניא פ"ג שם. תו"א וירא יג, ג. לקו"ת
ויקרא ד, ב. לעיל ד"ה לה"ע או"א"ס (ובהנסמן
במ"מ שם).

ובפ' אליהו: ת"ז בהקדמה.

חכמי הקבלה כינו אור א"ס ב"ה: ראה
ספ"ה"מ תקס"ב (ח"א) ע' מב, פ. ספ"ה"מ
תקס"ז ע' רמח. ספר הערכים-חב"ד כרך ב'
ע' תלה, תמא ואילך. כרך ג' ע' מב.

הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.

עמוד תכ

וידבר ה' אל משה .. קדושים תהיו: ויקרא
יט, א ואילך. מאמר זה הוא נוסחא אחרת
מדי"ה זה בתקס"ה (ח"א) ע' קעד. נדפס ג"כ
בשינויים (ותוס' הגהות כו') בדרמ"צ קנג, ב.
הגהות מהצ"צ לד"ה זה נדפס בסריס תקס"ב
(ח"א) ע' שו וע' שו. וראה להלן ד"ה לרוקע
הארץ. ולהלן בהוספות על מאמר זה.
לא ננרוך אליו קדושתו: פיוט יגדל (וראה
לקו"ת פנחס פ"א, ב).

אין קדוש כה': שמואל א' ב, ב.
והי' הנשאר .. שעתידיים צדיקים שתיאמר
לפניהם קדוש: ישעי' ד, ג. ביב עה, ב.
במדרש .. משל למלך שעשה ג' עטרות:
ויקרא ס"פ כ"ג.

והתקדשתם והייתם קדושים: ויקרא י"א,
מד, כ, ז.

על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב.
לרוקע הארץ על המים: תהלים קלו, ו.
נק' נוני ימא: זח"ב מה, ב. ובכ"מ. וראה
לעיל בהביאור על ד"ה בוקע ים.
בכל נפשך ובכל מאדך: דברים ו, ה.
שנפשי אויחך: ראה ישעי' כו, ט. וראה
תניא פמ"ד.
שהיתה צרורה בצרור החיים: שמו"א כה,
כט.

בי"ה צור עולמים: ישעי' כו, ד.
שבי' מאמרות נבראו כו': אבות פ"ה מ"א.
בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.

עמוד תכא

בצר לך: דברים ד, ל.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א. וראה
זח"ג ע, א.
בווהר גדול בע"ת ברגעא חדא: זח"א ככט,
א.

כי קדוש הוא מובדל: ראה פירשי' ורמב"ן
ריש קדושים. תניא פמ"ו.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א. וראה
פעיח שט"ז פ"י. ובכ"מ.

עמוד תכג

בוזר רזא דקרבנין עד היכן סלקין: זחיב רלט, א. זחיג כו, ב. וראה דרמיצ (הניל בריש המאמר) קנת, ב. תפלה שכנגד תמידין: ברכות כו, ב. ואשים דברי בפיד: ישעי' כא, טז. כמיש בלקיא שהוא בחי' נשיקין: פמ"ה, פמ"ו.

שכל מניע מתנונע: ראה מר"נ ח"א פמ"ט. אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו. וכמשל נפש בגלגול בהמה . . ע"ש בארוכה: ראה בהנסמן לעיל.

עמוד תכד

ולתוספת ביאור ענין קדוש הג': נוסחא אחרת מתקס"ב ח"א ע' קפג (ושם מתחיל: להיע גמ"ח). נדפס ג"כ בשינויים בדרמיצ קנט, א.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד. מאמר קו המדה: ראה לקרית נשא כז, ג. ביאה"ז לאדהאמ"צ נו, ד. אוה"ת שלח ע' תצג ואילך, ובכ"מ.

עמוד תכה

חסד חפצתי ולא זבח: הושע ו, ו. וראה להלן ד"ה כי תבואו ושבתה. ספה"מ תרצ"ט ע' 238. ובכ"מ. ומסתחרת בראש הבריאה ואז נק' בחי' אסתר: ראה ע"ח שמ"ז פ"ז. מאריא א, קמד. תרי"א דרושים למג"א צג, ד ואילך. אוה"ת מג"א ע' ברעו.

ונחנו מה: שמות טז, ז. איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א. וראה תניא פמ"ג. תרי"א תצוה פב, א. ובכ"מ. כמבואר בלקיא ששמעתי ממורי: תניא פליה בהגה"ה.

עמוד תכז

ובמות אביה ואמה: אסתר ב, ז. עפר שבקרקע המשכן: במדבר ה, יז. וראה ביאה"ז להצ"ע ע' רפת. ובכ"מ. אומן את הדסה: אסתר ב, ז. וראה אוה"ת מג"א ע' ברעו.

כידוע שהאורות לפעמים הם מתחלפים: ראה ספר הערכים-חביד כרך ד ע' רח.

עמוד תכו

אמון פדג"ג: ביר בתחילתו. מרדכי הוא מירא דכיא מר דרוד: חולין קלט, ב.

לית מחשבה תפיסא ב"י כלל: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. מן המצר: תהלים קיח, ה. כמיש בע"ח שיסוי"א מלובש בחוך יסוי"א: ראה ע"ח שער הכללים פ"י. ובכ"מ.

עמוד תכז

ודרוד הוא מוחי' דאמא: ראה תרי"א דרושים למג"א צז, ג ואילך. לקרית דרושים לר"ה נו, ג, ס, ב. ששה חדשים בשמן המור: אסתר ב, יב. וראה ג"כ לעיל ד"ה ע"פ זה. ויגמל שקדים: במדבר יז, כג.

ממעמקים ב' עומקין: תהלים קל, א. וראה זחיג ע, א. מים תחתוני' בוכין: ת"ז ת"י ה'. שבע"כ אחה חי: אבות פ"ד מ"ב. שום תשים עליך מלך: דברים יז, יט.

עמוד תכח

ויגמל הילד: ראה בראשית כא, ח. כידוע שהוא מש' ס"ג וכשנתבררו עולה היא למעלה: ראה ע"ח שיה פ"א. ש"י פ"ג. ש"מ פ"ב. לקרית בחוקותי מו, ג. ובכ"מ. וזהו פ"י הפ' חסד חפצתי: הושע ו, ו. וראה הנסמן לעיל קרוב לתחלת המאמר.

ומשם יפרד: בראשית ב, י. אין מלך בלא עם: בחיי יושב לח, ל, ר"פ בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ. זעו' מחיל: פיוט וחיות במוסף דר"ה. בבה"ז פ' ויצא: ביאה"ז לאדהאמ"צ יז, א. על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב.

מראה מקומות

תרלט

במקום קרבן תיקנו: ברכות כו, ב. ובכ"מ.
ב" מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה מ"א.
בראש"י הוא בחוכמתא: ת"י ריש בראשית.
ואורי"י מחכ"י נפקת: זחי"ב פה, א. קכ"א, א.
ואסתכל באורייתא: זחי"ב קס"א, א.
בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א. וראה
לעיל ד"ה המגיד מראשית ואילך.
חורה קדמה אלפי": מדרש תהלים צ, ד.
ובכ"מ.

ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח. וראה ע"ח ש"ח
בסופו. ובכ"מ.
מי שתורתו אומנתו .. פטור מן התפלה:
שבת י"א, א. וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע'
קמ"א. סידור שער הקיש עה, ג ואילך. אוה"ת
ואתחנו ע' שצה. ובכ"מ.

כנז גבי ר' חייא: ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד.
וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' פח.
והיו מרפאי ע"י התורה: זחי"ג רד, א. וראה
לקו"ש ח"ח ע' 365.
למסור נפשו באחד: ראה פע"ח שער
הקט"ש פ"יב. בי"ח אירח ס"י ס"א.
אחד הוא בחי' יחוד: זחי"א יח, ב. ובהבא
להלן ראה שער היחוד והאמונה פ"א, פ"ז.
ובכ"מ.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
ש' הוי"ו הוא ת"ת דז"א דאצ"י: ראה ע"ח
ש"ג פ"א. שמ"ב פ"א ואילך. וב"מ.

עמוד תלג

מלכותך כל עולמים: ראה תהלים קמ"ה, יג.
שאי"ן מלך בלא עס: בחי' וישב לח, ט. ר"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
ונק' ארץ: ראה זחי"א לא, ב. ובכ"מ. אוה"ת
בלק ע' תתקמ"א. ובכ"מ.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
בכל נפשך ומאדך כמבואר לעיל: ד"ה
קדושים תהיו וביאורו.
אנכי מי שאנכי: ראה זחי"א קס"ו, ב. זחי"ג
רנז, ב. לקו"ת פנחס פ, ב. שם ראה לא, ד.
בע"כ אתה ח"י: אבות פ"ד מכ"ב. וראה
לעיל ד"ה קדושים תהיו וביאורו.

כמבואר במ"א ע"פ הסבי עיניך: שה"ש ו,
ה. וראה לקו"ת שה"ש לו, א ואילך.
אל עליון שהוא בחי' כתר: ראה לקו"ת
מסעי צ, ג.
להבין היטב ענין היולא דרשב"י: נדפס
בשינויים בתו"ח שמות רחצ, ב. (ושם מתחיל:
לה"ע לי"ג בעומר). ושם רצט, ב ביאור על
מאמר זה, ונמצא בשינויים להלן ד"ה להבין
מארז"ל אלמלא כו' ב' שבתות (וראה בהנסמן
שם).

היולא דרשב"י: זחי"ג צו, ב.
ביום חתונתו וביום שמחת לבו: שה"ש ג,
י"א.
ביום חתונתו זה זמן מ"ת: תענית כו, ב.
וירד ה': שמות יט, כ.

עמוד תלא

ואחר הרוח רעש ולא ברעש ה': מלכים א'
יט, י"א.
בוודור מאן פני האדון: זחי"ב לח, א. וראה
ספה"מ תקס"ד ע' קו.

עמוד תלב

ידבר ה' אל משה וכו' ושבתה הארץ:
ויקרא כה, א ואילך. מאמר זה הוא נוסחא ב'
מהנדפס בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קפה.
נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות כו')
בדרמ"צ קסז, א. בשינויים ובתוס' הגהות
באוה"ת בהר כרך ג' ע' תתעז. (וראה שם ע'
תתצו). בכל הנ"ל נמצא ג"כ ביאור לד"ה זה,
שאינו נמצא כאן.
ח"ח כנגד כולם: פאה פ"א מ"א. ובכ"מ.
ולהבא להלן ראה ג"כ אוה"ת דרושים לש"ש
ע' א'תתמ"ב.
הלואי שיתפלל: ברכות כא, א.
דעסיק בתורה לבד חי מ' שנין: ראה מו"ק
כח, א. יבמות קה, א.
וכל בניך כו' אי"ח בניך אלא בוניך: ברכות
סד, א.
חסד חפצתי ולא זבח: הושע ו, ו. וראה ג"כ
לעיל בביאור השני לד"ה קדושים ובהנסמן
במ"מ שם.

עמוד תלה

לרוקע הארץ על המים: תהלים קלו, ו.
מאמר זה הוא נוסחא ב' מהנדפס בספרי
תקסיב (חיא) ע' קצד. נדפס ג"כ בשניונים
(ותוס' הגהות כו') בדרימץ קנט, ב. ולכללות
המאמר ראה לעיל ד"ה קדושים. אוה"ת בלק
ע' תתקיא ואילך.

הקושיא שבלק"א: ראה או"ת להה"מ
(הוצאת קה"ת) פג, א. פו, ד. צח, א. וראה
כשי"ט (הוצאת קה"ת) ס"ו תז. לקו"ת במדבר
כ, א (ואוה"ת שם ע' קו). שלח מח, ד. דרימץ
קכג, א. ספרי"מ תרכ"ח ע' א. ובכ"מ.
התהפכא ממדירו למיתקא: זח"א ד, א.
ממך הכל: דה"א כט, יד.

אתעדל"ת שיעורר אתעדל"ע: ראה זח"א
פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א. ובכ"מ.
וראה ג"כ לקו"ת שה"ש כב, ב ואילך. ובכ"מ.
כמים הפנים: משלי כו, יט.

ה' אש אוכלה הוא: דברים ד, כד. וראה
תרי"א מג"א צו, ב. לקו"ת אחרי כה, ג. ובכ"מ.
ומתנשא מימות עולם: ברכות ק"ש.
קראו וכינו חכמי הקבלה בש' אור דוקא ..
כמבואר לעיל בארוכה: בהביאור לדי"ה
קדושים, וראה במ"מ שם.

בזוהר רעוא דכל רעוין: ראה זח"ג קכט, א.
ובכ"מ. וראה לקו"ת תזריע כ, ד. מסעי צה, ב.
וראה ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' קעב
ואילך.

במדה שאדם מודד מודדין לו: סוטה ה, ב.
והנה אהבת בכל מאדך: ראה ג"כ תרי"א
מקץ לט, ד. לקו"ש ח"ב ע' 98 ואילך. וראה
ג"כ אוה"ת בלק ס"ע תתקיא.

עמוד תלו

ענין עיגולים ויושר: ראה ג"כ תרי"א שמות
נב, א. אוה"ת שמות ע' עז. שם כרך ז' ע'
ביתצא ואילך.

עמוד תלו

כמו משל שני בלק"א: תניא פ"ה.
וכנו' בע"ח שבעולם התווה ה"י הספירות

השמים כו' לה: תהלים קטו, טז.
והוא יושב פתח האוהל: בראשית יח, א.
וראה אוה"ת בהר (הנסמו לעיל) ע' תתפד.
אוה"ת בא כרך ז' ע' ביתרלח ואילך. אוה"ת
שה"ש ע' רסו. ובכ"מ.
משל לגזבר שמסר מפתחות הפנימיות:
שבת לא, ב.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
בזאת דוקא יבא אהרן: ויקרא טז, ג. וראה
זח"ג נו, ב.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב,
טו. וראה זח"א כז, א. זח"ב קסה, ב. ובכ"מ.
אורייתא מחי"ע נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

עמוד תלד

נהר דינור שטובלין בו: ראה זח"א רא, א.
זח"ב ריא, ב. רמו, א. תרי"א מקץ לא, א.
ובכ"מ.

דקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיי: זח"ב
מו, א. ובכ"מ. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב'
ע' תריח ואילך. ובכ"מ.

שיש מצות שהם בעל ויש שבלמ"ד: ראה
פסחים ז, ב. ובכ"מ. וראה אוה"ת בראשית
כרך ג' תקנח, ב. בא ע' רסו.

ישראל עלו במחשבה: ביר פ"א, ד. ובכ"מ.
אורי"י וקוב"ה ישראל הם תלת קשרין:
ראה זח"ג עג, א.

כמש"ח לקמן: ראה בהנסמן להלן בסוף
המאמר.

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב. וראה
בהנסמן בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסו"ס
קונטרס ומעין מבית ה' לע' 73. ספרי"מ
אתהלך לאוניא ע' קלט (ולקו"ת שה"ש ב, ג).
ובכ"מ.

שעל כל נשימה: ביר יד, ט. ובכ"מ. וראה
לעיל בדי"ה אני ישנה וביאורו.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
יום שכולו שבת: סוף תמיד.

וכמש"ח לקמן באר היטב: אולי כוונתו
להביאור על ד"ה זה. (ראה בהנסמן לעיל
ברי"ש המאמר).

מראה מקומות

תרמא

דבריו ליעקב (הוצאת קהית) י, א. יא, ב (ובהנמנן במ"מ שם).

ובזה יובן .. איך יש כח בכלי להגביל את האור: בהבא להלן ראה ג"כ ת"א דרושי מג"א צו, א ואילך. (וספיה תקס"ו ע' קנד). אוהית מג"א הוספות ע' נא ואילך. ובכ"מ.

עמוד תמא

וכנז' בע"ח שמן שמרי האורות והתעבותן: ראה ע"ח שמ"ז פ"א. שער ההקדמות דף ע"א, ע"ג.

והוא מן א"ח וא"י שמכין וכו': ראה ג"כ ת"א מג"א צב, ג. אוהית מג"א הנמנן לעיל. כמש"נ לעיל בענין ושבתה: סודה ושבתה. לא תהו בראה: ישע"י מה, יח.

עמוד תמב

ולכן נק' המצות לבושי': ראה זח"ב רכט, ב. ובכ"מ.

נק' פושעי ישראל בגופן: ר"ה יז, א. ואתערותא דלתתא מעורר לעילא: ראה זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א. והנה יש ב' מיני העלאת מ"ן: ראה ג"כ ת"א ויקהל קיד, א. אוהית פנחס ע' אקפו ואילך. תלמיד המחכים את רבו: תגיגה יד, א.

עמוד תמג

ולתוספת ביאור: נוסחא ב' מהנדפס בספיה תקס"ב (ח"א) ע' רג. נדפס ג"כ בשינויים בדרימ"צ קסה, ב.

למשל מזון הנפש: ראה לקרית להאריז"ל פ' עקב. סידור צו, ג ואילך. ת"א נח ט, ד. בשלח סח, ד. לקרית מטות פא, ב. עקב יד, א ואילך. ובכ"מ.

שנעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז. כנז' לעיל הפרש בין כלים דבי"ע: ראה בהביאור על ד"ה ושבתה בספיה תקס"ב (ח"א) ע' קפח.

עמוד תמד

שהוא שם מ"ה החדש: ע"ח שער התקון

זה תחת זה: ראה ג"כ ת"א וישלח כד, ד. שמות נב, א. בשלח סה, ד. ובכ"מ.

וכמארז"ל על שאול וכו' לאשר משפטו שם פעלו: צפני ב, ג. יבמות עח, ב. וראה ג"כ ת"א נח ט, ג ואילך. ובכ"מ.

עמוד תלה

לא תוהו בראה: ישע"י מה, יח. וראה ג"כ לקרית שלח מ, ד. ספיה אתהלך לאזניא ע' מז. ובכ"מ.

הסבי ענין מנגדי: שה"ש: ה, ה. וראה לקרית שה"ש לו, א ואילך.

שהם רמ"ח אברי' דמלכא: ראה ת"ז ת"י ל'. זח"ב קית, א.

ועתה יובן היטב הפ"י לרוקע: ראה בהנמנן לעיל בריש המאמר.

עמוד תלט

רגלי א"ק מסתיימין על הארץ: ראה ע"ח שי"א ענף ד', ש"ב ענף ב'. שי"ג פ"ב. אגה"ק ס"כ. סידור קמא, ג. ובכ"מ.

והארץ הדום רגליו: ראה ישע"י סו, א. מה שניל בתורה: בדיה קדושים תהיו. ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה ועוד. אגה"ק סכ"ו, סכ"ח. ת"א בראשית ה, ג. סידור מד, ד. דרימ"צ לא, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספיה תשי"ח ע' 206.

חרישה מרפ' ארעא: ראה מו"ק ב, ב.

עמוד תמ

ולתוספת ביאור: נוסחא ב' מהנדפס בספיה תקס"ב ח"א ע' ר. נדפס ג"כ בשינויים בדרימ"צ קמג, ב.

עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל: איוב כה, ב. במדבר פ"ב, ת. שהש"ר פ"ג, יא. ובכ"מ.

כמבואר במ"א בתורה עושה שלום: ראה אגה"ק ס"ב. ספיה אתהלך לאזניא ע' יב. באוה"ז לאדאמ"צ ה, ג. הוספות ל"ס מגיד

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
 חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה
 פתח אליהו.

עמוד תמו

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
 א. ת"ז תכ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה (קז),
 א) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
 אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל, ור"פ
 בלק, ובכ"מ. וראה שער היחוד והאמונה פ"ז.
 היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
 אלף אלפי ישמשוני: דניאל ז, י.
 במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו:
 מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א בספה"מ הש"ת ע' 40. ליקוט
 פירושים ומ"מ לתניא פ"ד. לקוטי הגהות
 לתניא ע' יב.

בראשית ברא כו' בחכמתא: בראשית א, א.
 ת"י שם. וראה לעיל ד"ה המגיד מראשית.
 ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
 סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
 דודי.
 עת לכל חפץ תחת השמים: קהלת ג, א.
 וכמארז"ל ע"פ בכל יום מוקטר מוגש
 לשמי: מלאכי א, יא. מנחות קי, א. וראה
 אוה"ת שם (הנסמן לעיל בריש המאמר) ע'
 קנט.

עמוד תמו

רמיח מי"ע נק' רמיח אבר' דמלכא: ראה
 ת"ז ת"ל. זח"ב ק"ח, א. תניא פ"ד ובליקוט
 פירושים ומ"מ שם.
 זאת התורה אדם שהוא א' דם: במדבר יט,
 יד. (וראה זח"ג כט, ב). שליה כא, א. וראה
 ספר הערכים-חביד כרך א' ע' קנ ושי"נ.
 אדמה לעליון: ישעי' יד, יד. וראה שליה כ,
 ב. רסח, ב. שא, ב. ובכ"מ.
 תורה קדמה אלפים שנה: ראה מדרש
 תהלים צ, ד. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 בספה"מ תשי"א ע' 262.

חרות על הלוחות אית חרות אלא חירות:
 אבות פ"ו מ"ב. שהשיר עה"פ שימני כחותם

פ"ב. ובכ"מ. וראה הערת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א בקונטרס לימוד החסידות ע' 6.
 ובחכ' אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
 שייח פ"ה. אגה"ק סכ"ח. ובכ"מ.
 שוב לאחד: ראה ס"י פ"א מ"ח. ת"ז
 בהקדמה (ו, א). אוה"ת יתרו ע' תתקע"ח,
 תתקפ"א. ספה"מ תרנ"ט ע' ריא.
 אקב"ו: ראה ג"כ אוה"ת בראשית כרך ג'
 תקכ"ח, ב.

מן המצר: תהלים קיח, ה.
 ונחנו מה: שמות טז, ז ואילך.
 דכשם שבא ליראות: חגיגה ב, א.
 נשמת מרע"ה ה"י בחי' יסו"א: ראה מאו"א
 אות מ' סעיף נה. וברי"ג שם.
 עניו מאד כו' שנאמר בו יותר מבאברהם:
 במדבר יב, ג. חולין פט, א.

עמוד תמה

להבין מארז"ל כשעה שהקדימו ישראל
 נעשה לנשמע: שבת פח, א. מאמר זה נדפס
 בשניוניים בספה"מ תקס"ב ח"א ע' רד.
 ובשניוניים ותוס' הגהות בלקו"ת במדבר יב, ג.
 אוה"ת במדבר ע' קנו. וראה אוה"ת שם ע'
 איתקסב.

ברכו ה' מלאכיו: תהלים קג, כ.
 ברעש קולות וברקים: שמות יט, טז.
 לא תרצח: שמות כ, יג.
 האבות שגם הם קיימו כל התורה כולה:
 קידושין פב, א. ובכ"מ.

וישמור משמרתיו: בראשית כו, ה.
 כי ישאלך בנך מחר: ראה דברים ו, כ
 ואילך. וראה בארוכה אוה"ת דרושים לפסח
 כרך ג' ע' תשנח.
 לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
 אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו:
 ראה זח"ב רלה, א. זח"ג ה, א. ז"ח תשא מד,
 א. וראה ג"כ בארוכה לקו"ת ראה כט, ב.
 אוה"ת מסעי ע' א'שנג.

בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים: פ"ד
 מ"ב.

דבדר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
 נגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

מראה מקומות

תרמג

כנו' בעיח ע"פ שארה כסוחה ועונחה -
שמיז פ"ה ואילך. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ח
ע' תקמה ואילך. אוה"ת משפטים ע' ארצו
ואילך.

אור חדש על ציון תאיר: נוסח ברכות ק"ש.
העליות עולמות נ' אלפים יובלות: ראה
ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' יז. תו"א תצוה
פ"א, ג. ובכ"מ.

עמוד תנא

שזרק יוסף הגביע הכסף .. כנו' במ"א
בארוכה: ראה לעיל ד"ה להבין סיפור
המעשה דיוסף ויהודא, ובהנסמן במ"מ ש"ס.
בוזרה פ' בלק: זח"ג קצ"א, א. וראה ביאור"ז
ש"ס.

עמוד תנב

שום חשים עליך מלך: דברים יז, טו.
מלכותך: תהלים קמה, יג.
טמירא דכל טמירין: זח"ב פט, א.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
וראה לקר"ש חיד"ע ע' 361.
וכנו' בוזרה פ' חיי שרה: זח"א קכ"ט, א
ואילך.
כמו ר' אלעזר בן דרודי: ע"ז יז, א.
אתערוחא דלתתא אתערוחא דלעילא:
זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א.
כמבואר במ"א ע"פ ויפח: בראשית ב, ז.
וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' קכה.

עמוד תנג

להבין מארז"ל אלמלא היו שומרי ישראל
ב' שבחוח: שבת קיח, ב. נדפס בשינויים
בתו"ח שמות רצ"ט, ב (ושם הוא ביאור על
ד"ה להבין היטב ענין הילולא דרשב"י הנדפס
לעיל ע' תל). ובשינויים (ותוס' הגהות)
באוה"ת שה"ש ע' תה (ומתחיל: לה"ע וביזום
שמחת לבו. ובמ"מ הכתי' שם מצטט מה
שרשום ע"ז בא' מהכתי': ש"ק פ' נשא).
ולכללות המאמר ראה ג"כ אוה"ת נח נז, א
ואילך. סא, א. וראה ג"כ סידור קפח, א

(ח, ו). וראה לקו"ת (יג, ג) הנסמן לעיל בריש
המאמר.

עמוד תמח

ולחבין כל הנ"ל: נדפס ג"כ בשינויים
בספה"מ תקס"ב ח"א ע' רי. ובשינויים ותוס'
הגהות בלקו"ת במדבר יד, ב. אוה"ת במדבר
ע' קסו.

עת לכל חפץ תחת השמים: קהלת ג, א.
שכל העוסק בו' מעלה עליו כאלו הקריב:
מנחות ק"י, א. וראה בהנסמן לעיל בהמאמר.
שקיו דאילנא: ראה ת"ז בהקדמה ד"ה פתח
אליהו.

תרי"ג ארצין דגלגלתא: ראה זח"ג קכ"ט, א.
לקו"ת ראה כא, ד.
בוצינא דקרדוניתא הנק' מאמר קו המדה:
זח"א טו, א. וראה לקו"ת נשא כז, ג. ביאור"ז
לאדהאמיצ נז, ד. אוה"ת שלח ע' תצג ואילך.
ובכ"מ.

בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.

עמוד תמט

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
ספה"מ תקס"ט ע' רנא, ובמ"מ ש"ס.
דוקא ז' על' טפחים ולא למעלה מכ': סוכה
ב, א, ג, א.
ואת התורה אדם: במדבר יט, יד. וראה
בהנסמן לעיל בהמאמר.
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
שתרגם אונקלוס בקדמין: בראשית א, א.

עמוד תנ

ג' רגלים שהן כנגד הג' אבות: ראה זח"ג
רנז, ב. טואו"ח ר"ס תי"ז. לקו"ת פנחס עו, ב.
שם דרושים לר"ה נח, א.
ויהי קול השופר הולך וזוקק: שמות יט, יט.
ונהר יחרב ויבש וארז"ל יחרב בבית
ראשון: ישע"י יט, ה. זח"א כז, א.
דקוב"ה סליק לעילא לעילא: זח"ג כ, ב.
להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא
טו. ב"ר ספ"ג. במדבר פי"ג, ו. וראה לקו"ת
קדושים כ"ט, ד. ובכ"מ.

ג. אהית בהעלותך ע' שלו, שמח (ההגהות שם הם על נוסח הלכות), שנ, שנב. שם כרך ה' ע' א'תקפב. ביאור נדפס שם ע' שלט. ולהבא להלן ראה גיב בהנסמן בספר הערכים-חביד כרך ב' ע' יג ואילך.

מה אלה אדוני: זכר' ד, ד.
 וזרעתי לבית ישראל זרע אדם: ראה ירמי לא, כז.

נר אלקים נשמת אדם: ראה משלי כ, כז.
 כל ישראל הם בני מלכים: שבת סז, א. ובכ"מ.

הו' רועין שמפרנסין את ישראל: ראה תיקונים לווהר חדש (קד, א). סוכה נב, ב. וראה תניא רפמ"ב. תויא מקץ לג, ג ואילך. ובכ"מ.

ויסע אברהם הלוח ונסוע: בראשית יב, ט.
 חויב תרין דלא מתפרשין: ראה זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. ובכ"מ.

חכמה נק' אין: ראה הוספות להערות וציונים לסי' ארית' להה"מ (הוצאת קה"ת), י' א (וש"נ).

עמוד תנו

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
 בשכמל' ענין יחודא תתאה: ראה זח"א יח, ב.

אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל. ור"פ בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
 ולית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

אוילים מדרך פשעם: תהלים קז, ז.
 הפושעים אלו המורדים: יומא לו, ב.
 מצות אנשים מלומדה: ישעי' כט, יג.
 הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
 אהבה הוא משורש אבה: ראה ספר החקירה להצ"צ צב, א. תויא מקץ לט, א. לקיית נשא כו, ב. ובכ"מ.

עמוד תנו

ועשית שמן זית זך: שמות כו, כ.

ואילך. אהית בהר כרך ב' ע' תשטז. לקויש חי"ד ע' 18.

שבת שבתון: שמות לא, טו. לה, ב. ויקרא כג, ג. וראה בהנסמן לעיל.

והוא סעודת הכלה: ראה לעיל ד"ה להבין היטב ענין הילולא דרשב"י.

כלחה נפשי אל ה': תהלים פד, ג. וראה לקיית שה"ש א, א. ובכ"מ.

ויכולו השמים והארץ: בראשית ב, א. וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.

כי ששת ימים עשה ה': שמות כ, יא. לא, יז. וראה זח"א רמז, א. זח"ג רחצ, ב.

בראשית נמי מאמר הוא .. וכמבואר במ"א בארוכה: ר"ה לב, א. וראה לעיל ד"ה המגיד מראשית ואילך. ובכ"מ.

והלא במאמר אי יכול להבראות: אבות פ"ה מ"א.

נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדבר פ"ג, ו. ובכ"מ.

שעשוע המלך בעצמו: ראה עמק המלך ש"א. לקיית שה"ש כז, א.

ינח ביום השביעי: שמות כ, יא.

עמוד תנד

ומחר אעשה כדבר המלך: אסתר ה, ח.
 אשת חיל עטרת בעלה: משלי כט, יב.
 צאנה וראנה: שה"ש ג, יא. וראה תויא ויגש מד, ד. ובכ"מ.

ביום חתונתו זו בית ראשון: במדבר פ"ב, ח. ובכ"מ.

פ"י חיתון הוא אירוסין: ראה אהית שה"ש ע' שפז. ותריח הנסמן לעיל בריש המאמר (ש, א).

הנה מקום אתי: שמות לג, כא. וראה אהית נ"ד ע' תג ואילך.
 עשה לבן הסעודה: בראשית כט, כב.

עמוד תנה

וידבר ה' אל משה: במדבר ח, א ואילך.
 מאמר זה הוא נוסחא שניה מהנדפס בספה"מ תקס"ב ע' רטו. נדפס גיב' בשינויים (ותוס')

מראה מקומות

תרמה

כנו' בלקוית: ראה טעהמ"צ להאריז"ל פ' בהעלותך.

עמוד תס

שאמר לר' ישמעאל כה"ג ישמעאל בני ברכני: ברכות ז, א.

בזוהר פ' שלח דף קס"א: נדפס ג"כ כשינויים קלים (ותוס' הגהות) בכיאה"ז להצ"צ ע' קנד.

ועתה יגדל נא: במדבר יב, יז.

דישראל עלו במחשבה: ביר פ"א, ד. ובכ"מ.

שתורה ג"כ קדמה: מדרש תהלים צ, ד. וראה תו"א בראשית א, א. ובכ"מ.

ואם צדקת: איוב לה, ז.

עמוד תסא

ונהר יוצר מעדן: בראשית ב, י. וראה זח"ב כג, ב. ובכ"מ.

ויקח קרח: במדבר טז, א. המאמר בשלימותו נדפס (בשינויים) בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רכב. וראה ד"ה זה בלקוית קרח נב, א.

כמאריז' שלבש טלית שכולה תכלת: במדבר פי"ח ג.

כשקנא על אהרן שהי' לו זקן: במדבר פי"ח ד.

שהעבירו תער על כל בשרם: במדבר ח, ז. ועשו להם ציצית: במדבר טו, לח.

עמוד תסב

ולהבין שרשן של כל הדברים: ביאור זה הוא נוסחא שניה מהנדפס בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רכו. וראה לקוית הנסמן לעיל בריש המאמר.

עליות העולמות שהוא נ' אלף יובלות: ראה ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' יז. תו"א תצוה פ"א, ג. ד"ה אל תצר לכ"ק אדהאמ"צ (כפי"ח תשליח) ע' 52, ובמ"מ שם.

ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.

לעבוד מ"ע ולהשמר ממל"ח: ראה זח"א

כשמן הטוב על הראש: ראה תהלים קלג, ב.

שכן לעפר: סוטה ה, א.

ונפשי כעפר לכל תהי': תפילת אלוקי נצור.

מאור פני מלך חיים: ראה משלי טז, טו.

כל היום אי' אלקי: תהלים מב, ד.

שמן ימינו יקרא: משלי כז, טז.

בזוהר דיקנא דכהנא רבא: ראה זח"ג קלב, ב.

דאורייתא מחכ' דלעילא נפקת: זח"ב פה, א. קכ"א, א.

היתה לי דמעתי לחס יומם ולילה: תהלים שם.

רעוא דכל רעוין: זח"ג קכט, א.

עמוד תנח

אהרן אותיות נראה: ראה זח"ג קג, א. לקוית (הנסמן לעיל בריש המאמר) ל, סע"א.

וראה ספר השיחות תשי"א ע' 152.

כי עין בעין נראה אתה ה': ראה במדבר יד, יד.

כי ה' הוא האלקים ואין עוד: מלכים א ח, ס.

אהרן הוא נצח דאבא: ראה ספר הערכים-תב"ד כרך ב' ע' ח.

למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.

ולהבין שרשן: נוסחא שניה מהנדפס בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רכ"א.

ועשו שמן זית: ראה שמות כז, כ.

כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.

שמן משחת קודש: שמות ל, כה. לא.

בזכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח

שי"ח פ"ה. ועוד. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליטי"א בספה"מ תשי"ח ע' 206.

עמוד תנט

אהרן הוא נצח דאבא כידוע: ראה ספר הערכים-תב"ד כרך ב' ע' ח.

קווצותיו לתתלים אלו תלי תלים: שה"ש ח,

יא. עירובין כ"א, ב. תנחומא ריש בראשית. ובכ"מ.

ואילך. רצו, ג ואילך. (וספה"מ תקס"ה ע' תלה, ובהנסמן במ"מ שם). רא, א ואילך. להלן סודיה להיע מצות לולב. ובכ"מ. וראה ג"כ לקו"ת קרח נה, ב.

שבשבת .. מוחין דבא וכו"ט מאיר"י בחי' מוחי' דאימא: ראה פעי"ח ש"כ פ"א. ובכ"מ. ובינה דינין מתערין: זחי"ג י, ב ואילך. ע"ח שער אי"א פ"ח. שער או"א פ"ב. ובכ"מ. נידונין בחג על התבואה: ר"ה טז, א. ולכן אומרי' ג"כ יעלה ויבוא: ראה ג"כ לעיל ד"ה בווהר פ' נח בשוא גליו. אב הרחמן: ראה ג"כ לקו"ת נשא כג, א. דרושים לר"ה סב, ד. שה"ש י, ג. ואין בשבת בחי' שמחה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ט ע' 130. לקו"ש ח"ד ע' 1090. וקראת לשבת עונג: ישע"י נח, יג.

עמוד תסז

דאפי' אש דגהנם שוקט: זחי"א מח, א. רלו, ב. ובכ"מ. ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג. היושב על חוג הארץ: ישע"י מ, כב. בהכינו שמים שם אני: משלי ת, כז. ואה"י אצלו אמון: משלי ת, ל. אורי"י מחכ' נפקת: זחי"ב פה, א. קכ"א. א. לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח. וכנ"ל שחכ' הוא בחי' רחמנות: לעיל ד"ה להיע שבת ויו"ט. שמים שהוא בחי' אש ומים: חגיגה יב, א.

עמוד תסח

בוצינא דקרוניתא מאמר קו המדה: זחי"א טו, א. וראה לקו"ת נשא כז, ג. ביאוה"ז לאדהאמי"צ נו, ד. אה"ת שלח ע' תצג ואילך. ובכ"מ. זאת התורה אדם: במדבר יט, יב.

עמוד תסט

מכון לשבתך פעלת: שמות טו, יז. בה"היא שעתא דבעא יומא לאתקדשא: ביאור מאמר הווהר מכאן ואילך, ראה ג"כ

כו, א. זחי"ב קסה, ב. וראה קונטרסים חורף תשל"ח ע' 20 הע' 8. את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ"י כג, כד.

עמוד תסג

כר' יוחנן דקרי למאני מכבדותא: שבת קיג, א. אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו מ"ג. כבוד בגי' לב שהם לי"ב נתיבות החכמה: ראה זחי"ג לג, א. פרדס שעה"כ ערך לב. ובכ"מ. אורייתא מחכמה נפקת: זחי"ב פה, א. קכ"א, א. ואוא"ס ב"ה שוכן ומתלבש דוקא בחכמה כידוע: ראה תניא פליה בהגה"ה. ובכ"מ. ולא בחכמה ידיעא: ראה ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

עמוד תסד

ושער ריש"י כעמר נקי': דניאל ז, ט. התורה היא נובלת ונמשכת מלמעלה: ב"ר פ"ז, ה. ותכל ושצי כולא: ראה זחי"א נ, ב ואילך. ובכ"מ. תכלת דומה ליס: חולין פט, א. ובכ"מ. בבחי' מל' דאצי' הנקי' יס: ראה מא"א י, טז. וראה לעיל רד"ה בוקע ים.

עמוד תסה

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו. מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד. שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו. כנ"ו בווהר פ' בהר .. פריסו במלכא: ראה ג"כ זחי"ב צז, ב. זחי"ג רנו, א. שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו. שהלויים הם מסטרא דשמאלא: ראה זחי"א רנו, ב. זחי"ג מח, ב. קכ"א, ב. ובכ"מ.

עמוד תסו

האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב. להיע שבת ויו"ט: ראה ג"כ סידור ר"ז, א

עהיפ וכל העם רואים (כ, טו).
 בד"ה רני ושחחי בת: תזיא מקץ לו, א.
 גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם:
 עירובין יג, ב. ובכ"מ.
 בד"ה כנשר יעיר: לקרית האזינו עז, ג.
 ספהימ תקסיד ע' רכ.

עמוד העב

מזלי חזי: מגילה ג, א.
 ואראה את הארץ: דברים ג, כה. וראה
 לקרית ואתחנן ג, ג. ספהימ תקסיד ע' רג וע'
 רו. אוהית ואתחנן ע' נח ואילך.
 עיניך יונים: שהיש א, טו, ד, א.
 ועמיש עיפ יונתי שלא נדפס בלקוית:
 ספהימ תקסיט ע' פג. ספהימ הנחות הריפ ע'
 קס. אוהית שהיש ע' שיב ואילך.
 אזן מלין תבחון: איוב יב, יא.
 לית שמאלא בהאי עתיקא: זחיג קכט, א.
 לא הביט און: במדבר כג, כא. וראה לקרית
 שהיש ל, ב. ובכ"מ.
 וירא און ולא התבונן: איוב יא, יא. וראה
 לקרית הנסמן לעיל.
 קו הימין חתינ: ראה פרדס שיז פ"א.
 ובכ"מ.

בדבר הי' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
 וישמע הי' ויחר אפו: במדבר יא, א.

עמוד העג

שוס תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
 בד"ה ועתה יגדל נא כח אד: לקרית שלח
 לט, ב ואילך. וראה ג"כ אוהית לך לך פד, ב.
 ובכ"מ.
 דוד הקים עולה של תורה: במדב"ר פי"ח,
 כא. מדרש שמואל פכ"ט. תדאיר פ"ב.
 כי שמוע מזבח טוב: שמו"א טו, כב. וראה
 ג"כ ספהימ תקסיד ע' קל. אוהית חנוכה
 הנסמן לעיל בריש המאמר. אוהית בשלח ע'
 תלט.

עמוד העד

רמיח איברי דזיא שהן רמיח פקודין: ראה
 תזי תי' ל'. זחיב קיח, א.

ביאוהיז לאדהאמיצ צד, ד. אוהית ויקרא ע'
 ה.
 וכנזי במיא שהוא עושה שלום במרומיו בין
 אש ומים: איוב כה, ב. וראה במדב"ר פי"ב, ת.
 שהשיר פ"ג, יא. ובכ"מ. אגהיק סי"ב. ספהימ
 אתהלך לאניא ע' יב. ביאוהיז לאדהאמיצ ח,
 ג. ובכ"מ.

צד הצפון שנשאר חסר בעולם: ראה בי"ב
 כה, ב. (ובשערי זהר שם). פדריא פ"ג. תזי
 תכיא נו, א (ונצוצי זהר שם).

עמוד העז

עפר אשר בקרקע המשכן: במדבר ה, יז.
 וראה אוהית בלק ע' תתקיט. ביאוהיז להציצ
 ע' רפה. ובכ"מ.
 הנה המקו' אחי: ראה שמות לג, כא. וראה
 אוהית ניך ע' תג ואילך.
 כי הי' הוא האלקי: דברים ד, לט. ובכ"מ.
 ראה ג"כ לקרית נשא כב, א.
 שמאלו תחת לראשי: שהיש ב, ו.
 והי' אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.
 גלות מפרת עוון: סנהדרין לו, ב.

עמוד העא

להבין מאמר זוהר פ' בהר ד' קיח: נדפס
 כשינויים כביאוהיז לאדהאמיצ פב, ב. וראה
 ג"כ אוהית חנוכה שלא, א.
 והגישו אדונינו אל האלקי: שמות כא, ו.
 ובכ"מ הוא להיפך בשמיע' .. בחי' בינה:
 ראה זחיג קלח, ב.
 כנזי בעיח ע"ש: ראה עיח שע"ר אחי"פ.
 ובכ"מ.
 וכן בשי' הוי' ביה היוד הוא נקי' חכמי: ראה
 זחיג רצ, ב. ובכ"מ.
 ולא בחכמה ידיעא: תזי בהקדמה ד"ה פתח
 אליהו.
 ובידיעת עצמו יודע כל הנבראים: רמב"ם
 הלי' יסוהית פ"ב היי'.
 בגמי' ספיג דנדה: נדה לא, א.
 וראייה דנבואה .. השגת המהות: ראה ג"כ
 אוהית משפטים ע' ארפה.
 ובמית רואין את הנשמע: מכילתא יתרו

בלקוית בדיה והי' לכם לציצית: לקוית
שלח מה, א.

מיש במיא בפ"י מצותי של עצמות
המאציל: ראה סידור ד, ד. אוהית שלח ע'
תקפו ואילך. ובכ"מ.

כנו' בוהר פ' בלק ע"פ שחורה אני: זחיג
קצא, א.

יעו"ש על מאמר הנ"ל: ראה ביאוה"ז
לאדהאמ"צ ק, א ואילך. ביאוה"ז להצ"צ ע'
תצו.

כולם בחכמה עשית בבינה: תהלים קד, כד.
זחיג מג, א. וראה אוהית שהיש ע' תרלו
ואילך.

יעשה למחכה לו: ישעי' סד, ג. וראה
ביאוה"ז להצ"צ ע' ט. אוהית ואתחנן ע' רנ.
וראה ג"כ בכ"ז בביאוה"ז להצ"צ ע' תעט.

עמוד תעה

תולה ארץ על בלימה: ראה להלן מאמר זה
בשינויים. חלק מהמאמר דלהלן נדפס ג"כ
בתוס' הגהות מהצ"צ בספה"מ תקס"ב (ח"א)
ע' רצג. וע' שט. (נדפס ג"כ באוהית נ"ך ע'
תרסח). וראה ג"כ מאמר זה באריכות הביאור
בדיה לעומת המסגרת באוהית תרומה ע'
אתסד.

הלא ידוע דט' גלגלים דעשי' .. בחי'
עיגולים: ראה בהנסמן בספה"מ תקס"ב שם.
בווהר ור"מ סובב כ"ע: זחיג רכה, א.
ובכ"מ.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ' כג,
כב.

כרצוצא דמית: בכורות ת, ב.

עמוד תעז

להבין קושי' התוכני': נוסחא שני' מהמאמר
דלעיל, וראה בהנסמן במ"מ שם.

בע"ח שהט' גלגלים: ראה ספה"מ תקס"ב
ע' רצג. וש"ג.

עמוד תעה

הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

עמוד תעט

להבין מה שאמרו חכמי התכונה: ראה ג"כ
לעיל סוד"ה תולה ארץ על בלימה.

קס"ז פ': ראה רמב"ם הל' יסוהית פ"ג היח.
ובכ"מ.

עמוד תפ

אשר ברא אלקים לעשות: בראשית ב, ד.
מאמר זה נדפס ג"כ באוהית בראשית תקיד,
א. נמצא ג"כ בשינויים ובתוס' הגהות בתו"א
חשא קיב, ד (ואוהית שם ע' א'תצט). וראה
ג"כ ד"ה זה בהרחב הביאור בספה"מ תרכ"ח
ע' א.

פ"י הוהר לעשות לתקן: ראה ג"כ מפרשי
ב"ר פ"א, ו. תו"א תולדות יז, ד. יתרו ע, א.
ועשתה את צפרניה: דברים כא, יב.

ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב,
טו. וראה בקונטרסים חורף ה'תשל"ח ע' 20
ובהערה שם.

ענין משלי שועלים דר"מ: סנהדרין לט,
רע"א ופירשי שם.

ובשבת .. שהו"ע עליות העולמות כידוע:
ראה ע"ח שי"ג פ"ו. פע"ח שער השבת. אנהית
ספ"ו. ובכ"מ.

ואידי דטריד למיבלע .. לא פליט: ראה
חולין קח, ב. וראה ג"כ תו"א וישב כח, א.
יתרו קט, ג. ד"ה בששה"ק תרע"ג. ובכ"מ.

עמוד תפא

מזמור שיר ליום השבת: תהלים צב, א.
הכתר הוא בחי' טעמים: ת"ז תס"ט (קה, א).
ובכ"מ.

כל בעלי השיר .. יוצאים בשיר: שבת נא,
ב. וראה ג"כ תו"א בראשית ז, ג. לקוית ברכה
צח, א. ספה"מ תקס"ח ע' תקנ"ג ואילך. ובכ"מ.

נק' השבת כלה: שבת קיט, א.
כלתה נפשי: תהלים פב, ג.

בירושלמי בקושי' החירו לדבר ד"ת בשבת:
ראה ירושלמי שבת פט"ו ה"ג. ספר היראה
לר"י אות שיט. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ה ע'
תלח. ובכ"מ.

ששת ימים תעבוד: שמות כ, ט. לד, כא.
 דבקושי החירו לדבר אפי' דית בשבת:
 ראה ירושלמי שבת פט"ו היג. ספר היראה
 לר"י אות שיט.
 ויכולו השמים: בראשית כ, א.
 שבשבת ה' השיר כפול: ראה זחיג נו, ב.
 תו"א (קיג, א) הנסמן לעיל בריש המאמר.
 במ"א על מארזיל יוצא" בשיר ונמשכ'
 בשיר: שבת נא, ב.

עמוד תפד

בווהר שהוא נקוד' בהיכלא: זח"א ו, א. ת"ז
 ת"ה.
 ויבאו כל הקללות על אויבך ועל שונאיך
 אשר רדפוץ: ראה דברים ל, ז.
 אחיו אנכי ברמאות: מגילה יד, ב.
 להבין מאמר הזוהר: ראה ג"כ ביאודה"ז
 לאדהאמיצ קמו, ג. אוה"ת תוריע ע' רנו.

עמוד תפה

שאי' מלך בלא עס: בח"י וישב לח, ל, ר"פ
 בלק. שער היחוד והאמונה פ"ו. ובכ"מ.
 מחכ' ובינה תרין ריעין: זחיב נו, א. ובכ"מ.
 מאו"א דבנו לה: ראה זח"א כח, א.

עמוד תפו

אבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. ובכ"מ.
 וראה אגה"ק ס"ה (קז, א) ובליקוט פירושים
 ומ"מ שם.
 וירא מלאך ה': שמות ג, ב.
 וירא אליו ה': בראשית יח, א.

עמוד תפז

בהקדמת הזוהר אבא פקיד לאימא: ראה
 ג"כ זח"א כב, א.

עמוד תפח

כמו שנו' בזוהר על משה דציוה על כלתו:
 ראה זחיג קמה, א.
 הבא לי מצידך למען אברכך: ראה
 בראשית כז, ד ואילך.
 המבואר במ"א בענין העלת מ"ן דחברייא

כידוע בוהר ע"פ את שבתותי תשמרו:
 זח"א ו, א. ת"ז ת"ה. וראה אגה"ק רס"ה.
 לקו"ת ראה יח, ב. ספה"מ תקס"ז ע' שלט.
 החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
 שפנימ" אבא הוא פנימ" עתיק: ראה הערת
 כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ הש"ת ע' 49.
 שהשתיקה הוא סייג לחכמה: ראה אבות
 פ"ג מ"ג. וראה ג"כ לקו"ת בהר מג, א.
 במדבר ז, ג. בלק סט, א. ובכ"מ.
 משתוקי בחרי: מגילה יח, א.

עמוד תפב

כידוע בענין שביר' דרפי"ח ניצוצין: ראה
 ג"כ ת"א נח ט, ד. בשלח סה, ד. לקו"ת מטות
 פא, ב. עקב יד, א ואילך. ובכ"מ.
 כי על כל מוצא פ"ה: דברים ח, ג.
 כמו שה" בביהמ"ק בבי' שעירי: ראה ג"כ
 ספה"מ תקס"ב (זח"א) ע' לח. ספה"מ תקיע ע'
 קעז. אוה"ת אחרי ע' פ. אוה"ת דרושים
 ליוהכ"פ ע' איתקסו.
 שראה ר"ע שועל יוצא מק"ק: סוף מכות.
 ארמי אונד אבי: דברים כו, ה.
 אחיו אנכי ברמאות: מגילה יב, ב. וראה
 לעיל טו"דיה להבין סיפור דיוסף ויהודא.
 עם עקש תחפתל: תהלים יח, כז.
 ונשא עליו השעיר: ויקרא טז, כב. וראה
 בהנסמן לעיל בקטע: כמו שה" בביהמ"ק.
 אם רעב שונאך: משלי כה, כא.

עמוד תפג

איחא במדרש דשאל ההוא מינא: ראה ב"ר
 פ"א, ו. ולכללות המאמר ראה בהנסמן לעיל
 בנוסח הראשון. וראה ג"כ תו"א לך לך יב, א.
 סידור שער המילה קמה, א. וספה"מ תקס"ז
 ע' נה.
 כי בו שבת: בראשית כ, ו.
 לעשות (לתקן): ראה מפרשי ב"ר פ"א, ו.
 תו"א תולדות יז, ד. יתרו ע, א.
 משל"י ד"ר מאיר ע"פ צדיק מצרה נחלץ:
 ראה סנהדרין לט, א ופירשי שם.
 ששת ימים עשה ה': שמות ז, יא. לא, יז.
 וישבות מכל מלאכתו: בראשית ב, ב.

ויאמר אלקים אל יעקב: ראה בראשית מו, ב.

ויעקבני זה פעמים: בראשית כו, לו.
בגיע יושבי ונהני מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א. ובכ"מ.

יפה שעה א' בתשומע"ט: אבות פ"ד מ"ז.
במקום שבעית עומדין: ברכות לד, ב.
וראה קונטרסים חורף תשל"ח ע' 34 ואילך.
על כי אין אלקי בקרבי: דברים לא, יז.
ועושי טוב אין גם אחד: ראה תהלים יד, ג.
נג, ד.

כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.
מאיגרא רמא לבירא עמיקתא: חגיגה ה, ב.
ישראל עלו במחשבה קדומה: ראה כ"ר פ"א, ד. ובכ"מ.

העשה דוחה את לית: יבמות ג, ב.

עמוד תצה

שובו אלי ואשובה אליכם: מלאכי ג, ז.
קמ"י כלא חשיב ממש: זח"א יא, ב.
אני ה' לא שניתני: מלאכי ג, ו.
והוא האין שבהוי": ראה מאריא א, סד.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
ובעשי"י.. כ"א בחי נקודה לבד: ראה לקו"ת הנסמן לעיל בריש המאמר (עד, ב), ושי"נ.
רישי' דעשו בעקבי' דיצחק: ראה תיביע בראשית ג, יג. לקו"ש חט"ו ע' 193.

ויצא ראשון: בראשית כה, כה.
ישראל עלו במחשבה קדומה: ראה כ"ר פ"א, ד. ובכ"מ.
אחיו אנכי ברמאות: מגילה יג, ב. ובכ"מ.

עמוד תצו

יפה שעה א' בתשומע"ט: אבות פ"ד מ"ז.
ונחנו מה: שמות טו, ז. ת. וראה ג"כ תרי"א תצוה פג, ב. ובכ"מ.
הצנע לכת את ה' אלקיך: ראה מיכה ו, ח.
יעקב י' עקב: ע"פ שי"ג ספי"ב. פרדס שעה"כ בערכו. ובכ"מ.
ויעקבני זה פעמי": בראשית כו, לו.

ל"ש: ראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' רי ואילך. ובכ"מ.
כמ"ש במ"א בענין יה"ר: ראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' עג. ובכ"מ.

עמוד תפט

בוהר פ' בלק: ראה בהנסמן לעיל בנוסח הראשון.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. ובכ"מ.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
דבר מלך שלטון: קהלת ח, ב.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

עמוד תצא

למה הרעות: שמות ה, כב.

עמוד תצב

כמשי"ת לקמן ע"פ כי שרית עם אלקים: סוד"ה מה טובו.
צא השדה וצודה לי ציד: בראשית כו, ג.

עמוד תצג

י'ושב ושונה כנגדו: תדא"ר רפי"ח. וראה ג"כ לעיל סוד"ה לה"ע או"א"ס. אתהלך לאזניא ע' מ. ובכ"מ.
במקום גדולחו שם אחה מוצא ענותנותו: מגילה לא, א. וראה ליקוט פירושים ומ"מ לתניא פ"ד.

עמוד תצד

מה טובו אוהליך יעקב: במדבר כד, ה.
מאמר זה הוא נוסחא שניה מדיה זה בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רלא. נדפס ג"כ בשינויים ובתוס' הגהות כ"ר בלקו"ת בלק עג, א. הגהות וביאורים מהצ"צ לר"ה זה נדפסו באוה"ת בלק ע' אל"ב-א"מה. ולכללות המאמר ראה בארוכה ד"ה קדש לי כל בכור באוה"ת בא ע' של, וכרך ז' ע' ביתרמוז.
כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה: ברכות יג, א.
לא יקרא עוד שמך יעקב: בראשית לה, י.

עמוד תק

להבין שרשן: נוסחא שניה מהנדפס בספיהמ תקסיב ע' רמא. הנפש האלקי' שהיא חלק אלוה ממעל: ראה תניא רפי"ב ובליקוט פירושים ומי"מ שם. מהתעבות האור נעשה הכלי: ראה ע"ח שמ"ז פ"א. שער ההקדמות דף ע"א, ע"ג. זלעו"ז עשה האלקי': קהלת ז, יד. משכא דחיוויא: ראה תניא פליא ובליקוט פירושים ומי"מ שם (וש"נ). והי' צריך למוול את הערלה: ראה ג"כ להלן ד"ה והי' שמך אברהם (ובהנסמן במי"מ שם).

עמוד תקא

כי בהמאכל יש בהם בחי' טעמי' .. כנ"ו במ"א בארוכה: ראה ספיהמ תקסיב (ח"א) ע' קכ. ובכ"מ. וכנ"ו בזוהר .. בחילא וחאובתא יתיר: זח"א קכט, ב. וראה אגה"ת פ"ח.

עמוד תקב

קדש עצמן במותר לך: יבמות כ, א. בכ"י אחברירו: זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה. ובכ"מ. והמשפיל א"ע הקב"ה מגביהו: עירובין ג, ב. ובכ"מ. יסוד אבא הוא מלושב ומכוסה ביסוד אימא: ראה ע"ח שער הכללים פ"י. שער פרצופי ז"ינ פ"ג. ובכ"מ. יסוד אבא ארוך ומסתיי' בחזה דז"א: ראה ע"ח הנסמן לעיל. יחיד מומחה שהוא חכם מפר נדרים: נדרים עת, ב. ושמע אביה: במדבר ל, ה.

עמוד תקג

משה הוא בחי' יסוי' כי מן המים משיתיהו: ראה מארי' מ, נה. ובי"נ שם. וראה ג"כ לעיל סוד"ה המגיד מראשית ובהנסמן במי"מ שם. בכח"י דעת הכולל חו"ג: ראה תניא ספ"ג.

אהל שהוא בחי' מקיף: ראה ג"כ ספר הערכים-חב"ד בערכו. כל העוסק בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו: תדאיר רפי"ח. כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב. וראה שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך. תו"א בראשית ד, ד ואילך. ובכ"מ. כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א. מלכות פה תושבע"פ קרינו לה: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד. ועשית עליו מכסה יריעות עוים: ראה שמות כו, ז.

עמוד תצו

ולהבין שרשן: נוסחא שניה מתקסיב (ח"א) ע' רלה. וראה לקו"ת הנסמן לעיל בריש המאמר. נפש כי חסטה: ויקרא ד, ב. ה. כא. ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ובכ"מ. כי כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קטו, ג. קלה, ו.

עמוד תצז

כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט. זלעו"ז עשה: קהלת ז, יד. שובה אלי: ראה ישעי' מד, כב. מלאכי ג, ז. יפה עשה א' בחשובה: אבות פ"ד מי"ז. ויעקבני זה פעמי": בראשית כז, לו. יעקב י' עקב: ע"ח שי"ג ספ"ב. פרדס שעה"כ בערכו.

עמוד תצט

והנחש ה"י ערום: בראשית ג, א. אחיו אנכי: מגילה יג, ב. כי שרית עם אלקי': בראשית לב, כט. שני' עשר יריעות: כנראה צ"ל: עשתי. וידבר משה: במדבר ל, ב. מאמר זה נדפס בספיהמ תקסיב ע' רלו. ובתוס' הגהות באוה"ת מטות ע' ארצד.

ספמי'ג. תו"א שמות נג, ב. ספה"מ אתהלך לאזניא ע' פ. ובכ"מ.

כל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי ר"פ מטות. השמע לאונך מה שאתה מוציא מפ"ד: ברכות יג, א.

עמוד תקד

אני המשנה המדברת בפ"ד: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

והיה שמוך אברהם: בראשית יז, ה. ולכללות המאמר ראה ג"כ תו"א לך לך יא, א ואילך. תריח שם פ, ג ואילך. צא, א. חיי"ש קכא, ג ואילך. אוה"ת לך לך כרך ד' תשי"ג, ב. חיי"ש קיט, א ואילך, תמב, א ואילך.

ידוע דאות ברית קודש הוא בחי' צדיק חי עלמין: ראה זח"א קסב, א. ובכ"מ. אין הטיפה נקלטת אלא מן הברור שבה: נדה לא, א.

עמוד תקה

עת אשר שלט האדם באדם: קהלת ח, ט. וראה זח"ב צה, ב. פרדס שטיז פ"ז. אוה"ת נ"ך ע' אקבט.

לא גלו ישראל בין האומות אלא להרבות גרים: פסחים פז, ב. זח"א רמד, א. אם תגבי' כנשר: עובדי' א, ב. לא מאסתי להפר בריתי אתם: ראה ויקרא כו, מד.

נשיא אלקים אתה בתוכינו: בראשית כג, ו. מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט. ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו. אברהם אוהבי: ישע"י מא, ח. וראה ב"ר פמ"א, ח.

המכסה אני: בראשית יז, יח. בה' בראם באברהם: זח"א פו, ב. זח"ב עט, א. זח"ג לא, א. ובכ"מ. וראה תריח (הנסמן לעיל בריש המאמר) קכא, ד.

הא לכם זרע: בראשית מז, כג. וראה לקו"ת להאר"זיל סי' מקק. וטעמי המצות סי' לך לך.

עמוד תקו

להבין מ"ש אלוקי' אל אברהם: בראשית יז, ב ואילך. מאמר זה הוא נוסחא שניה מהמאמר דלעיל וראה במ"מ שם. וראה אוה"ת לך לך הנסמן שם שמביא מנוסחא זו (בתוספות הגהות).

שהאבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, א. ובכ"מ.

ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו. מלכותך מלכות כל עולמי': תהלים קמה, יג.

אם תגבי': עובדי' א, ד. לא גלו ישראל כו' אלא בשביל להוסיף גרים: פסחים פז, ב. זח"א רמד, א.

עמוד תקו

כי הוא פרא אדם: ראה בראשית טז, יב. להבין מאמר הוהר: מאמר זה נמצא בשינויים ובקיצור (וקרוב לנוסחא השניה דלהלן) באוה"ת בהעלותך ע' שמג ואילך. ולכללות המאמר ראה ג"כ ספה"מ תקס"ח ע' תנה ואילך (נדפס גם בביאוריו לאדהאמ"צ קט, א ואילך). אוה"ת לך לך כרך ד' תרצד, א. וראה ג"כ בהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך ב' ערך אורי-בהירות ע' תקז ואילך.

ה' בקר תשמע קולי: תהלים ה, ד. בקר דאברהם: ראה וירא כב, ג. הבקר אור: בראשית מד, ג. שבינה נק' נהר: זח"ב קכג, ב. ובכ"מ. ונהרו אליו כל הגוים: ישע"י ב, ב.

עמוד תקח

ערכתי נר למשיחי: תהלים קלב, יז. ויעש דוד שם: שמואל ב' ח, יג. וראה זח"ג קיג, א.

ויערוך אהרן את הנרות: ראה ויקרא כב, ד. מקדס לעין: במדבר לב, יא.

טורי חשוכא: ראה זח"ג רמט, ב. וראה ביאוריו שם. ספה"מ תקס"ט ע' טז ואילך. דבחי' חסד דע"י נק' ימי קדם: ראה זח"ג קלד, ב. תו"א ויקהל פז, ד. אוה"ת נח כרך ג'.

מראה מקומות

תרנג

שהאבות נק' הרים: ראה ר"ה יא, א. שמור
פטי"ו, ד. ובכ"מ.

אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מיכה ז,
כב.

וכמבואר במ"א כמשל הנשבע: ראה ג"כ
להלן סוף כיאור אתם נציבים
הב' גדפין אהוי"ר: ת"ז ת"ז.
כנז' בלק"א: תניא ספ"מ.

עמוד תקיד

וכמבואר במ"א שביסוד דו"א: ראה
בהנסמן לעיל במ"מ לנוסח הראשון.
וכנז' בשמשון שה"י נשמטת: סוטה ט, ב.
וראה ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' גה.

עמוד תקטו

שמע ישראל: דברים ו, ד. מאמר זה הוא
נוסחא שני' מהנדפס בספה"מ תקס"ב ע' רמד
(וראה הערות וצינונים שם). נדפס ג"כ
בשינויים (ותוס' הגהות) בלקו"ת ואתחנן יא,
ב. בשינויים (ותוס' הגהות) באוה"ת ואתחנן
ע' רה. וראה אוה"ת שמיני ע' סד ואילך.
ולכללות המאמר ראה באריכות הכיאר
אמיב שער הק"ש פ"א ואילך. וראה להלן
בהוספות הגהות כ"ק אדהצ"צ למאמר זה.
אנשי יריחו היו כורכין את שמע: פסחים
נז, א.

עמוד תקטז

ראה נתתי לפניך את החיים: דברים ל, טו
ואילך.
ויאמר אלקים יהי רקיע: בראשית א, טו.
וראה ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' פח ואילך.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
וכמ"ש בזהר דליבא פליג לכל שייפין: ראה
זח"ג קסא, ב. רכא, ב. ובכ"מ.
צור לבבי: תה"ם עג, כו.
ואתחזי' את כולם: נחמ"י ט, ו.
כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
מכלכל חיים: נוסח תפילת שמור"ע.
כנז' בלק"א: תניא פ"א.

תרכג א ואילך. דרושים לחנוכה כרך ה'
תתקס, ב ואילך. פנחס ע' אקצג.

עמוד תקטז

כמבואר באד"ר: זח"ג קלד, ב.
אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מיכה ז,
כב.
באהוי"ר הנק' גדפין עילאין: ראה ת"ז ת"ז.
תניא ספ"מ.
בעל כנפ"י גיד דבר: קהלת י, כ.

עמוד תקי

ע"ד המבואר במ"א בענין ששון ושמחה:
ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' נה ואילך. וראה
אוה"ת מג"א ע' ב"שמו.
ע"פ המבואר במ"א בענין החשמל: ראה
תרי"א חיי"ש טז, א ואילך. מג"א צו, ג. ובכ"מ.
מאני דרבנן דבלו: ברכות ו, א.

עמוד תקיא

בווהר פ' בלק: נוסחא שני' מהמאמר
דלעיל, וראה בהנסמן במ"מ שם.
ה' בקר תשמע קולי: תהלים ה, ב.
וישכם אברהם: וירא כב, ג.
אברהם יצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א.
ובכ"מ.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
ונהרו אליו כל הגוים: ישע"י ב, ב.

עמוד תקיב

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. וראה זח"ב
קכג, ב. ובכ"מ.
בווהר שהם תרין ריעין דלא מתפרשין:
ראה זח"ג ד, א.
ערכתי נר למשיחי: תהלים קלב, יז.
דהמע"ה ה"י מרכבה למל' דאצ"י: ראה
קה"י ופרדס שעה"ב בערכו.
יערוך אהרן את הנרות: ראה ויקרא כב, ג.

עמוד תקיג

טורי חשוכא וטורי נהורא .. ימי קדם: ראה
בהנסמן לעיל בנוסח הראשון.

אז תתענג על ה': ישעי נח, יד.

עמוד תקיז

ע"ז של פעור שהי מתריון: סנהדרין סד, א.

ונשב בגיא מול בית פעור: דברים ג, כט.
 וראה ג"כ ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' פח ואילך.
 עיניכם הרואות: דברים ד, ג ואילך.
 וישמע שאול: שמואל א' טו, ד.
 לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.

עמוד תקיה

וזהו ענין ששת ימי בראשית: בהבא להלן
 ראה ג"כ אוה"ת בשלח ע' תרלד, תרלט.
 אוה"ת פנחס ע' אקצא. לעיל ד"ה אשר ברא
 אלקי לעשות.

הוא שבת כו' פ"י כנו' במ"א בארוכה: ראה
 שמות לא, יז. וראה ת"א יתרו סט, ג. ספה"מ
 תקס"ט ע' לה. ובכ"מ.
 וכולא קמ"י כלא נחשב: ראה זח"א יא, ב.
 ובכ"מ.

מחדש בטובו בכיתמ"ב: נוסח ברכות ק"ש.
 וזהו שמע שם ע': ראה זח"ג רלו, ב. ובהבא
 להלן ראה ג"כ אוה"ת עקב ע' תפ. בחוקותי
 כרך ב' ע' תרלד. ובכ"מ.
 כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
 ישראל עלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד.

עמוד תקיט

כמבואר במ"א שאחד הוא אחד המנוי: ראה
 ת"א וראא נה, ב. ספה"מ אסהלך לאזניא ע'
 רא. דרמ"צ קכד, א. לקו"ש ח"א ע' 11. ח"י"ב
 ע' 66. ובכ"מ.

תמליכהו בד' רוחות וז' רקיעים: ראה
 ברכות יג, ב. סמ"ק הובא בב"י א"ח סס"א.
 את בנך יחידך: בראשית כב, ב.

עמוד תקכ

אדם זורע קב אחד: ראה פסחים פז, ב.
 לקו"ש ח"ד ע' 1269.
 וזרעתי לי בארץ: הושע ב, כה.
 וכמבואר במ"א בארוכה דכתיב קודש

ישראל: ירמ' ב, ג. וראה ת"א שמות נג, א
 ואילך. בשלח סא, א ואילך. ובכ"מ.
 אור זרוע לצדיק: תהלים צו, יא.
 שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
 בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב מ"ד.

עמוד תקכא

כנו' במ"א שדוקא ע"י בחי' בכל מאדך:
 ראה לעיל ד"ה קדושים תהיו, וכיאו"ר.
 ובכ"מ.

כי אתעדלית מעורר לעילא: ראה זח"א
 פה, א. א. קסד, א. א. רלה, א. רמד, א.

שיהי' לו דירה בתחתונים דוקא: תנחומא
 נשא טז. ב"ר ספ"ג. כמדכ"ר פ"ג, ו. ובכ"מ.
 מל' פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה
 ד"ה פתח אליהו.

מאן מלכא רבנן: ראה גיטין סב, א.
 כמרז"ל .. אינו דומה: חגיגה ט, ב. וראה
 תניא פט"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

שיקדש עצמו במותר לו: ראה יבמות כ, א.
 פרישות מביא לידי נקיות: ראה ע"ז כ, ב.
 כנו' לעיל: ד"ה וידבר משה אל ראשי
 המטות.

ולחבין שרשן: נוסחא שניה מהנדפס
 בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רנב. נמצא ג"כ
 בשנינויים (ותוס' הגהות וכו') באוה"ת שמיני
 ע' נה. ובשנינויים (ותוס' הגהות וכו') באוה"ת
 בראשית כרך ג' תצו, ב. וראה כיאו"רים
 נוספים על ד"ה זה באוה"ת ואתחנן ע' ריד,
 רכג.

מארז"ל ע"פ אדם לעמל יולד: איוב ה, ז.
 סנהדרין צט, ב. וראה ג"כ לעיל ד"ה המגיד
 מראשית.

מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
 אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב פה, א. קכא,
 א.

מה שכי' בזהר שיש בחי' קרומי' דאורי'א:
 זח"ג קכח, ב. וראה אוה"ת שמיני (ע' נו)
 ואוה"ת בראשית (תצו, ב) שנסמנו לעיל בריש
 הביאור.

עמוד תקכב

ואת עשו שנאתי: מלאכי א, ב.

עמוד תקכה

כנו' בווהר ע"פ באור פני מלך חיים: משלי טז, טו. זחיב נא, ב. וראה ג"כ אוהית תבוא ע' תתצו. ובכ"מ.

השקיפה ממעון קדשך מן השמים: דברים כו, טו.

אלביש שמים קדרו: ישעי' נג, ג. סכות בענן לד': איכה ג, מד.

אתם נצבים: דברים כט, ט ואילך. מאמר זה הוא נוסחא שני' מדיה זה הנדפס בסידור רלא, א (ובאן בסוף המאמר קטע נוסף שלא נמצא בסידור שם). נדפס ג"כ בשינויים (ובתוס' הגהות כו') בלקוית נצבים מד, א. וראה הערות לד"ה זה באוהית נצבים. לקויש ח"ד ע' 1141. ולקטע הראשון מהמאמר ראה ג"כ דרמ"צ כח, א ואילך. ובכ"מ.

שכ"מ שנאמר היום הכוונה הוא על ר"ה: ראה זחיג רלא, א. פענח רזא ס"ס נצבים.

זה היום תחילת מעשיך: תפילת מוסף ד"ה.

עמוד תקכו

ויהי בישרון מלך: דברים לג, ה. נעוץ תחלתו בסופו: ס"י פ"א מ"ו. עד יעבור עמך ה': שמות טו, טו. ואקח את אביכם: ראה יהושע כד, ב ואילך. וראה אוהית נ"ך ע' ד ואילך.

ישראל עלו במחשבה עילאה: ראה ב"ר פ"א, ד. ובכ"מ.

אמרו לפני זכרונות: ר"ה טז, א. אבא יסד ברתא: זחיג רמת, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א סא, ב. וראה אגה"ק ס"ה (קז, א) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

עמוד תקכז

שופר של ר"ה של יעל פשוט: בהערות וציונים מכ"ק אדמ"ר שליט"א ללקוית (הנסמו לעיל בריש המאמר) — נדפסו בסו"ס לקוית, מצ"יו: ע"פ המשנה ר"ה כו, ב. וחז"ג צב, ב.

אחרי ה' ילכו: הושע יא, י. וראה בארוכה

קושי' המדרש ע"פ ויקרא לאור יום: ב"ר ספ"ב. וראה ג"כ לקויש חט"ו ע' 178 ובהנסמן שם.

והוא נקי לבוש החשמל: ראה ג"כ תריא לך לך יב, ג. אוהית הנסמן להלן. ובכ"מ.

שעשה כתנות עור וילבישם: בראשית ג, כא. וראה בארוכה אוהית בראשית (הוספות) תלז, ב. אוהית תולדות קמט, ב.

בתורתו של ר"מ ה"י באל"ף: ב"ר ספ"ב. ועור בע' אותיות רע: ראה ע"ח שער החשמל ספ"ג. ובכ"מ. וראה אוהית תולדות קמט, ב.

עמוד תקכג

מזיעתן של חיות: ראה חגיגה יג, ב. ב"ר עח א. ובכ"מ. וראה ג"כ לקוית במדבר יא, ב. שלח מא, א. שה"ש מג, ד.

דברי חכמים בנחת נשמעים: ראה קהלת ט, יז.

ועשית רשת על המזבח: ראה שמות כו, ד. ופרשת רשת לרגלי: ראה איכה א, יג.

יוצר אור ובורא רע: ראה ישעי' מה, ז. לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

אין רע יורד מלמעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג. משניז בווהר קרומא דאיפסקא ביניהם: נסמו לעיל בריש הביאור.

עמוד תקכד

עלה עשן באפו: תהלים יח, ט. וידבר שלשת אלפי' משל: מלכים א' ה, יב. וראה תריא מקץ מב, ב. ובכ"מ.

אחכמה והיא רחוקה: קהלת ז, כג. ידבר עמים: תהלים מז, ד.

יום שכולו ארוך יום שכולו טוב: ראה תריא תולדות יח, ד. ספה"מ תקס"ט ע' יב. אוה-ת נ"ך כרך ב' ע' אקל. ובכ"מ.

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב. משמים הביט ה': תהלים לג, יג. מאמר זה נמצא ג"כ (בשינויים קלים) באוהית תשא ע' בילט (בד"ה ויאמר אם אין סניך הולכים).

ולכללות המאמר ראה ג"כ סידור סה, ב.

טבע הטוב להטיב: ראה עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שומר אמונים ויכוח שני סייד. שער היחוד והאמונה פ"ד. ובכ"מ. ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד. ט, ג. וראה ג"כ לקרית אחרי כה, ג. ובכ"מ. אל עליון קונה שמים וארץ: בראשית יד, כ. קרומא דאוורא דמחפ"י על מוחא: זח"ג קכת, ב. וראה לעיל ריש ביאור שמע ישראל.

עמוד תקל

והן הן גבורותיו: ראה יומא סט, ב. כנוי בוהר באירא שט" אלפ"י: ראה זח"ג קלה, ב. רצב, ב. לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג. וכנוי בוהר שקוצא דשערי: זח"ג קכט, א. ז"א אחיד בעתיקא ותל"י: זח"ג רצב, א. בקשו פני: תהלים כז, ז. והם נקי טורי חשוכא: ראה זח"ג רח, ב. רמט, ב. וראה ביאורו שם. לקרית מטות פז, ג. דרושים לשמ"ע פז, ד. ובכ"מ. ושקל בפלס הרים: ישעי' מ, יב. הרים הגבוהים ליעלים: תהלים קד, יח.

עמוד תקלא

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

מרחוק ה' נראה: ירמ"י לא, ב. תשובת ר"א בן דרודיא: ע"ז יז, א. החכ"י תח"י: קהלת ז, יב. שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר: ראה ירושלמי מכות פ"ב ה"ז. ילקו"ש תהלים כה. לקו"ש ח"ח ע' 158 ובהנסמן שם. אדם הוא מ"ה כידוע: ראה מאורא א, קסו. בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב. והנהר הוא דאשתמודע: זח"ג צט, א. וביאור הדבר .. כי אר"ך ועתיק הם בחי עולמו א"ס: בהבא להלן ראה ג"כ תריא ויחי קה, א. סידור שו, ב. דרמ"צ לת, ב ואילך. ובכ"מ.

עמוד תקלב

נשבע ה': ראה עמוס ד, ב. ו, ח. וראה ג"כ

ספה"מ תקס"ד ע' יח. אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תיג.

לך אמר לבי: תהלים כז, ח. הללוהו אל בקדשו: ראה תהלים קנ, א. ה"א הוא אש אוכלה: דברים ד, כד. וראה ג"כ לקרית אחרי כה, ג. ובכ"מ. במחשבה אחת נאצלו ונבראו: ראה זח"ב כ, א. לקרית שה"ש ט, ב. ספה"מ תקס"ט ע' קפד.

שבמקום גדולתו אתה מוצא ענוותנותו: מגילה לא, א. וראה תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

היש מספר לגדודיו אלף אלפ"י ישמשוני מספר גדוד אחד: איוב כה, ג. דניאל ז, י. חגיגה יג, ב. וראה ספה"מ תק"ע ע' קטז, ובהנסמן במ"מ שם.

ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א. ההרים הגבוהים ליעלים: תהלים קד, יח. וראה ר"ה יא, א. שמור"ר פט"ז, ד. לקרית תצא מ, א. וראה להלן בהמשך המאמר. ושקל בפלס הרים: ישעי' מ, יב. וראה אוה"ת נ"ך ע' שסח.

כי זוהי ההפרש בין חיצוני לפנימי: ראה חולין רפ"ג. וראה ג"כ לקרית פקודי ג, ב. כמדבר יז, ב. לעיל ד"ה מה טובו. ובכ"מ.

עמוד תקכח

אורי"י מחכמ נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א. מרחוק .. ה' נראה: ירמ"י לא, ב. וראה אוה"ת נ"ך הנסמן לעיל. כי אין מלך בלא עם: בחיי וישב לת, ל, ורי"פ בלק. אגה"ת פ"ז. ובכ"מ.

עמוד תקכט

להבין שרשן של כל הדברים: נוסחא שני מהנדפס בסידור רלב, א. כנוי בלקיא שזה ה"י כוונת המאציל: ראה לקרית תזריע כג, ג. אוה"ת נשא ע' רנד. וראה ג"כ תריא וישלח כד, ד. שמות נב, א. בשלח סה, ד.

יחור ממה שהענגל רוצה לינק: פסחים קיב, א.

מראה מקומות

תרנו

הבעית גדולים מצדיקי: ראה ג'כ ברכות
לד, ב.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יב.

עמוד תקלה

עונים באימה ואומרים ביראה: נוסח ברכות
ק"ש.

זעות מחיל: פיוט בקדושה במוסף דריה.
דלית מח' תב"כ: ת"ז בהקדמה דיה פתח
אליהו.

כמש' בלק"א בענין אלקיכם כהן הוא: ראה
סנהדרין לט, א. ביאורו להצ"צ ע' רמ.
כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
וראה ג'כ לקוית אחרי כה, ג. ובכ"מ.
מטי ולא מטי: זח"א טז, ב.
אצי' הרוח מרוחו של משה: במדבר יא, כה.
מאין לי בשר: במדבר יא, יג.

עמוד תקלו

הוא חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.
מה פשפשת מה ידעת: ראה זח"א א, ב.

עמוד תקלו

דאין רע יורד מלמעלה: ב"ר פנ"א, ג.
וצבא השמים לך משתחוים: נחמי ט, ו.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

עמוד תקלה

שם מ"ה החדש: ע"ח שער התקון פ"ב.
ובכ"מ.

עמוד תקלט

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
דמאן דנפח: ראה תניא רפ"ב, והערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א הנדפס בליקוט פירושים
ומ"מ שם (ע' פח).

איח עטיב: משלי יב, ד. וראה ע"ח ש"ה
פ"א. ש"י פ"ג. ש"מ פ"ב. לקוית בחוקותי מז,
ג. אוהית בראשית מ, ב. ובכ"מ.
וראו כל בשר: ישע"י מ, ה.

לקוית דרושים לשמע"צ פג, ב. אוהית שם ע'
א'תחד.

אמרו לפני זכרונות: ר"ה טז, א.
זה היום תחילת מעשיך: נוסח תפילת ר"ה.
המתנשא מימות עולם: נוסח ברכות ק"ש.
וראה ג'כ לקוית דרושים לר"ה סא, ג.

עמוד תקלג

אביטה אורחותיך: תהלים קיט, טו. מאמר
זה נמצא ג'כ (בשינויים קלים ותוס' הגהות)
באוהית תשא ע' בי"ז (בד"ה ויאמר אליו אם
אין פניך). וראה שם בארוכה. וראה ג'כ
אוהית עקב ע' תפז. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע'
רפד.

ארחו' ה' חסד ואמת: תהלים כה, י.
תרי"ג אורחי' דגלגלתא: ראה זח"ג קכט, א.
לקוית ראה כא, ד. אוהית הנ"ל.
חורה היא נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר
פי"ז, ה.

וידבר ג' אלפיס משל: מלכים א' ה, יב.
וראה להלן סודיה להיע מצות לולב, ובמ"מ
שם.

עמוד תקלד

ויעבור ה' על פניו ויקרא: שמות לד, ו.
וראה ג'כ לקוית ראה לד, ב. דרושים לר"ה
נה, ד.

הי"ג מדו' שהם מדו' דעתיק: ראה אוהית
נצבים ע' ארעג.
בתקוני' שהתרי"ג ארחי' הם תרי"ג עיטי':
ראה ג'כ זח"ב פ"ב, ב.
קיים אברהם אע"ה כל התורה כולה
ברוחניו: ראה ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע'
כד.

להבין המאמר הידוע דמלכא משיחא אחא
לאחאבא: ראה זח"ג קנג, ב. (וראה ד"ה אל
תצר לביך אדמהאמ"צ ע' 9 וספה"מ תקס"ה
ע' תרו, ובהנסמן במ"מ שם). חלק ממאמר זה
נדפס ג'כ בשינויים ותוס' הגהות כביאוה"ז
להצ"צ כרך ב' ע' תתרמו. (נוסח הביאוה"ז
שם קרוב לנוסח השני דלהלן).

עמוד תקמ

אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א. ובכ"מ.

במקום שבע"ת עומדי': ברכות לד, ב.
 תשובת ר' אלעזר בן דרודאי: ע"ז יז, א.
 אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
 והי' אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.

וזרעתי את בני: ירמ' לא, כז.
 לעבדך בבית ה' אלקיך: דברים כט, יא.
 מעט מעט אגרשנו: שמות כג, ל.
 בחכ' אחבריו: ראה זחיב רנד, ב. ע"ח
 ש"ח פה. ובכ"מ.

עמוד תקמה

נמשל כבהמות נדמו: תהלים מט, יג. כא.
 מעט מעט אגרשנו: שמות כג, ל.
 בלע המות: ישעי' כה, ח.
 חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.

ומחת לצלמא והות לטור רב: ראה דניאל ב, לה.
 ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
 ואשמע אחרי קול רעש גדול: יחזקאל ג, יב. וראה ג"כ לקו"ת שלח מט, א.
 ואחר הרוח רעש: מלכים א' יט, יא ואילך.
 בוהר דחמו קאתי מלכא: ת"ז בהקדמה ג, ב).

עמוד תקמו

אחר הרוח רעש: מלכים א' יט, יא.
 ואשמע אחרי קול רעש גדול: יחזקאל ג, יב.

בוהר דאית רעש ואית רעש: ת"ז תריח (לה, ב). וראה ג"כ אוה"ת נ"ך ע' תא.

עמוד תקמא

אחרי ה' ילכו: דברים יג, ה.
 תמן קאתי מלכא: ת"ז בהקדמה ג, ב).
 בתקונים אית רעש: ת"ז תריח (לה, ב).
 בוהר קלא פנימאה: זח"א נ, ב. זח"ג רסא, א. ובכ"מ.

אסחדא בלגינא: ב"מ פה, ב.
 בוהר בענין קלא פנימאה דלא משתמע:
 זח"א נ, ב. זח"ג רסא, א. ובכ"מ.

עמוד תקמב

קול גדול ולא יסף: דברים ה, יט.
 צעק לבס: איכה ב, יח.
 ממעמקים שנז' בוהר ב' עומקים: תהלים קל, א. וראה זח"ג ע, א.

כתוב בוהר מלכא משיחא אתי: ראה זח"ג כנג, ב. ובהנסמן לעיל במ"מ לנוסח הראשון.
 שפרעה הקריב: שמות יד, י. וראה שמור פכ"א, ה. זח"א פא, ב. ובכ"מ.

עמוד תקמז

וטהר לבנו לעבדך באמת: נוסח תפלת ימים נוראים. מאמר זה הוא נוסחא שניה מהנדפס בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רעט.
 וראה לעיל בהוספות הגהות מהצ"צ למאמר זה.

והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
 זעות מחיל כסא: פיוט בקדושה במוסף דר"ה.

עמוד תקמג

כי עמך הסליחה למען חורא: תהלים קל, ג. וראה ג"כ לקו"ת דרושים לשי"ש סה, ב. יהל אור עה"פ.

אלקיכם כהן הוא: סנהדרין לט, א.
 כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.

ויצל מן רוחו על הע' זקנים: במדבר יא, כה.

דנז' בר"מ שיש דחילו ורחימו ורחימו ודחילו: ראה זח"ג ככג, א ואילך. ת"ז ת"ו (כא, ב). ת"י (כה, ב). וראה לקו"ת בלק עג, א.
 ראה כא, ג. שה"ש מו, א. סידור יז, א. שם קנא, ג ואילך. ובהנסמן בהוספות לס' מגיד דבריו ליעקב (הוצאת קה"ת ע' 28). ובכ"מ.

מאין לי בשר: במדבר יא, יג.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד תקמד

וצבא השמים לך משתחוויים: נחמ"י ט, ו.
 דקרו ל"י אלקא דאלקא: ראה סוף מנחות.

מראה מקומות

תרנט

באוה"ת דרושים לסוכות ע' איתשלו. וראה הגהה מהצ"צ למאמר זה לעיל בהוספות. ולכללות המאמר ראה ספר הערכים-חב"ד כרך ב' ע' תלה ואילך (ושם ע' תפח ואילך). אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.

עמוד תקנא

כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
שאמר לעולמו ד': ראה תגיגה יב, א.
ולכך כינו חכמי הקבלה דוקא בש' אור:
ראה ג"כ לעיל בריש הביאור לדיה קדושים תהיו.

עמוד תקנב

קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו בלבד:
סדר"א פ"ג. וראה ספה"מ באחי לגני ע' כד וע' ר. אוה"ת יתרו ע' תתלט.
לשון אור וחיות שנו' בלק"א: ראה תניא פנ"א ואילך.
ויאצל מן רוחו אשר עליו: ראה במדבר יא, כה.
כנו' במ"א שיהי' עליות נ' אלפים יובלות:
ראה בהנסמן לעיל בריש הביאור לדיה וקח קרח.

עמוד תקנג

כנו' בלק"א שיעסוק בחורה בכדי להעלות נפשו: תניא פמ"א.
האהבה שנו' בלק"א: תניא פ"נ.
בס"י אם רץ לבך שוב לאחד: ראה ס"י פ"א מ"ח. ת"ז בהקדמה (ו, ב). וראה אוה"ת יתרו ע' תתקעח, תתקפא. ספה"מ תרנ"ט ע' ריא.
בע"כ אתה חי: אבות פ"ד משנה כב.
טוכה צלא דמהימנותא: זח"א קג, א ואילך.
וראה סידור רנז, א. ספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' כב. ובכ"מ.
כמשל אדם כשנתבשר בשורה טובה פתאום: ראה כתובות סב, ב. וראה ג"כ עט"ר כ, א. ובכ"מ.
לה"ע מצות לולב: מאמר זה הוא נוסחא אחרת מהנדפס בספה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רפב. ולכללות הבא להלן ראה בארוכה

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
אשרי מי שגדל בחורה: ברכות יז, א.

עמוד תקמח

מלכיות כדי שתמליכוני: ר"ה טז, א.
בטל רצונך: אבות פ"ב מ"ד.
בינה דינין מתערין מניה: זח"ג י, ב ואילך.
ע"ח שער א"א פ"ח. שער ארי"א פ"ב. ובכ"מ.
כי סליחה הוא בכתר כידוע: ראה לעיל בדיה בווהר שלח ועתה יגדל נא. ובכ"מ.
והנה לעולם המדת יראה היא למעלה מן האהבה: ראה ג"כ ביאוה"ז לאדהאמי"צ פ"א, א ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' רא. עקב ע' תקסט.

עמוד תקמט

בח"י שפת אמת: משלי יב, יט. וראה תניא פ"י"ג. לקו"ת בהר מ, א. ובליקוט פירושים ומ"מ לתניא שם.
עוונותיכם מבדילים: ראה ישע"י נט, ב.
דאמר שמואל לרב יהודא שינא אחוז: נדה יג, א. וראה תרי"א מקץ לח, ד ואילך. ובכ"מ.
שהי' מהדר תלמודי' כל תלתי' יומי': ר"ה לה, א.
וכל עסקו היה בסדר נזיקין: ברכות כ, א. וראה ג"כ אוה"ת משפטים ע' א"צג. ובכ"מ.
הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות: ב"ב קעה, ב.
בחכ"י איתברירו: זח"ב רנד, ב. ע"ח ש"ח פ"ה. ובכ"מ.
בווהר דאפ"י אור צח .. ופי' מורו ע"ה: ת"ז ת"ע (קלה, ב). וראה אר"ת להה"מ (הוצאת קה"ת) יד, א. לקו"ת בלק סט, א. אוה"ת וארא ע' קכא. ואתחנן ע' קיח. פלח הרמון שמות ע' מה. ספר הערכים-חב"ד כרך ב' ע' תקמו (ובהנסמן במ"מ שם).

עמוד תקנ

אל תראוני שאני שחרחורת: שה"ש א, ו.
וראה זח"ג קצ"א, א. ביאוה"ז שם.
לה"ע צמצום אואסב"ה: מאמר זה הוא נוסחא שניה מהנדפס בספה"מ תקס"ב ח"א ע' רעט. ביאור מההצ"צ למאמר זה נדפס

והי' מהדר תלמודי' מתלת יומין: ר"ה לה, א.

כי זהו ההפרש בין שבת ליו"ט: ראה לעיל ד"ה לה"ע שבת ויו"ט.

מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז ת"י כ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה (קז, א) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

התלמוד שבבריאה כו' והמשנה שביצירה: ראה שער המצות וטעה"צ פ' ואתחנן. פ"ח שער הנהגת הלימוד. וראה ת"ז בהקדמה (יד, א). תניא פ"מ בהגה"ה אחרונה. אגה"ק סכ"ו. ובכ"מ.

התורה נקראת משל הקדמוני: שמ"א כד, ג. מכות י, ב. וראה תו"א מק"מ, ב. שם מג"א צח, א. ובכ"מ. אוה"ת ורא"ע קנב ואילך. ובכ"מ.

עמוד תקנו

ענין מאמר הזהר זכרתי: ירמ" ב, ב. זח"ג קג, ב. וראה סידור רנז, א. ובכ"מ.

ביום השמיני שלח את העם: מלכים א' ח, טו. מאמר זה נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות וכו') בלקו"ת דרושים לשמע"צ פו, ג. ביאור והגהות לד"ה זה נדפסו באוה"ת שמע"צ ע' איתת, איתתח, כרך ה' ע' ב'קס. וראה ג"כ ספ"ה"מ תרע"ח ע' לט.

כי אין הקליטה כ"א מן הברור שבטיפה: ראה נדה לא, א.

או תשמח בתולה במחול: ירמ" לא, יב. וראה ג"כ ספ"ה"מ תקס"ה ע' ר"ד (ובהנסמן במ"מ שם). אוה"ת אמור ע' תקפה. ובכ"מ.

עמוד תקנו

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו. בכל לבבך וארוז'ל בשני יצריד: דברים ו, ה. ברכות נד, א.

אחור וקדם צרתני .. אחור למע"ב: תהלים קלט, ה. ויק"ר פ"ד, א. וראה ג"כ לקו"ת מסות פא, ב. ובכ"מ. יתוש קדמך: ויק"ר שם. ובכ"מ.

סידור רסג, ג (נדפס ג"כ בספ"ה"מ תקס"ח ע' תמב). אוה"ת דרושים לסוכות ע' איתשלה. דרושים לשמ"ע ע' איתשפז, ע' איתתטו. ובכ"מ.

מצות גולב שהוא בשביל להמשיך דעת לנוק': פ"ח שער הלולב. ובכ"מ. דע את אלקי אב"ד: ד"ה"א כח, ט. וראה תניא פמ"ב. סידור הנסמן לעיל.

עמוד תקנו

אני ה' לא שניתני: מלאכי ג, ו. ואין עוד מלבדו: דברים ד, לט. וכנו' בלק"א בהגה"ה בשם מורו: תניא פל"ה.

ולכך אומרים שרפ"י כו' קדוש: ישע"ה, ב. ואילך.

מחב"ד דבר"ה נמשך התלמוד .. כנו' בלק"א באריכות: תניא פנ"ב ואילך. וראה סידור צו, ג. ובכ"מ.

בחכמה אתברירו: זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה. ובכ"מ.

אין הגלות מתכנסת אלא בשביל משניות .. גם כי יתנו בגוי': ראה ויק"ר פ"ז, ג. הושע ח, י.

והבדלתי מן הגוים: ראה יחזקאל לו, כד. עסק התורה הוא למעלה מן עסק התפילה: ראה לעיל בדי"ה כי תבואו ושבתה, ובהנסמן במ"מ שם.

מאן מלכי רבנן: ראה גיטין סב, א. מתינית מלכתא: ביצה כח, ב. ובכ"מ. ואשים דברי בפ"ד: ישע"ה נא, טז.

עמוד תקנה

אני המשנה המדברת בפ"ד: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

כנו' בר"מ שיש דחילו ורחימו ודחילו: ראה זח"ג קכג, א. ובהנסמן לעיל ברדי"ה וטהר לבנו.

שאני ר' יהוד' דאימתא דמר"י עלי': נדה יג, א.

שכל תנויי דרב יהוד' ה"י בסדר נזיקין: ברכות כ, א. וראה ג"כ תו"א מק"ל לח, ד.

התנאים בונים בנין של עולם: ראה שבת
 קיד, א.
 וכי ישאל שהוי"ו דורש בפ' השואל: שמות
 כב, יג. בי"מ צה, א. ובכ"מ.
 מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.

שישראל עלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד.
 ובכ"מ.
 ונמלך בנשמותיהן: ב"ר פ"ח, ז. ובכ"מ.
 ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.
 נעוץ תחלתו בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

עמוד תקסב

אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל, ור"פ
 בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
 וירא האור כי טוב: בראשית א, ד.

עמוד תקסג

כיום השמיני שלח: מלכים א' ת, טו. וראה
 בהנסמן לעיל במ"מ לנוסח הראשון.
 אז חשמח בתולה במחול: ירמ"י לא, יב.
 ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך .. בשני
 יצריך: דברים ו, ה. ברכות נד, א.
 אחור וקדם צרתני .. אחור למעיב: תהלים
 קלט, ה. ויקר פי"ד, א.

שישראל עלו במחשבה קדומה: ראה ב"ר
 פ"א, ד.
 במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים: ב"ר
 פ"ח, ז. ובכ"מ.
 ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
 יושב בסתר עליון: תהלים צא, א.
 ה' צלך: תהלים ככא, ה.

עמוד תקסד

לעבדה: בראשית ב, טו. וראה זח"א כז, א.
 אין כל חדש תחת השמש: קהלת א, ט.
 שמאל דוחה: סוטה מז, א.
 שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
 כי פנה אלי עורף: ראה ירמ"י ב, כז.
 פכ"פ דיבר ה': דברים ה, ד.
 את פניך ה' אבקש: תהלים כו, ח.
 ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
 אתם נצבים היום: דברים כט, ט.
 אם יהיו חטאיכם כשנים: ישע"י א, יח.
 לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.
 הנותן שלג כצמר: תהלים קמז, טז.

עמוד תקנה

וכהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.
 ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
 גם כי אשב בחושך: מיכה ז, ח.
 יושב בסתר עליון: תהלים צא, א.
 ה' צלך: תהלים ככא, ה.
 כי אין כל חדש: קהלת א, ט.
 לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
 יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
 את פניך ה' אבקש: תהלים כז, ח.
 שמאל דוחה: סוטה מז, א.

עמוד תקנט

כי פנו אלי עורף: ירמ"י ב, כז.
 הסתר אסתיר פני: דברים לא, יח.
 אם יהיו חטאיכם כשנים: ישע"י א, יח.
 לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.
 זדונות נעשו כזכות: יומא פו, ב.
 משליך קרחו כפתים: תהלים קמז, יז.

עמוד תקס

שגם הגויים יהללוהו וישבחוהו: תהלים
 קיח, א.
 ימינך ה' נאדרי בכח: שמות טו, ו.

עמוד תקסא

שמחת בית השואבה שהיו שואבים
 מרוה"ק: ראה ירושלמי סוכה פ"ה ה"א.
 החדבקות רוחא ברוחא: ראה זח"ב ככד, ב.
 ישקני: שה"ש א, ב. וראה תניא פמ"ה.
 ובכ"מ.
 אחה פוררת: תהלים עד, יג.
 אל תקרי בניך אלא בוניך: ברכות סד, א.
 ובכ"מ.
 שבחושבע"פ מלי קרינו לה: ת"ז בהקדמה
 ד"ה פתח אליהו.

עמוד תקטה

ג, שבוך זה נקרא בכ"מ בשם, כ"יהי (ראה להלן ברשימת המאמרים על ד"ה תולה ארץ על בלימה — מס' 102).

עוונותיכם מבדילים: ראה ישעי' נט, ב. תמליכיהו בד' רוחות: ראה ברכות יג, ב. סמ"ק הובא בב"י אי"ח סס"א. משליך קרחו כפתים: תהלים קמה, יז. אתדבקות רוחא ברוחא: ראה זח"ב קכד, א. מזכירין גבורות גשמים: תענית ב, א. והופע עלינו: נוסח התפילה דימים נוראים. הופיע מהר פארן: דברים לג, ב.

עמוד תרטו

ע' בס' רש"י כ' דלאזני: עדיז מציון ג"כ בהגהת הציצ' בספה"מ תקס"ח ע' תב: ע' ועבדתם רש"י כ" (ועדיז בעוד כת"י), ואינו ברור לאיזה בוך הכוונה. אך ד"ה ועבדתם שנאמר בליאזני נמצא בבוך גוכ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמרי ליאזני (מסומן בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א במס' 1161, וראה תיאור בוך זה בס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקצו ובקונטרס הוספות לספה"מ אתהלך-לאזניא (קה"ת תשמ"ב) ע' שיט) ובעוד כמה כתבי יד מעתיקים, ולא נדפס לע"ע.

עמוד תקסו

וירא כו' את האור כי טוב: בראשית א, ד. וי"ו מוסיף על ענין ראשון: ב"מ צה, א. ובכ"מ. מלכות פה חושבנ"פ קרינו לה: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

ונוגשי"ך צדקה דבארדיצוב: נדפס בספה"מ הנחות הרי"ם ע' קעז, וראה בהערות וציונים שם.

עמוד תריא

ע' סוף ס' כ"יה: נראה דהכוונה לד"ה ונשב בגיא הנדפס בספה"מ תקס"ה ע' ד, שנעתק מבוך המסומן בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א במס' 1030 מסופו (ראה ע"ד בוך זה להלן ברשימת המאמרים בהערות כלליות הערה

עמוד תריז

וע' בתורות לאזני יש תורה ע"פ לך הגדולה: ראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריד הע' 35.

רשימת המאמרים דשנת תקס"ב

ומ"מ הכת"י

הערות כלליות:

(א) המאמרים שנדפסו בתקס"ב ח"א הם הנחות כ"ק אדמיר האמצעי, ונדפסו מבוך מאמרי תקס"ב המסומן בספריית כ"ק אדמיר שליטי"א במס' 81 (ראה בפרטיות ע"ד בוך זה בה, פתח דבר' לספיה"מ תקס"ב שם). ולהלן יצויינו כתי" נוספים בהם נמצאים מאמרים אלו.

(ב) מאמרים נוספים הנחות כ"ק אדמיר האמצעי — שנדפסו בכרך הנוכחי, חלקם נעתקו מבוך גוכייק אדהאמ"צ מס' 1195. בוך זה כולל דפים בודדים ממאמרי שנת תקס"ב ותקס"ג, וסימון הדפים בו הוא שלא ע"פ הסדר וכן חסרים בו כרי"כ דפים (אך אפשר ללמוד סדרם של רוב המאמרים ע"פ כתי" מעתיקים של חלק בוך זה (כעיקר מבוך כתי" מעתיק מס' 105) וע"פ רשימות אחרות של מאמרי שנת תקס"ב).

(ג) „נוסחא אחרינא“ ממאמרים דלעיל (וכן מאמרים נוספים משנת תקס"ב — שלא מצאו לע"ע בהנחת כ"ק אדמיר האמצעי) שנדפסו בכרך הנוכחי — נעתקו מבוך 1030. בוך זה הוא כתי" מניח (ספק גוכייק הרי"מ בן אדה"ז), וכולל מאמרי שנת תקס"ב ותקס"ג. ומתחיל מהמאמר דש"פ פרה תקס"ב. (וראה לעיל בה, פתח דבר' שנדפס מרשימת כ"ק אדמיר שליטי"א, ש"ל ששינוי בהנוסחאות שישנם בהמאמרים שבבוך זה וכי"כ הוא מפני שנאמרו בזמנים שונים בנוסחא שונה).

• • •

שבת שובה

כי ביום הזה יכפרי

מי כמוך אב הרחמים

מוצאי יו"ב

להבין וכו' שדורות הראשונים

(1) נדפס בתקס"ב ח"א ע' א. ובשינויים (ותוס' הגהות) בלקו"ת אחרי כה, ג. ובשינויים (ותוס' הגהות) באוה"ת דרושים ליוה"כ"ס ע' ביקכה (ועם הוספות בדרי"צ ח"ב רפד, א).

נמצא גי"כ בבוך 182 (רעה, א), 258 (קג, א), 499 (צח, א), 691 (כו, ב), 817 (מג, א). בוך ירושלים 8°5150 (997 רכא, ב).

נוסח הלקו"ת נמצא גי"כ בבוך 415 (נ, ב) ורשום: שבת שובה תקס"ב. נזכר באוה"ת דרושים ליוה"כ"ס ע' אחרו: תורה כי ביום הזה יכפר תקס"ב. ובאוה"ת נ"ך ע' תקעט: ביאור כי ביום הזה יכפר דתקס"ב. וכן נזכר באוה"ת שלח ע' תקס. קרח ע' תשי.

(2) נדפס בתקס"ב ח"א ע' י. (וראה הערות וציונים שם, ולהעיר שבכמה כתי" דלהלן מופיע ד"ה זה כמאמר בפ"ע).

נמצא גי"כ בבוך 182 (רסא, א), 258 (קו, א), 499 (קב, ב), 691 (כה, ב). בוך ירושלים 8°5150 (997 רכא, א).

(3) נדפס בתקס"ב ח"א ע' יא. חלק ממאמר זה נמצא (בתוס' הגהות) בד"ה ויתן אל משה ככלות באוה"ת תשא ע' אלתקסו ובספיה"מ תרכו ע' קנ, ורשום: דרוש אדמ"י נ"ע תקס"ב מוצאי יוה"כ"ס.

נמצא גי"כ בבוך 113 (לת, א) וחסר סיום. 391 (מא, ב) וחסר סיום. 499 (קג, א).

מאמר זה בארוכה נמצא בבוך 38 (קח, א).

הערה: הנסמן ברשימה זו ככוכב אחד (*), פירושו, לעי"ן בהערות כלליות הערה א). שני כוכבים (**), — לעי"ן בהערה ב). שלשה כוכבים (***) — לעי"ן בהערה ג).

	אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך ⁴
ליל שי"פ האזינו	כי עמך הסליחה ⁵
ליל א' דסוכות	להבין מאמר הזוהר פ' אמור כו' הני ט"ו יום ⁶
ליל ב' דסוכות	לאהבה את ה' אלקיך ⁷
	להבין ההפרש בין הלכות ואגדות ⁸
	וירח ה' את ריח הניחוח ⁹
ליל שבת חה"מ	יקרה היא מפנינים ¹⁰
	אשר קדשנו במצותיו ¹¹
ליל שמחת תורה	משיב הרוח ¹²
שמחת תורה	כי ביום הזה יכפר ¹³
שמחת תורה	בסוכות תשבו ¹⁴
	המגיד מראשית אחרית ¹⁵

-
- 4 נדפס בתקס"ב ח"א ע' יג (וראה הערות וצינונים שם).
 נמצא גיכ"י בבוך 93 (רנב, א). 499 (קד, א). 873 (א, א).
- 5 נדפס בתקס"ב ח"א ע' יד.
 נמצא גיכ"י בבוך 499 (קד, ב).
- נזכר בהגהות הצי"צ לדי"ה וטהר לבנו תקס"ב (נדפס לעיל בהוספות).
 מאמר זה בארוכה (מאדהאמ"צ) נדפס בעטרת ראש סד, ב.
- 6 נדפס בתקס"ב ח"א ע' כ. ובסידור שער הסוכות רנח, ב.
- 7 נדפס בתקס"ב ח"א ע' כה.
- נזכר באוה"ת בלק ע' איכו: בדי"ה לאהבה את ה' אלקיך ולעבדו דרוש סוכות תקס"ב כ"י מר"ח. נזכר ג"כ באוה"ת משפטים ע' אקנה.
- 8 נדפס בתקס"ב ח"א ע' כט. ובט' מאה שערים ל, ב.
 נמצא גיכ"י בבוך 38 (לא, א). 94 (קלו, ב). 476 (טו, א). 1079 (קמ, ב). 1234 (קכ, ב). בוך ירושלים 83547 (985 רע"ט, א).
- 9 נדפס בתקס"ב ח"א ע' כט.
- נמצא גיכ"י בבוך 500 (קכ, א) וחסר סיום. 1079 (קמ, א).
- 10 נדפס בתקס"ב ח"א ע' ל.
- נמצא גיכ"י בבוך 587 (רג, ב).
- 11 נדפס בתקס"ב ח"א ע' לא.
- נמצא גיכ"י בבוך 184 (יא, א). 587 (קצו, ב). 857 (א, ב) וחסר סיום. 1079 (קמ, ב).
- 12 נדפס בתקס"ב ח"א ע' לב.
- נמצא גיכ"י בבוך 410 (קנה, א). 499 (קו, א). 587 (קצז, ב). 1002 (ריז, א).
- 13 נדפס בתקס"ב ח"א ע' לה. ובתוס' הגהות באוה"ת דרושים ליוהכ"פ ע' איתקסא.
- נמצא גיכ"י בבוך 109 (ט, א). 499 (קח, ב).
- נזכר באוה"ת תרומה ע' איתקוט: בדי"ה כי ביום הזה יכפר תקס"ב. וראה אוה"ת שמיני ע' מח.
- 14 נדפס בתקס"ב ח"א ע' מ. ובתוס' הגהות באוה"ת דרושים ליוהכ"פ ע' איתקעג.
- נמצא גיכ"י בבוך 109 (י, ב) וחסר סיום. 499 (קיא, א).
- נזכר באוה"ת וישלח כרך ה' התעב, א: סדי"ה ביוהשמע"צ דתקס"ב. (וראה בהמשך וכנה תרל"ז ע' קמה: ע' בביאור בהשמע"צ דתקס"ב, ואולי הוא טעות המעתיק שם כי המובא שם מבואר בביאור בהשמע"צ דתקע"ב — לא נדפס לע"ע).
- 15 נדפס לעיל ע' שכנ (הנחת אדהאמ"צ). מאמר זה כנראה הוא משנת תקס"ב — ראה להלן בהרשימה על די"ה להבין מאמר ביבמה (מס' 17).
- נמצא בבוך 1146 (לה, א). 1239 (כד, א). (רשימה ותיאור על שני ביכער אלו נדפס בהוספות לספ"מ

רשימת המאמרים

תרסה

בראשית ברא אלקים ¹⁶	ש"פ בראשית
להבין מאמר ביבמה ¹⁷	ש"פ נח
להבין מ"ש בפע"ח כר בענין התפלה ¹⁸	ש"פ לך לך
להבין ענין עגולים ויושרי ¹⁹	
ויספו ענוים בה' שמחה ²⁰	
אמת מארץ תצמח ²¹	
כל המשמח את החתן ²²	יום ה' פ' וירא

תקס"ד ע' שמא). וחלק סיום מהמאמר נמצא בצילום דפים בודדים מגוכי"ק אדהאמיצ (מס' 1003).
נוכר באוה"ת בראשית כרך ג' תקסד, א: ע"ס ענין המגיד מראשית אחרית (ביכל פערטיל אוסרי"),
(וראה ספה"מ תקס"ד שם). ובהמשך חייב אדם לברך תרלי"ח ע' נו נוכר: מ"ש רבינו אדמור"ר נ"ע ע"ס המגיד
מראשית אחרית (כמדומה תקס"ד בערך) . . ובהביאור שם, (וראה ספה"מ תקס"ד שם).
16) נדפס לעיל ע' שכו (הנחת אדהאמיצ). ובס' שני המאורות (לבוש — תרמ"ב) ב, א.
נמצא בכרך 1146 (לו, א). 1239 (כו, א). וחלק מהמאמר נמצא בצילום דפים בודדים מגוכי"ק אדהאמיצ
(מס' 1003).

מאמר זה הוא בהמשך לדי"ה המגיד מראשית שלפניו.

מאמר זה בסגנון כ"ק אדמור"ר הציצ נמצא בגוכי"ק (בכך 1114 בתחילתו).

17) נדפס לעיל ע' של (הנחת אדהאמיצ). ובס' שני המאורות (לבוש — תרמ"ב) ד, א. נמצא ג"כ
בשינויים קלים (בתוס' הגהות) בדי"ה את ה' האמרת באוה"ת תבוא ע' תתרטג, ורשום: מ"כ מכ"י מריח זיל
דברי רבינו זיל בשנת תקס"ב וזיל להבין ענין מאמר ביבמה.

מאמר זה הוא בהמשך לשני המאמרים הקודמים די"ה המגיד מראשית ודי"ה בראשית ברא.

נמצא בכרך 1146 (לה, ב). 1239 (כת, א). 131 (קית, ב).

18) נדפס בתקס"ב ח"א ע' מב.

נמצא ג"כ בכרך 103 (א, א). 788 (קפה, ב).

19) נדפס בתקס"ב ח"א ע' מו. נמצא ג"כ בשינויים (תוס' הגהות) בביאור על די"ה לעומת המסגרת
באוה"ת תרומה ע' א'תסט.

נמצא ג"כ בכרך 53 (שפג, א). 103 (ג, א). בוך ירושלים 8⁵150 (997 רמט, א).

נוכר באוה"ת תצא ע' תתפד: בדרוש פ' נח תקס"ב.

הגהות מהציצ לדי"ה זה נמצאים בגוכי"ק בכרך 1058 (ר, ב) ונדפסו לעיל בהוספות.

מאמר זה בארוכה נמצא בכרך 456 (ריב, א), ועוד, ורשום: מאדמור"ר נ"ע אשר דרש קודם ר"ה שנת
תקע"ה לפ"ק בק' ליובאוויץ.

20) נדפס בתקס"ב ח"א ע' נא.

נמצא ג"כ בכרך 28 (תבג, א). 103 (ה, ב). 167 (בתחילתו) ורשום: תורות ויספו הענוים העתקה מכתב
משמו נודע ביהודא מאדמור"ר הלל מאריט"ץ (וכן רשום בכרך זה על מאמרי הציצ. וצ"ע). 554 (מו, ב) ורשום:
פ' שלח לך (וכנראה הוא טעות המעתיק).

הגהות מהציצ לדי"ה זה נמצאים בגוכי"ק בכרך 1102 (קלו, א) ונדפסו לעיל בהוספות.

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמיצ) נמצא בכרך 23 (פג, ב). ועוד.

21) נדפס בתקס"ב ח"א ע' נו.

נמצא ג"כ בכרך 94 (קסח, ב). 103 (ח, ב). 167 (ז, א). 200 (סא, ב). 551 (קמט, ב). 554 (זו, ב). 798 (רסז,
ב) בוך ירושלים 8⁵3547 (985 רנג, א) ובסיומו רשום: הועתק מסוף דרוש מאדמור"ר האמצעי נ"ע.

22) נדפס בתקס"ב ח"א ע' נו. ובספה"מ אההלך לאוניא ע' רכט.

נמצא ג"כ בכרך 17 (שלג, א). 103 (י, א). 1144 (י*) (קמט, א).

נדפס ג"כ בתוס' הגהות מהציצ בסריס תקס"ב ח"א ע' רצה. הגהות אלו מהציצ נרשמו בכרך תרט"ב

(*) בוך זה הוא כתי" מעתיק ונמצאים בו מאמרי פ' וירא — פ' בשלח תקס"ב (ועוד), ובכמה מהם יש
שינויים קלים מבהנדפס (בספה"מ תקס"ב ח"א), וכנראה שהם שינויים שנעשו ע"י ר' לייב מאהלייווער — ראה
ספה"מ אההלך לאוניא ע' רסג, וס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקצג. וראה להלן הע' 60.

	להבין ענין הריח שבלבושים ²³
ש"פ וירא	והריחו ביראת ה' ²⁴
ש"פ חיי שרה	ואם בשדה ימצא האישי ²⁵
וישב	להבין ענין הבקשה באמרינו יהי רצון ²⁶
ש"פ תולדות	תחת אשר לא עבדת ²⁷
ש"פ וישלח	זכר רב טובך ²⁸
	לא יתפוץ כסיל בתבונה ²⁹
	ונשב בגיא ³⁰

(ואח"כ נכרכו בכוך, כל המשמח — לאגער'), ובמפתח וקיצורים מכ"ק אדמ"ר מוהרי"צ נ"ע לבוך תרטוב (נמצא כצילום מגוכי"ק) נמצאים קיצורים על הגהות אלו, ונדפסו לעיל בהוספות. נזכר באוה"ת דרושים ליוה"כ"ס ע' איתקסב: וע' בדרוש כל המשמח את התחן וירא תקס"ב וכדרוש והריחו הסמוך לו. וכן נזכר בגוכי"ק הציצ בכוך 1039 (ו, ב): וירא תקס"ב שמבטליו קיש לנישואין. מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בכוך 1202 (קסח, א). ועוד. וראה להלן בהרשימה על ד"ה והריחו ביראת ה'.

23) נדפס בתקס"ב ח"א ע' סא. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רלג.

נמצא גי"כ בכוך 17 (שלו, ב), 103 (יא, ב), 1144 (קנא, ב).

24) נדפס בתקס"ב ח"א ע' סב. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רלד.

נמצא גי"כ בכוך 17 (שלו, ב), 103 (יב, א), 1144 (קנב, א).

נזכר באוה"ת דרושים ליוה"כ"ס ע' איתקסב (ראה לעיל ברשימה על ד"ה כל המשמח).

הגהות מהציצ לדיה זה נמצאים בכוך. תרטוב"י (ג, א) ונדפסו לעיל בהוספות.

וכן קיצורים מאדמ"ר מוהרי"צ נ"ע להגהות אלו (ראה לעיל ברשימה על ד"ה כל המשמח) נדפסו לעיל.

מאמר זה בארוכה נמצא בכוך 1202 (קעג, א), ועוד, ומתחיל: נתה עליו רוח ה', ורשום: ביאר על הנ"ל

(ד"ה כל המשמח — ראה לעיל ברשימה שם).

25) נדפס בתקס"ב ח"א ע' סו. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רלח. ובאוה"ת הוספות לבראשית תמח, ב.

נמצא גי"כ בכוך 17 (שמא, א), 103 (סו, א), 1002 (ריז, א), 1144 (קנג, ב).

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בכוך 105 (עד, ב), ועוד.

26) נדפס בתקס"ב ח"א ע' עג. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רמה.

נמצא גי"כ בכוך 103 (יט, א), 1144 (קנח, א).

נזכר באוה"ת האזינו ע' איתרנב: בדיה יהי רצון דתקס"ב. ובהגהות הציצ לדיה וטהר לבנו תקס"ב (נדפס

לעיל בהוספות) נזכר: דיה יהי רצון וישב תקס"ב.

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בכוך 207 (רלב, א), ועוד.

27) נדפס בתקס"ב ח"א ע' עה. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רמז.

נמצא גי"כ בכוך 103 (ב, ב), 1144 (קנט, ב), בוך ירושלים 8³ 3567 (993 קנג, א).

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בכוך 23 (קעו, א), ועוד.

28) נדפס בתקס"ב ח"א ע' פ. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רנב.

נמצא גי"כ בכוך 17 (שטו, א), 1144 (קסב, ב).

נזכר באוה"ת מצורע כרך ג' ע' תתיט: דרוש רבינו ז"ל מה שאמר פ' וישלח שנת תקס"ב ע"ס מאמר הזהר

בפ' ויצא (דקס"ב ע"ב) תיח ישבועו עצי ה' . . . ע"ש בכ"י דרי"ח נ"ע. נזכר גי"כ באוה"ת שם ע' תתכד. אוה"ת

ורא ע' קלה. בהגהה שבסה"מ הנחות הרי"ס ע' קנו.

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בכוך 817 (קט, ב), וחלקו נדפס בסידור מה, א. וראה הערות

יצוינים שם.

29) נדפס בתקס"ב ח"א ע' פז.

נמצא גי"כ בכוך 17 (שכא, א), 103 (כג, ב), 613 (עד, א), 1144 (רו, ב). בוך ירושלים 8² 2916 (960 שנג,

א.)

30) נדפס בתקס"ב ח"א ע' פח. ובסה"מ אתהלך לאזניא ע' רנח. ובתוס' הגהות באוה"ת ואתחנן ע' קמד.

	מה אנוש כי תזכרנו ¹¹
	ענין החלומות ¹²
ש"פ וישלח	להבין מה שאומרים כו' אלקי אברהם ¹³
ש"פ וישלח	ויתן לך האלקים ¹⁴
	להבין שרשן של דברים ¹⁵
ש"פ וישלח	להבין ענין נטילת ידיים ¹⁶
ש"פ וישלח	וישלח יעקב ¹⁷
ש"פ וישלח	ויקם בלילה ¹⁸
ש"פ וישלח	ויקח מן הבא בידו ¹⁹
י"ט כסלו	ויאבק איש עמו ²⁰

- נמצא גיכ' בכרך 17 (שכא, ב.) 103 (כד, א.) 1144 (קסו, א.)
 מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמיצ) נמצא בכרך 123 (רלו, א.) ועוד.
 31) נדפס בתקטיב ח"א ע' צד.
 נמצא גיכ' בכרך 17 (שכו, ב.) 103 (כה, א.) 1144 (קפא, ב.)
 32) נדפס בתקטיב ח"א ע' צד.
 נמצא גיכ' בכרך 17 (שכח, א.) 103 (כח, ב.) 448 (תס, ב.) 936 (קיב, ב.)
 33) נמצא בכרך 1146 (כ, א) הנחת אדהאמיצ, ורשום: שייך לשנת תקס"ט וישלח בעזיה. ונראה דהוא טעות המעתיק, וצ"ל: תקס"ג. מאמר זה נמצא (בהנחה אחרת) בכרך 1030 בין מאמרי וישלח תקס"ג (ונדפס בספרימ תקס"ג ע' נד).
 34) נדפס בתקטיב ח"א ע' צה. ובאוה"ת תולדות קסא, ב, ורשום (מהמעתיק שם): מכ"ק אדמור"ר האמצעי נייע ונמצא בתריח באריכות. נדפס גיכ' באוה"ת שם בהוספות תנב, א.
 נמצא גיכ' בכרך 28 (יז, א.) 103 (כט, א.) 499 (פ, א) ורשום: בעזיה ס' תולדות. 1144 (קסט, א.)
 35) נדפס בתקטיב ח"א ע' צט. ובאוה"ת תולדות קסג, ב. ובהוספות שם תנד, א.
 נמצא גיכ' בכרך 28 (כא, א.) 103 (לא, ב.) 499 (סא, ב.) 1144 (קעא, ב.)
 36) נדפס בתקטיב ח"א ע' קד. וכסידור שער נטי" ק, ג. חלק מהמאמר נדפס (בתוס' הגהות) באוה"ת וישב כרך ה' תתקי, א.
 נמצא גיכ' בכרך 1144 (קעה, א.) בוך ירושלים 8° 1054 (951 נב, א.) 8° 3549 (986 ריב, א.) 8° 3567 (993 קכה, ב.)
 37) נדפס בתריא וישלח כד, א. ובשינויים כסה"מ תקס"ה ע' פב (וכנראה נאמר אז עוה"ס).
 נזכר בספר השיחות קי"ח השי"ת ע' 50 (שם מסופר הסדר שהי' אצל אדה"י בש"ס וישלח תקס"ב): דעם ערשטן מאמר האט דער רבי געזאגט אין קליינעם הויף בית מדרש פרייטאָג נאָך מנחה פאַר קבלת שבת, דעם מאמר וישלח יעקב וואָס איז געדרוקט אין תורה אור.
 38) נדפס בתריא וישלח כה, א.
 נזכר בספר השיחות הנ"ל: דעם צווייטן מאמר האט דער רבי געזאגט אין קליינעם הויף בית מדרש שבת גאַנץ פרי, עס איז נאָך געווען אַ צוויי שעה צו טאָג, דער רבי האָט אָנגעהויבן מיטן פסוק ויאמר יהושע וגר בעבר הנהר, אין תורה אור הויבט זיך אָן דער מאמר ויקם בלילה.
 39) נדפס בתריא וישלח כה, ג. ובשינויים כסה"מ תקס"ה ע' ס (וכנראה נאמר אז עוה"ס).
 נזכר בספר השיחות הנ"ל: דעם דריטן מאמר האט דער רבי געזאגט אין קליינעם הויף בית מדרש שבת נאָך מנחה, דעם מאמר האט דער רבי אָנגעהויבן מיטן פסוק ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו. (ומההמשך בספר השיחות שם משמע שזוהו הנדפס בתריא).
 40) נדפס בתריא כו, א.
 נזכר בספר השיחות הנ"ל: דינסטאָג, י"ט כסלו. . דער רבי זאָגט אַ מאמר חסידות, הייבט אָן מיטן פסוק מדה בשלום נפשי, דאָס איז דער מאמר ויאבק איש עמו וואָס איז געדרוקט אין תורה אור.

ש"פ וישב	להבין מאמר הזוהר פ' וישב אך אל הפרוכת ⁴¹
	להבין מאמר הזוהר ע"פ ובגפן שלשה שריגים ⁴²
שבת חנוכה	כי נר מצוה ⁴³
	להבין שרשן של דברים ⁴⁴
ש"פ ויגש	להבין מאמר הזוהר פ' ויגש בענין שיתין נשמי ⁴⁵
	להבין ענין כל סיפור המעשה דיוסף ויהודא ⁴⁶
	להבין מאמר הזוהר בענין הספחים ⁴⁷
	להבין ענין אילני בוסמי ⁴⁸
ש"פ ויחי	ויחי יעקב ⁴⁹
ש"פ וארא	וארא אל אברהם ⁵⁰

- 41 נדפס בתקסיב ח"א ע' קח. ובביאורו לאדהאמ"צ כא, ב. נמצא גיכ"י בכרך 126 (קטג, א). 805 (רלו, א). 1144 (קעו, ב).
- 42 נדפס בתקסיב ח"א ע' קיב. נמצא גיכ"י בשניונים (ותוס' הגהות) באוה"ת וישב כרך ו' תתרכ"ד, ב, ומתחיל: וכוס פרעה בידי.
- נמצא גיכ"י בכרך 126 (קלא, ב). 805 (רמא, א). 1144 (קעט, ב).
- הגהות מהצ"צ לריה זה נדפסו בביאורו להצ"צ ע' קמ, ורשום: וישב תקסיב כי מריח זיל.
- 43 נדפס בתקסיב ח"א ע' קטז, ורשום: שבת חנוכה.
- נמצא גיכ"י בכרך 103 (מא, א) ורשום: שבת חנוכה פ' ויגש (וכנראה הוא טעות המעתיק, וצ"ל: ס' מקץ), וחסר סיום. 416 (ריא, א). 1144 (קצו, א). בוך ירושלים 8°3513 (974 קין, ב).
- נזכר באוה"ת בראשית כרך ה' תתנ"א, א: תורה שבת חנוכה תקסיב. נזכר גיכ"י באוה"ת דרושים לריה ע' אתמב. ביאורו להצ"צ ע' תח. בוך גוכי"ק הצ"צ 1114 (צג, א. קמ, ב).
- 44 נדפס בתקסיב ח"א ע' קכ.
- נמצא גיכ"י בכרך 416 (ריג, ב). 1144 (קצח, ב).
- 45 נדפס לעיל ע' שלא. ובשניונים (ותוס' הגהות) בביאורו להצ"צ ע' קמח.
- נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בכרך 1195** (כה, א). ונמצא גיכ"י בכרך 6 (רצא, א). 105 (א, א). 385 (קיא, א) וחסר סיום. 499 (קכב, ב). 623 (קמט, א). 735 (נו, ב). 797 (יד, א). 805 (יא, א). 1144 (קפז, א).
- 46 נדפס לעיל ע' שלה. ובשניונים קלים (ותוס' הגהות) באוה"ת מקץ כרך ו' תתשג, ב ורשום: תקסיב. נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בכרך 1195** (כו, א). ונמצא גיכ"י בכרך 6 (רצג, ב). 20 (נת, א). 94 (קכא, א). 105 (א, ב). 148 (ריא, א). 623 (קנ, ב). 712 (שלד, א). 735 (מת, ב). 805 (שא, א). 811 (קסה, א) ורשום: בעזיה פ' ויגש מאדמו"ר ר' דובער ני"ע. 1007 (לא, א).
- 47 נדפס לעיל ע' שלט. חלק ממאמר זה נמצא (בתוס' הגהות) בדיה ואת ספיה קצירך באוה"ת בהר כרך ב' ע' תרג.
- נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בכרך 1195** (מ, א). ונמצא גיכ"י בכרך 6 (רצו, ב). 20 (נט, ב). 53 (רסב, א). 94 (קכב, ב). 105 (ב, ב). 166 (קעו, א). 623 (קנב, ב). 735 (ס, א). 805 (שטו, א). 811 (קיא, א) והמשכו בדף קלא, א). 1007 (לד, א). 1144 (קפט, א).
- 48 נדפס לעיל ע' שמ.
- נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בכרך 1195** (מ, א). ונמצא גיכ"י בכרך 6 (רצו, ב). 53 (רסג, א). 94 (קכד, ב). 105 (ב, ב). 166 (קעו, א). 623 (קנג, א). 712 (שלה, ב). 735 (ס, ב). 797 (נד, א). 805 (שיי, א). 811 (קלא, א). 1002 (רכה, ב). 1144 (קפט, ב). בוך ירושלים 8°2916 (960 שפא, א).
- 49 נדפס בתקסיב ח"א ע' קכה.
- נמצא גיכ"י בכרך 456 (ג, א). 661 (עט, א) ורשום: בעזיה פ' ויחי התקציד"ק. 1144 (רא, ב).
- נזכר בס' קיצורים והערות לתניא ע' קמז: וע"פ ויחי יעקב דתקסיב.
- מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמ"צ) נמצא בכרך 23 (קצב, א).
- 50 נדפס בתקסיב ח"א ע' קלד. ובשניונים (ותוס' הגהות) בתרי"א וארא נה, א. קיצורים והגהות מהצ"צ נדפסו בסו"ס תקסיב ח"א ע' רצא. ובאוה"ת וארא כרך ז' ע' ב'תקפט, ועוד.

להבין שרשן של דברים⁵¹
 להבין ענין ששה צוות⁵²
 אורך ימים בימינה⁵³
 בא אל פרעה⁵⁴
 ויהי בשלח פרעה⁵⁵
 להבין שרשי הדברים⁵⁶
 קמץ בכתר⁵⁷
 ואלה המשפטים⁵⁸
 להבין שרשן של דברים⁵⁹

ש"פ בשלח

ליל ש"פ משפטים
 ש"פ משפטים

נמצא גי'כ בבוך 53 (לו, א). 1144 (רו, א). נוסח התו"א נמצא גי'כ בבוך 633 (לב, ב) ורשום: בשבת פ' וארא דשנת תקס"ב.

נוכר באוה"ת נח כרך ג' תרס"ו, א: בדיה וארא דתקס"ב. וכן נוכר באוה"ת ויחי שעב, א. בהעלותך ע' שלח, וע' שמח.

51 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קלו.

נמצא גי'כ בבוך 1144 (רט, א). 1253 (קפט, א).

52 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קמב.

נמצא גי'כ בבוך 17 (שכה, ב). 255 (שפו, א). 1144 (ריא, א).

53 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קמג. ובס' מאה שערים כח, ב.

נמצא גי'כ בבוך 17 (של, א). 94 (קלה, א). 255 (שפו, ב). 269 (ריד, א) — אולי כתי' הרה"ח וכו' מוהרא"י ריב"ליו. 693 (עה, ב). 1144 (ריב, א). בוך ירושלים 8³⁴⁹⁶ 971 ג, ב.

54 בסו"ס תקס"ב ח"א ע' רצא נדפסו קיצורים מהצ"צ למאמרים אחדים משנת תקס"ב ותקס"ג, וביניהם קיצורים לדיה בא אל פרעה. ואולי הוא גי'כ משנת תקס"ב או תקס"ג.

מאמר זה לא נדפס לע"ע ונמצא בבוך 326 (ז, א). (וקטע ממאמר זה הובא באוה"ת שופטים ע' תתסד, ורשום: מי'ש רבינו סדיה בא אל פרעה וז"ל ד"ח . .).

55 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קמה. ובשינויים (ותוס' הגהות) בתו"א בשלח סא, א. קיצורים מהצ"צ לדיה זה נדפסו בסו"ס תקס"ב ח"א ע' רצב.

נמצא גי'כ בבוך 53 (צב, א). 207 (סה, א) ונכפל שם בדף רד, ב). 1144 (ריב, ב).

נוכר באוה"ת שהי'ש ע' רנט: ע"פ בשלח פרעה דתקס"ב. ובאוה"ת יתרו כרך ז' ע' בתרפג. אוה"ת תצא ע' תתצה. בוך גוכי"ק הצ"צ 1114 (קנח, א).

56 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קנ, וחסר שם קטע ההתחלה.

נמצא גי'כ (בשלימותו) בבוך 1144 (רטו, א). 1253 (קצא, א).

57 נדפס לעיל ע' שמא.

נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בבוך 1195** (קו, א). ונמצא גי'כ בבוך 53 (רסד, א). 105 (ג, א). 111 (עה, א). 404 (ד, א) וחסר התחלה. 623 (קנד, ב). 735 (סא, א). 780 (קכט, ב). 797 (נו א). 1002 (נא, א). 1144 (קצג, ב).

נוכר באוה"ת חוקת ע' תתא: בדרוש שמי"כ מחורף תקס"ב בכ"י מו"ח ז"ל.

58 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קנג.

נמצא גי'כ בבוך 53 (קעג, א). 182 (מט, א). 326 (ריד, א). 450 (מו, א). 613 (מט, א) ורשום: מן שנת תקע"ז.

נוכר באוה"ת ויחי כרך ה' תתרי"א, ב: ובדרוש ואלה המשפטים דתקס"ב. נוכר גי'כ באוה"ת צו ע' כא. אוה"ת תצא ע' תתקנד. אוה"ת שהי'ש ע' שעז. ספה"מ תרכ"ט ע' קכא. ובגוכי"ק הצ"צ בוך 1025 (קסא, א)

נוכר: עמ"ש ע"פ ענין אפריון ואפרסמון שבוהר ר"ם תרומה והוא ביאור משפטי' תקס"ב.

נוכר גי'כ בהגהות הצ"צ לדיה שמע ישראל שנדפסו לעיל בהוספות.

59 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קנו.

נמצא גי'כ בבוך 53 (קעז, א). 182 (ג, ב). 326 (רטז, א). 450 (ג, א). 631 (נ, א). 697 (ה, א). 1253 (קצג, א). ונמצא גי'כ עם שינויים קלים ועם קטע נוסף בבוך 325 (תרג, א. ולע"ע אינו ברור למי ההוספה).

	ואתה תצוה ⁶⁰
	אני ישנה ⁶¹
	ואשא אתכם על כנפי נשרים ⁶²
	ענין נהר דינור ⁶³
ליל שבת פ' תשא	להבין שרשי הדברים ע"פ אני ישנה ⁶⁴
	ויקהל משה ⁶⁵
ש"פ זכור	זכור את אשר עשה לך עמלק ⁶⁶
	ששה חדשים בשמן המור ⁶⁷
	זוהר פ' בשלח ותאנא סנדל עילאה ⁶⁸
ש"פ פרה	להבין כללות ענין מצות פרה אדומה ⁶⁹

- 60 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' קטג, וחסר שם סיום. ובשלימותו ובשינויים קלים לעיל ע' שמו (וכנראה שהם השינויים שנעשו ע"י ר' לייב מאהליווער — ראה לעיל בשוה"ג להע' 22).
- נוסח הנדפס לעיל נמצא בבוך 1054 (קנו, א).
- זכור באוה"ת מסעי ע' אישע: בדיה ואתה תצוה דתקסי"ב.
- 61 נדפס לעיל ע' שנא.
- נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בבוך 1195** (קו, ב). ונמצא ג"כ בבוך 53 (רסח, ב). 105 (ג, ב). 148 (כא, ב). 404 (ד, ב). 623 (קנו, א). 797 (ח, א) וחסר התחלה. 1002 (רצב, א). 1144 (קצ, א).
- 62 נדפס לעיל ע' שנג.
- נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בבוך 1195** (קה, א). ונמצא ג"כ בבוך 35 (ער, ב). 94 (קל, ב). 105 (ד, א). 111 (עט, ב). 148 (כב, ב). 404 (ו, א). 623 (קנח, א). 797 (ח, ב). 811 (קסו, ב).
- 63 נדפס לעיל ע' שנד.
- נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בבוך 1195** (קה, א). ונמצא ג"כ בבוך 53 (ער, ב). 105 (ד, א). 148 (כג, א). 166 (קעו, א). 404 (ו, א). 417 (קל, א). 623 (קנח, ב). 797 (יג, ב).
- 64 נדפס לעיל ע' שנה.
- נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בבוך 1195** (קה, ב) וחסר סיום. ונמצא בשלימות בבוך 53 (רעא, א). 105 (ד, א). 404 (ו, ב). 623 (קנח, ב). 797 (ט, א). 1002 (רצג, ב). 1144 (קצא, א).
- 65 נדפס לעיל ע' שסא. וקטע סיום מהמאמר בתקסי"ב ח"א ע' קסו.
- נמצא בבוך 20 (פט, ב). 357 (מא, א). 623 (קג, ב) וחסר קטע התחלה.
- זכור בגוכייק הצי"צ בבוך 1125 (יט, א): ועי' ויקהל תקסי"ב.
- 66 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' קסו. ובשינויים (ותוסי' הגהות) באוה"ת דרושים לפי' זכור ע' א'תשפח.
- נמצא ג"כ בבוך 20 (י, א, ונכפל בדף צב, ב וחסר סיום). 105 (פד, א). 623 (קד, א).
- זכור כדרמי"צ צה, ב: ע"כ מתורה פ' זכור תקסי"ב. ובאוה"ת במדבר כרך ה' ע' א'תרגו. אוה"ת עקב ע' תקס.
- 67 נדפס לעיל ע' שסו.
- נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בבוך 1195** (מ, ב). בגוכייק נרשם מאמר זה מעבר השני של הדף בו נרשמו ד"ה זוהר ספיחים וד"ה אילני בוסמי דלעיל. ונמצא ג"כ בבוך 53 (רסג, ב). 105 (ב, ב). 166 (קעז, ב). 417 (קל, א). 623 (קנג, ב). 712 (שלו, א). 735 (סא, א). 797 (נד, ב). 811 (קלח, א) ורשום: תורת אדמור"ר הרב ר' דובער הועתק מגוף כתיבת יד קדשו.
- 67 נדפס לעיל בהוספות, וחסר התחלה וסיום. מאמר זה (מהצי"צ) בשינויים (ותוסי' הגהות) נדפס לעיל בהוספות שם. ובביאוריו להצי"צ ע' רכג.
- נמצא בבוך 1030*** (ג, א) ודפי"ס א"ב"ד חסריים.
- המאמר מהצי"צ נמצא בגוכייק בבוך 1033 (קנד, א).
- 68 הנחת אדהאמי"צ נדפס בתרח"ש שמות ש, ב. ונוסח שני לעיל ע' שסח. ורשום: ש"ם פרה, ומתחיל: להבין ענין פרה.
- נוסח האי' נמצא ג"כ בבוך 105 (ה, ב) ורשום: בעדיה ש"ם פרה. 385 (ער, ב). 404 (יא, ב). 623 (קסו, ב).

רשימת המאמרים

תרעא

	להבין ענין אוא"ס ב"ה שהוא למעלה ⁶¹
	להבין ענין דהוה רגיש עלמא ⁷⁰
ש"פ תזריע	להבין מאמר הזוהר פ' תזריע וילדה זכר ⁷¹
ש"פ מצורע	כתיב ולא תחלו ⁷²
	להבין מאמר הזוהר פ' פינחס ע"פ משכו וקחו ⁷³
יום א' דפסח	ברוך הנותן לשכוי בינה ⁷⁴
יום א' דפסח	משליך קרחו כפתים ⁷⁵
ליל שביעי של פסח	בוקע ים לפני משה ⁷⁶
	להבין מאמר הזוהר פ' נח בשוא גליו ⁷⁷
	להבין שרשי כל הדברים הנ"ל ⁷⁸

797 (יז, א). 811 (ל, א) ורשום: ס' מאדמריר ר' דובער נבג"מ תקע"ה. 1237 (שנה, א). בגוכי"ק אדהאמי"צ בבוך 1195** אחר ד"ה לה"ע דהוה רגיש (דלהלו), רשום (התחלת הדין שלאחריו — שחסר בהבוך): להבין כללותי. וכנראה הוא התחלת מאמר זה.

נוסח ה' נמצא בבוך 1030*** (ה, א).

69 נדפס לעיל ע' שע (הנחת אדהאמי"צ). ונוסח שני לעיל ע' שעה, וחסר התחלה.

נוסח הא' נמצא בבוך 105** (ד, ב). 385 (רסו, א) וחסר סיום. 499 (קמא, א). 623 (קסב, א). 797 (א, א) וחסר סיום.

נוסח ה' נמצא בבוך 1030*** (ח, א).

מאמר זה באריכות ותוס' הגהות נמצא בגוכי"ק הצי"צ בבוך 1039 (קנה, א).

70 נדפס לעיל ע' שפג (ונמצא בשינויים בסודיה לה"ע אוא"ס הנ"ל — נוסח ה').

נמצא בגוכי"ק אדהאמי"צ בבוך 1195** (נו, א). ונמצא ג"כ בבוך 53 (רעו, א) וחסר סיום. 94 (קמד, א). 105 (ב, ב). 385 (רצה, א). 623 (קנג, ב). 797 (נוה, ב). 851 (קלג, ב). 1007 (כו, א). בוך ירושלים 1055⁸ (952 עב, א).

71 נדפס לעיל ע' שפד.

נמצא בבוך 1030*** (יד, א).

72 נדפס לעיל ע' שפו.

נמצא בבוך 1030*** (יז, א).

73 נדפס לעיל ע' שפח.

נמצא בגוכי"ק אדהאמי"צ בבוך 1195** (לה, ב). ונמצא ג"כ בבוך 105 (ה, ב). 797 (יט, א). 1157 (קסב, א).

74 נדפס לעיל ע' שפד.

נמצא בגוכי"ק אדהאמי"צ בבוך 1195** (לו, ב) וחסר סיום. ונמצא בשלימות בבוך 70 (קסג, א). 105 (ו, ב).

253 (לה, א). 583 (ב, א). 499 (קכא, ב). 1007 (כא, א).

נוכר באוה"ת חוקת ע' תתא: בדרוש שמי"ב מחורף תקס"ב בכ"י מו"ה ז"ל. ובאוה"ת דרושים לסוכות ע' אחשטט.

75 נדפס לעיל ע' שפח (הנחת אדהאמי"צ).

נמצא בבוך 105** (ו, ב).

76 נדפס לעיל ע' ת. ובכ"אוי"ז לאדהאמי"צ בשלח מב, ג (בשינוי ההתחלה). ובשינויים (ותוס' הגהות) בכ"אוי"ז להצי"צ ע' רז.

נמצא בבוך 105** (ז, א) ורשום: בעזיה ליל שביעי של פסח. 154 (קסב, ב) ובראש המאמר רשום בגוכי"ק

כ"ס אדמור"ר שליט"א: עיין בכ"אוי"ז בשלח מב, ג.

נוכר במאמר הצי"צ בבוך 1002 (רב, ב): בכ"אוי"ז בשלח ד"ה עי"ל מאמר הנ"ל באופן אחר והוא מרכיבו ז"ל במסח תקס"ב (מאמר זה מהצי"צ נדפס לעיל בהוספות). ונמצא ג"כ בבוך 744 (שנא, א).

77 נדפס לעיל ע' תח.

נמצא בבוך 105** (ז, ב). 154 (קסד, ב).

78 נדפס לעיל ע' תח. ובתורה שמות רצו, ב. ובשינויים (ותוס' הגהות) בכ"אוי"ז להצי"צ ע' ריז.

נמצא ג"כ בבוך 105** (ז, ב).

והוא עומד עליהם⁷⁹

יום א' א' דריח אייר
פה מלון סמוך להארק

נפש שביעה תבוס נופת⁸⁰

ש"פ קדושים

וידבר וגו' קדושים תהיו⁸¹

יום ג' אמור

להבין שרשן של דברים⁸²

ש"פ אמור

להבין ענין גמ"ח⁸³

יום ה' ל"ג בעומר

להבין ענין ל"ג בעומר⁸⁴

והנה לתוס' ביאור שרשי הדברים⁸⁵

79 נדפס לעיל ע' תיג (הנחת אדהאמי"צ). ונוסחא שני' לעיל ע' תטז. נמצא ג"כ הנוסח הא' (בתוספת התחלה) בספה"מ תרכ"ח ע' ב.

נוסח הא' נמצא בבוך 105*** (ח, ב). 355 (פ, א). 797 (רכט, ב). 1002 (רכט, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (כ, א). כיו מאמרי שנת תקס"ב. וכן התאריך. יום א' א' דריח אייר. מתאים לקביעות שנת תקס"ב). והעתקו בבוך 6 (קמט, א).

בבוך גוכי"ק הצי"צ 1113 (יא, א) נזכר: והנה כתי' ונפש רעבה כל מר מתוק ע' תורה ע"ז קיץ תקס"ג אצל והוא עומד תחת העץ כו"ו. וצ"ב.

מאמר זה בארוכה מכ"ק אדהאמי"צ נמצא בגוכי"ק בבוך 1194 (מח, א).

80 נדפס לעיל ע' תח (הנחת אדהאמי"צ. ונמצא בשינויים בסודיה והוא עומד הנ"ל — נוסח הב').

נמצא בבוך 94 (קכט, ב). 105*** (ח, ב). 407 (צד, ב). 797 (צה, א). 1007 (ל, א).

81 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קעד. ונוסח שני לעיל ע' תכ. נדפס ג"כ בשינויים (ובתוס' הגהות) בדרימ"צ

קנה, ב ורשום: קדושים תקס"ב. הגהות נוספות מהצי"צ למאמר זה נדפסו בסריס תקס"ב ח"א ע' שו וע' שז. נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 20 (צא, א) ורשום: ש"פ קדושים. 105 (מ, ב) ורשום כני"ל. 200 (קיס, א). 403 (כו, א). 499 (רכג, א) ורשום כני"ל. 623 (קז, א) ורשום כני"ל. 697 (צז, ב). 864 (עז, ב).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (כב, א).

נזכר באוה"ת בלק ע' תתקיא: בדיה קדושים תהיו. . קדושים תקס"ב. וכן נזכר באוה"ת ישב רנד, ב. חנוכה שיד, א. וארא כרך ז' ע' בתקסג. משמטים ע' אקנה. וע' אקס. תצוה ע' איתשטס וכרך ז' ע' בתשעב.

חוקת ע' תתפב. נ"ך ע' קסט.

מאמר זה בארוכה (מכ"ק אדהאמי"צ) נמצא בבוך 116 (נז, א). ועוד.

82 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קעה. ונוסח שני לעיל ע' תכב. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרימ"צ

קנה, ב.

נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 200 (קכא, ב). 403 (ל, א). 499 (רכד, א). 623 (קיס, א). 864 (קמא, א) ורשום:

ביאור על התורה קדושים תהיו מפי אדמ"ר מהר"ד שיחי.

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (כד, א).

(ביאור נוסף למאמר זה, ראה להלן ד"ה להיע גמ"ח).

83 נדפס בתקס"ב ח"א ע' קפג. ונוסח שני לעיל ע' תכח. ומתחיל: ולתוספת ביאור ענין הקדוש הג.

נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרימ"צ קנט, א.

נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 499 (רכה, א). 623 (קיא, ב). 798 (לב, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (כה, א).

84 הנחת אדהאמי"צ נדפס בתריח שמות רחצ, ב. ונוסח שני לעיל ע' תל, ומתחיל: להבין היטב ענין

הילולא דרשב"י.

נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 94 (קצב, א). 148 (רכז, א). 295 (שכה, ב). 385 (רעא, א). 404 (יב, ב). 797 (רמ, ב).

1007 (מג, א). בוך ירושלים 8°2825' (959 קג, א). 8°2916' (960 רנג, א). ד"ה זה רשום ג"כ בהמפתח של בוך 105*** כיו כמה מאמרים מתקס"ב (וחסר בהבוך).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (ל, א).

85 הנחת אדהאמי"צ נדפס בתריח שמות רצט, ב. נמצא ג"כ בשינויים (נוסח שני) לעיל ע' תנג, ומתחיל:

רשימת המאמרים

תרעג

- דבר אל בני וגו' כי תבואו⁸⁶
להבין שרשן של דברים⁸⁷
לרוקע הארץ על המים⁸⁸
והנה לתוספת ביאור⁸⁹
והנה לתוספת ביאור⁹⁰
בשעה שהקדימו⁹¹
- ש"פ בהר
ש"פ בחוקותי
בסעודה ג' דשבת הנ"ל
יום ד' מחר חודש סיון
חג השבועות
-
- להבין מארזיל אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות, ורשום: ש"פ נשא. נמצא ג"כ בשינויים באוה"ת שה"ש ע' תה ומתחיל: להבין ענין וביום שמחת לבו.
נוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 94 (קצה, ב). 148 (רכו, א). 295 (שכה, ב). 385 (ערב, ב) וחסר סיום. 404 (יג, ב). 797 (רמא, ב). 1007 (מד, א). בוך ירושלים 8°2825 (959 קד, ב). 8°2916 (960 רנד, א).
נוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (מו, א).
86) נדפס בתקס"ב ח"א ע' קפה. ונוסח שני לעיל ע' תלב. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרמ"צ קסו, א ורשום: ושבתה תקס"ב. ובשינויים (ותוס' הגהות) באוה"ת בהר כרך ג' ע' תתעז. הגהות נוספות נמצא בגוכריק הצי"צ בבוכך 1065 (רכד, א) ורשום: על בהר כ"י מריח תקס"ב, ונדפסו לעיל בהוספות.
נוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 499 (קיו, א). 623 (קיב, א) ורשום: ש"פ בהר.
נוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (לא, א).
מאמר זה נמכר אדהאמי"צ נמצא בבוכך 154 (קנו, א), ועוד, ורשום: פ' כהריב ס"ק האראדשיץ.
נוכר באוה"ת בראשית כרך ג' תקנח, ב: בדיה ושבתה הארץ דתקס"ב. נוכר ג"כ באוה"ת תולדות כרך ד' תתכט, א. חנוכה כרך ה' תתקנב, ב. בא ע' רסו. יתרו ע' תתקעח. תצוה ע' תשלה. פקודי ע' ב'רלו. במדבר ע' סח. דרושים לשי"ע ע' אתקמב. ברכה ע' איתתמט. המשך חייב אדם לברך תרלי"ח ע' כג.
87) נדפס בתקס"ב ח"א ע' קפה. ובתוס' הגהות באוה"ת בהר כרך ג' ע' תתצו. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרמ"צ קסט, א. וראה אוה"ת בהר כרך ג' ע' תתפה.
נמצא ג"כ בבוכך 499 (קיה, ב). 623 (קיד, א).
88) נדפס בתקס"ב ח"א ע' קצה. ונוסח שני לעיל ע' תלה. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרמ"צ קנט, ב, ורשום: לרוקע תקס"ב.
נוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 269 (כד, א). 623 (קיו, א), ורשום: ש"פ בחוקותי. 1084 (קפא, א).
נוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (לד, א).
נוכר באוה"ת בראשית כרך ג' תקו, ב: בדיה לרוקע דתקס"ב. וכן נוכר באוה"ת בלק ע' תתקיא: בדיה קדושים תהיו וסדיה לרוקע הארץ קדושים תקס"ב.
89) נדפס בתקס"ב ח"א ע' ר. ונוסח שני לעיל ע' תמ. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרמ"צ קסג, ב.
הנוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 269 (כו, ב). 623 (קייט, א). 1084 (קפג, א).
הנוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (לו, א).
90) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רג. ונוסח שני לעיל ע' תמג. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בדרמ"צ קסה, ב.
נוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 269 (קח, ב). 623 (קכ, ב). 1084 (קפד, ב).
נוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (לת, ב). ונמצא ג"כ בבוכך 70 (ב, א) וחסר סיום.
91) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רד. ונוסח שני לעיל ע' תמה. ומתחיל: להבין מארזיל בשעה שהקדימו. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בלקרית במדבר יב, ג. בשינויים (ותוס' הגהות) באוה"ת במדבר ע' קנו.
נוסח הא' נמצא ג"כ בבוכך 623 (קכא, א). 797 (סד, א).
נוסח הב' נמצא בבוכך 1030*** (מ, א).
נוסח הלקרית נמצא ג"כ בבוכך 1064 (יא, ב) ורשום: שבועות תקס"ב. ובבוכך ירושלים 8°2916 (960 שעב, א) ורשום כנ"ל.
נוכר באוה"ת בראשית תפת, ב: בתורה בשעה שהקדימו נעשה כ"י שבועות תקס"ב. וכן נוכר באוה"ת ראה ע' תשיד. ובבוכך גוכריק הצי"צ 1114 (קנט, א).

	להבין שרשן של דברים ⁹²
ליל ש"פ נשא	להבין מאוריל אלמלא היו שומרין ישראל ב' שבתות ⁹³
ש"פ בהעלותך	וידבר וגו' בהעלותך ⁹⁴
במ"ש הנ"ל	להבין שרשן של דברים ⁹⁵
פ' שלח	בווהר פ' שלח ועתה יגדל נא ⁹⁶
ש"פ קרח	ויקח קרח ⁹⁷
מ"ש פ' קרח	להבין שרשי הדברים ⁹⁸
יום ו' עש"ק פ' חזקת	להבין ענין שבת ויריט ⁹⁹
	בווהר פ' קרח ועבד הלוי הוא ¹⁰⁰
יום א' פ' בלק	להבין מאמר הזוהר (פ' בהר) ע"פ ורצע אדוניו ¹⁰¹

92) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רי. ונוסח שני לעיל ע' תמח.

נוסח הא' נמצא גיכ"י בבוך 623 (קכד, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (מג, א).

93) נדפס לעיל ע' תנג. וראה לעיל בהרשימה על ביאור ד"ה לה"ע ליג בעומר (הע' 85).

94) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רטו. ונוסח שני לעיל ע' תנה. נדפס גיכ"י בשינויים (ותוס' הגהות) בלקרית

בהעלותך כט, ג. נוסח הלקרית נדפס גיכ"י בסי' תורה אור — לעמבערג (שנת, תורה"י) יג, ג.

נוסח הא' נמצא גיכ"י בבוך 1262 (כד, ב) ורשום: תורת אדמירי בחג השבועות תקע"ז. בוך ירושלים

8°3513 (974 קט, ב) ורשום: ש"ס בהעלותך דשנת תקע"ח.

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (מח, א).

נוסח הלקרית נמצא גיכ"י בבוך 1064 (טו, ב) ורשום: מאדומיז בס' בהעלותך תקס"ב לפ"ק.

באוה"ת בהעלותך ע' שמח נדפסו הגהות, ורשום: שייך לבהעלותך תקס"ב (ההגהות שם הם במקביל

לנוסח הלקרית). נוכר גיכ"י בבוך גוכייק הצי"צ 1136 (רמו, א); ע' בהעלותך. . ותקס"ב. ובבוך גוכייק 1025

(קסא, ב).

95) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רכא. ונוסח שני לעיל ע' תנח.

נוסח הא' נמצא גיכ"י בבוך 1054 (רסא, ב). שם רשם המעתיק ביאור זה אחר ד"ה בהעלותך (משנת תקנ"ח)

הנדפס בספריה אהלהך לאזניא ע' צח). בוך 1262 (כה, א). בוך ירושלים 8°3513 (974 קיא, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (ג, א).

96) נדפס לעיל ע' תס. ובשינויים (ותוס' הגהות) בביאוה"ז להצי"ע ע' קנד.

נמצא בבוך 1030*** (גא, א).

97) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רכב. וראה לעיל ע' תסא. ובשינויים (ותוס' הגהות) בלקרית קרח נב, א.

נוסח הא' נמצא גיכ"י בבוך 499 (קיג, ב). 623 (קכז, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (נד, א) רק התחלה.

נמצא גיכ"י בשינויים בבוך 273 (תקכ, א).

נוכר באוה"ת שמות כרך ו' ע' ביתצח: בדרוש פ' קרח דתקס"ב. וכן נוכר באוה"ת ואתחנן ע' שצט.

98) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רכז. ונוסח שני לעיל ע' תסב.

נוסח הא' נמצא גיכ"י בבוך 93 (רסד, א) וחסר סיום. 499 (קטו, ב). 623 (קכט, א).

נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (גז, א).

99) נדפס לעיל ע' תסו.

נמצא בבוך 1030*** (ס, א).

100) נדפס לעיל ע' תסו.

נמצא בבוך 1030*** (ס, א).

101) הנחת אדהאמ"צ נדפס בביאוה"ז פב, ב. ונוסח שני לעיל ע' תעא, ומתחיל: להבין מאמר הזוהר פ'

בהר והגישו אדוניו.

נוסח הא' נמצא בגוכייק אדהאמ"צ בבוך 1195** (נג, א) ורשום: ס' בלק. ונמצא גיכ"י בבוך 404 (טו, ב).

יוס ג' 9' בלק

תולה ארץ על בלימה¹⁰²

להבין מה שאמרו חכמי התכונה¹⁰³

אשר ברא אלקים לעשות¹⁰⁴

להבין מאמר הזוהר פ' בלק המלאך הגואל¹⁰⁵

ש"פ בלק

מה טובו אהליך יעקב¹⁰⁶

להבין שרשון של דברים¹⁰⁷

- ד"ה זה רשום ג"כ בהמפתח של בוך 105 בסמיכות לכמה מאמרים משנת תקס"ב, וחסר בגוף הספר. נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (סג, א).
- 102) נדפס לעיל ע' תעה (הנחת אדהאמי"צ). ונוסח שני לעיל ע' תעז, ומתחיל: להבין קושיית התוכנים. וראה ג"כ בסריס תקס"ב ח"א ע' רצג.
- נוסח הא' נמצא בבוך גו"כיק אדהאמי"צ 1195 ** (נד, א). ונמצא ג"כ בבוך 94 (קלא, א). 111 (עב, א). 385 (רסט, א). 1002 (רכו, א). 1007 (נא, א). בוך ירושלים 8°2825 (959 ככד, א). תוכן מהמאמר נמצא ג"כ בשניונים בדיה הפלוסופים הקשו כי בו שבת בבוך 253 (צה, ב).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (סה, א). ונמצא ג"כ בבוך 70 (ג, ב) רק התחלה וחסר סיום.
- זוכר במאמר הציצ הנדפס בסריס תקס"ב ח"א ע' שי (ובאוה"ת נ"ך ע' תרסט): ורבינו ז"ל באמרוהו לבניו יום ג' פ' בלק שנת תקס"ב אמר וזה דבריו להבין קושיית התוכנים. ובגו"כיק הציצ בבוך 1136 (רכו, א): ע' סוף קיץ תקס"ב מענין תולה ארץ עגול. ובמכתב כ"ק אדמור"ר מוהרי"צ נ"ע (נדפס בטה"מ תשי"ח ע' 235 וראה בסריס תקס"ב ח"א ע' שט): בספר ההנחות דשנת תקס"ב של הוד כ"ק אדמור"ר האמצעי וכ"ק אחיו הרה"צ הר"י משה זצוקלה"ה נבנים ז"ע נמצא דרוש אחד מתחיל 'להבין קושיית התוכנים'. ובמכתב כ"ק אדמור"ר מהורש"ב נ"ע (להר"י חיי"ח דובער ווילנסקי. נמצא בדפוס במכתבי אדמור"ר מהורש"ב נ"ע): בדרוש נטה צפון על תהו תולה ארץ כ"י שאמר כ"ק רבינו הגדול זצוקלה"ה נ"ע ז"ע בשנת תקס"ב, ונמצא אצלי בכ"י"ק אדמור"ר האמצעי זצוקלה"ה נ"ע ז"ע ויציא ובכ"י"ה.
- 103) נדפס לעיל ע' תפט. (חלק מהמאמר נמצא ג"כ בשניונים בדיה תולה ארץ על בלימה דלעיל — נוסח הא').
- נמצא בבוך 1030 *** (סה, ב). ונמצא ג"כ בבוך 177 (ל, ב). 376 (קכה, א). 744 (שנט, ב). בוך ירושלים 8°2825 (959 קלא, א).
- 104) נדפס לעיל ע' תם (הנחת אדהאמי"צ). ונוסח שני לעיל ע' תפג, ומתחיל: איתא במדרש שאל ההוא מינא. הנוסח הראשון נדפס ג"כ באוה"ת בראשית כרך ג' תקיד, א ורשום: פ' בראשית בסיד תורת אדמור"ר מוהר"מ נ"ע ז"ע.
- נוסח הא' נמצא בגו"כיק אדהאמי"צ בבוך 1195 ** (ג, א). ונמצא ג"כ בבוך 94 (קל, א) וחסר התחלה. 404 (כ, א). 105 (ט, א). 1007 (לט, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (סו, א).
- 105) נדפס לעיל ע' תפד (הנחת אדהאמי"צ). ונוסח שני לעיל ע' תפט. (וראה ג"כ ביאוה"ז קמו, ג).
- נוסח הא' נמצא בגו"כיק אדהאמי"צ בבוך 1195 ** (ג, ב). ונמצא ג"כ בבוך 105 (ט, א). 404 (כב, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (סז, א).
- זוכר באוה"ת תוריע ע' רנו: נתבאר כמ"א ע"פ בה"ז פ' בלק דקפ"ז ע"פ המלאך הגואל בתקס"ב.
- 106) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רלא. ונוסח שני לעיל ע' תעד. נדפס ג"כ בשניונים (ותוס' הגהות) בלקרית בלק עג, א.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 404 (סו, א). 413 (י, ב). 570 (צט, ב). 623 (קלא, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (ע, א).
- זוכר באוה"ת בלק ע' א"מה: למה טובו אוהליך דתקס"ב.
- 107) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רלא. ונוסח שני לעיל ע' תעז.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 404 (סח, א). 570 (קא, א). 623 (קלב, ב).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (עא, א).

ש"פ מטות	וידבר וגו' ראשי המטות ¹⁰⁸
במ"ש הנ"ל	להבין שרשן של דברים ¹⁰⁹
יום ד' פ' דברים	והי' שמך אברהם ¹¹⁰
ש"פ דברים	להבין מאמר הזוהר פ' בלק ה' בוקר ¹¹¹
שבת נחמו	שמע ישראל ¹¹²
	להבין שרשן של דברים ¹¹³
פ' שופטים	ועתה ישראל וגו' שואל מעמך ¹¹⁴

- 108 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' רלו. וראה לעיל ע' תצט. נדפס ג"כ (הנוסח הראשון בתוס' הגהות) באוה"ת מטות ע' ארצד ורשום: דרוש אאומ"ר מטות תקס"ב עם הגהות.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 93 (רסה, א) וחסר סיום. 623 (קלד, א). 1051 (עט, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (עג, א), רק התחלה.
- נוכר ג"כ בביאורו ה'צ"צ ע' רנג: בביאור מטות תקס"ב. וכן נזכר בספר החקירה זה, א. בס' קיצורים והערות לתניא ע' סז נזכר: ע"מ שזו בבוך במדבר בהגהות לדיה ראשי המטות דתקס"ב.
- 109 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' רמא. ונוסח שני לעיל ע' חק.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 623 (קלה, א). 1051 (ס, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (עו, א).
- 110 נדפס לעיל ע' תקד (הנחת אדהאמ"צ), ורשום: יום ד' פ' דברים. ונוסח שני לעיל ע' תקו, ומתחיל: להבין מ"ש אלקי' אל אברהם.
- נוסח הא' נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בבוך 1195 ** (ד, ב). ונמצא ג"כ בבוך 105 (ט, ב) וחסר סיום. 107 (קפב, א) ובראשו רשום: ולא יקרא עוד שמך אברם נדפס בסידור ד' ברדיטשוב ואח"כ רשום זה הענין. 111 (עט, ב). 148 (רכט, א). 166 (קעה, א). 440 (כה, א). 1002 (רלה, א). 1007 (כט, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (עו, ב).
- 111 נדפס לעיל ע' תקו (הנחת אדהאמ"צ). ונוסח שני לעיל ע' תקיא.
- נוסח הא' נמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בבוך 1195 ** (נה, א) ורשום כני"ל. ונמצא ג"כ בבוך 404 (צח, א). 1002 (רכ, ב). ד"ה זה רשום ג"כ במפתח של בוך 105 בסמיכות למאמרים מתקס"ב, וחסר בגוף הספר.
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (עט, א).
- 112 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' רמד, ורשום: שבת נחמו. ונוסח שני לעיל ע' תקטו, ורשום: שבת נחמו תקס"ב. נדפס ג"כ בשינויים (ותוס' הגהות) בלקי"ת ואתחנן יא, ב.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 417 (קלד, א).
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (פא, ב).
- נוסח הלקי"ת נמצא ג"כ בבוך 633 (קנח, א) ורשום: את זו דרש אדמ"ר פ' ואתחנן שנת תקס"ב. נזכר באוה"ת סינחם ע' אפ"ד: ביאור שמע ישראל תקס"ב. וכן נזר באוה"ת נצבים ע' ארסב. ברשימת אדמ"ר ה'צ"צ הנדפס בסו"ס פסקי דינים תמב, א נזכר: תקס"ב שנה ראשונה בלאדי תורה שבת נחמו. וראה ג"כ להלן בהרשימה על הביאור.
- קיצורים והגהות ה'צ"צ (לנוסח הב') נמצא בגוכי"ק בוך 1114 (קלב, א). ונדפסו לעיל בהוספות.
- 113 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' רנב. ונוסח שני לעיל ע' תקכא. נמצא ג"כ (הנוסח הראשון בתוס' הגהות) באוה"ת שמיני ע' נה, ושם הוא ביאור על ד"ה זאת החי' אשר תאכלו, וראה הערות וצינונים שם (ונמצא ג"כ בבוך 1076 (קעו, א) ורשום: ביאור שמע ישראל תקס"ב הנדפס בלקי"ת פ' ואתחנן).
- נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 417 (קלה, ב) רק התחלה וחסר סיום. 1125 (כד, א) וחסר סיום.
- נוסח הב' נמצא בבוך 1030 *** (פד, ב).
- נוכר ג"כ בגוכי"ק ה'צ"צ בבוך 1114 (קסה, א): וביאור שמע תקס"ב.
- 114 נדפס בתקסי"ב ח"א ע' רנט. ובשערי תשובה לאדהאמ"צ ח"א ע' א.
- נמצא ג"כ בבוך 54 (פב, א).
- נזכר באוה"ת יתרו ע' תתקנה: בדיה ועתה ישראל מה דתקסי"ב. ובאוה"ת בעולות ע' שכא: סדיה ועתה

רשימת המאמרים

תרצו

ש"פ תצא	כי תצא למלחמה ¹¹⁵
	להבין שרשן של דברים ¹¹⁶
ש"פ נצבים	משמים הביט ה' ¹¹⁷
תורה ברבים דשבת הנ"ל	אתם נצבים ¹¹⁸
	להבין שרשן של דברים ¹¹⁹
	אביטה אורחותיך ¹²⁰
	להבין המאמר הידוע דמלכא משיחא כו'
	צדיקייא בתויבתא ¹²¹
ליל ש"פ וילך	וטהר לבנו ¹²²
ליל מוצאי יוה"כ	

-
- ישראל מה הוי דפ' עקב תקס"ב. נזכר ג"כ באוה"ת דרושים לשבועות ע' קלו. ספה"מ תר"ל ע' רמג. ובגוכי"ק אדמור"ר ה'צ"צ בכרך 1114 (קלג, א. נדפס לעיל בהוספות בהגהות לדי"ה שמע ישראל): וע' ע"פ ועתה ישראל שופטי תקס"ב. ושם (קסד, ב): ע' שופטי תקס"ב.
- 115) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רסו. בהנדפס (וכן בהביכער דלהלן) חסר חלק מסיום המאמר (וכנראה שלא נרשם). נדפס ג"כ בשניונים (ובתוס' הגהות) בלקו"ת תצא לד, ג.
- נמצא ג"כ בכרך 54 (פח, ב). 499 (עז, א).
- נוסח הלקו"ת נמצא ג"כ בכרך 1118 (קמ, ב) ורשום: תורת אדמור"ר שיח"י כי תצא תקס"ב לפ"ק. ובכרך 633 (קצא, א) ורשום עדי"ו.
- נזכר באוה"ת שה"ש ע' רלב: וע' כי תצא תקס"ב.
- 116) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רסט, ובהשמטות לשם שנדפסו להלן.
- נמצא ג"כ בכרך 54 (צא, א) וחסר סיום. 499 (עת, א).
- 117) נדפס לעיל ע' תקכד.
- נמצא בכרך 1030*** (פו, א).
- נמצא ג"כ בשניונים בכרך 873 (א, א).
- 118) הנחת אדהאמיצ' נדפס בסידור רלא, א. ונוסח שני לעיל ע' תקכה. נדפס ג"כ בשניונים (ותוס' הגהות) בלקו"ת נצבים מד, א.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בכרך 1078 (ת, א).
- נוסח הב' נמצא בכרך 1030*** (פו, ב).
- נוסח הלקו"ת נמצא ג"כ בכרך 115 (כג, א) ורשום: תורת אדמור"ר שי' שבת קודם ר"ה תקס"ג. הבכרך 633 (קצא, א) ורשום: דרש אדמור"ר בשים נצבים תקס"ב.
- בבוכי"ק ה'צ"צ בכרך 1136 (רכז, א) נזכר: ע' סוף קיץ תקס"ב מענין תולה ארץ עגול, ובנצבים תקס"ג.
- 119) הנחת אדהאמיצ' נדפס בסידור רלב, א. ונוסח שני לעיל ע' תקכט.
- נוסח הב' נמצא בכרך 1030*** (צ, א).
- 120) נדפס לעיל ע' תקלג.
- נמצא בכרך 1030*** (צב, א).
- 121) נדפס לעיל ע' תקלד (הנחת אדהאמיצ'), ורשום: ליל ש"פ וילך. וחלק נדפס בתקס"ב ח"א ע' עדר (וחסר שם התחלה). ונוסח שני לעיל ע' תקמב, ורשום: ליל שבת תשובה. חלק מהמאמר נדפס ג"כ בשניונים (ותוס' הגהות) בביארה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תרמז.
- נוסח הא' נמצא בכרך 20 (ח, א) ורשום: ליל שבת פ' וילך. 38 (קמו, א). 109 (א, א) וחסר סיום, ורשום כני"ל. 177 (קלח, א) ורשום כני"ל. 499 (פג, א) ורשום כני"ל. 817 (נב, א). בוך ירושלים 8°1055 (952 לד, א). 8°2916 (960 פח, א) ורשום כני"ל.
- נוסח הב' נמצא בכרך 1030*** (צב, א).
- 122) נדפס בתקס"ב ח"א ע' רעו. ונוסח שני לעיל ע' תקמו.
- נוסח הא' נמצא ג"כ בכרך 28 (ח"ט, א). 1078 (שסא, א) ורשום כני"ל. בוך ירושלים 8°3454 (968 קנא, א).
- נוסח הב' נמצא בכרך 1030*** (צד, ב).

- להבין ענין הצמצום באוא"ס¹²³ ליל יום א' דסוכות
 להבין ענין נטילת לולב¹²⁴ ליל ב' דסוכות
 ענין מאמר הזוהר זכרתי כו' דא ענא דאהרן¹²⁵ יום שמחת תורה (תורה ברבים)
 ביום השמיני שלח¹²⁶
 ביאור מחול וריקוד (ביום השמיני שלח)¹²⁷
 ויעש דוד שם¹²⁸
 והיה מעשה הצדקה שלום¹²⁹
 הקול קול יעקב¹³⁰

- 123) נדפס בתקסיב ח"א ע' רעט. ונוסח שני לעיל ע' חקנ. נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 54 (שמה, ב.) 309 (קסב, א.) 736 (כ, ב.) 817 (נו, ב.). בוך ירושלים 8°3461 (969 קג, א.).
 נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (צה, ב.).
 נזכר באוה"ת דרושים לסוכות ע' אתשלו: לדרוש ליל א' דסוכות דתקסיג המתחיל להבין ענין צמצום . . . בנוסחא א' כ'.
 124) נדפס בתקסיב ח"א ע' רפב. ונוסח שני לעיל ע' תקנג, ומתחיל: להבין ענין מצות לולב. נוסח הא' נמצא ג"כ בבוך 54 (שמו, א.) 499 (קיב, א.) 817 (נו, א.).
 נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (צו, ב.).
 125) נדפס לעיל ע' תקנו.
 נמצא בבוך 1030*** (צו, ב.).
 נזכר במאמר ה"צ בבוך 649 (קלה, א.): סוכות תקסיג . . . מ"ש בוזהר אמור ק"ג ע"ב זכרתי לך חסד דא ענא, דאהרן.
 126) נדפס לעיל ע' תקנו (הנחת אדהאמ"צ), חלק התחלה מהמאמר נדפס בתקסיב ח"א ע' רפה וחסר שם סיום. ונוסח שני לעיל ע' תקסג. נדפס ג"כ בשניונים (ותוס' הגהות) בלקו"ת דרושים לשמע"צ פו, ג. נוסח הא' נמצא בבוך 200 (עט, א.). בוך ירושלים 8°3513 (974 קלה, א.).
 נוסח הב' נמצא בבוך 1030*** (צו, ב.).
 מאמר זה בארוכה נמצא בבוך 23 (קט, א) ועוד, ורשום: שמע"צ תקס"ז.
 נזכר באוה"ת דרושים לרי"ה ע' איתאי: בתר' שמ"ע תקסיג ביום הח' שלח. נזכר ג"כ באוה"ת דרושים לשמע"צ ע' איתתיה.
 127) נמצא בבוך 1213 (פד, א) ככותרת: ביאור מחול וריקוד, ומתחיל: הנה הבעש"ט אמר משל ממעלות אחורניות. ובסוף הדף שם רשום (בכתיבה מאוחרת): ש"ע תקסגמ"ל. ונדפס בארוכה בספה"מ תקס"ה ע' ריד (ומתחיל שם: אז תשמח בתולה במחול). וראה ד"ה ביום השמיני שלח דלעיל.
 128) נדפס באגה"ק ס"ה (ק, ב.).
 נמצא ג"כ בבוך 750 (קרוב לתחילתו) ורשום: מכתב ומאמר אדמו"ר שי' בענין נתינת הצדקה בשנת תקס"בית לפ"ק.
 129) נדפס באגה"ק ס"ב (ק"ו, א.).
 נמצא בבוך 1064 (י"ו, א) ורשום: מאדומ"ץ תקסיב ענין מעשה הצדקה ועבודת הצדקה.
 130) נדפס בסידור עם דא"ח יח, ג (וראה הערות וצינונים שם).
 נמצא ג"כ בבוך 1118 (קכו, ב) ורשום: תורת אדמו"ר שיח"י תקס"בית לפ"ק.

הוספות לספה"מ תקס"ב כרך א

- א) השמטות
- ב) לוח התיקון
- ג) מראה מקומות וציונים

השמטות ולוח התיקון

לספה"מ תקס"ב ח"א

השמטות*

(לעמוד קנ"י)

להבין שרשן של דברים הנ"ל. הנה עיקר כל הדברים יובן ע"פ הידוע בכתבי האריז"ל ההפרש בין עולם התווה והתיקון שענין התווה הי' ריבוי האור ומיעוט הכלים וע"כ נשברו כו' והתיקון הוא מיעוט האור מיעוט אחר מיעוט וריבוי הכלים, וע"ד דרישא לא אתתקן כו' והי' תיקון זה בכללות כל הפרצופים ע"י וא"א. ולהבין דגם לאחר התיקון הרי ענין דתווה הגבה למעלה במדריגה להיותו עדיין אינו בבחי' התחלקות קוין. צריך להבין תחלה ענין התווה והתיקון הנה ידוע ענין הכלים דאצ"י שהוא ענין אותיות ההמשכה אלקות כמו כח הפועל בנפעל הימנו, כן בחי' הכלים דאורות הוא בחי' כח הפעולה של האורו, אך הנה בכלים גשמי"י יש בהם ב' עניני' א' שהם כלי קבלה לקבל בהם שפע מים או שמן שנותנים בהם ולא יעשו הם עצמן דבר מה כ"א שחללם עשו לכך שיהי' השמן או מים מתקבל בהם ולא ישוּפך לארץ, וגם שיהיו במדידה לפי חלל הכלי, והב' הוא כמו כלי הסכין או הקולמס וכדומה שאין עשויין לקבלה ונקראים כלים ע"ש פעולתם לבד דהיינו שע"י הסכין יחתוך הדבר לחלקים מה שלא הי' יכולת ידו לעשותם, והנה תפעול היד פעולתם ע"י כלי הסכין, וכן הכתיבה ע"י הקולמוס נמצא שהסכין והקולמס הם בחי' ממוצע לכת הפועל שביד להפעולה עצמה שבדבר הנפעל שהרי הסכין והקולמס לא נמשכו הם עצמם בהנפעל כ"א שבהם נמשך כח הפועל שביד והם הביאו הכח הפועל בהנפעל, והי' כמו השליח המביא דברים זה מזה והי' קרוב לענין הכלים שעשויים לקבלה שהם ג"כ ממוצעים לחבר המים עם השותה. אך ההפרש הוא שהם נחים ואינם פועלים פעולת התחברות בתנועה, והסכין והקולמס וכדומה הם נעים שמתנוענע מכח המניעם שביד לפעול הפעולה ואע"פ שאין בנפעל מכחם העצמי רק שהם מתחברים הכח שביד עם הדבר הנפעל עכ"ז גם פעולת

(*) השמטות נוספות (שהם מאמרים שלמים) נדפסו בתקס"ב ח"ב. והם: לע' קסז — ד"ה ואתה תצוה וד"ה ויקהל משה. לע' רעד — ד"ה להבין וכו' דמלכא מלכא משיחא. לע' רפא — ד"ה ביום השמיני שלח.

(**) שם נדפס מאמר זה (ביאור ד"ה בשלח) וחסרים בו כמה קטעים, ונדפס כאן המאמר בשלימותו (עפ"י הנמצא באחד מהכת"י — והוא בשינויים קלים מהנדפס שם).

התחברות הרי הם פועלים בתנועה, משא"כ בכלי קבלה, וכן יובן בעניני הכלים למעלה ברוחניות האצ"י יש כלים שהוא כלי קבלה צמצומים האור וענין הגבלתו במדה, וגם הוא ענין הממוצע בין המשפיע שהוא האור שהוא מדת אור חסד דאצילות להמקבל, שקצרה דעתו והשגתו לקבל מאור העצמי כ"א דרך כלי כדי שלא יתבטל ממציאותו, ויש כלים שהם ממוצעים בין ב"ע לאצילות באופן שהם פועלים פעולת התחברות בתנועה שלהם מכח המניעים שהם האורו' והם בבחי' ביטול יותר (כמ"ש במ"א ע"פ כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה) שאינם אלא כגרזן ביד החוצב, ואמנם כללות ענין כל הכלים דאצילות בין פשוטיהן בין מקבליהן אינו אלא ענין כח התחברות של המשפיע עם המקבל שנעשה על ידיהן, ולכך נק' כלים ע"ש שהם הממוצעים, והנה ענין שבירת הכלים ידוע ממשל אותיות התיבה כשהיא מצורפת בשלימותה יש בה כל השכל בשלימות ואז יהי' גם באות א' ממנה חלק מקצת מן כללות השכל, אך כשמתפרדין האותיות ואין באות הנשאר לבדו שום רמז מהארת השכל כלל רק שעכ"ז מאחר שהי' בו קצת חלק השכל בעודנו מחובר עם השאר בצירוף שלם ע"כ גם כשיפרד לגמרי בפ"ע יש בו שמץ מנהו וידוע שאותיות הם הכלים, א"כ כמור"כ למעלה בכלים דאורות הנאצלים עדיין שבירתו הוא הפיזור והפירוד שלהם, והיינו מיעוט האור וריבוי הכלים עד"מ כשאדם חפץ יקצר בדבריו השכל ששופע לתלמידו, ואז אין התלמיד מבין כלל וכשיאריך בדבריו הנה יתחלף אור השפע בצירופי אותיות רבים ואז יבין והיינו למעלה באצילות מיעוט האור מיעוט אחר מיעוט שמן תיבה אחת בראשית נמשכו בהתחלקות צירופים רבים ביו"ד המאמרות וכדומה לזה כמ"ש בזוהר בענין ויאמר אלקים אבא או' לאימא, ועיקר הענין בזה יובן שבהיות כללות השכל באותיות מועטים אע"פ שאח"כ האריך לעשות אריכות דברים בצירופי תיבות הרבה הרי לא ניתוסף דבר מה בכל פרט ופרט שבתיבות הרבים כי הכל הי' בכלל באותיות המועטים כמו תיבת שאמר הם ד' אותיות להבנת ענין שאמר, וכשיצטרך להבינו לתינוק ירבה לדבר לו מהות ענין אמירה ומהו ענין שאמר אותו פלוני וכדומה, ואין התחדשות כלל בהארכתו רק את זאת יובן שגרמה האריכות להכיר בתוך השכל הכללי ההפרש שבו בין הפנימיות והתמצית להחיצוני' והפסולת מה שלא הי' ניכר זה כלל בהשכל הכללי באותיות המועטים, אבל בזאת אין התחדשות כלל שהרי אין הפרט אלא מה שבכלל, וא"כ הי' בהשכל הכללי בהאותיות המועטים ג"כ הפנימיות והחיצוני' שאלי"כ לא הי' בפרטות כלל אלא שלא הי' בגילוי והיכרות כלל, וכן בכח הפועל בנפעל כיון שכל מה שבנפעל בגילוי הי' בכח הפועל הרי גם ההבדל שימצא בו לפנימיות וחיצוניות הכל הי' בכח הפועל עצמו, ויובן זה בטיפת זכר ונקבה שמן האודם יתהווה בשר גידים ושחור שבעין ומן הלבוב העצמות והלובן שבעין וכדומה לזה בכל ציור הולד מראשו ועד רגליו הרי הי' הכל תחלה בהטפה בכל פרטי חלקיו כי אין בפועל אלא מה שבכח, אך בטיפה המוליד מפני שהיא הכח לא ניכר בה כלל התחלקות וההפרש בין השחור להלובן ואחר

שנשתהה הלווד ט' חדשים בבטן הנוק' אזי היא פעולת כח הגילוי מן ההעלם להיות מתחלק כ"א בפ"ע עד שגם צפרניים יפרדו להגלות בפ"ע וה"ז ממש כמו משל אותיות האריכות לגבי הכללו' נמצא שכל עיקר ענין ההפרש בין כח להפעולה הוא רק כמה שבכח לא יוכר עדיין ההתחלקות ובפועל יוכר ענין ההתחלקות, והרי נזכר למעלה שענין הכלים הוא כח הפעולה מן עצמות המשפיע, וע"כ יתחלקו הכלים במיעוט האור מיעוט אחר מיעוט עד שהציפרניים החיות בהם מעט מזעיר מאד לפי שהוא אחר ריבוי התחלקות בכלים רבים חצין לפנימי עד שהצפרניים הוא בחי' חיצונית מכולם וכן במשל אותיות התיבה כשנתפורה יעשו מן אותו א' תיבה שלימה וכדומה ומן אותה תיבה נתפורה ג"כ עד שנתמעט כ"כ תמצית השכל שהי' באותה תיבה הראשונה להיות שכל לתינוק קטן מאד.

והנה יובן כל עיקר ההפרש בין התווה והתיקון שענין התווה הוא אורות המאציל בריבוי השפע עד שהוא בבחי' כח לבד שלא יוכר בו כלל התחלקות מעלה ומטה פנימיות וחיצוניות, והיינו שבעולם העקודים היו כל האורות בכלי א' פ"י שלא הי' בחי' התחלקות השפע ניכרת להיות מהות אור חכמה דאצ"י הנק' ראש בפ"ע ובחי' נה"י שהם הרגליים בפ"ע וכן התענוג והרצון לא היו ניכרים בפ"ע אלא הכל הי' בכלי א', וענין הכלים שהוא כח הפעולה הנגלית מן ההעלם כמשל הסכין והקולמס שהוא ענין הממוצעין שע"י מתחלק כל פרטי השפע שבכח שבראש ורגל כו' עדיין לא היו בעולם התווה, וענין התיקון הי' מן המאציל שיהי' מיעוט האור וריבוי הכלים, פ"י שיומשכו כחות ממוצעי' הפועלים כל פרטי התחלקות בגילוי, ואז יתמעט האור מיעוט אחר מיעוט, ותיקון זה הי' בכללות הפרצופים פ"י גם בע"י וא"א שהוא התענוג והרצון להיות מתחלק בגילוי פרטי אופני התענוג בבחי' ראש ורגל בגילוי, נמצא מובן מה שימצא ענין גסות הקליפה דאחידן בטופרהא, ומה שימצא השגות הנשמות הגבוהות דעולם הבריאה שנלקחין מהמוחין דאדם תתאה התחלקות זה הי' לאחר התיקון שהי' בפרצוף אדם תתאה ראש בפ"ע ורגל וצפרניים בפ"ע כמ"ש בר"מ, ועשתה את צפרניה אז יכול להיות קליפת מצרים שיאמר לי יאורי להיות יש ודבר בפ"ע כמו צפורן הרגל נפרד לגמרי, כמו"כ באדם עילאה דאצ"י התחלקות מוחין ונה"י, וכמו"כ באו"א וא"א וע"י הכל הי' אחר התיקון, אבל בעולם התווה לא הי' ניכר כלל בין הראש והסוף.

והנה ע"פ כל הנ"ל יובן ענין פרעה הקריב מה שיש בכח המצמיח דנוגה להגביל בהיות כי מבואר למעלה שענין התיקון הוא המדידה באו"כ שימצא ראש וסוף, ומבואר במ"א בענין יעקב שנכנס ראשון יצא אחרון כמשל השופרת שתומה, והיינו שיעקב הוא שרש התיקון אבל האומות הם מהתווה שלמעלה מהתיקון, וע"כ לא ניתן להם התורה שהיא התיקון, ע"כ מקבלים שפע חיותם בלי מדידה וקצבה כמארז"ל להודיע כמה ארך אפיים

לפניו כמבמ"א בענין קליפה קדמה לפרי, וזהו שבהיות ישראל מעלין את הרפ"ח ניצוצין שנפלו באומות ע"י מעשה המצות שנלקחי' מנוגה או בענין המרירות הרי הם מביאים את הניצוצות שנפלו לשרשם קודם התיקון כמו שהיו בבחי' כח שלא ה' ניכר הראש והסוף וזה ה' סיבת בחי' כח המצמיח דקליפת מצרים ולהקריב את ישראל לאביהם שבשמים מפני ששרש דשרש הכח המצמיח דארץ מצרים הוא בבחי' התוהו אך ירד להיות בסוף בעולם התיקון וכל שגבוה יותר נפילתו למטה מטה ביותר, ונמצא שבתוהו נכנס עשו ראשון ע"כ יצא אחרון בהשתלשלות בתיקון ובתיקון נכנס יעקב ראשון ויצא אחרון בתוהו כי קליפה קדמה לפרי לפי שהתיקון נגד התוהו הוא כחותם המתהפך, ולפי משל השופרת סתומה מצד אחד שהוא ענין או"ח מהעלאת רפ"ח יעקב שנכנס ראשון יצא אחרון שאינו מקבל מא"א, וזהו שיאמרו לפני ישראל קדוש כי יהי' במדריגת משה בהר סיני דכתיב ויעל משה בהר שנבלע בהר והי' לאחדי' עם אלקים חיים שבהר בבחי' ביטול במציאותם ממש כמ"ש ונחנו מה, וזהו שיאמרו לפניהם קדוש בבחי' ביטול במציאות, והיינו מפני שלאחר שהלביש יעקב ב"ע החמודות וביררם והעלים לשרשם בעולם התוהו אזי הם בבחי' הכח שלמעלה מהתחלקות כלים מכלים שונים, והיינו חכמה כ"ח מ"ה שהוא בחי' כח המוליד, ומשיח יהי' אז למעלה ממדריגת הביטול דהיינו למעלה מבחי' עקודים שיש כלי א' לכולם אלא יהי' למעלה מגדר כלי כלל כמו שהוא בבחי' חוטמא כמ"ש והריחו וכמ"ש במ"א ע"פ הנה נא זקנתי, וזהו בשלח פרעה את העם שנמצרים ה' תחילת הבירור מבגדי עשו החמודות ואח"כ ה' מ"ת שהיא התיקון בחכמה אתברירו זה כשר וזה פסול, וכל עיקר רמ"ח מ"ע ול"ת הוא רק להבדיל ולע"ל שיבורר הרע לגמרי כי יבורר רוח הטומאה מן הארץ אז יבוטלו ההלכות המברר בין טו"ר וכשר ופסול, וכן לא יהי' רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת אשר כעת מאחר שלא יהי' מהצורך לכירורים, וזהו שיאמרו לפניהם קדוש כמ"ש קדוש יאמר לו דהיינו שיהי' כולם בבחי' כח מ"ה, אך עכ"ז יהי' גם אז מ"ע ול"ת וכל התורה אף שיעמדו כולם בהר כמו שעמד משה ולא תחתית ההר הרי משיח יעמוד הגבה למעלה מהם ויקבל ג"כ התורה רק שלא תהי' כדי לברר בירורים כלל מאחר שנתבער הרע לגמרי, אלא המ"ע תהי' המשכות אלקות בבחי' העצמות באור המאציל ולא בשביל הכלי כדי לברר נוג"ה שסביב לה כמו שעכשיו הוא ענין המ"ע להמשיך אור לברר, וכן הל"ת לא תהי' לבער הרע אלא לעורר מדת גבורה וצמצום בעצמות אור המאציל והיינו שיהי' כל העלאו' והמשכות ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת הכל בבחי' הכח העצמי הנק' תוהו קודם שיבא למדידת קוין או"כ אמנם בשית אלפי שנין העיקר הוא התיקון לברר דוקא, וזהו שתנאי ה' ל' ימי בראשית שא"ל יקיימו ישראל התורה יחזיר אותם לתוהו.

והנה אחז"ל ההפרש בין זווג ראשון לשני שזווג ראשון אינו לפי מעשיו אלא לפי ההכרז שהכריזו בת פ' לפלוני וזווג שני הוא לפי מעשיו

דוקא כמו"כ בעבודת ה' בקבלת השפע מה בהתחלת עבודה והתחלת התעוררות יהי' סיוע ה' על האדם יותר מהכנת לבבו כידוע שכל ההתחלה יהי' ברשפי אש התשוקה מאד, ואח"כ בהמשך הזמן יפול לבבו זה לגמרי, ותהי' עבודתו רק מצד יגיעתו שמוכרח מחדש להתכונן בגדולת ה' ולהוליד אוייר והנה מה שהי' ברשפי אש התלהבות בתחילתו לא הי' לפי מעשיו, פי' לא לפי ערך הכנתו והתעוררותו כי זהו ענין זווג ראשון, פי' כידוע שכל ניצוץ אלקי נולד מאין ליש והמשפיע עליה מן עולם האצילות מתחילה הוא שלא לפי ערך העלאת מ"נ ואח"כ יהי' השפע לפי העלאת מ"ן והוא לפי מעשיו וכן בזווג נשמות ממש בעלמא דדכורא עם עלמא דנוק', ועד"ז יובן ג"כ בכלל' נשיי שהוא נק' ואל אישך תשוקתך וביצי"מ הי' ענין זווג ראשון ולכך הי' התגלות עליהם שלא לפי מעשיהם והוא ענין חג הפסח כי פסח ה' והעיקר במ"ת שנגלה עליהם בקולות וברקים בבחי' העצמות אנכי מי שאנכי אך אח"כ נשתברו הלוחות להיות בבחי' זווג ראשון לא תתקיים השפע כמשל הנ"ל בעבודת ה' שיפול לבבו, אך אח"ז בימי הגלות אפי' בימי בנין בהמ"ק הוא בחי' זווג שני שהוא לפי מעשיו פי' שהתגלות אלקות על כנס"י הוא לפי ערך העלאת מ"ן, ובדרך כלל כל עבודתינו בתומ"צ כל ימי הגלות עד ימות המשיח הוא רק העלאת מ"ן, ולעיל יתגלה בבחי' העצמות הגבה מאד נעלה מהתגלות שהי' במ"ת בזווג ראשון וזהו ביום חתונתו וביום שמחת לבו שהחתונתו הוא במ"ת, ושמחת לבו הוא זווג שני בימות המשיח וע"ז כל עיקר שיר השירים דשלמה באמרו לשון להבא ישקיני מנשיקות פיהו, אך יובן למשכיל מהבירורי' דזווג ראשון ביציאתו מצרים איך שיהי' לפ"ע בימות המשיח בענין התורה והמצות, ועתה צריך להבין ענין ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים להיות כי מיני עליות יש, הא' נקודה תחת יסוד כמ"ש ותפול לפני רגליו והיא עלי' ראשונה שלא יהי' כזווג אבי"א, והוא ראשית ההכנה להיות זווג פב"פ, ואח"כ עלי' שנית לקבלתה מחג"ת עד שתעלה להיות פב"פ במ"ת, וזהו שלא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים שהוא שמחה וטוב לבב שהי' במ"ת בחי' פב"פ מיד, אלא ויסב את העם דרך המדבר י"ס, פי' שתהי' תחילה בחי' נקודה תחת היסוד והוא ענין הבכ"י ותבך לפני רגליו עד שתעלה בבחי' פב"פ, והטעם הוא לצורך הבירורים שמבררת בבכיותה, משאי"כ לעיל כי עין בעין יראו מיד כי תהי' אור הלבנה וגו'.

(לעמוד רעד*)

דנפל בשביר' והוא מקשר נפש החיוני' ונפש הבהמה כנ"ל וכשנתכלל תחלה ביוצר אור באש שלמעלה וינוצח הרע להיות מתברר במלחמת רמ"ח תיבין דק"ש אז בש"ע כתיב וירח הוי' את ריח הניחוח פי' ברכת ה' אלקינו שבש"ע יש בו ב' דברים הא' מס"נ מלמטה למעלה והיינו צלותא דבלחש שהוא המלחמה והניצוח לשלול שלל והיינו מסירת הרצון שכבר הומשך ברע ולהיות רק רצון א' לה' ואין זר אתו כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' והב' הברכה מהוי' לאלקי' שבכל ברכה שהוא מלמעלה למטה והיינו ניחוח שלאחר העלאו' הריח פי' ניחוח לשון נחות שיורד העונג של הריח מן המוח ללב ומלב לאבריו' שבכל הגוף כן עדימ' ניחוח להוי' פי' שיורד העונג אלקי שבמאציל מהריח דהעלאו' רפ"ח ניצוצין ללב העליון הנק' הוי' שהוא בחי' ז"א דאצי' ומשם לדם הוא הנפש בחי' מל' דאצי' הנק' אלקי' כידוע ודרך כלל הן חיי ברכות חיי המשכות העונג לחיי חוליות השדרה שבז"א ובכל כריעה בברוך הוא המשכות החוליא דצדיק חיי עלמין לאלקי' כו' ודרך פרט הן כל ברכה וברכה לפי ענינה דהיינו עיי' ברכת חונן הדעת נמשך הדעת וברכת השיבנו נמשך תשובה כו' וברכו' רפואה ממשכת רפוא' כו' וד"ל ועיקר סיבת המשכו' אלו הוא עיי' העלאו' הריח מברורי דנוגה ודוקא מברור השני דשבית שביו דהיינו ענין הזדונות שנעשו הן זכיות כו' ולכך במקום שב"ע עומדין כו' לפי שהן גורמים תוס' ירידות העונג בחי' ריח ניחוח כנ"ל וד"ל.

ועתה יש להבין ענין הרצוא ושוב דבשם מ"ה דאדם המברר במ"ע ולית
 דהנה רמ"ח מ"ע הן רמ"ח אבריו דמלכא והוא ו"ה ושס"ה ל"ת הן שס"ה גידיו והוא י"ה כידוע ויש להבין הלא הדם הוא הנפש המחי' והאיך עיי' הל"ת יחי' האדם ולא עיי' המ"ע ואדרבה האבריו' דמ"ע מקבלי' יניקה מדם שבגידיו דל"ת כו' אך הענין הוא ע"פ המבואר במ"א בענין בארץ לא זרועה כו' בהיות כי י"ה שבנפש הוא בחי' חו"ב שהם מבחי' עצמיות הנפש ושס"ה גידיו הן שס"ה המשכות מ"ה שבנפש ולהיות כי חו"ב הן נעלים במדרגה מן האברים שמקבלי' חיות מבחי' חיצוניו' הנפש לבד כידוע ע"כ הממוצע' בין חו"ב לאבריו' הן הגידי' שעיי' יומשך להם שפע מהמוחין דחו"ב רוחניי' אבל האבריו' מצד עצמם לא יוכלו להמשך להם שפע הרוחניי' שבמוחין דחו"ב מאחר שהם גשמיי' מאד בבחי' עשי' ותנועה לבד ואיך התנועה הגשמית של היד והרגל יעורר שפע חיות השכל שבמוח מאחר שאין ערוך ביניהם כו' אבל הגידיו הם דקים במוח ויורדים ומתגשמי' בכל אבר לפי מזגו כו' ועדימ' זה יובן ג"כ למעלה שהרי ידוע דחו"ב תרין ריעין כו' הן שרש ומקור כל האצי' בכללות ולהיות כי הן נעלים במדריגה מאוד מלב

העליון לא יוכלו רמ"ח האברי' דהיינו רמ"ח פקודין לעורר מוחין עליונים דאו"א מצד עצמם מאחר שאינם אלא בחי' עשי' לבד כמו מצות תפילין שהגם שע"י מעשה הנחת תפילין ימשיך מוחין בו"א אינו ע"י עשי' זו לבד כ"א ע"י ממוצע' דסס"ה גידין שהן שס"ה ל"ת שנמשכי' בכל אבר כי גם במוחין דתפילין שבראש יש גיד' דקים כו' והטעם הוא שא"א לפעולה ועשי' לבד להמשיך מחויב עצמן כו' וזהו בארץ לא זרועה פי' ע"י הן שבמעשה המ"ע לא יוכל להמשיך אור חויב שבמאציל אלא ע"י הלאו של שס"ה ל"ת שהוא הדם שבגיד' יוכל להמשיך והטעם הוא שכ"ד הגבוה מאוד לא יוכל להגיע אליו בשום קירוב דבר של אהבה וחיבה כמו כשרון העבודה לכל צרכיו מאחר שלגדולתו אין חקר אינו מתעורר מדבר קטן כדם כ"א בבחי' ביטול והכנעה לבד שיתבטל ויכניע עצמו להיות שומר פקודתו במה שיצוה שלא לעשות בזה ימשיכנו אליו וד"ל.

והנה כתיב שמח נפש עבדיך וכתוב עבדו ה' בשמחה והיינו שמחה של מצוה מעשיית ולכך מל' דאצי' נק' • שבקשו' דוד ע"ה ה' שיומשך שמחה עליונה לעבדיך ויש להבין דהרי כבר עבד בשמחה אך הענין דעבד חצי טוב וחצי רע וצריך בירור ועיקר הבירור הוא ברו"ש דהיינו במ"ע הוא השוב והיינו בשמחה וזהו עבדו ה' בשמחה כו' אבל בבירור הרע הוא ע"י הל"ת אינו בשמחה כלל כ"א בדרך כפיי' והכרח דוקא כענין מארז"ל אל יאמר אדם א"א כבשר חזיר אלא אפשי ואבי שבשמי' גזר עלי ויש להבין למה נז' זה במל"ת ולא במ"ע שאל יאמר אדם בציצית אלא א"א ואבי שבשמי' גזר עלי לקיים מצותיו אך הענין הוא דמ"ע צריך להיות הרצון והחשק דוקא בשמח' וטוב לכך ולא בדרך כפיי' והכרח להיות כי הוא השוב כו' אבל בבירור הרע הוא בדרך כפיי' והכרח כענין מלחמה בחרב וחנית שאינו לוקח שלל שונאו מרצונו אלא בכפיי' וביד חזקה דוקא וזהו עיקר הניצוץ כו' וזהו שנו' לשון לאכפייא לסט"א מפני שאין המכוון למעלה כ"א שיהי' כפיי' דוקא ולא יש מלחמה שיהי' ברצון כו' וד"ל. וזהו הרצוא דהעלאו' רפ"ח ניצוצין במ"ע כנ"ל בשבית שביו לכך הוא אומר שמח נפש עבדיך הזה דחצי רע וצריך לאכפיי' דוקא ולא בשמח' שיומשך לו שמחה מלמעלה כי אין לו מצד עצמו שום שמחה כו' וד"ל.

וענין ד' דאחד שהוא במא' א' יכול להבראות כו' הנה ידוע דעקביי' דלאה נכנסין תוך כתר דרחל פי' יש ב' מיני מחשבו' הא' כשחושב מה שרוצה לדבר והוא הנק' עקביי' דלאה פי' אותיו' המח' שהן המקור לדיבור אפי' לכתר דרחל דהיינו מה שיהי' כמה דיבורי' יהי' במח' דיבור א' לבד כנ"ל והטעם הוא לפי שהמח' עושה כתר לרחל פי' העולה במח' איך שידבר זהו מח' הדיבור והוא הכולל כל מה שידבר במח' אחת וכללות הדבור בכח

המדבר נק' כתר דרחל כידוע ומח' אחת לבד נכנסת לכתר זה כו' (והוא ענין דליית דאחד כתר דרחל שנעשה מעקביי' דלאה שהוא דליית דקשר של תפילין והיינו יציאו' המח' לעשות כללות הדיבור ולכך נק' דליית גדולה ע"ש גדלות הדיבור בעודן מקבל מן המח' כו' ודיל ואמנם מחשב' שיחשב האדם בלמדו איזה שכל ומתאחדת עם עצמו' השכל שהוא לומד ולא תקרא בשם מקור לדיבור כלל וע"כ אינה נקרא' עקביי' דלאה אלא פנימי' פרצוף לאה שהוא בחי' אחוריי' דבינה והוא כענין מחשבת שכל וכמ"ש במ"א וזהו הגבה מאד נעלה ממח' שחושב מה שידבר כו' ודיל (ובזה יובן ההפרש בין מצות קריא' בתורה למצות עיון והגית כו' בהיות כי הגם שע"י הדיבור ימשך מוחין מאו"א למדות עליונו' כענין הקדב"ה קורא ושונה וידוע דהקב"ה הוא ז"א שא"א לומר על עצמו' המאציל שיקרא וישנה בשעה שאדם התחתון לומד וקורא ובשעה שאינו לומד גם הוא הוא אינו לומד שנמצא הוא מקבל שפע מוחין מהתחתוני' שא"א לומר על עצמות המאציל שהרי הוא שלימותא דכולא כו') אבל הוא ע"י המח' דלאה כנ"ל משא"כ במצות עיון שהוא מחשבת שכל ממשיך מפנימי' או"א שבפרצוף לאה ודיל. ועיקר ההפרש שע"י העיון יולד שכל חדש מעיון כנראה בחוש וע"י הדיבור לא יהי' כ"א חידוש הישינות דהיינו במה שיוזכר על השכל הישן כו' וכמ"כ ע"י זיווג חו"ב תרין רעין כו' ע"י עיון המח' הוא בחי' חכ' שבחכ' עד חכ' שבבינה אז יולדו נשמו' חדשות לגמרי דהיינו בשבת ויו"ט והטעם הוא לפי שאין התלבשו' אור א"ס אלא במה שבחכ' בג"ר שבה להיותה תכלית הכיטול כידוע וכשמזדווג עם חכ' שבבינה הוא עיון המח' כו' אז יולד התחדשות הנשמו' מאור א"ס ב"ה כי כל חדשות לגמרי א"א כ"א מעצמו' המאציל כידוע אבל כשהזיווג חו"ב הוא בחי' בינה שבחכ' עם בינה שבבינה לא יולדו חדשות לגמרי להיות כי בינה שבחכ' היא כבר יש ודבר מה קצת ויסתיר אוא"ס כו' והוא כענין הקריא' בדיבור שיוצא מהמשכיל השכל הגלוי שכתוב בספר ולא חדש לגמרי שנמצא אינו בחכ' שבחכ' אלא בבינה שבו לכן בבינה הוא בהשגה לבד ולא בעמקות. ההתכוננו' כו' ודיל.

ובכ"ז יש לפרש פי' הברכה אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, דלכאורה איך שייך בראי חתן וכלה כיון דחתן היינו ז"א דאצי' וכלה היא מל' דאצי' והם למעלה מבחי' בריאה שהוא יש מאין אך הענין כי זה שאנו אומרים שבזווג גופני דזו"ג דאצי' נמשך מבחי' עצמיות החכ"ע ממש ולא הארה בעלמא כמו בהדבור וכמ"ש מזה ג"כ בלקו"ת בשה"ש בהביאור ע"פ ששים המה מלכות דרוש הראשון כ"ז אינו שייך לומר כן בעצמיות אוא"ס ממש כי בחי' זו הוא כעין השתל' עו"ע שממהות המשפיע ממש נמשך ההשפעה דהיינו הטפה נמשך ממוח האב ממש, וכן למעלה בנמשל הוא השפעת עצם ח"ע ממש ע"ד והאדם ידע להיות ע"ז ומלאה הארץ דיעה את ה' ובעצמיות אוא"ס אין שייך המשכה דרך השתל' עו"ע וכ"ש שיומשך מעצמותו ממש כי אני הוי' לא שניתי וההמשכה מאוא"ס בא רק ע"ד הארה כמו זיו השמש מהשמש כו' וגם אפי' הנפש שבאדם המח' את הגוף זהו ע"ד הארה כמ"ש בסש"ב פנ"א וכמו שמביאין נר בבית ממילא נעשה אור בבית מהארת הנר כן כשהנפש מתלבשת בגוף ממילא הגוף חי, מהארת החיות שלה והארה זו עיקרה במוחין כו' והטפה נמשכת מעצם המוחין שבתוכם הארת הנפש ולא מעצמיות הנפש ממש, ובאגה"ק בסופו ד"ה להבין מ"ש בפע"ח כתב משא"כ הטפה נמשך בה גם ממהות הנפש ועצמותה המלובשת במוחין ולכן מולידה בדומה לה ממש עכ"ל. עכ"ז זהו רק לפי שהנפש מלובשת ממש בהגוף משא"כ למעלה הרי מהו"ע ית' אינו מלובש גם בחכ' דאצי' רק הארה לבד ממנו ית' כזיו השמש מלובשת בחכ' וגם זה ע"י צמצום עצום דרך בחי' שערות אבא יונק ממזל השמיני וגם למעלה יותר נמשך ע"י צמצום ובחי' קו"ח לבד והקו מלובש בא"ק ובאצי' מאיר רק הארת הקו, ע"כ ארז"ל במד"ר ס"פ ואתחנן כל מה שברא הקב"ה ברא זוגות וזוגות, אבל כבודו יחיד ומיוחד ר"ל גם באצי' יש זוגות חכ' ובינה ת"ת ומל' והזווג זהו עדי"מ המשכת עצם החכ' כמו להבדיל הטפה הנמשכת ממוח האב ממש משא"כ למעלה מהחכ' אפי' בעת"י לא שייך דבר ונוק' כלל (רק בחי' מ"ה ובין ע"פ קבלת הארז"ל אבל באד"ק"י לא שייך בחי' אלו כלל) כמ"ש בזהר בראשית דכ"ב ב', וכמ"ש בהגהות להדרוש מי יתנך כאח לי שבלקו"ת בשה"ש ע"פ המד"ר בקהלת ע"פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו כו' שבחי' אלו שייכי' רק באצי' משא"כ למעלה מבאצי' וזהו אשר ברא חתן וכלה כי החכ' מאין תמצא בריאה

ובכ"ז: קטע זה הוא חלק מהגהות לד"ה כל המשמה שנדפס בסרס תקס"ב ח"א ע' רצה ואילך. ושם בע'

שג (ש"ה תמצא) חסר קטע זה.

ברא: בכתי' ב: בחי'.

כ"ז: בכתי' ב: כו'.

כע"ז: בכתי' ב: כענין.

באד"ק: בכתי' ב: בע"ק.

דכ"ב: בכתי' ב: דכ"ה.

יש מאין, אך עכ"ז כמו שארז"ל שלשה שותפין באדם או"א והקב"ה נותן בו נשמה כן י"ל למעלה ביחוד זו"ג דאצי' שהן אב ואם להנשמה אזי הקב"ה ממש מבחי' עת"י נותן בו נשמה דהיינו בחי' נשמה לנשמה ונק' יחידה אבל לא שנמשך ע"ד טפה ממוח האב ח"ו אלא שנמשך בחי' הארה מעת"י שהי' נשמה לנר"ג דאצי' הנמשכי' מיחוד או"א וזו"ג, וזהו כל המשמח את החתן שע"ז זיווגן זו"ג נעשה שותף להקב"ה ממש, והנה מזה מובן ג"כ מ"ש בתו"א סד"ה יהודה אתה שבחי' יהודה זהו התכללות המל' בבחי' סוכ"ע וקשה דא"כ ה"ז יחוד העליון דשימשא וסיהרא והוא המשכת והשפעת הדעת בכנס"י ולכן נק' והאדם ידע את חוה, ידע דוקא שמוה יומשך להיות ומלאה הארץ דיעה את הוי' וא"כ איך זה נק' יהודה דההודאה הוא כשאינו משיגו. בשעת מעשה ממש אעפ"כ מודה כנודע מענין ברכה והודאה, ולפמ"ש א"ש כי בחי' והאדם ידע המשכת דעת זה נמשך מבחי' אדם שהוא חכ' כח מ"ה מה שמו גימט' אדם משם ע"י הדעת נמשך הטפה שהוא עצמיות חכ' אבל מאוא"ס שלמע' מבחי' החכ' והוא בחי' כי לא אדם הוא משם אין שייך המשכה זו כנ"ל א"כ אין שייך בו רק הודאה לבד וכמ"ש בסידור בדרוש ל"ג בעומר אלא כדי לבוא לבחי' הודאה זו זהו דוקא ע"י ומלאה הארץ דיעה את ה' ולהשיג בבחי' שאפשר להשיג דהיינו מהחכ' ולמטה אזי דוקא יבוא לבחי' הודאה בבחי' שאין החכ' משגת ורק מחייבת ההודאה והודאה זו הוא למעלה מעלה לאין קץ מבחי' ההודאה שלמטה מהדעת והחכ' וכמו שאינו ערוך ההודאה שבעשי' לההודאה שבגעה"ע ובמלאכים כו' דכיון שיש להם השגת המהות ממש בבחי' ממכ"ע אזי ההודאה שלהם לבחי' סוכ"ע שאינו משיגים רק יודעים מציאותו ולא מהותו הוא בחי' עליונה לאין קץ מהודאה שלנו שאין לנו השגת המהות כלל רק הודאה לבד ועד"ז יובן מעלת ההודאה אתהי' הנמשך ע"י הדעת בבחי' שמש ומגן הוי' אלקים שנמשך בחי' זו בדעת ממש אזי ההודאה לבחי' שלמעלה משמש ומגן הוא ודאי בחי' עליונה מאד וזהו כעין מאמר תכלית הידיעה שלא נדע.

משיגו . . . ממש: בכתי' ב: משיגו בדעת ממש.

אחה: בכתי' ב: אינה.

נדע: בכתי' ב: נוסף כאן: וע' ג"כ לקמן בדיה מהרה ישמע.

לוח התיקון (לספרי תקס"ב ח"א)

עמוד	שורה	נדפס	צ"ל
יג	על	הרוגה	הרוגי
	הנשמות	הרוגה	הרוגי
	כשיש	מחמות	מחמת
	ר"א	א'	אפי'
טו	בו	ולשנאו	ולשנאוי
יז	כו'	ירוממך	ירוממוך
כ	ודיל	ובאה	ובאו'
	לעשותו	סורו	סור
לח	הגבורות	הבריות	נפש הבהמית
לט	כו'	כמשי"ת	כמיש'
	כמשי"ת	כמשי"ת	כמיש'
	המחבק	ומחשקה	ומחזקה
מא	לזהו	לזהו ענין שלוחת	לזה הוא ענין שליחות
מב	כי	תרוצנה תוצורנה	תרוצנה תצורנה
	כלל	יתכון	יתכן
	וזיו	מניעה	מניע'
מג	מאירים	בקר'	בקר'
מד	מלך	כמשי"ת	כמיש'
מה	עפי'	דבריי	דבריי
מו	מעושרה	חוי"ג	הגיר
מז	אותיות	ממלא	ממלא
נא	ויספו	הענווים	ענוים
	לא	דאבוהו	דאבוה'
נג	להשפיע	כמשי"ת	כמיש'
נד	כלולה	כלולה	כלולים
נו	מה	הושיבו	השיבו
נח	יחודא	הושיבו	השיבו
נט	דפרע	בדמים	בדמי
	להחיות	אותינינו	אותותינו
	שאמרו	נתננו	נתנו
סד	כו'	אחטום	אחטם'

(1) נראה דציל כו, וכן הוא בשאר הכתי.

(2) כו הוא בהכתי ממנו נדפס.

(3) כו הוא בכמה כתי.

הוספות לספר תקס"ב — ח"א

תרגום

עמוד	שורה	נדפס	צ"ל
סה	אלא	גדול	גדלי
סו	הוא	יעמוד	יעמיד
סח	הוא	וההגבה	וההגבהה ²
עה	קשבות	קשבות	קשובות
עט	שהם	הקוטע יוצא בכף	הקיטע יוצא בקבי
פג	כו'	ואימת	ואימתי
פח	ונשב	(הביאו התוס' פרק ה' קורא)(פרק ה' קורא הביאו התוס') ²	
צ	נק'	שהוזהרו	שהוזהרו'
צא	ולענין	אמונתו	אומנתו'
	שתורתו	אמונתו	אומנתו'
צג	יובן	אמונתו	אומנתו'
צד	מהו	מהו	מה'
	שהדבר	לגביה	להגביה ²
צז	המשל	לשופרת	לשפופרת'
צט	השערות	ממותרים	ממותרי'
קב	שהיא	נפרד לגמרי'	נפרד לגמרי מהקדושה ²
קה	והיינו	שמפרידן	שמפרידות'
קו	ועתה	תקנה	תקנו'
קז	שהוא	שישב	שיושבי
קי	המים	נפלא	נפלאה'
	למים	בניהם	ביניהם'
קיא	וסכלי	מנהיר	מנהרי'
קיב	בחי'	וגבוה	וגבה'
	אותיות	וצירופי	וצירופי'
קיג	מדת	עיקרת	עקרת'
קיד	דאימא	צילא	צילאי'
	כידוע	דונק'	דונקי'
קטז	מליא'	שנתמלה	שנתמלאו'
קיו	להיות	בלעדו	בלעדי'
קיח	פי'	הבנוני	הבנוני'
קכה	הם	אמונתם	אומנתם'
קלו	הביטול	שלום	שלם'
קלז	בכלים	פעלתם	פעולתם'
קלח	(וזהו	מהתינוק	מה תינוקי'
קמ	עיבור	עיבור — שלא	ראה הערות וציונים שבסוף הספר
קמא	בכתי"ק	בכתי"ק — לפענח	ראה הערות וציונים שבסוף הספר
קמב	מחמת	בדברים . . מעצמות	בדברים בטלים הוא מעצמות ²
קנ	וידוע		מאמר זה בשלימותו נדפס לעיל בהשמטות
קנד	מיני	עדיין . . אדם	עדיין לא נק' אדם ²
	ענין	ענין . . בכאויא	ענין המרכבה בכאויאי'

עמוד	שורה	נדפס	צ"ל
קנו	בכחי	את חזי	אתחזי
קסב	השבת	עפ"י . . בהיות	עפ"י הנ"ל בהיות
קסה	ידם	באין	שאין
קסז	כשהם		מה שחסר כאן נדפס בתקס"ב ח"ב ע' שמח וע' שסא
קע	הקים	ועמל בתורה ביאור	ועמלו בתורה וביאורי
	בקדש	יגיע	יגיעה
קעא	כטלה	זעל"ז	זלע"ז
קעד	מתחתי	ומהתחלה הארץ	ומתחלה היתה הארץ
	המים	וזהו	וזהי
קעז	עליך	ב. . אבל	בה אבל
	המשכת	לבב . . שיהי	לבב כ"א שיהי
קעט	הראשון	שעולה . . לחכמה	שעולה ת"ת לחכמה
קפג	הבל	נאלמת	נאלמתי
קפד	ויניחוהו	ויניחוהו	ויניחהו
קפז	בה	שיש	ששי
קפט	בגוף	לגבי כלל	לגבי הכללי
קצג	בשבירה	אמונתו	אומנתו
	דומרה	אמונתו	אומנתו
קצד	שהוא	התעררות	התערורות
קצז	ע"י	ויכול . . מאור	ויכול להיות מאורי
	ומאיר	ע. . . בחי	ע"כ הי' בחי
	גבול	כמ"כ . . דוגמא	כמ"כ הי' דוגמא
	שהי'	הכללי . . בלי	הכללי והוא בלי
	בהרחבה	עד . . מצד	עד אשר מצדי
קצז	אם	ענין . . בדרך	ענין מצות המשפט בדרך
	להטיב	מתכעס . . למצירו	מתכעס ויכול לעשות חס' למצירו
קצח	בחי	יצרו	יצרה
	שהוא	העיוגולים . . דנפש	העיוגולים דנפש
קצט	דיושר	לחלקים . . רחבת	לחלקים בהרחבת
	יקרא	יצא	יצאו
ר	ב'	ואינו . . עצמותו	ואינו מרגיש עצמותו
	למעלה	שיפ. . בעיניהם	שיפלא בעיניהם
רא	יצרה	אונס . . טבעם	אונס היפך טבעם
	הכלי	כו' . . מאין	כו' אך זאת גופא מאין
	אע"פ	ש. . . מחמת	שהם הפכים הוא מחמת
רד	לבני	עושה	עושי
רה	התשובה	בהיקדים	בהקדים
	לגבי	אלא . . הארה	אלא גילוי הארה
	שהיא	וסוף	סוף
רז	דוק	שקיום	שקיים

הוספות לספר תקס"ב — ח"א

תרצו

עמוד	שור"ה	נדפס	צ"ל
רח	בין	הנה	הוה ¹
רט	להעזי	עורר	עוררו ¹
רי	שחורה	להעזי	להעזה ¹
ריא	והשראה	קצותיו	קוצותיו ¹
ריב	כו ¹	כמ"ש	כמש"ש ¹
ריג	באופן	בעי"מ	בעי"מ ¹
ריז	קצתי ¹	בהנאת	בהנעת ¹
	כי	קצתי ¹	קצותיו ¹
	כתובה	כי	כן ¹
	הלדה	שענין	כענין ¹
רטו	וחטיפה	הלדה	הלידה ¹
רטז	והרי	תאה רצים	תא הרצים ¹
ריח	ובמעשה	מקלים	מקבלי ²
רכג	מאין	מהבלים	מהכלים ¹
רכד	של	לצייר	לקיצור ²
	העשי ¹	ראש . . כמו	ראש וסוף כמו ¹
	אור	שא"ס . . כן	שא"ס לטובב כן ¹
	אור	יצירה . . שהי ¹	יצירה כמו שהי ¹
	הדברים	כ. . במ"א	כמ"ש במ"א ¹
	נתגלה	ממעקים	ממעמקים ¹
	וכמו	שהוא . . בדילוג	שהוא השפעה בדילוג ¹
רכו	שיצוה	מ. . הוא	משם הוא ¹
רכז	ה . .	ד. . גדול	דילוג גדול ¹
	שורה	שיצוה..בתחתית	שיצוה להורידו בתחתית ¹
	הפנימי ¹	ה. . ואין	הסתר בלבוש וכלי ואין ¹
רכח	אני	בבחי" . . מות	בבחי" מקיפי" העצמות ¹
	לקבל	אופן . . הלבוש	אופן הכלי והלבוש ¹
		דשרש . . א"פ	דשורש כל האופי ¹
		ויניחוהו	ויניחוהו בגי'ע לעבדה ¹
רכט	שבמל ¹	בגי'ע לעבדו	דאצי' וידוע שחכמה שבמל ¹ דאצי' הוא ¹
רל	יגיע	דאצי' . . הוא	העצמות בדרך קוי
	כו ¹	העצמות . . קו	ובעי"ח ¹
	כשהוא	ובי'ע	יעמיד ¹
רלא	ומכלה	יעמוד	שהני ¹
רלד	מאד	שאין	צומח שערות ¹
רלה	ארגמן	צו. . שערות	כשר ¹
רלו	גסה	כשור	מרע גמור ודיצי ¹
	הכלים	מרע . . ודיצי ¹	כנ"ל עכ"ז החכמה שבמל ¹ (דאצי) ²
		כנ"ל (באצי) עכ"ז	שרים כמ"ש ¹
	הכלים	החכמה שבמל ¹	ש. . כמ"ש

לוח התיקון

תרצו

עמוד	שורה	נדפס	צ"ל
רמב	דקדושה	והפנימים כו'	והפנימים משכנ"ם כו"י
רמג	להגיע	ע. . כחשיכה	עצמו כחשיכה ³
רמז	כו'	מיני א'	מיני מעלות א' ³
רנב	שנעשה	כנ"ל יהי'	כנ"ל כל יהי' ²
	טוב	אינ	איני ²
רנח	וכו'	הישב	השיב'
רסב	כו'	ולא	ולאו ²
ער	המלאכים	להבין . . מזכירים	להבין למה אנו מזכירים ³
רעג	המל'	נדמה . . כתר	נדמה אל העצמות של הכתר ³
	שבלכבו	ע"י	ע"ד ¹
רעד	והעלם	כאן חסר	מה שחסר כאן נדפס לעיל בהשמטות
	באש	כו' . . שהוא	ובספה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקלד
רעה	כפנימית	כשאין . . להכיל	כו' ומשמע שיש רעש שהוא ³
רעו	אור	שהנאצל . . מעלה	כשאין החיות פנימית שבלב יכול להכיל ³
רעט	ועתה	באר	שהנאצל בדרך מעלה ³
רפ	בהיות	כי . . ידוע	באור ²
רפב	לשמוח	שמסתיים (.) בחזה	כי דעת תחתון ידוע ³
רפד	דבלחש	ג"ר . . חכמה	שמסתיים (לבדו) בחזה ³
רפה	ביום	ביום השמיני כו'	ג"ר דחכמה ³
			מאמר זה בשלימותו נדפס בתקס"ב ח"ב (ע' תקנו)
רצא	פ'	התיבות: „פ' נסכים דלאזני יכפר תקס"ב"	
			צ"ל בין התיבות: „אש, ירדן".
שג	הוא	מה ששייך כו'	נדפס לעיל בהשמטות
שטז	בעז"ה	בעז"ה	קד בעז"ה
	קיב	(קנט, א)	(קמ, א)
שיח	מענין	טף	תף
שלח	נח		נר ²

מראה מקומות וציונים לספה"מ תקס"ב — כרך א

ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.

עמוד א

עמוד ז

במעשה דר' אלעזר בן דרודיא: ע"ז יז, א.
וראה להלן ע' יג.
ברמיח פקודי' שהם רמיח אברי' דמלכא:
ראה ת"ז ת"ל. זחי"ב קיח, א. וראה תניא פכ"ג
ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
כי אין מיתוק הדין אלא בשרשו: פע"ח
שער השופר פ"א. ובכ"מ.

עמוד ט

באד"ר כמאן דמסתחי בימא רבא: ראה
זחי"ג ככט, ב.
כנו' בוהר בענין ההפרש שבין קדוש
לטהור: ראה זחי"ג מה, ב.
השיבנו אליך ונשובה: ראה איכה ה, כא.
ואני כברוש רענן: הושע יד, ט.
במעשה דיואב שעשה כן בחומת רבת בני
עמון: עדי"ז הוא גי"כ בלקרית (הנסמן לעיל
ברישי המאמר) כו, ב. ובהערות וציונים מכ"ק
אדמרי' שליטי"א הנדפס בסו"ס לקרית, מצ"ין
ע"ז: "ראה רדי"ק (ש"ב ה, ח). וצ"ע".
אנכי תרגלתי לאפרים: הושע יא, ג.
אני הוא אותיות אין: ראה להלן ע' כא
(וש"ג).

עמוד י

מתחת זרועות עולם: דברים לג, כו.
ממני פרי"ך נמצא: הושע שם (יד, ט).
יתבאר לקמן בעוה"י: ראה לקמן ע' יג, וע'
לב.
אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל. ור"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
לא תצא כצאת העבדים: שמות כא, ז.
וה' מלך על גוים: תהלים מז, ט.
ברא כרעא דאבוה: ראה עירובין ע, ב.
רשי' כתובות צב, א. תוס' יבמות ג, א. ובכ"מ.

כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל. מאמר זה
(מלבד קטע בסיום המאמר) נדפס גי"כ בתוס'
הגהות באוה"ת דרושים ליוה"כ"פ כרך ה' ע'
ב'ככח (ונמצא גי"כ בשינויים קלים בדרמ"צ
ח"ב). ובשינויים ותוס' הגהות בלקרית אחרי
כה, ג. וראה גי"כ אוה"ת שלח ע' תקס. קרח ע'
תש"ו. נ"ך ע' תקעט.

כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
שלקחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה: סוכה
לז, א.

שנעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן: ס"י
פ"א מ"ז.

עמוד ב

כל הנק' בשמי': ישעי' מג, ז.
על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב.
תפילה שהיא עבודה שלב: תענית ב, א.
יוצר אור ובורא חושך: ישעי' מה, ז.

עמוד ג

הרהורי עבירה קשי': יומא כט, א.

עמוד ד

שזדונות נעשו כזכות: יומא פו, ב. וראה
תניא פ"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
ושמת"ך בנקרת הצור: שמות לג, כב.

עמוד ה

בל"ח ע"פ וארבה את זרעו: יהושע כד, ג.
שער הפסוקים ר"פ בא. מ"ח סדר ליל פסח
פ"י.

עמוד ו

אבא יונק ממזל הח: ע"ח שער א"א ספ"ט.
ובכ"מ.
כנו' באד"ר: זחי"ג קל, ב ואילך.

תרחצ

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיו: ישעי מג, כה. מאמר זה נדפס ג"כ ב, קונטרס מאמרי חודש אלול התשכ"ג (קה"ת תשכ"ג). ושם באו ציונים מכ"ק אדמו"ר שליטיא למאמר זה, ויועקתו להלן.

אני ה' אלקיך אשר הוצאתיך: בהערות וציונים הנ"ל: לא מצאתי לי זה. ואולי צ"ל: אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים (במדבר טו, נא).

עמוד יד

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך: שמות כ, ב. אני לאנכי: בהערות וציונים הנ"ל: ראה ג"כ לקרית שה"ש לה, ג. בכרך שמות ויקרא ב' להצ"צ ד' צב ואילך [הוספת המעתיק: לע"ע נדפס באוה"ת יתרו ע' תתקיד ואילך]. שמואל שא' אנכי הרואה ולכך נענש: שמור"א ט, יט. בהערות וציונים הנ"ל: בספרי לדברים (א, יז) מדרש שמואל ויל"ש לשיא (ט, יט): א"ל הקב"ה אתה קורא עצמך רואה אני מראה שאינו אתה רואה — דכפשוטו אינו מובן למה נענש ע"ז שהרי, לנשיא היום יקרא לפנים הרואה" (שם ט, ט).

שז"א .. מקור חיים: בהערות וציונים הנ"ל: בכ"מ שזהו מ"ל או כתר (ראה לקרית ויקרא נא, ד. ובכ"מ). אבל במא"א (מ, נג): ומקורין הם .. או ו"ק ז"א שבוי"ק דנוק'. וראה ג"כ זחיג (לד, א) כמה פ"י בפסוק זה.

כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י. הנק' אין ואני: בהערות וציונים הנ"ל: לקרית במדבר מו, ג. ובכ"מ.

אמנם .. הוא הסובב: בהערות וציונים הנ"ל: בארוכה — בדרושים המבארים הדרגא דלמעלה מממלא וסובב.

כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד. וראה מאמר זה בעט"ר סד, ב (ושם בהרחב הביאור).

עמוד טו

כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא: ראה ע"ח שיא ענף ב'. ואנכי אסתיר פני: דברים לא, יח.

מי כמוך אב הרחמים: נוסח תפילת עמידה דימים נוראים (וראה תפילת נעילה) ולהמבואר להלן ראה לקרית הנסמן לעיל בריש המאמר (כו, ב ואילך).

הנה איתא בזהר בראשית שבמחשבה אחת: ראה לקרית שה"ש ט, ב. להלן ע' כה. ספ"ה"מ תקס"ט ע' קפד. וראה זחיב כ, א. צופה ומביט כל הדורות: מוסף דר"ה.

עמוד יא

להבין מה שמצינו: חלק ממאמר זה נמצא (בתוספות הגהות) בדי"ה ויתן אל משה באוה"ת תשא ע' א'תתקסו. ובספ"ה"מ תרכ"ז ע' קנ.

שדורות הראשונים מאדה"ר עד מ"ח: ראה אוה"ת הנ"ל (וש"נ).

שקיים אברהם כל התורה: קידושין פב, א. התלמיד המחכים את רבו: ראה תגיגה יד, א.

עמוד יב

חכים ולא בחכמה ידעא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

בעבודתו במקלות .. כמו אופן התפילין: ראה אוה"ת תשא הנ"ל. ואוה"ת ויצא רכג, ב (וש"נ).

ואברהם הלך ונסוע: בראשית יב, ט. וראה זחי"א פ, א.

ושמי ה' לא נודעתי להם: שמות ו, ג. וראה אוה"ת וארא כרך ז' ע' ביתקס. ביתקסד. ובכ"מ.

עמוד יג

והנה יש להבין בענין מעשה דר"א בן דרודיא הנ"ל: ראה לעיל ע' ז ואילך. כנו' בע"ח ב"י הרוג"י: ראה ע"ח שער הכללים פ"א. שער מ"ז ומ"ד דרוש א'. ובכ"מ.

בר"ע שא' כל ימי הייתי מצטער: ברכות סא, ב. ובכ"מ.

שבשירו המגיד שיזכהו לק"ה: ראה הערות וציונים בסריס תקס"ב ח"א (ע' שיג).

עמוד יט

אם לעוברי רצונו כך: סוף מכות.
הגדול הגבור והנורא: נוסח תפילת שמו"ע.
וראה דברים י, יז.
ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה:
בראשית כח, יז.

כי אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל.
ור"פ בלק. שער היחוד והאמונה פי"ז. ובכ"מ.
ובמשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
כי נגלו אליו האלקים: בראשית לה, ז.

עמוד כ

שנו' בזוהר דכתר עליון אע"ג ת"ז ת"ע
(קלה, ב).
ידאה בושת בהיפוך אחוון מבראשית: ת"ז
ת"ז. ובכ"מ.
שהאבהה בנקל יותר להמציא בימי הגלות:
ראה ג"כ ספיה"מ תקס"ט ע' פו. ובכ"מ.
להבין מאמר הזוהר פ' אמור: זח"ג קב, ב.
מאמר זה נדפס ג"כ בסידור רנח, ג.
ואברהם הלוח ונסוע: בראשית יב, ט.
החיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.

עמוד כא

קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.
ועלה האיש ההוא מעירו: שמ"א א, ג.
מועדי ה' מקראי קודש: ויקרא כג, ב.
וכנ"י בע"ח כי אין ואני אחד הוא: ראה
בהנסמן בהערות וציונים בסר"ס תקס"ב (ח"א
ע' שיד).
כמ"ש בפע"ח: שער הסוכות פ"א.

עמוד כב

זה השער לה: תהלים קיח, כ.
זה שער השמים: בראשית כח, יז.
גומל חסדים טובים וקונה הכל: נוסח
תפילת שמו"ע. וראה להלן ע' קפג.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
שאפ"י רשעים מלאים מצות: עירובין יט, א.
ובכ"מ.

אלכה אשובה אל מקומי: הושע ה, טו.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
וברוב גאונך תהרוס קמ"ד: שמות טו, ז.
ויחלק עליהם לילה: בראשית יד, טו.

עמוד טז

מרום וקדוש אשכון: ישע"י נז, א.
א"א לעולם בלא ישראל: תענית ג, ב.
ובכ"מ.
תנאי ה"י לוי ימי בראשית: שבת פח, א.
ובכ"מ.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י. וראה
תרי"א שמות נא, ד. ספיה"מ קונטרסים כר"ד ג'
ע' קלא.
שש שנים תזרע שדך: ויקרא כה, ג.
ששת ימים תעבוד: שמות כ, ט. דברים ה,
יג.

עמוד יז

למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית:
ראה זיח יתרו (לד, ג). ת"ז תייט (מ, ב).

עמוד יח

שמבואר במ"א ע"פ ונשב בגיא מול בית
פעור: ואתחנן ג, כט. וראה ס' מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' קט. להלן ע' פח.
שע"ז של פעור שהיו מתרזין עצמם:
סנהדרין סד, א.
כמבואר במ"א ע"פ וכל קרביי: ראה
ספיה"מ אתהלך לאזניא ע' קיג. ובכ"מ.
וכן נק' אצטומכא בר"מ פ' פינחס: זח"ג
רלד, ב ואילך.
ממגד תבואות שמש: דברים לג, יד.
שחקים ששוחקי' מן לצדיקים: חגיגה יב, ב.
ובכ"מ.
שהמן הוא בחי' מזונא דחכמתא: ראה זח"ב
סב, ב. ובכ"מ.
ושחקים יזלו צדק: ישע"י מה, ח.

עמוד כג

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
 כנו' במיא בענין חכס עדיף מנביא: ב"ב יב,
 א. ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנה.
 בענין קץ שראה רשבי"י: זחאי קלט, א.

עמוד כד

הללוהו כל גוים: ראה תהלים קיח, א.
 הסכך שצ"ל מדבר שאינו מקבל טומאה:
 סוכה יא, א.
 הלעיטני נא: בראשית כה, ל.

עמוד כה

לא ירעו ולא ישחיתו: ישעי' יא, ט. סה, כה.
 ושיהי' גידולו מן הארץ ד"קא: סוכה שם.
 לאהבה את ה' אלקיך: ראה דברים יא, יג
 ועוד. וראה ג"כ אוה"ח משפטים ע' אקנה.
 אוה"ח בלק ע' איכו.
 הנה איתא בוורה בראשית: ראה לעיל ע' י,
 ובמ"מ שם.

עמוד כו

שקדמה להם אלפים שנה: מדרש תהלים צ,
 ד. ובכ"מ.

קורא הדורות מראש: ישעי' מא, ד.
 הקריאה בתורה שהיא כקורא בשמותיו:
 ראה זח"ב פז, א. קכד, א. רמב"ן עה"ת
 בהקדמה. יונת אלם פכ"ט. ובכ"מ.
 וירא את נאקת ב"י וידע אלקי': ראה שמות
 ב, כה.

עמוד כז

בלובב ל"ז ל"ב: ראה ת"ז ת"ז (כג, א).
 ובכ"מ.
 לאיל סורו ממנו: איוב כא, יד.
 שחרי"ג מצוות הם חרי"ג ארח"ן: זח"ג
 קכט, א. ובכ"מ.
 ושמו דרך ה': בראשית יח, יט.
 שר מצוה: אבות פ"ד מ"ב.

עמוד כח

הקול קול יעקב .. קלא פנימאה דלא
 משתמע: בראשית כז, כב. זחאי ג, ב. ובכ"מ.
 הסבי עיניך שהמה הרהיבוני: ראה שה"ש
 ו, ה. וראה לקו"ת שה"ש לו, א.
 יו"ד עקב: ראה ע"ח ש"ג ספ"ב. ובכ"מ.
 ויגרש את האדם: בראשית ג, כד.
 כי הנה נז' בר"מ: זח"ג קכד, ב. וראה
 אגה"ק סכ"ו.

מלכותא בלא תגא: סנהדרין קה, א.
 השגת חכמי הגמרא בעולם האצ"י: ראה
 בהערות וציונים הנדפס בסו"ס תקטיב (ח"א
 ע' ש"ד).
 מצוח ה' ברה מאירת עינים: תהלים יט, ט.

עמוד כט

להבין ההפרש בין הלכות ואגדות: נדפס
 ג"כ בס' מאה שערים ל, ב. וראה ג"כ תו"א
 וארא נט, ד.
 שלא לעשות למעלה מכ' משום דלא שלטא
 בה עינא: סוכה ב, א.
 וירח ה' את ריח הניחוח: בראשית ח, כא.
 שחמרא וריחא פקחי: יומא עו, ב.
 עד דלא אכילנא בישרא דתורא: ב"ק עב,
 א.

עמוד ל

יקרה היא מפנינים: משלי ג, טו. ולכללות
 המאמר ראה בארוכה דרך החיים פכ"ה
 ואילך. ופכ"ג (כט, ב).
 בר"מ איתא למה הקדים אב לאם בכיבוד:
 ראה זח"ג פא, ב.
 דכבוד הוא בחכמה ל"ב נתיבות החכמה:
 זח"ג שם. ודף לג, א. ובכ"מ.

וכבוד .. חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
 וכמו ר"י כ"ג שראה כתר עליון: ראה
 ברכות ז, א.
 שהמכתב מכתב אלקים הוא: שמות לב, טז.
 כד את אב"ד: שמות ב, יב. דברים ה, טז.
 הן יראת ה' היא חכמה: איוב כח, כח.
 אמו ואביו תיראו: ויקרא יט, ג.

עמוד לה: הכתר עליון הנק' אור צח כו הוא אוכס:

ת"ז ת"ע (קלה, ב).
נורא תהלות: שמות טו, יא.

עמוד לא

אחד ה"י אברהם: יחזקאל לג, כד.
כמיש במ"א בענין המס"ג של ר"א בן
דרודיא: ראה הערות וציונים שבס"ס תקס"ב
(ח"א ע' שיד).
י"א שהמצוות צריכות כוונה: ברכות יג, א.

עמוד לב

גבורות גשמים: תענית ב, א. ובכ"מ. וראה
ג"כ לקרית דרושים לשמע"צ צב, ד. ובכ"מ.

שהעולם נברא במדת הדין .. שתף מדה"ר:
ראה ב"ר פ"יב, טו. רשי בר"אשית א, א. ס'
הלקוטים להאריזל בתחילתו. ובכ"מ.
ירוונה את הארץ והולידה והצמיחה: ישע'י
נה, י.

והנה ידוע ומבואר במ"א ע"פ וארכה את
זרעו: ראה לעיל ע' ה.
בקרי"י לא דמטרשי: חולין מו, ב.

עמוד לג

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
לא שכיך כלל: זח"ב קמ, א. ובכ"מ.
שיאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו: ישע'י
סג, טז. שבת פט, ב.

רצועה לאלקאה: ראה זח"א יא, ב. ובכ"מ.
מסוסיפתא דדהבא: ראה זח"ב רכד, ב.
שבזוהר נ"ו תמיד שתושב"כ נק' מוסר
אב"ד: ראה זח"ב רעו, ב. מדרש משלי פ"א,
ח. ובכ"מ.

כידוע בגמרא מדכתיב למשפחותם לבית
אבותם: ב"ב קט, ב. ספרי במדבר כז, יא.
ובכ"מ.

עמוד לד

עטרת בעלה: משלי יב, ד.
גדול יוס הגשמים כיום קיבוץ גליות:
תענית ח, ב.
זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.

בסוכות תשבו שבעת ימים: ויקרא כג, מב.
כי יד על כס י"ה: שמות יז, טז.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה (קז,
א) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

יסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א: ראה ע"ח
שער הכללים פ"י. שער פרצופי ז"נ פ"ג.
ובכ"מ.

עמוד לו

עיניך ברכות בחשבון: שה"ש ז, ה.
כי אין מעשה וחשבון בשאול: קהלת ט, י.
גדול אדוננו ורב כח: תהלים קמז, ה.
ואתא מרבבות קודש: דברים לג, ב.
הפותח יד בתשובה: תפילת תחנון בשני
וחמישי.

אתה נותן יד לפושעים: תפילת נעילה.
במנשה שחתר הקב"ה: סנהדרין קג, א. רות
רבה פ"ה, ו.

ומוזכר בזוהר ג"כ שיש מקום סתר
בכסה"כ: ראה זח"ב רמה, ב.

עמוד לז

ותשליך במצולות ים: מיכה ז, יט.
כי ישא השעיר עליו: ראה ויקרא טז, כב.
כמו שאין השלשלאות וכבלים נק' לבוש ..
בע"כ: באחד מהכת"י שבהם נמצא מאמר זה
(בוך מס' 109) רשום כאן על הגליון הגה"ה
בכת"י הרה"ח וכו' מוהר"א ריבלין: ע' רפ"ב
דכלים קולר שלשלת רק משום כלי מעשה
ע"ש, וצריך לחלק בין הא דאויח ס"י ש"א
סי"ט יעו"ש במ"א סקכ"ט, ע"כ. וראה אוה"ת
(וספה"מ תרכ"ז) הנסמן לעיל בריש המאמר,
שכותבים כאן: (צ"ע במשנה פ"ו דשבת).

עמוד לח

כל הגדול מחבירו יצרו גדול: סוכה נב, א.

כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל.
המה נושאות את הכסא: ראה בחיי תרומה
כה, י בשם פדריא. וראה פדריא ספי"ד.
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לה, ל ורי"ם
וישב. שער היחוד והאמונה פי"ז.
על הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א,
כו.
וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.

עמוד מא

כידוע שהם רמי"ח פקודים: ת"ז ת"ל.
ובכ"מ.
ואתא מרבבות קודש: דברים לג, ב.
אלפ"ך חכמה: איוב' לג, לג.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
יפול מצידך אלקי: תהלים צא, ז.
שוב יום א' לפני מיתחתך: אבות פ"ב מ"י.
שבת קנ"ג, א.
כי אין מעשה וחשבון בשאול: קהלת ט, י.
ג' חלוקי כפרה: יומא פו, א.
וירא ישראל את ה' הגדולה: מות יד, לא.
רק אני בכבודי ובעצמי: ע"פ גוסס ההגדה.
ובכ"מ.

הסירו הבגדים הצואים: זכרי"ג, ד.
שלוח השעיר במדבר אל ארץ גזירה:
ויקרא טז, כב.
וכמ"ש בזוהר אתר אית במדברא: ראה
זחי"ב קפ"ד, א. זחי"א קעה, ב.

עמוד מב

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
תנה לבך לי: משלי כג, כו.
כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג.
נקבה תסובב גבר: ירמי' לא, כא.
עצור עצר ה': בראשית כ, יח.
תורה ומע"ט תולדותיהם של צדיקים: ראה
ביר פ"ל, ו. ובכ"מ.

להבין מ"ש בפע"ח בהתחלתו: הגהות
מהצ"צ למאמר זה נדפסו בהוספות לתקסי"ב
ח"ב. וראה אוה"ת במדבר ע' איתנא ואילך,
שם נמצאים ג"כ הגהות הצ"צ.
תפלה לעני: תהלים קיב, א.

אתם קרוים אדם: יבמות סא, א.

עמוד לט

בתשובה המביאה רפואה: יומא פו, א.
שיוכלו להוציא חיות .. לעצמם כו' וד"ל:
ראה תניא ספי"ז. מברא לפוקח עורים אות מה
ואילך.

מציל עני מחזק ממנו: תהלים לה, י.
שעני נק' בחי' יסוד: ראה אוה"ת הנסמן
לעיל בריש המאמר (וש"ג).

מאשפות ירים אביון .. כמשי"ת במ"א:
תהלים קי"ג, ז. וראה ס' מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' רל"ד.

גוזל אביו ואמו .. כמשי"ת בר"מ: משלי
כה, כד. וראה זחי"ב ר"ג, א (באוה"ת הנסמן
לעיל בריש המאמר כתוב כאן: וכמשי"ת
בכ"מ. וכנראה הוא טעות המעתיק שם. וכן
כאן (ועד"ז בכ"מ בספר זה) במ"ש, כמשי"ת"
צריך תיקון, וצ"ל: "כמשנית").

רבות רעות צדיק: תהלים לד, כ.
ועי"ן בלי"א: ראה לקי"א להה"מ (הוצאת
קה"ת) ס"י קמ' (לג, ד). ואו"ת ס"י רכ"ג (סט, ג).
וראה ספה"מ תקיע ע' קעו, ובהנסמן במ"מ
שם.

הוסרו הבגדים הצואים .. מחלצות: ראה
זכרי"ג, ד.
ויעבור החלוץ: ראה במדבר לב, יז ואילך.
יהושע ו, ז.

ולקחתם לכם: ויקרא כג, מ.

לך אמר לבי: תהלים כז, ז.

ביום השמיני שלח את העם: מלי"א ת, סו.
ברמי"ח אברים .. רמי"ח פיקודים: ראה ת"ז
ת"ל. זחי"ב קי"ח, א. ובכ"מ.

כל חפצים .. ע"י אחרים: משלי ת, יא.
מ"ק ט, א ואילך.

עמוד מ

בסוכות תשבו ו' ימים: ויקרא כג, מב.
מאמר זה נדפס ג"כ (בתוס' הגהות) באוה"ת
דרושים ליוה"כפ ע' איתקעג, ובספה"מ תרכ"ו
ע' שח. ושם הוא בהמשך לדיה כי ביה"ז
יכפר דלעיל.

לא תחללו את שם קדשי: ויקרא כב, לב.
וראה ד"ה ע"פ זה בתקס"ב ח"ב.
ונתתי מטר ארצכם: דברים יא, יד.
השמיעני את קולך: שה"ש ב, יד.

עמוד מו

להבין ענין עגולים ויושר: חלק ממאמר זה
נמצא עם שינוים קלים ותוס' הגהות באוה"ת
תרומה ע' איתסט (בביאור על ד"ה לעומת
המסגרת). וראה ג"כ אוה"ת תצא ע' תתפד
ואילך. עוד הגהות מהצ"צ למאמר זה נדפסו
בהוספות לתקס"ב ח"ב.

השרפים עומדי: ישעי' ו, ב.
כי ידוע שפנימ' ע"י הוא פנימ' אבא: ראה
לקרית נצבים מט, ד (וש"נ). והערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בספה"מ היש"ת ע' 49.
זכר רב טובו יביעו: ראה תהלים קמה, ז.
וראה להלן ע' פ.

עמוד מז

ויהי האדם לנפש ח"י לרוח ממלא:
בראשית ב, ז. תרגום אונקלוס שם.

עמוד מח

וכמ"ש במ"א בענין ענני הכבוד של
המקיפ"י: ראה ג"כ לעיל ע' כב ואילך.

עמוד נ

הנה מקום אחי: שמות לג, כא.

עמוד נא

ויספו הענוו' בה' שמחה: ישעי' כט, יט.
הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ למאמר זה נדפסו
בהוספות לתקס"ב ח"ב. וראה ג"כ אוה"ת בא
ע' שכה. בלק ע' תתקלב.

בכתבי האריז"ל ששאלוהו תלמידיו: ראה
שער המצות בהקדמה. וראה תו"א תולדות כ,
ב. ספה"מ תקס"ג ע' שטו. ספה"מ תקס"ט ע'
ער. אוה"ת בשלח ע' שצז. אוה"ת נ"ך ע'
קמט. לקו"ש ח"ט ע' 252. ובכ"מ. וראה תניא
פכ"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.

צריך להקדים תחלה פ"י אוא"ס: ראה ג"כ
ריש הביאור לד"ה קדושים תהי הנדפס להלן
ובתקס"ב ח"ב (ובהנמסו במ"מ לתקס"ב ח"ב
שם).

כי ממך הכל: דהיא כט, יד.
הי"ט מבחי' אין בלי מה כמ"ש בס"י: פ"א
מ"ב ואילך.
אתה ה' לבדך: ישעי' לו, טז.
וכל מניע מתנועה: ראה מו"נ ח"א פמ"ט.

עמוד מג

נק' הכתר אור צח: ת"ז ת"ע (קלה, ב).
שאין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל, ור"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ו. ובכ"מ.
מדת מל' לית לה מגרמה כלום: ראה זח"א
קסח, ב. ובכ"מ.
וננ' בגמ' זוהר שדוד אין לו חיים: זח"א
נה, א. צא, ב. ובכ"מ. וראה יבמות טז, ב.
ספה"מ תקס"ט ע' רמד.

עמוד מד

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. ובכ"מ.
וראה אנה"ק ס"ה (קז, א) ובליקוט פירושים
ומ"מ שם.
ביחודא עילאה וחתאה בשמע ובשכמל"ו:
זח"א יח, ב.

הו"י הוא אלקים: דברים ד, לט. ובכ"מ.
הדין קמצא דלבושי' מיני' ובי': ב"ר פכ"א,
ה. ובכ"מ. וראה תניא ספכ"א ובליקוט
פירושים ומ"מ שם.
כמשנת ב"א: שער היחוד והאמונה פ"ו
ואילך.

מה תצעק אלי: שמות יד, טו. וראה זח"ב
מח, א. תו"א בשלח סד, ג. ובכ"מ.

עמוד מה

בי מלכים ימלוכו: משלי ח, טו.
חכים ולא בחכמה ידעא: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.
ואשים דברי בפ"ך: ישעי' נא, טז.
הנק' ח"י שעה: ראה שבת י, א. ובכ"מ.
סידור לג, א. ובכ"מ.

מראה מקומות

תשה

האותיות אות ק (פב, ב). טואר'ח סי סא.
אוה'ית וארא ע' קעו. ובכ"מ.

וכמ"ש במ"א בענין ושם אחיו יובל: ראה
תו"א בראשית ז, ג. ספה"מ תקס"ח ע' תקנג
ואילך.

בנבל וכנור תוף ומחול: תהלים קנ, ג
ואילך.

ודוד ע"ה ה' יודע נגן: שמ"א טז, יח.

עמוד נה

הללו אל בקדשו: תהלים קנ, א. וראה ג"כ
ספה"מ תקס"ב ח"ב ד"ה אתם נצבים,
ובהגסמן במ"מ שם.

חק נתן ולא יעבור: תהלים קמח, ו.

ממעמקים קראח'ך: תהלים קל, א.

ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו: ישע"י
כט, יט. וראה ג"כ אוה"ת מג"א ע' בישמו.

וכנזכר בשמשון שהיתה נשמטת מתחתיו:
סוטה ט, ב.

עמוד נו

הב הב: משלי ל, טו.

אמת מארץ תצמח: תהלים פה, יב.

כל המשמח את החתן: ברכות ו, ב. מאמר
זה עם הגהות הציצ נדפס בסו"ס תקס"ב ע'
רצה (וראה השמטה לשם — הנדפס
בהוספות לתקס"ב ח"ב).

מה שהבין הינוק' בריחא דלבושייהו: זח"ג
קפו, א.

עמוד נז

יחוד או"א תרין ריעין דלא מתפרשין: זח"ג
ד, א. ובכ"מ.

עמוד נח

שכולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

נהנין מזיו: ברכות יז, א. ובכ"מ.

כשימסור נפשו באחד: פעי"ח שער הק"ש
פ"יב. בי"ח או"ח סי' סא.

ויתהלך חנוך את אלקים: בראשית ה, כד.
ויעל בסערה: מ"ב, ב. יא.

ר"ע שמסר גופו לאש: מנחות כט, ב.

שה' עניו מכל האדם: במדבר יב, ג.
דלא מחזיק טיבוחא לנפשי: סנהדרין פח,
ב.

מכל האדם אפי' מנכרי: ראה ג"כ תניא
רפ"ל, ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

שהוא כרעא דאבוה: ראה רש"י כתובות
צב, א ד"ה כבע"ח. תוס' יבמות ג, א ד"ה

מקמי. יונת אלם רפ"ב. וראה עירובין ע, ב.
שנק' אמונה. . . אומן את הדסה: אסתר ב,

ז. וראה להלן ע' קפד. ספה"מ תקס"ח ע' שיו.
ביאוה"ז להציצ ע' תקלח ואילך. אוה"ת תשא

ע' איתתקלח ואילך. ובכ"מ.

כידוע מארז"ל בזה: שבת קח, ב.

עבירה גוררת: אבות פ"ד מ"ב.

אך בצלם יתהלך איש: תהלים לט, ז.

כמו שמצינו שהזהירו החיצונים מר"מ
ור"ע: קדושין פא, א.

שהי האבות מרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. ובכ"מ.

עמוד נב

זה השער לה': תהלים קיח, כ.

ונק' נוק' דס"מ. . . לילית: ראה ת"ז תכ"א
(נג, ב, נט, א). זח"ג (רכז, ב). ובכ"מ.

את ולע"ז: קהלת ז, יד.

עמוד נג

שלכך נק' המצוות אורחות הוי': ראה
תקס"ב ח"ב ד"ה אביטה אורחותיך, ובהגסמן
במ"מ שם.

בלקו"ח בענין ויצא יעקב מחרן: ראה שער
הפסוקים בראשית יב, ד. לט, א.

עוז וחדוה במקומו: דה"א טז, כז.

עמוד נד

הוד והדר לפניו: דה"א שם.

דאיהי בהוד: ראה ע"ח שער הנסירה פ"ה
ופ"ז. שער לאה ורחל פ"ז. מק"מ לוח"א כו, ב.
ובכ"מ.

וראו כל בשר: ישע"י מ, ה.

שיעשה שחוק לצדיקים: ויק"ר פ"ג, ג.

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

קול מעורר הכוונה: ראה של"ה שער

דאבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. רנו, ב.
רנח, א. ובכ"מ.
ונחננו מה: שמות טז, ז. ח.
כי אלף פלא: ת"ז ת"ע (קלה, א).
הן יראת ה' היא חכמה: איוב כח, כח.

עמוד סג

ריח שלמותיך כריח לבנון: שה"ש ד, יא.
וירח ריח בגדיו ויאמר ראה ריח בני:
בראשית כז, כז.
טלא דנטיף מעתיקא: ראה זחיג קכח, ב.
ובכ"מ.
שראשי נמלא טל: שה"ש ה, ב.
ונהנית מן הריח שאין הגוף נהנה: ראה
ברכות מג, ב.

עמוד סד

כי נשמח רוח חיים באפנו: בראשית ז, כב.
ותהלתי אחסם לך: ישעי' מח, ט.
לבעל החוטם אני מתפלל: זחיג קל, ב.
וירח הוי': בראשית ח, כא.

עמוד סה

נהרי אפרסמונא דכ"א: ראה תענית כה, א.
ב"ר פס"ב, ב. זחיא קעו, א. ובכ"מ. לקרית
שה"ש ב, ד. ביאוה"ז קיח, ב.
שקללו יהושע: ראה יהושע ו, כו.
יריחו. . . סוגרת ומסוגרת. . . אין יוצא ואין
בא: ראה יהושע ו, א.
מבלעדי אין אלקים: ישעי' מד, ו.
כי אלקים הבין דרכה: איוב כח, כג.
אשר עשה עמכם להפליא: יואל ב, כו.
שמן וקטרת ישמח לב: משלי כז, ט.
במגפה שלקח המחיתה: במדבר יז, יא
ואילך.
דמבוא ב"מ"א שיקר מקום מיוחד לחיצו
הוא בארץ גזרה במדבר: ראה זחיא קעה, ב.
זחיב קפד, א. לעיל ע' מא.

עמוד סו

דנגיד ממשחא עילאה וכנז' בוורה: זחיג
לד, א. ובכ"מ.

שהי' מברך בשמחה על הרעה: ראה ברכות
ס, ב. וראה ג"כ תוי"ח בראשית יג, ב.

עמוד נט

והנה ידוע שיש עולם נפש שנה: סי'
הראב"ד לסי' בהקדמה. וראה אוה"ת יתרו ע'
תתטז ואילך. ובכ"מ.
כמיש בוהר דקיימא סיהרא באשלמותא:
זחיא קנ, א.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
ותתן אותות ומופתים: נחמי ט, י.
ואז נק' מדת מל' בשם נדה: ראה אוה"ת
בראשית נא, א.
מה בצע בדמי: תהלים ל, י.
אותוחינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
ותעש לך שם כהיום הזה: נחמי שם.
ממך הכל ומידך נתנו לך: דהיא כט, יד.

עמוד ס

מרקד אתלת: כתובות יז, א.
שרגא בטיהרא מאי מהני: חולין ס, ב.

עמוד סא

שכל העם ראו את הקולות: שמות כ, טו.
אביטה אורחותיך כמיש ב"מ"א: תהלים קיט,
טו. וראה ד"ה ע"פ זה בספ"ה"מ תקס"ב ח"ב,
ובהנסמן ב"מ"מ שם.
להבין ענין הריח שבלבושים: כנראה זהו
ד"ה חדש — וקשור להד"ה שלפניו. וראה
ג"כ להלן ד"ה והריחו ביראת ה'. לקרית מסעי
פט, ב. אוה"ת חנוכה רפה, ב. ובכ"מ.
שפנימ"א אבא הוא פנימ"א ע"י: ראה לקרית
נצבים מט, ד (וש"נ). והערת כ"ק אדמור"ר
שליט"א בספ"ה"מ הש"ת ע' 49.
שכר מצוה היא המצוה עצמה: ראה תניא
פ"ז. ובכ"מ.

עמוד סב

והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג. הגהות
מכ"ק אדמור"ר הצי"צ למאמר זה נדפסו
בהוספות לתקס"ב ח"ב.
וכמארז"ל דמורח ודאי: סנהדרין צג, ב.

מראה מקומות

תשז

אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נ, א.
לא תאכל חלב: ראה ויקרא ג, יז.
אנכי מגן לך: בראשית טו, א.

עמוד עא

דו פרצופים שהי' קודם הנסירה: ראה ברכות סא, א. ובכ"מ.

עמוד עב

שפחה כי תירש: משלי ל, כג.
בלע המות לנצח: ישעי' כה, ח.
האחפוז במות המת: יחזקאל יח, לב.
אלקים אל דמי לך קארת חדיר לנהורא
עילאה: תהלים עג, ב. וראה זחיב קמ, א.
ובכ"מ.

וכנזכר בר"מ בענין עפי' ב' עדים יקום
דבר: ראה זחיג ערה, א.
אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ישעי' מג,
כה.

אנכי מי שאנכי: ראה זח"א קסו, ב. זחיג
רנו, ב. לקוי' פינחס פ, ב. שם ראה לא, ד.
לעיל דיה אנכי אנכי.
אבן מאסו הבונים: תהלים קיח, כב.

עמוד עג

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
י"ם בלי מה: ס"י פ"א מ"ב ואילך.
לבושין חקינת להון דמינייהו פרחין
נשמתי: ת"ז בהקדמה דיה פתח אליהו.

עמוד עד

עשר ולא תשע ולא י"א: ס"י פ"א מ"ד.

עמוד עה

שהם עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ובכ"מ.
שיהי' אוניך קשובות: דה"ב ו, מ.
כנזכר ביו"ד הרוגים כו': ראה ע"ה שער
הכללים פ"א. שער מ"נ ומ"ד דרוש א. ובכ"מ.
תחת אשר לא עבדת: דברים כה, מז. וראה
להלן בהוספות ע' שה. ובהוספות לתקס"ב

ואם בשדה ימצא: דברים כב, כה. מאמר זה
נמצא ג"כ בשינויים ותוס' הגהות באוה"ת
תולדות קמ, א (בד"ה יוגדלו הנערים).
שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא: שבת
קמו, א. וראה זוהר חיי"ש שם (הנסמן בפנים
המאמר) ובכ"מ.

ענין ק"כ צירופי אלקים: סידור האריו"ל
בתקון חצות.

ערו ערו עד היסוד: תהלים קלז, ז.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
משפט איהו רחמי: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח
אליהו.
ימין מקרבת ושמאל דוחה: סוטה מז, א.

עמוד עז

שדחו לגחזי בשתי ידיו: סוטה שם.

עמוד חח

וכדבעי' ל" למעבד לא עביד: כתובות סו,
א.
שמים לא זכו בעיניו: איוב טו, טו.
שראה משה מדה זו ולא יכול לעמוד בה:
ראה סנהדרין ק"א, א.
לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

עמוד טט

כי אח אשר יאהב ה' יוכיח: משלי ג, יב.
אשרי הגבר אשר חיסרנו י"ה: תהלים צד,
יב.
יסוד יסרני י"ה: תהלים קיח, יח.
דרך נחש עלי צור דרך גבר בעלמה: משלי
ל, יט.
ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.
אם יגאלך טוב יגאל: רות ג, יג.
ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך:
יחזקאל טז, ו.

שחווה היא היתה אם כל חי: בראשית ג, כ.
המצוות הן רמיח איבריך דמלכא: ראה ת"ז
ת"י ל. זחיב קיח, א.

עמוד ע

מדלג על ההרים: שה"ש ב, ח.

גדולה מעשה צדיקים ממעשה שמים
וארץ: כתובות ה, א.

וכעובדא דרחב"ד: תענית כה, א.
מטי ולא מטי: ראה זח"א טז, ב. ובכ"מ.
תלמיד המחכים את רבו: ראה חגיגה יד, א.

עמוד פ

לא יתייצב הוללים לנגד עיניך: ראה
תהלים ה, ו.

כמ"ש במ"א ע"פ ויקרא האדם שמות: ראה
ספה"מ אתהלך לאזניא ע' נח.

זכר רב טובך יביעו: תהלים קמה, ז. וראה
סידור מת, א ד"ה זה בהרחב הביאור וראה
בהערות וציונים על הסידור שם.

עמוד פא

כמ"ש במ"א בענין יוצר אור: ראה ספה"מ
אתהלך לאזניא ע' עו.
אני ה' לא שניחי: מלאכי ג, ו.

עמוד פג

אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל, ור"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.

טורי דפרודא: זח"א קנת, א.
הרי בשמים: שה"ש ב, יז.

ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו: ראה
זח"ב רלה, א. זח"ג ה, א. ז"ח תשא מד, א.

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
ועתה צ"ל מאמר הזוהר: ראה ג"כ אוה"ת
מצורע כרך ג' ע' תתיט ואילך.

עמוד פד

ע"ד משל זריקת אבן להלאה מרחוק
כמבואר במ"א: ראה ספה"מ אתהלך לאזניא
ע' עח. ובכ"מ.

כמעשה הידוע שהכיר מפעולת הכוס: ראה
הערות וציונים שבסו"ס תקס"ב ח"א (ע'
שטו).

עמוד פה

כמבואר חילוקיהם באד"ר: זח"ג קלב, ב
ואילך.

ח"ב קיצורים והגהות מביק אדמו"ר הצ"צ
למאמר זה.

סוף המאמר דפ' חיי שרה הנ"ל: בריש ד"ה
ואם בשדה.

שארין עשב מלמטה שאין לו מזל: ראה ב"ר
פ"י, ו. ובכ"מ.

עמוד עו

כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא
ובארעא: דה"א כט, יא. זח"א לא, א. ובכ"מ.
השמיעני את קולך: שה"ש ב, יד.

עמוד עז

והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
מטי ולא מטי: ראה זח"א טז, ב. ובכ"מ.

עמוד עח

כמבואר במ"א בענין ופלגשו ושמה ראו
מ"ה: בראשית כב, כד. וראה ד"ה אל תצר
לכ"ק אדהאמ"צ ע' סו, ובהנסמן במ"מ שם.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

כי נחמד העץ וכי תאוה הוא: ראה בראשית
ג, ו.

ונחנו מ"ה: שמות טז, ז. ח.
מה פשפשת: זח"א א, ב.

עמוד עט

אין מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל, ור"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז.

ונוגה לה סביב: יחזקאל א, ד. כז.
לפתח חטאת רובץ: בראשית ד, ז.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

ויעל אברם הוא ואשתו ממזרים: בראשית
יג, א.

אברם הוא אב רם: ראה אוה"ת לך לך כרך
ד' תרפה, א (וש"נ). בספה"מ אתהלך לאזניא
ע' רנא (שם נדפס ג"כ מאמר זה) הגירסא כאן
היא: אברם הוא אבר מה (והוא ע"פ זח"א ד,
א).

כמ"ש בע"ח בענין הקיטע יוצא: שבת סה,
ב. ע"ח שער אנ"ך פ"ג. וראה אוה"ת שה"ש ע'
תשנא.

הידוע ומבואר במ"א ע"פ וכל קרבי: ראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קיב. ובכ"מ.

עמוד פט

ועל ראשיהם כעין הקרח: ראה יחזקאל א, כב.

לחם אבירים שאכלו מלאכי השרת: יומא עה, ב.

עמוד צ

ראה נתתי לפניך את החיים: דברים ל, טו. וישראל חלק ה' המה: דברים לב, ט. אין מזל לישראל: שבת קנו, א. ובכ"מ. צדיק באמונתו יחיי: חבקוק ב, ד. לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך: דברים ל, כ. ממגד תבואות שמש: דברים לג, יד. סתימו דכל סתימין: זחיב פט, א.

עמוד צא

פעור ה"י הע"ז שמתריזים עצמן: סנהדרין סד, א. ידוע בענין אל דעות ה': שמור"א ב, ג. וראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' פז. ובכ"מ. היש ה' בקרבנו אם אין: שמות יז, ז. התפילה . . . שהיא חיי שעה: שבת י, א. ובכ"מ. מי שתורתו אומנתו . . . שמפסיקים לק"ש ואינם מפסיקים לשיע: שבת יא, א. ובכ"מ. שהתפלה דרבנן: ראה ספה"מ תקס"ד ע' קו, ובהנסמן במ"מ שם. בק"ש הוא ענין יחודא תתאה ועילאה: ראה זחי"א יח, ב. ובכ"מ.

עמוד צד

מה אנוש כי תזכרנו: תהלים ח, ה. מאמר זה ומאמר ד"ה ענין החלומות שלאחרי זה נתבארו בארוכה בשיחת ש"פ וישב תשכ"ד (הנחה בלתי מוגה). פסוק זה המלאכים אמרוהו: ראה שבת פח, ב. סנהדרין לח, ב. וראה ג"כ לקו"ת אמור לו,

מבשרי אחזה אלוה: ראה איוב יט, כו. למען אחי ורעי: תהלים ככב, ח. המבואר במ"מ בענין שבה"כ: ראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קטו. ובכ"מ. בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.

עמוד פו

יחזו את האלקים ויאכלו וישתו: שמות כה, יא. איש אלקים הנאמר על דוד: נחמי"י, כד. לו. דה"ב ת, יד. בח"י המלאך הנק' עוף יעופף: ראה זחי"ב רלט, א. זחי"ג כו, ב. אני ה' וכבודי לאחר לא אתן: ישעי"מ מב, ח. לא יגור במגורך רע: ראה לקו"ת במדבר ג, ג. קוב"ה לא שר"י באתר פגים: זחי"א רטו, ב. ת"ז בהקדמה ג, ב.

עמוד פז

אמרו צדיק כי טוב: ישעי"ג, י. האור זה מעשיהן של צדיקים: ראה ב"ר פ"ב, ה. אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא. וזרע יצחק בארץ ההיא: בראשית כו, יב. לא יחפוז כסיל בתכונה: משלי יח, ב. וראה ג"כ לקו"ת מסעי"צ, א. אוה"ת חנוכה תתקנת, א. ספה"מ תקס"ח ע' שסב. ובכ"מ. והאדם ידע: בראשית ד, א. שכל המשמיע קול בתפילתו: ברכות כד, ב.

עמוד פח

ונשב בגיא מול בית פעור: דברים ג, כט. מאמר זה נדפס ג"כ בתוס' הגהות באוה"ת ואתחנן ע' קמד. הירושלמי הביאו החוס' כו"ז צ"ל: הירושלמי פרק ה' קורא הביאו התוס' (ראה לוח התקון — הנדפס להלן). ראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. תוס' ר"ה טז, ב. ובכ"מ. גבוה על גבוה: ראה קהלת ה, ז. יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו. והוא ענין הפרסא הנז' בווהר: זחי"ג לב, ב.

אברהם אבר מיה: זח"א ד, א. וראה ספר הערכים חב"ד כרך א' ע' עט.
איש חלק: בראשית כז, יא.
אנכי עשו בכורך: בראשית כז, יט.
קליפה קדמה לפני: לקרית להארזיל סיפ ויקרא וספר הלכותים שם. וראה זח"ב קח, ב.
לפני מלך מלך לבניי: בראשית לו, לא.
ועוד.

המשל לשפופרת הנכנס ראשון: ראה ב"ר סג, ח. רש"י תולדות כה, כו.
סתימא דכל סתימין: זח"ב פט, א. ובכ"מ.

עמוד צח

בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
שעלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ובכ"מ.
אנכי זקנתי: ראה בראשית כז, ב.
כמיש בוהר דאבא יונק ממזל הח: ראה זח"ג רפט, ב. ע"ח שער איא ספ"ט. שער אויא ספ"ח. ש' הוויגים ספ"ב. ובכ"מ.

עמוד צט

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל: ראה בהנסמן לעיל בריש המאמר.

עמוד ק

זקנתי לא ידעתי יום מותי: בראשית כז, ב.
כל השומע יצחק ל': בראשית כא, ו.
וכידוע הקושי שמוכרח האדם: ראה לקריש ח"ז ע' 367 ואילך (וש"ג).
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
ואינו יורד כלל מלמעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.
א"א תרין ריעין: זח"ג ד, א.
שכל העם רואים הקולות . . . רואים הנשמע: שמות כ, טו. מכילתא עה"פ.
אוחותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.

עמוד קא

המדרש נורא עלילה על בני אדם: תהלים טו, ה. תנחומא וישב ד. וראה בהנסמן בהערות וציונים לתורח הנסמן לעיל בריש המאמר.

א. דרושים לרי"ה ס, ב. סידור קנב, א. לקריש ח"ז ע' 52. ובכ"מ.
בספרי והאיש משה עניו מאד יכול ממלאכי השרת: כמדבר יב, ג. ספרי עה"פ.
ענין החלומות: ראה ג"כ יהל אור ע' תצב. וראה בהנסמן לעיל בריש העמוד.

עמוד צה

יתן לך האלקים: מאמר זה נדפס ג"כ באוה"ת תולדות קסא, ב. ובהוספות שם תנב, א. וראה ד"ה זה בארוכה בתורח תולדות ח, א.

מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.
ונק' ב' מדות אלו בשם כסף וזהב: ראה תניא פ"ג. תו"א תשא קיא, ד. לקריש ח"ז ע' 159 ובהנסמן במ"מ שם. ובכ"מ.

עמוד צו

צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
כל השומע יצחק ל': בראשית כא, ו.
זקנתי ולא ידעתי יום מותי: בראשית כז, ב.
שאר"ך נקי יום שכולו ארוך: ראה ג"כ תו"א תולדות יח, ד. ובכ"מ.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
הנק' אלקים עילאה בזהר: ראה זח"א כב, א. ובכ"מ.

מרחפת רפ"ח מת: ע"ח ש"יח פ"א. שער הפסוקים ולקריש וספר הלכותים עה"פ. ובכ"מ. וראה ג"כ תו"א וישב כז, ד. לקריש מטות פב, ד. ביארה"ז קט, ד.
המבואר במ"א על ענין הקניגיא: ויקרי פ"יג, ג. וראה ס' שני המאורות (לכוב תרמ"ב) י, א. לקריש ח"ב ע' 177. ובכ"מ.
חשוכא לנהורא ומרירו למיחקא: זח"א ד, א.

עמוד צז

יוצר אור ובורא רע: ראה ישעי' מה, ז.
דאיהו וגרמוהי וחיוהי חד בהון: ראה ת"ז בהקדמה (ג, ב).
לע"ל יאמרו הצדיקים ליצחק כי אתה אבינו: ישעי' סג, טו. שבת פט, ב.

עמוד קז

לחס ערעים: שופטים ה, ח.
 בזוהר . . מאן דבעי למיכל נהמא אפוס
 חרבא: זח'ג קפת, ב.
 לא יחפוץ כסיל בחבונה: משלי יח, ב.
 לי יאורי: יחזקאל כט, א.
 שישב הקב"ה וזן את כל העולמות: ראה
 ע"ז ג, ב.
 סעודה שעשה ינאי המלך כשלכד: קידושין
 טו, א.
 וישב לאכל לחם לפני אלקים: ראה שמות
 יח, יב.

עמוד קח

להבין מאמר הזהר: נדפס ג"כ בביאוה"ז
 לאדהאמ"צ כא, ב.
 אך אל הפרוכת לא יבוא: ויקרא כא, כג.
 לא יגורך רע: תהלים ה, ה. וראה לקוית
 במדבר ג, ג. אוהית ויצא כרך ה' תתמה, א.
 ביאוה"ז להצ"צ ע' רנב. ובכ"מ.
 ואין רע יורד מלמעלה: ב"ר פניא, ג.

עמוד קט

כמו לבוש תחליפס: תהלים קכ, כז.

עמוד קי

כמ"ש בזוהר כשערה אחידין: זח'ג ס, ב.
 וראה ע"ח שמי"ט פ"ד. ובכ"מ.
 שטן ופנינה לשי"ש נתכוונו: ב"ר טז, א.
 וראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קנה. אוהית
 ויצא תתמה, א ואילך.

עולה ומשטין יורד ומקטרג: ראה ב"ב שם.
 כנו' בזוהר ע"פ הנה מתתו שלשלמה: זח'ג
 ס, א.

ונוגה סביב לו: יחזקאל א, ד.
 עור ובשר תלבישני: איוב י, יא.
 וביאור ענינם בארוכה: ראה לקוית פינחס
 עז, ד. ביאוה"ז לאדהאמ"צ קכא, ב. ביאוה"ז
 להצ"צ כרך ב' ע' תתרכט. אוהית יתרו ע'
 תתקלו (בכתבי יד נמצא ג"כ מאמר ד"ה
 ביאור ענין כשר גידין ועצמות, ולא נדפס
 לע"ע).

לא ניתנה תורה למ"ה: שבת פט, א.
 אנכי עשו בכורך: בראשית כז, יט.
 בזוהר . . שהבעית משכי לי' בחילא יתיר:
 זח'יא קכט, ב.
 יעקב איש חלק: בראשית כז, יא.

עמוד קב

ר"ע ושמע"י ואבטליון: ראה סה"ד בערך
 ר"ע. גיטין נז, ב. ובכ"מ.
 בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, א. ע"ח
 ש"ח פ"ה. ובכ"מ. וראה הערת כ"ק אדמ"ר
 שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 206.

עמוד קג

טלא דנטיף מעתיקא: ראה זח'ג קכח, ב.
 שמקשים בגמרא על שחיתת מן הצואר
 ואימא מזנבו: חולין כז, א.
 שהכה משה ויצאו מים: שמות יז, ו.
 ושעירים ירקדו שם: ישעי' יג, כא.
 ושעיר עזים לחטאת: במדבר טו, כד. ועוד.
 ושאלו עולא לר"י: ראה שבת עז, ב.

עמוד קד

כי טל אורות טליך: ישעי' כז, יט.
 להבין ענין נטילת ידים: נדפס ג"כ בסידור
 שער נטי' ק, ג. חלק מהמאמר נדפס בתוס'
 הגהות באוה"ת וישב כרך ה' תתקי, א. וראה
 בהנסמן בהערות וציונים לסידור שם.
 מה שראו חכמי ישראל לחקן . . בכלל
 הי"ח דבר: ראה שבת יג, ב. ובכ"מ.

עמוד קה

ועשתה את צפרניה: דברים כא, יב.
 כי אמרתי עולם חסד: תהלים פט, ג.
 אף ידי יסדה ארץ: ישעי' מח, יג.
 יד"ך עשוני: תהלים קיט, עג.
 אצבע אלקים הוא: שמות ח, טו.

עמוד קו

שאברהם יצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים
 נו, א.

ושמאלו: ראה ברכות נא, א. זח"א רנ, א. זח"ב קנו, ב. זח"ג רמה, א. ובכ"מ.

עמוד קיד

חמרא וריחא פקחי: יומא עו, ב.
לא צליא: ראה עירובין סד, א.
וישכר ויתגל: בראשית ט, כא. וראה
ביאוריהו הנסמן לעיל בריש המאמר.

הדינים דמתערים מבינה: זח"ג י, ב ואילך.
תקנו מרחצאות בשביל עצמן: שבת לג, ב.
שפנימי אבא הוא פנימי עתיק: ראה
לקו"ת נצבים מט, ד (וש"נ). והערת כ"ק
אדמור"ר שליט"א בספה"מ הישית ע' 49.
נושא עון ועובר על פשע: מיכה ז, יח.

עמוד קטו

והאדם ידע: בראשית ד, א.
שסחטה ל"י יין: זוהר שם (ח"א קצב, א).
ודף לו, א. ובכ"מ.
שראה את הסנה: שמות ג, ב.
זנתה תמר כלתך: בראשית לח, כד.
ומבואר בזהר הוציאוה בגלותא: זח"ג עב,
א.

צמאה נפשי לאלקים: תהלים מב, ג.
בזח"ג פ' אחרי: זח"ג שם.

עמוד קטז

כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.
מלאים מצוות כרימון: ברכות נו, א. ובכ"מ.

עמוד קיז

כמיש בוהר דמשכי ל" בחילא ותיאובתא
יתיר: זח"א קכט, ב.
שרפים עומדים: ישעי' ו, ב.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
ואתן לך מהלכים בין העומדים: ראה זכרי'
ג, ז.

בסיי אבנים בונות בתים: פ"ד מט"ז.
שבמקום שאתה מוצא גדולתו: מגילה לא,
א.

חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.

הנק' תלת שליטין דלעילא בוהר: זח"ב
קנג, א. ז"ח פ, א.

עיי' בפ' העור והרוטב: ראה חולין קכה, ב.
נדה נה, א.

שאהבה זוטא אתדחי' מכמה אהבה רבה:
ראה גי'כ ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' תקט.

עמוד קיא

נעשה בחי' נקודה תחת היסוד: ראה זח"ג
קצא, א. ומפרשי זוהר שם. וראה להלן ע'
קיב.

רשפי' רשפי אש: שה"ש ח, ו.
אלקים אל דמי לך כו' קרי ולא שכיך:
תהלים פג, ב. זח"ב קמ, א. וראה זח"א עז, ב.
פ, ב. קעה, ב.

מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
וחבך וחפול לפני רגליו: אסתר ח, ג.
סמכוני באשישות: שה"ש ב, ה.
למען אחיי: תהלים קכב, ח.
וכנ"ל בענין תרין צפרין: ראה לעיל ע' פג.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.

עמוד קיב

כנו' בוהר ע"פ שחורה אני: זח"ג קצא, א.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.

פנימי' אבא שהוא פנימי' עתיק: ראה
לקו"ת נצבים מט, ד (וש"נ). והערת כ"ק
אדמור"ר שליט"א בספה"מ הישית ע' 49.

כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
להבין מאמר זוהר ע"פ ובגפן שלשה
שריגים: זח"א קצב, א. הגהות מהצ"צ לד"ה
זה נדפסו בכיאוה"ז להצ"צ ע' קמ. מאמר זה
בשינויים וכתוס' הגהות נדפס באוה"ת וישב
כרך ו' תתצ"ד, ב. ומתחיל: וכוס פרעה בידי.

ובגפן שלשה שריגים: בראשית מ, י.
דלשון פרעה הוא פריעה והתגלות: זח"א
רי, א. ובכ"מ. וראה ביאוה"ז להצ"צ הנסמן
לעיל בריש המאמר.

עמוד קיג

בכוס של ברכה צריכים להגביהו בימיו

אשכולות איש שהכל בו: סוטה מז, ב. ובכ"מ.

אוחזתינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
והי נצב עליו: ראה בראשית כח, יג.
רגלי יורדות: משלי ה, ה.

עמוד קד

שלשה עדרי צאן רובצים על הבאר כו שנו בוהר: בראשית כט, ב. זחיא קנא, ב. חסד דרועא ימינא: תיז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. ובכ"מ.

מקרני ראמים: ראה שבת קז, ב. ובכ"מ.
צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
ויאמר משה קומה ה: במדבר י, לה.
חדאי נפשי: פסחים סח, ב. וראה ג"כ סידור קכח, א. ובכ"מ.
זכה נקראת תורתו: ע"ז יט, א.
שתלת קשרים הם: ראה זחיג עג, א.
שהתורה מאורסה ונק' כלה: ברכות נו, א. ובכ"מ.

עמוד קכה

דע"י ד"ר סלקא אורייתא לעילא: ראה תיז תי (כה, ב). תניא פליט, פ"מ.
שתורחם אומנתם: שבת יא, א. ובכ"מ.
ואהי אצלו אמון: משלי ח, לו. וראה ב"ר בתחלתו.

ויחי יעקב: בראשית מז, כח. מאמר זה נדפס בשינויים ובתוס' הגהות באוה"ת ויחי כרך ו' תתשט, א. וראה ד"ה ויחי תרניב (נדפס בקונטרס מאמרים מלוקטים ע' א').
ואברהם זקן בא בימים יומיו קריבו ל" מדרגא לדרגא: ראה בראשית כד, א. זחיא קכט, א.

ויקרבו ימי ישראל: בראשית מז, כט.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.
מאן דנפח מתוכי נפח: תניא רפי"ב ובכ"מ בשם הוזהר. וראה הערת כ"ק אדמורו שליט"א נדפס בליקוט פירושים ומ"מ לתניא שם (ע' פח).

עמוד קיה

אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו: ראה זחי"ב רלה, א. זחיג ה, א. ובכ"מ.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זחי"ב קסב, ב.
וראה אוה"ת בראשית רפ"ו, א.
ה' למבול ישב: תהלים כט, י.
לא נערוך אליו קדושתו: פיוט יגדל.
שי"ב שעות הוי' היום: ע"ז ג, ב.

עמוד קיט

ויגבה ה' צבאות במשפט: ישעי' ה, טז.
וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.
עמדת להם בעת צרתם: נוסח ברכת ועל הנסים.
ברא כרעא דאבוה: רש"י כתובות צב, א.
ד"ה כנע"ח. תוס' יבמות ג, א ד"ה מקמי. יונת אלם רפי"ב. וראה עירובין ע, ב.
ועמדו רגליו: זכרי' יד, ב.
ויהי בנסוע הארון: במדבר י, לה.
והי נצב עליו: ראה בראשית כח, יג.

עמוד קכ

כי לא על הלחם לבדו יחיי האדם: דברים ת, ג. וראה ג"כ תוי"א נח ט, ד. בשלח סה, ד.
לקו"ת מטות פא, ב. עקב יד, א. ובכ"מ.
נהרותיו כשמן יול"ך: ראה יחזקאל לב, יד.

עמוד קכב

כשמן הוירד על הראש כו' כמ"ש בוהר: זחיג לד, א. ובכ"מ.

עמוד קכג

וב"ש מחדדי טפי: יבמות יד, א.
ואין הלכה כמותם . . . אלו ואלו . . . דא"ח: עירובין יג, ב.
ומה שתלמיד עתיד לחדש: ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"ז ע' 207.

עמוד קכו

שאינו לו דמות הגוף כו' לא נערוך אליו כו':
פיוט יגדל.

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.

קול ה' בכח: תהלים כט, ד.

נעשה אדם: בראשית א, כו.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

כל אשר חפץ: תהלים קטו, ג.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

ויאמר אלוקים יהי אור: בראשית א, ג.

אבא יסד ברתא: זחיא רמח, א. רנו, ב. רנח,

א. ת"ז תכ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה (קז,

א) ובליקוט פירושים למ"מ שם.

ברכו ה' כל עושי רצונו: ראה תהלים קג, כ
ואילך.

עמוד קכו

מבואר במ"א ע"פ והיתה נפש אדוני
צרוה: שמו"א כה, כט. ד"ה ע"פ זה נמצא
בכת"י (ולא נדפס לע"פ).

זלע"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.

ואת נפש אויביך: שמו"א שם.

שירו אוחות בעקב עשו: בראשית כה, כו.

בחכמה. . . אתברירו: זח"ב רנד, ב. ע"ח

ש"ח ס"ה. וראה הערת כ"ק אדמור" שליט"א

בספ"ה תש"ח ע' 206.

עמוד קכח

יעקב נסע סוכותה: בראשית לג, יז.

בימי שלמה היתה שמחתם ז' וז' ימים:
מלכים-א ח, סה.

להבין שרשן של דברים: ראה בהנסמן
לעיל בריש המאמר. וראה ראשי פרקים מכ"ק

אדהאמ"צ ממאמר זה בהוספות לתקס"ב ח"ב.

רוצה ה' את יריאיו: תהלים קמו, א.

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.

שחוק כך עלה במחשבה לפני: מנחות כט,

ב.

עמוד קכט

בוצינא דקרדניחא מאמר קו המדה: זח"א
טו, א. וראה לקרית נשא כז, ג. ובכ"מ.

עמוד קל

הנק' ימי קדם כידוע: ראה זח"ג קלד, ב.
תריא ויקהל סז, ד. ובכ"מ.

עמוד קלא

לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו. וראה
זח"א כז, א. ובהנסמן בקונטרסים חורף
תשל"ח ע' 20.

וידו אוחות בעקב עשו: בראשית כה, כו.

עד דמטו רגל"י ברגל"י: זח"ב רנח, א.

ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.

רגל"י יורדות: משלי ה, ה.

יעקב י' עקב: ע"ח ש"ג ספ"ב. פרדס
שעה"כ בערכו. ובכ"מ.

עמוד קלב

ויהיו ימי יעקב שני חייו: בראשית מז, כח.

דכתיב בימי שלמה: מלכים-א ח, סה.

בימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא:
זח"א קנ, א.

שבעה ושבעה מוצקות: זכרי' ד, ב.

עמוד קלג

היום לעשותם: דברים יז, יא. וראה עירובין
כב, א.

זקנתי לא ידעתי יום מותי: בראשית כז, ב.

וראה לעיל ע' צח, וע' ק.

שיבולע המות: ישע"י כה, ח.

זקן שקנה חכמה: קידושין לב, א.

עמוד קלד

ויעקב נסע סוכותה: בראשית לג, יז.

יעקב הוא קו האמצעי: ראה זח"ג שב, א.
ובכ"מ.

וארא אל אברהם: נדפס בשינויים בתרי"א
וארא גה, א. וראה ת"ח שמות צה, ב ואילך.

אוהית וארא ע' קלט, וע' קמ. וכרך ד ע'

ביתקפד, וע' ביתקפס. וראה ראשי פרקים

(מכ"ק אדהאמ"צ) ממאמר זה בהוספות

לתקס"ב ח"ב.

אין קורין אבות אלא לשלשה: ברכות טז,

ב.

מראה מקומות

תשטו

לקרית פינחס פ, כ. שם ראה לא, ד. לעיל ע'
יד. ובכ"מ.

להבין שרשון: ראה ג"כ הנסמן לעיל בריש
המאמר.

עמוד קלח

ואבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב.
רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה
(קו, א) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

דד"י ירוון מה תינוק: משלי ה, ט. עירובין
נד, ב.

עמוד קלט

אפי' בשעה שאתה מתמלא: ברכות כה, ב.
חכו ממתקים: שה"ש ה, טז.
בחכ"א אתברירו: זח"ב רנד, א. ע"ח שי"ח
ס"ה. ובכ"מ וראה הערת כ"ק אדמור
שליט"א בספ"מ תשי"ח ע' 206.
גרסה נפשית: תהלים קט, כ.

עמוד קמ

ואעבור עליך: יחזקאל טז, ו.
והאבות ידוע שקיימו כל המצוות: קדושין
פב, א. ובכ"מ.
ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
אנכי מי שאנכי: ראה בהנסמן לעיל ס"ע
קלו.

עמוד קמא

מאן מלכי רבנן: ראה גיטין סב, א.
מתני' מלכחא: ביצה כה, א. ובכ"מ.
מי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה: שבת
יא, א. ובכ"מ.

נחנו מה: שמות טז, ז.
וידעו מצרים כי אני ה': שמות ז, ה.
כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
בני בכורי: שמות ד, כב.
אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מיכה ז,
כ.

ופחד יצחק ה': לוי: בראשית לא, מב.

הרה תקריב ללדת: ישעי' כו, יז.
הרה גם ילדה ציון את בני: ראה ישעי' סו,
ח.

האני אשכיר ולא אוליד: ישעי' סו, ט.
אפי' בשעה שאתה מתמלא עליהם: ברכות
כה, ב.

שהוא מקופל ומונח ראשו בין ברכיו: נדה
ל, ב

עמוד קלה

כי במקום גדולתו ענוותנותו: ראה מגילה
לא, א.

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
תמליכוהו בשמים ובארץ: ברכות יג, ב.
עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.
ביום ההוא יהי ה' אחד . . . אטו האידנא:
זכרי' יד, ט. פסחים נ, א.
תלת גו תלת: ראה זח"ב נ, א. ביאוה"ז שם.
ובכ"מ.

עמוד קלו

ואראך: יחזקאל טז, ו.
ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב. ובכ"מ.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
דהיום לעשותם: דברים יז, יא. וראה
עירובין כב, א. ובכ"מ.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
הלוך ובכה ילכו: ראה ירמ' ג, ד.
בכל פרשת העיבור: ברכות כה, ב.
לעולם ירגיז אדם יצ"ט: ע"ז ה, א.
ברכות שדים: בראשית מט, כה.
דדים במקום בינה: ברכות י, א

עמוד קלז

כאיש אשר אמו תנחמנו: ישעי' סו, יג.
שהקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
ישמח ישראל: תהלים קמט, ב.
ונחנו מ"ה: שמות טז, ז.
ודברת בס . . . ואהבת את ה' אלקיך: דברים
ו, ה ואילך.

מי שאנכי: ראה זח"א קסז, ב. זח"ג רנו, ב.

ודרך האדם לזרוע תבואתו קב: ראה פסחים פז, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1269. וזרעתי את בית ישראל: ירמ' לא, כו. וזרעתי לי בארץ: הושע ב, כה. ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם: תהלים מא, יד. ועוד.

עמוד קמו

עשרה דורות מאדם עד נח: אבות פ"ה מ"ב.

במעשה דריא ור"י ור"ע שהיו ברומי: סוף מכות.

אם בחוקותי תלכו: ויקרא כו, ג. ישראל חלק ה' המה: ראה דברים לב, ט. בני בכורי ישראל: שמות ד, כב. ואלה המלכים אשר מלכו: בראשית לו, לא. ועוד.

שקליפה קדמה לפרי: ראה לקו"ת להאריז"ל ס"פ וישלח וס' הליקוט"ם שם. וחי"ב קח, ב.

ויקרא את עשו בנו הגדול: בראשית כו, א. וחלבש את יעקב בנה הקטן: בראשית כז, טו.

ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט. דקדמה לעולם אלפים שנה: מדרש תהלים ז, ד.

ונוצר חסד אותיות צנור ואותיות רצון: ראה תשובות וביאורים מכ"ק אדמו"ר שליט"א סט"ו (וש"נ).

עמוד קמו

גלו לאדום שכניה עמהם: ראה מכילתא שמות יב, מא. ספרי במדבר י, לה. לה, לד. ובכ"מ.

תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז. יעקב הוא איש חלק: ראה בראשית כז, יא.

עמוד קמה

פרעה הוא העורף: ראה לקו"ת להאריז"ל ר"פ וישב ור"פ שמות. פעי"ח הל' פסח. ובכ"מ.

שאברהם יצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א. ובכ"מ.

עמוד קמב

הבין ענין ששה קצוות: ראה ג"כ אמי"ב פתח השער פ"ג ואילך.

אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה. צפון וימין אתה בראתם: תהלים פט, יג. תמליכהו בשמים וארץ וד' רוחות העולם: ברכות יג, ב.

עמוד קמג

שכינה במערב: ב"ב כה, א. ובכ"מ. לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא. ועד בחילופי אתון: וחי"ב קלד, א. וראה תשובות וביאורים מכ"ק אדמו"ר שליט"א ס"יג.

אורך ימים בימינה: משלי ג, טז. הרוצה שיתעשר ירבה בסחורה: ע' נדה ע' ע"ב (הגהת הרה"ח וכ"ו מוהרא"י ריבלין בא' מהכת"י בהם נמצא מאמר זה). הרודף אחר הכבוד: ראה עירובין יג, ב. ובכ"מ.

עמוד קמד

שיהיב חכמתא לחכימין: דניאל ב, כא. וכבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה. למיימינים בה אורך ימים: שבת סג, א. פת, ב. ונגד זקניו כבוד: ישעי' כד, כג.

עמוד קמה

ויהי בשלח פרעה: שמות יג, יז. מאמר זה נדפס ג"כ בשינויים בתוי"א בשלח סא, א. ובתוס' הגהות באוה"ת בשלח כרך ד' ע' ב'תרגא. וראה ד"ה זה בהרחב הביאור בתוי"א שמות קסט, ב. ובאוה"ת בשלח ע' שנג. וראה ספ"ה תרכ"ז ע' קו. וראה ראשי פרקים (מכ"ק אדהאמ"צ) ממאמר זה בהוספות לתקס"ב ח"ב.

קדש ישראל לה' ראשית תבואתה: ירמ' ב, ג.

מראה מקומות

חשיז

שבועין: ראה נדה לא, א. ובספיהמ תקס"ד ע'
נח, ובמ"מ שם.

עמוד קנא

הקליפות דאחיזן בטופרהא: זח"ג ט, ב.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
יעקב שנכנס ראשון יצא אחרון: ראה ב"ר
פס"ג, ת. ובכ"מ.

להודיע כמה ארך אפיס: אבות פ"ה מ"ב.
כמיש במיא בענין קליפה קדמה לפרי
בארוכה: ראה לקו"ת להארזיל סיפ וישלח.
זח"ב קח, ב. ביאה"ז לאדהאמיצ קיז, ג.
ובכ"מ.

לע"ל עתידיים עדיקים שיאמרו לפני ישראל
קדוש: כ"ב עה, א.

ויעל משה בהר: ראה שמות כד, טו.
ונחנו מה: שמות טז, ז"ח

עמוד קנב

חכמה כח מה: זח"ג כח, א. לד, א. ובכ"מ.
והריחו: ישע"י יא, ג.
זקנתי ולא ידעתי יום מותי: בראשית כו, ב.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
שי"ח פ"ה. ובכ"מ.

ויבולע המות לנצח: ראה ישע"י כה, ח.
שחנאי ה" לוימ"ב: שבת פח, א. ובכ"מ.
אמרז"ל ההפרש בין זיווג ראשון לזיווג
שני: סוטה ב, א.
בכללות נשיי שהיא נק' כלה: ראה דב"ר
סיפ ואתחנן. ובכ"מ.

כי פסח ה': ראה שמות יב, כג.
אנכי מי שאנכי: ראה זח"א קסו, ב. זח"ג
רנו, ב. לקו"ת פינחס פ, ב. שם ראה לא, ד.
ביום חתונתו וביום שמחת לבו: שה"ש ג,
יא וראה תענית כו, ב. במדב"ר פ"ב, ח.
ובכ"מ.

עמוד קנג

נקודה תחת יסוד: ראה זח"ג קצא, א.
ומפרשי הוזהר שם.
ותכך ותפול לפני רגליו: ראה אסתר ח, ג.

והוא בחי' כתר דקליפה: ראה מפרשי הוזהר
בזח"ב לד, א. ובכ"מ.
וינצלו אותם כמצולה שאין בה דגים:
ברכות ט, ב.

פרעה הקריב לבס לאביהם שבשמים:
שמור"ר פכ"א, ה. ובכ"מ.
אתה בחרתנו מכל העמים: נוסח התפילה
דיר"ט.

ישראל עם קרובו: תהלים קמח, יד.
מבוי המפולש: ראה שבת קלז, א.
לצים אלו הפלשתים: ראה ע"ז יט, א.
את זה לעו"ז עשה ה': ראה קהלת ז, יד.
שבכתרין דמסאבותא יש כל הי"ס דקליפה:
ראה זח"ג ע, א. ובכ"מ.

עמוד קמט

הרוצה שיקבל עליו מלכות שמים שלימה:
ברכות טו, א.
שקודם התפילה . . . שעה א': ברכות ל, ב.
ובכ"מ.

תושבע"פ מל' קרינן לה: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.

מתניתא מלכתא: כתובות סג, ב. ובכ"מ.
נק' ח"ח מלכים מאן מלכי רבנן: ראה גיטין
סב, א.

פרישו דמלכא: ראה ת"ז ת"ז (כב, סע"א).
תכ"א (נה, ב). זח"ג ככ, ב.

והמצוה זו תושבע"פ: ראה ברכות ה, א.
זח"ג מ, ב.

עד שפרחו נשמתן: שבת פח, א.
כי ז' שנים נבנתה חברון: ראה במדב"ר יג,
כב.

עמוד קן

וידוע שהאותיות: התחלת מאמר זה (ביאור
לד"ה ויהי בשלח) והשלמתו, ראה בתקס"ב
ח"ב בסופו בהשמטות ותיקונים לח"א.

ויאמר אלקים אבא אמר לאימא: ראה זח"א
כב, א.
שמן האודם יתהווה הבשר וגידים ושחור

עמוד קנו

בר"מ בעין השכל דבלבך אחחוי כולא:
 זחיב קטז, ב.
 בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב, מ"ב.
 להרגיז יצ"ט על יצה"ר: ע"ז ה, א.
 כנשר יעיר קנו: דברים לב, יא.
 דרך הנשר בשמים: משלי ל, יט.
 וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
 פני אדם לארבעתן: יחזקאל א, י.
 הליכות אל"י: תהלים סח, כה.
 הליכות עולם לו: חבקוק ג, ו.

עמוד קנו

בי מלכים ימלוכו: משלי ת, טו.
 קרני ראמים: שבת קז, ב.
 בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
 במדת מל' הנק' ארץ עליונה: ראה זח"א
 לא, ב. ובכ"מ.
 ונחנו מה: שמות טז, ז"ח.

שמדרגת משה בחי' יסוד דאבא: ראה
 מארא מ, נה. וביאר נחיב שם.

שבחכמה אתברירו: ראה זחיב רנד, ב. ע"ח
 שיח פ"ה. ובכ"מ.

יוס שכולו שבת: סוף תמיד. ובכ"מ.
 מא' הוזהר פ' תרומה: זחיב קכו, א. ובהבא
 לקמו ראה בארוכה ספר הערכים-חבי"ד כרך
 ה' מערכת אותיות ע' קפח וע' ריג. אוה"ת
 שה"ש ע' שעז.

עמוד קנה

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.

עמוד קנט

בראשית ברא: בראשית א, א.

עמוד קס

בר"מ מבואר דג"פ קדוש: זחיג צג, א.
 ת"י נ"מין בגימ' קדוש: זחיג קכה, ב.

עמוד קסא

ג' משמרות הוי הלילה: ברכות ג, א.
 ובכ"מ.

כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
 ותהי' אור הלבנה שבעתיים: ראה ישעי' ל,
 כו.

ואלה המשפטים: שמות כא, א. הגהות
 מהצ"צ לדיה זה נדפסו בהוספות לתקט"ב
 ח"ב.

אין קורין אבות אלא לשלשה: ברכות טז,
 ב.

מתי יגיעו מעשי: תדא"ר כה.
 ואהבת גו' בכל לבבך: דברים ו, ה.
 שקליפה קדמה לפרי: ראה לקרית
 להאריזיל ס"פ וישלח. זחיב קח, ב.

את עשו שנאחי: מלאכי א, ג.
 בזוי אתה מאד: עובדי' א, ב.

בנו הגדול: בראשית כז, א.
 ובגדי עשו החמודות: בראשית כז, טו.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
 חלק אלוך ממעל: ראה איוב לא, ב.

יעקב איש חלק: ראה בראשית כז, יא.

עמוד קנד

האבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. ובכ"מ.
 ואחם קרוים אדם: יבמות סא, א. ובכ"מ.

מבשרי אחזה אלוך: איוב יט, כו.
 שהקב"ה שואג כארי על כל משמר

ומשמר: ברכות ג, א. וראה אוה"ת ויחי כרך
 ה' תתריא, ב.

ומים תחתונים בוכים: ת"ז ת"י ה.
 שאגתי מנהמת לבי: תהלים לח, ט.

עמוד קנה

חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה דיה
 פתח אליהו.

ח"ס הנק' חשב מ"ה: ראה זח"א כד, א. ת"ז
 תסי"ט (ק"ב, ב).

סומך ה' לכל הנופלים: תהלים קמה, יד.
 שאית חסד ואית חסד: ראה זחיג קלג, ב.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
 וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו. ח, ג.

וידעת היום והשבות אל לבבך: דברים ב,
 לט.

מראה מקומות

תשיט

ואתה תצוה: שמות כו, כ. כאן חסר סיום מאמר זה, ונדפס מאמר זה בשלימותו (ובשינויים קלים) בתקסיב חיב ע' שמו. וראה תוי"ח שמות תסה, ב ד"ה זה באריכות הביאור. וראה ג"כ ספה"מ תקסיג — ח"א ע' שצא.

תרי"ג מצוות ניתנו לישראל . . וצדיק באמונתו יחי': מכות כד, א. חבוק ב, ד.

עמוד קסד

ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: בראשית א, ה.

החיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה לפני ד"ה קום יחזקאל.

אלקים אל דמי לך כו' כנו' בווהר: תהלים פג, ב. זחיב קמ, א. ובכ"מ.
כמיש בווהר ע"פ שחורה אני: זחיג קצא, א.

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.

ענין עולם שנה נפש: ראה פי הראב"ד לסי' בהקדמה.

שאינן עצבות לפני המקום: חגיגה ה, ב.
בתורה שקדמה לעולם: פסחים נד, א. ובכ"מ.

ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

עמוד קסה

כל מניע מתנועע: ראה מ"ג ח"א פמ"ט.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
דברה תורה כלשון בניא: ברכות לא, ב. ובכ"מ.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, ג.

הללו את ה' מן השמים: תהלים קמת, א ואילך.

כי על ימים יסדה: ראה תהלים כד, ב.
וחלף הגשם והלך לו: ראה שה"ש ב, יא.
כשיצאיא חמה מנרתקה: נדרים ח, ב. ובכ"מ.

שנותנת טרף לביתה בלילה: משלי לא, טו.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
ונחתי עשב בשדך: דברים יא, טו.

הנק' חציר דגדליו על טורין עילאין: ראה זחיא יח, ב.

בהמה דרביע על טורין: זחיא שם.

עמוד קסב

חמור נוער וכלבים צועקים: ברכות שם.
כמיש בגבורת הארי: ראה ישעי' לא, ד.
הוי עז כנמר: אבות פ"ה מ"כ.

הלב מלך על האברים: ראה זחיב קנג, א.
דלב פליג לכל שייפין: ראה זחיג רכא, ב. ובכ"מ.

דקביה לבא דכל עלמין: ראה שהש"ר עה"פ אני ישנה (שה"ש ה, ב). ת"ז תכ"א (מט, ב). וראה יהל אור ע' רנח ואילך.

אריה דבי עילאה שרמו ריב"ח: חולין נט, ב.

ג' קוצין הנני בווהר: ראה זחיג קלב, א.
לא איברי לילא אלא לשינתא: עירובין סה, א.

הפלגת השבח בווהר על העומדים בחצות לילה: ראה שערי זהר לברכות ג, ב.

ובזמן בהמ"ק הוה קיימא סיהרא באשלמותא: זחיא קנ, א.

ובחכמה אתברירו: ראה זחיב רנד, ב. ע"ח ש"ח פ"ה. ובכ"מ.

עמוד קסג

בזמן הגלות דשכיבת לעפרא: ראה זחיג קיט, ב. ת"ז תכ"א (ג, א). ובכ"מ.
בעמדם תרפינה כנפיהם: יחזקאל א, כד-כה.

דרך הנשר בשמים: משלי ל, יט.
ופי יגיד תהלתך: תהלים נא, יו.
ברוך מרחם על הארץ: ברכות פסוד"ז.

הכפירים שואגים: תהלים קד, כא.
דאימא פרישת גדפאה על בנין: ראה זחיג רנו, א.

בשיע' דצלוח בלחש: ראה ת"ז ת"י (כה, א). תסיט (קה, א). ובכ"מ.

שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.

עמוד קסט

כי עם קשה עורף הוא: שמות לד, ט.
 לאהבה את ה' ולעבדו: דברים יא, יג.
 כאלו דוחק רגלי השכינה: חגיגה טז, א.
 וחס הוא אבי כנען: בראשית ח, יט.
 והתברך בלבבו: דברים כט, יח.
 209 ללא תחללו שם קדשי: ויקרא כב, לב.
 כשור לעול: ראה ע"ז ה, ב.
 בר"מ שהוא כבדא דאשתדל בתר אבוה:
 זחיג רפא, א.

דד' אותיות הוי"ה הם דחילו ורחימו רחימו
 ודחילו: ראה זחיג כג, א ואילך. לקוית בלק
 עג, א. ראה כא, ג. שה"ש מו, א. ובכ"מ.

עמוד קע

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
 דוד הקים עולה של תורה: במדבר פי"ח,
 כא. מדרש שמואל פכ"ט. תדא"ר רפ"ב.
 מי שגדלו בתורה: ברכות יז, א.
 מה שקנה עבד: פסחים פח, ב. ובכ"מ.
 אם כה יאמר לא חפצתי גם הנני: ראה
 שמ"ב טו, כו.

החפץ ה' בעולות וזבחים: שמו"א טו, כב.
 ומלק את ראשו ממול ערפו: ויקרא ה, ת.

עמוד קעא

ריח ניחוח לה': ויקרא ו, יד. ועוד.
 חכמה כח מה: זחיג לד, א. הקדמת ת"ז
 בתחלה. ובכ"מ.

שאת ולע"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
 ולא מחזיק טיבותא לנפשי': סנהדרין פח,
 ב.

מדבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
 חדאי נפשאי: פסחים סח, ב.

כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג.
 חטאו העם חטאה גדולה: ראה שמות לב,
 ל.

יודעים את רבונם ומתכוון למרוד בו: ראה
 תרי"ב כו, יד.
 העלה בלבו ט"נא: סנהדרין עה, א.

עמוד קסו

ולבי ראה הרבה חכמה . . . הלב רואה:
 קהלת א, טז. קה"ר שם.

אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.
 המצוות נק' אברים דמלכא: ת"ז ת"י ל.
 פני ה' חלקם: איכה ד, טז.
 יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
 מאור שבה: איכ"ר פתיחתא ב.

עמוד קסז

כשאומרים זה כשר . . . קטע זה הוא סיום
 ד"ה ויקהל משה. ונדפס בשלימותו בתקס"ב
 ח"ב ע' שסא.

זכור את אשר עשה לך עמלק: דברים כה,
 יז. מאמר זה נדפס בשינויים (ותוס' הגהות)
 באוה"ת דרושים לפ' זכור ע' א'תשפה. ועוד
 הגהות למאמר זה באוה"ת תצוה כרך ז' ע'
 ב'תשע. וראה ג"כ ד"ה ראשית גוים עמלק
 פורים ה'תשכ"ג (הנחה).

ראשית גוים עמלק: במדבר כד, כ.
 שנשבע שאין שמו שלם: תנחומא ס"פ
 תצא. רש"י שמות יז, טז.
 השקיפה ממעון קדשך מן השמים: דברים
 כו, טו.

משמים הביט ה': תהלים לג, יג.
 כי אל דעות ה': שמ"א ב, ג.
 החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד קסח

לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
 אל עליון קונה שמים וארץ: בראשית יד,
 יט"ב.

וישמע שאול: שמ"א טו, ד.
 למשרי אחד באחד: ראה זחיב קלה, א.
 כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
 היכא דנשקי ארעא ורקיעא: כ"ב עד, א.
 אתה ה' לבדך: ישעי' לו, כ.

בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות
 נד, א.

עמוד קעב

ארעא חלחולי מחלחלא: חגיגה כב, א.
עד שיכלו כל הנשמות שבגוף: יבמות סב,
א.

בחי" ארץ העליונה: ראה תו"א משפטים
עה, ד. לקרית נצבים ג, ד. ובכ"מ.
אתה נפחת ב'י נוסח ברכות השחר.
ויפח באפיו: בראשית ב, ז.
חי ה' אשר עמדתי לפניו: מלכים-ב ה, טז.
והיתה נפש אדוני צרוורה: שמו"א כה, כט.
נוני ימא הנז' בזהר: זחי"ב מח, ב. וראה
ביאורו"ז שם.

עמוד קעה

בזהר דכל נשמתא הות קיימא בדיוקנהא:
ראה זחי"ג קד, ב. והערת כ"ק אדמור
שליטיא בספה"מ תשי"ח ע' 182.

כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.
למסור נפשו באחד: ראה פעי"ח שער הקיש
פי"ב. ובכ"מ.

ליום שכולו שבת שיהי' מנוחה לחיי
העולמים: סוף תמיד. ובכ"מ.

בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
במאמר א' יכול להבראות: אבות פ"ה מ"א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ויצעקו אל ה': תהלים קו, ו.
שהצעקה הוא למעלה מן התפלה כנו'
בזהר: זחי"ב יט, ב ואילך.

ויצעק איש בנימין: ראה שופטים ז, כג
ואילך. יב, א.
צעק לבס: איכה ב, יח.

עמוד קעו

מן המצר קראתי: תהלים קיח, ה.
והשליך נפשו מנגד: שופטים ט, יז.
העלה טינא בלבו הנז' בגמ': סנהדרין עה,
א.
נבזה בעיניו נמאס: תהלים טו, ד.
כי אין קדוש כה': שמו"א ב, ב.

עמוד קעז

חסד אל כל היום: תהלים נב, ג.

חוצפה אפי' כלפי שמיא מהני: סנהדרין
קה, א.

שיבולע המות: ישעי' כה, ה.
ביום שכולו ארוך: ראה קדושין לט, ב.
למען שמי יכבד ה': ישעי' סו, ה.
דור הולך ודור בא: קהלת א, ד.
והארץ שהוא מל' דאצי': ראה זחי"א לא, ב.
ובכ"מ.

חמור אפי' בתקופת תמוז קרירא ל"י: שבת
נג, א. ובכ"מ.

אוי"ד דפרחא לעילא: ראה ת"ז ת"י (כה),
ב).

עמוד קעג

והי' בהרימו ידו: שמות יז, יא.
ויהי לי שור וחמור: בראשית לב, ו.
במיא ע"פ אם זכרתיך על יצועי: תהלים
סג, ז. וראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קכט.

בלא לב ולב: דה"א יב, לד.
בשכך ובקומך: דברים ו, ז. יא, יט.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

חוי"ב תרין ריעין: ראה זחי"ג ד, א. ובכ"מ.
נשבע ה' . . שאין שמו שלם: מדרש
תנחומא ס"פ תצא. רש"י שמות יז, טז.
אם תגביה כנשר: עובדי"א, ד.
והי' הוי"ו לי לאלקים: בראשית כח, כא.

עמוד קעד

ואחריתי עדי אובד: במדבר כב, כ.
דבר אל בניי: ויקרא יט, ב. נוסחא שניה
ממאמר זה נדפס בתקסי"ב ח"ב ע' תכ. וראה
בהנסמן במ"מ שם.

לא נערוך אליו קדושתו: פיוט יגדל.
אין קדוש כה': שמו"א ב, ב.
במדרש . . משל למלך שעשה שלשה
עטרות: ויק"ר ס"פ כ"ג.

עתידיס צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש:
כ"ב עה, ב.

לרוקע הארץ על המיס: תהלים קלו, ו.
יקוו המיס: בראשית א, ט.

עמוד קפב

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לה, ל, ורי"ט
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
משם יפרד: בראשית ב, י.
בוכין אנו בעיננו למהוי קדם מלכא: ת"ז ת"י
ה.

וחבך ותפול לפני רגליו: אסתר ח, ג.
במיא בענין ואלה שמות בני: בראשית מו,
ח. שמות א, א. וראה ספה"מ אתהלך לאזניא
ע' קמח.

ג' דברים שהעולם עומד עליהם: אבות פ"א
מ"ב.
בווהר דרוא דקרבנין סליק עד רוא דאי"ס:
זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב.
לריח ניחוח: ויקרא ד, לא. ועוד.

עמוד קפג

מאמר הווהר אין קדוש כה' אורייתא
קדישין: זח"ג מד, א.
להבין ענין גמ"ח: נוסחא שני ממאמר זה
נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תכח. וראה בהנסמן
במ"מ שם.

גומל חסדים טובים וקונה הכל: נוסח
תפלת שמו"ע.
ויהי אומן את הדסה: אסתר ב, ז.
וכשמסתחרת בראש הבריאה נק' אסתר:
ראה ע"ח שמיז פ"ז. ובכ"מ.

נאלמתי דומי: תהלים לט, ג.
כמיש בווהר ע"פ שחורה אני ונאווה: זח"ג
קצא, א.
ויגמול שקדים: במדבר יז, כג.
גמולי מחלב: ישעי' כח, ט.

כפורחת עלתה נצה: בראשית מ, י.
לאו אורחא דמלכא לאשחועי בהו: זח"ג
קמט, ב.

עמוד קפד

והוכן בחסד כסא: ישעי' טז, ה.
כאשר ישא האומן את היונק: במדבר יא,
יב.
כי חסד חפצתי ולא זבח: הושע ו, ו.

לבישת טלית שהוא פרישו דמלכא: ראה
זח"ב צז, ב. זח"ג רנו, א.
התפילה שבמקום קרבן: ברכות כו, ב.
ובכ"מ.

עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו.
רוח סערה עושה דברו: תהלים קמח, ח.
על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב.
אפי' הרשעים מלאים מצוות: עירובין יט,
א. ובכ"מ.

עמוד קעח

להבין שרשן של כל הדברים: ראה בהנסמן
במ"מ לתקס"ב ח"ב ע' תכב.
הנה איתא בר"מ . . . ובפרע"ח: זח"ג צג, א.
פע"ח שער הק"ש פ"ב. שער חזרת העמידה
פ"ג.

כמבואר בלק"א בענין הוא המדע: שער
היחוד והאמונה פ"ז.

עמוד קעט

מה שבלק"א מוזכר שהשכל והמדות הוא
בחי' מהו"ע: ראה תניא פ"ג ובהנסמן בליקוט
פירושים ומ"מ שם.
מא' הר"מ כמה גופין תקינת לון: ראה ת"ז
בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד קפא

ונחנו מה: שמות טז, ו.
איהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
מן המצר קראתי: תהלים קיח, ה.
וכמשי"ת ענין זה בעזריה ע"פ לרוקע
הארץ: להלן ע' קצד ואילך.

עמוד קפא

בכחהריו"ל דבחוה דז"א מסתיים יסוד
דאימא: ראה ע"ח שער הכללים פ"י. שער
פרצופי זיג פ"ג. ובכ"מ.
ממעמקים קראתיך כו' הנזכר בווהר שהם
ב' עומקים: תהלים קל, א. וראה זח"ג ע, א.

מראה מקומות

תשכג

שתלת קשרין מחקשראין: ראה זחיג עג, א.
שגורמים לה מנוחה כנו: בזוהר: זחיג קח, א.

החיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
למען יזמרך כבוד ולא ידום: תהלים ל, יג.
דקרי תדיר לנהויע . . . אלקים אל דמי לך:
תהלים פג, ב. זחיב קמ, א. ובכימ.

שש אלפי שנה דהוי עלמא: ריה לא, א.
מכנף הארץ זמירות שמענו: ישעי כד, טז.
והוא יושב פתח האוהל: בראשית יח, א.
זה השער לה: תהלים קיח, כ.
בזוהר דמלכא בתרעא יחיב: זחיג קב, ב.

עמוד קפט

בחיה שאין בהם ייש: שבת לא, כ.
להבין שרשן של כל הדברים הניל: נדפס
גיכ (בתוסי הגהות) באוהית בהר כרך ג' ע'
תתפה. וראה בהנסמן במימ לתקסיב חיב
ברישי המאמר. וראה גיכ אוהית יתרו ע'
תתקעה. ובכימ. וראה ראשי פרקים (מכ"ק
אדמהאמיצ) למאמר זה בהוספות לתקסיב
חיב.
מהלך חיק שנה: ראה חגיגה יג, א.

עמוד קפט

בסי' לשון רליו ריבוא פרסאות: ראה
אוהית בהר (הנסמן לעיל) ע' תתפז. ושינ.
וראה גיכ ספהימ תקס"ז ע' מג. ספהימ
תקסיט ע' מה. לקוית שלח נ, ד.
בראשית ברא את השמים: ראה בראשית א,
א.

עמוד קצא

לעבדה: בראשית ב, טו. וראה זחיא כו, א.
זחיב קסה, ב. ובכימ.

עמוד קצב

והי' מדי חודש: ישעי' סו, כג.
אור חדש על ציון תאיר: נוסח ברכות קיש.
קודביה אחי לאשתעשע . . . כמיש בזוהר:
זחיא עז, א. זחיב מו, א. ובכימ.

זרעו לכס לצדקה: הושע י, יב.
זורע צדקות: נוסח ברכות קיש.
בכל יום מרדכי יוצא: ראה אסתר ב, יא.
אנכי חרגלתי' לאפרים: הושע יא, ג.
במדרש אמון פדגוג: ביר בתחילתו.

עמוד קפה

דבר אל בניי: ויקרא כה, ב. נוסחא שני'
ממאר זה נדפס בתקסיב חיב ע' תלב. וראה
בהנסמן במימ שם.
תית כנגד כולם: טאה פ"א מי"א. ובכימ.
הלואי שיחפול אדם כל היום כולו: ברכות
כא, א.

כי חסד חפצתי ולא זבח: הושע ו, ו.
אית בנייד אלא בנייד . . . ורב שלום:
ברכות סד, א. ישעי' נד, יג.
במאמר אחד יכול להבראות: אבות פ"ה
מ"א.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
אלפים שנה: ראה מדרש תהלים צ, ד.
ויניחהו בגיע לעבדה ולשמרה . . . ברמיח
מיע: בראשית ב, טו. וראה זחיא כו, א. זחיב
קסה, ב. ובכימ.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.

עמוד קפו

רבה בר נחמני ששאלוהו במתיבתא דרקיע:
כימ פו, א.
כחית למאור: שמות כז, כ.
החרישה מרפה ארעא: ראה מ"ק ב, ב.
גוי שעסק בחזרה חייב מיתה: סנהדרין נט,
א. ובכימ.

השמים שמים לה: תהלים קטו, טז.
ואתם קרוים אדם: יבמות סא, א. ובכימ.
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל, ורי"ס
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכימ.
והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

עמוד קפז

שקודש ישראל לה: ירמי' ב, ג.
קדושים תהיו מובדלים תהיו: קדושים יט,
ב. מירשי' ורמבין שם. ובכימ.

שנים אחזין: **ב"מ ב, א.**

התורה נק' נובלות חכ' שלמעלה: **ב"ר פ"ז, ה.**

שכר מצוה מצוה: **אבות פ"ד מ"ב.**

אל תקרי בניך אלא בנויך: **ברכות סד, א. ובכ"מ.**

עוסקים בבנינו של עולם: **שבת קיד, א.**
אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו: **פסחים ג, א.**

עמוד קצו

כנז' בעיח ע"פ נשבע ה' בנפשו: **עמוס ו, ח.**
ע"ח שער עקודים פ"ג.

ע"פ באשר משפטו שם פעלו: **צפני ב, ג.**
יבמות עה, ב.

עמוד קצז

כנז' בלק"א בענין הידיעה המקפת: **תניא פ"ה. פמ"ח.**

עמוד קצח

לא לתוהו בראה: **ראה ישעי' מה, יח.**
שרה שפרחה נשמתה מבשרת יצחק:
מדרש תנחומא ס"פ וירא. ובכ"מ.

כי הרי בה מסתיימין רגלי א"ק: **ראה ע"ח ש"א ענף ד. ש"ב ענף ב. ש"ג ס"ב. ובכ"מ.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
כנז' בע"ח: **ראה להלן ע' רצג. וש"נ.**
לעושה השמים בתבונה: **תהלים קלו, ה.**

עמוד קצט

וארעא לחחולי מחלחלא: **חגיגה כב, א.**
החרישה דמרפא ארעא: **ראה מ"ק ב, ב.**
ביום ההוא יצאו מים חיים: **זכרי' יד, ח.**
אשת חיל עטרת בעלה: **משלי יב, ד.**

עמוד ר

והנה לתוספת ביאור: **נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תמ. וראה בהנסמן במ"מ שם.**

עושה שלום במרומיו מיכאל וגבריאל:
איוב כה, ב. במדב"ר פ"ב, ח. שהש"ר פ"ג, יא. ובכ"מ. וראה בהנסמן במ"מ וציונים לתקס"ב ח"ב הנ"ל.

שהתהוות הכלים מהתעבות האור: **ראה ע"ח שמי' פ"א. שער ההקדמות דף עא, ע"ג.**

עמוד רא

נעוץ תחלתן בסופן: **ס"י פ"א מ"ז.**
ויצר בחרט: **שמות לב, ד.**
בחכמה אתברירו: **ראה זחיב רנד, ב. ע"ח ש"ח פ"ה. ובכ"מ.**

עמוד קצג

פושעי ישראל בגופן: **ר"ה יז, א.**
בחייהם הם קרויים מתים: **ברכות יח, ב. ובכ"מ.**

ועשיתם אותם אתם כו' כאלו עשאוני:
ויקרא כו, ג. ויקר' פל"ז, ה. זחיג ק"ג, א.
האומר אין לו אלא תורה: **יבמות קט, ב.**
כל מי שאין תורתו אומנתו: **ראה שבת יא, א.**

וכנז' בזוהר על ענין ביום ההוא יצאו מים חיים: **זחיג קע"א, א. וראה ביאוריו לאדהאמ"צ צ, ד.**

עמוד קצד

לרוקע הארץ על המים: **תהלים קלו, ו.**
נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תלה. וראה בהנסמן במ"מ שם.

בס' לק"א שהוא כמשל חדוש צפור המדברת: **ראה בהנסמן במ"מ לתקס"ב ח"ב שם.**

ובתחלה ה' חסד חנם כנז' בע"ח: **ראה ע"ח ש"א ענף ב'. ובכ"מ.**

עמוד קצה

כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: **דברים ד, כד.**
מתנשא מימות עולם: **ברכות ק"ש. וראה לקו"ת דרושים לר"ה סא, ג. ובכ"מ.**

צעק לבס: **איכה ב, יח.**
שתף עמו מדה"ר: **ראה ב"ר פ"ב, טו. רש"י בראשית א, א.**

מראה מקומות

תשכה

אבא יסד ברחא: זחיג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ובכ"מ.

בראשית ברא: בראשית א, א.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד. וראה
תניא פ"ב בהגהיה. שער היחוד והאמונה
פ"ט.
שטוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

דבראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
הרעש גדול כ"כ בקולות וברקיס: שמות
יט, טז.

עמוד רז

תיח שעוסקים בהלי' עבודה: מנחות קי, א.
עת לכל חפץ תחת השמים: קהלת ג, א.
רמיח פיקודין רמיח אברין דמלכא: ת"ז תי'
ל. זחיב קיח, א.

הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
אדם . . אדם . . אדמה לעליון: ראה
בהנסמן במ"מ לתקס"ב ח"ב ע' תמו.
אל דעות ה': שמ"א ב, ג.
נהנין מזיו: ברכות יז, א.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
שיבא כל בשר להשתחוות לפני ה': ישעי'
סו, כג.

לאשתאבא בגופא דמלכא: זחי"א ריו, ב.

עמוד רז

מיכאל כהנא רבה מקריב נשמות: ראה
זחי"א פ, א. פא, א. זחי"ב רלא, א. זחי"ג לג, א.
תוס' מנחות קי, א. אוהית ויקהל ע' ביקצט.
וראה ד"ה אל תצר לכי"ק אדהאמ"צ ע' 66,
ובמ"מ שם.

כשם שבא לראות: חגיגה ב, א.
כי עיין בעיין יראו: ישעי' נב, ח.
יפה עשה א' בחשובה ומעי"ט: אבות פ"ד
מ"ז.

על כל דבור ודבור פרחא נשמתן: שבת
פח, ב.

ודבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
ויתפרדו כל פועלי: תהלים צב, י.
דבר ה' יקום לעולם: ראה ישעי' מ, ח.

קרקפתא דלא מנח תפילין: ר"ה יז, א.

עמוד רב

דאורייתא מחכמה נפקת: זחי"ב פה, א. קכא,
א.
לא לתוהו בראה: ראה ישעי' מה, יח.
הסבי עיניך מנגד: שה"ש ו, ה. וראה לקו"ת
שה"ש לו, א.

עמוד רג

והנה לתוספת ביאור: נוסחא שני' ממאמר
זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תמג. וראה במ"מ
וציונים שם.
מוצא פי ה': דברים ח, ג. וראה בהנסמן
במ"מ לתקס"ב ח"ב שם.

עמוד רד

ונחננו מה: שמות טז, ז.
מן המצר: תהלים קיח, ה.
בשעה שהקדימו: שבת פח, א. נוסחא שני'
ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תמה. וראה
בהנסמן במ"מ שם. וראה ראשי פרקים (מכ"ק
אדהאמ"צ) ממאמר זה בהוספות לתקס"ב
ח"ב.
עושה דברו: ראה תהלים קג, כ.
שקיים אברהם כל התורה: קדושין פב, א.
ובכ"מ.

כי ישאלך בנך: דברים ו, כ.

עמוד רה

לך ה' הגדולה: דהיא כט, יא.
אמתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו: ראה
זחי"ב רלה, א. זחי"ג ה, א. זיח תשא מד, א.
בס"י שהם אבנים הבונות בתים: פ"ד מ"ב.
גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו: תהלים
מח, ב.

לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח
אליהו.

ולכך כתיב גדולה בה': ראה ג"כ תרי"א ויצא
כג, ד. ספה"מ תקס"ד ע' יד. ובכ"מ.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

עמוד רי

מצות אנשים מלומדה: ישעי כט, יג.
 ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון: ישעי
 יט, ה. זחיא כו, א.
 דבראשית נמי מאמר הוא: ריה לב, א.
 אבא יונק ממזל הוד דארדך: ע"ח שער איא
 ספיט. שער אריא ספיח. שער הזווגים ספיב.
 ובכימ.

אלכה אשובה אל מקומי: הושע ה, טו.
 להבין שרשן של כל הדברים: נוסחא שניה
 ממאמר זה נדפס בתקס"ב חיב ע' תמח, וראה
 בהנסמן במ"מ שם.

כנו' באד"ר: זחיג קסט, א.
 שקיו דאילנא: ראה ת"ז בהקדמה ד"ה פתח
 אליהו.

מימינו אש דת למו שניתנה באש שחורה:
 דברים לג, ב. פירשי שם. דביר פיג, יב.
 וראה בהנסמן להלן. ובכימ.

כמיש קוצותיו תלתלי. . הלכות: שה"ש
 ה, יא. שהשיר שם. תנחומא ריש בראשית.
 פסח נידונין על המים: ראה ר"ה טז, א.
 וצ"ב.

עמוד ריא

ניקב הקרום של מוח טריפה במשהו
 והגולגולת בכסלע: חולין מב, א. נד, ב.
 שבחכמה אתברירו: ראה זחיב רנד, ב.
 ובכימ.

קו המדה הנק' בוצינא דקרדוניתא: זח"א
 טו, א. ובכימ.

עמוד ריב

המצוות. . רימ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז
 ת"ל. זחיב קית, א.
 כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
 שהקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
 עת לכל חפץ תחת השמיט: קהלת ג, א.

עמוד ריד

ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ובכימ.
 ששמר משמרתי מצוותי: בראשית כו, ה.

שדבריו חיים וקיימים: נוסח ברכות ק"ש.
 שופך דם האדם באדם: בראשית ט, ו.
 שאת ולערוז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
 וכנו' בר"מ בענין גוזל אביו ואמו: משלי
 כח, כד. וראה זחיב קצג, ב. רנ, א.
 חירות משעבוד מלכות. . מיצה"ר: ראה
 שהשיר עה"פ שימני כחותם (ת, ו).
 שפחה כי תירש גבירתה: משלי ל, כג.
 קשים גרים לישראל כספחת: יבמות מז, ב.

עמוד רת

וכנו' בזוהר ע"פ אדם כי יה' בעור בשרו:
 ראה זחיג מט, ב. דרמ"צ ק, א.
 כשאדם שונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו:
 תדאיר רפיח.

רב יהודא כולי תנויי בניזקין הוי: ברכות כ,
 א.

בחומר ובלבנים זה קושי' וק"ו: שמות א,
 יד. זח"א כו, א. זחיג קנג, א. וראה בכ"ז
 בארוכה בתריא יתרו עג, ג. ספה"מ תקס"ה ע'
 תרכה. אוה"ת יתרו ע' תקעה. ובכימ.
 מן המיצר: תהלים קית, ה. וראה בהנסמן
 לעיל.

מאמר הזהר דינוק': זחיג קצא, א. וראה
 ביאוה"ז שם.

עמוד רט

פ"י ברוך ידוע שענינו הוא הכתר: ראה
 לקי"ת תזריע כב, ג. ובכימ.

מים תחתונים בוכים: ראה ת"ז ת"ה (יט),
 ב). ב"ר פ"ה, ד. תוס' הרא"ש בראשית
 בתחילתו. בחיי ויקרא ג, יג.

ופרחה נשמתן על כל דיבור: שבת פח, ב.
 שראו את הנשמע: מכילתא יתרו כ, טו.
 וראה אוה"ת ואתחנן ע' סב ואילך. ובכימ.
 שגם אור צח מתחשך קמ"י: ת"ז ת"ע (קלה),
 ב).

כי ישראל עלו במד' הקדומה: ראה ב"ר
 פ"א, ד. ובכימ.
 ולבי חלל: תהלים קט, כב. וראה תניא פ"א.

עמוד ריו

לא המתים יהללו י"ה: תהלים קטו, יז.
 אברהם הלך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
 שפי' אהבה הוא לשון אבה: ראה ספר
 החקירה להצ"צ צב, א. ובכ"מ.
 החסד דאזיל עם כולהו: ראה זח"ג קג, א
 ואילך. קצא, ב.
 תרין ריעין דלא מחפרשין: ראה זח"ב נו,
 א. זח"ג ד, א. ובכ"מ.

נקודא בהיכלא: ראה זח"א ו, א. ובכ"מ.
 לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.

עמוד ריח

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
 לפוס גמלא שיחנא: כתובות סז, א.
 היחה לי דמעתי: ראה תהלים מב, א.
 אוילים מדרך פשעם: תהלים קו, ז.
 הפשעים אלו המרדים: יומא לו, ב.

עמוד ריט

שמן משחת קודש: שמות ל, כה. לא.
 כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
 קוצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא. וראה
 עירובין כא, ב.
 שהחורה ניתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה:
 ראה דב"ר פ"ג, יב. ובכ"מ.
 ושמן ימינ' יקרא: משלי כז, טז.
 אשר עין בעין נראה אתה: ראה במדבר
 יד, יד.
 כשם שבא לראות: תגיגה ב, א ואילך.
 אהרן הוא אותיות נראה: ראה זח"ג קג, א.
 ובכ"מ.
 מפני שהי' בחי' שושבינא דמטרוניחא: זח"ג
 ב, א. ובכ"מ.

עמוד רכ

דאין מלך בלא עם: בחיי וישב לה, ל, ור"פ
 בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.
 פוחח את יד'ך: תהלים קמה, טז.
 פתיח דידוין' עילאין: ראה ת"ז בהקדמה
 (ז, ב).
 יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.

בחומר ולבנים כו' בקושיא וק"ו כו': זח"א
 כז, א. זח"ג קנג, א.
 כי ממני פריך נמצא: הושע יד, ט.
 אור זרוע לצדיק: תהלים צו, יא.
 כמיש בע"ח שהוא ענין שארה כסותה:
 שער מ"ז פ"ה ואילך.
 אשה כי תזריע: ויקרא יב, ב.
 שאת זלעז' עשה אלקים: קהלת ז, יד.

עמוד רטו

קץ שם לחושך: איוב כח, ג.
 כענין הנז' בגניבת יוסף: ראה ע"ח סוף
 שער האונאה. וראה אוה"ת וישלח רמד, ב.
 מקץ שמ, ב.
 חתר מחתרת לכסא לקבל השבים: סנהדרין
 קג, א. וראה לעיל ע' לו.
 ודבר ה' יקום לעולם: ישעי' מ, ח.
 גוול אביו ואמו: משלי כח, כד. וראה לעיל
 בהמאמר.
 תא הרצים דקליפה: ראה קהלת יעקב
 בערכו.
 ר' . . בגימט' אור: זח"ג כח, ב. ת"ז תי"ט.
 באור פניך נתת לנו תורת חיים: תפלת
 שמר"ע.

דבר אל אהרן: במדבר ח, ב. נוסחא שני
 ממאמר זה נדפס בתקסיב ח"ב ע' תנה, וראה
 בהנסמן במ"מ שם. וראה ראשי פרקים (מכ"ק
 אדהאמ"צ) ממאמר זה בהוספות לתקסיב
 ח"ב.
 מה אלה אדוני: זכרי' ד, ד.
 בני בכורי: שמות ד, כב.
 וזרעתי את בית ישראל: ירמ' לא, כז.
 נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

עמוד רטז

ואתה נפחת בי: נוסח ברכות השחר.
 רשפיה רשפי אש: שה"ש ח, ו.
 בני מלכים שבישראל: שבת סז, א. ובכ"מ.
 לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח"ב רמז,
 ב.
 אתם קרוים אדם: יבמות סא, א. ובכ"מ.

ואנשי קודש תהיו לי: שמות כב, ל.

עמוד רכא

להבין שרשן של הדברים: נוסחא שני
ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תנח.
כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
שמן משחת קודש: שמות ל, כה. לא.

עמוד רכב

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
ישמעאל בני ברכני: ברכות ז, א.
ויקח קרח: במדבר טו, א. וראה ד"ה זה
בלקוית קרח נב, א. תקס"ב ח"ב ע' תסא.
וראה ראשי פרקים (מכ"ק אדהאמ"צ) ממאמר
זה בהוספות לתקס"ב ח"ב.
למה נסמכה פ' ציצית אצל פ' קרח:
במדבר פי"ח, ג.

פאת זקנס לא יגלחו: ויקרא כא, ה.
שיעבירו תער על כל בשרם: במדבר ח, ז.
מלא כה"כ: ישעי' ו, ג.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ' כג,
כד.

עמוד רכג

כמבואר בלק"א: תניא פמ"ח.
הארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
שנהנין מזיו השכינה: ברכות יא, א.
אימא מקננא בכרסי: ראה ת"ז ת"ז (כג, א).
תליח (עט, א) ובכ"מ.
לית אתר פנוי מיני: ת"ז תני' (צא, ב). ת"ע
(קכב, ב).
הוא מקומו של עולם: ב"ר פס"ח, ט.
ובכ"מ.

ואני אסבול: ישעי' מו, ד.
ויטע ה' אלקים גן בעדן: בראשית ב, ח.
מה רב טובך: תהלים לא, כ.
הכל ירוממוך סלה: נוסח ברכות ק"ש
דשבת.

עמוד רכד

ממעמקים: תהלים קל, א.
אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ז מ"ג.

בג" ל"ב: ראה זחיג לג, א. ובכ"מ.
דאורייתא מחכמה נפקת: זחיב פה, א. קפא,
א.

ושער רישי' כעמר נקי': דניאל ז, ט.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.
והוא פריסא דמלכו' שמים: ראה זחיב צו,
ב. ובכ"מ.

כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
אהרן כה"ג ה"י שושבינא דמטרוניתא: זחיג
כ, א. ובכ"מ.
רבים השיב מעון: מלאכי ב, ו.

עמוד רכה

לאכללא שמאלא בימינא: ראה זחיג קעו,
א. לקוית מטות פו, ב. ובכ"מ.
מחלוקתם לש"ש . . . וסופה להתקיים: אבות
פ"ה מ"ז.
וראיתם אותו: במדבר טו, לט.
אנשי קודש תהיו: שמות כב, ל.
התכלת . . . שהוא דומה לרקיע: ראה חולין
פט, א. ובכ"מ.

דאשא תכלא דאכיל ושצ"י: ראה זחיא נ, ב
ואילך.
והוא כרס"י דדינא כנ"י בווהר: ראה זחיא
שם.

דטפחו לו ד' ציציות: מנחות מד, א.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
ואין רע יורד מלמעלה: ב"ר פנ"א, ג.
את זלעז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
בשערהא אחידי: זחיג ס, ב. רמח, ב. ע"ח
שמיט פ"ד. ובכ"מ.
מאן דגליש למטרוניתא: ראה זחיא ר"ז, א.
זחיג מח, ב.

ודרך רשעים באפלה: משלי ד, יט.
ארחות עקלקלות: שופטים ה, ו.
כל בא"י לא ישובו: משלי ב, יט.
אם אסק שמים שם אתה: תהלים קלט, ח.
מבטן שאול שועתי: יונה ב, ג.

עמוד רכז

מוריד שאול ויעל: שמו"א ב, ו.

הקורא לאברהם אברם . . והקורא ליעקב
 ישראל: ברכות יג, א.
 כי שרית: בראשית לב, כט.

עמוד רלב

ויעקבני זה פעמיים: בראשית כו, לו.
 יפה שעה א' בחשובה ומעוט: אבות פ"ד
 מ"ז.

בע"ת גדולים מהצדיקים: ברכות לד, ב.
 כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.
 עליא על אחכלי: חולין צב, א.
 יעקב י' עקב: ע"ח שיג ספי"ב ובכ"מ.

עמוד רלג

דכל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קטו, ג.
 ועוד.

ומאשפות ירים אביון: תהלים קיג, ז.
 דישראל שעלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד.
 לי ראש: ראה דרמ"צ טו, ב בשם הוזהר.
 לאשתאבה בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב.
 את בכורתי לקח: בראשית כו, לו.
 דקליפה קדמה לפני: לקוית להאריזיל
 ס"פ וישלח. ובכ"מ. וראה זח"ב קח, ב.
 אחיו אנכי ברמאות: מגילה יב, ב. ובכ"מ.
 גר הוא בארץ: ראה בראשית טו, יג
 ופירשי שם.

עמוד רלד

דרמיח פקודין רמיח אברין דמלכא: ראה
 ת"ז ת"ל זח"ב קיח, א. ובכ"מ.
 שהקביה יושב ושונה כנגדו: תדאר
 רפ"ח.

ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
 המו מעי לו: ירמ"י לא, יט.
 בי מלכים ימלוכו: משלי ח, טו.
 ואשים דברי בפ"ך: ישעי' נא, טו.
 ושכנתי בתוכס: שמות כה, ה.

עמוד רלה

להבין שרשי כל הדברים: נוסחא שניה
 ממאמר נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תצו, וראה
 בהנסמן בכ"מ שם.

דמשפט איהו רחמי: ת"ז בהקדמה ד"ה
 פתח אליהו.
 ואז הלויס יהי' כהנים: ראה ביאוה"ז להציצ
 ע' שמ (וש"ג).

ביום ההוא יצאו מים חיים: זכרי' יד, ח.
 מעוז לתוס דרך ה': משלי י, כט.
 הולך בתום הולך בטח: משלי י, ט.
 אין בו מתוס: ישעי' א, ו.

עמוד רכז

ותחלימו ותחינו: ראה ישעי' לח, טו.
 לא ימנע טוב להולכים בתמים: תהלים פח,
 יב.

התהלך . . והי' תמים: בראשית יז, א.
 להבין שורש הדברים: נוסחא שני ממאמר
 זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תסב, וראה בהנסמן
 בכ"מ שם.
 את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ"י כג,
 כד.

עמוד רכח

הכל ידוממן: נוסח ברכות ק"ש דשבת.
 ויניחזו בגיע' לעבדה: בראשית ב, טו.

עמוד רל

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
 התכלת דומה לים וים דומה לרקיע: ראה
 חולין פט, א. ובכ"מ.
 שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
 מלך במשפט יעמיד: משלי כט, ד.

עמוד רלא

קומה ה' ויפוצו אויב"ך: במדבר י, לה.
 ופרשו עליהם בגד תכלת: במדבר ד, ו.
 תרין צפרין: ראה זח"ב ריו, ב. ובכ"מ.
 האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
 מה טובו: במדבר כד, ה. נוסחא שניה
 ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תצד, וראה
 בהנסמן בכ"מ שם. וראה ראשי פרקים (מכ"ק
 אדהאמ"צ) ממאמר זה בהוספות לתקס"ב
 ח"ב.

הנפש החוטאת: **יחזקאל יח, ד. ועוד.**

עמוד רלו

דכולם בחכמה עשית: **תהלים קד, כד.**
 ותתן טרף לביתה: **משלי לג, טו.**
 כל אשר חפץ ה' עשה: **תהלים קטו, ג.**
 ובאתערותא דלחתא אתערותא דלעילא:
ראה זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א.
 תשובה תשוב ה': **ראה זח"ג ככב, א. אגה"ת פ"ד.**

מאין באת: **אבות פ"ג מ"א.**

את בכורתי לקח: **בראשית כו, לו.**

הנה לכם כל עשב לאכלה: **ראה בראשית א, ל.**

עמוד רלו

שכשישראל עולין עולין עד לרקיע: **ראה מגילה טז, א.**

שעיה מגינים על ח"ח: **חולין צב, א.**

בשערה אחיד: **זח"ג ס, ב. רמח, ב. ע"ח שמי"ט פ"ד. ובכ"מ.**

וידבר ה' אל משה: **ראה במדבר ל, ב.**
מאמר זה נדפס (בתוס' הגהות) באוה"ת מטות ע' רלו. וראה תקס"ב ח"ב ע' תצט. ראשי פרקים מכ"ק אדהאמ"צ ממאמר זה נדפסו בהוספות לתקס"ב ח"ב.

עמוד רלח

האבות הן הן המרכבה: **ב"ר פמ"ז, ו. ובכ"מ.**

לך ה' הגדולה: **דה"א כט, יא.**

בתשובה ומעט יפה מכל חיי העוה"ב:
אבות פ"ד מ"ז.

ושבעית גדולים מצדיקים גמורים: **ראה ברכות לד, ב.**

דנו' בווהר על בע"ת דמשכין ל" בחילא יחיר: **זח"א קכט, ב.**

ויצעקו אל ה': **תהלים קז, ו.**

עמוד רלט

קדש עצמך במותר לך: **יבמות כ, א.**

בכל דרכיך דעה: **משלי ג, ו.**

שובו אלי ואשובה אליכם: **זכרי' ג, ג.**

כי פנו אלי עורף: **ירמי' ב, כז.**

אני ה' לא שנית: **מלאכי ג, ו.**

ענין הנדר שאומר קנס בשר זה עלי כעולה: **ראה נדרים יג, א.**

לפני מלוך מלך לבני: **בראשית לו, לא.**

אפי' יחוש קדמך: **במדבר פ"ד, א. ובכ"מ.**

עמוד רמ

כל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו: **עירובין יג, ב. ובכ"מ.**

כי רם ה' ושפל יראה: **תהלים קלח, ו.**

לאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ר"ו, ב.**

מארז"ל ובווהר ההפרש בין משה ע"ה:

ספרי ר"פ מטות. זח"ג קצח, א.

דשמש ומגן ה' אלקים: **תהלים פד, יב. וראה שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך. ובכ"מ.**

עמוד רמא

דשכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה: **ראה זח"ג רלב, א. שו, ב. ובהנסמן בלק"ש ח"ד ע' 1087.**

פה אל פה אדבר: **במדבר יב, ח.**

ביד הנביאים אדמה בחלוס אדבר בו: **הושע יב, יא. במדבר יב, ו.**

פב"פ דבר ה' עמכם: **דברים ה, ד.**

דדבר ה' זו הלכה: **שבת קלח, ב.**

ואשים דברי בפ"ד: **ישע"י נא, טז.**

שהי' עניו מכל האדם: **במדבר יב, ג.**

ונחנו מה: **שמות טז, ז.**

ונקראים אבות העולם: **עדות פ"א מ"ד.**

מתנ"י מלכתא: **ביצה כת, ב. ובכ"מ.**

דבר מלך שלטון: **קהלת ת, ד.**

להבין שרשן של הדברים: **נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תק.**

עמוד רמב

ממשכא דחויא: **ראה ת"ז בהקדמה (י, ב).**

תניא פליא, ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

אז תתענג על ה': ישעי נח, יד.
ונשב בגיא מול בית פעור: דברים ג, כט.
שהי' מתרזים עצמם: סנהדרין סד, א.

עמוד רמה

לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
קול ה' בכח . . קול ה' על המים: תהלים
כט, ג ואילך.

כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
מחיי חיים יתן לך: יומא עא, א.
ונקראים בוהר אילנא דחיי: זחיג רנה, א.
ובכ"מ.
חי ולא בחיים: מוינ ח"א פנ"ז.
מכלכל חיים: נוסח תפילת שמו"ע.

עמוד רמט

כי ישראל עלו במחשבה: ראה ביר פ"א, ד.
ובכ"מ.

בנך יחידך: בראשית כב, ב.
כמבואר בחובת הלכות שהוא א' המנוי:
שער היחוד פ"ח.
שימליכוהו בשמים ובארץ: ברכות יג, ב.
מה יתרון לאדם בכל עמלו: קהלת א, ג.
כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
וראה שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך.

עמוד רנ

בשכמליו שייסדו אנשי כנסת הגדולה . .
ואין הלכה כמותם: פסחים נו, א.
אור זרוע לצדיק: תהלים צו, יא.
אדם לעמל יולד . . איני יודע אם לעמל
תורה: איוב ה, ז. סנהדרין צט, ב.
דתושבע"פ מל' קרינן לה: תיז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.
אין מלך: בחיי וישב לה, ל, ורי"פ בלק. שער
היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.

עמוד רנא

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
כברא דאשתדל בתר אבוהי ואמו: ראה
זחיג רפא, א. תניא ספ"י.
דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.

עמוד רמג

שהנדרים בנינה: ראה פרדס שער ערכי
הכינויים בערכו. מאורי אור נ, ט וביאר נתיב
שם.
שהנודר נדר בחיי המלך: זחיג רנה, א.

עמוד רמד

ומטה כלפי חסד: ר"ה יז, א.
השמע לאונך מה שאתה מוציא מפ"ך:
ברכות יג, א.
שמע ישראל: דברים ו, ד. נוסחא שניה
ממאמר זה נדפס בתקסי"ב ח"ב ע' תקטו,
וראה בהנסמן כמ"מ שם.
שמע שם ע': זחיג רלו, ב.
ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ג ואילך.
מבשרי אחזה אלוק: ראה איוב יט, כו.

עמוד רמה

בווהר דהוא פליג לכל שייפין: ראה זחיג
קסא, ב. רכא, ב. ובכ"מ.

עמוד רמו

באדם העליון שעל הכסא: ראה יחזקאל א,
כו.

לך ה' הגדולה והגבורה: דהיא כט, יא.
כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.
מחדש בטובו: נוסח ברכות ק"ש.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
כי בו שבת וינפש: ראה שמות לא, יז.
חשב מה: זחיג כז, א. תיז תסי"ט (קיב, ב).
מל' דאצ"י . . נקי צור לבבי כידוע בווהר:
ראה זחיג נט, א. זחיג ריח, א. יהל אור ע'
רס.

לבבתי אחותי כלה: שה"ש ד, ט.
דאין מלך בלא עם: בחיי וישב לה, ל, ורי"פ
בלק. שער היחוד והאמונה פ"ז. ובכ"מ.

עמוד רמוז

על כל שבח מעשה ידך: נוסח ברכות
ק"ש.

עמוד רנה

עור ובשר תלבישני: איוב י, יא.
עור בעד עור: איוב ב, ד.

מתני' מלכתא: ביצה כח, ב. ובכ"מ.

בי מלכים ימלוכו: משלי ח, טו.
ואשים דברי בפ"ד: ישע" נא, טז.
בלמדו נזיקין: ראה ברכות כ, א. ובכ"מ.

עמוד רנה

יקרה היא: משלי ג, טו.
כולם בחכמה: תהלים קד, כד.
בחכמה אתברירו: זח"ב רנד, ב. ובכ"מ.
ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.
אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.
יידבר שלשת אלפים משל: מלכים-א ה,כ.
ולפ' פרה אדומה לא הגיע: ראה במדבר
פ"ט, ג. ובכ"מ.

עמוד רנט

התורה נקי נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר
פי"ז, ה.
שנק' תורה ע"ש הוראה: ראה זח"ג נג, ב.
לקו"ש ח"ט ע' 462.
ונקי בלשון הגמרא חכמה שלמעלה: ראה
ב"ר הגיל.

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
ועתה ישראל: דברים י, יב. מאמר זה נדפס
גי"כ בשערי תשובה ח"א סט, ב.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
מהלך ח"ק שנה . . . כנגד כולם: חגיגה יג,
א.

עולם שנה נפש: ראה פי' הראב"ד בהקדמה
לסי'. ובכ"מ.

עמוד רס

שית אלפי שני הוי עלמא: ר"ה לא, א.
ובכ"מ.
אין לך עשב מלמטה: ב"ר פי"ז, ו. ובכ"מ.
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
אין חקר לתבונתו: ישע" מ, כח.
לתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
שמע שם ע' ישראל אי' מע' באומות: ראה
חזקוני ואתחנן ו, ד. וראה סידור רלו, ב.

עמוד רנב

אשרי אדם שעמלו בתורה: ראה ברכות יז,
א.

הלומד פרקו מאה פעמים וא': חגיגה ט, ב.
שוורע כור בשביל מאה כורין: ראה פסחים
פז, ב. לקו"ש ח"ד ע' 1269.

אדם העליון אשר על הכסא: ראה יחזקאל
א, יד.

שהם נושאים את השכינה: ראה בחיי
תרומה כה, י בשם פד"א. וראה פד"א
ספ"ד. שמור ספכ"ג.

משא דבר ה': זכרי' ט, א. ועוד.
להבין שרש הדברים: נוסחא שני' ממאמר
זה נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תקכ"א, וראה
בהנסמן במ"מ שם.
מארז"ל בפ' חלק אדם לעמל יולד: איוב ה,
ז. סנהדרין צט, ב.

עמוד רנג

באד"ר . . . דבמוחין דז"א אתפלג לד'
סטרין: ראה אוה"ת שמיני ע' נו ואוה"ת
בראשית תצו, ב (וש"ג).
אורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב פה,
א. ובכ"מ.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד רנד

ובורא רע: ישע" מה, ז.
שאין רע יורד מלמעלה: ב"ר פנ"א, ג.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה. וראה לקו"ת
במדבר ג, ג.

הנפת העומר בייג נפה: מנחות עו, ב.
דנהר דינור נגיד ונפיק מקדמוהי: ראה
דניאל ז, י.

ומזיעתן של חיות: ראה חגיגה יג, ב. ב"ר
פעי"ה, א. ובכ"מ.

עמוד רסא

יודוע שיש נ' אלף יובלות: ראה ד"ה אל
תצר מכ"ס אדהאמ"צ ע' 52, וכהנסמן במ"מ
שם.

וכל החיים ירוממוך סלה: ראה נוסח ברכת
הודאה בשמו"ע, ונוסח התחלת ברכת יוצר
דשבת.

אור אין סוף למעלה עד אין קץ: ראה ז"ח
יתרו (לד, ג). ת"ז תייט (מ, ב), וראה בארוכה
ספר הערכים-חביד כרך ד' ע' תכו ואילך.

אין מספר לגדודיו: ראה איוב כה, ג.
דקודם שנברא העולם ה' הוא ושמו בלבד:
סדרי"א פ"ג. וראה ספה"מ באחי לגני ע' ר
ואילך.

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
דבראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.

עמוד רסב

דלא אינון נהורין ולא אינון רעוחין: זחי"ב
רלט, א. רסט, א. זחי"א סה, א.

ויפח באפיו כו' ומאן דנפח מתוכו נפח:
בראשית ב, ז. וראה תניא פ"ב, ובליקוט
פירושים ומ"מ שם.

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא: ראה תגיגה
ה, ב.

לעבדו שכפ' השני דק"ש: דברים יא, ג.
חפץ חסד: מיכה ז, יח.

דלאו אורחי' דמלכא לאשתועי במילי
דהדיוטא: ראה זחי"ג קמט, ב.

אל תהי' כעבדים: אבות פ"א, מ"ג.
שנו' בוורה כג' מיני עבד: זחי"ג רכג, א.

וראה גי' ספה"מ תרס"ו ע' לא. ובכ"מ.
הושע עבדך הבוטח אליך: תהלים סו, ב.

במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו:
מגילה לא, א. וראה תניא פ"ד, ובליקוט

פירושים ומ"מ שם.

עמוד רסג

והארץ האירה מכבודו: יחזקאל מג, ב.
כבוד העליון הוא ל"ב נתיבות החכמה:

ראה זחי"ג לג, א. ובכ"מ.
ויצעקו: תהלים קז, ו.

צעק לבס אל ה': איכה ב, יח.

עמוד רסד

כי לא בית אדם לו: משלי ל, ב.

עבירה מלפפחו: סוטה ג, ב.

אתה ידעת את העם כי ברע הוא: שמות
לב, כב.

אל יאמר אדם אי אפשרי בבשר חזיר: ספרא
סוף קדושים.

בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב מ"ד.

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

ועשיתם אתם כאילו עשאוני: ויקר' פליה,
ז. זחי"ג קיג, א.

עמוד רסה

יעקב אשר פדה את אברהם: ראה ישע"י
כט, כב.

אין בור ירא חטא: אבות פ"ב מ"ה.

יום שכולו טוב יום שכולו ארוך: ראה סוף
תמיד. קדושין לט, ב.

אור צדיקים ישמח: משלי יג, ט.

עמוד רסו

ישמח ה': תהלים קמט, ב.

ויחעצב אל לבו: בראשית ו, ו.

שהן רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
זחי"ב קיח, א. וראה תניא פכ"ג ובליקוט

פירושים ומ"מ שם.

אלכה אשוכה אל מקומי: הושע ה, טו.

כל שאפשר לו לקיים מ"ע ואינו עושה:
ראה תניא פ"א, ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

עשה דוחה לית: יבמות ג, ב. ובכ"מ.

ולא עביד כדבעי ל' למיעבד: ראה כתובות
סז, א.

תשובה ומע"ט: אבות פ"ד מ"ז.

וירא את האור כי טוב: בראשית א, ד.

כי תצא למלחמה: דברים כא, י. מאמר זה
נדפס בשינויים (ותוס' הגהות) בלקוית תצא

לד, ג. קיצורים לד"ה זה נדפסו באוה"ת תצא
ע' תתפב.

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי:
בראשית מת, כב. וראה אוה"ת תצא ע' תתע.

דוד הקים עולה של תורה: במדבר פי"ח,
כא. מדרש שמואל פכ"ט. תדאיר רפ"ב.

עמוד רס"ט

בארץ לא זרועה: ירמי ב, ב.
להבין שרשי הדברים: ראה ג"כ (בשינויים
וכר) באוה"ת תצא ע' תתפג.
בוהר דארי' אכיל קרבנין: זחיג ריא, א.
ובכ"מ.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.

עמוד ער

לא יסבו בלכתן: יחזקאל א, ט. יב, יז.
אופן אחד בארץ: שם א, טו.

עמוד רע"א

החיות נושאות ומנושאות: במדבר פי"ד,
לו.
כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.

עמוד ערב

שדרך האיש לכבש: יבמות סה, ב. ובכ"מ.
תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קדושין
מ, ב. ובכ"מ.
חית כנגד כולס: פאה פ"א מ"א. ובכ"מ.
מעשה גדול: ראה לקו"ת תצא (הנסמן)
לעיל) לה, ב.
קנני ראשית דרכו: משלי ח, כב.
כשהקביה שונה וקורא כנגדו: תדאיר
פי"ח.
בדבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

עמוד רע"ג

ה' הוא ושמו בלבד: פדרי"א פי"ג.
לעלוקה שתי בנות הב: משלי ל, טו.

עמוד עדר

חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
והוצאת את בלעו מפיו: ירמי נא, מד.
הוא שם סיג: זהו סיום ד"ה להבין המאמר

דשעת צלותא הוא שעת קרבא: ראה זחיג
רמג, א. זחי"א רמ, ב.

תפילות כנגד תמידין תקנו: ברכות כו, ב.
דאש שלמעלה ה' יורד . . בצורת ארי':
ראה זחיג ריא, א. יומא כא, ב. ובכ"מ.

עמוד רס"ז

אש אוכלה אש: יומא שם.
אין מיתוק הגבורות אלא בשרשן: פעי"ח
שער השופר פ"א. ובכ"מ.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
עם המלך . . שנמלך הקביה בנשמת
הצדיקים: דה"א ד, כג. ביר פי"ח, ז. רות רבה
רפ"ב.

רוח האדם היא העולה: קהלת ג, כא.
מארבע הרוחות בואי הרוח: יחזקאל לו, ט.
דהנשמה עצמה אי"צ חיקון: ע"ח שער כ"ז
פ"א, הובא בתניא פל"ז.

עמוד רס"ח

החיות נושאות ומנושאות: במדבר פי"ד,
לו.
כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
רמיח אברים רמיח פיקודין: ראה ת"ז ת"ל.
זחי"ב קי"ח, א. תניא פכ"ג, ובליקוט פירושים
ומ"מ שם.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
התורה קדמה לעולם: פסחים נד, א.
ובכ"מ.
דאורייתא מחכמה נפק: זחי"ב פה, א. קכ"א,
א.

חכ"י ולא בחכמה ידעי: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.
ויהי האדם . . לנפש ח"י לרוח ממללא:
בראשית ב, ז. תרגום אונקלוס שם.
בי מלכים: משלי ח, טו.

ומאן מלכי רבנן: ראה גיטין סב, א.
מתניתין מלכתא: ביצה כח, ב. ובכ"מ.
ואשים דברי בפ"ד: ישעי' נא, טז.
דתלמוד גדול: קדושין מ, ב. ובכ"מ.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

מראה מקומות

תשלה

שהפנימי קארי תדיר להמקיף: ראה זח"א קעח, ב. זח"ב קמ, א. ובכ"מ.
עיין לקמן: ריש ע' רפה (ובאחדים מהכתיי בהם נמצא מאמר זה רשום הקטע ההוא כאן).
להבין ענין נטילת לולב: נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתקסיב ח"ב ע' תקנג, וראה במ"מ שם.
שהוא להמשיך דעת לנוק' כמבואר בכהאריו"ל: פע"ח שער הלולב. ובכ"מ.
שנשים דעתן קלות: שבת לג, ב. ובכ"מ.
השמר פן תשכח את ה': דברים ו, יב, ח, יא.

וידעת היום: דברים ד, לט.

עמוד רפג

כי בדעת חדרים ימלאון: משלי כד, ד.
וראה ספה"מ תקסיב ח"ב ע' שפח ואילך. ובכ"מ.
כי אין שכחה לפני כסא כבודך: נוסח ברכת זכרונות.

ל"ו ל"ב: ראה ת"ז ת"ז (כג, א). ובכ"מ.
מ"ש בפרע"ח ע"פ מכל מלמדי השכלתי:
שער חגה"ס פ"ב.
אורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
שהתלמוד בבריאה . . ומשנה ביצירה:
ראה שעה"צ וטעה"צ פ' ואתחנן. פע"ח שער הנהגת הלימוד. ובכ"מ.

שמבואר למעלה: ד"ה לה"ע הצמצום.
אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה:
ברכות ח, א.
כאשר יאמר משל הקדמוני: שמ"א כד, ג.
וראה מכות י, ב.

עמוד רפד

מקדם לעין: במדבר לד, יא.
הנז' במ"א ע"פ אביטה אורחוח"ד: תהלים קיט, טו. וראה ספה"מ תקסיב ח"ב ע' תקלג.
מתני' מלכתא: ביצה כח, ב. ובכ"מ.
רב יהוד' שה"י כל משנתו בניוקין: ברכות כ, א. ובכ"מ.
אימתא דמאר"י . . . לית דין: ראה נדה יג, א.

הידוע דמלכא משיחא אתי וכו', ונדפס מאמר זה בשלימותו בספה"מ תקסיב ח"ב ע' תקלד, וראה במ"מ וציונים שם.

עמוד רעז

וטהר לבנו: נוסח תפילת ימים נוראים. נוסחא שני ממאמר זה נדפס בתקסיב ח"ב ע' תקמו. וראה בהנסמן במ"מ שם.
כי עמך הסליחה למען תורא: תהלים קל, ג.

עמוד רעה

קרבת אלקים לי טוב: תהלים עג, כח. אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
ומינה דינין מתערין: זח"ג י, ב ואילך. ע"ח שער א"א פ"ח. ובכ"מ.
מי אל כמון: מיכה ז, יח.
כמ"ש בפרע"ח: שער הזמירות פ"ד.
ומים רבים לא יכבוה: ראה שה"ש ח, ז.

עמוד רעט

שא' והוא רחום להתחוח על העמוד להלקוחו: מכות כב, ב.
להבין ענין הצמצום: נוסחא שניה ממאמר זה נדפס בתקסיב ח"ב ע' תקנ, וראה בהנסמן במ"מ שם.

עמוד רפז

כנו' בלק"א לשון אור וחיות: ראה תניא פניא ואילך.
המאיר עיני חכמים בהלכה: ראה עירובין יג, ב.

עמוד רפא

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
שקודם שנאצל . . . הוא הוא ושמו בלבד:
פדר"א פ"ג. וראה ספה"מ באתי לגני ע' כד.
ע' ר. אוה"ת יתרו ע' תתלט. לעיל ע' רסא.

עמוד רפב

בסכך הנק' צלא דמהימנותא: ראה זח"ג קג, א ואילך.

הנמצא בכת"י (ולא נדפס לע"ע). חלק ממאמר זה נעתק באוה"ת שופטים ע' תתסד. בשלח פ"א: כנראה קיצורים לדי"ה זה הנדפס לעיל ע' קמה.

עמוד רצג

להבין קושיות החוכנים: ראה ספה"מ תקס"ב ח"ב ע' תעז, ובהנסמן במ"מ שם.

עמוד רצד

אחס נצבים: ראה ג"כ תקס"ב ח"ב ע' תקכה, ובהנסמן במ"מ שם.

עמוד רצה

כל המשמח: קיצורים מכ"ק אדמור" מהר"ייצ ני"ע על ד"ה זה נדפסו בהוספות לתקס"ב ח"ב.

עמוד שג

מה ששייך כאן תמצא: קטע השייך לכאן נדפס בהשמטות ולוח התיקון הנדפס לעיל.

עמוד שה

לקמן בדי"ה זה"י לכס לחוקת עולם: נדפס באוה"ת ויקרא ע' רצה ואילך.

עמוד שו

דבר אל כל עדת בניי: מאמר זה בשלימותו נדפס בהוספות לתקס"ב ח"ב.

עמוד שט

באיוב ס"י כ"ו: מאמר זה נדפס ג"כ באוה"ת ני"ך ע' תרסה.

עמוד שיא

בדברי רבינו ז"ל . . . הנה להבין ההפרש: מאמר זה נדפס בקונטרס מאמרי חודש אלול התשכ"ג (קה"ת תשכ"ג), בתחלתו.

ע"כ אתה ח"י: אבות פ"ד מכ"ב. ואבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. ובכ"מ. יסוד אבא ארוך: ע"ח שער הכללים פ"י. ובכ"מ

עמוד רפה

ובמה שמבואר למעלה: ראה לעיל ע' רפב ובהמצויין שם.

ביום השמיני שלח: מלכיס"א ח, סו. מאמר זה בשלימותו נדפס בתקס"ב ח"ב ע' תקנו, ונוסחא שני"י שם כ"ע תקסג, וראה בהנסמן במ"מ שם.

עמוד רפא

פ' נסכים דלאזני: (ראה לוח התיקון הנדפס לעיל). כמה מהענינים הנרמזים ברשימה זו נתבארו בארוכה בדי"ה כי תצא וביאורו הנדפס לעיל ע' רסו וע' רסט (וראה בהנסמן בהמ"מ שם).

נסכים דלאזני: אולי הכוונה לדי"ה זה הנדפס בלקו"ת שלח מ, א. ראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריח הע' 91. ר"ש בתרומ' בארדיצוב: ראה בהנסמן בספה"מ תק"ע ע' רפה הע' 6.

ע' ויהי קול: ראה אוה"ת במדבר (הוספות) ע' א'תכח, וראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ס.

כבוד: תיבה זו כנראה נכתבה למען נסיון העט והדיו, וכן רגיל בכמה כתבי קודש ה"צ.

פ"א יבאר: כנראה קיצורים לדי"ה וארא הנדפס לעיל ע' קלד.

הוא אהרן ומשה: כנראה קיצורים לדי"ה זה הנדפס בספה"מ תקס"ג ע' קכב.

עמוד רפב

בא אל פרעה: כנראה קיצורים לדי"ה זה

לזכות

הת' צבי הירש שיחי'
לרגלי הכנסו לעול המצות
יום שלישי, כ"ט תשרי ה'תשמ"ב

נדפס ע"י הוריו
התמים ר' אהרן וזוג' סלוח שיחיו
חיטריק